

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE
STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

UITSPRAKEN WERKJAAR 2022
STUDIEBETWISTINGEN DEEL 2

Inhoud

[Zitting van 8 juni 2022](#)

rolnummer 2022/0161

[Zitting van 13 juli 2022](#)

rolnummer 2022/0183

[Zitting van 27 juli 2022](#)

rolnummer 2022/0218

[Zitting van 8 augustus 2022](#)

rolnummer 2022/0208

rolnummer 2022/0210

rolnummer 2022/0221

rolnummer 2022/0231

rolnummer 2022/0233

[Zitting van 19 augustus 2022](#)

rolnummer 2022/0230

rolnummer 2022/0237

rolnummer 2022/0247

rolnummer 2022/0250

rolnummer 2022/0253

rolnummer 2022/0262

[Zitting van 19 augustus 2022\(2\)](#)

rolnummer 2022/0265

rolnummer 2022/0266

rolnummer 2022/0274

rolnummer 2022/0268

[Zitting van 22 augustus 2022](#)

rolnummer 2022/0236

rolnummer 2022/0240

rolnummer 2022/0245

rolnummer 2022/0254

rolnummer 2022/0256

[Zitting van 29 augustus 2022](#)

rolnummer 2022/0270

rolnummer 2022/0271

rolnummer 2022/0272

rolnummer 2022/0276

[Zitting van 2 september 2022](#)

rolnummer 2022/0257

rolnummer 2022/0261

rolnummer 2022/0263

rolnummer 2022/0267

rolnummer 2022/0286

rolnummer 2021/1110

[Zitting van 7 september 2022](#)

rolnummer 2022/0269

rolnummer 2022/0275

rolnummer 2022/0287

rolnummer 2022/0293

[Zitting van 12 september 2022](#)

rolnummer 2022/0278

rolnummer 2022/0282

rolnummer 2022/0283

rolnummer 2022/0284

rolnummer 2022/0285

Zitting van 8 juni 2022

Arrest nr. 7.563 van 8 juni 2022 in de zaak 2022/0161

In zake: Merly ATALIEDE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71 bus 5
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

UC LEUVEN
woonplaats kiezend te 3001 Heverlee
Geldenaaksebaan 355

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 3 mei 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van UC Leuven van 26 april 2022 waarbij het intern beroep van verzoekster onontvankelijk wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 juni 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hilde Minnen, die verschijnt voor verzoekende partij en Stef Coomans, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de graduatsopleiding ‘HR-support’. Zij heeft te kampen met dyslexie.

Tot verzoeksters curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Beroepspraktijk 3’. Dit opleidingsonderdeel vertegenwoordigt blijkens de ECTS-fiche achttien studiepunten, en wordt geëvalueerd aan de hand van permanente evaluatie. Het onderwijs wordt gegeven on-campus, online en middels zelfstudie, en de opdrachten omvatten werkplekleren (400 uur), contactmomenten en individuele opdrachten.

Verzoekster vangt op 22 september 2021 een stage aan bij het Universitair Ziekenhuis Antwerpen (verder ook: UZA), die zou lopen tot 28 maart 2022. Deze stage wordt in januari 2022 beëindigd – verzoekster wordt daarvan telefonisch in kennis gesteld. Er bevinden zich in de aan de Raad voorgelegde stukken geen documenten die toelaten de toedracht van de stopzetting van de stage te achterhalen. Voor verzoekster blijven zij tot op heden onbekend.

Voor nog te presteren stage-uren zoekt verzoekster een andere stageplaats. Daarover is er tussen verzoekster en de opleiding overleg (stukken 4f en 4g verzoekster): een stageplaats wordt initieel gevonden in Ziekenhuis Netwerk Antwerpen (verder: ZNA) en vervolgens (omwille van verzoeksters dyslexie) bij ACV, waar verzoekster op 14 maart 2022 een eerste gesprek vastlegt.

Op 11 maart 2022 heeft verzoekster een gesprek met I.V. en K.V.d.D. (coördinator van de graduatsopleiding). Volgens verzoekster heeft I.V. daarbij aangegeven haar niet meer te willen begeleiden. Aansluitend daarop wordt nog een digitaal overleg met de ombud op 15 maart 2022 vastgelegd (stuk 4n verzoekster).

Op 15 maart 2022 zendt het hoofd van het graduatsonderwijs een e-mail aan verzoekster, met de mededeling dat de opleiding in samenspraak met UZA beslist om verzoeksters stage voor Beroepspraktijk 3 stop te zetten. Bij gebreke aan een tweede examenkans, moet verzoekster zich in het academiejaar 2022-2023 opnieuw inschrijven. Aansluitend wordt meegedeeld dat de beslissing ook geldt voor het stagedeel dat verzoekster in ZNA zou presteren.

Op 22 maart 2022 stelt verzoekster tegen deze beslissing een intern beroep in, waarin zij het volgende doet gelden:

“[...]

IV. MIDDELEN

Het beroep is gesteund op de volgende middelen:

Middel 1: schending van het algemene beginsel van behoorlijk bestuur: schending van de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het materiële motiveringsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur

De beslissing d.d. 15 maart 2022 werd geenszins gemotiveerd. Er wordt louter verwezen naar de vermeende ‘uitgebreide toelichting bij de redenen van de stopzetting door de stagedocent en de coördinator’. Verzoekster betwist dat zij een uitgebreide mondelinge toelichting mocht ontvangen. Te meer, zij heeft het raden naar de reden van stopzetting van de stage.

Indien het gedrag of de prestaties van verzoekster van die aard zouden zijn, dat een uitsluiting uit een opleidingsonderdeel een gepast gevolg zou zijn, mag men toch verwachten dat dit uitdrukkelijk schriftelijk wordt meegedeeld aan de betrokken student. Zij kan zich in de gegeven omstandigheden niet optimaal verweren, aangezien zij in wezen geen kennis heeft van de feiten die haar ten laste worden gelegd.

De vraag rijst in die zin: maakt UCLL toepassing van artikel 26 van het OER 2021-2022, hetgeen luidt als volgt:

“Artikel 26 Ontzeggen van de (verdere) toegang tot een praktisch opleidingsonderdeel

1 Wanneer de deelname van de student aan een praktisch opleidingsonderdeel hemzelf of anderen in ernstig gevaar brengt omwille van bijzondere persoonlijke omstandigheden, kan de opleiding de student de toegang ontzeggen tot een praktisch opleidingsonderdeel. Dit is enkel mogelijk indien de [gevaarsituatie] niet vermeden kan worden door het gebruik van hulp- of beschermingsmiddelen.

2 Bij ernstig falend functioneren van de student tijdens het verloop van een praktisch opleidingsonderdeel kan de deelname van de student aan dit praktisch opleidingsonderdeel stopgezet worden door de opleiding.

3 In beide gevallen moet de opleiding nagaan of er een (veilig) alternatief aangeboden kan worden voor het opleidingsonderdeel, zoals het aanbieden van een vervangende opdracht die een volwaardig equivalent vormt van de (nog resterende) onderwijsactiviteit. Bij het stopzetten van de stage omwille van het ernstig falend functioneren mag de opleiding het falend functioneren meenemen in de beoordeling van de haalbaarheid van de alternatieve opdracht.”

In elk geval heeft verzoekster er het raden naar, gelet op het gebrek aan motivering: men zou durven vermoeden dat UCLL toepassing heeft gemaakt van hogervermeld artikel. Nochtans, in dat geval gaat UCLL voorbij aan paragraaf 3 van het betreffende artikel, het welk voorschrijft dat er een alternatief voor de uitvoering van het opleidingsonderdeel

zou worden voorzien. UCLL heeft verzoekster niet eens de kans geboden om een alternatieve prestatie voor Beroepspraktijk 3 uit te voeren.

Tot slot, bij een toepassing van artikel 26 van het OER legt men de student ernstige feiten ten laste (het in gevaar brengen van zichzelf of anderen of een ernstig. Falend functioneren). Kan verzoekster één van deze twee elementen worden verweten? Geenzins.

In ieder geval, liggen hiervan geen stukken voor: werd verzoekster gewaarschuwd, werd zij de kans geboden om te remediëren, werden er nota's opgesteld omtrent het functioneren van verzoekster, werd zij inzake geëvalueerd? Verzoekster tast in het duister.

De beslissing d.d. 15 maart 2022 maakt een schending uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name: een schending van de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en het materiële motiveringsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Middel 2: schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: het materiële motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel

UCLL handelde onzorgvuldig, door dermate te talmen bij het nemen van een formele beslissing. Immers, de stage van verzoekster werd – om onduidelijke redenen – stopgezet bij het UZA, maar de formele beslissing waarin duidelijk werd dat zij geheel werd uitgesloten van Beroepspraktijk 3 werd pas ter kennis gebracht op 15 maart 2022. Verzoekster bleef in tussentijd in de veronderstelling dat zij haar [stage-uren] eenvoudigweg elders zou kunnen presteren, reden waarom zij dadelijk op zoek ging naar een nieuwe stageplaats.

Door het talmen van UCLL, heeft verzoekster haar plannen meermaals moeten wijzigen. Haar overeengekomen stage bij het ACV. Moest plots gewijzigd worden naar ZNA. Wanneer bleek dat ZNA verzoekster niet adequaat zou kunnen ontvangen (zoals ook UZA niet kon overigens), diende zij het ACV opnieuw aan te spreken, die zich gelukkig soepel konden opstellen en verzoekster heel graag zouden ontvangen als stagiair. Door het wispelturige gedrag van UCLL, werden verzoekster haar kansen bij potentiële werkgevers gehypothekeerd, aangezien zij mee diende te dansen op het ritme op de maat van UCLL.

Door de afwachtende houding van UCLL werd verzoekster telkens meer en meer de kans ontnomen om de stage uren die zij nog voor de boeg had te kunnen uitvoeren in de loop van huidig academiejaar. Een zorgvuldige onderwijsinstelling zou passend en snel hebben gehandeld, om de impact op de student zo beperkt mogelijk te maken. Er werd maar liefst twee maanden gewacht met de kennisgeving van de uitsluiting uit Beroepspraktijk 3 aan verzoekster. Dit is niet ernstig en bovendien onzorgvuldig.

De beslissing d.d. 15 maart 2022 maakt een schending uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het materiële motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Middel 3: schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: het materiële motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel

In een aanvullend bericht op datum van 15 maart 2022 werd aan verzoekster meegedeeld dat niet enkel de stage in het UZA werd stopgezet, maar dat verzoekster voor het gehele opleidingsonderdeel Beroepspraktijk 3 werd uitgesloten. Het opleidingsonderdeel zou ten vroegste kunnen worden hernomen in het academiejaar 2022-2023.

Zoals hoger reeds vermeld, werd de reden van deze uitsluiting niet formeel meegedeeld aan verzoekster. De grondslag voor [de] uitsluiting uit het opleidingsonderdeel Beroepspraktijk 3 is onbekend.

In elk geval veronderstelt een totale uitsluiting uit een opleidingsonderdeel minstens een ernstige inbreuk op het OER of de gedragsregels van UCLL, hetgeen in onderhavig dossier niet aan de orde is.

Welke reden is van die grootorde geweest om verzoekster uit te sluiten uit een volledig opleidingsonderdeel, hetgeen haar de kans op afstuderen heeft ontnomen, waarbij UCLL het nog niet eens nodig vond om deze schriftelijk ter kennis te brengen?

Evident heeft deze eenzijdige beslissing van UCLL een hypothekerend effect op de studieloopbaan van verzoekster, zowel als op de start van haar professionele carrière. Verzoekster kan hoe dan ook pas een jaar later dan voorzien afstuderen, hetgeen evident de nodige financiële gevolgen heeft: zij dient een jaar langer inschrijvingsgeld te betalen en zal een jaar langer geen beroepsinkomsten kunnen genereren.

Schijnbaar gaat UCLL hier echter bijzonder licht over en besliste men zonder meer om verzoekster uit te sluiten van het opleidingsonderdeel Beroepspraktijk 3 en heeft men haar bovendien ontzegd van enige tekst en uitleg.

De beslissing om verzoekster uit te sluiten van Beroepspraktijk 3 is disproportioneel en onverantwoord, waardoor deze een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: het materiële motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel uitmaakt.

Middel 4: schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: het patere legem quam ipse fecisti-beginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel

UCLL gaat vervolgens opnieuw uit de bocht door verzoekster niet te voorzien in een alternatief om haar stage uren voor Beroepspraktijk 3 te kunnen uitvoeren, zoals artikel 26 van het OER nochtans zeer uitdrukkelijk voorschrijft. Verzoekster slaagt er derhalve blijkbaar niet in om haar eigen voorschriften na te leven. UCLL liet verzoekster aan haar lot over en beperkte haar kansen om de resterende stage-uren te kunnen presteren.

Verzoekster lijdt bovendien – zoals reeds aangehaald – aan een leerhandicap, met name: dyslexie. UCLL is hiervan op de hoogte, reeds sinds haar opleiding sociaal-cultureel werk in 2014 (stuk 2a). Verzoekster geniet faciliteiten, aanpassingen in functie van haar dyslexie.

Artikel 70 van het OER verwijst naar de gelijke behandeling binnen UCLL. Zo luidt paragraaf 1 voor voormeld artikel:

“1 De studenten van UC Leuven-Limburg hebben recht op een gelijke behandeling. Voor een ongelijke behandeling is een objectieve grondslag vereist en moet het verschil in behandeling in verhouding staan tot een rechtmatig na te streven doel. (...)"

De 4^e paragraaf bepaalt uitdrukkelijk dat de student recht heeft op redelijke aanpassingen bij een functiebeperking:

“(...) Studenten met een erkend statuut kunnen onderwijs- en examenfaciliteiten aanvragen bij de studentendienst. Zij dienen deze aanvraag ten laatste 30 kalenderdagen voor de start van het examenmoment in. Studenten met een functiebeperking hebben recht op redelijke aanpassingen.”

UCLL was op de hoogte van de functiebeperking van verzoekster. Toch heeft mevrouw [I.V.] verzoekster aangeraden om een stage aan te vatten bij ZNA. Een organisatie die niet de nodige aanpassingen kan bieden aan verzoekster. Bij het ACV daarentegen is men voorbereid om een stagiair te ontvangen met een functiebeperking. Zoals die van verzoekster. Deze stage werd echter door verzoekster zelf voorzien. UCLL handelt niet in het belang of in functie van de beperkingen van verzoekster, door haar richting een stageplaats te duwen die voor haar niet geschikt is.

De beslissing d.d. 15 maart 2022 om verzoekster uit te sluiten en de aanloop naar de beslissing vormt een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: het *patere legem quam ipse fecisti*-beginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.”

De interne beroepscommissie van UC Leuven behandelt het beroep in zitting van 26 april 2022 en komt tot de volgende beslissing:

“[...]

Beoordeling van het intern beroep

Ontvankelijkheid van het intern beroep

De student dient beroep in conform art. 84 OER.

Concreet dient de student intern beroep in tegen een beslissing inzake beëindiging van een stage.

Conform art. 83, eerste lid OER kan een intern beroep ingediend worden tegen:

- een studievoortgangsbeslissing;
- een weigering tot het volgen van een opleiding of opleidingsonderdelen;

- een weigering om een geïndividualiseerd traject te volgen, om het type of de inhoud van (...) studiecontract te wijzigen;
- een weigering om een erkend statuut toe te kennen;
- een weigering om redelijke aanpassingen te verlenen op grond van een functiebeperking;
- een beslissing over een tuchtmaatregel.

De aangevochten beslissing ressorteert als zodanig niet onder het toepassingsgebied van deze bepaling.

De Interne Beroepscommissie kan bijgevolg geen uitspraak doen inzake de aangevochten beslissing.

Conform het genoemde art. 83 OER is een student in de mogelijkheid om een heroverweging te vragen bij de leidinggevende van degene die de beslissing nam.

Het intern beroep is niet ontvankelijk.”

Dat is de thans bestreden beslissing. Zij wordt diezelfde dag per e-mail aan verzoekster en aan haar raadsman verzonden, alsook per aangetekend schrijven aan verzoeksters raadsman.

IV. Ontvankelijkheid

A. Aanduiding van de verwerende partij

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt op dat verzoekster haar beroep heeft gericht tegen een verkeerde rechtspersoon, met name de UCLL Leuven met zetel te Agoralaan ZN bus met ondernemingsnummer 0685.809.301.

Verzoekende partij repliceert in haar wederantwoordnota dat de bestreden beslissing enkel melding maakt van ‘UCLL’ en dat het verzoekschrift het zonder probleem mogelijk maakt om de verwerende partij te identificeren. Daarnaast stipt verzoekende partij aan dat verwerende partij geen belangenschade aantoont en dat zij verweer heeft kunnen voeren.

Beoordeling

Aangenomen dat verwerende partij beoogt een exceptie van onontvankelijkheid op te werpen – wat uit het betoog van verwerende partij niet uitdrukkelijk blijkt – stelt de Raad het volgende vast.

Het secretariaat van de Raad heeft het verzoekschrift van verzoekende partij samen met de procedurekalender betekend aan verwerende partij.

Verwerende partij, die niet ontkent verantwoordelijk te zijn voor de beroepscommissie die de bestreden beslissing heeft genomen, heeft het verzoekschrift kennelijk ontvangen, aangezien zij tijdelijk een antwoordnota en een (onvolledig) administratief dossier heeft neergelegd.

Verwerende partij is derhalve niet in haar belangen geschaad.

Het beroep is, wat dit aspect betreft, ontvankelijk.

B. Bevoegdheid van de Raad ratione materiae

Standpunt van partijen

Verwerende partij doet gelden dat de bestreden beslissing geen ‘studievoortgangsbeslissing’ is, zoals bedoeld in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs, en dat het evenmin gaat om een maatregel van studievoortgangsbewaking overeenkomstig artikel II.246 van diezelfde Codex.

Zij betoogt dat de decreetgever aan de hogeronderwijsinstellingen de bevoegdheid heeft verleend om een inschrijving te weigeren, en dat de bepalingen in haar onderwijs- en examenreglement inzake de stopzetting van een stage daarvan de emanatie zijn.

Voorts zet verwerende partij uiteen:

“De initieel aangevochten beslissing betreft een bijzonderheid, met name de beslissing tot beëindiging van een stage. Tijdens de uitvoering van de stage kan het zijn dat men merkt dat er fundamentele problemen opduiken die nopen tot een dergelijke beëindiging. Het leerproces van een student mag in voorkomend geval, waar de student blijk geeft van een ongeschiktheid inzake de uitoefening van het beroep waartoe de opleiding hem of

haar weet op te leiden, afgebroken worden (art. II.246, § 2 CHO). Een dergelijke beslissing tot beëindiging, dewelke in feite een inschatting betreft inzake het voldoen voor een opleidingsonderdeel van een opleiding, of een opleiding als geheel, heeft uiteraard gevolgen, o.m. voor de eindbeoordeling, waarbij het vaststaande rechtspraak is van Uw Raad dat er geen bezwaar is tegen bijvoorbeeld het opleggen van de eindscore ‘niet afgelegd’, gezien de stage geen afronding kreeg (R.Stvb. 19 augustus 2010, nr. 2010/040; R.Stvb. 18 september 2014, nr. 2014/169). Ten tijde van het indienen van het intern beroep kreeg de eindscore echter nog geen bepaling (zie stuk 5).”

Verzoeksters intern beroep is naar oordeel van verwerende partij terecht onontvankelijk verklaard, omdat er nog geen sprake was van een eendoordeel, laat staan van een officiële bekendmaking van een door de examencommissie gevalideerde beslissing. Verwerende partij besluit aldus tot de onontvankelijkheid van het beroep wat het voorwerp betreft, waaruit tevens volgt dat de beroepscommissie verzoeksters intern beroep op dezelfde gronden onontvankelijk vermocht te verklaren.

In haar wederantwoordnota stelt verzoekende partij dat dit verweer tegenstrijdig is – omdat de interne beroepscommissie ‘terecht’ tot de onontvankelijkheid heeft besloten – en dat datgene wat verwerende partij een ‘bijzonderheid’ noemt, in werkelijkheid een studievoortgangsbeslissing is.

Beoordeling

Daargelaten de hier niet aan de orde zijnde beroepen inzake de teruggave van leerkrediet, is de bevoegdheid van de Raad door de decreetgever gekoppeld aan het begrip ‘studievoortgangsbeslissing’. Van die studievoortgangsbeslissingen wordt in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs een exhaustieve opsomming gegeven.

Eén van die studievoortgangsbeslissingen is op grond van artikel I.3, 69°, *f*) van de voormelde Codex:

“f) het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246;”

Artikel II.246 van die Codex luidt dan weer, voor zover hier relevant:

“§1. Het instellingsbestuur kan maatregelen van studievoortgangsbewaking nemen:

[...]

§2. Het instellingsbestuur kan in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig beëindigen, als de student door zijn gedragingen blijkt gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

De student van wie de stage of het praktische opleidingsonderdeel met toepassing van het eerste lid is beëindigd, heeft geen recht op een tweede examenkans als vermeld in artikel II.223, tenzij aan de opgelegde bindende voorwaarden is voldaan.

De beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen, wordt omstandig gemotiveerd.”

De aanwijzing in artikel I.3, 69°*f*) van wat in artikel II.246 van de Codex wordt beschouwd als een studievoortgangsbeslissing, is niet beperkt tot de maatregelen die zijn opgesomd in §1 van artikel II.246, maar heeft ook betrekking op de stopzetting van de stage zoals bedoeld in §2. Die beslissing tot stopzetting is, met andere woorden, op zich een studievoortgangsbeslissing.

De tekst die thans §2 van artikel II.246 uitmaakt, is ingevoerd bij artikel 25 van het decreet van 21 maart 2014 ‘tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen’.

In de memorie van toelichting (*Parl. St. VI.P. 2013-2014, nr. 2399/1, 26*) heeft de steller van het voorontwerp van decreet aan deze bepaling de volgende verduidelijking gegeven (de Raad cursiveert) :

“In artikel II.246 wordt eveneens de mogelijkheid ingeschreven om bepaalde opleidingsonderdelen vroegtijdig te beëindigen in welbepaalde gevallen.

Door toevoeging van een derde paragraaf aan artikel II.246 wordt het voor het instellingsbestuur mogelijk gemaakt de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel van een student vroegtijdig te beëindigen, indien de student niet geschikt is om het beroep uit te oefenen waartoe de opleiding hem opleidt.

Het is zeker niet de bedoeling om studenten ab initio te weigeren voor de opleiding omwille van persoonlijkheidsproblemen, het is decretaal niet mogelijk om studenten hierop te screenen bij inschrijving en hen op grond hiervan te weigeren. Wel wordt het mogelijk gemaakt dat instellingen – als er zich duidelijk in de loop van het parcours van een student ernstige problemen voordoen – niet gedwongen worden om bijvoorbeeld stages en practica te moeten blijven doen doorlopen en om ook niet verplicht te zijn een tweede examenkans voor deze studenten te organiseren.

In de praktijk heeft zich onder andere bij de opleidingen geneeskunde de situatie voorgedaan dat tijdens de opleiding bleek dat de student ongeschikt was voor het beroep van arts. De ongeschiktheid van de student kan blijken uit onprofessioneel gedrag in een fase van de opleiding waar praktijkopleiding plaatsvindt. Het probleemgedrag kan worden

veroorzaakt door (seksuele) gewelddadigheid, bedreigend optreden of algemeen disfunctioneren ten gevolge van een persoonlijkheidsstoornis.

De vroegtijdige beëindiging kan alleen in uitzonderlijke gevallen en op objectieve gronden. Het kan bijvoorbeeld in geen geval gaan om onvoldoende inzet of prestaties van studenten. Vroegtijdige beëindiging van een stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel is een zware bevoegdheid die in verhouding moet staan met de zwaarte van de overlast.

De instellingen zullen uiterst behoedzaam moeten omspringen met deze bevoegdheid en hun beslissingen omstandig moeten motiveren. De student kan tegen deze beslissing immers een beroep aantekenen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. In de beslissing tot het vroegtijdig beëindigen van praktijkonderdelen moet de student, zoals bij alle studievoortgangsbeslissingen, gewezen worden op de beroeps mogelijkheden en modaliteiten hiertoe.”

Ook hieruit blijkt dat de beslissing tot stopzetting van een stage een studievoortgangsbeslissing is waarvoor de Raad bevoegd is, en waarvoor de hogeronderwijsinstelling overeenkomstig artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs verplicht is te voorzien in een interne beroeps mogelijkheid.

Niet vereist is bijgevolg dat de examencommissie voor het opleidingsonderdeel waartoe de stopgezette stage behoort, reeds een examencijfer heeft vastgelegd, zoals het geval is wanneer het gaat om de betwisting van een ‘examenbeslissing’ overeenkomstig artikel I.3, 69°, a) van de Codex.

Voor zover de beroepscommissie met de verwijzing naar artikel 83 van het onderwijs- en examenreglement zou willen voorhouden dat de stopzetting van een stage in toepassing van dat reglement géén studievoortgangsbeslissing is, moet worden opgemerkt dat de decreetgever de aanduiding van de bevoegdheid van de Raad – en daarmee ook de minimale bevoegdheid van de interne beroepsinstanties van de hogeronderwijsinstellingen – aan zichzelf heeft voorbehouden, en dat een bepaling van een onderwijs- en examenreglement ter zake dus niet tegen de voorschriften van de Codex Hoger Onderwijs kan worden ingeroepen.

Uit het bovenstaande dient te worden besloten dat de interne beroepscommissie van verwerende partij het beroep van verzoekster in de bestreden beslissing ten onrechte onontvankelijk heeft verklaard.

De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

In een eerste middel beroept verzoekster zich op een schending van artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet – samengevat – uiteen dat de beslissing tot stopzetting van de stage wel degelijk een studievoortgangsbeslissing is, waartegen zij een intern beroep kon instellen. Dat beroep werd in de bestreden beslissing, wat het voorwerp betreft, volgens verzoekster bijgevolg ten onrechte onontvankelijk verklaard.

Beoordeling

Uit de bovenstaande beoordeling van de exceptie *ratione materiae* blijkt dat het standpunt van verzoekende partij moet worden bijgevalлен.

De interne beroepscommissie heeft het door verzoekster ingestelde beroep ten onrechte onontvankelijk verklaard.

Het eerste middel is gegrond.

Tweede, derde, vierde en vijfde middel

Het staat niet aan de Raad om vooruit te lopen op de beoordeling van verzoeksters intern beroep, zoals deze thans door de interne beroepscommissie in uitvoering van dit arrest zal moeten worden gemaakt.

De Raad kan derhalve op dit ogenblik geen uitspraak doen over verzoeksters inhoudelijke kritiek op de stopzetting van de stage en de gevolgen die daaraan al dan niet kunnen worden verbonden.

Zesde middel

Standpunt van partijen

In wat zij aanduidt als een zesde middel, vraagt verzoekster aan de Raad om na de vernietiging van de bestreden beslissing te hebben uitgesproken, aan verwerende partij een korte termijn op te leggen om een nieuwe beslissing te nemen, aangezien het academiejaar ondertussen ver is gevorderd.

Beoordeling

Verzoekster is in het ongewisse omtrent de motieven die aan de stopzetting van haar stage ten grondslag liggen. Indien de interne beroepscommissie die stopzetting onrechtmatig acht of indien aan verzoekster een vervangende opdracht zou worden opgelegd – beslissingen waarop de Raad niet vermag vooruit te lopen – dan kunnen die beslissingen slechts nuttig effect hebben wanneer zij in de loop van het academiejaar kunnen worden uitgevoerd.

Verzoekster dient immers, indien zulks kan worden vermeden, geen studievertraging te ondergaan ten gevolge van het onrechtmatig handelen van verwerende partij.

Verzoekster heeft tegen de beslissing houdende stopzetting van de stage op 22 maart 2022 tijdig een intern beroep ingesteld. Ofschoon de interne beroepscommissie haar beslissing enkel steunt op de beweerde onontvankelijkheid van het beroep en aan haar uiterst korte beslissing bezwaarlijk veel voorbereidingstijd kan zijn voorafgegaan, en niettegenstaande artikel II.284, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs voorschrijft dat de beslissing op intern beroep binnen een termijn van twintig kalenderdagen aan de student ter kennis wordt gebracht, heeft de interne beroepscommissie er reeds vijfendertig dagen over gedaan om tot de bestreden beslissing te komen.

De Raad kan begrijpen dat de paasvakantie tot enige vertraging bij de afhandeling van het intern beroep heeft geleid, maar dat doet geen afbreuk aan de spoedeisendheid die zich, gelet op het voortschrijden van het academiejaar, aandient.

Wel stipt de Raad aan dat hij gehouden is door het voorschrift van artikel II.292, §1, *infine* van de Codex Hoger Onderwijs, overeenkomstig hetwelk aan de verwerende partij voor het nemen

van een nieuwe beslissing een termijn van ten minste zeven kalenderdagen moet worden gelaten.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van UC Leuven van 26 april 2022.

2. De interne beroepscommissie neemt ten aanzien van verzoeksters intern beroep uiterlijk op 17 juni 2022 een nieuwe beslissing.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 8 juni 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Melissa Thijs **Jim Deridder**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 13 juli 2022

Arrest nr. 7.748 van 18 juli 2022 in de zaak 2022/0183

In zake: Indra YSKOUT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Karen De Smet
kantoor houdend te 2560 Nijlen
August Hermansplein 1, bus 1
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Berchem
Borsbeeksebrug 36, bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 27 mei 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 21 april 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 2 Logopedie’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 mei 2022 [bedoeld wordt: 13 mei 2022] waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

Aangezien het administratief dossier niet het stageschrift van verzoekster bevatte, werd aan verwerende partij gevraagd om dit alsnog bij te brengen. Vervolgens hebben zowel verwerende partij als verzoekende partij nog een aanvullende nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 13 juli 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Noortje Joillet die, *loco* advocaat Karen De Smet, verschijnt voor verzoekende partij en advocaat Sophie Groetaers, *loco* advocaat Tom Peeters, en mevrouw Sarah Puts, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de logopedie en de audiologie’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 2 Logopedie’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 april 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 mei 2022 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft de opleiding om toelichting gevraagd bij het toegekende examencijfer. De opleiding verwijst naar de evaluatieprocedure van dit opleidingsonderdeel, zoals die in de programmagids en aanvullend in het stagevademecum vermeld worden. Daaruit blijkt dat er generieke en beroepsspecifieke competenties worden beoordeeld. Als er meer dan 20% generieke of beroepsspecifieke competenties met een onvoldoende worden beoordeeld, geldt een afzonderlijke regel waardoor de student niet kan slagen voor het opleidingsonderdeel. In andere situaties wordt een gewogen gemiddelde berekend op de beoordeling van de verschillende competenties. Daarnaast wordt vermeld dat de eindbeoordeling gebaseerd is op alle stageactiviteiten en stagetaken. In het stagevademecum wordt per competentie vermeld op welke gegevens de beoordeling gebaseerd is. Sommige competenties worden uitsluitend op de stageactiviteiten gebaseerd, andere op de taken – inclusief de casus – en nog andere zijn gebaseerd op een combinatie van bronnen. In deze situatie behaalt de studente voor vier beroepsspecifieke competenties een onvoldoende (8/20). Er werden 19 beroepsspecifieke competenties beoordeeld, wat betekent dat de studente voor 21% van de beroepsspecifieke competenties een onvoldoende behaalde. Dit betekent dat de studente in totaal 8/20 behaalt voor het hele opleidingsonderdeel en niet het gewogen gemiddelde (11,41/20).

Daarna gaat de interne beroepsinstantie in op de argumenten die de studente in haar intern beroepsschrift heeft ontwikkeld. Zo stelt de studente vooreerst dat het onvoldoende voor stage niet overeenkomt met de eerdere communicatie van alle begeleiders, inclusief de beoordelende docent (supervisor). De stage zelf werd volgens de studente afgesloten met zeer mooie feedback en tijdens het stagebezoek kreeg ze (buiten de casus) alleen maar positieve elementen te horen. Daarnaast stelt de studente dat de supervisor nooit heeft aangegeven dat het risico bestond om een onvoldoende te behalen. Ze beweert ook dat ze amper tot geen begeleiding heeft ontvangen bij het maken van de schriftelijke taken.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat de mentor tijdens de eerste tussentijdse feedback ook heel wat werkpunten beschrijft. Er waren bovendien heel wat onvoldoendes bij de competenties. De mentor meent dat de studente tijdens de stage sterk gegroeid is in haar functioneren en geeft aan het einde een voldoende beoordeling. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de docent (supervisor) en niet de mentor uiteindelijk verantwoordelijk is voor de beoordeling van de stage. Dat de mentor de stage als voldoende beoordeelt is op zich niet voldoende om de beoordelingen door de docent te betwisten. Waar de studente aanhaalt dat de supervisor aanvankelijk opmerkingen had bij de schriftelijke taken, maar meedeed dat zij positief evolueerde, stipt de interne beroepsinstantie aan dat het geven van feedback balanceert op een dunne lijn tussen het bieden van afdoende begeleiding en sturing enerzijds en het voldoende ruimte geven aan de student om aan te tonen dat hij de beoogde competenties bereikt heeft anderzijds. Volgens de interne beroepsinstantie hoeft de feedback bij de stagetaken niet zo ver te gaan dat de begeleider steeds dezelfde kritiek moet blijven herhalen. Het feit dat de studente positief evolueerde betekent niet dat de studente per definitie het eindniveau behaalde. De interne beroepsinstantie stelt ook vast dat er veelvuldige schriftelijk feedback werd gegeven door de supervisor. Daarbij moet de supervisor overigens niet aangeven wat de (rechts)gevolgen (een onvoldoende voor stage) kunnen zijn van deze tekortkomingen. Dat de studente vindt dat er ook nieuwe tekorten werden vermeld bij de nabespreking, maakt het resultaat ook niet ongeldig. Voor de interne beroepsinstantie is het niet duidelijk om welke nieuwe tekorten het zou gaan. Bovendien wordt van een student verwacht dat hij uiteindelijk zelfstandig een kwalitatief product aflevert. Begeleiding en feedback bij de stagetaken hoeft nooit zo ver te gaan dat elk tekort herhaald of vermeld wordt. Het is de opdracht van de student om zijn competenties voldoende zelfstandig aan te tonen.

In een tweede argument merkt de studente op dat er onvoldoende rekening werd gehouden met de positieve beoordeling door de mentor. Voor verschillende competenties is het niet duidelijk waarop de beoordeling werd gebaseerd en hoe er rekening werd gehouden met de positieve feedback van de mentor. De mentor en supervisor verschilden bovendien van mening over de kwaliteit van de stagetaken.

Aangezien de uiteindelijke beoordeling van dit opleidingsonderdeel werd bepaald door de onvoldoende score (8/20) van vier beroepsspecifieke competenties, beperkt de interne beroepsinstantie zich tot de beoordeling daarvan:

a) De student situeert de sessiedoelen binnen het groter geheel van behandeldoelen

De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de beoordeling van deze competentie volgens het stagevademecum is gebaseerd op de behandelplannen, therapieverslagen en de stageactiviteiten op de werkvloer. Ze stelt vast dat de supervisor oordeelt dat de student in het behandelplan doelen formuleert op niveau van de sessie en daarbij hoofd- en subdoelen verwart die nodig zijn om een behandelplan op te stellen. De studente formuleert volgens de supervisor aldus concrete sessiedoelen in het behandelplan, die eerder omschreven moeten worden in een therapieverslag. De mentor heeft deze doelen in het behandelplan beschouwd vanuit het concrete werkvoerperspectief. Op basis van deze gegevens oordeelt de interne beroepsinstantie dat het oordeel van de supervisor verantwoord afwijkt van het oordeel van de mentor.

b) De student handelt naar de wettelijke en administratieve vereisten

De interne beroepsinstantie stipt aan dat de beoordeling van deze competentie is gebaseerd op de aanvangs- of evolutiebilans en de stageactiviteiten op de werkvloer. Deze competentie werd door de mentor aanvankelijk aangeduid als ‘niet van toepassing’. Na de bekendmaking van de punten vroeg de studente om het stageportaal opnieuw open te zetten voor de mentor zodat deze de competenties rond het hanteren van onderzoeksinstrumenten en het aanspreken van actoren kon herbekijken (competenties die eveneens als ‘niet van toepassing’ aangeduid werden). Toen het stageportaal opnieuw opgezet werd, paste de mentor niets aan bij de onderzoeksinstrumenten, maar wel bij het aanspreken van actoren én bij de competentie rond wettelijke en administratieve vereisten. Deze laatste aanpassing naar ‘al goed’ gebeurde zonder verdere motivering. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de supervisor deze competentie als onvoldoende heeft beoordeeld omdat de studente twee bilans indiende van dezelfde cliënt. Taal en fonologische problemen werden beschreven in twee aparte bilans, terwijl deze binnen

de nomenclatuur onder eenzelfde categorie vallen. Daarmee voldeed de studente aldus niet aan de wettelijke en administratieve vereisten.

c) De student schrijft correct en vlot leesbaar

De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de beoordeling van deze competentie is gebaseerd op alle schriftelijke communicatie. De supervisor heeft inzage in alle schriftelijke communicatie en kan deze competentie beoordelen zonder inbreng van de mentor. Volgens de supervisor behaalde de studente een onvoldoende wegens veelvuldige spelfouten, herhaling van informatie, tegenstellingen in de inhoud en gebrekkige chronologische ordening.

d) De student handelt volgens de principes van evidence-based handelen

De interne beroepsinstantie merkt op dat de beoordeling van deze competentie is gebaseerd op de casus (CA) en de stageactiviteiten op de werkvloer. De mentor haalt noch in het evaluatiedocument, noch tijdens het stagebezoek kenmerken aan van evidence-based handelen op de werkvloer. Ook in de casus vinden we deze competentie onvoldoende terug. De supervisor oordeelt dat uit de casus blijkt dat deze competentie niet voldaan is. De studente geeft bij een kind met een taalprobleem geen informatie over de taalontwikkeling van het kind en heeft het taalonderzoek ook onvoldoende onderbouwd. Bovendien is de bronvermelding vaag: ze verwijst naar het digitaal schoolplatform zonder concreet te vermelden wie wat schreef op welke datum. De interne beroepsinstantie is van oordeel dat de supervisor, zonder inhoudelijke feedback van de mentor, deze competentie terecht heeft beoordeeld op basis van de casus die de studente heeft ingediend.

In een derde argument beschrijft de studente dat niet alle competenties door de stagementor werden beoordeeld en dat daarom, na de bekendmaking van de resultaten, de stagementor opnieuw de kans werd gegeven om enkele competenties te beoordelen. Ondanks deze bijsturing bleef het eindresultaat 8/20.

De interne beroepsinstantie stelt vast de mentor aanvullende feedback heeft gegeven op de competentie “De student spreekt professionele en/of niet-professionele actoren aan in verband met de zorg voor de cliënt”, waardoor deze competentie als voldoende werd beoordeeld. De mentor heeft geen aanvullende feedback gegeven voor de competentie “de student hanteert onderzoeksinstrumenten op een correcte manier”. Ze was hiervan niet op de hoogte en kon daardoor geen beoordeling geven voor deze competentie. De supervisor beschikte daardoor ook niet over voldoende informatie om deze competentie te beoordelen, hoewel de studente beweert

dat zij wel onderzoeksinstrumenten heeft gebruikt. Het aantal beoordeelde competenties werd na de aanvulling door de mentor verhoogd van 18 naar 19, maar het aantal onvoldoende beroepsspecifieke competenties bleef groter dan 20%.

In een vierde en laatste argument stipt de studente aan dat andere supervisors een andere beoordeling zouden hebben gegeven. Volgens de studente is er aldus sprake van een vorm van willekeur en hecht haar supervisor meer belang aan de schriftelijke taken dan andere beoordelaars.

De interne beroepsinstantie benadrukt dat studenten zich niet in een onderliggende concurrentiepositie bevinden en dus in beginsel niet vergeleken worden. Indien andere studenten – omwille van de andere specialisatie van een supervisor – onvoldoende streng zouden worden beoordeeld, maakt dit de beoordeling van de studente nog niet ongeldig.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 20 mei 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 27 mei 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de termijnen voor het extern beroep, zoals gestipuleerd in de Codex Hoger Onderwijs, werden nageleefd. Verwerende partij heeft desbetreffend geen opmerkingen.

Daarentegen is het extern beroep onontvankelijk, in de mate waarin dit beroep gericht is tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 21 april 2022. Deze beslissing is vervangen door de beslissing van de interne beroepsinstantie en is derhalve uit de rechtsorde verdwenen, zodat tegen die oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing geen extern beroep mogelijk is.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat de studievoortgangsbeslissing van 21 april 2022, waarvan de inhoud door de interne beroepsinstantie wordt bekragtigd, en de interne

beroepsbeslissing onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Minstens en ondergeschikt gedraagt zij zich naar de wijsheid van de Raad wat deze procedurele bemerking betreft.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 21 april 2022 waarbij aan verzoekster een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 2 Logopedie’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 20 mei 2022 [bedoeld wordt: 13 mei 2022] waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 94, §3 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. Kosten

Standpunt van partijen

Verzoekster vraagt om verwerende partij te veroordelen tot de kosten.

In haar antwoordnota voert verwerende partij aan dat de Raad geen uitspraak doet over de kosten omdat de Raad daarvoor niet bevoegd is. Zij vraagt dan ook deze vordering van verzoekster af te wijzen als ongegrond.

Verzoekster herhaalt in haar *wederantwoordnota* de vraag om verwerende partij te veroordelen tot de kosten.

Beoordeling

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, omdat hij daartoe niet bevoegd is.

VI. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een schending van het stagevademecum en de formele motiveringsplicht alsook van het transparantie-, zorgvuldigheids-, gelijkheids- en vertrouwensbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster blijft van mening dat de uitingen van de supervisor haaks staan op hetgeen zou moeten blijken uit het beoordelingsdocument. Volgens haar heeft de supervisor de haar overeenkomstig het stagevademecum opgelegde taken niet naar behoren vervuld en heeft ze bovendien het rechtmatig vertrouwen gewekt dat verzoekster zonder problemen zou slagen voor haar stage.

Verzoekster merkt op dat de supervisor de taak heeft om problemen te durven uiten, maar dit niet heeft gedaan. Er wordt ook duidelijke feedback verwacht, maar na herwerking van taken volgde geen enkele feedback meer. Zo werd door de supervisor maar één doel uit het behandelplan opnieuw bekeken/becommentarieerd. Als er een probleem was, wat uit de beoordelingspunten blijkt, had dat toch op dat moment aangekaart moeten worden, wat niet is gebeurd. Volgens verzoekster blijkt uit het dossier geenszins dat herhaalde feedback is gegeven, zoals de interne beroepsinstantie aanhaalt.

Vervolgens stelt verzoekster dat de supervisor niet alle verplichtingen voor het stagebezoek, opgenomen in het stagevademecum, heeft gerespecteerd. Zo konden de feedbackdocumenten

niet in detail worden besproken omdat de supervisor die niet had afgedrukt. Tijdens het stagebezoek werd enkel de feedback van de mentor overlopen en er werden geen bijkomende elementen aangehaald. De supervisor maakte bovendien enkel positieve bemerkingen.

Verder leest verzoekster pas voor het eerst in de interne beroepsbeslissing een opmerking over de ingediende bilans. Omwille van de aard van haar stage was ze genoodzaakt tweemaal een aanvangsbilan te maken en na het eerste werd geen opmerking gemaakt over de foutieve opmaak ervan. Hetzelfde geldt voor het behandelplan: nooit eerder werd de feedback gegeven dat dit niet goed zou zijn. Bij een therapieverslag werd wel tot tweemaal toe feedback gegeven, zowel op de eerste als op de herwerkte versie. Bij die laatste versie werd wel slechts één doel herbekeken en als goed bestempeld.

Verzoekster mocht bijgevolg verwachten dat zij zich geen zorgen hoefde te maken over haar resultaat. Dit vertrouwen werd nog versterkt door de beoordeling van de mentor, die zeer uitgebreid schriftelijk commentaar geeft in het beoordelingsdocument. Er is daarentegen geen feedback van de supervisor te lezen.

Ten slotte vindt verzoekster het frappant dat er zo'n grote discrepantie bestaat tussen de beoordeling van de mentor en supervisor, aangezien het vademecum een begeleidingsplan vooropstelt dat ervoor moet zorgen dat grote verschillen in de beoordeling/begeleiding tussen mentor en supervisor vermeden worden. Verzoekster begrijpt dat het eindoordeel bij de supervisor ligt, maar meent wel dat zij haar verplichtingen moet naleven alsook dat het oordeel van de mentor, die tijdens de stage gedurende 300 uur met de student werkt, in rekening moet worden gebracht.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij naar het stagevademecum, dat concreet beschrijft waaruit de stagebegeleiding bestaat. Ze verduidelijkt dat de studenten bij aanvang van de stage in kleinere groepen worden verdeeld, die begeleid worden door een supervisor. Tijdens de stage moeten de studenten twee stagetaken per week posten binnen hun groep. De supervisor voorziet elke week 2-4 stagetaken van feedback. De studenten mogen zelf kiezen welke stagetaken zij voorleggen, maar zij worden gestimuleerd om verschillende taaktypes te posten, zodat de feedback divers, zinvol en gericht blijft. De studenten worden geacht alle feedback binnen de groep door te nemen en de transfer naar de eigen taken te maken. Elke student krijgt ook twee keer persoonlijke feedback.

Verwerende partij benadrukt dat dit door de supervisor werd nageleefd: verzoekster heeft steeds de nodige feedback gekregen, waaronder vier keer persoonlijke feedback. Deze feedback was overigens niet altijd positief.

Wat het stagebezoek betreft, erkent verwerende partij dat de feedbackdocumenten niet op papier werden meegenomen. Ze waren echter wel vorhanden, want ze zijn steeds voor alle partijen (mentor, supervisor en student) digitaal beschikbaar op het studentenportaal. Feedback op stagetaken wordt door de mentor of supervisor overigens genoteerd op de voorgelegde versie. De versies die voorzien zijn van feedback moeten door de student worden verzameld in het stageschrift. De student moet dit stageschrift ook steeds meenemen op stage, tijdens de supervisieactiviteit en het stagebezoek.

Daarnaast wijst verwerende partij op het overzicht van het mailverkeer tussen verzoekster en de supervisor. Volgens haar blijkt daaruit niet alleen dat verzoekster intensief werd begeleid en de nodige feedback kreeg, maar dat zij ook nog veel werkpunten had bij de stagetaken die zij heeft ingediend. Zo heeft zij de herwerking van het therapieverslag te laat ingediend en was de herwerking bovendien onvolledig en chaotisch.

Wat de casus betreft, merkt verwerende partij op dat deze eveneens een grondige herwerking nodig had. Op het stagebezoek was de deadline voor het indienen van de casus al gepasseerd, maar de supervisor heeft verzoekster gemeld dat zij uitzonderlijk nog bijkomende feedback zou geven (omdat de casus ondermaats was) als de herwerkte versie haar voor het weekend zou worden bezorgd. Dit is niet tijdig gebeurd, zodat er geen tijd meer was om nog feedback te geven op deze versie.

Voor het overige heeft de supervisor de mentor er meermaals op attent gemaakt dat de stagetaken van verzoekster ondermaats waren en dat er een discrepancie was tussen de stagetaken en het handelen van verzoekster op de stageplaats. Verzoekster werd er ook meermaals op attent gemaakt dat zij af en toe andere taken moest indienen. Zij werd bovendien meermaals mondeling op haar werkpunten gewezen. Volgens verwerende partij is het niet de taak van de supervisor om feedback te blijven geven op eenzelfde taak. Het is aan de student om de feedback zelfstandig te verwerken, zeker als laatstejaarsstudent. Daarnaast heeft de supervisor uiteraard bekrochtigd wat verzoekster goed deed. Zo was zij mondeling sterker dan

schriftelijk en waren haar therapieën beter dan haar verslaggeving. Verwerende partij benadrukt dat het feit dat verzoekster positief evolueerde niet betekent dat zij de beoogde competenties heeft bereikt en het eindniveau heeft behaald.

Er is verder evenmin sprake van een discrepantie tussen de feedback van de mentor en de supervisor. Verzoekster heeft gevraagd of de mentor aanpassingen kon doorvoeren bij twee beroepsspecifieke competenties (die als ‘niet van toepassing’ waren aangemerkt), die enkel zichtbaar zijn op de werkvlak en waarbij aldus de input van de mentor belangrijk is. De mentor heeft evenwel aangegeven dat zij geen aanpassing wenst te doen voor de beroepsspecifieke competentie omtrent de onderzoeksinstrumenten aangezien er geen testen werden afgenoem en verzoekster hierin ook geen initiatief nam. De mentor gaf wel aan een aanpassing te willen doorvoeren bij de andere beroepsspecifieke competentie, naar ‘al goed’.

Verwerende partij wijst er ook op dat de beoordeling van de stage in beginsel uitgaat van de stagedocenten, die daarvoor eigen vaststellingen en ijkpunten hanteren. De praktijklectoren verbonden aan de onderwijsinstelling genereren het beste zicht op de vaardigheden van de student. Enkel zij zijn, op basis van het hele stagedossier, gemachtigd om het eindcijfer van verzoekster vast te stellen. Het stagevademecum is heel duidelijk wat dit betreft.

Verwerende partij stelt dat er geen sprake is van een gebrekkige begeleiding. Daarenboven toont verzoekster niet aan dat een betere begeleiding tot een hoger eindresultaat zou hebben geleid. Nochtans draagt de verzoekende partij die een middel opwerpt de bewijslast. Verwerende partij benadrukt dat het aan de student toekomt om een goede stage af te leggen en kwalitatieve stagetaken in te dienen. De begeleiding en feedback spelen daarin een rol, maar het is de student die moet aantonen over de voor het slagen vereiste competenties te beschikken. Dat doet verzoekster op dit ogenblik niet.

In haar *wederantwoordnota* volhardt verzoekster in het standpunt uiteengezet in het verzoekschrift. Zij stipt nog aan dat de supervisor op de hoogte was van het feit dat zij door administratieve en organisatorische elementen niet eerder aan de casus kon werken. De casus werd ook in geen geval ingediend na de deadline, zoals verwerende partij beweert. Zij ontket dat zou zijn gesteld nog voor het weekend een herwerkte versie moest zijn ingediend.

Verder blijft verzoekster van mening dat zij niet voldoende begeleiding en feedback heeft gekregen en dat alle signalen die zij kreeg positief waren. Voor zover er een ondermaatse

prestatie was, zoals nu wordt beweerd, moet dit door de mentor dan wel de supervisor tijdig worden gecommuniceerd. Dit is niet gebeurd. Verzoekster wijst er nog op dat het maken van evolutie en groeien doorheen de stage net het doel is van een stage. Waar verwerende partij aanhaalt dat verzoekster er meermaals op gewezen zou zijn dat andere taken moesten worden ingediend, kan zij niet anders dan vaststellen dat dit niet wordt gestaafd.

Verzoekster had tijdens het stagebezoek haar stageschrift meegebracht. Op dat moment had zij nog geen toegang tot het beoordelingsdocument. Zonder toelichting van de supervisor kon dit evenwel weinig bijbrengen vermits daarop geen schriftelijke beoordeling van de supervisor is te vinden. Dit is opmerkelijk aangezien de supervisor in e-mails aan de mentor heeft aangegeven dat feedback best schriftelijk aan de studenten wordt gecommuniceerd. Volgens verzoekster werd tijdens het stagebezoek ook niet elke competentie op het feedbackdocument van de mentor overlopen. Als zij werkelijk ondermaats had gepresteerd, had de supervisor tijdens het stagebezoek toch minstens haar beoordeling mondeling al kunnen overbrengen. Verzoekster is van mening dat de supervisor in haar taken tekort is geschoten, te meer daar maar liefst vier van de zeven begeleide studenten niet geslaagd zijn.

Verzoekster benadrukt dat er niet alleen sprake is van gebrekkige begeleiding, maar ook over het niet naleven van verplichtingen (o.a. motiveringsplicht) in hoofde van de onderwijsinstelling.

Beoordeling

Stageschrift

Verzoekster stelt dat het oordeel van de stagementor mee in het oordeel van de supervisor moet worden betrokken, maar dat zij de indruk heeft dat dit niet gebeurd is. Zij wijst op een onbegrijpelijk grote discrepantie tussen de beoordeling van de stagementor en de supervisor.

Uit artikel 94, § 3 van het OER vloeit voort dat de interne beroepscommissie, als bestuurlijk beroepsorgaan, het dossier van de student in al zijn aspecten aan een geheel nieuw en eigen onderzoek onderwerpt, waarbij de interne beroepscommissie zich in de plaats van de examencommissie stelt. Dit onderzoek betreft zowel de wettigheid als de opportuniteit van de bestreden examenbeslissing. De interne beroepscommissie is in dat kader niet gebonden door de motieven van de examencommissie, noch door de tijdens de beroepsprocedure ontwikkelde

argumenten. Gelet op de zogenaamde devolutieve werking van het intern beroep komt de in beroep genomen beslissing vervolgens volledig in de plaats van de oorspronkelijke examenbeslissing.

Het spreekt voor zich dat de interne beroepscommissie zich bij het nieuw en eigen onderzoek moet baseren op alle relevante informatie met betrekking tot de zaak.

Toegepast op stagebeoordelingen, betekent dit dat het dossier waarop de interne beroepscommissie steunt om tot een eigen en nieuwe beoordeling over te gaan, volledig moet zijn en dus alle beoordelingsformulieren, stageverslagen, etc. moet bevatten. Ook alle elementen van tussentijdse feedback moeten deel uitmaken van het dossier waarop de interne beroepscommissie zich baseert.

In dat kader stelt de Raad vast dat het stageschrift – dat verwerende partij heeft neergelegd op expliciete vraag van de Raad – in onderdeel C tussentijdse feedback bevat op de stagetaken van verzoeker, feedback zowel van de stagementor als van de supervisor. Evenwel maakt de tussentijdse feedback van de stagementor op deze stagetaken geen deel uit van het administratief dossier op basis waarvan de interne beroepscommissie de bestreden beslissing heeft genomen en dat de verwerende partij samen met haar antwoordnota heeft neergelegd. Wel bevat het administratief dossier het evaluatierapport, waarop de tweewekelijkse feedback alsook de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie van de stagementor staan genoteerd (zie stuk 4.4 van verwerende partij). Onderdeel C van het stageschrift bevat evenwel bijkomende feedback vanwege de stagementor, m.n. concrete feedback op de stagetaken, die de interne beroepscommissie blijkbaar niet heeft betrokken in haar besluitvormingsproces. Dit klemt des te meer aangezien verzoeker al in haar intern beroepsschrift aanvoerde dat haar supervisor onvoldoende rekening heeft gehouden met de beoordeling door de stagementor, zodat de interne beroepscommissie zeker zicht zou moeten hebben gehad op alle input vanwege de stagementor, om deze grief evenwichtig en gefundeerd te kunnen beoordelen.

Bijgevolg steunt de bestreden beslissing niet op een volledig administratief dossier, zodat het materieel motiveringsbeginsel geschonden is. **Het staat aan de interne beroepscommissie om het intern beroep van verzoeker opnieuw te beoordelen, deze keer aan de hand van een volledig administratief dossier, met onder meer het volledige stageschrift zoals het is overgemaakt aan de Raad.**

Het gegeven dat de interne beroepscommissie haar beoordeling dient over te doen aan de hand van een administratief dossier dat *alle* feedback van de stagementor bevat, betekent niet *ipso facto* dat de interne beroepscommissie verplicht zou zijn de visie van de stagementor te volgen. Een eventuele discrepantie tussen de beoordeling vanwege de stagementor en de supervisor betekent immers niet automatisch dat het eindoordeel van de supervisor (of in een later stadium, de interne beroepscommissie) ongeldig zou zijn. Wel impliceert dergelijke discrepantie een verhoogde motivering en moet de interne beroepscommissie duidelijk maken op basis van welke andere beoordelingselementen uit het dossier zij de beoordeling van de stagementor desgevallend terzijde schuift. Met andere woorden: nadat de interne beroepscommissie kennis heeft genomen van *àlle* feedback en beoordelingen van de stagementor, moet uit de motieven van de bestreden beslissing blijken waarom zij de visie van de stagementor wel of niet laat doorwegen.

Begeleiding en feedback

Zoals de Raad reeds herhaaldelijk heeft overwogen, hebben vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering.

Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd.

Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Het valt aan verzoekster toe om het bewijs te leveren van de gebreken in de begeleiding die zij aanvoert.

Verzoekster stelt in dit kader ten eerste dat de supervisor in de loop van de stage nooit heeft aangegeven dat zij een onvoldoende zou behalen. Opdat feedback duidelijk zou zijn, is evenwel niet vereist dat de supervisor steeds uitdrukkelijk meedeelt wat de (rechts)gevolgen kunnen zijn van de aangestipte tekortkomingen, zoals de interne beroepscommissie terecht oordeelt in de bestreden beslissing.

Verzoekster stelt ten tweede dat de supervisor geen feedback meer gaf op de stagetaken die ze herwerkt heeft. In een “herwerkte schriftelijke taak” zou de supervisor bovendien maar één doel uit het behandelplan opnieuw hebben bekeken/becommentarieerd.

De Raad neemt aan dat verzoekster hiermee verwijst naar het therapieverslag dat zij indiende op 09.02.2022 en waarop zij feedback kreeg van haar supervisor op 11.02.2022 (zie stukken 4.9 en 10 van verwerende partij). Verzoekster herwerkte dit therapieverslag, diende het terug in op 16.02.2022 en 17.02.2022 en kreeg hierop weer feedback op 16.02.2022, 17.02.2022 en 24.02.2022 (zie stukken 4.12 en 4.13 van verwerende partij). Er is dus wel degelijk – herhaalde – feedback geweest op dit (herwerkten) therapieverslag, waarbij de Raad van oordeel is dat de verplichting tot het voorzien van feedback niet zover reikt dat een student tot in het oneindige feedback mag verwachten op dezelfde taken die hij of zij herwerkt. Het is naar het oordeel van de Raad dan ook niet onredelijk dat de supervisor zich bij de feedback op de herwerkte versie van het therapieverslag heeft beperkt tot het eerste behandeldoel. Zij maakt dit ook duidelijk in haar eerste opmerking (zie stuk 4.13 van verwerende partij), zodat verzoekster uit het feit dat de supervisor geen tweede maal feedback heeft gegeven op het tweede behandeldoel, niet zomaar kon afleiden dat de herwerking van het tweede behandeldoel voldeed aan alle verwachtingen.

Ten slotte merkt de Raad op dat de feedback die de supervisor op het (herwerkten) therapieverslag heeft gegeven, niet in zijn geheel positief was, zoals verzoekster stelt. Dit blijkt duidelijk uit de inhoudelijke opmerkingen in stuk 4.13 van verwerende partij (zie bijvoorbeeld opmerkingen 2, 3, 4, 5, 6).

Verzoekster stelt ten slotte dat zij geen tijdige feedback meer heeft gehad op de stagetaak “casus”.

Volgens onderdeel “2.2.3 Stagebegeleiding Stage 2/3 Logopedie” van het stagevademecum (zie stuk 4.3 van verwerende partij) krijgt de student vanwege de supervisor op volgende manier feedback over de casus:

“Feedback op 2-4 stagetaken per week (per stagegroep, niet per student); niet in de laatste stageweek.

Elke type van stagetaak komt aan bod.

Elke student krijgt minstens 2x persoonlijke feedback”

In casu liep de laatste stageweek van maandag 28.03.2022 tot vrijdag 01.04.2022. Verzoekster nam bij aanvang van de stage kennis van het stagevademecum en was dus op de hoogte van het feit dat zij tot en met vrijdag 25.03.2022 feedback kon krijgen op haar casus.

Op dinsdag 22.03.2022 mailt verzoekster haar supervisor met de volgende boodschap:

“Voor mijn casus moet ik op een bepaald programma om de informatie van mijn cliënt te kunnen raadplegen. Ze zijn erg streng op school (privacy van de gegevens) en kon er dus enkel in de middag aan werken wanneer dit mocht. Er zijn ook wat technische problemen geweest met de computer (het programma kon niet geopend worden en ik kon dus ook niet aan de leerlingeninfo). Ondertussen heeft mijn mentor voor een alternatief gezorgd (de gegevens van mijn cliënt op een stick gezet). Op die manier kan ik toch mijn casus finaliseren.”

Verzoekster diende op woensdag 23.03.2022 een voorlopige versie in van haar casus. Nog dezelfde dag ontving zij een uitgebreide feedback van haar supervisor. Verzoekster kan evenwel niet redelijkerwijze verwachten dat haar supervisor haar nogmaals feedback geeft, ditmaal op de herwerkte versie van de casus, wanneer zij op zondag 27.03.2022 aankondigt die versie in te dienen aan het begin van de daaropvolgende week. Zondag 27.03.2022 is twee dagen nadat de deadline hiervoor is verstreken en vijf dagen voordat de stage eindigt. Verzoekster verwijst in haar verzoekschrift naar de IT- en privacyproblematiek als reden voor vertraging bij het indienen van haar casus, en lijkt te stellen dat zij daardoor toch nog recht zou hebben op feedback van de supervisor op haar *herwerkte* casus. De Raad kan verzoekster daarin niet volgen, aangezien verzoekster haar supervisor al in de loop van de stage op de hoogte had kunnen brengen van deze problematiek en de invloed daarvan op de casus zodat zij samen met haar supervisor tijdig een oplossing voor de situatie had kunnen zoeken. Verzoekster heeft hierover echter niet gecommuniceerd met haar supervisor, heeft slechts op 23.03.2022 een voorlopige versie ingediend en heeft daarop zeer snel zeer uitgebreide feedback van haar supervisor mogen ontvangen. De Raad ziet niet in op welk punt de begeleiding of feedback van de supervisor op dit vlak gebrekkig is geweest.

Tussen partijen is er onenigheid over de vraag of de supervisor op het stagebezoek van donderdag 24.03.2022 heeft gezegd dat verzoekster een herwerkte versie mocht indienen voor feedback op vrijdag 25.03.2022 dan wel op een later ogenblik. De Raad kan de inhoud van deze mondelinge afspraak uiteraard niet nagaan aangezien er geen bewijs van voorligt. Nu er geen bewijs voorligt dat verzoekster nog recht zou hebben gehad op feedback op een herwerkte versie van de casus indien zij deze indiende op zondag 27.03.2022 of zelfs later (in haar mail van 27.03.2022 kondigt verzoekster immers aan dat ze de herwerkte casus kan indienen ‘begin volgende week’), komt het de Raad geenszins onredelijk voor dat verzoekster geen feedback meer kreeg op deze herwerkte versie.

Op basis van de elementen die verzoekster aanvoert, kan de Raad niet vaststellen dat de begeleiding van de supervisor gebrekbaar was, laat staan dat er sprake is van een gebrek aan begeleiding die het verzoekster *de facto* onmogelijk heeft gemaakt om te slagen.

Stagebezoek

De Raad verwijst naar de bespreking van het tweede middel, waar het stagebezoek aan bod komt in het onderdeel “Competentie “De student handelt volgens de principes van evidence-based handelen””.

Competentie “De student handelt naar de wettelijke en administratieve vereisten”

De Raad verwijst naar hetgeen hij uiteengezet heeft onder het onderdeel “Stageschrift”.

Onderdeel C van het stageschrift bevat feedback van de stagementor op de bilans die verzoekster indiende. Deze feedback maakte geen onderdeel uit van het administratief dossier waarop de interne beroepscommissie haar bestreden beslissing heeft gebaseerd, zodat het materieel motiveringsbeginsel is geschonden.

De interne beroepscommissie dient haar besluitvorming over te doen, en dient de feedback van stagementor in deze besluitvorming te betrekken.

Behandelplan

Zoals verzoekster zelf aangeeft in haar wederantwoordnota, heeft zij de stagetaak “behandelplan” ingediend op 30.03.2022, daar waar het stagevademecum stelt dat de supervisor maar feedback geeft tot en met de voorlaatste week van de stage.

Verzoekster heeft met andere woorden nooit een tussentijdse versie van het behandelplan ingediend bij de supervisor, maar heeft gewacht tot de voorlaatste dag voor het einde van de stage om het behandelplan in te dienen. De supervisor kon, bij gebreke aan tussentijdse versie, dan ook geen feedback geven.

Voor zover verzoekster verwijst naar het feit dat de supervisor in de feedback op het herwerkte therapieverslag van 09.02.2022 maar één doel heeft herbekeken en als goed heeft bestempeld, verwijst de Raad naar hetgeen hij daarover heeft uiteengezet in het onderdeel “Begeleiding en feedback”.

Het eerste middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op een schending van de formele motiveringsplicht. Gelet op de toelichting die verzoekster bij dit middel geeft, begrijpt de Raad dat verzoekster een schending van de rechten van verdediging en het materieel motiveringsbeginsel aanvoert.

Standpunt van partijen

Verzoekster heeft pas in de interne beroepsbeslissing kennis genomen van de schriftelijke argumentatie die zou hebben geleid tot het oordeel van de supervisor. Zij zou in de loop van de stage enkel bemerkingen ontvangen hebben op stagestaken naar inhoud en schrijfstijl toe die altijd herwerkt zijn geworden. Elke feedback die naar verzoekster werd geuit, in hoofdzaak mondeling, was zeer positief.

Bij de beoordeling zou de interne beroepscommissie trachten zich er gemakkelijk vanaf te maken door te stellen dat een inhoudelijke feedback van de mentor zou ontbreken op de competenties die door de supervisor als onvoldoende werden beoordeeld. Dit zou onzin zijn want de concrete feedback valt terug te vinden in de stagemap of het uitvoerige mailverkeer. In de bestreden beslissing zou dus geen rekening worden gehouden met de feitelijke elementen.

Verzoekster gaat vervolgens in op de vier competenties die als onvoldoende werden beoordeeld en die in de interne beroepsbeslissing worden aangehaald.

a) De student situeert de sessiedoelen binnen het groter geheel van behandeldoelen

Verzoekster benadrukt dat zij nooit schriftelijke feedback heeft ontvangen op het behandelplan. Enkel op therapieverslagen, bilans en de casus. De mentor heeft op het behandelplan alleszins positieve feedback gegeven.

b) De student handelt naar de wettelijke en administratieve vereisten.

Verzoekster stelt dat zij door de aard van haar stage genoodzaakt was om tweemaal een aanvangsbilan te maken. Dit was enkel mogelijk over dezelfde cliënt aangezien er slechts één nieuwe cliënt werd aangemeld tijdens de stageperiode. Verzoekster werd, na het indienen van het eerste bilan, niet gewezen op de foute opmaak ervan.

c) De student schrijft correct en vlot leesbaar

Verzoekster heeft dergelijke inhoudelijke opmerkingen niet kunnen afleiden uit de feedback op haar schriftelijke, met uitzondering van spelfouten. Ze benadrukt dat de mentor deze competentie eerst als ‘wisselend’ heeft beoordeeld, en vervolgens als ‘al goed’.

d) De student handelt volgens de principes van evidence-based handelen

Verzoekster is van mening dat zij heeft gehandeld zoals het haar was aangeleerd. Zoals de mentor ook aangaf, is het nog een werk punt om van het verzamelen van informatie uit verschillende bronnen een samenhangend geheel te maken. Dit werd evenwel als voldoende (‘wisselend’) beoordeeld.

In haar *antwoordnota* benadrukt verwerende partij vooreerst dat de feedback tijdens de stage steeds beschikbaar was voor verzoekster op het studentenportaal Canvas en op e-mail.

Wat de eerste competentie betreft, verwijst verwerende partij naar het stagevademecum. Verzoekster kreeg individuele feedback op haar reflectieverslagen, op een therapieverslag (en de herwerking daarvan), op een bilan en op de casus. De supervisor heeft binnen de groep van verzoekster op elk type van stagetaak (dus ook op behandelplannen) feedback gegeven. Verzoekster wist dat zij de feedback op alle stagetaken van alle studenten binnen de groep moest lezen en transfereren naar de eigen stagetaken.

Wat de tweede competentie betreft, verwijst verwerende partij eveneens naar het stagevademecum. Verzoekster heeft een bilan opgesteld voor taalproblemen en een bilan voor fonologische en fonetische problemen voor eenzelfde cliënt. Dit moest in één bilan/aanvraag worden verwerkt, zodat verzoekster de RIZIV-richtlijnen hieromtrent niet heeft opgevolgd. Daarnaast getuigt dit ook van een gebrek aan inzicht in de stoornissen. Volgens verwerende partij heeft verzoekster hieromtrent alleszins feedback ontvangen van de supervisor. Dit kwam eveneens aan bod tijdens het bijkomend online gesprek met het opleidingshoofd. Daaruit bleek dat verzoekster haar fout niet begreep.

Wat de derde competentie betreft, wijst verwerende partij nogmaals naar de stagetaken van verzoekster waarop zij persoonlijke feedback heeft gekregen. Daarop staan opmerkingen rond de schriftelijke taalvaardigheden vermeld. Er was bovendien ook de nodige feedback die de medestudenten kregen, waarbij verzoekster de transfer diende te maken.

Wat ten slotte de vierde competentie betreft, stelt verwerende partij dat het niet is omdat de mentor een beoordeling ‘wisselend’ heeft gegeven bij deze competentie dat de supervisor dat ook moet doen. Het is de supervisor die het eindoordeel geeft en ‘wisselend’ is niet automatisch ‘voldoende’.

In haar *wederantwoordnota* wijst verzoekster erop dat, wat de eerste competentie betreft, is voorgeschreven dat minstens op het behandelplan feedback moet worden gegeven, en dat dit zelfs meermaals kan gebeuren. Ze vindt het dan ook opmerkelijk dat niet teruggekoppeld wordt op dit punt, hoewel verzoekster – zo beweert verwerende partij – ondermaats aan het presteren was. Verzoekster benadrukt dat ze wel degelijk alle feedback van de medestudenten in rekening heeft gebracht.

Uit de interne beroepsbeslissing blijkt dat enkel op basis van het behandelplan tot de conclusie wordt gekomen dat sessiedoelen niet binnen het groter geheel van behandeldoelen worden gesitueerd. Er wordt niet verwezen naar de therapieverslagen en stageactiviteiten, hoewel deze competentie ook op basis daarvan moet worden beoordeeld. Als deze positief zijn, is verzoekster geslaagd.

Wat de tweede en derde competentie betreft, volhardt verzoekster in haar standpunt. Ze benadrukt nog dat zij, behoudens het bilan, alle administratieve vereisten in het kader van haar stage wel perfect heeft vervuld.

Wat ten slotte de vierde competentie betreft, merkt verzoekster op dat zij steeds heeft gehandeld op basis van recent wetenschappelijk onderzoek en de bronnen werden wel degelijk overgenomen.

Beoordeling

Feedback mentor in stageschrift

Voor zover verzoekster aanhaalt dat de interne beroepscommissie ten onrechte geen rekening heeft gehouden met feedback van de stagementor in de stagemap (stageschrift), verwijst de Raad naar hetgeen hij daarover uiteengezet heeft in het eerste middel.

Feedback van supervisor

Voor zover verzoekster aanhaalt dat de supervisor nooit feedback heeft gegeven die zou leiden tot een negatief resultaat en integendeel altijd positieve feedback heeft gegeven, lijkt deze stelling geen steun te vinden in de stukken van het administratief dossier. Uit stuk 10 van het administratief dossier, te weten de tussentijdse feedback van de supervisor aan verzoekster op verschillende stagemomenten, blijkt immers een uitgebreide schriftelijke feedback die wijst op verschillende werkpunten, die bovendien niet enkel schrijfstijl betreffen.

Zoals de Raad in de beoordeling van het eerste middel al uiteenzette, leidt het gegeven dat verzoekster de feedback herwerkte in de stagemomenten en dat zij op deze herwerkte momenten niet telkens opnieuw feedback kreeg, niet tot de vaststelling dat de begeleiding en feedback van de supervisor gebrekbaar was.

Mondelinge feedback die de supervisor zou hebben gegeven, en die volgens verzoekster steeds positief was, kan de Raad niet controleren.

Inzage na beoordeling

Problemen die zich, na de beoordeling van de stage, al dan niet hebben voorgedaan met betrekking tot de inzage en de feedback, zijn vreemd aan de beoordeling van de stage en kunnen dus niet met goed gevolg bij een beroep tegen de quatering worden betrokken.

Wel kan het zijn dat door een gebrekkige organisatie van de feedback aan de student informatie wordt onthouden die essentieel is voor het instellen van een intern beroep.

In dat kader stelt de Raad het volgende vast:

- Partijen zijn het erover eens dat verzoekster aanwezig was op het inzagemoment met de supervisor op 22.04.2022, maar er bestaat discussie over de vraag hoelang deze inzage heeft geduurde en of er daadwerkelijk feedback en inzage is verleend. Volgens verzoekster duurde de inzage in de stagemap maar vijf minuten. De Raad kan bij gebreke aan schriftelijke stukken omtrent deze inzage hierover verder geen uitspraak doen;
- Partijen zijn het erover eens dat verzoekster op zondag 24.04.2022 tijdens het online gesprek met het opleidingshoofd inzage heeft gehad in het beoordelingsdocument (zie stuk van 4.4 verwerende partij), evenwel zonder bijkomende schriftelijke motivering van de supervisor (zie ook stuk 6 van verwerende partij); over de mate van mondelinge toelichting is er betwisting tussen de partijen. De Raad stelt vast dat deze bespreking 38 minuten heeft geduurde (zie stuk 10 bij laatste procedurestuk verwerende partij) zodat het op het eerste gezicht ongeloofwaardig overkomt dat het opleidingshoofd geen inhoudelijke toelichting zou hebben verschaft bij het beoordelingsdocument;
- Verzoekster stelde op 28.04.2022 intern beroep in maar vermeldde in het intern beroepsschrift nergens dat zij onvoldoende feedback zou hebben gekregen over haar resultaten; integendeel maakt zij her en der gewag van de beoordeling van de supervisor. Zo vermeldt verzoekster in haar intern beroepsschrift onder meer: “*Ik ben dan ook naar het gesprek geweest om de stagemap in te kijken*” (zonder verdere vermelding dat ze onvoldoende inzage heeft gekregen), en “*Na het krijgen van de resultaten blijkt ze het behandelplan en nog andere aspecten niet goed te vinden.*”;
- Verzoekster vroeg tijdens het gesprek op 24.04.2022 om een tweede beoordeling en kreeg deze ook, vanwege de stagecoördinator. Deze tweede beoordelaar beaamt de score van 8/20 en motiveert beknopt waarom verzoekster niet voldoet aan de vier competenties waarvan de supervisor in het beoordelingsdocument aangaf dat verzoekster ze niet behaalde (zie stuk 4.20 van verwerende partij). De motivering komt in grote lijnen overeen. Dit document, minstens de inhoud ervan, lijkt gekend bij verzoekster aangezien ze in haar intern beroepsschrift stelt “*Ik heb reeds een tweede opinie aangevraagd maar dit zorgde niet voor aanpassing van het resultaat.*”;

- In de motieven van de bestreden beslissing verwijst de interne beroepscommissie naar de beoordeling door de stagementor. Over deze motieven heeft verzoekster tegenspraak kunnen voeren in haar verzoekschrift (en wederantwoordnota) in de externe procedure bij de Raad; het schriftelijk beoordelingsdocument is verzoekster overgemaakt daags voor de zitting van de interne beroepscommissie, zodat zelfs indien verzoekster geen tijd meer had om dit document te doorgronden voorafgaand aan deze zitting, verzoekster de inhoud van dit stuk wel kon betwisten in haar verzoekschrift voor de Raad;
- In de externe procedure bij de Raad heeft verzoekster samen met de antwoordnota van verwerende partij kennis kunnen nemen van het administratief dossier waaronder de motivering van de beoordeling van de supervisor (zie onder meer stuk 4, onderdeel “antwoord opleiding op beroep”, stuk 4.5, stuk 4.6, stuk 4.7, stuk 4.8, stuk 4.10, stuk 4.11) De Raad stelt vast dat de essentie van de beoordeling van de supervisor duidelijk in de interne beroepsbeslissing is opgenomen;
- Verzoekster was daarna in de mogelijkheid in haar wederantwoordnota om tegenspraak te voeren omtrent de stukken van het administratief dossier. In haar wederantwoordnota ontwikkelt verzoekster evenwel geen bijkomende middelen of grieven omtrent de stukken van het administratief dossier. Zij beperkt zich ertoe de middelen, zoals aangevoerd in haar verzoekschrift verder te ontwikkelen;
- Op expliciete vraag van de Raad heeft de verwerende partij vervolgens het stageschrift bijgebracht, waarna verzoekster de mogelijkheid kreeg om op deze stukken te repliceren. Verzoekster geeft geen kritiek op de stukken uit het stageschrift die geen onderdeel uitmaken van het administratief dossier, maar stelt enkel nogmaals dat de uiteindelijke beoordeling van de stagesupervisor niet strookt met de tussentijdse feedback en verwijst naar haar kritiek in haar wederantwoordnota;
- Verzoekster voert na het ontvangen van alle stukken niet meer aan dat zij voorbehoud maakt op grond van ontbrekende stukken.

In deze concrete omstandigheden is er geen sprake van een schending van de rechten van verdediging. Voor het overige verwijst de Raad nog naar de beoordeling van het derde middel, waarin verzoekster het ook heeft over het recht op inzage.

Competentie “De student situeert de sessiedoelen binnen het groter geheel van behandeldoelen”
Verzoekster betwist de motivering van de bestreden beslissing inzake deze competentie niet inhoudelijk, maar stelt in haar verzoekschrift enkel dat zij nooit eerder schriftelijke feedback heeft gekregen op haar behandelplan.

Zoals de Raad al vermeldde bij de beoordeling van het eerste middel, heeft verzoekster nooit een tussentijdse versie van haar behandelplan ingediend, zodat de supervisor daarop dan ook geen tussentijdse feedback kon geven. Evenmin kan verzoekster de supervisor verwijten dat zij tijdens het stagebezoek op 24.03.2022 geen tussentijdse feedback heeft gegeven op het behandelplan, aangezien verzoekster pas de eerste maal haar behandelplan indiende op 30.03.2022.

In haar wederantwoordnota stelt verzoekster verkeerdelyk dat het stagevademecum vereist dat de *supervisor* minstens op het behandelplan van de casus-cliënt tussentijdse feedback moet geven en dat dit zelfs meermaals kan. Het stagevademecum heeft het hier over de *stagementor*.

Daar waar verzoekster in haar wederantwoordnota nog naar voren schuift dat de argumentatie van de interne beroepscommissie omtrent deze competentie enkel gebaseerd is op het behandelplan en niet op de therapieverslagen en stageactiviteiten op de werkvloer, en dat dit in strijd is met het stagevademecum, stelt de Raad vast dat verzoekster deze grief had kunnen ontwikkelen in het verzoekschrift, maar dat zij dit heeft nagelaten. Bijgevolg is deze grief nieuw en dus onontvankelijk.

Competentie “De student handelt naar de wettelijke en administratieve vereisten”

De Raad verwijst naar zijn beoordeling van het eerste middel.

Competentie “De student schrijft correct en vlot leesbaar”

Ten onrechte stelt verzoekster dat in de tussentijdse feedback geen opmerkingen over correct en vlot leesbaar schrijven te ontwaren zijn, met uitzondering van spelfouten. Samen met de verwerende partij verwijst de Raad naar de opmerkingen van de supervisor die in het groen gemarkeerd zijn in stuk 10 van het administratief dossier, en waaruit duidelijk feedback over schriftelijke vaardigheden blijkt.

Competentie “De student handelt volgens de principes van evidence-based handelen”

Volgens het stagevademecum dient deze competentie beoordeeld te worden op basis van enerzijds de stagetaak “casus” en anderzijds de stageactiviteiten.

Wat betreft de beoordeling van de stagetaak “casus”, verwijst de Raad naar hetgeen hij daarover heeft uiteengezet in het eerste middel. Verzoekster uit geen inhoudelijke kritiek op de beoordeling van de casus maar stelt dat zij ten onrechte geen feedback meer kreeg op de herwerking van de casus na een eerste feedback. In de beoordeling van het eerste middel volgt de Raad dit standpunt van verzoekster niet.

Wat betreft de beoordeling van de “stageactiviteiten” in het kader van deze competentie, stelt de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing dat de mentor noch in het evaluatiedocument, noch tijdens het stagebezoek kenmerken aanhaalt van evidence-based handelen. Buiten de beoordeling “wisselend” is er volgens de interne beroepscommissie dus geen inhoudelijke feedback van de mentor zodat de stagesupervisor deze competentie kan beoordelen op basis van de casus.

De Raad kan zich niet aansluiten bij deze visie van de interne beroepscommissie, aangezien het gebrek aan inhoudelijke feedback van de stagementor over deze competentie minstens ten dele het gevolg is van het feit dat het stagebezoek niet is verlopen conform de voorschriften van het stagevademecum.

Het stagevademecum schrijft voor:

“Stagebezoek

Op het einde van de stage vindt een stagebezoek door de supervisor plaats. De supervisor contacteert de mentor om deze afspraak vast te leggen.

Tijdens dit stagebezoek worden alle tot dan ingevulde feedbackdocumenten besproken. De supervisor observeert de student ook tijdens een stageactiviteit, zeker bij Stage 2/3 Logopedie en Stage 2/3 Audiologie. Zowel de mentor, de supervisor als de student krijgen voldoende ruimte tijdens het leergesprek. Nog niet eerder besproken elementen van feedback worden ter plaatse genoteerd door de supervisor en ondertekend door de mentor, de supervisor en de student. De supervisor bewaart dit document en voegt het nadien aan het stageschrift toe.

Indien wenselijk kan zowel de mentor, de supervisor als de student vragen om het stagebezoek te vervroegen of om meerdere stagebezoek in te lassen.”

Partijen zijn het erover eens dat de supervisor en de stagementor tijdens het stagebezoek geen gebruik hebben gemaakt van de tot dan ingevulde feedbackdocumenten waarop de stagementor ook een tussentijdse beoordeling van alle competenties invulde. Bijgevolg zijn niet alle competenties van verzoekster besproken. Voor zover de Raad kan nagaan – er is immers geen schriftelijke neerslag van het stagebezoek opgesteld, laat staan toegevoegd aan het

administratief dossier – heeft de supervisor de stagementor dus niet gevraagd over de competentie “De student handelt volgens de principes van evidence-based handelen”. De competentie “evidence-based handelen” kwam niet uitdrukkelijk aan bod tijdens het stagebezoek, noch impliciet. Verzoekster stelt, en verwerende partij ontkent dit niet, dat de stagementor tijdens het stagebezoek enkel haar positieve bedenkingen over verzoekster uitte, en dat verwerende partij deze beaamde.

Wanneer een competentie volgens het stagevademecum beoordeeld moet worden op basis van enerzijds een stagetaak en anderzijds stageactiviteiten en het volgens het stagevademecum aan de supervisor staat om tijdens het stagebezoek “de tot dan ingevulde feedbackdocumenten” te bespreken en zij daarbij de stagementor ten onrechte niet (bijkomend) bevraagt over bepaalde competenties zoals die tot uiting kwamen tijdens de stageactiviteiten, komt het de Raad onredelijk, minstens onzorgvuldig voor dat uit het stilzwijgen van de stagementor wordt afgeleid dat deze geen inhoudelijke feedback te geven heeft waardoor de quasi-volleldige beoordeling van deze competentie voortvloeit uit de stagetaak en dus rust bij de stagesupervisor. Het stagebezoek is er op gericht inzicht te krijgen in de prestaties van de student tijdens de stageactiviteiten, *a fortiori* wanneer het stagevademecum de beoordeling van bepaalde competenties uitdrukkelijk linkt aan de stageactiviteiten. Wanneer uit de tussentijdse beoordeling en feedback van de stagementor geen of zeer beperkte informatie af te leiden valt over de verwijzing van een bepaalde competentie op de werkvloer, dan komt het als zorgvuldig over dat de stagesupervisor hierover de stagementor tijdens het stagebezoek, of eventueel nog op een ander moment, bevraagt, vooraleer over te gaan tot beoordeling van de competentie.

De beoordeling van de interne beroepscommissie dat de supervisor zonder inhoudelijke feedback van de mentor deze competentie terecht heeft beoordeeld op basis van de casus die door de student werd ingediend, is in deze concrete omstandigheden dan ook in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en het materieel motiveringsbeginsel, zodat deze beoordeling dat ook een **reden vormt voor vernietiging van de bestreden beslissing**.

Verzoekster vordert in dat kader dat de Raad haar stagementor oproept als getuige conform artikel II.304 Codex Hoger Onderwijs. Luidens artikel II.304 van de Codex Hoger Onderwijs kunnen partijen schriftelijk en op gemotiveerde wijze vragen dat bepaalde getuigen door de Raad worden ondervraagd, beslist de Raad soeverein over de toelaatbaarheid van het

getuigenverhoor en maakt hij van zijn beslissing melding in de uitspraak. *In casu* lijkt verzoekster met het verzoek tot getuigenverhoor de Raad evenwel te vragen om zich op basis van de verklaringen van de stagementor in de plaats te stellen van de interne beroepscommissie om diens appreciatie van verzoeksters competenties over te doen. Daarvoor is de Raad evenwel niet bevoegd. Bijgevolg wijst de Raad het verzoek tot getuigenverhoor af.

Gelet op de devolutieve werking van het intern beroep, waardoor de interne beroepscommissie de gehele zaak aan een eigen en nieuw onderzoek onderwerpt, is het echter wel aangewezen dat **de interne beroepscommissie de stagementor explicet bevraagt over de competentie “De student handelt volgens de principes van evidence-based handelen” en dat zij deze bevraging betreft in haar besluitvormingsproces alvorens tot een nieuwe beoordeling van het intern beroep en de competenties van verzoekster over te gaan.**

Verzoekster haalt voor het eerst in haar wederantwoordnota aan dat zij steeds gehandeld heeft op basis van recent wetenschappelijk onderzoek en de bronnen wel degelijk heeft overgenomen zoals terug te vinden op het leerlingenplatform INTEGRADO. Aangezien verzoekster deze grief al kon aanvoeren in haar verzoekschrift, maar dit heeft nagelaten, kan zij dit niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in haar wederantwoordnota aanvoeren.

Het tweede middel is deels gegrond.

C. Derde middel

Verzoekende partij beroeft zich in een derde middel op een schending van artikel 81 OER, de openbaarheid van bestuur en het recht van verdediging.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij na het ontvangen van het resultaat alles in het werk heeft gesteld om een kopie te bekomen van de beoordelingsdocumenten alsook van haar stagemap. Zij moest dit cash betalen en op school gaan ophalen. Volgens verzoekster is dit in strijd met de digitalisering en heeft dit voor onnodige vertraging gezorgd. Bij het ophalen van de kopie werd bovendien een verkeerd document bezorgd, zodat zij het juiste beoordelingsdocument pas daags voor de zitting van de interne beroepsinstantie heeft ontvangen. De stagemap heeft ze nog steeds niet.

Verzoekster wenst bijgevolg een voorbehoud te formuleren voor eventuele bijkomende bezwaren na kennisname van haar volledige schriftelijke en administratieve dossier.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoekster aanwezig was op de nabespreking op de campus op 22 april 2022. Verzoekster kon haar stagemap inkijken, kreeg inhoudelijke (mondelinge) toelichting en kon vragen stellen. Op dat moment werd tevens het beoordelingsdocument overlopen. Verzoekster heeft aldus gebruik gemaakt van haar recht op feedback overeenkomstig artikel 75 OER.

Vervolgens werd op 24 april 2022 een bijkomend onlinegesprek georganiseerd met de opleidingsmanager. Volgens verwerende partij werden tijdens dit gesprek de beoordelingsdocumenten nogmaals bekeken en werd er toelichting gegeven. Er werd ook ingegaan op de twee vragen van verzoekster. Verzoekster is evenwel niet ingegaan op de suggestie van de opleidingsmanager om een bijkomend gesprek aan te vragen bij de supervisor zodat het stageschrift nog doorgenomen kon worden en alle eventuele, resterende vragen nog eens gesteld konden worden.

Op 26 april 2022 heeft verzoekster per e-mail aan het opleidingshoofd gevraagd om het beoordelingsdocument te bezorgen. In haar e-mail geeft verzoekster overigens zelf aan dat dit reeds werd overlopen. Het opleidingshoofd heeft verzoekster dan geïnformeerd over de mogelijkheden, overeenkomstig artikel 81 OER. Verdere afspraken werden gemaakt met de ombuds. Bij het afhalen is nog een vergissing gebeurd waarbij het beoordelingsdocument niet werd overgemaakt. Dit werd de dag nadien (op 12 mei 2022) rechtgezet.

Verwerende partij stelt vast dat verzoekster op 26 mei 2022 een nieuwe e-mail heeft gevraagd naar de ombuds met de vraag om haar het volledige stageschrift over te maken. De ombuds had nog enkele vragen hieromtrent, maar daarop heeft verzoekster niet meer gereageerd. Wat dit stageschrift betreft, benadrukt verwerende partij dat dit het portfolio vormt van de stage. Het is de student die het stageschrift steeds moet meenemen op de stage, tijdens de supervisieactiviteit en het stagebezoek. Het stageschrift bestaat uit: (i) administratie, (ii) stagetaken en (iii) stagebegeleiding (m.n. feedbackdocumenten). Verzoekster heeft dit bijgevolg in haar bezit. Aangezien de beoordelingsdocumenten aan verzoekster werden overgemaakt op 12 mei 2022 begrijpt verwerende partij niet welke documenten nog wil verkrijgen.

In haar *wederantwoordnota* overloopt verzoekster het verloop, waaruit blijkt dat zij nooit een volledige kennis van zaken heeft verkregen omtrent de redenen die tot haar negatieve resultaat hebben geleid. Zij is van mening dat dit niet in overeenstemming was met het recht op inzage, zoals terug te vinden in het OER. Dit houdt volgens haar immers in dat de student de mogelijkheid heeft om het volledige dossier, met inbegrip van het stageschrift met notities van de beoordelende partijen, in te kijken en om er een kopie/foto's van te nemen. Wat het stageschrift betreft, stipt verzoekster aan dat zij uiteraard de stagetaken in haar bezit heeft. In het stageschrift staat evenwel de schriftelijke feedback van de supervisor genoteerd. Daarvan heeft verzoekster bijgevolg nog geen kennis kunnen nemen. Verzoekster vindt het ook opmerkelijk dat bij haar volgende stage alle feedbackdocumenten volledig worden gedeeld en door mentor, student en supervisor geparafeerd worden, zoals het ook is opgenomen in het stagevademecum.

Beoordeling

Geschillen inzage de openbaarheid van bestuur hebben in de regel geen invloed op de regelmatigheid van de stagebeoordeling. Wel moet worden gewaarborgd dat de student zijn rechten afdoende heeft kunnen doen gelden in de interne beroepsprocedure. De Raad verwijst in dat kader naar hetgeen hij heeft uiteengezet in de beoordeling van het tweede middel onder “rechten van verdediging”.

Voor zover verzoekster aanvoert dat het gedrag van verwerende partij in strijd is met de digitalisering, voert verzoekster hiermee geen juridische grief aan.

Verzoekster voert in haar wederantwoordnota aan dat verwerende partij €1 per bladzijde aanrekent voor een kopie van het stageschrift en dat dit exorbitant is aangezien het stageschrift 200 bladzijden omvat. De Raad is niet bevoegd om tussen te komen in de prijs die verwerende partij vraagt voor de kopieën die door studenten worden gevraagd, met dien verstande dat de prijs niet zo hoog mag zijn dat de rechten van verdediging in het gedrang komen. Een prijs van €1 per bladzijde komt de Raad *in casu* niet als onredelijk hoog voor. Verzoekster beschikte bovendien zelf over het gehele stageschrift. Ze beschikte alleen niet over de feedback van de supervisor op de definitieve versie van haar stagetaken. Ze had aan verwerende partij ook kopie kunnen vragen van enkel deze feedback, zodat zij geen €200 moest spenderen. Bovendien heeft

verzoekster in de loop van de externe procedure kosteloos kopie gekregen van het gehele stageschrift en het administratief dossier en heeft zij hieromtrent tegenspraak kunnen voeren. Er is *in casu* geen sprake van een schending van de rechten van verdediging.

Het derde middel is ongegrond.

D. Vierde middel

Verzoekende partij beroept zich in een vierde middel op een schending van het redelijkheids-, transparantie-, zorgvuldigheids- en gelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de evaluatieprocedure niet naar behoren werd toegepast. Zo werd nooit vóór de aanvang van de stage overlopen welke beroepsspecifieke competenties zouden worden beoordeeld, gelet op haar stageplaats. Volgens haar was de mentor hiervan evenmin op de hoogte. Daardoor werden bij de eerste feedback slechts elf competenties beoordeeld. Uiteindelijk heeft de mentor, na een tussenkomst van verzoekster, 19 competenties beoordeeld. Volgens verzoekster hadden dit er 20 kunnen zijn, waardoor zij geslaagd zou zijn.

Wat de competentie betreffende de onderzoeksinstrumenten betreft, wijst verzoeker erop dat zij deze wel degelijk heeft gebruikt, maar op een moment dat de mentor niet aanwezig was. Volgens verzoekster is de gebrekige communicatie en de zeer grote discrepantie niet redelijk te verantwoorden en disproportioneel ten opzichte van het gevolg dat hieruit voortvloeit, met name één jaar langer studeren.

Dit tekort vloeit volgens verzoekster enkel voort uit het oordeel van de supervisor voor de schriftelijke vaardigheden, wat overigens haaks staat op het oordeel van de mentor. De supervisor heeft tijdens de nabespreking bovendien aangehaald het jammer te vinden dat de mentor niet alle competenties heeft beoordeeld en dat andere supervisoren (die niet de specialisatie ‘taal’ hebben) het behandelplan wel goed zouden vinden. Studenten moeten evenwel gelijk worden behandeld. Het kan niet dat een student louter en alleen omwille van de toegewezen supervisor anders zou worden beoordeeld. Volgens verzoekster was een waarschuwing of alternatief (bijvoorbeeld de opmaak van een nieuwe casus/schriftelijke taak

of het afnemen van een test onder toezicht van de mentor en supervisor) een meer gepaste beslissing geweest.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat de competentielijst transparant wordt gecommuniceerd, als bijlage bij het stagevademecum. Verzoekster kreeg ook de nodige toelichting tijdens de stagevoorbereidingssessie en de stageopstartsessie. Daarnaast konden de mentoren zich inschrijven voor een infosessie, of de opname ervan bekijken. Tijdens de eerste contactname is het verder de bedoeling dat de student en de mentor het stagevademecum doornemen. Beiden kunnen steeds terecht bij de supervisor voor vragen.

Verwerende partij stipt aan dat alle competenties in principe gelden voor alle stageplaatsen, met uitzondering van de laatste. Indien een competentie toch niet van toepassing zou zijn, kunnen mentoren dit aangeven. *In casu* is geen melding gemaakt van ‘onmogelijke stagetaken’. Waar verzoekster aangeeft dat testings, en bij uitbreiding bilans, moeilijk zijn in het buitengewoon onderwijs, stelt verwerende partij dat de mentor heeft aangegeven dat er zeker testings geregeld hadden kunnen worden als verzoekster daartoe initiatief had genomen. Wat de bilans betreft, is het de bedoeling dat studenten abstractie maken van de stagesetting.

Daarnaast heeft de mentor bij de eindfeedback initieel een aantal competenties als ‘niet van toepassing’ aangeduid. Na het gesprek met de opleidingsmanager werd aan de mentor gevraagd om deze te herbekijken. De mentor wenste evenwel geen aanpassing te doen voor de beroepsspecifieke competentie omtrent de onderzoeksinstrumenten, maar wel voor de beroepsspecifieke competentie ‘de student spreekt professionele en/of niet professionele actoren aan in verband met de zorg voor de cliënt’. De score daarvoor werd gewijzigd van ‘niet van toepassing’ naar 14/20. De mentor heeft ook de feedback bij de competentie ‘de student handelt naar de wettelijke en administratieve vereisten’ aangepast van ‘niet van toepassing’ naar ‘al goed’. De supervisor heeft haar beoordeling van 8/20 voor deze competentie niet aangepast omdat er geen nieuwe elementen waren en aangezien de tekorten van verzoekster op de bilan duidelijk waren.

Ten slotte ontket de supervisor dat zij aan de mentor foutief zou hebben gecommuniceerd dat bepaalde competenties sowieso niet door de mentor konden worden beoordeeld, zoals verzoekster beweert. Hoe dan ook, is het de supervisor die de finale beoordeling geeft. De mentor geeft enkel feedback. De supervisor ontket ook dat zij bij de nabespreking zou hebben

aangegeven dat het jammer is dat de mentor niet alle competenties heeft beoordeeld en dat andere supervisoren het behandelplan van verzoekster wel goed zouden hebben gevonden.

Volgens verwerende partij werden alle bepalingen van het stagevademecum nageleefd en is het eindcijfer van verzoekster op een weloverwogen manier tot stand gekomen. Verzoekster werd steeds correct geëvalueerd en heeft uitvoerige feedback gekregen. De beoordeling werd bovendien nog eens nagekeken door een tweede beoordelaar. Verwerende partij verduidelijkt ook dat verzoekster geen volledig academiejaar opnieuw moet doen. Ze zou kunnen afstuderen in januari.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster nog op dat tijdens de stagevoorbereidingssessie werd overlopen welke competenties er allemaal zijn, doch zonder specificatie van de per stage toepasselijke en te beoordelen competenties. Voor de mentor was dit evenmin duidelijk, zoals blijkt uit het feit dat de mentor de eerste keer elf en vervolgens 19 competenties heeft beoordeeld. Wat het gebruik van onderzoeksinstrumenten betreft, vindt verzoekster het opmerkelijk dat het initiatief hiertoe bij haar wordt gelegd. Ze heeft overigens wel degelijk testen afgenummerd, zij het in beperkte mate. Bij het bilan heeft verzoekster effectief abstractie gemaakt van haar stagesetting, zoals verwerende partij aanhaalt.

Beoordeling

De gevolgen van een tekort op een opleidingsonderdeel, *in casu* een stage, hebben geen impact op de beoordeling van die stage. Bijgevolg kan het gegeven dat verzoekster er door het tekort op het opleidingsonderdeel nog een half academiejaar langer over doet om de arbeidsmarkt te betreden, en zonder recht op inkomsten door een studentenjob gedurende dat half academiejaar, de rechtmatigheid van de beoordeling niet aantasten.

Uit het stagevademecum, dat verzoekster bekend was bij de aanvang van de stage, blijken duidelijk de competenties die de student dient te verwerven. Noch uit het stagevademecum, noch uit andere stukken van het administratief dossier blijkt dat bepaalde competenties die beoogd worden met de stage, niet behaald zouden kunnen worden in welbepaalde stagesettings, met uitzondering van de competentie “De student verwerft inzicht in een andere culturele context en benadert de cliënt en de logopedische/audiologische zorg vanuit deze invalshoek (bij een internationale stage)”. Het is de Raad dan ook niet duidelijk waarom de supervisor op

voorhand met de stagementor had moeten bespreken welke competenties wel en niet aan bod konden komen op verzoeksters stageplaats.

De mentor heeft in eerste instantie bij de eindbeoordeling inderdaad enkele competenties beoordeeld als zijnde “niet van toepassing”. Op vraag van verzoekster heeft de mentor evenwel de kans gehad op deze beoordelingen aan te passen. Daarop heeft de mentor uiteindelijk drie competenties beoordeeld als “niet van toepassing”. Verzoekster betwist dat de competentie “De student hanteert de onderzoeksinstrumenten op een correcte manier” niet van toepassing was gedurende de stageactiviteiten. De interne beroepscommissie stelt dat de stagementor niet op de hoogte was van het gebruik van onderzoeksinstrumenten door de student (lees: verzoekster heeft geen testen afgenumen bij de leerlingen tijdens haar stageperiode) en dat zij daardoor geen beoordeling kon geven. Uit het administratief dossier blijkt niet dat verzoekster, zoals zij beweert, wél (in beperkte mate) testen heeft afgenumen bij de leerlingen tijdens de stageperiode. De Raad ziet geen reden om te twijfelen aan de verklaringen van de stagementor, noch aan de motivering van de bestreden beslissing op dit punt.

Evenmin ziet de Raad een reden om de interne beroepscommissie te bevelen om bij het nemen van een nieuwe beslissing over het intern beroep van verzoekster, een bijkomende test te organiseren conform artikel II.292, § 1 Codex Hoger Onderwijs. Deze stageactiviteit had moeten worden georganiseerd in het kader van de stageactiviteiten, verzoekster droeg hier ook een eigen verantwoordelijkheid. Indien er problemen zouden zijn geweest bij het organiseren van een test, had zij dit euvel tijdig kunnen aankaarten bij haar stagementor en haar supervisor. Zij heeft dit evenwel niet gedaan. De Raad ziet geen reden om alsnog een test te organiseren. Ten overvloede merkt de Raad op dat verzoekster wel beweert dat zij de interne beroepscommissie gevraagd heeft een bijkomende test te organiseren, maar dat daarvan geen schriftelijk bewijs voorligt. In die omstandigheden kan de interne beroepscommissie niet verweten worden dat zij niet is ingegaan op die vraag.

Daar waar verzoekster aanvoert dat haar supervisor verkeerdelijk aan de stagementor heeft gecommuniceerd dat zij bepaalde competenties niet kon beoordelen, stelt de Raad vast dat verwerende partij dit ontkent en dat er geen schriftelijk bewijs van deze bewering voorligt. Hetzelfde geldt voor de stelling van verzoekster dat haar supervisor zou hebben meegedeeld dat andere supervisoren, die stemtherapeut zijn, haar stagetaak “behandelplan” wel goed vonden.

Het vierde middel is ongegrond.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 mei 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.**
- 2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 1 september 2022 een nieuwe beslissing.**
- 3. Bij het nemen van een nieuwe beslissing houdt het bevoegde orgaan van verwerende partij rekening met bovenvermelde overwegingen, en in het bijzonder met de overweging dat:**
  - het gehele stageschrift betrokken moet worden in het besluitvormingsproces;**
  - bijkomende input van de stagementor gevraagd moet worden inzake de competentie “de student handelt volgens de principes van evidence-based handelen” tijdens de stageactiviteiten en dat deze input betrokken moet worden in het besluitvormingsproces.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 18 juli 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 27 juli 2022

Arrest nr. 7.809 van 27 juli 2022 in de zaak 2022/0218

In zake: Josephine ENGELHARDT
                          woonplaats kiezend te 1950 Kraainem
                          Oscar de Burburelaan 59
                          tegen:

ODISEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 29 juni 2022, strekt tot nietigverklaring van de examenbeslissing waarbij aan verzoekster voor de opleidingsonderdelen ‘Praktijkverkenning’ en ‘Professioneel leren’ het examenresultaat ‘NG’ (niet geslaagd) werd toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 27 juli 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Graduaat in het maatschappelijk werk’.

Tot verzoeksters curriculum behoren onder meer de opleidingsonderdelen ‘Praktijkverkenning’ en ‘Professioneel leren’ het examenresultaat. Voor beide krijgt verzoekster het examenresultaat ‘niet geslaagd’ (‘NG’) toegekend.

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Verwerende partij werpt als exceptie op dat het verzoekschrift van verzoekende partij niet is ondertekend, en dus onontvankelijk is.

Verzoekster dient geen wederantwoordnota in.

Ter zitting erkent verzoekster dat zij het verzoekschrift niet heeft ondertekend. Zij verklaart dat zij voltijds werkt en dat zij niet de mogelijkheid of de tijd had om de administratieve kant van het beroep zelf af te handelen, zodat zij aan haar moeder heeft gevraagd om het beroepsschrift af te drukken en te verzenden.

Beoordeling

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

“§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeraden bezwaren.
Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.”

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoeksters verzoekschrift niet is ondertekend.

De toelichting daaromtrent ter zitting verstrekt, kan naar het oordeel van de Raad niet worden beschouwd als een geval van overmacht waardoor het gemis aan handtekening alsnog zou kunnen worden gebillijkt.

De exceptie is gegrond.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 27 juli 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris
De secretaris	De voorzitter

Melissa Thijs	Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 8 augustus 2022

Arrest nr. 7.833 van 8 augustus 2022 in de zaak 2022/0208

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Stijn Verbist en Paçik Majid
kantoor houdend te 2560 Kessel
Torenvenstraat 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Berchem
Borsbeeksebrug 36, bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 juni 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juni 2022 [bedoeld wordt: 13 juni 2022] waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Paçik Majid, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het bedrijfsmanagement’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 9 februari 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 15 februari 2022 besliste de interne beroepsinstantie om het behaalde resultaat (9/20) te behouden, maar er wordt hem een nieuwe eerste examenkans toegekend.

Bij arrest nr. 7.561 van 2 juni 2022 in de zaak 2022/0096 vernietigde de Raad de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“(...) Uit de verklaring ter zitting blijkt dat verwerende partij tot doel had aan verzoeker een nieuwe eerste examenkans voor het academiejaar 2021-2022 toe te kennen. Het examencijfer van 9/20 werd geschrapt en het cijfer voor het opleidingsonderdeel wordt opnieuw ingegeven bij de evaluatie van de door de interne beroepscommissie aan verzoeker geboden nieuwe eerste examenkans. Verwerende partij stelde ter zitting dat de interne beroepsinstantie het beroep impliciet gegrond heeft verklaard. Aangezien verzoeker een nieuwe eerste examenkans werd geboden bestaat het cijfer van 9/20 niet meer.

Niettegenstaande de toelichting met betrekking tot de draagwijdte die het intern beroepsorgaan met haar beslissing beoogde, kan de Raad niet heen om de wijze waarop de interne beroepsinstantie de aangevochten beslissing heeft geformuleerd.

De Raad leest de beslissing van het intern beroepsorgaan van verwerende partij tegen de achtergrond van artikel II.284, eerste lid van de Codex Hoger Onderwijs. Deze bepaling luidt als volgt:

“De interne beroepsprocedure leidt tot :

- 1° de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan;
- 2° een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, of herziet.”

Het komt de Raad voor dat de beslissing in het kader van de interne beroepsprocedure de initiële studievoortgangsbeslissing aldus tegelijk zowel bevestigt als herziet. De interne beroepscommissie is immers van oordeel dat het behaalde resultaat dient behouden te blijven,

doch staat tegelijkertijd evenwel een nieuwe examenkans, die aldus tot een nieuwe evaluatie van de competenties zal leiden, toe.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie de initiële evaluatie niet vervangt door een eigen evaluatie waarbij zij de score voor het opleidingsonderdeel wijzigt. Het herzien, als bedoeld in art. II.284, eerste lid Codex Hoger Onderwijs, bestaat in casu in de nieuwe eerste examenkans die verzoeker krijgt toegekend.

De Raad leest ter zake onder meer in de aangevochten beslissing hetgeen volgt:

“Het is naar de mening van de commissie mogelijk dat de ontoereikende coaching heeft bijgedragen aan het resultaat. Het is echter onmogelijk vast te stellen dat dat met zekerheid zo is en in welke mate dan.

De student krijgt daarom een nieuwe eerste examenkans toegekend, d.w.z. dat de student het opleidingsonderdeel opnieuw kan opnemen waarbij de nieuwe poging zal worden aanzien als een eerste kans.

De commissie is immers van mening dat het herwerken van het bestaande beroepsproduct onder begeleiding van dezelfde coach en in samenwerking met dezelfde externe opdrachtgever gezien de relatie tussen alle betrokkenen de kans op een beter beroepsproduct en dus een slaagcijfer niet voldoende garandeert.”.

De toelichting in het kader van de hoorzitting belet naar het oordeel van de Raad niet dat de beslissing van de interne beroepsinstantie niet kan standhouden wegens de tegenstrijdigheid die zij in zich draagt.

De Raad merkt op dat verwerende partij in haar antwoordnota aanstipt dat er geen sprake is van een examenbeslissing zoals bedoeld in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs. Verwerende partij wijst erop dat de interne beroepscommissie aan verzoeker immers een nieuwe eerste examenkans heeft toegekend. Aldus is er volgens verwerende partij geen sprake van een eendoordeel over het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’. De Raad moet evenwel vaststellen dat de bestreden beslissing inhoudt dat de interne beroepsinstantie oordeelt dat het examencijfer van 9/20 behouden blijft. Uit de toelichting in de antwoordnota – dat het resultaat van 9/20 van verzoeker werd geschrapt in Bamaflex en het opleidingsonderdeel als ‘nieuw’ is ingegeven – blijkt mogelijk dat de formulering van de interne beroepsbeslissing niet accuraat uitdrukt wat de interne beroepsinstantie ermee beoogde. Dit doet evenwel geen afbreuk aan het gegeven dat de interne beroepsinstantie besluit dat het cijfer van 9/20 behouden blijft. Aldus is in casu sprake van een studievoortgangsbeslissing, waarover het oordeel tot de bevoegdheid van de Raad behoort. (...)”

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 7.561 van 2 juni 2022 in de zaak 2022/0096 heeft de interne beroepsinstantie op 14 juni 2022 een nieuwe beslissing genomen.

De interne beroepsinstantie neemt kennis van het tussengekomen arrest van de Raad en beslist om de oorspronkelijke beslissing te herzien. Zij kent de student voor huidig academiejaar een nieuwe eerste examenkans toe voor het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’.

De interne beroepsinstantie komt tot de vaststelling dat de evaluatie van het opleidingsonderdeel overeenkomstig de ECTS-fiche 100% plaatsvindt op basis van ‘Beroepsproduct – met evaluatiemoment in de examenperiode’ en dat het beroepsproduct niet van die aard is om te kunnen slagen. Op groepsniveau scoren de studenten immers voor vier van de vijf leerdoelen een ‘NO GO’. Individueel behaalt de student voor drie leerdoelen een ‘NO GO’.

In tegenstelling tot wat de student voorhoudt, beperkt de feedback met betrekking tot het beroepsproduct zich niet tot de taal- en spellingsfouten, maar beslaat dit wel degelijk eveneens het inhoudelijke werk dat de studenten leverden. De feedback van de opdrachtgever komt erop neer dat de studenten geen antwoord hebben gegeven op de vraag die voorlag. Het werk was ook erg slordig en niet uitnodigend om te lezen. Het stuk over de digitale mogelijkheden was volgens de opdrachtgever wel uitstekend.

Wat het individuele handelen betreft, blijkt volgens de interne beroepscommissie uit de feedback dat de student teveel focuste op de invalshoek financiën en te weinig op de marktstudie. Hij werkte ongeorganiseerd en zette gekregen tips te weinig om in de praktijk. De groep is ook ruim laat in actie geschoten.

De interne beroepsinstantie is van mening dat het niet slagen voor het opleidingsonderdeel terecht is en ziet geen reden om over te gaan tot een herquoting. De omstandigheden kunnen dan mogelijk een invloed hebben gehad op het eindresultaat, ze kunnen er volgens de interne beroepsinstantie niet toe leiden dat het ingeleverde beroepsproduct beter wordt dan het is. Er zijn teveel leerdoelen als ‘no go’ beoordeeld om te kunnen slagen conform de ECTS-fiche en het ingeleverde werk blijkt inhoudelijk geenszins te voldoen.

De interne beroepsinstantie is op basis van het dossier evenwel van mening dat blijkt dat de studenten minimaal zijn begeleid en dat een uitgebreidere, gerichtere of meer op bepaalde onderwerpen toegespitste coaching ervoor had kunnen zorgen dat de studenten mogelijk een beter beroepsproduct inleverden en een hogere score hadden kunnen behalen. Zij ziet in het verloop van de coaching echter geen reden om tot herquotering over te gaan aangezien de student niet aantoont dat zijn niet-slagen louter en alleen een gevolg is van de coaching, noch dat hem het slagen onmogelijk werd gemaakt.

Volgens de interne beroepsinstantie bestaat de kans dat de student beter zou hebben gescoord en dus geslaagd zou zijn indien de coaching anders zou zijn verlopen. Het komt haar daarom gepast voor de student een nieuwe kans te bieden om aan te tonen dat hij wel degelijk over de voor het slagen vereiste competenties beschikt zoals voorzien in de ECTS-fiche. Ze benadrukt dat het de taak van de studenten blijft om een kwalitatief voldoende beroepsproduct in te leveren. De coaching speelt daarin een rol, maar het is de student die moet aantonen dat hij over de voor het slagen vereiste competenties beschikt. Dat doet hij op dit ogenblik niet.

De student krijgt daarom een nieuwe eerste examenkans toegekend, die afgerond moet zijn voor het einde van het huidige academiejaar aangezien deze examenkans de examenkans die in de tweede periode werd afgerond, vervangt.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 16 juni 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 23 juni 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – bevoegdheid van de Raad

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat de Raad overeenkomstig artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs uitspraak doet over beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen.

Aangezien de interne beroepscommissie aan verzoeker evenwel een nieuwe eerste examenkans heeft toegekend, is er volgens verwerende partij geen sprake van een examenbeslissing zoals

bedoeld in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs. Er ligt immers nog geen eindoordeel over het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’ voor. Het resultaat van 9/20 van verzoeker werd geschrapt in Bamaflex en het opleidingsonderdeel werd als ‘nieuw’ ingegeven. Verwerende partij verwijst hiervoor naar de initiële studieovereenkomst van 15 september 2021 en naar de gewijzigde studieovereenkomst van 24 februari 2022.

Verwerende partij stipt aan dat de beslissing van de interne beroepsinstantie evenmin te vereenzelvigen is met een van de andere studievoortgangsbeslissingen, zoals omschreven in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs.

De Raad beschikt bovendien slechts over een toegewezen bevoegdheid. Het komt de Raad niet toe om de hem bij uitzondering op de principieel contractuele aard van de rechtsverhouding tussen student en hoger onderwijsinstelling toegewezen bevoegdheden expansief te interpreteren. Dit betekent dat de opsomming in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs een exhaustieve lijst uitmaakt. Er is geen ruimte om andere dan de bij voormeld artikel bedoelde beslissingen van een orgaan van de onderwijsinstelling die een impact kunnen hebben op de studievoortgang van een student, tot zelfs elke mogelijke betwisting tussen de onderwijsinstelling en de student over de sluiting of de naleving van de toetredingsovereenkomst onder de rechtsmacht van de Raad te brengen. Verwerende partij verwijst naar een identieke zaak van de Raad, waarin reeds in dezelfde zin werd geoordeeld.

In de vorige procedure werd de bestreden beslissing vernietigd omdat de interne beroepsinstantie in haar eerdere beslissing de formulering heeft gebruikt dat het examencijfer van 9/20 behouden bleef. Ze heeft hiermee echter niet accuraat uitgedrukt wat zij met haar beslissing beoogde. Het oorspronkelijke cijfer werd immers uit Bamaflex geschrapt. Verwerende partij benadrukt dat dit werd rechtgezet in de nieuwe beslissing van de interne beroepsinstantie. Daaruit blijkt explicet dat de oorspronkelijke beslissing werd herzien en dat aan verzoeker een nieuwe eerste examenkans wordt toegekend. Minstens heeft verzoeker geen belang meer om huidige procedure in te stellen aangezien hij een nieuwe eerste examenkans heeft gekregen.

Volgens verwerende partij is de Raad aldus niet bevoegd om uitspraak te doen over het voorliggende beroep.

In zijn *wederantwoordnota* verwijst verzoeker naar de artikelen I.3, 69° en II.285 van de Codex Hoger Onderwijs. Volgens hem is er *in casu* sprake van een examenbeslissing aangezien verwerende partij zijn beroep niet heeft ingewilligd. Hiervoor wijst verzoeker op de finaliteit van een intern beroep bij de interne beroepsinstantie, met name de herquoting van het resultaat voor het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’ opdat hij geslaagd zou zijn voor het vak en zijn bacheloropleiding kon afronden. Dit heeft hij ook op die manier uiteengezet in zijn intern beroepsschrift. *In casu* is echter geen herquoting gebeurd, zodat het beroep voor de Raad ontvankelijk is.

Beoordeling

De interne beroepsinstantie kent verzoeker voor het academiejaar 2021-2022 een nieuwe eerste examenkans toe voor het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’.

De Raad beschikt slechts over een toegewezen bevoegdheid. De procedures die strekken tot de teruggave van leerkrediet ten gevolge van overmacht daargelaten, is de Raad enkel bevoegd voor ‘studievoortgangsbeslissingen’, zoals zij zijn omschreven in artikel I.3, 69°, *littera a) tot en met j)* van de Codex Hoger Onderwijs.

De bestreden beslissing stemt naar oordeel van de Raad niet met één van deze types van studievoortgangsbeslissing overeen. Het betreft ook geen examenbeslissing, zoals bedoeld in artikel I.3,69°, *littera a)*, aangezien daarvoor is vereist dat een eindoordeel wordt uitgesproken over een opleidingsonderdeel, verschillende opleidingsonderdelen of een opleiding als geheel.

Hoewel verzoeker met zijn intern beroepsschrift een herquoting voor het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’ beoogde, zoals hij in zijn wederantwoordnota aanhaalt, heeft de interne beroepsinstantie de oorspronkelijke beslissing immers herzien en werd aan verzoeker een nieuwe eerste examenkans toegekend. Dit betekent *in se* dat de score van 9/20 niet vastligt. De score voor de eerste examenkans voor dit opleidingsonderdeel is de score die verzoeker bij het opnieuw afleggen ervan zal behalen. Aangezien er op dit moment geen eindoordeel over het opleidingsonderdeel ‘Sustainable Business Project’ voorligt, is de Raad niet bevoegd om van voorliggend dossier kennis te nemen.

V. Anonimisering

Per e-mail van 7 augustus 2022 vraagt verzoeker de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 8 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een

advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.836 van 8 augustus 2022 in de zaak 2022/0210 en 2022/0221

In zake: Ridvan DENIZOGLU
Woonplaats kiezend te 2830 Willebroek
Stationsstraat 110

Tegen: KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Berchem
Borsbeeksebrug 36, bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

De beroepen, ingesteld op 24 juni 2022 (rolnummer 2022/0210) en 30 juni 2022 (rolnummer 2022/0221), strekken tot nietigverklaring van (i) “de studievoortgangsbeslissing genomen op 17 juni 2022” [bedoeld wordt: 14 juni 2022], (ii) “de beslissing intern beroep genomen op 17 juni 2022”, (iii) “de studievoortgangsbeslissing genomen op 24 juni 2022” en (iv) “de beslissing intern beroep genomen op 24 juni 2022”.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft in beide zaken een antwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Peeters die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve Bachelor in het Lager Onderwijs’.

Tot het curriculum van verzoeker behoort het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’. Verzoeker kreeg naar eigen zeggen op 17 juni 2022 kennis van het “Beoordelingsformulier praktijk”, gedateerd op 14 juni 2022.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Tegen deze beslissing stelt verzoeker op 24 juni 2022 een beroep in bij de Raad (rolnummer 2022/0210).

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’ bekomt verzoeker op 24 juni 2022 een resultaat “NG (niet geslaagd)”.

Dat is de derde bestreden beslissing.

Tegen deze beslissing stelt verzoeker op 30 juni 2022 een beroep in bij de Raad (rolnummer 2022/0221).

Met een e-mail van dezelfde datum stelde verzoeker tevens een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

IV. Samenvoeging

Omwille van de nauwe samenhang tussen de verzoekschriften met rolnummer 2022/0210 en 2022/0221, heeft de Raad de behandeling ervan met het oog op een goede rechtsbedeling ambtshalve samengevoegd.

V. Ontvankelijkheid

A. Voorwerp

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep voor wat betreft het voorwerp. De Raad onderzoekt dit zo nodig ambtshalve.

Verzoeker vordert de nietigverklaring van de “de studievoortgangsbeslissing genomen op 17 juni 2022” (eerste bestreden beslissing). In zijn verzoekschrift geeft verzoeker aan dat hij op 17

juni 2022 kennis heeft genomen van zijn beoordelingsformulier waaruit zou blijken dat hij niet geslaagd is en voegt hierbij als bijlage een stuk “Beoordelingsformulier praktijk”, gedateerd op 14 juni 2022.

De Raad brengt in herinnering dat hij slechts over een toegewezen bevoegdheid beschikt. De procedures die strekken tot de teruggave van leerkrediet ten gevolge van overmacht daargelaten, is de Raad enkel bevoegd voor ‘studievoortgangsbeslissingen’, zoals zij zijn omschreven in artikel I.3, 69°, littera *a*) tot en met *j*) van de Codex Hoger Onderwijs.

Voor wat betreft een examenbeslissing, zoals bedoeld in artikel I.3, 69°, littera *a*) van de Codex Hoger Onderwijs is het vereist dat een eindoordeel wordt uitgesproken over een opleidingsonderdeel, verschillende opleidingsonderdelen of een opleiding als geheel.

De Raad stelt vast dat de resultaten voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 2’ pas werden bekendgemaakt op 24 juni 2022. Op het moment dat verzoeker kennis kreeg van het beoordelingsformulier, volgens hem op 17 juni 2022, en waaruit hij heeft afgeleid dat hij niet geslaagd was voor het opleidingsonderdeel, lag er aldus nog geen examenbeslissing in de hoger vermelde zin voor, nog daar gelaten de vraag of hiertegen desgevallend intern beroep openstaat bij de instelling.

Met betrekking tot de tweede en vierde bestreden beslissingen, respectievelijk “de beslissing intern beroep genomen op 17 juni 2022” en de “beslissing intern beroep genomen op 24 juni 2022”, merkt de Raad op dat hij noch in de stukken die verzoeker voorlegt, noch in het administratief dossier van verwerende partij, stukken aantreft waaruit blijkt dat er een beslissing op intern beroep zou zijn genomen. Ten overvloede merkt de Raad op dat verzoeker naar aanleiding van het instellen van zijn intern beroep op 30 juni 2022 werd geïnformeerd dat hij de beslissing van de interne beroepsinstantie ten vroegste de dag na de zitting van de interne beroepsinstantie en ten laatste op 20 juli 2022 zal ontvangen.

Op grond van de stukken waarop hij vermag acht te slaan, is de Raad dan ook van oordeel dat tweede en vierde bestreden beslissing onbestaande zijn.

De ambtshalve excepties zijn gegrond. Het beroep is niet ontvankelijk in de mate dat het gericht is tegen de eerste, tweede en vierde bestreden beslissing.

B. Uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999-00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota's* wijst verwerende partij er vooreerst op dat, vooraleer een student een externe beroepsprocedure bij de Raad kan opstarten, hij op regelmatige wijze de interne beroepsprocedure dient in te stellen en uit te putten en verwijst hiervoor naar de artikelen II.283, II.284 en II.294 van de Codex Hoger Onderwijs en artikel 73 van haar Onderwijs- en Examenreglement (hierna: ‘OER’).

Verder stipt verwerende partij aan dat *in casu* de interne beroepsinstantie haar beslissing nog niet heeft overgemaakt aan verzoeker: zij heeft hiervoor nog de tijd tot uiterlijk 20 juli 2022. De interne beroepsprocedure werd aldus nog niet regelmatig uitgeput waardoor het extern beroep nog niet kon worden ingesteld.

Verwerende partij besluit dat het extern beroep van verzoeker dient te worden afgewezen als onontvankelijk.

Beoordeling

Uit de hierboven in herinnering gebrachte bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs blijkt dat een beroep bij de Raad slechts kan worden ingesteld na uitputting van de interne beroepsprocedure – of, geval dat zich te dezen niet voordoet, tegen het uitblijven van een beslissing op intern beroep.

De derde bestreden beslissing is een studievoortgangsbeslissing waartegen een intern beroep openstaat bij de instelling. Deze beslissing is derhalve evenmin een eindoordeel zoals bedoeld in artikel I.3, 69°, *a*) van de voormelde Codex en zij kan evenmin rechtstreeks voor de Raad worden aangevochten.

Verzoeker heeft weliswaar een intern beroep ingesteld, maar hij heeft nagelaten de uitspraak ter zake af te wachten. Het beroep dat bij de Raad is ingesteld, is derhalve voorbarig.

De exceptie is gegrond. Het beroep is niet ontvankelijk in de mate dat het gericht is tegen de derde bestreden beslissing.

BESLISSING

1. De beroepen gekend onder de rolnummers 2022/0210 en 2022/0221 worden ambtshalve samengevoegd.

2. De Raad verwerpt de beroepen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 8 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot

vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.835 van 8 augustus 2022 in de zaak 2022/0231

In zake: Patricia DE RIDDER
                         Woonplaats kiezend te 2180 Ekeren
                         G. Stijnenlaan 13

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
                         bijgestaan en vertegenwoordigd door
                         advocaat Wim Van Caeneghem
                         kantoor houdend te 2000 Antwerpen
                         Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 5 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk C’ en “de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juli 2022”.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Wim Van Caeneghem, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk C’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij aangetekend schrijven van dezelfde datum diende verzoekende partij tevens een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – uitputting van het intern beroep

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad recent reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de

regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999-00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat verzoekster op 5 juli 2022 zowel intern als extern beroep heeft aangetekend tegen de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2022. De interne beroepsinstantie heeft nog geen uitspraak gedaan over het intern beroep.

Volgens verwerende partij staat het bijgevolg vast dat de interne beroepsprocedure niet rechtsgeldig werd uitgeput, in de zin van artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs. Daardoor is het extern beroep van verzoekster onontvankelijk.

Verzoekster gaat hierop niet in in haar wederantwoordnota.

Beoordeling

Uit de hierboven in herinnering gebrachte bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs blijkt dat een beroep bij de Raad slechts kan worden ingesteld na uitputting van de interne beroepsprocedure – of, geval dat zich te dezen niet voordoet, tegen het uitblijven van een beslissing op intern beroep.

De eerste bestreden beslissing is een studievoortgangsbeslissing waartegen een intern beroep openstaat bij de instelling. Deze beslissing is derhalve geen eindoordeel zoals bedoeld in artikel I.3, 69°, a) van de voormelde Codex en zij kan niet rechtstreeks voor de Raad worden aangevochten.

Verzoekster heeft weliswaar een intern beroep ingesteld, maar zij heeft nagelaten de uitspraak ter zake af te wachten. Het beroep dat bij de Raad is ingesteld, is derhalve voorbarig.

Wat verzoekster aanduidt als de tweede bestreden beslissing – “de beslissing intern beroep genomen op 4 juli 2022” – is dan weer geen beslissing van de interne beroepsinstantie. Verzoekster heeft immers pas op 5 juli 2022 intern beroep ingesteld tegen de initiële, eveneens voor de Raad betwiste, studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2022.

De exceptie is gegrond. Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 8 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.899 van 24 augustus 2022 in de zaak 2022/0233

In zake: Anna BENEENS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Dillen
kantoor houdend te 2560 Nijlen
August Hermansplein 1, bus 1
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: THOMAS MORE KEMPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Berchem
Borsbeeksebrug 36, bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2022 waarbij aan verzoekster als examentuchtsanctie de score van 0 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 13 weken’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 juni 2022 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekster heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 8 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Noortje Jolliet, die verschijnt voor verzoekster en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het bedrijfsmanagement’.

Tot het curriculum van verzoekster behoort onder meer het opleidingsonderdeel ‘Stage 13 weken’. Verzoekster heeft hiervoor een werkveldstage gelopen bij een architectenbureau van 21 februari 2022 tot en met 22 mei 2022.

Op 20 juni 2022 wordt aan verzoekster meegedeeld dat er met betrekking tot dit opleidingsonderdeel alsook met betrekking tot het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’ een vermoeden van fraude bestaat en wordt verzoekster uitgenodigd om gehoord te worden op 21 juni 2022 door de examencommissie.

De examencommissie beslist op 23 juni 2022 dat er bij verzoekster fraude werd vastgesteld voor de opleidingsonderdelen ‘Stage 13 weken’ en ‘Bachelorproef’. Ze heeft dit vastgesteld op basis van de volgende elementen:

- Het geven van verkeerde/valse informatie bij de stage;
- Het schrijven en geven van tegenstrijdige informatie bij de bachelorproef.

De examencommissie beslist om de volgende sanctie op te leggen: een score van 0/20 voor de opleidingsonderdelen ‘Stage 13 weken’ en ‘Bachelorproef’.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Verzoekster stelde, voor wat betreft het opleidingsonderdeel ‘Stage 13 weken’, op datum van 27 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 29 juni 2022 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat het door de studente ingestelde beroep ontvankelijk en niet gegrond is. De interne beroepsinstantie komt tot deze beslissing op basis van de volgende overwegingen:

“De student gaat in beroep tegen de beslissing van de examencommissie waarbij er fraude zou zijn vastgesteld in het opleidingsonderdeel stage. De student betwist de fraude niet voor het opleidingsonderdeel “bachelorproef”.

De beroepscommissie stelt vast dat de student op het informatieformulier stage BM heeft aangeduid dat ze geen persoonlijke band heeft met de stagementor. De beroepscommissie stelt vast dat de stagementor, [V.W.], op 5 maart 2021 een foto op Facebook zet, met haar nieuwe team, waar Anna Beneens en haar vader deel van uitmaken en met naam en foto zichtbaar zijn. De student is haar stage pas gestart op 21 februari 2022 wat dus na deze ontmoeting is. De beroepscommissie oordeelt dat daarmee de persoonlijke band voldoende werd aangetoond.

Dit betekent dat de student enkel kon worden beoordeeld op basis van de informatie die gegeven werd door een stagementor die, zonder dat de opleiding hierover geïnformeerd werd, reeds eerder een persoonlijke band had met de student. De beroepscommissie oordeelt dat daardoor een objectieve beoordeling van de stage niet gegarandeerd kon worden.

Het moedwillig verzwijgen van de persoonlijke band wordt daardoor als fraude beschouwd: dit gedrag maakt het geheel of gedeeltelijk onmogelijk om een juist oordeel te vormen over de kennis, het inzicht en/of de vaardigheden van de student tijdens de stage.”

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 30 juni 2022 aan verzoekster overgemaakt.

Dat is de tweede bestreden beslissing.

Bij aangetekend schrijven van 7 juli 2022 diende verzoekster een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de termijnen voor het extern beroep, zoals gestipuleerd in de Codex Hoger Onderwijs, werden nageleefd. Verwerende partij heeft desbetreffend geen opmerkingen.

Daarentegen is het extern beroep onontvankelijk, in de mate waarin dit beroep gericht is tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2022. Deze beslissing is vervangen door de beslissing van de interne beroepsinstantie en is derhalve uit de rechtsorde verdwenen, zodat tegen die oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing geen extern beroep mogelijk is.

In haar *wederantwoordnota* betoogt verzoekster dat de ontvankelijkheid van het beroep niet ter discussie kan staan aangezien het aantekenen van het beroep tijdig is gebeurd. Wat de initiële studievoortgangsbeslissing betreft, spreekt het volgens verzoekster voor zich dat deze eveneens nietig is gelet op de door haar aangevoerde middelen. Het beroep bij de Raad dient volgens haar juist gericht te worden tegen een studievoortgangsbeslissing, te weten deze van 23 juni 2022 waarvan de inhoud door het beroep bekrachtigd wordt: deze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Ondergeschikt gedraagt verzoekster zich naar de wijsheid van de Raad omtrent de procedurele opmerking van verwerende partij met betrekking tot de initiële studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2022 en blijft zij van mening dat het beroep correct en tijdig werd ingesteld.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2022 waarbij zij als examentuchtsancie de score van 0 op 20 werd opgelegd voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 13 weken’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 juni 2022 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 94, §3 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. Kosten

Standpunt van partijen

Verzoekster vraagt om verwerende partij te veroordelen tot de kosten.

In haar *antwoordnota* gaat verwerende partij hier niet op in.

Verzoekster herneemt dit in haar *wederantwoordnota* niet.

Beoordeling

De Raad doet geen uitspraak over de kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, omdat hij daartoe niet bevoegd is.

VI. Onderzoek van de middelen

Enig middel

Verzoekster beroept zich in een enig middel op een schending van de stagerichtlijnen, een schending van het OER van de onderwijsinstelling, een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de hoorplicht (rechten van verdediging), het transparantiebeginsel (informatieplicht), vertrouwensbeginsel, zorgvuldigheidsbeginsel en redelijkheidsbeginsel alsook een schending van de formele motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

In een eerste middelonderdeel betoogt verzoekster dat de stagerichtlijnen en het OER van de onderwijsinstelling in samenhang met de hoorplicht (schending rechten van verdediging) werden geschonden. Verzoekster geeft aan dat zij met een e-mail van 20 juni 2022 op de hoogte werd gebracht van een “vermoeden van fraude” en werd uitgenodigd op een beperkte examencommissie om dit te bespreken, wat reeds op 21 juni 2022 zou doorgaan. Verzoekster heeft, met medische stukken, laten weten dat zij onmogelijk aanwezig kon zijn. Zij kreeg op 23 juni 2022 evenwel de beslissing dat er fraude werd vastgesteld en dat als gevolg daarvan een 0/20 werd toegekend.

Volgens verzoekster werd zij dan ook onheus behandeld door verwerende partij, die reeds eerder op de hoogte was van de medische toestand van verzoekster, doordat er geen mogelijkheid werd geboden om op een andere dag te worden gehoord. Volgens haar werd zij evenmin geïnformeerd over de concrete inhoud van het “vermoeden van fraude” en waarop “het geven van verkeerde/valse informatie” betrekking had. Zij had op dat moment geen kennis van het feit dat het vermoeden van fraude berustte op een foto die zou zijn gepubliceerd op Facebook noch op een beweerde persoonlijke band met haar stagementor. Verzoekster besluit dat de in artikel 72 van het OER voorziene hoorplicht alsook de rechten van verdediging werden geschonden.

In een tweede middelonderdeel voert verzoekster verder aan dat de stagerichtlijnen en het OER van de onderwijsinstelling in samenhang met het transparantiebeginsel (informatieplicht) en het vertrouwensbeginsel werden geschonden. Verzoekster betwist even formeel als integraal dat zij voorafgaand aan de stage een persoonlijke band zou hebben gehad met de stagegever noch met de stagementor, wat zij volgens haar ook correct heeft meegedeeld aan de onderwijsinstelling. De kwestieuze foto die door de interne beroepsinstantie wordt aangehaald, wordt volgens verzoekster volledig foutief geïnterpreteerd en in een verkeerde context geplaatst. De foto kaderde volgens verzoekster louter in een plechtige opening van het kantoorgebouw waarin verschillende ondernemingen een kantoor huren, waaronder de onderneming van de stagementor en de onderneming van de vader van verzoekster. De ondernemingen huren een eigen kantoorruimte in het gebouw maar staan volgens verzoekster los van elkaar zodat er ook geen sprake is van enige professionele dan wel persoonlijke band. Verzoekster benadrukt dat noch haar vader, die hetzelfde beroep uitoefent als haar stagementor, noch zijzelf enige professionele of persoonlijke band heeft met de stagementor. Het enige verband is het huren van een kantoorruimte in hetzelfde kantoorgebouw. Verzoekster betwist ook dat het niet meedelen dat de ondernemingen van haar vader en haar stagementor een kantoorruimte huren in hetzelfde kantoorgebouw gekwalificeerd kan worden als fraude in de zin van het OER. Hierin vindt verzoekster niet terug dat het “moedwillig verwijgen van informatie” een vorm van “examenfraude” is in de zin van het OER. Bovendien heeft verzoekster nooit “moedwillig informatie verzwegen”, noch heeft zij ooit die intentie gehad zodat er volgens haar dan ook geen sprake kan zijn van “fraude”.

Verzoekster merkt ook op dat er nergens werd meegedeeld of ter kennis gebracht aan de studenten dat de afwezigheid van een persoonlijke band met een stageplaats als een voorwaarde voor een gepaste stageplaats wordt beschouwd en wat onder een “persoonlijke band” moet

worden begrepen. Verzoekster heeft een stageplaats gezocht die aan de voorwaarden voor een “gepaste stageplaats”, zoals meegedeeld via het e-loket van de onderwijsinstelling, voldeed en heeft hierbij correct aangegeven dat zij geen persoonlijke band had met haar stagementor, mevrouw [V.W.]. Volgens verzoekster blijkt noch uit de stagerichtlijnen, noch uit de stage-informatie dat een persoonlijke band, waarvan de definitie voor verzoekster onduidelijk is, niet toegelaten is en al helemaal niet dat het verwijgen hiervan als fraude zou worden beschouwd. Verzoekster beklemtoont nogmaals dat er tussen haar en haar stagementor geen persoonlijke band bestaat. Indien de beperkte connectie tussen de vader van verzoekster en haar stagementor (het louter huren van een kantoorruimte in hetzelfde kantoorgebouw), als een persoonlijke band zou moeten worden beschouwd die de student dient mee te delen voor aanvang van de stage, dan kwam het volgens verzoekster aan de onderwijsinstelling toe om dit duidelijker te definiëren en verzoekster hierover te informeren. Dit vormt volgens haar dan ook een schending van het transparantiebeginsel en de informatieplicht in hoofde van de onderwijsinstelling. Bovendien werd de stageplaats, na controle ervan door de stagecoördinator, ook goedgekeurd door de onderwijsinstelling op 22 december 2021. Op dat moment was de kwestieuze foto ook reeds online zichtbaar maar werd verzoekster hierop dan niet aangesproken. Volgens verzoekster mocht zij er dan ook rechtmatig op vertrouwen dat alles in orde was. Bovendien werden er hierover volgens haar tijdens het stagebezoek evenmin opmerkingen gemaakt.

Vervolgens argumenteert verzoekster in een derde middelonderdeel dat het zorgvuldigheids- en redelijkheidsbeginsel werden geschonden. Volgens verzoekster werden niet alle elementen meegenomen in de beoordeling en zij verwijst naar wat zij eerder uiteen heeft gezet omtrent de afwezigheid van enige persoonlijke band tussen haar en haar stagementor. Het kwam volgens verzoekster aan verwerende partij toe om dit zelf zorgvuldig te onderzoeken, wat zij niet heeft gedaan doordat zij haar beslissing louter op vermoedens heeft gebaseerd. Volgens verzoekster konden deze vermoedens nochtans eenvoudig worden weerlegd. Zij benadrukt dat verwerende partij niet de moeite heeft genomen om de stagementor hierover te horen en het is verzoekster die het initiatief heeft genomen om deze te betrekken bij de interne beroepsprocedure. Verzoekster kon evenmin aanwezig zijn tijdens het eerste ingeplande gesprek met de beperkte examencommissie omwille van medische redenen, gestaafd met de nodige medische attesten. Verzoekster begrijpt evenwel niet waarom zij daarna niet opnieuw werd gehoord. Ze besluit dat ze niet afdoende werd gehoord wat in strijd is met de hoorplicht enerzijds en haar rechten van verdediging anderzijds. Daarnaast is verzoekster van mening dat, in zoverre er al sprake zou kunnen zijn van fraude, *quod non*, de sanctie met een nulscore niet proportioneel is

aangezien dit ook betekent dat verzoeker het opleidingsonderdeel, een stage van dertien weken, integraal opnieuw dient uit te voeren.

In een vierde en laatste middelonderdeel voert verzoekster een schending van het motiveringsbeginsel (artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991), in samenhang met een schending van het OER aan. Volgens verzoekster is de motivering van de bestreden beslissing zeer beperkt en geschraagd op één vermoeden, dat bovendien niet verder werd onderzocht zodat er niet rechtmatig kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een persoonlijke band. Deze motivering is volgens haar dan ook ondermaats. De interne beroepsinstantie laat meer bepaald na om, voor zover het uitgangspunt al correct zou zijn, te preciseren waarom er geen objectieve beoordeling mogelijk is en er dus geen juist oordeel kan worden gevormd over de kennis, het inzicht en/of de vaardigheden van verzoekster tijdens de stage alsook, zoals nochtans voorgeschreven door het OER, in welke mate er rekening werd gehouden met de omvang van de examenfraude, de aard van de examenfraude en de intentie om bedrog te plegen.

In haar *antwoordnota* voert verwerende partij vooreerst aan dat zij de persoonlijke band tussen verzoekster en haar stagementor, mevrouw [V.W.] heeft ontdekt na de indiening van de bachelorproef door verzoekster en tijdens de mondelinge verdediging ervan. Verwerende partij verwijst naar de vaststellingen hieromtrent van de docent, mevrouw [A.V.], die zij bijbrengt als stuk 10 van haar administratief dossier. Naar aanleiding van deze vaststellingen is uit nazicht van de Kruispuntbank van Ondernemingen (hierna: ‘KBO’) gebleken dat het door verzoekster op het informatieformulier van de stageplaats opgegeven adres van de maatschappelijke zetel van de stagementor, het adres is van de maatschappelijke zetel van de vader van verzoekster daar waar de maatschappelijke zetel van de stagementor op een ander adres is gevestigd. Verzoekster zou tijdens haar stage onder andere een architectenovereenkomst en een brochure hebben opgemaakt, wat zij volgens verwerende partij echter niet heeft gedaan. Niettemin zou verzoekster blijkbaar wel een erg goede stage hebben uitgevoerd. Dit is volgens verwerende partij niet mogelijk.

Verwerende partij geeft verder aan dat verzoekster op 20 juni 2022 werd uitgenodigd om zich te komen verantwoorden op de zitting van de beperkte examencommissie maar zij is niet ingegaan op deze uitnodiging en heeft evenmin medische attesten overgemaakt om haar afwezigheid te verantwoorden niettegenstaande haar uitdrukkelijk werd gevraagd om haar aan- of afwezigheid te bevestigen. Verwerende partij betwist formeel dat de examencommissie van

haar medische situatie op de hoogte zou zijn. In elk geval werden verzoekster en haar stagementor wel gehoord tijdens de hoorzitting van de interne beroepscommissie. Tijdens deze zitting ontkenden beiden dat zij elkaar kenden maar toen de foto ter sprake kwam konden zij evenwel niet langer ontkennen dat zij elkaar wel degelijk goed kenden. Het is voor verwerende partij ook niet duidelijk hoe zij de foto in een verkeerde context zou kunnen hebben gelezen als het de stagegever zelf is die de foto op “Facebook” heeft gepost met als onderschrift “New Team !” en daarbij de vader van verzoekster heeft “getagd”.

Wat de persoonlijke band betreft, heeft verzoekster op het informatieformulier van de stageplaats ontkennend geantwoord op de vraag of er een persoonlijke band was met de onderneming. Het gaat voor verwerende partij dan ook om het feit dat verzoekster heeft gelogen over het feit of zij al dan niet een persoonlijke band zou hebben met de stageplaats. Indien verzoekster op deze vraag eerlijk had geantwoord, dan had de opleiding dit verder kunnen onderzoeken om na te gaan of het al dan niet mogelijk zou zijn geweest om de stage alsnog daar te laten doorgaan. Hierdoor heeft verwerende partij evenwel niet kunnen vaststellen of verzoekster wel objectief werd geëvalueerd. Volgens verwerende partij hebben de stagementor en de vader van verzoekster bepaalde vermengde zakelijke belangen waardoor een evaluatie niet objectief kan gebeuren.

Verder kan verwerende partij evenmin de bewering van verzoekster volgen dat haar stage werd goedgekeurd door de stagecoördinator. Deze laatste mocht er namelijk van uitgaan dat verzoekster het informatieformulier van de stageplaats te goeder trouw had ingevuld. Verzoekster kan zich ook niet beroepen op een vermeend gebrek aan redelijke voorzorgsmaatregelen tegen fraude in hoofde van de instelling aangezien een student hoe dan ook niet mag frauderen, zelfs als zijn er geen voorzorgsmaatregelen genomen.

Vervolgens argumenteert verwerende partij, verwijzende naar artikel 71 van het OER, dat zij niet heeft kunnen vaststellen of verzoekster wel objectief werd geëvalueerd. Verwerende partij heeft wel degelijk rekening gehouden met de omvang en de aard van de examenfraude en de intentie om bedrog te plegen. Er is volgens verwerende partij niet alleen sprake van dubbele fraude (zowel op de bachelorproef als tijdens de stage) maar verzoekster heeft ook gelogen over de persoonlijke band die zij had met haar stagementor. Verwerende partij stipt aan dat verzoekster overigens de vastgestelde fraude met betrekking tot haar bachelorproef niet betwist. Hiermee geeft zij volgens verwerende partij toe dat zij tegenstrijdige informatie heeft

geschreven in haar bachelorproef en dat zij niet de auteur was van de architectenovereenkomst die zij heeft bijgevoegd. De sanctie die overeenkomstig artikel 73, §2 van het OER werd opgelegd is bovendien ook niet de zwaarste sanctie. Deze is volgens verwerende partij aldus redelijk.

Tot slot stipt verwerende partij nog aan dat de Raad niet zelf kan oordelen of er fraude werd gepleegd maar enkel kan nagaan of de onderwijsinstelling redelijkerwijze tot de conclusie is kunnen komen dat foutief werd gehandeld en of de onderwijsinstelling zich niet heeft vergist over de omvang van de beoordelingsbevoegdheid bij het opleggen van de sanctie. Dit is volgens verwerende partij ook verankerd in de artikelen II.291 en II.292 van de Codex Hoger Onderwijs. Deze artikelen bepalen dat de Raad noch een beroepscommissie noch een beroepsorgaan met volheid van bevoegdheid is zodat de Raad zich juridisch niet in de plaats kan stellen van de examencommissie. Bij een examentuchtbeslissing mag de Raad zich niet uitspreken over de proportionaliteit van de beslissingen, behalve wanneer er een kennelijke wanverhouding is tussen de ernst van de feiten en de zwaarte van de straf wat volgens verwerende partij *in casu* niet het geval is. De beslissing is volgens haar op een weloverwogen wijze tot stand gekomen en er werd steeds correct gehandeld overeenkomstig de decretale bepalingen.

In haar *wederantwoordnota* herhaalt verzoekster haar vier middelonderdelen. Met betrekking tot haar eerste middelonderdeel benadrukt verzoekster dat zij om medische redenen niet aanwezig kon zijn op het gesprek met de examencommissie op 22 juni 2022 en verwijst hiervoor naar de medische attesten die ze bijbrengt. Verzoekster geeft verder aan dat ten overvloede blijkt dat zowel de examencommissie alsook de interne beroepsinstantie bij het nemen van hun respectievelijke beslissingen zich hoofdzakelijk gebaseerd hebben op een e-mail van 16 juni 2022 van de docent, mevrouw [A.V.] aan de stagecoördinator van verzoekster, mevrouw [D.V.]. Volgens verzoekster heeft zij van deze e-mail pas voor het eerst kennis kunnen nemen in het administratief dossier, dat de verwerende partij bij de Raad heeft neergelegd. Deze e-mail bevat volgens verzoekster nochtans heel wat voor haar belastende elementen met betrekking tot haar stage en bachelorproef. Bovendien bevat deze e-mail heel wat onjuiste veronderstellingen en conclusies. Verzoekster meent dat zij bij de behandeling van haar zaak voor de examencommissie en de interne beroepsinstantie echter over het volledige dossier diende te beschikken zodat ze zich gepast kon voorbereiden en verdedigen. Verzoekster besluit dat hierdoor de hoorplicht alsook de rechten van verdediging werden geschonden.

Met betrekking tot haar tweede middelonderdeel verduidelijkt verzoekster dat de enige reden waarom zij op de kwestieuze foto ook te zien is, moet worden gekaderd in de persoonlijke en familiale relatie die zij heeft met haar vader en waardoor zij ook aanwezig was op de opening van het kantoorgebouw waarin haar vader eveneens een kantoorruimte huurt.

Over haar derde middelonderdeel stelt verzoekster dat de vermeende band tussen haar en haar stagementor geenszins als “persoonlijk” aan te merken valt en eerder valt te beschouwen als een “verre connectie”. Deze connectie is volgens verzoekster aldus verwaarloosbaar zodat zij bij het invullen van het evaluatieformulier hierbij geen vragen heeft gesteld aangezien het volgens haar een evidentie is dat dit geen “persoonlijke band” uitmaakt. Volgens verzoekster lijkt niets erop dat dit zo is/was en maakt verwerende partij dit ook niet in haar antwoordnota aannemelijk. In dat opzicht kan er volgens verzoekster ook geen sprake van “leugens”.

Verder meent verzoekster dat het feit dat zowel haar vader als haar moeder actief zijn in de bouwsector en zij nu ook zelf de juridische kant hiervan wenst te verkennen een correct stageverloop niet in de weg heeft gestaan. Er is namelijk geen sprake van een persoonlijke band tussen haar en haar stagementor noch van enige subjectiviteit in de beoordeling door de stagementor. Wat dat betreft, betreurt haar stagementor volgens verzoekster ook dat haar professionaliteit in vraag wordt gesteld. Het kwam volgens verzoekster toe aan verwerende partij om een zorgvuldig en grondig onderzoek te voeren omtrent de ware toedracht van de feiten: de beslissing berust wat dat betreft louter op (eenvoudig weerlegbare) vermoedens. Dit geldt volgens verzoekster *a fortiori* voor wat betreft de e-mail van mevrouw [A.V.] waarvan verzoekster pas voor het eerst in het administratief dossier van verwerende partij voor de Raad heeft kunnen kennismeten.

Verzoekster betwist ook het standpunt van verwerende partij dat verzoekster en haar stagementor, na met de kwestieuze foto te zijn geconfronteerd, niet langer konden ontkennen dat zij elkaar niet kenden. Voor deze stelling brengt verwerende partij namelijk geen enkel bewijs bij. Dit geldt eveneens voor de vermeende connectie tussen de stagementor en de vader van verzoekster dat er bepaalde “vermengde zakelijke belangen” zouden zijn waardoor de evaluatie door de stagementor niet objectief kon gebeuren. Volgens verzoekster laat verwerende partij evenwel na om te preciseren waaruit deze “vermengde zakelijke belangen” dan zouden

bestaan. In het licht van de onderzoeks- en zorgvuldigheidsplaatje meent verzoekster dat dit nochtans aan de verwerende partij toekomt om dit te concretiseren.

Waar verwerende partij zich hiervoor beroept op de e-mail van mevrouw [A.V.], benadrukt verzoekster dat deze e-mail niet-onderbouwde veronderstellingen bevat en verzoekster reeds ten overvloede heeft aangetoond dat de enige gemeenschappelijke factor tussen de stagementor en de vader van verzoekster, het kantoorgebouw is waarin de respectievelijke ondernemingen zijn ondergebracht. Wat dat betreft heeft verwerende partij ook verkeerde conclusies getrokken omtrent de maatschappelijke zetels van de ondernemingen van haar vader en van haar stagementor. Verzoekster merkt op dat, verwijzende naar haar opzoeken in de KBO-databank, de stagementor niet alleen een maatschappelijke zetel heeft op een ander adres maar ook een kantoor in het kantoorgebouw (waarin verschillende ondernemingen een kantoor huren). Verzoekster betreurt dat een en ander niet geofficialiseerd werd door de stagementor maar dat kan uiteraard niet aan verzoekster worden verweten. Volgens verzoekster blijkt ook uit geen enkele richtlijn dat de stage op de maatschappelijke zetel van de stagementor dient te worden uitgevoerd. In de stageovereenkomst wordt het adres van de maatschappelijke zetel van de stagementor niet vermeld omdat het juist op het kantooradres is dat verzoekster de stage zou lopen. Bovendien was verwerende partij op de hoogte van het adres waarop verzoekster de stage zou lopen en werd hieromtrent geen enkele opmerking gemaakt. Verzoekster verwijst hiervoor ook naar de foto van het kantoorgebouw in kwestie waarop volgens haar ook duidelijk het logo van de stagementor van verzoekster aanwezig is zodat er volgens verzoekster niet kan aan worden getwijfeld dat de stagementor daar wel degelijk werkzaam is. Het is ook in dat kantoorgebouw dat het stagebezoek van de stagebegeleider, de heer [R.V.] heeft plaatsgevonden. De beweringen hieromtrent in de e-mail van mevrouw [A.V.] zijn volgens verzoekster dan ook onjuist en worden tegengesproken door de stagebezoeken. In de antwoordnota houdt verwerende partij volgens verzoekster ook verkeerdelijk voor dat de maatschappelijk zetel van de vader van verzoekster op dat kantooradres gevestigd zou zijn. Zoals volgens verzoekster ook blijkt uit de KBO-databank, heeft haar vader louter een kantoor (vestigingsadres), afzonderlijk van dat van de stagementor, in een kantoorgebouw waarin verschillende ondernemingen een kantoor hebben. Verzoekster stelt dat verwerende partij hieromtrent de stagementor en/of de stagebegeleider niet heeft gehoord zodat de conclusie van verwerende partij op een verkeerde aanname berust. Verzoekster vraagt dat minstens de stagementor, mevrouw [V.W.], wordt gehoord overeenkomstig artikel II.304 van de Codex Hoger Onderwijs, des te meer gelet op het verweer van verwerende partij hieromtrent.

Vervolgens scheert verwerende partij volgens verzoekster ook de bachelorproef en de stage over dezelfde kam. Wat betreft de bachelorproef aanvaardt verzoekster inderdaad de score en zal de herwerkte versie van haar bachelorproef opnieuw indienen tijdens de tweede zittijd. Verwerende partij trekt volgens verzoekster evenwel de onregelmatigheden met betrekking tot de bachelorproef ten onrechte door naar de stage. Er wordt door verzoekster niet betwist dat zij haar bachelorproef niet conform het OER heeft opgemaakt en ingediend. Zij heeft het grootste deel vóór de aanvang van haar stage gemaakt omwille van medische redenen. Om die reden zou verzoekster aanvankelijk haar bachelorproef tijdens de tweede zittijd indienen. Uiteindelijk heeft zij een rudimentaire versie alsnog ingediend vanuit de bezorgdheid dat, bij gebreke daaraan, zij geen nieuwe kans zou krijgen om deze in tweede zittijd af te werken. Hoewel verzoekster deze beslissing betreurt en zij dit tijdens de tweede zittijd zal remediëren, benadrukt zij wel dat de stage en de bachelorproef los van elkaar moeten worden beoordeeld. Verwerende partij kon bij haar besluitvorming dus enkel rekening houden met het verloop van de stage, niet met de inhoud van de bachelorproef. Elke beslissing afzonderlijk, ook deze omtrent de stage, dient in redelijkheid te worden genomen wat *in casu* niet is gebeurd volgens verzoekster en dus een schending uitmaakt van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoekster stelt bij het derde middelonderdeel tot slot dat verwerende partij geen bedrieglijk opzet in hoofde van verzoekster kan aantonen aangezien er van een dergelijk opzet nooit sprake is geweest. Waar verwerende partij in de antwoordnota stelt dat de Raad niet bevoegd is voor de inhoudelijke beoordeling omtrent het al dan niet vorhanden zijn van fraude, merkt verzoekster op dat het niet zozeer gaat om de inhoudelijke beoordeling van de fraude maar dat een en ander wel degelijk van belang is om in alle redelijkheid en met de nodige zorgvuldigheid een beslissing te nemen. Er kan geen redelijk verantwoorde en zorgvuldig gemotiveerde beslissing worden genomen als er geen afdoende onderzoek is gedaan naar de initiële vermoedens van fraude en als er geen enkel bedrieglijk opzet kan worden aangetoond, laat staan aannemelijk worden gemaakt.

Omtrent haar vierde middelonderdeel voert verzoekster nog aan dat de verwerende partij tracht de bestreden beslissingen mede te verantwoorden door te verwijzen naar de beoordeling en het feitelijk verloop met betrekking tot de bachelorproef, wat volgens haar niet opgaat. Verzoekster verwijst hiervoor naar haar uiteenzetting bij het derde middelonderdeel waar zij besluit dat het

onzorgvuldig handelen van de verwerende partij het gebrekkig karakter van de motivering van de bestreden beslissing bevestigt.

Beoordeling

De Raad wijst er vooreerst op dat hij bij het beoordelen van de voorliggende examentuchtbeslissing rekening houdt met het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: ‘OER’) van verwerende partij, *in casu* in het bijzonder sectie 2.10 van het OER van verwerende partij. De Raad stelt vast dat artikel 71 het begrip ‘examenfraude’ definieert. Artikel 72 regelt het verloop van de procedure bij vermoede examenfraude en artikel 73 regelt de sancties bij examenfraude. De Raad leest hierbij dat een waaier aan sanctiemogelijkheden vorhanden is, waartoe bij examenfraude kan worden beslist. In paragraaf 1 van artikel 73 leest de Raad dat bij examenfraude de ernst van de overtreding en de strafmaat worden beoordeeld aan de hand van de omvang van de examenfraude, de aard van de examenfraude en de intentie om bedrog te plegen.

Wat de examentuchtprocedure betreft, bepaalt artikel 72 van het OER het volgende:

“De beperkte examencommissie zet de volgende stappen

- Zij hoort de student. De ombuds is hierbij aanwezig.
- Zij hoort de examinator en het personeelslid dat de vermoedelijke examenfraude gemeld heeft.
- Indien het gaat om een mogelijk geval van plagiaat onderzoekt zij of er plagiaat is gepleegd, eventueel in overleg met een aangewezen expert. Zij onderzoekt ook de ernst van de overtreding.
- Indien zij oordeelt dat er fraude is gepleegd, roept zij de examencommissie binnen de vier weken bijeen.

De examencommissie legt een eventuele sanctie vast.

De voorzitter van de examencommissie communiceert en motiveert de sanctie schriftelijk aan de student.”

Verder stipt de Raad aan dat bij het nemen van examentuchtbeslissingen niet het hoorrecht maar de rechten van verdediging van toepassing zijn en dat de andere beginselen van behoorlijk bestuur ook moeten worden toegepast zoals dat in tuchtzaken gebruikelijk is.

Dat betekent dat, zoals de Raad ook eerder heeft overwogen (R.Stvb. 14 september 2021, nr. 6.877) een student in examentuchtaangelegenheden het hierboven aangehaalde recht van verdediging moet kunnen doen gelden en de algemene beginselen van het tuchtrecht onverkort van toepassing zijn. Zo dient de tuchtoverheid, voorafgaand aan de hoorzitting, een tuchtdossier samen te stellen, ook wanneer de toepasselijke tuchtregeling dit niet uitdrukkelijk voorschrijft. Dit tuchtdossier moet volledig zijn en alle gegevens omvatten die de tuchtoverheid kunnen informeren: niets wat medebepalend kan zijn voor de beslissing van de overheid mag aan het op tegenspraak gevoerde debat worden ontrokken. Wanneer een dergelijk dossier, aan de hand waarvan de student zijn verweer kan voorbereiden, niet aanwezig is, worden de rechten van verdediging geschonden.

In dat kader stelt de Raad vast dat verzoekster verzucht dat ze op 20 juni 2022 werd uitgenodigd om reeds de daaropvolgende dag te worden gehoord en dat ze voorafgaandelijk ook niet op de hoogte werd gebracht over de concrete inhoud van de haar ten laste gelegde feiten omtrent de door verwerende partij vermeende examenfraude.

Uit het administratief dossier van verwerende partij leidt de Raad af dat verzoekster op 20 juni 2022 een uitnodiging heeft ontvangen om gehoord te worden op 21 juni 2022 (stuk 1 van verwerende partij) maar vindt voor het overige geen stukken die de aan verzoekster ten laste gelegde feiten concretiseren. De Raad kan niet anders dan vaststellen dat verzoekster, blijkens het administratief dossier, over uitermate weinig informatie van de verwerende partij beschikte om zich een concreet beeld te vormen van de aantijgingen waartegen zij zich diende te verweren. Nu verzoekster evenmin aanwezig kon zijn op de hoorzitting die de beperkte examencommissie organiseerde op 21 juni 2022, waarvoor zij, weliswaar pas nadat de hoorzitting plaatsvond, een medisch attest bijbracht, vervolledigde de examencommissie – en de hoorzitting die er in het vooruitzicht werd gesteld – het beeld voor haar evenmin. De Raad kan niet anders dan vaststellen dat verzoekster, blijkens het administratief dossier, over uitermate weinig informatie van de verwerende partij beschikte om zich een concreet beeld te vormen van de aantijgingen waartegen zij zich diende te verweren.

Hoewel dit voor wat betreft het besluitvormingsproces van de examencommissie op het eerste gezicht ook vragen doet rijzen omtrent de rechten van verdediging, in het bijzonder wat betreft de aanwezigheid/volledigheid van het examentuchtdossier en het door artikel 72 van het OER voorgeschreven horen van verzoekster (nog daargelaten ook de vraag of verzoekster tijdig kennis is gegeven om zich desgevallend op nuttige wijze te kunnen voorbereiden op de hoorzitting van 21 juni 2022), merkt de Raad op dat de interne beroepsinstantie overeenkomstig artikel 94 van het OER over een volheid van bevoegdheid beschikt zodat eventuele initiële procedurefouten, zoals het schenden van de rechten van verdediging, binnen de interne beroepsprocedure kunnen worden rechtgezet. Het is ook de beslissing van de interne beroepsinstantie die het voorwerp van huidig beroep uitmaakt.

Verzoekster stelde op 27 juni 2022 haar intern beroep in. De Raad merkt hierbij op dat verzoekster, zoals hoger ook aangehaald, slechts over zeer beperkte informatie beschikte om haar intern beroep vorm te geven, rekening houdend met de formulering van de feiten die verzoekster ten laste werden gelegd, en welke informatie de motivering van de beslissing van de examencommissie bevatte, die verzoekster op haar beurt toeliet er middelen tegen te ontwikkelen in het kader van een interne beroepsprocedure.

Naar aanleiding van het door verzoekster ingestelde beroep werd zij uitgenodigd om gehoord te worden op 29 juni 2022 door de interne beroepsinstantie (stuk 5 van verwerende partij). Verzoekster is op deze uitnodiging ingegaan en heeft aan de hoorzitting deelgenomen. Op basis van het e-mailverkeer dat aan deze hoorzitting is voorafgegaan, leidt de Raad af dat de stagementor de intentie had om deze hoorzitting bij te wonen (stuk 5 van verwerende partij) maar de Raad kan, bij gebrek aan een schriftelijke neerslag van de hoorzitting, evenwel niet met zekerheid vaststellen dat de stagementor de hoorzitting ook effectief heeft bijgewoond. De stagementor was, voor zover de Raad uit het administratief dossier kan afleiden, niet aanwezig op de hoorzitting.

Verzoekster stelt dat zij tijdens deze hoorzitting pas voor het eerst heeft vernomen waaruit het vermoeden van fraude concreet bestond. Verwerende partij weerspreekt deze bewering niet en brengt evenmin stukken bij waaruit het tegendeel zou blijken. Bij gebrek aan stukken die de Raad toelaten om zich een beeld te vormen van de (voorbereiding van de) hoorzitting, is het voor de Raad aldus niet duidelijk over welke informatie verzoekster beschikte bij de aanvang van de interne beroepsprocedure en dan meer bepaald omtrent de haar ten laste gelegde feiten.

Zo is het ook niet duidelijk in hoeverre de diverse elementen ter sprake zijn gekomen tijdens de hoorzitting, nog daargelaten de vraag in hoeverre er rekening mee kan worden gehouden bij de lectuur van de beslissing op intern beroep. Deze beslissing verwijst, ter motivering van de vaststelling van een onregelmatigheid in de zin van artikel 71 van het OER van verwerende partij, in essentie naar een foto die op een socialemediakanal is verschenen om te besluiten tot de aanwezigheid van een niet-toegelaten, door verzoekster verzwegen, persoonlijke band tussen haar en haar stagementor (stuk 9 van verwerende partij). Daarnaast is het evenmin duidelijk in hoeverre de analyse van de docent op basis waarvan de vermoede fraude aan het licht is gekomen en gedocumenteerd (stuk 10 van verwerende partij), hoewel de interne beroepsinstantie er in haar beslissing niet rechtstreeks naar verwijst, tot de kennis van verzoekster behoorde, voorafgaand aan de hoorzitting van de interne beroepsinstantie, aan de hand waarvan zij haar verweer kon voorbereiden.

In het licht van de hoger aangehaalde principes die examentuchtbeslissingen beheersen, laat het administratief dossier bijgevolg niet toe om te concluderen dat de hierboven aangehaalde elementen aan verzoekster derwijze werden meegedeeld dat zij deze bij de voorbereiding van de uitoefening van haar hoorrecht voor de interne beroepsinstantie kon betrekken. Verzoekster had aldus niet de kans om op nuttige wijze tegenspraak te voeren met betrekking tot de feitenvaststelling omtrent de door verwerende partij vermeende examenfraude. De Raad kan bijgevolg niet uitsluiten dat de interne beroepsinstantie anders had beslist indien verzoekster die kans wél had gekregen. Tegen die achtergrond kan de bestreden beslissing, bij de totstandkoming waarvan verzoekster haar rechten van verdediging niet naar behoren heeft kunnen uitoefenen, niet standhouden.

Omwille van de bovenvermelde overwegingen is het van belang dat, bij het nemen van een nieuwe beslissing, verzoekster opnieuw wordt gehoord nadat zij kennis heeft gekregen van alle feitelijke vaststellingen omtrent de door verwerende partij vermeende examenfraude en een redelijke termijn krijgt om zich voor te bereiden.

Verzoekster vordert in dat kader ook nog dat de Raad haar stagementor, mevrouw [V.W.] en de stagebegeleider, de heer [R.V.] oproept als getuige conform artikel II. 304 van de Codex Hoger Onderwijs. Luidens artikel II.304 van deze Codex kunnen partijen schriftelijk en op gemotiveerde wijze vragen dat bepaalde getuigen door de Raad worden ondervraagd, beslist de

Raad soeverein over de toelaatbaarheid van het getuigenverhoor en maakt hij van zijn beslissing melding in de uitspraak. *In casu* lijkt verzoekster met het verzoek tot getuigenverhoor de Raad evenwel te vragen zich op basis van hun verklaringen in de plaats te stellen van de interne beroepsinstantie om diens appreciatie over de vraag of er fraude werd gepleegd, over te doen. De Raad treedt bij zijn beoordeling evenwel niet op als een tweede beroepsinstantie om met volheid van bevoegdheid een discretionaire beoordeling te maken en zich in de plaats te stellen van de interne beroepsinstantie om de opportunitet van de beslissing van deze laatste te beoordelen. De Raad vermag aldus niet om zelf te oordelen of er fraude werd gepleegd. Bijgevolg wijst de Raad het verzoek tot getuigenverhoor af.

Ten overvloede merkt de Raad wel nog op dat wat de keuze van de sanctie betreft, verwerende partij *prima facie* niet verder lijkt te komen dan het beroep van verzoekster ongegrond te verklaren. Deze vaststelling staat dan nog los van de vraag of de beslissing van de interne beroepsinstantie afdoende is gemotiveerd wat betreft de vraag of in voorliggend dossier sprake is van een onregelmatigheid in de zin van artikel 71 van het OER van verwerende partij in het kader van de stage. De Raad merkt hierbij ten overvloede op dat, in het licht van het intern beroepsschrift van verzoekster, rekening houdende met de informatie waarover verzoekster beschikte bij het instellen van haar intern beroep, er talrijke onduidelijkheden lijken te zijn betreffende de elementen die in het kader van de interne beroepsprocedure – onder meer tijdens de hoorzitting – in het debat zijn gekomen. Tevens beveelt de Raad ten overvloede aan in de motivering van een nieuwe beslissing voldoende aandacht te schenken aan de feitelijke argumenten met betrekking tot de vermoede onregelmatigheid. Eveneens ten overvloede wijst de Raad op het belang, zo tot de aanwezigheid van een onregelmatigheid wordt beslist, de keuze voor de sanctie, als bedoeld in artikel 73 van het OER van verwerende partij, in de motivering te betrekken.

Aangezien het thans aan de interne beroepsinstantie toekomt om een nieuwe beslissing te nemen met eerbiediging van de rechten van verdediging, behoeven de overige middelonderdelen vooralsnog geen antwoord.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 29 juni 2022 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk en niet gegrond werd verklaard.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt een nieuwe beslissing, rekening houdende met bovenvermelde overwegingen en in het bijzonder met de overweging dat, bij het nemen van een nieuwe beslissing, verzoekster opnieuw wordt gehoord nadat zij kennis heeft gekregen van alle feitelijke vaststellingen omtrent de door verwerende partij vermeende examenfraude en een redelijke termijn heeft gekregen om zich voor te bereiden.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 24 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 19 augustus 2022

Arrest nr. 7.893 van 19 augustus 2022 in de zaak 2022/0230

In zake: Aemilia-Sofia MAAS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

PXL HOGESCHOOL
met zetel te 3500 Hasselt
Elfde Liniestraat 34

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 1 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van PXL Hogeschool van 27 juni 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tim Peeters, die *loco* advocaat Christophe Vangeel verschijnt voor verzoekende partij, en mevrouw Karen Weis, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de academische bacheloropleiding ‘Beeldende Kunsten’, afstudeerrichting Vrije Kunsten.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Schilderkunst 3’ bekomt verzoekster initieel een examencijfer van 8/20. Tegen dat examencijfer stelt verzoekster een beroep in bij de interne beroepscommissie, naar aanleiding waarvan de examenbeslissing wordt ingetrokken en verzoekster een nieuwe (eerste) examenkans wordt geboden, met een nieuw jurymoment.

Dat jurymoment vindt plaats op 12 mei 2022.

Op 13 mei 2022 informeert verzoekster per e-mail bij het opleidingshoofd (S.S.) wanneer de resultaten van de nieuwe beoordeling bekend worden gemaakt. Het opleidingshoofd antwoordt op 16 mei 2022 dat zij nog wacht op het definitieve verslag van de jury, dat de voortgangscommissie sneller zal bijeenkomen zodat verzoekster niet moet wachten tot eind juni, en dat het uiteindelijke punt ten laatste maandag 23 mei 2022 wordt bekend gemaakt.

Vervolgens neemt verzoekster een maand later, op 14 juni 2022, opnieuw contact op met de vraag of zij de punten en evaluatie van de herkansingsjury kan krijgen. Hierna ontwikkelt zich dan e-mailcorrespondentie waarin het opleidingshoofd stelt dat de punten zoals aangekondigd op 23 mei 2022 werden gepubliceerd op ‘Mijn PXL’ (elders ook: BamaFlex) en verzoekster repliceert dat zij de punten niet kan terugvinden en geen toegang meer heeft tot de rapporten van dat jaar.

Op 23 juni 2022 dient verzoekster opnieuw een beroep in bij de interne beroepscommissie, waarbij zij zich, wat het examencijfer betreft, beroept op het *patere legem*-beginsel, het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Mogelijk anticiperend op vragen omtrent de tijdigheid van het intern beroep, zet verzoekster daaromtrent het volgende uiteen:

“[...]

II. Ontvankelijkheid

Na de voorstelling van haar werk aan de jury wachtte de studente op het resultaat. Zij kreeg echter geen enkele melding of bericht dat er een resultaat zou verschenen zijn. Uiteindelijk contacteerde zij per mail [S.S.]:

*Op 14 jun. 2022, om 13:57 heeft Aemilia Sofia Maas [...] het volgende geschreven:
Beste [S.S.],
Ik vroeg mij af of ik de punten en evaluatie van de herkansingsjury zou kunnen krijgen.
Alvast bedankt en met vriendelijke groeten,
Aemilia Maas*

Deze antwoordt daarop als volgt:

*Van: [S.S.] [...]
Verzonden: dinsdag 14 juni 2022 14:15
Aan: Aemilia Sofia Maas
Onderwerp: Re: bachelor paper
Beste Aemilia Die punten werden op 23 mei al gepubliceerd zoals afgesproken. Via Mijn PXL kun je dit toch bekijken?
Spijtig genoeg kreeg je ook van de herkansingsjury een onvoldoende.
Het evaluatieverslag kun je uiteraard komen in kijken.
Veel succes nog met je examens,
[S.S.]*

De verbazing van de studente is groot. Zij heeft helemaal geen melding gekregen van enige publicatie van een cijfer op 23 mei.

Als zij vervolgens haar blackboard consulteert treft zij ook geen resultaat aan.

*Op 14 jun. 2022, om 14:19 heeft Aemilia Sofia Maas [...] het volgende geschreven:
Beste [S.S.],
Dank je voor het snelle antwoord.
Ik kan de punten niet terugvinden op Mijn PXL, ik heb geen toegang meer tot mijn rapporten van dit schooljaar.
Met vriendelijke groeten,
Aemilia Maas*

Zij stuurt vervolgens een bericht naar de ICT-dienst van PXL:

*14-06-2022 17:04 – Aemilia Sofia Maas schreef:
Beste,
Sinds enkele weken zijn mijn rapporten van dit academiejaar niet meer beschikbaar op Mijn PXL.
Ik was nog aan het wachten op een herkansingspunt van een opleidingsonderdeel en dacht dat de rapporten hierdoor offline gehaald werden.
Nu blijkt dat ik de punten toch zou moeten zien, ik heb echter enkel toegang tot de rapporten van vorige schooljaren.
Zou u mij hiermee kunnen verder helpen?
Studentnummer: 11801599
Alvast bedankt en met vriendelijke groeten,
Aemilia Maas*

Zij krijgt volgend bericht terug:

*Van: Support MijnPXL
Aan: Aemilia Sofia Maas
Onderwerp: Re: [...]
Datum: woensdag 15 juni 2022 11:12:06
Bijlage: image.png image-l.png
Dag Aemilia
De gepubliceerde individuele rapporten van 2021-22 op "Mijn PXL" zijn allemaal beëindigd op 31/05 en kan je dus inderdaad niet benaderen.*

Tot op heden is het punt nog steeds niet gepubliceerd.

Zij onderneemt wel onmiddellijk de nodige stappen om inzage te krijgen in het juryrapport.

Er moet in ieder geval worden vastgesteld dat verzoekster op geen enkele manier in kennis is gesteld van de publicatie van het resultaat in mei. De beroepstermijn kan dan ook niet lopen. Er is geen kennisgeving, niet van het resultaat en niet van de beroepsmodaliteiten. Het beroep is alleszins ontvankelijk.”

Op 27 juni 2022 beslist de interne beroepscommissie om dat beroep *ratione temporis* onontvankelijk te verklaren.

“[...]

We hebben uw klacht met betrekking tot het toekennen van de score 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘3 M3SCH4010 Schilderkunst 3’ goed ontvangen. Deze score volgde op een jurymoment dat doorging op 12 mei 2022. Dit jurymoment werd georganiseerd n.a.v. een intern beroep dat door u werd ingediend na de eerste examenperiode. De opleiding besliste toen de initieel toegekende score te vernietigen en u een nieuwe eerste examenkans te bieden. Deze nieuwe eerste examenkans leverde de score 8/20 op. Het is tegen het resultaat van deze nieuwe eerste examenkans dat u beroep aantekent.

Art. 185 §2 OER Hogeschool PXL stelt het volgende (eigen onderlijning):

“De klacht moet ingediend worden binnen de zeven kalenderdagen na de kennisgeving van de beslissing waartegen een beroep wordt ingediend. De student maakt in zijn schriftelijke klacht de redenen bekend die aan de grondslag liggen van zijn klacht. De student kan enkel klacht neerleggen indien hij er zelf belang bij heeft. Deze termijn van 7 dagen wordt niet geschorst wanneer de student de ombuds eerst contacteert om de klacht te bespreken.”

Het resultaat waartegen u beroep aantekende werd gepubliceerd op 23 mei om 9u. Dat blijkt ook uit het administratieve systeem van de hogeschool (Bamaflex):

The screenshot shows a student dashboard with several tabs at the top: Algemeen, Vooraf, Inschrijving, Acajaar, Loopbaan, Studie, Adres, Com., Extra, Vrij, E-mail (highlighted with a yellow box), EB, Afw., Archief, and Alumn. Below these tabs are two main sections:

- E-mails [10]**: A list of recent emails with columns for Subject, Aan, CC, BCC, Verzonden, and Date. Some subjects include "Jouw afwezigheid melding" and "Aanvraag individueel traject".
- Bestanden in de e-postbus [79]**: A list of recent documents with columns for Van, Tot, and Date. Subjects include "22-23Handleiding studentverstellingen aanvragen.pdf" and "21-22STUDENTENZ-SUMMERCO4CH.pdf".

At the bottom of the dashboard, there is a table titled "Overzicht webpublicaties individuele rapporten tijdens academiejaar" with columns for Opleiding, Inscr., PubGolf, PubStart, PubStop, Afdrukprofiel, and T. It lists three entries: JOK, BK, and MAEMK.

A context menu is open over the first row of the table, with options: Afdrukken..., Publicatievoorbeeld, Details (highlighted with a yellow box), Blokkeren, Verwijderen, and Annuleren.

U hebt dit rapport niet geraadpleegd:

This dialog box displays the details of a specific publication. The table has two columns: Omschrijving and Details.

Omschrijving	Details
Web-publicatie volgens afdrukprofiel	MAD Maas
- Afdrukprofiel voor examenkans(en)	Deel 1 eerste examenkans
- Afdrukprofiel voor examenperiode(s)	Eerste examenkans
Aantal keer bekijken:	0
Aantal afdruk-pogingen [PDF]:	0
Ondertekenaar:	Volgens opleiding
Logo:	Volgens opleiding
Hoofding:	Volgens opleiding
Extra opmerking NL:	
Extra opmerking EN:	
Extra opmerking FR:	

In uw beroep geeft u nu aan niet geweten te hebben dat uw punt gepubliceerd zou worden. Uit mailverkeer met het opleidingshoofd blijkt evenwel dat u hiervan wel op de hoogte was (zie ook bijlage 1):

Via: [AemiliaGiefa.Maas <AemiliaGiefa.Maas@STUDENT.PNL.NL>](#)
Onderwerp: Andere berichtsoorten
Datum: 10 mei 2022 om 11:17:30 CEST
Van: Sonja Spee <[Sonja.Spee@PNL.NL](#)>

Beste Sonja,

Hartelijk dank voor het uitgebreide antwoord en de feedback over de paper.

Met vriendelijke groeten en tot ziende dag,

Aemilia Maas

Via: Sonja Spee <[Sonja.Spee@PNL.NL](#)>
Verzendt: maandag 16 mei 2022 9:29
Aan: AemiliaGiefa Maas <[AemiliaGiefa.Maas@STUDENT.PNL.NL](#)>
Onderwerp: Re: bachelorpaper

Beste Aemilia,

& heb gezien dat je nog hard aan je bachelorpaper hebt gewerkt en bent wel veel veranderingen halft doorgevoerd.

& heb het nog niet helemaal doorgeladen natuurlijk, maar ik word het al wel een beetje angstig.

Excuses dat ik nog niet eerder antwoordde op jouw onderstaande vraag ten herkenningstijd. Ik wacht nog op het definitieve verslag van de jury, maar ik sprak al af om de voortgangscommissie wel eerder bijeen te laten komen, zodat je hiervoor niet moet wachten tot eind juni.

Ten laatste maandag 23 mei wordt het uiteindelijke punt dan bekend gemaakt.

Vriendelijke groet,
Sonja Spee

Op 13 mei 2022, om 11:21 heeft AemiliaGiefa Maas <[AemiliaGiefa.Maas@STUDENT.PNL.NL](#)> het volgende geschreven:

Beste Sonja,

Hartelijk dank voor de feedback.

Ik ga er voorlopig dit weekend nog van verderwerken.

& probeer er vandaag nog iets op te zetten.

Ik vroeg mij ook af wanneer ik oorgenoede de punten van de herkenningstijd zou krijgen?

Of worden die pas eind juni met het rapport bekend gemaakt?

Met vriendelijke groeten en fijne weekend,

Aemilia Maas

In uw mailverkeer met het opleidingshoofd vroeg u op vrijdag 13 mei op welke dag u uw punt zou krijgen. Op maandag 16 mei antwoordt het opleidingshoofd dat dit ten laatste op 23 mei zou zijn. Ze verklaart bovendien het lange wachten (het verslag diende nog doorgegeven te worden, er diende nog een voortgangscommissie samen te komen). Minder dan 2 uur later laat u het opleidingshoofd het volgende weten: “*hartelijk dank voor het uitgebreide antwoord en de feedback over de paper*”. U heeft met andere woorden de mail over de publicatie van de punten duidelijk gelezen en kon niet onwetend zijn over de publicatiедatum: uw resultaat zou ten laatste op 23 mei bekend gemaakt worden. De beroepscommissie vindt het dan ook niet geloofwaardig dat u niet zou geweten hebben dat de punten ten laatste op die 23ste mei gepubliceerd zouden worden.

Het klopt dat studenten geen mail krijgen vanuit het systeem wanneer er punten gepubliceerd worden. Dat is ook niet verplicht conform de Codex Hoger Onderwijs. In dit geval is er in een één op één gesprek gecommuniceerd wanneer het resultaat gepubliceerd zouden worden. In het geval van een collectieve publicatie van resultaten gebeurt deze aankondiging via de academische kalender. Ook dan krijgen studenten geen individuele melding van de publicatie van de resultaten. De beroepscommissie ziet niet in hoe de opleiding anders dan in een één op één contact de datum voor de mededeling van de punten zou moeten hebben meegeleerd aan de studente: het was de enige manier om rekening te houden met de privacy van de studente (bv. bij publicatie in de academische kalender of een klassikale mededeling op Blackboard zou de hele studentengroep op de hoogte gesteld zijn van het feit dat er een nieuwe eerste examenkans ingericht werd voor de student).

Er kan ook niet gesteld worden dat de opleiding te traag is geweest in de communicatie. Het nieuwe jurymoment ging door op 12 mei, op 13 mei stelt de studente al de vraag naar het publicatiemoment van de resultaten. Voor de opleiding was het voor 12 mei nog niet voldoende duidelijk wanneer de nodige formaliteiten vervuld zouden zijn opdat een publicatiедatum geprikt kon worden (bv. de samenroeping van de voortgangscommissie hangt af van de individuele agenda’s van de leden van deze commissie).

Voor de beroepscommissie is het dan ook duidelijk dat:

- De publicatiедatum op een correcte wijze meegeleerd werd door de opleiding
- [...] de mededeling gelezen werd door de studente

- De studente dus op de hoogte was van het moment waarop het resultaat uiterlijk meegedeeld zou worden
- [...] de publicatie gebeurde op het afgesproken laatste moment
- De publicatie gebeurde op Mijn PXL, de plek waar de studente al 4 academiejaren op rij haar resultaten consulteert. Hierover kon zij dus ook niet onwetend zijn.

Het klopt dat alle resultaten van alle PXL-studenten offline gehaald worden vanaf het moment dat de examenperiode start (dit jaar 31 mei 2022). Dat is nodig omdat het technisch anders zo is dat studenten vervroegd resultaten van de inhaalexamens te weten komen (technisch mankement in het ICT-systeem). Het puntenblad heeft evenwel de gehele beroepsperiode online gestaan, nu deze beroepsperiode op 30 mei eindigde. Het feit dat het puntenblad na deze beroepsperiode misschien niet meer beschikbaar was, doet geen afbreuk aan het feit dat de toegang tot het resultaat in de gehele relevante periode mogelijk was.

Het beroep d.d. 22 juni 2022 is dan ook laattijdig, nu het niet binnen de 7 dagen na de kennisgeving van het examenresultaat ingediend werd. De beroepstermijn is bovendien van openbare orde, waardoor de beroepscommissie verplicht is zich hieraan te houden.

Beslissing

Gelet op bovenstaande argumentatie is de interne beroepscommissie van oordeel dat uw intern beroep ingediend op 22 juni 2022 onontvankelijk is wegens laattijdigheid.”

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern

beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI.Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999- 00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoekster doet gelden dat zij nooit op correcte wijze in kennis werd gesteld van de publicatie van het resultaat. De stelling van de interne beroepscommissie, dat studenten geen e-mail ontvangen bij de publicatie van punten en dat in dit geval verzoekster in een rechtstreekse communicatie over het resultaat is ingelicht, overtuigt verzoekster niet. Zij stipt aan dat artikel II.222 van de Codex Hoger Onderwijs aan de instellingen de verplichting oplegt om in het examenreglement “de wijze van bekendmaking van de resultaten van de examens en van de proclamatie van de afgestudeerden van een opleiding” te vermelden, en dat dit *in casu* is geregeld in artikel 117, §1 van het onderwijs- en examenreglement. Dat artikel bepaalt onder meer dat “de studenten [...] via de gebruikelijke elektronische communicatiekanalen [worden] geïnformeerd over de dag waarop de resultaten beschikbaar zullen zijn/de rapporten uitgereikt zullen worden.”

Dat voorschrift is volgens verzoekster niet nageleefd. Een e-mail van een “willekeurige docent” die stelt dat de resultaten ten laatste op een bepaalde dag bekend worden gemaakt, is voor verzoekster niet hetzelfde als een duidelijke informatie over het exacte tijdstip van de

bekendmaking. Uit dat bericht overigens, zo voegt verzoekster nog toe, kan ook niet worden afgeleid hoe of waar – bv. via een e-mail of via het rapport – die bekendmaking zou gebeuren. Verzoekster is van oordeel dat studenten niet “voortdurend op vinkenslag” moeten liggen om hun resultaten te kennen.

Verzoekster voegt er nog aan toe dat zij vanaf 23 mei 2022 dagelijks zowel haar mailbox als ‘Mijn PXL’ (BamaFlex) heeft gecontroleerd, maar daarop niets nieuws zag verschijnen. Het stuk dat de interne beroepscommissie voorbrengt en waaruit moet blijken dat verzoekster haar rapport “0 keer heeft geraadpleegd”, noemt verzoekster bedrieglijk aangezien zij het rapport nooit heeft zien verschijnen en het bijgevolg ook niet kon raadplegen.

Bij dit alles merkt verzoekster nog op dat zij S.S., die de bachelorproef begeleidde, na het herkansingsmoment nog meermaals heeft gezien, maar dat zij in tegenstelling tot wat kon worden verwacht, verzoekster niets over het examencijfer heeft meegedeeld.

Verzoekster besluit dat bij gebrek aan bewijs dat zij van het examencijfer kennis heeft kunnen nemen, de termijn voor het instellen van een intern beroep niet kon aanvangen, minstens dat er sprake is van overmacht.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij:

“[...]

In art. 117 § 1 van de Onderwijs-, Examen) en Rechtspositieregeling van Hogeschool PXL (stuk 11) staat het volgende hierover opgenomen (eigen onderlijning):

“De docenten bezorgen de examencijfers minstens twee werkdagen voor de beraadslaging van de voortgangscommissie aan de dienst studentenadministratie. Na de beraadslaging door de voortgangscommissie worden de definitieve resultaten namens de voorzitter van de voortgangscommissie meegedeeld aan de studenten. De studenten worden via de gebruikelijke elektronische communicatiekanalen geïnformeerd over de dag waarop de resultaten beschikbaar zullen zijn/de rapporten uitgereikt zullen worden.”

In de praktijk is het zo dat studenten voor de publicatie van de “gewone resultaten” in groep op de hoogte gebracht worden via de gewone communicatiekanalen. Dat gebeurt op de volgende wijzen:

- De datum wordt opgenomen in de academische kalender die beschikbaar is per opleiding (staat op de website)
- De datum wordt meegedeeld via Blackboard (per opleiding)

- Mailverkeer in de examenperiode aan de studenten die wijst op de timing in de examenperiode (bv. publicatie resultaten, moment inzagerecht etc.) bijvoorbeeld vanuit het departementaal secretariaat.

De informatie komt dus al via verschillende kanalen bij de studenten terecht: net daarom wordt het vanuit de studentenadministratie niet nodig geacht om automatisch gegeneerde mails te sturen naar studenten wanneer er op Mijn PXL resultaten beschikbaar zijn. Dit zou bovendien het systeem technisch teveel beladen: net op een moment waarop duizenden studenten hun punten proberen te bekijken (wat al zwaar is voor het platform), zou datzelfde platform duizenden mails moeten uitsturen. Verweerster ziet evenwel geenszins hoe zij met haar houding de CHO of het OER schendt: de studenten worden via de gebruikelijke communicatiekanalen, die hierboven opgesomd worden, in het algemeen op de hoogte gebracht van de publicatiедatum.

In casu is de situatie net iets anders omdat het gaat om de mededeling van een resultaat aan één individuele student. In dat geval is het logisch dat er hierover niets opgenomen wordt in de academische kalender, noch bijvoorbeeld op Blackboard waar het zichtbaar zou zijn voor iedereen. In dit geval werd de studente in een mail dd. 16 mei 2022 door het opleidingshoofd ingelicht dat de resultaten uiterlijk op 23 mei gepubliceerd zouden worden. De tijdslijn laat zich als volgt reconstrueren (zie stukken 8 en 9 voor het bijhorende mailverkeer):

- Op 12 mei vindt de nieuwe juryverdediging plaats
- Diezelfde dag ('s avonds) krijgt verzoekster mail van [S.S.], het opleidingshoofd, in het kader van de opvolging van het bachelorproject
- Op 13 mei om 11u21 antwoordt verzoekster op deze mail en schrijft ze onder meer: "*Ik vroeg mij ook af wanneer ik ongeveer de punten van de herkansingsjury zou krijgen? Of worden die pas eind juni met het rapport bekend gemaakt?*"
- Op maandag 16 mei om 9u29 antwoordt het opleidingshoofd hierover als volgend: "*Excuses dat ik nog niet eerder antwoordde op jouw onderstaande vraag i.v.m. de herkansingsjury. Ik wacht nog op 4 het definitieve verslag van de jury, maar ik sprak al af om de voortgangscommissie wel eerder bijeen te laten komen, zodat je hiervoor niet moet wachten tot eind juni. Ten laatste maandag 23 mei wordt het uiteindelijke punt dan bekend gemaakt.*" (eigen onderlijning)
- Diezelfde dag, om 11u17, antwoordt verzoekster aan het opleidingshoofd: "*Hartelijke dank voor het uitgebreide antwoord en de feedback over de paper.*"
- Op 23 mei (9u00 's ochtends) worden de resultaten gepubliceerd (zie onderaan rechts op het rapport, stuk 6):
[...]
- Dit rapport werd door verzoekster niet geraadpleegd:
- Op 31 mei worden voor alle studenten van Hogeschool PXL alle resultaten van de eerste examenperiode offline gehaald. Dat is nodig omdat studenten anders vervroegd resultaten van de inhaalexamens te weten kunnen komen (bug in het systeem). Op dat moment was de beroepstermijn reeds verstrekken (liep af op 30 mei 2022).
- Op 14 juni 2022 neemt verzoekster contact op met het opleidingshoofd om te vragen wanneer zij haar punten zou kunnen krijgen. Uit de mailconversatie daarop

volgt met ICT blijken bovenstaande vaststellingen (publicatie op 23 mei, offline halen op 31 mei 2022- zie stuk 9).

- Op 22 juni diende de studente intern beroep in tegen de toekenning van 8/20 voor het opleidingsonderdeel “Schilderkunst 3” (stuk 1).

Uit bovenstaande reconstructie blijkt dus heel goed dat de studente wist (of ten minste had moeten weten) dat haar resultaat ten laatste op 23 mei gepubliceerd zou worden. Het opleidingshoofd (en dus niet een “gewone lector” maar wel de plaatsvervangend voorzitter van de voortgangscommissie) heeft op 16 mei 2022 duidelijk laten weten dat het resultaat ten laatste op 23 mei gepubliceerd werd. Verzoekster heeft deze mail zeker gelezen (want ze heeft hem beantwoord – zie stuk 8). Het resultaat werd ook effectief op 23 mei gepubliceerd (stuk 6). E-mail is een gebruikelijk communicatiekanaal aan de hogeschool en is in deze ook het meest geschikt om een individuele student op de hoogte te brengen van deze datum. Verweerster ziet dan ook niet hoe de opleiding hier het redelijkheidsbeginsel, noch het vertrouwensbeginsel of de informatieplicht geschonden kan hebben.

Verweerster begrijpt dat de zin “ten laatste maandag 23 mei wordt het uiteindelijke punt dan bekend gemaakt” niet uitblinkt in helderheid. Evenwel moet men oog hebben voor de eigenheden van deze casus, die maken dat dit de meeste duidelijkheid is die door het opleidingshoofd geboden kon worden op dat moment in de tijd:

- Verzoekster vraagt zelf één dag na het jurymoment aan het opleidingshoofd wanneer het punt gepubliceerd zal worden: hiermee “pakt” zij het opleidingshoofd een beetje in snelheid en kan deze (aangezien zij prompt wil antwoorden) niet de nodige praktische details regelen vooraleer haar een antwoord te bieden. Op zich is het dan ook niet abnormaal dat het opleidingshoofd een uiterlijke datum vooropstelt.
- Na het jurymoment moest er nog een (ruim samengestelde) voortgangscommissie ingepland worden. Het samenleggen van de agenda's van zoveel collega's op het einde van een academiejaar is niet vanzelfsprekend. Het is dan ook begrijpelijk dat het opleidingshoofd niet onmiddellijk een exacte publicatiedatum kon prikken.
- Men kan het verweerster bezwaarlijk verwijten dat verzoekster zogezegd zelf heeft “moeten mailen” om de publicatiedatum te weten te komen wanneer zij de opleiding de vraag stelt 24 uur na het plaatsvinden van het nieuwe jurymoment. Zoals hierboven reeds gesteld werd: verzoekster heeft het opleidingshoofd in snelheid gepakt.
- Verweerster begrijpt dat de opleiding het hierna niet nodig vond om nogmaals vanuit het secretariaat een mail naar haar individueel te laten versturen om de publicatiedatum bekend te maken. De communicatie was al gebeurd.

In deze is er door de opleiding dan ook geen fout begaan voor wat betreft de communicatie van de publicatiedatum.

Volgens verweerster staat het ook buiten kijf dat verzoekster wist dat de resultaten gepubliceerd zouden worden via Mijn PXL, waar resultaten steeds gepubliceerd worden. Verzoekster is al vier jaar studente bij verweerster en heeft steeds haar officiële resultaten teruggevonden via Mijn PXL. Er worden namelijk nooit officiële resultaten via e-mail of Blackboard gecommuniceerd (o.m. omwille van de publicatie van de beroepsclausule). Verweerster vind[t] het dan ook zeer ongeloofwaardig dat verzoekster nu plots niet meer

wist dat zij op Mijn PXL haar resultaat kon terugvinden. Er kan dan ook geen twijfel bestaan over het feit dat verzoekster wist waar ze moest kijken.

Verweerster moest helemaal niet “constant” op vinkenslag liggen, zij moest ten laatste op 23 mei (een datum die zij na de e-mail van het opleidingshoofd gemakkelijk in haar agenda had kunnen zetten) op Mijn PXL kijken en dan had zij haar punten gezien. Als dat niet het geval was, had zij op 23 mei perfect contact op kunnen nemen met de opleiding, de ICT-dienst of. Zij wacht hiermee tot midden juni, wat onbegrijpelijk is. Het feit dat men een opleidingshoofd niet wil storen in een drukke periode, neemt niet weg dat men de andere hogeschooldiensten kan contacteren (bv. ICT, studentenadministratie).

Het kan zijn dat verzoekster het punt niet “gezien” heeft, doch dit wil niet automatisch zeggen dat het punt niet zichtbaar is geweest voor verzoekster. Dat was het namelijk wel: van 23 mei tot 31 mei op Mijn PXL (stuk 6) – en dus de volledige beroepstermijn. Wanneer verzoekster Mijn PXL niet raadpleegt, dan kan dit niet aan de onderwijsinstelling verweten worden. Het feit dat het opleidingshoofd verzoekster na de publicatie van de resultaten niet individueel aanspreekt over het nieuwe resultaat voor Schilderkunst 3, bewijst tevens niet dat het resultaat niet beschikbaar was. Voor verweerster is hier dan ook absoluut geen sprake van overmacht.

Het staat buiten kijf dat een intern beroep ingediend op 22 juni 2022 (stuk 1) tegen een resultaat dat gepubliceerd werd op 23 mei 2022 (stuk 6) flagrant laattijdig is conform art. II.283 CHO en art. 185 § 2 OER PXL.”

Verwerende partij besluit dat de beroepscommissie het intern beroep terecht onontvankelijk heeft verklaard.

In haar wederantwoordnota zet verzoekster nog uiteen dat verwerende partij de voorschriften van de Codex Hoger Onderwijs en het onderwijs- en examenreglement op een foutieve manier tracht te interpreteren. Zij haalt opnieuw de bepalingen van de artikelen II.222 van de Codex en artikel 117 van het onderwijs- en examenreglement aan, en noemt het frappant dat de bestreden beslissing niet met dat reglement overeenstemt.

Het verweer dat voormeld artikel 117, §1 enkel betrekking heeft op de publicatie van de “gewone resultaten in groep” overtuigt verzoekster niet. Zij ziet hierin een aanvulling zonder rechtsgrond. Indien er een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de verschillende soorten resultaten, zoals verwerende partij voorstaat, dan had dit volgens verzoekster in het onderwijs- en examenreglement moeten zijn opgenomen.

Ook de overweging dat de opleiding door verzoekster werd “gepakt in tijd”, kan verzoekster niet bijvallen. Het is volgens verzoekster ook hier opvallend dat verwerende partij enerzijds

erkent dat haar communicatie niet helder is, maar anderzijds besluit dat er niet onredelijk of onzorgvuldig is gehandeld. Waarom de vraag van verzoekster het voor verwerende partij compleet onmogelijk maakte te handelen naar de bepalingen van het onderwijs- en examenreglement, blijft voor verzoekster onduidelijk. Zij kan er begrip voor opbrengen dat verwerende partij op het moment dat verzoekster informeerde naar de datum van bekendmaking, nog geen specifieke datum kon meedelen, maar noemt het volstrekt onbegrijpelijk dat niemand van de opleiding de tijd heeft genomen om de exacte datum mee te delen toen deze wel gekend was. De bewering dat de timing van de vraag van verzoekster het onmogelijk heeft gemaakt ooit enige concrete datum mee te delen is volgens verzoekster dan ook volledig ongegrond.

Tot slot gaat verzoekster in op de overweging dat het niet abnormaal is dat het opleidingshoofd een uiterlijke datum voor de bekendmaking van het examencijfer mededeelt. Ook hier stelt verzoekster dat zulks ingaat tegen de voorschriften van het onderwijs- en examenreglement.

Beoordeling

Artikel 117 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022 van verwerende partij bepaalt:

“Artikel 117 – Publicatie examenresultaten

§1 De docenten bezorgen de examencijfers minstens twee werkdagen voor de beraadslaging van de voortgangscommissie aan de dienst studentenadministratie. Na de beraadslaging door de voortgangscommissie worden de definitieve resultaten namens de voorzitter van de voortgangscommissie meegedeeld aan de studenten. De studenten worden via de gebruikelijke elektronische communicatiekanalen geïnformeerd over de dag waarop de resultaten beschikbaar zullen zijn/de rapporten uitgereikt zullen worden.
§2 De resultaten van de examens worden zo snel mogelijk meegedeeld en uiterlijk binnen de 12 dagen na het beëindigen van de examenperiode. Dit gebeurt via Mijn PXL (voor het departement Healthcare: na elke examenperiode via het bloktoetsenprogramma in EPOS en na samenkomst van de voortgangscommissie ook via Mijn PXL).”

Uit de lezing van het gehele artikel moet naar oordeel van de Raad worden afgeleid dat deze voorschriften, alleszins wat de mededeling van de precieze datum van de proclamaties betreft, enkel betrekking (kunnen) hebben op de reguliere bekendmaking van de examenresultaten na een examenperiode, en dus niet op de kennisgeving van een examenbeslissing die volgt na een individuele interne procedure. Of het in dat laatste geval dan gaat om een intrekking van het

examencijfer door de examencommissie, dan wel om een herbeoordeling op grond van een beslissing van de interne beroepsinstantie, is niet van belang.

De Raad steunt voor deze beoordeling op de volgende vaststellingen.

Verzoekster heeft op 3 maart 2022 een eerste intern beroep ingesteld. Daarin geeft zij aan dat de proclamatie plaatsvond op 24 februari 2022. Verzoekster toont niet aan dat de kennisgeving van het examencijfer van de nieuwe examenkans – examenkans die op 12 mei 2022 plaatsvond – “binnen de 12 dagen na het beëindigen” van de desbetreffende examenperiode geschiedde, zodat deze regel alleszins niet kan worden toegepast.

Aangezien de kennisgeving van het nieuwe examenresultaat niet samenvalt met de twee reguliere proclamaties die verzoekster vermeldt (februari en juni), mocht zij er ook niet zonder meer vanuit gaan dat zij door het secretariaat zou worden aangeschreven.

Keerzijde van het gemis aan vaste datum waarop de nieuwe examenbeslissing wordt ‘geproclameerd’, is dat de nieuwe examenbeslissing individueel aan verzoekster ter kennis moet worden gebracht. In het licht van het vrijwaren van de toegang van de student tot het intern beroep is het immers van twee dingen één. Ofwel is op voorhand de datum van de proclamatie gekend, en weten de studenten dat de examenresultaten die dag worden bekendgemaakt – hetzij middels een fysieke proclamatie, hetzij middels een elektronisch leerplatform. Ofwel is op voorhand géén vaste datum gekend, en dan moet de examenbeslissing individueel aan de student worden aangezegd.

In casu heeft verzoekster op 13 mei 2022 aan het opleidingshoofd gevraagd:

“Ik vroeg mij ook af wanneer ik ongeveer de punten van de herkansingsjury zou krijgen? Of worden die pas eind juni met het rapport bekend gemaakt?”

Hieruit blijkt dat verzoekster – alleszins op dat ogenblik – *niet* in de veronderstelling verkeerde dat er een vooraf bepaalde vaste datum vorhanden was in de toepassing van artikel 117, §1 van het onderwijs- en examenreglement zoals zij die thans voorstaat.

Het opleidingshoofd heeft op 16 mei 2022 aan verzoekster geantwoord dat het nieuwe examencijfer “ten laatste maandag 23 mei” wordt bekendgemaakt, en verzoekster heeft de ontvangst van die e-mail dezelfde dag bevestigd.

De vraag of een individuele kennisgeving in die omstandigheden ook kan bestaan uit een publicatie van het resultaat via het elektronisch platform, moet door de Raad niet worden beantwoord.

De vraag raakt immers niet aan de openbare orde en verzoekster voert niet aan dat een dergelijke kennisgeving onregelmatig is, en dat zij rechtstreeks – per e-mail, of per aangetekend schrijven – moest worden aangeschreven.

Verzoekster betoogt enkel dat de kennisgeving met naleving van de bepalingen van artikel 117, §1 van het onderwijs- en examenreglement diende te gebeuren, waarbij verzoekster niet het medium van de kennisgeving bekritiseert – zij stelt integendeel in haar verzoekschrift: “het is misschien niet verplicht volgens verweerster om nog een bijkomende mail daaromtrent te versturen” – maar enkel het gemis aan een exacte datum.

Verzoekster voegt er nog aan toe dat zij Blackboard (BamaFlex – Mijn PXL) dagelijks héeft gecontroleerd, maar de resultaten daarop niet heeft zien verschijnen.

De regelmatigheid van de kennisgeving via ‘Mijn PXL’ staat derhalve niet ter discussie.

De Raad kan de visie van verzoekster niet bijvallen dat de uiterste datum voor de bekendmaking van het nieuwe examencijfer werd gedaan door “een willekeurige docent”.

Mevrouw S.S. is immers het opleidingshoofd van de opleiding waarin verzoekster is ingeschreven.

Niet alleen is het verzoeksters keuze geweest om het opleidingshoofd te bevragen over de kennisgeving van het examenresultaat, uit artikel 125, §1 van het onderwijs- en examenreglement blijkt ook dat het opleidingshoofd stemgerechtigd lid is van de voortgangscommissie die het nieuwe examencijfer zou bepalen.

In die omstandigheden moet worden aangenomen dat mevrouw S.S. het standpunt van de voortgangscommissie vertolkt.

Het opleidingshoofd heeft op 16 mei 2022 aan verzoekster meegedeeld dat het nieuwe examencijfer “ten laatste maandag 23 mei” bekend zou worden gemaakt. Verzoekster wist derhalve dat het resultaat binnen een termijn van zeven kalenderdagen na haar vraag bekend zou zijn.

Verzoekster stelt dat zij in die omstandigheden niet “voortdurend op vinkenslag” moet liggen om haar resultaten te kennen. Zelfs indien verzoekster daarin zou worden bijgevalen – de Raad bedenkt dat het nieuwe examencijfer niet iets is dat verzoekster plots overvalt, maar het resultaat is van een nieuw examen dat zij heeft afgelegd – dan moet worden vastgesteld dat de beroepscommissie die verwachting in de bestreden beslissing ook niet aanhoudt.

Zelfs immers indien verzoekster enkel op de uiterste datum van de haar meegedeelde termijn – 23 mei 2022 – het platform had geraadpleegd, dan had zij tijdig kennis genomen van het examencijfer dat op die datum werd gepubliceerd.

Gedurende de beroepstermijn van zeven kalenderdagen ex artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs (van dinsdag 24 mei tot en met maandag 30 mei 2022) is het examenresultaat beschikbaar gebleven.

Wat die publicatie betreft, is de Raad van oordeel dat verwerende partij naar genoegen van recht aantoont dat het examencijfer op BamaFlex (‘Mijn PXL’) is gepubliceerd op 23 mei 2022 om 9u00, en dat daarbij ook de modaliteiten voor het instellen van een intern beroep correct zijn meegedeeld.

De Raad verwijst ter zake naar stuk 6 van het administratief dossier.

Uit het bovenstaande besluit de Raad dat het examencijfer op rechtsgeldige wijze aan verzoekster is bekendgemaakt op 23 mei 2022, en dat de termijn om tegen dat examencijfer beroep in te stellen bijgevolg is verstrekken op 30 mei 2022.

In het licht van de datum die aan verzoekster werd meegedeeld en de stukken die verwerende partij voorlegt, komt het de Raad niet geloofwaardig over dat verzoekster haar Bamaflex zou hebben geraadpleegd, én daarop geen resultaten zou hebben gezien, én vervolgens tot 14 juni 2022 zou hebben gewacht om opnieuw naar de resultaten te informeren.

Het enig middel is ongegrond.

De interne beroepscommissie heeft het intern beroep van verzoekster terecht onontvankelijk verklaard.

Daaruit volgt dat ook huidig beroep niet ontvankelijk is.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze

beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.896 van 19 augustus 2022 in de zaak 2022/0237

In zake: Hanne LENAERTS
woonplaats kiezend te 2860 Sint-Katelijne-Waver
Berlaarbaan 91

tegen:

THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36 bus 9
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 11 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van (i) de studievoortgangsbeslissing van 30 juni 2022 en (ii) de beslissing van de beroepscommissie van Thomas More van 5 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Mondelinge communicatie’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Peeters en mevrouw Aagje Dom, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Logopedie en Audiologie’.

Tot verzoeksters curriculum behoren de opleidingsonderdelen ‘Stage 3 Logopedie’ en ‘Mondelinge communicatie’, waarvoor zij respectievelijk 8/20 en 9/20 behaalt. De proclamatie van de examenresultaten vindt plaats op 30 juni 2022.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Op 1 juli 2022 dient verzoekster het volgend intern beroep in:

“Voor mijn derde stage heb ik een 8/20 gekregen. Dit cijfer is zeer laag []gezien het geleverde werk. Ik liep stage in het ziekenhuis van AZ Sint-Maarten onder de vleugels van twee begeleiders. Op stage hebben ze mij veel vertrouwen gegeven, ik heb vanaf de eerste dag al alleen mogen staan. Dit wil wel wat zeggen. Ik ben heel flexibel geweest en ik ben vaak gebleven wanneer mijn begeleiders al naar huis gingen. Wanneer ze afwezig waren, heb ik ook zelfstandig het logopedische beroep uitgeoefend. Op de eindevaluatie kreeg ik van hen een goede score. Op de 5-puntenschaal (nog zeer zwak tot al zeer goed) kreeg ik overwegend een score op of boven het gemiddelde. Ik ben naar de stagebesprekking geweest en mijn stagesupervisor vertelde mij dat ik minder scoorde op de taken die geleverd werden. Mijn geleverde werk zoals het geven van therapie en de zelfstandigheid die kwam kijken bij zelf therapie geven, werden door mijn stagesupervisor (Thomas More) en stagebegeleiders (AZ Sint-Maarten) als goed beschouwd. Ik ga ervan uit dat de uitvoering van therapie en integratie in het werkveld als erg belangrijk moet worden geacht. Aangezien ik op stage 1 geslaagd was en op stage 2 een score van 13/20 behaalde (stage 2 vond plaats in hetzelfde semester als stage 3), lijkt het mij onbegrijpelijk dat ik voor mijn laatste stage een slechte score behaal.

Het examen voor het OPO ‘mondelinge communicatie’ heb ik deze examenperiode voor de derde keer afgelegd. In de vorige examenperiodes in het jaar 2020-2021 kreeg ik een score van 6/20 en daarna 9/20. Dit jaar 2021-2022 kreeg ik opnieuw een score van 9/20. Tijdens deze examens zetelde meerdere keren dezelfde persoon die mij moest beoordelen. Dit is uiteraard een examen dat subjectief wordt beoordeeld. Ik ben telkens naar de besprekingen van de examens geweest en samen met de logopedist werd hier twee jaar lang op geoefend. Aangezien ik het voorbije jaar (en het jaar daarvoor) elke week één keer of enkele keren naar een logopedist ben geweest waarbij deze vindt dat ik een grote evolutie heb gemaakt, lijkt het mij onbegrijpelijk dat ik dezelfde score behaal.

Aangezien ik niet akkoord ga met deze twee resultaten, zou ik graag intern beroep stellen. Dit is mijn laatste jaar in deze opleiding, ik heb een degelijke schoolse loopbaan achter de rug. Ik heb een studie-efficiëntie van 73%. Aangezien dit een goede studie-efficiëntie is en ik al een contract kan tekenen als logopedist, hoop ik op uw consideratie. Kan u mij inlichten wat ik dien te stellen als volgende stappen?”

De beroepscommissie van Thomas More behandelt het beroep in zitting van 5 juli 2022, en komt tot de volgende beslissing:

“De beroepscommissie heeft beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en niet gegrond is.

De beroepscommissie komt tot deze beslissing op basis van volgende overwegingen:
De student tekent beroep aan tegen het resultaat van het opleidingsonderdeel ‘Stage 3 Logopedie’ en het opleidingsonderdeel ‘mondelinge communicatie’.

Wat betreft ‘Stage 3 Logopedie’ argumenteert de student vooreerst dat het geven van therapie en de bijhorende zelfstandigheid als positief werden geëvalueerd.

De beroepscommissie stelt vast dat het evaluatieformulier inderdaad ook sterke punten bevat. Dit neemt niet weg dat er verschillende competenties ook als onvoldoende werden beoordeeld. Het is niet onredelijk om elke competentie afzonderlijk te beoordelen en het aantal onvoldoendes in rekening te brengen bij de eindbeoordeling. Dat de student meent dat het therapieverloop sterker moet doorwegen dan bijvoorbeeld de competenties die getoond worden bij de ingeleverde taken, is volgens de beroepscommissie niet relevant.

De student argumenteert verder dat ze 13/20 behaalde voor Stage 2 en dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen Stage 2 en Stage 3. Het beoogde niveau ligt bij beide stages gelijk.

De beroepscommissie stelt dat elk opleidingsonderdeel op zichzelf moet beoordeeld worden. Het is niet onmogelijk dat de student binnen twee verschillende settingen op een ander niveau functioneert en dat daardoor de beoordeling verschillend is naargelang de stageperiode.

De student baseert zich verder op opmerkingen over de casus die tijdens de nabesprekingsaan bod zouden gekomen zijn. Zo meent ze dat de hulpvraag niet in vraagvorm moet en dat de medische voorgeschiedenis naar haar mening alle problematieken op medisch vlak bevatten. Verder meent de student dat ze wel kritisch naar zichzelf kijkt.

De beroepscommissie gaat hier uit van de deskundigheid van de beoordelende docent. In dit geval kan de docent beoordelen dat de casus te veel medische informatie bevat. De andere mening van de student of zelfs de stagementor, maakt de beoordeling op zich niet ongeldig.

De student meent dat er een discrepantie bestaat tussen de beoordeling door de stagedocent (supervisor) en de feedback van de mentor van de stageplaats.

De beroepscommissie leest dat de student bij de eindbeoordeling door de supervisor, een onvoldoende behaalt voor volgende beroepsspecifieke competenties:

- De student verheldert de hulpvraag.
- De student verzamelt gegevens op basis van bevragen, observeren en meten;
De student interpreteert alle gegevens en formuleert een diagnose;
- De student deduceert behandeldoelen uit de probleeminventarisatie en -analyse;
- De student situeert de sessiedoelen binnen het groter geheel van behandeldoelen;
- De student analyseert kritisch informatie en data. De student monitort realistisch zijn functioneren en competentieontwikkeling.

De beroepscommissie merkt op dat er enkel wat betreft ‘student interpreteert alle gegevens en formuleert een diagnose’ er een duidelijk verschil bestaat tussen de beoordeling door de supervisor in het eindverslag en de beoordeling door de mentor. De supervisor beschrijft in het eindverslag wel uitvoerig de verschillende fouten die de student hierbij gemaakt heeft: “*De verklarende diagnose in je casus mist heel wat relevante informatie. Je diagnose is onvoldoende uitgebreid om er een behandelplan op te baseren. Daarnaast gebruik je doorheen de casus ook verschillende diagnoses (dan weer slappe dysartrie, dan weer kenmerken van slap en atactisch). De term ‘gemengde dysartrie’ die je zou moeten gebruiken hiervoor, vind ik ook nergens in je casus terug. Ook in je bilans zijn je diagnoses niet gefundeerd of niet correct.*” De mentor verwijst bij de beoordeling van deze competentie enkel naar de “*goede sliskscreenings met juiste diagnose en opvolging*”.

De beroepscommissie besluit dat de supervisor hier voldoende argumenten heeft om af te wijken van de beoordeling door de stagementor die zich enkel baseert op de sliskscreenings.

Dit argument is niet gegrond.

Wat betreft het opleidingsonderdeel ‘mondelinge communicatie’ wijst de student erop dat ze bij haar herkansingen een grote evolutie heeft doorgemaakt. Ze meent dat ze subjectief werd beoordeeld door de examinator. Ze overhandigt een document van de logopedist bij wie ze een jaar in behandeling was en die getuigt dat de student een sterke evolutie heeft doorgemaakt.

De beroepscommissie gaat uit van de objectiviteit en deskundigheid van de examinator. Het is aan de student om concreet aan te tonen dat de beoordeling niet objectief verliep. De mening van de student dat ze voldoende geëvalueerd is, is onvoldoende om aan de beoordeling door de examinator in vraag te stellen. Ook de professionele opvatting van de logopedist dat de student beter functioneert dan een jaar geleden, garandeert niet dat het behaalde eindniveau voldoende is.

De beroepscommissie merkt verder op dat elke beoordeling op zich staat. Zelfs indien er een reële vooruitgang werd gemaakt ten aanzien van het functioneren vorig jaar, dan nog is het mogelijk dat deze vooruitgang niet resulteerde in een voldoende niveau van functioneren of dat er nieuwe tekorten werden ontdekt.

De beroepscommissie merkt verder op dat de beoordeling niet door 1 maar door 2 examinatoren werd opgemaakt. Beide examinatoren hebben gelijkaardige notities gemaakt tijdens het mondelinge examen en op basis van een vooraf bepaalde rubric werd nadien de score toegekend. De beroepscommissie besluit dat het examencijfer correct werd toegekend.”

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

Ambtshalve merkt de Raad het volgende op.

Verzoekster richt haar beroep zowel tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2022 als tegen de initiële studievoortgangsbeslissing van 30 juni 2022. Of een initiële studievoortgangsbeslissing in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 94, §3 van het onderwijs- en examenreglement dat de interne beroepsprocedure leidt tot hetzij de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid, hetzij een nieuwe beslissing door de beroepsinstantie.

Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

De ambtshalve exceptie is gegrond.

Het beroep is niet ontvankelijk ten aanzien van de initiële studievoortgangsbeslissing, en enkel ontvankelijk ten aanzien van de beslissing van de interne beroepscommissie van 5 juli 2022 (verder: de bestreden beslissing).

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Verzoekster beroept zich in een eerste middel op het objectiviteitsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat het opleidingsonderdeel ‘Mondelinge communicatie’ geen objectieve schaal bevat, en dat zij verschillende keren door dezelfde examiner werd beoordeeld.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij vooreerst dat verzoekster de grief dat het opleidingsonderdeel geen objectieve schaal zou bevatten niet heeft opgeworpen in de interne beroepsprocedure, en dat deze grief overeenkomstig artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de procedure voor de Raad worden aangevoerd, zodat dit onderdeel van het middel onontvankelijk is.

Ondergeschikt zet verwerende partij uiteen waarom het middel, wat dit aspect betreft, hoe dan ook niet gegrond is.

Verwerende partij ziet daarnaast geen graten in het feit dat verzoekster het vorige academiejaar door dezelfde docent zou zijn geëxamineerd. Verwerende partij begrijpt niet wat verzoekster hiermee tracht aan te tonen. Bovendien wordt het opleidingsonderdeel simultaan geëxamineerd door de eigen docent én een tweede docent uit hetzelfde opleidingsonderdeel, met name een docent die tijdens het academiejaar een andere groep heeft begeleid.

Beoordeling

De Raad wijst vooreerst op het voorschrijf van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs, krachtens hetwelk een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verzoekster heeft ten overstaan van de interne beroepscommissie geen argumenten ontwikkeld die betrekking hebben op het gemis aan een objectieve schaal voor de beoordeling van het opleidingsonderdeel ‘Mondelinge communicatie’. De Raad ziet niet in wat verzoekster zou hebben verhinderd om zulks wel te doen.

Dit onderdeel van het middel is bijgevolg ‘nieuw’ in de zin van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs en dus niet ontvankelijk.

Wat de objectiviteit en onpartijdigheid betreft, bepaalt artikel II.278 van de Codex Hoger Onderwijs dat de studenten worden behandeld zonder vooringenomenheid en dat de

instelling voorkomt dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student de besluitvorming beïnvloeden.

Het onpartijdigheidsbeginsel, voor zover van toepassing op organen van het actief bestuur, waarborgt zowel de persoonlijke onpartijdigheid van de leden van bestuurlijke organen die mede een beslissing nemen, als de structurele onpartijdigheid van die bestuurlijke organen op het vlak van de organisatie van deze organen, het verloop van de procedure en het tot stand komen van hun beslissingen.

De Raad wijst erop dat hierboven bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van het beroep is vastgesteld dat de beslissing van de beroepscommissie het enige voorwerp van het huidige beroep is.

Vastgesteld zij, dat verzoekster aan de beslissing van de beroepscommissie, die de beoordeling ten gronde heeft overgedaan, geen partijdigheid of vooringenomenheid verwijt. Die vaststelling volstaat om dit onderdeel van het middel te verwerpen.

In zoverre, ondergeschikt, het middel toch nog ontvankelijk zou zijn in de mate dat wordt aangevoerd dat door de beroepscommissie verkeerd is geoordeeld over de onpartijdigheid van de examinator (wat dan eigenlijk moet steunen op een schending van de materiëlemotiveringsplicht of de formeelmotiveringsplicht van de bestreden beslissing) op grond van het feit dat hij verzoekster verschillende keren – de Raad begrijpt dit als: bij verschillende examenkansen – heeft beoordeeld, gaat het in de eerste plaats om de functionele of structurele onpartijdigheid van de examinator. De onpartijdigheid van deze examinator dient also vanuit een objectief oogpunt te worden beoordeeld.

Het loutere feit dat de docent als titularis van een opleidingsonderdeel ook steeds het examen afneemt – *a fortiori* wanneer daarbij een collega is betrokken die aan de student geen les heeft gegeven – kan niet worden beschouwd als een structurele partijdigheid. Deze docent treedt in het besluitvormingsproces niet op in verschillende hoedanigheden en het gegeven dat een student een tweede, derde, ... examenkans moet afleggen bij de docent die bij eerdere examenkansen geen slaagcijfer heeft toegekend, kan niet worden beschouwd als een bewijs van vooringenomenheid.

Het eerste middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Tweede middel

In een tweede middel beroept verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat zij voor het opleidingsonderdeel ‘Mondelinge communicatie’ in het vorige academiejaar ook reeds een examencijfer van 9/20 behaalde, en dat zij tussen beide examenkansen een volledig jaar beroep heeft gedaan op een logopedist om aan haar spraak te werken en deze te verbeteren. Verzoekster verwijst naar deze logopedist, die verklaart dat verzoekster een goede evolutie heeft doorgemaakt.

Verwerende partij stelt in de antwoordnota dat de mening van verzoekster dat zij voldoende is geëvolueerd, niet kan volstaan om de beoordeling van de examinatoren in vraag te stellen. Ook de professionele opvatting van de logopedist dat verzoekster beter functioneert dan een jaar geleden, garandeert volgens verwerende partij niet dat het bepaalde eindniveau werd behaald. Zelfs indien er een reële vooruitgang werd gemaakt ten aanzien van het functioneren vorig jaar, dan nog is het voor verwerende partij mogelijk dat deze vooruitgang niet resulterde in een voldoende niveau van functioneren of dat er nieuwe tekorten werden ontdekt. De beoordeling van het opleidingsonderdeel, zo stipt verwerende partij aan, wordt gedaan door de docent en niet door een externe logopedist. De docenten hanteren daarvoor ook eigen vaststellingen en ijkpunten. Bovendien benadrukt verwerende partij dat de docenten verbonden aan de onderwijsinstelling kennelijk het beste zicht genereren op de vaardigheden van de student. Uitsluitend zij zijn ook gemachtigd het eindcijfer van verzoekster vast te stellen.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat uit de verklaring van haar logopediste die verzoekster voorlegt, blijkt dat het gaat om een traject van zes sessies ter voorbereiding van het examen voor ‘Mondelinge communicatie’ en dat de logopediste erkent dat zij “uitehaar [...] niets [kan] toevoegen over de toepassing van de getrainde vaardigheden tijdens het examenmoment”.

Bovendien moet naast de terechte opmerking van verwerende partij dat de beoordeling toekomt aan de docenten van de opleiding, worden aangestipt dat de logopediste van verzoekster weliswaar vooruitgang heeft waargenomen, maar ook erkent dat de besloten en veilige omgeving van een therapielokaal niet vergelijkbaar is met een stressvol examenmoment, wat verzoekster wellicht parten heeft gespeeld.

De Raad kan begrip opbrengen voor de inspanningen die verzoekster zich heeft getroost om zich zo goed mogelijk op het examen voor te bereiden, maar noch uit het vorige examenresultaat voor ‘Mondelinge communicatie’, noch uit de verklaring van de logopediste volgt dat een examencijfer van andermaal 9/20 niet redelijk kan zijn.

Het middel is ongegrond.

Derde middel

In een derde middel beroept verzoekster zich op het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij bij het examen ‘Mondelinge communicatie’ veel aandacht heeft besteed aan ‘openheid’ (kaakval), maar dat dit onderdeel nog altijd niet als goed werd beoordeeld. Zij verwijt aan de beoordeling bovendien dat de examinatoren tijdens het examen veel aan het schrijven waren, zodat zij verzoeksters kaakval niet altijd konden zien.

Verwerende partij repliceert in de antwoordnota in hoofdorde dat ook dit argument als dusdanig niet werd ingeroepen voor de interne beroepscommissie, en bijgevolg niet ontvankelijk is.

Ondergeschikt is het middel volgens verwerende partij alleszins ongegrond. Zij wijst erop dat uit de kwalitatieve evaluatie immers blijkt dat de examinatoren wel degelijk op de kaakval van verzoekster hebben gelet.

Beoordeling

Verzoekster heeft bij het intern beroep geen middel opgeworpen met betrekking tot de beoordeling van het aspect ‘openheid’. Verzoekster onderneemt geen poging om aan te voeren – laat staan te bewijzen – wat haar zou hebben verhinderd om dit argument naar voor te brengen.

Om de redenen die bij de besprekking van het eerste middel zijn uiteengezet, kan ook het derde middel in de huidige stand van de procedure niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in het debat worden betrokken.

Het middel is niet ontvankelijk.

Vierde middel

In een vierde middel beroept verzoekster zich op de formelemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster vindt de overweging van de beroepscommissie dat wordt uitgegaan van de objectiviteit van de examinator ‘eigenaardig’, omdat zij “beduidend inga[at]” tegen deze beslissing.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat het opleidingsonderdeel simultaan wordt geëxamineerd door twee docenten, namelijk de eigen docent én een tweede docent uit hetzelfde opleidingsonderdeel, die tijdens het academiejaar een andere groep begeleidt. *In casu* kwamen beide docenten tot dezelfde resultaten. Verwerende partij verwijst naar de kwalitatieve evaluatie die als bijlage wordt gevoegd bij de beoordelingsmatrix. Deze bestaat uit de handgeschreven notities van de twee docenten en een getypte overname voor de goede leesbaarheid van het dossier (stuk 3.18 administratief dossier). De kwalitatieve evaluatie en de beoordelingsmatrix werden dus door beide docenten opgesteld. Verwerende partij wijst er verder op dat ‘Mondelinge communicatie’ een jaarvak is, en dat verzoekster in het tweede semester niet meer aanwezig was omdat zij het opleidingsonderdeel samen opnam met de opleidingsonderdelen ‘Stage 2 Logopedie’ en ‘Stage 3 Logopedie’.

Verwerende partij is van oordeel dat de interne beroepscommissie terecht is uitgegaan van de objectiviteit en deskundigheid van de examinatoren; zij verwijst ter zake naar de rechtspraak van de Raad en deze van de Raad van State. Slechts op grond van concrete en overtuigende

elementen kan de rechter tot het besluit komen dat de plicht tot objectieve beoordeling niet of onvoldoende is nageleefd, en verwerende partij meent dat de loutere bewering van verzoekster dat zij zich verzet tegen de motivering van de interne beroepscommissie die uitgaat van de objectiviteit van de examinator, niet volstaat om de Raad tot vernietiging van de bestreden beslissing te brengen.

In ieder geval toont verzoekster volgens verwerende partij geenszins aan dat de beweerde niet-objectiviteit enige invloed zouden hebben gehad op haar eindresultaat. Verzoeksters argumenten laten met name niet toe te stellen dat zij de beoogde doelstellingen van het opleidingsonderdeel wel zou hebben behaald indien er geen sprake zou zijn geweest van vooringenomenheid. Verwerende partij stipt aan dat verzoekster nochtans de bewijslast draagt bij de middelen die zij opwerpt. De mening van verzoekster dat zij voldoende geëvolueerd is, is onvoldoende om de beoordeling van de examinatoren in vraag te stellen.

Beoordeling

De formelemotiveringsplicht, zoals ze wordt opgelegd door de artikelen 2 en 3 van de formelemotiveringswet, houdt in dat de betrokken bestuurde uit de betwiste beslissing moet kunnen vernemen om welke redenen het bestuur die beslissing heeft genomen, zodat hij kan beoordelen of het zinvol is zich tegen die beslissing, wat haar motieven betreft, al dan niet in rechte te verweren.

Verzoekster zet niet uiteen welke argumenten uit haar intern beroep door de beroepscommissie ten onrechte buiten beschouwing zijn gelaten, en evenmin waarom die argumenten dermate gewichtig waren dat zij, indien bij de beoordeling betrokken, tot een andere besluitvorming hadden kunnen leiden.

In die omstandigheden kan een beroep op de formelemotiveringsplicht niet slagen.

Voor zover verzoekster beoogt om bij het vierde middel opnieuw ook het onpartijdigheidsbeginsel te betrekken, verwijst de Raad naar de bespreking van het eerste middel.

Het vierde middel wordt verworpen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris	De voorzitter

Gilles Fourneau	Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.892 van 19 augustus 2022 in de zaak 2022/0247

In zake: Michelle CLYBOUW
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Aurélie De Muelenaere
kantoor houdend te 8480 Ichtegem
Engelstraat 89

tegen:

LUCA SCHOOL OF ARTS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Fransen
kantoor houdend te 2630 Aartselaar
Groenenoek 61
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepscommissie van LUCA School of Arts van 8 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Ontwerpen 1: exploreren ruimte’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een ‘conclusie’ ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Aurélie De Muelenaere, die verschijnt voor verzoekende partij en advocaat Jan Fransen, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor Interieurvormgeving’.

Tot verzoeksters curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Ontwerpen 1: exploreren ruimte’. Zij bekomt een examencijfer van 8/20; er is niet voorzien in een tweede examenkans.

Op 28 juni 2022 stelt verzoekster tegen dat examencijfer een intern beroep in:

“In 2019 ben ik gestart met mijn opleiding interieurvormgeving. Door de [coronapandemie] en de daar bijhorende maatregelen verliepen de lessen plots helemaal anders, werden praktijklessen plots afstands- of onlinelessen en slaagde ik voor alle vakken, uitgezonderd voor ontwerpen.

Vorige week ontving ik mijn punten voor het vak ‘ontwerpen’ en ik moet zeggen dat ik niet alleen heel erg teleurgesteld ben, maar me ook bekocht voel over het resultaat en hoe de dingen zijn verlopen voor dit vak.

Huidig academiejaar ving ik aan met de intentie om vooral extra aandacht te besteden aan het vak praktijk want dit tekort wou ik absoluut wegwerken. Het eerste semester had ik docent [C.], waarvan ik veel heb opgestoken over wat ontwerpen eigenlijk is en inhoudt. Hierdoor kreeg ik meer zelfvertrouwen en kreeg ik voor het eerste semester zelfs een groene beoordeling, wat uiteraard betekent dat je de goede richting uitgaat. Tijdens het tweede semester heb ik vooral verder gewerkt aan de opmerkingen die ik van [C.] had gekregen tijdens mijn feedback. Blijven hard werken en rekening houden met haar tips, dacht ik enthousiast.

Dit semester waren er nogal wat organisatorische aanpassingen waardoor we bij de nieuwe docent [T.] terecht kwamen. Alles leek behoorlijk te verlopen naar mijn gevoel althans. Tijdens de lessen kreeg ik als feedback van [T.] dat mijn “foodmaker” (het jaarthema) redelijk neutraal was, waardoor mijn concept en ontwerp in het gebouw sterk moesten zijn. Ik ben me bijgevolg dan ook vooral daarop gaan focussen. Eerst het concept goed doordacht en aansluitend het ontwerp. Hier heb ik mezelf echt aan het denken gezet en tegelijk was ik aanwezig bij elke les en kreeg naar mijn gevoel ook helemaal geen slechte of alarmerende feedback. Dus had ik het gevoel dat ik goed bezig was.

Naar het einde van het jaar toe woonde ik nog een laatste (niet-verplichte) les bij om alles nog eens in detail te bespreken. Ik wou zeker zijn of ik goed bezig was en vertelde toen hoe ik mijn sfeerbeeld ging maken en toonde mijn conceptbeeld. [T.] vond deze al goed, zei hij. Ik toonde ook reeds mijn maquette (de staat op dat moment) waar hij verder geen commentaar of opmerkingen over heeft gemaakt.

Op de dag van de jury had ik alles voorbereid zoals verwacht wordt van ons.

Als feedback tijdens de jury hoorde ik dat het ‘foodmaker’ thema meer aan mijn ontwerp moest gehangen hebben (Wat ik achteraf misschien wel snap, maar wat ik helemaal niet begrijp is waarom dit toen niet tijdens de les werd aangekaart??) De jury heeft op een bepaald moment zelfs gezegd dat ze enthousiast waren over mijn concept maar dat ik wat verder kon gegaan zijn om het meer specifiek te gaan linken aan het foodfestival. Ze

zeiden dat mijn plannen meer opgewerkt moesten zijn maar er werd tegelijk door hen zelf gezegd dat ze dit wel konden terugvinden in mijn beelden. De jury vond mijn maquette en beelden sterk dus had ik na deze feedback het gevoel dat mijn jury goed was verlopen. Echter toen ik mijn punten kreeg zag ik een 8/20 (!). Ik slaagde voor alle vakken, enkel niet voor ‘ontwerpen’, net het vak waar ik mij extra op had toegelegd en extra aandacht had besteed aan de feedback. Geen enkel signaal of opmerking wees in de richting van een ‘falen’ of ‘flagrante fout’, wel integendeel. Ik snap nu nog steeds niet goed vanwaar die lage quotering komt en ik dacht dat er misschien een fout werd gemaakt. Maar toen ik mijn feedback affiche kreeg stonden er gewoon zaken in die helemaal niet stroken met de realiteit. Ook de quotering van het ontwerp lijkt helemaal niet correct te zijn verlopen. Vandaar dat ik naar het feedback moment ben gegaan waar ik veel vragen heb gesteld over zowel mijn zogezegde ‘tekortkomingen’, ‘puntenafstrek’, als ‘fouten’, een deftige motivatie of antwoorden bleven echter uit.

Vandaar mijn formele klacht en beroep tegen deze beoordeling.

De zaken en opmerkingen die ik betwist :

[...]

1) “Het onderzoek werd maar gedeeltelijk uitgevoerd. Behoorlijk wat aspecten waren ingegeven door de docent en werden overgenomen zonder enige vorm van vertaling, zelfkritiek of herinterpretatie”

Dit klopt totaal niet : Niets in mijn ontwerp heeft [T.] aangereikt, behalve een kast die ik helemaal heb veranderd en eerder als een inspiratiebron heb gebruikt. Ik heb hem dit aangetoond aan de hand van mijn logboek en zijn eigen geschreven feedback.

Zijn reactie hierbij was “je punten blijven, en dit is niet het enige”.

Ik heb echter zelf heel veel geschetst, ontworpen (ook verder gewerkt op de feedback van [T.]) en heb zo ontwerpkeuzes gemaakt. Ik vermoed dat de feedback wordt gegeven om dingen effectief te verbeteren, dan is bovenstaande opmerking dubbel spijtig.

2) “Het concept is niet/nauwelijks echt verankerd in het foodconcept. Het ontwerp kan zonder meer worden vertaald in andere concepten zonder enige aanpassing, waardoor de eigenheid zeker in vraag kan worden gesteld”

Ik vind het zéér spijtig dat ik in iedere les aanwezig was en dat ik hier niets over heb gehoord. Ik vraag me dan ook af waarom aanwezig te zijn als je dergelijke belangrijke informatie niet krijgt.

3) “Weinig evoluties tussen begeleidingen. Weinig onderzoekend werk”

Ik heb wel onderzoekend werk gedaan en was echt al lang op zoek naar een sterk concept (wat [T.] mij zelfs ook zelf bevestigde in de les. Dus deze kritiek achteraf snap ik totaal niet!). Ik heb altijd veel schetsen gemaakt en op zoek gegaan naar verbeteringen in mijn ontwerp. Zie mijn aanwezigheden in alle lessen alsook mijn aanwezigheid op [...] de niet-verplichte les op het einde van het jaar om nogmaals evt. details te verbeteren (waarbij de feedback enkel maar positief was). Dus snap helemaal niet van waar deze commentaar plots komt.

4) “Verscheidene vereiste deliverables ontbreken. Het materiaal is schaars. Het materiaal dat wordt gepresenteerd is eerder slordig en nauwelijks gedetailleerd van aard. De maquette en visualisaties wijken hiervan af zijn dan wel weer verzorgd en wervend”

Met ‘schaars materiaal’ wordt blijkbaar bedoeld dat ik een schaarse hoeveelheid aan [presentatiemateriaal] had. Dit klopt niet want we kregen een lijst met de benodigde

deliverables en deze had ik wel degelijk allemaal mee. Met ‘detaillering’ gaat het over de plannen, vermoed ik, welke ik ook mee had (is vaag beschreven, niet duidelijk over welke detaillering dit precies gaat). Tijdens het feedback moment zei [T.] dat we collages op onze plannen moesten hebben, iets die bij sommige klasgenoten ook zéker niet aanwezig was. Mijn plannen waren opgewerkt met lijndiktes en heb de materie weergegeven waar ik door heb gesneden.

5) Ik heb [T.] gevraagd om mij aan te tonen hoe een quotering en/of puntenaftrek in zijn werk gaat. Als je start met 20 punten, hoeveel wordt er dan per ‘fout’ afgetrokken. Maar dit wou hij ook niet aantonen. Op de affiche staat er ook - &+ quotering, maar ook dit bleef blanco en niet-ingevuld. Blijkbaar wist [T.] niet dat dit moest zei hij... (?) Ik vraag me dus heel hard af hoe dit in godsnaam gequoteerd wordt. A la tête du client? Dit is echt niet op de juiste manier verlopen, zoveel is duidelijk.

Ik ben het dus pertinent oneens met de quotering en beslissing van [T.]. Als ik er over nadenk wist [T.] eigenlijk al van in het begin dat ik niet zou slagen aangezien hij me er niet van op de hoogte bracht dat mijn concept en ontwerp niet genoeg vasthangen aan het foodmaker thema. Voor deze fout heeft hij mij klaarblijkelijk 12 punten afgetrokken wat volgens mij écht niet rechtvaardig is. Dit is absoluut geen eerlijke manier van werken en daarom ga ik in beroep tegen deze onterechte quotering.”

Na verzoekster te hebben gehoord, komt de interne beroepscommissie van LUCA School of Arts op 5 juli 2022 tot de volgende beslissing:

“[...]

Wat betreft de gegrondheid:

De student is het niet eens met het toegekende cijfer 8/20 op het opleidingsonderdeel ontwerpen 1 (A34349) van de opleiding interieurvormgeving Gent.

De student geeft in het bezwaarschrift het volgende aan:

[...]

De student geeft tijdens de hoorzitting verdere toelichting bij de ingestuurde argumentatie maar haalt geen nieuwe elementen aan.

De beroepscommissie stelt vast dat de evaluatie voor het opleidingsonderdeel is gebeurd volgens de criteria in de ECTS-fiche en dat de jury beslist heeft dat de student de eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel niet heeft bereikt. De jury heeft deze beslissing bij consensus genomen en is samengesteld uit leden met een grote professionele expertise in de discipline. Het juryverslag bevat een gestoffeerde motivering, er wordt op navolgbare wijze vermeld waar de tekorten zitten, ook al zijn de beoordelingen in het “- +/- +” schema zelf niet ingevuld. De beroepscommissie ziet op basis van dit verslag geen reden om de evaluatie door de jury in twijfel te trekken.

De beroepscommissie heeft navraag gedaan bij de betrokken docenten over de procesbegeleiding tijdens het academiejaar. De docenten verklaren dat de zwakke link tussen het thema food(maker) en het concept wel degelijk enkele keren werd aangestipt. Ook verklaren de docenten dat dit de basis is voor het volledige atelier, gezien er het eerste deel van semester twee maanden op dat thema gewerkt was. De beroepscommissie merkt op dat het aan de student is om de gegeven feedback op een juiste manier te capteren en volgens eigen inzichten te werken aan de verbeterpunten. Daarin ligt ook een belangrijke eigen verantwoordelijkheid van de student. De commissie kan geen onregelmatigheden in de procesbegeleiding door de docenten vaststellen die van die invloed zouden zijn dat het toegekende resultaat dient te worden herzien.

Conclusie: het bezwaar is volgens de commissie ontvankelijk doch ongegrond.

Huidige beslissing werd genomen bij eenparigheid.”

Dat is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet geen redenen om ambtshalve opmerkingen te maken.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Verzoekster steunt een eerste middel op een schending van de formelemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster doet gelden dat de bestreden beslissing eensdeels niet antwoordt op haar grieven en anderdeels tegenstrijdig is gemotiveerd. Zij betwist dat haar ooit verbeterpunten werden meegedeeld, dat zij bepaalde elementen van de docent klakkeloos zou hebben overgenomen of dat ‘deliverables’ niet werden meegenomen.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij vooreerst dat uit verzoeksters uiteenzetting niet kan worden afgeleid op welke wijze de bestreden beslissing tegenstrijdig zou zijn gemotiveerd. Dat verzoekster het met de strekking van de beslissing niet eens is, betekent voor verwerende partij niet dat de motieven ervan contradictorisch zouden zijn.

In haar ‘conclusie’, die de Raad verder als ‘wederantwoordnota’ beschouwt, handhaaft verzoekster haar grieven.

Beoordeling

Een beslissing van een bestuurlijke overheid is tegenstrijdig gemotiveerd wanneer zij steunt op motieven die elkaar tegenspreken, of alleszins niet samen kunnen bestaan *c.q.* waar kunnen zijn. Het moet daarbij gaan om motieven die toe te schrijven zijn aan de auteur van de beslissing.

Het valt aan de verzoekende partij toe aan te duiden welke motieven volgens haar tegenstrijdig zijn. Verwerende partij kan worden bijgevallen in haar betoog dat verzoekster nalaat om zulks te doen.

De Raad bedenkt verder nog dat een onverenigbaarheid tussen de motieven van het bestuur enerzijds en de visie van de indiener van het beroep anderzijds, op zich niet kan leiden tot een tegenstrijdige en dus ondeugdelijke motivering van de bestuurshandeling. Hiermee wordt immers niet aangetoond dat het bestuur met zichzelf in tegenspraak is.

In dat opzicht kan het middel niet worden aangenomen.

Een andere vraag is of de formelemotiveringsplicht werd geschonden doordat de beroepscommissie op bepaalde van verzoeksters argumenten helemaal niet zou hebben geantwoord.

Vooreerst moet worden aangestipt dat de formelemotiveringsplicht het bestuur er niet toe verplicht om alle aangevoerde argumenten te weerleggen. Ter naleving van de formelemotiveringswet volstaat het, integendeel, dat de overheid de redenen aangeeft die haar tot de bestreden beslissing brengen, zodat de betrokken persoon – *in casu* de indiener van het

intern beroep – zich op vlak van die motieven kan verdedigen met de middelen die het recht ter beschikking stelt.

Wel is vereist dat de beroepsinstantie ingaat op die argumenten die, indien zij gegrond zouden worden bevonden, tot een ander, voor de verzoeker gunstiger resultaat zouden kunnen of moeten leiden, *in casu* een hoger examencijfer.

Te dezen stelt de Raad vast dat de woordelijk tot uitdrukking gebrachte motivering van de jury luidt als volgt:

“Het onderzoek werd maar gedeeltelijk uitgevoerd. Behoorlijk wat aspecten waren ingegeven door de docent en werden overgenomen zonder enige vorm van vertaling, zelfkritiek of herinterpretatie.

Het concept is niet/nauwelijks echt verankerd in het foodconcept. Het ontwerp kan zonder meer worden vertaald in andere concepten zonder enige aanpassing, waardoor de eigenheid zeker in vraag kan worden gesteld.

Weinig evoluties tussen begeleidingen. Weinig onderzoekend werk.

Verscheidene vereiste deliverables ontbreken. Het materiaal is schaars. Het materiaal dat wordt gepresenteerd is eerder slordig en nauwelijks gedetailleerd van aard. De maquette en visualisaties wijken hiervan af [en] zijn dan wel weer verzorgd en wervend.

Tip voor de toekomst: er is zeker potentieel maar je dient wat preciezer te zijn. Wees strenger voor jezelf (werkattitude) en kijk kritischer naar je werk (onderzoeksattitude). Ontwerpen is zelf aan de slag gaan met input die je krijgt.”

Twee van de tekortkomingen die concreet aan verzoekster worden verweten, zijn door verzoekster in het intern beroep formeel tegengesproken.

Verzoekster bestrijdt vooreerst dat zij iets van docent T.R. heeft overgenomen, uitgezonderd een kast, die verzoekster bovendien naar eigen zeggen helemaal heeft veranderd. De beroepscommissie gaat op dit argument niet in, zodat verzoekster uit de bestreden beslissing niet kan afleiden of die kritiek al dan niet een dragend motief is gebleven voor het door de beroepscommissie bevestigde examencijfer. Het is voor de Raad eveneens onduidelijk.

Daarnaast stelt verzoekster de vraag hoe het aspect van de ‘deliverables’ precies is beoordeeld. Eensdeels werpt zij tegen dat zij geen ‘schaarse hoeveelheid’ materiaal bij had, maar wel alles wat op een vooraf meegedeelde lijst stond. Anderdeels noemt zij de opmerking over de detaillering te vaag, omdat het niet duidelijk is of dit dan slaat op de plannen, en zo ja in welke zin.

De bestreden beslissing biedt geen nader inzicht in welke ‘deliverables’ dan precies ontbreken, noch hoe dit zich vertaalt in het examencijfer. Evenmin wordt duidelijk gemaakt of er überhaupt een lijst aan de studenten werd overhandigd en zo ja, wat de strekking ervan dan precies is.

Aldus schendt de bestreden beslissing de formelemotiveringsplicht.

Het eerste middel is in de aangegeven mate gegrond.

Tweede middel

Een tweede middel van verzoekster steunt op het zorgvuldigheidsbeginsel en de materiëlemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster betoogt dat verwerende partij, al dan niet ten gevolge van de coronapandemie, met organisatorische problemen kampte. Zij verwijst naar de invoering van afstandsonderwijs en de aanwijzing van een nieuwe docent, de heer T.R.

Terwijl haar initiële docente C.G. het werk van verzoekster steeds positief evalueerde en aandachtspunten meedeelde, gaf de heer T.R. volgens verzoekster nooit slechte of alarmerende feedback, zodat zij ervan uitging dat het geleverde werk aan de verwachtingen voldeed.

Wanneer dan niettemin wordt verweten dat tal van zaken niet werden opgepikt of ontbraken, dan ziet verzoekster daarin bewijs van een gebrekkige begeleiding en van een gemis aan informatie en feedback.

Bovendien doet verzoekster gelden dat de vereiste evaluatie niet werd ingevuld.

Verwerende partij replicateert in haar antwoordnota dat de beweerde organisatorische problemen niet alleen niet worden bewezen, maar ook onbestaande zijn. Het is voor verwerende partij alleszins niet duidelijk waarom de begeleiding door een andere docent in het tweede semester als een organisatorisch probleem zou moeten worden beschouwd.

Verwerende partij spreekt ook tegen dat verzoekster werd verschalkt in haar verwachtingen, en uit het verslag van het feedbackgesprek (stuk 16 administratief dossier) blijkt volgens verwerende partij dat verzoekster geenszins enkel positieve feedback heeft gekregen.

Met betrekking tot de beoordeling van de jury, kan het gegeven dat geen aantekeningen met ‘+’ of ‘-’ werden gemaakt op een vak van het beoordelingsblad, voor verwerende partij niet leiden tot enige onregelmatigheid. De jury, zo licht verwerende partij toe, heeft een uitgeschreven motivering van het examenresultaat opgesteld en aan verzoekende partij bezorgd, en verzoekster toont niet aan dat enige rechtsregel de jury verplicht om gebruik te maken van een welbepaalde vorm.

In haar wederantwoordnota wijst verzoekster op de feedback die zij na het eerste semester ontving en die volgens haar als geheel positief moet worden beschouwd. Zij werpt ook op dat het examencijfer van het opleidingsonderdeel volgens de ECTS-fiche wordt bepaald door de tussentijdse evaluaties, en dat daarmee geen rekening werd gehouden.

Verzoekster haalt inzake de organisatie ook aan dat ook voor andere opleidingsonderdelen vaak geen lokalen of onvoldoende docenten beschikbaar waren en dat voor ‘Contextualiseren 3B’ zelfs helemaal geen docent vorhanden was.

Beoordeling

De Raad wijst er vooreerst op dat artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verzoekster heeft ten overstaan van de interne beroepscommissie geen argumenten ontwikkeld die betrekking hebben op de organisatie van andere opleidingsonderdelen of een tekort aan lokalen. Daargelaten dat deze kritiek op het eerst gezicht ook niet relevant is voor de beoordeling van het hier aan de orde zijnde opleidingsonderdeel, is deze argumentatie ook ‘nieuw’ in de zin van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs en dus niet ontvankelijk.

Om dezelfde reden kan ook de in de wederantwoordnota voor het eerst ter sprake gebrachte schending van de ECTS-fiche niet meer op ontvankelijke wijze in het debat worden gebracht.

Voor zover verzoekster zich beroept op een gebrekkige begeleiding in de loop van het academiejaar, wijst de Raad op zijn vaste rechtspraak dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quatering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Dat bewijs levert verzoekster niet. Zij geeft integendeel aan dat zij op alle lessen aanwezig kon zijn en dat er tussentijdse feedback werd gegeven. Over de precieze inhoud van die feedback bestaat tussen partijen weliswaar discussie, maar dat volstaat niet om in toepassing van de hiervoor uiteengezette criteria te besluiten dat verzoekster het slagen onmogelijk werd gemaakt.

Het middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Derde middel

Verzoekster beroept zich in een derde middel op de motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster betwist de beoordeling die verwijst naar het overnemen van bepaalde aspecten van de docent en het niet-meenemen van deliverables, en zij stelt dat bij de feedback met geen woord werd gerefereert over het ‘foodmakerconcept’.

In haar antwoordnota wijst verwerende partij er op dat de beoordeling initieel gebeurde door een jury van drie personen – waaronder een externe – en dus niet door docent T.R. alleen. De bekwaamheid van die jury, zo stelt verwerende partij, wordt door verzoekster niet in vraag gesteld.

Wat de motivering van het examencijfer betreft, stipt verwerende partij aan dat de beroepscommissie net als de jury een duidelijke uiteenzetting geeft, waarin wordt gesteld dat het onderzoek maar gedeeltelijk werd uitgevoerd, behoorlijk wat aspecten waren ingegeven door de docent en werden overgenomen zonder enige vorm van vertaling, zelfkritiek of herinterpretatie, het concept niet/nauwelijks echt is verankerd in het foodconcept en het ontwerp zonder meer kan worden vertaald in andere concepten zonder enige aanpassing, waardoor de eigenheid zeker in vraag kan worden gesteld. Er wordt ook geduid dat er weinig evolutie zit tussen de begeleidingen, dat er weinig onderzoekend werk voorligt, dat verscheidene vereiste ‘deliverables’ ontbreken, dat het materiaal schaars is, dat het gepresenteerde materiaal eerder slordig en nauwelijks gedetailleerd van aard is, maar dat de maquette en visualisaties hiervan afwijken en dan wel weer verzorgd en wervend zijn.

Als tip voor de toekomst wordt meegegeven dat verzoekster preciezer moet zijn, strenger voor zichzelf (werkattitude) en kritischer voor haar werk (onderzoeksattitude).

Verzoekster had volgens verwerende partij dan ook een duidelijk beeld van wat de jury van haar verwachtte en welke doelstellingen zij bij een volgende mogelijkheid diende te realiseren om een voldoende te behalen. Bovendien heeft verzoekster feedback gekregen van de docent – die deel uitmaakte van de jury – en heeft zij bijgevolg uitleg gekregen over zaken die mogelijk voor haar onduidelijk waren. De beroepscommissie heeft naar oordeel van verwerende partij bijgevolg terecht geoordeeld dat wat verzoekster bedoelt met “niet ingevuld” (met name een gradatiesysteem op de linkerzijde van de evaluatiefiche) geen meerwaarde biedt tegenover de duidelijke uiteenzetting die aan verzoekster werd gegeven.

Wat de omvang van de formelemotiveringsplicht betreft, voert verwerende partij aan dat een orgaan van actief bestuur niet op alle grieven en opmerkingen afzonderlijk moet antwoorden.

Verwerende partij stelt verder:

“De argumenten uit het intern beroepschrift hebben echter veelal te maken met de inhoudelijke beoordeling door de jury. Hierop behoeft de beroepscommissie geen antwoord te verschaffen, aangezien een dergelijke herbeoordeling een doorgedreven specialisatie vergt en er een vermoeden van deskundigheid geldt in hoofde van de docenten binnen de jury, waarbij dit vermoeden zich ook uitstrekkt tot het aanduiden van een bekwame externe jury.

De eigenheid van de oorspronkelijke evaluatie, waarbij een gemotiveerde artistieke beoordeling wordt gemaakt door experten, houdt in dat de beroepscommissie zich op dat vlak niet moet begeven in een welles-nietes discussie. De zaken die beoordeeld konden worden door de beroe[ps]commissie, zijn beoordeeld.

De toegekende quatering door de jury komt ook niet tot stand door het afgaan van een lijstje van tekorten waarvoor punten worden afgetrokken, zoals de verzoekster verkeerdelijk beweert. Een 8/20 is een duidelijke beoordeling van een jury die erop wijst dat de vereiste eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel niet bereikt zijn. Waarom dit zo is, blijkt uit de motivering.

Verzoekster blijft verder bouwen op de vaststelling van de jury: “Verscheidene vereiste deliverables ontbreken”. Zij heeft reeds tijdens het feedback gesprek te horen gekregen dat hiermee de kwaliteit van hetgeen geproduceerd werd, bekritiseerd wordt, niet het afgaan van een lijstje met deliverables. Dat in de motivering een aantal stellingen vanuit de opleiding worden vermeldt, maakt deze niet onregelmatig.”

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar standpunt.

Beoordeling

Wat de formelemotiveringsplicht betreft, verwijst de Raad naar de bespreking van het eerste middel en de daar gegrond bevonden kritiek.

Wat verzoekster hier bijkomend aanvoert, kan niet tot een ruimere vernietiging leiden.

Waar verwerende partij verder betoogt:

“De argumenten uit het intern beroepschrift hebben echter veelal te maken met de inhoudelijke beoordeling door de jury. Hierop behoeft de beroepscommissie geen antwoord te verschaffen, aangezien een dergelijke herbeoordeling een doorgedreven specialisatie vergt en er een vermoeden van deskundigheid geldt in hoofde van de docenten binnen de jury, waarbij dit vermoeden zich ook uitstrekkt tot het aanduiden van een bekwame externe jury.

De eigenheid van de oorspronkelijke evaluatie, waarbij een gemotiveerde artistieke beoordeling wordt gemaakt door experten, houdt in dat de beroepscommissie zich op dat

vlak niet moet begeven in een welles-nietes discussie. De zaken die beoordeeld konden worden door de beroe[ps]commissie, zijn beoordeeld.

Hierop behoeft de beroepscommissie geen antwoord te verschaffen, aangezien een dergelijke herbeoordeling een doorgedreven specialisatie vergt en er een vermoeden van deskundigheid geldt in hoofde van de docenten binnen de jury, waarbij dit vermoeden zich ook uitstrekkt tot het aanduiden van een bekwame externe jury.”

kan de Raad dit verweer niet bijvallen.

Luidens artikel 100 van het onderwijs- en examenreglement leidt een interne beroepsprocedure hetzij tot een gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid of ongegrondheid, hetzij tot een nieuwe beslissing door de beroepsinstantie. Het hogeschoolbestuur van verwerende partij heeft de interne beroepsprocedure bijgevolg derwijze georganiseerd dat de beroepscommissie over volheid van bevoegdheid beschikt, en in geval van een gegrond bevonden middel de initiële examenbeslissing kan hervormen.

Het komt dan aan het hogeschoolbestuur toe om de samenstelling van de beroepscommissie aldus te bepalen dat zij tot een inhoudelijke herbeoordeling in staat is. De beroepscommissie kan zich niet verschuilen achter de specialisatie van de betrokken materie en de aangestelde beoordelaren om zich aan haar opdracht te onttrekken. Minstens dient de beroepscommissie, indien zij zichzelf niet in staat acht om de beoordeling ten gronde over te doen, de zaak terug te verwijzen naar de initiële beoordelaar – *in casu*: de jury – met aanwijzing van de elementen die nadere duiding behoeven, zodat zij vervolgens alsnog een beslissing kan nemen.

De door de beroepscommissie ingeroepen vermoede deskundigheid van de jury is bovendien vreemd aan de vraag of de formelemotiveringsplicht is nageleefd. Deze vermoede deskundigheid maakt een examenbeslissing niet apodictisch in de zin dat zij geen verdere motivering zou behoeven.

Van de beroepscommissie wordt ten slotte niet verwacht dat zij zich zou verliezen in welles-nietes-discusses, maar wel dat zij een antwoord biedt op de door verzoekster opgeworpen grieven, zoals in het eerste middel is vastgesteld.

Vierde middel

In een vierde middel beroept verzoekster zich op het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat de ene onvoldoende voor het opleidingsonderdeel ‘Ontwerpen 1: exploreren ruimte’, zoals bevestigd in de bestreden beslissing, voor haar bijzonder zware gevolgen heeft.

Verzoekster stelt dat zij immers haar studies dient te staken, een jaar moet wachten met studeren of een andere studierichting moet kiezen.

In haar antwoordnota betwist verwerende partij dit. Zij stipt aan dat ten aanzien van verzoekster geen enkele maatregel van studievoortgangsbewaking werd genomen en dat verzoeksters studierendement ook voldoende hoog is opdat geen weigering tot inschrijving zou worden opgelegd.

Verzoekster herhaalt in haar wederantwoordnota slechts wat zij in haar verzoekschrift heeft uiteengezet.

Beoordeling

De eventuele gevolgen van een examenbeslissing zijn in beginsel vreemd aan de beoordeling van de regelmatigheid ervan, en kunnen bijgevolg in principe geen aanleiding geven tot de vernietiging ervan.

Bovendien onderneemt verzoekster geen enkele poging om verwerende partij tegen te spreken in haar betoog dat er überhaupt geen maatregelen van studievoortgangsbewaking op verzoekster van toepassing zijn, zodat de door verzoekster geschatste ‘gevolgen’ van de bestreden beslissing feitelijke grondslag missen.

Het middel wordt verworpen.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de beroepscommissie van LUCA School of Arts van 5 juli 2022.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoekster een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 31 augustus 2022.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris   **De voorzitter**

Gilles Fourneau   **Jim Deridder**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.894 van 19 augustus 2022 in de zaak 2022/0250

In zake: Lynn KERREMANS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36 bus 9
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepscommissie van Thomas More van 7 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 6/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tim Peeters die *loco* advocaat Christophe Vangeel verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het secundair onderwijs’.

Tot het curriculum van verzoekster behoort het opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’. Dit opleidingsonderdeel bestaat uit een ‘uitdiepingsstage’ en een ‘ingroeistage’, wordt beoordeeld aan de hand van permanente evaluatie en kent geen tweede examenkans.

Verzoekster bekomt een examencijfer van 6/20.

Op 30 juni 2022 stelt verzoekster tegen dat examencijfer het volgende intern beroep in:

“[...]

Naar aanleiding van de publicatie van de examenresultaten en stageresultaten zou ik graag intern bezwaar aantekenen tegen de uitslag omtrent mijn stageperiode van afgelopen academiejaar, de ingroeistage.

Gedurende deze stage gaf ik les aan de middelbare school: Don Bosco Mariaberg Instituut te Essen en gaf ik de vakken geschiedenis, godsdienst en mens en samenleving (in zowel de eerste als tweede graad).

Mijn mentor, meneer [T.], was mijn verantwoordelijke voor alle drie de vakken. Deze stage liep van 10 februari 2022 t.e.m. 1 april 2022.

Naar mijn mening zijn er een aantal fouten gebeurd in het beoordelingsproces van mijn stage. Ik duid hierbij enkele aan:

Voorerst was het algemene beoordelingsformulier van mijn mentor, meneer [T.], niet in het bezit gekomen van mijn dossierbeheerder, [V.D.B.]. Deze wordt rechtstreeks doorgestuurd van de mentor naar de dossierbeheerder en valt buiten mijn verantwoordelijkheid. Zonder een algemene beoordeling kan er geen algemeen beeld van mijn prestaties tijdens de stage worden gevormd. Ik werd niet op de hoogte gebracht dat het algemeen beoordelingsformulier niet was toegekomen bij de dossierbeheerders. Mijn mentor werd hier ook niet verder aan herinnerd of in kennis gesteld.

Verder werd er aangehaald dat enkele documenten omtrent de stage niet werden ingediend. Eén document werd niet ingediend, de andere zijn duidelijk wel terug te vinden in de stagemap.

Naar aanleiding van het gesprek met de dossierbeheerder vandaag heb ik van haar de feedback gekregen dat zij toen ze een les kwam observeren de les onvoldoende vond. Dat heeft ze toen niet meegedeeld, deze beoordeling zou ze me ook nog persoonlijk doorsturen en dit is ook niet gebeurd. Vandaag was de eerste keer dat ze zich uitgesproken negatief uitte over mijn lesgeven van die dag (enkel over de lesvoorbereiding), dit omdat ze toen de begeleidende mentor niet had willen beïnvloeden met haar oordeel maar ze heeft me dit ook niet individueel laten weten.

Het overgrote deel van de studenten die deze stage opnemen worden voor twee uren geobserveerd door mevrouw [V.D.B.], dankzij een fout in haar planning is zij maar één les kunnen komen bezichtigen, wat er ook voor zorgt dat ze een erg beperkt beeld van mijn lesgeven krijgt.

De uitdiepingsstage en de ingroeistage worden samen beoordeeld, na mijn uitdiepingsstage scoorde ik ‘code groen’ wat erop duidde dat alles in orde was. Na de ingroeistage wordt ik negatief beoordeeld met code rood.

De beoordelingen van mijn mentor van de stageschool waren nooit negatief, hij zette vooral in op werklijstjes die ik moest aanpakken (en ook deed in volgende lessen, ook dit is duidelijk terug te vinden in alle lesvoorbereidingen). De beoordeling die van de school uit is gemaakt was wel negatief, ik vind dit bizarre aangezien de mentor van mijn school mij de volle 62 uur heeft zien lesgeven en de docenten van Thomas More mij in totaal 2 uur hebben bezig gezien.

Gedurende de laatste stageperiode (vlak na de ingroeistage), de PAV-stage (deze liep van 19 april t.e.m. 12 mei), werd ik wederom positief beoordeeld. Voor dit onderdeel ben ik wel geslaagd. Deze stage werd weliswaar op een andere school voltooid, het Erasmus Atheneum in Essen en hiervoor had ik ook een andere dossierbeheerder. Ook dit geeft aan dat de eindbeslissing over mijn ingroeistage foutief werd geïnterpreteerd en er op geen enkele manier werd rekening gehouden met de tussentijdse stageverslagen, het eindverslag. Het is dan ook zeer verwonderlijk dat ik op enkele weken tijd van een score rood (onvoldoende) naar een score groen (voldoende) evolueer. En indien dit dan ook zo zou zijn dan lijkt het me onredelijk dat de eindbeoordeling alsnog score rood is.

Voor de ingroeistage en de uitdiepingsstage tezamen werd mijn score afgetopt op een 6/20, terwijl ik mijn uitdiepingsstage nog in code groen (voldoende) had afgesloten. Ik ben dan van oordeel dat het eindresultaat van mijn stage moet herzien worden en dit minstens, zoals ik heel het jaar door positief werd geëvalueerd, moet aangepast worden naar een voldoende (10+/20).

Ik ben steeds bereid om mijn bezwaren mondeling verder toe te lichten.”

Verzoekster legt daarna op 3 juli 2022 nog een aanvulling op haar intern beroep neer.

De beroepscommissie van Thomas More behandelt het beroep in zitting van 4 juli 2022 en komt tot de volgende beslissing:

“[...]

De beroepscommissie heeft beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en niet gegrond is.

De beroepscommissie komt tot deze beslissing op basis van volgende overwegingen:

1. De student argumenteert dat de tussentijdse beoordeling en lesverslagen geen alarmerende signalen bevatten. Bijkomend stelt de student dat de begeleiding gebrekkig was en dat er een grote discrepantie bestaat tussen de tussentijdse beoordelingen en de eindbeoordeling en beoordeling van de mentor en de begeleidende docent van de hogeschool.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de student wel degelijk tussentijds de nodige signalen kreeg dat de stage niet goed verliep en dat de bewering van de student dat ze geen alarmerende signalen zou hebben gekregen niet klopt.

De interne beroepscommissie stelt vast dat dhr. [V.R.] op 30/11 een stageverslag bezorgde aan de opleiding en de student. In dit verslag staan zeer duidelijke tekorten. Slechts op 1 van de 8 te beoordelen doelen is de student geslaagd. Bij alle andere doelen zijn er minstens 1 of meerdere onvoldoendes. Het is de interne beroepscommissie dan ook onduidelijk hoe de student kan beweren dat ze nooit alarmerende signalen zou hebben ontvangen.

De interne beroepscommissie stelt wel vast dat de beoordelende docent de student in het beoordelingsverslag uitdiepingstage wel de kleurcode groen heeft en maar 1 nipt onvoldoende scoort. Echter staan er bij de conclusie ook een aantal zeer duidelijke en belangrijke werkpunten. Ook hier acht de interne beroepscommissie de stelling van de student dat er tussentijds geen negatieve signalen waren niet stand kan houden. In de geschreven feedback bij deze leest de interne beroepscommissie zeer duidelijk dat de student nog een aantal belangrijke zaken moet bijschaven, zoals het uitdiepen van inhoud (zie citaat eigen markering)

*“Kleurcode die het globaal niveau van functioneren weergeeft: groen
Dit was een stage die niet volledig zonder rimpelingen verlopen is, Lynn. Je hebt je er niet door laten opjagen, en dat is zeker een kwaliteit.*

Naar de ingroeistage kan je best hierop letten: in beide vakken naar uitdieping van de inhouden zoeken. Dat zit zeker in jou, maar dat komt er in de lespraktijk nog niet genoeg uit. Dat zal er ook voor zorgen dat je meer nadruk kan leggen op wat van belang is in een lesinhoud, en daardoor zullen je lessen ook meer structuur krijgen in de uitvoering. Verder willen we de doortastendheid die je hebt buiten de rol als leraar, ook zien in je rol als leraar. Daardoor zal je meer aanwezig worden in je les, en daardoor zal ook je klasmanagement beter worden. Blijf ook je vraagstelling verzorgen.

Dit alles zal er[v]oor kunnen zorgen dat je kernkwaliteit meer tot uiting zal komen in je lespraktijk, en dat wil je zelf ook en zullen je lln. heel veel aan hebben. Er zit een heel waardevolle kwaliteit in jou van aanvaarding en niet-oordelen, en tegelijk een doortastendheid. Die beide mogen meer aanwezig komen!”

Van een discrepantie in de beoordeling is hier geen sprake. Ook de stelling van de student dat ze nooit signalen heeft gekregen dat de stage niet goed verliep kan geen stand houden.

2. De student stelt dat ze geslaagd is voor een ander OPO (PAV-stage) met exact dezelfde competenties. Dit tast het vermoeden van een objectieve en kwalitatieve beoordeling van de docent aan.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de te behalen competenties inderdaad identiek zijn. Echter betreft het hier een stage in een zeer specifieke context en gaf de student les PAV en geen geschiedenis, mens & samenleving en godsdienst. Deze PAV-stage is inderdaad goed verlopen.

De context en klemtonen voor een PAV-stage zijn van een andere aard dan deze van de ingroeistage. Er diende voor de PAV-stage ook geen vakdidactische toepassingen worden afgelegd. Dit betekent dat de specifieke vakdidactiek niet aan bod komt én dat de leerstof ook minder uitgediept moet worden, terwijl gebrek aan uitdieping één van de belangrijke tekorten was bij de beoordeling van de ingroeistage.

Tot slot merkt de beroepscommissie op dat de PAV-stage slechts een beperkte stage is van 2 weken terwijl het opleidingsonderdeel ‘ingroeistage’ over 2 semesters loopt met alleen al in het tweede semester 7 weken stage.

3. Wat betreft het niet afleggen van het onderdeel vakdidactische toepassingen.

De interne beroepscommissie stelt vast dat het opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’ bestaat uit 2 delen, met name een uitdiepingsstage en een ingroeistage.

Wat betreft het luik ingroeistage merkt de interne beroepscommissie er in de ECTS-fiche het volgende staan: “*Tijdens deze stage werkt de student ook aan twee van de vier pijlers die als ‘vakdidactische toepassingen’ centraal staan. Dit wil zeggen dat de student bij de uitvoering van de stageactiviteiten aan de slag gaat met opgedane inzichten over twee van volgende pijlers: ICT, evaluatie, differentiatie en taalgericht vakonderwijs.*”

Het niet afleggen van vakdidactische toepassingen was een van de grootste redenen dat de student een zeer lage score kreeg. De student heeft niet deelgenomen aan dit onderdeel, dus kan ze ook logischerwijs geen enkel van de gevraagde doelen bewijzen.

De interne beroepscommissie is van oordeel dat de stelling van de student dat het een vergissing was dat ze dit deel niet diende te af te leggen, niet kan dienen als geldig argument.

In de ECTS-fiche staat verder duidelijk te lezen bij het luik evaluatieactiviteiten: “*Het niet realiseren van alle voorziene stageactiviteiten (observaties, lesstage, reflectiestage, indien[]en stagemappen,...) kan leiden tot een onvoldoende voor ingroeistage, tenzij in overleg met de ombudsvrouw en de opleidingsmanager een andere regeling werd goedgekeurd*”.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de student niet deelgenomen heeft aan de voorziene stageactiviteit ‘didactische toepassingen’ en er geen andere regeling werd goedgekeurd in overleg met de ombudsvrouw en de opleidingsmanager. Bijgevolg kan de student conform de richtlijnen die staan in de ECTS-fiche, niet slagen voor het betrokken opleidingsonderdeel.

4. De student stelt dat het algemeen beoordelingsformulier van de mentor, dhr. [T.] niet werd opgevraagd door de opleiding.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de bewering van de student dat deze algemene beoordeling niet werd opgevraagd klopt.

De opleiding laat weten dat de algemene beoordeling niet meer verder werd opgevraagd, aangezien de beoordelende docent (dossierverantwoordelijke [B.V.D.B.]) over voldoende gegevens beschikte om de ingroeistage van Lynn te evalueren. Mevr. [V.D.B.] analyseerde alle beschikbare lesbegeleidingen, de tussentijdse algemene beoordeling van de mentor, woonde een stageles bij, had een gesprek met de enige mentor van deze stage en bekeek grondig de geposte lesvoorbereidingen, en verslagen in het digitale stagedossier. Dhr. [B.] (bezoekende docent) bezorgde de lesbegeleiding van zijn bezochte stageles aan Mevr. [V.D.B.] en aan Lynn op 27/2.

De interne beroepscommissie is van oordeel dat het te betreuren valt dat het dossier niet volledig was. De interne beroepscommissie is wel van oordeel dat de beoordelende docent voldoende rekening heeft gehouden met de beoordeling van de verschillende stakeholders bij de stage van de student en dat de genomen beslissing voldoende ondersteund wordt door de stukken die wel in het dossier zitten.

De interne beroepscommissie heeft bij het onderzoek van de stukken in het dossier wel vast moeten stellen dat de student zelf een aantal belangrijke stagedocumenten heeft achtergehouden en niet conform de afspraken aan de opleiding heeft bezorgd.

De interne beroepscommissie kan dit vaststellen in een mail dd. 01/07/2022 waarin de student ook in cc staat. Vanaf 28/2 t.e.m. het einde van de stage (1/4) ontbreken alle lesbegeleidingen in de digitale stagemap van Lynn. Nochtans staat in het bericht van Dhr. [T.], stagementor van de school, duidelijk dat hij meerdere lesbegeleidingen per week invulde. De interne beroepscommissie acht het wel zeer verwerpelijk dat de student in een beroep de opleiding verwijt dat één document niet werd opgevraagd bij dhr. [T.] en de beoordeling hierdoor volgens de student niet correct zou zijn verlopen, terwijl ze zelf een groot aantal stukken die dhr. [T.] aan de student heeft overhandigd, niet heeft overgemaakt aan de opleiding, conform de afspraken. De interne beroepscommissie is van oordeel dat het hier zelfs mogelijk om een geval van examenfraude zou kunnen gaan en geeft de opleiding het advies om dit verder te onderzoeken.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet geen redenen om ambtshalve opmerkingen te maken.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Enig middel

In een enig middel beroept verzoekster zich op een schending van de materiëlemotiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In een eerste onderdeel van het middel verwijst verzoekster naar de motieven van de beroepscommissie waarin deze overweegt dat er wel degelijk tussentijdse signalen werden gegeven, en daarbij verwijst naar het stageverslag van de heer V.R. en de werkpunten die niettegenstaande de ‘code groen’ in de feedback werden vermeld. Daaromtrent werpt verzoekster op:

“Deze motivering heeft betrekking op de uitdiepingsstage, niet op de lange ingroeistage. Voor de ingroeistage had verzoekster een andere mentor voor geschiedenis, nl. meneer [V.R.]. Deze samenwerking is jammer genoeg slecht geëindigd door een jammerlijk voorval langs de kant van verzoekster, ze had zich éénmaal overslapen. Na dit voorval werden haar lessen niet meer objectief beoordeeld door deze mentor. De school werd hiervan op de hoogte gesteld en ook Thomas More was op de hoogte van dit voorval. Erg jammer dat dit nu plots terug wordt bovengehaald bij deze argumentatie en dat dit tegen haar wordt gebruikt. Als deze beoordeling objectief was geweest en accuraat, waarom werd de score van meneer [V.R.] dan niet opgeteld bij die van meneer [T.] in de eindbeoordeling van de uitdiepingsstage, en waarom heeft verzoekster toen dan code groen gekregen?

Zoals aangehaald werden er door meneer [V.R.] serieuze tekorten aangeduid. Verzoekster zou geen code groen hebben kunnen krijgen als deze beoordeling wel degelijk accuraat en objectief was. Verweerster weet dit. Het is niet fair dat dit nu tegen verzoekster wordt gebruikt. Verder in de mail wordt ook nogmaals aangegeven dat meneer [T.] de enige stagementor was van haar stage en dat meneer [V.R.] geschrapt is als stagementor. Waarom wordt deze beoordeling er dan hier weer bijgehaald? Nogmaals: zoals te lezen in het intern beroep zijn er nooit signalen gegeven door zowel leerkrachten van de stageschool als van Thomas More dat de lessen van verzoekster tekort kwamen, onvoldoende waren of ze niet voor de stage zou slagen als ze zo verder deed. De feedback was vooral gericht op werkpunten en tips niet op ondermaats lesgeven of een onvoldoende behalen op stagecompetenties. Deze werkpunten werden ook steeds consequent opgevolgd en aangepakt in de stage. Door de vorige stages, waar verzoekster alleen groen scoorde en die redelijk vlot verliepen over de gehele lijn, heeft ze ook nooit negatieve beoordelingen gehad.

Gedurende de stages heeft verzoekster de stage-inhoud kunnen uitdiepen in de praktijk voor de drie de vakken die ze geeft. Deze vraag kwam trouwens ook meermaals voor bij het vak mens en samenleving, een vak waar men zich moet inlezen want dit vak wordt

nergens gegeven en zit net als PAV in het takenpakket van een leerkracht geschiedenis. De individuele scores van verzoekster voor beide vakken (geschiedenis en godsdienst) zijn consistent goed. Verzoekster veronderstelt dat de richting leerstof binnen deze vakken aanbiedt die de studenten in de stages ook moeten kennen of nodig hebben. Het lijkt verzoekster dan ook sterk dat ze plots zo zwak scoort op inhoud als dit tijdens de examens geen enkel probleem is.

Beide voorbeelden die werden geciteerd komen uit de uitdiepingsstage, niet uit de ingroeistage en deze zijn niet uitgesproken negatief. Het zijn werkpunten die verzoekster onderhanden heeft genomen tijdens de PAV stage en de ingroeistage. Er was op geen enkel moment gezegd of geschreven dat het hier een onvoldoende betrof.

De ene keer wordt verzoekster meegedeeld dat de uitdiepingsstage maar een klein element is van de ingroeistage en het dus er niet toe doet dat ze goed scoorde voor dit onderdeel

t.o.v. haar andere stage en de andere keer wordt een beoordeling van de uitdiepingsstage haar voor de neus gehouden als reden voor een onvoldoende. De rol en het belang van deze stage is niet duidelijk gekaderd.

Gedurende de ingroeistage is er gedurende de hele periode een positieve evolutie in haar lesgeven.”

Vervolgens gaat verzoekster in een tweede onderdeel in op de vaststelling van de beroepscommissie dat de te behalen competenties van het opleidingsonderdeel ‘PAV Stage’ inderdaad identiek zijn aan deze van ‘Ingroeistage’. Ter zake doet verzoekster gelden:

“De PAV-stage duurde geen twee maar drie weken: (25/04 t.e.m. 12/05).

De competenties van de PAV-stage zijn dezelfde als die van de ingroeistage. Voor de PAV-stage werd verzoekster positief beoordeeld met code groen, voor de uitdiepingsstage werd ze beoordeeld met code groen, voor de ingroeistage krijgt ze plots een zwaar tekort. Het lijkt verzoekster sterk dat ze op een korte periode plots zo ondermaats presteert om dan plots weer kwalitatief les te geven op een andere school. Als er gekeken wordt naar andere stageperiodes wordt er elke keer consistent groen behaald.

Gedurende de PAV-stage werd er inderdaad enkel PAV gegeven maar dit wil niet zeggen dat er geen ruimte was voor differentiatie, verbreding en uitdieping. Dit waren werk puntjes uit de vorige stage en werden meegenomen naar de derde stageperiode en verder ingezet. Dit kan aangetoond worden door de toets in het 4e jaar, de uitstap in het vierde jaar en de themabundel die moest worden samengesteld in het 5e en 6e jaar. (dit alles binnen een stage van drie weken). De leskwaliteit en competenties die beoordeeld werden voor beide stages (ingroeistage en PAV-stage) zouden toch identiek evenredig moeten zijn voor alle lessen en vakken. Wat maakt het vak PAV plots minder of anders als het dezelfde competenties deelt?

Dit argument is duidelijk niet houdbaar en derhalve kennelijk onredelijk.”

Ten derde staat verzoekster stil bij de overweging dat zij de vakdidactische toepassingen van het luik ‘ingroeistage’ niet heeft afgelegd. Daaromtrent betoogt verzoekster:

“Vakdidactische toepassingen is een onderdeel van didactisch ontwerpen dat wordt voortgezet in het derde jaar. Voor het vorige onderdeel (D05) was verzoekster niet geslaagd.

Ze moet hiervoor een herkansing doen in augustus (in de vorm van een groeiportfolio). Verzoekster ging er na haar gesprek hierover in februari met meneer [B.] verkeerdelijk van uit dat ze Vakdidactische toepassingen automatisch ook in herkansing zou moeten afleggen aangezien deze twee elkaar opvolgen. Voor beide onderdelen moest er een portfolio met de persoonlijke groei doorheen de stage en verschillende vakdidactische toepassingen worden vastgelegd. Verzoekster heeft hieraan niet deelgenomen. Van verweerster uit werd haar verzekerd dat ze niet enkel kan buizen voor het niet deelnemen aan vakdidactische toepassingen.”

Ten slotte gaat verzoekster in een vierde onderdeel in op de slotoverwegingen van de beroepscommissie omtrent het niet-opvragen van de algemene beoordeling door mevrouw V.D.B. en de verwijten die aan verzoekster worden gemaakt met betrekking tot de volledigheid van haar dossier. Hieraan werpt verzoekster tegen:

“Er wordt aangehaald dat de algemene beoordeling niet werd opgevraagd door mevrouw [V.D.B.]. Dat dit niet nodig was om verzoekster te beoordelen omdat ze genoeg gegevens had om haar te beoordelen, klopt niet.

Ze had geen beoordelingsformulieren na 28/02, deze heeft ze overigens ook niet in haar bezit. Deze werden mondeling besproken met de stagementor van de school. Mevrouw [V.D.B.] is overigens maar één keer komen kijken, terwijl er normaal minstens twee lessen moesten worden geobserveerd door de dossierverantwoordelijke ([V.D.B.]) én er zijn enkel lessen godsdienst geobserveerd gedurende de ingroeistage.

Dit argument van verzoekster uit het intern beroep (m.n. dat niet voldoende bezoeken werden georganiseerd) krijgt geen afdoende antwoord.

De andere bezoekende docent, meneer [B.], heeft in het eerste deel van de ingroeistage een les godsdienst geobserveerd. Mevrouw [V.D.B.] heeft ook een les godsdienst geobserveerd en geen les geschiedenis of mens en samenleving.

Als dit alles genoeg zou zijn om van verzoekster een objectieve beoordeling te maken over haar stage die 62 lesuren bevatte, zou deze toch zeer éénzijdig zijn. Verzoekster heeft na elke stageles (en daarbuiten) feedback en een gesprek gehad met meneer [T.], de enige stagementor. Deze waren nooit negatief, haar lessen werden nooit aangegeven als onvoldoende...

Het lijkt verzoekster sterk dat meneer [T.] in gesprek met mevrouw [V.D.B.] plots zaken anders zou aangeven dan tegenover verzoekster.”

In haar antwoordnota verduidelijkt verwerende partij vooreerst de opbouw van het opleidingsonderdeel. Zij licht toe dat het totale opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’ bestaat uit twee onderdelen: ‘uitdiepingsstage’ en ‘ingroeistage’, waarbij het onderdeel ‘ingroeistage’ bestaat uit een divers pakket van stagelessen en pedagogische taken zoals vakdidactische toepassingen, proefwerkenstage en coaching-stage.

Met betrekking tot de stagementoren zet verwerende partij uiteen dat verzoekster tijdens het eerste onderdeel uitdiepingsstage les gaf onder begeleiding van twee stagementoren, de heren V.R. en T., die beiden de algemene beoordeling van de uitdiepingsstage hebben ingevuld. Daaruit (stukken 13 en 14 administratief dossier) blijkt volgens verwerende partij dat verzoekster nog heel wat werkpunten had: in het verslag staan duidelijke tekorten en verzoekster is voor slechts één van de acht te beoordelen doelen geslaagd.

Stagementor V.R. heeft dit beoordelingsdocument op 30 november 2022 per e-mail overgemaakt aan verzoekster en aan de stagecoördinator lerarenopleiding secundair onderwijs, waarbij de heer V.R. aanstuurde op een andere stageplaats voor het afwerken van het tweede onderdeel ingroeistage van de ingroeistage. Verwerende partij licht toe dat dit is gestoeld op de volgende opmerking inzake ‘organiseren’:

“Lynn kwam tijdens één stageles 45 minuten te laat aan. Ze was overslapen. Zelf initiatief nemen bleef eerder uit. Ze was wel flexibel genoeg. Bij verantwoordelijkheidszin stelt zich een groot probleem. Het feit dat Lynn te laat was werd opgemerkt door leerlingen. Een gesprek tussen de collega’s werd opgevangen en op de scouts herverteld. Zoals zo vaak met 16-jarigen ging niet alleen de context verloren, maar werd ook één en ander aangedikt. Ik werd ter verantwoording geroepen over deze verhalen op de scouts. Het feit dat ze geen onderscheid kan maken tussen de (semi-) professionele en privésfeer weegt voor mij zwaar door.”

Verwerende partij stelt dat naar aanleiding van deze e-mail werd beslist om verzoekster tijdens het tweede onderdeel ingroeistage enkel te laten begeleiden door de stagementor T. en niet meer door de heer V.R. en dat het enkel aan de goodwill van de heer T. te danken is dat verzoekster haar tweede onderdeel nog op dezelfde stageplaats kon afleggen.

Verwerende partij betwist vervolgens uitdrukkelijk de door verzoekster aangehaalde positieve evaluaties tijdens zowel de uitdiepingsstage als de ingroeistage. Verwerende partij stelt dat verzoekster wel degelijk tussentijds de nodige signalen heeft gekregen dat de stage niet goed verliepen zij verwijst naar het document ‘algemene beoordeling van de uitdiepingsstage’ van de stagementoren, waarin nog heel wat werkpunten en duidelijke tekorten zijn vermeld: verzoekster slaagt voor slechts één op de acht te beoordelen doelen en bij alle andere doelen zijn er één of meer onvoldoendes. Verwerende partij benadrukt ook dat de beoordeelende docent, de heer P., in het beoordelingsverslag van de uitdiepingsstage (stuk 12 administratief dossier) weliswaar de kleurcode groen heeft gegeven, maar dat er opnieuw duidelijke en belangrijke werkpunten zijn weergegeven:

“Dit was een stage die niet volledig zonder rimpelingen is verlopen, Lynn. Je hebt je er niet door laten opjagen en dat is zeker een kwaliteit. Naar de ingroeistage kan je best hierop letten: in beide vakken naar uitdieping van de inhouden zoeken. Dat zit zeker in jou, maar dat komt er in de lespraktijk nog niet genoeg uit. Dat zal er ook voor zorgen dat je meer nadruk kan leggen op wat van belang is in een lesinhoud, en daardoor zullen je lessen ook meer structuur krijgen in de uitvoering. Verder willen we de doortastendheid die je hebt buiten de rol als leraar, ook zien in je rol als leraar. Daardoor zal je meer aanwezig worden in je les, en daardoor zal ook je klasmanagement beter worden. blijf ook je vraagstelling verzorgen. Dit alles zal er[v]oor kunnen zorgen dat je kernkwaliteit meer tot uiting zal komen in je lespraktijk, en dat wil je zelf ook en zullen je lln. heel veel aan hebben. Er zit een zeer waardevolle kwaliteit in jou van aanvaarding en niet-oordelen, en tegelijk een doortastendheid. Die beide mogen meer aanwezig komen!”

Bovendien, zo stelt verwerende partij, zijn er ook wat betreft het tweede onderdeel van de ingroeistage weldegelijk opmerkingen en werkpunten. Zij verwijst ter zake naar de tussentijdse algemene beoordeling van de stagementor T., de lesbegeleidingen van stagementor T. (stuk 21 administratief dossier), de feedback van de dossierverantwoordelijke V.D.B. in het beoordelingsverslag (stuk 15 administratief dossier), de feedback van de bezoekende docent B. tijdens de ingroeistage (stuk 20 administratief dossier) en de e-mail van de bezoekende docent B. van 28 februari 2022 aan verzoekster en de stagementor (stuk 20 administratief dossier). Daarenboven volgde na de stagebezoeken van mevrouw V.D.B. en de heer B. ook een nagesprek met verzoekster en de stagementor, waarbij op klasmanagement, verdieping en het meer zichtbaar maken van de lesstructuur werd gewezen als belangrijke werkpunten, en blijkt ook uit de algemene beoordeling van stagementor T. dat verzoekster verschillende onvoldoendes scoorde.

Verwerende partij besluit uit het bovenstaande dat de bewering van verzoekster dat zij het hele jaar door positief zou zijn geëvalueerd, indruist tegen de stukken van het dossier: zowel mondeling als schriftelijk werden tussentijds de nodige signalen gegeven dat de stage niet goed verliep.

Waar verzoekster doet gelden dat zij voor het tweede onderdeel ‘ingroeistage’ door de heer V.R. niet meer objectief zou zijn beoordeeld, doet verwerende partij in hoofdorde gelden dat verzoekster dit middel in de interne beroepsprocedure niet heeft opgeworpen en dat het thans bijgevolg niet ontvankelijk is.

Ondergeschikt werpt verwerende partij tegen dat het middelonderdeel alleszins ongegrond is, aangezien de heer V.R. verzoekster bij het tweede onderdeel van de stage niet meer heeft

begeleid. Bovendien slaagt verzoekster er niet in het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid aan het wankelen te brengen.

Vervolgens gaat verwerende partij in op het gegeven dat verzoekster de vakdidactische toepassingen als wezenlijk onderdeel van de ingroeistage niet heeft afgelegd. Zulks leidt tot een onvoldoende voor het onderdeel ingroeistage: competentiecluster 1 ‘lesvoorbereidingen maken’ en competentiecluster 8 ‘reflecteren’ werden elk met twee graden verlaagd volgens het generiek beoordelingsdocument vakdidactische toepassingen (stukken 10 en 15 administratief dossier).

Verwerende partij duidt nader dat verzoekster zich voor vakdidactische toepassingen had ingeschreven en de aankondiging ervan kon opvolgen via Canvas: zo had verzoekster op 16 maart 2022 ingetekend om aanwezig te zijn en had zij de door haar gekozen thema’s doorgegeven (evaluatie voor godsdienst en taalgericht vakonderwijs voor geschiedenis). Verzoekster kwam evenwel niet opdagen en bleef ongewettigd afwezig, en de map ‘vakdidactische toepassingen’ in haar digitale stagemap bleef leeg (stuk 21 administratief dossier).

De beweringen van verzoekster dat haar werd verzekerd dat zij niet kan buizen enkel ten gevolge van het niet deelnemen aan vakdidactische toepassingen, en dat zij ervanuit ging dat zij de vakdidactische toepassingen ook in herkansing moest afleggen, zijn volgens verwerende partij niet bewezen en worden ten stelligste betwist. Verwerende partij beklemtoont formeel dat geen enkele docent aan verzoekster heeft gemeld dat zij dit onderdeel niet hoefde af te leggen om te kunnen slagen.

Verwerende partij spreekt ook tegen dat het onderdeel vakdidactische toepassingen hetzelfde zou zijn als de oefeningen in een ander opleidingsonderdeel, met name ‘Didactisch ontwerpen 5’: het onderdeel vakdidactische toepassingen behoort bij het opleidingsonderdeel ingroeistage, zoals de ECTS-fiche en de stagegids duidelijk vermelden.

Verwerende partij besluit wat dit onderdeel betreft dat het stage-info document uitdrukkelijk bepaalt dat het niet realiseren van alle voorziene stageactiviteiten (observaties, lesstages, indienen stagemappen, vakdidactische toepassingen, ...) kan leiden tot een kleurcode rood, tenzij in overleg met de ombudsvrouw en de opleidingsmanager een andere regeling goedgekeurd werd, wat *in casu* niet het geval is.

Met betrekking tot de volledigheid van verzoeksters stagemap, stipt verwerende partij aan dat verzoekster heel wat fouten heeft gemaakt inzake competentiecluster 7 ‘organiseren’, doordat

de volgende documenten in de stagemap ontbreken: (i) het lesbegeleidingsformulier van de bezoekende docent B; (ii) de lesbegeleidingsformulieren vanaf 28 februari 2022 tot en met het einde van de stage (de studenten moesten echter elke week minstens één lesbegeleiding per vak, opgemaakt door de stagementor, beschikbaar te stellen in de digitale stagemap, en stagementor T. heeft gemeld dat hij per week vijf à zes lesbegeleidingen per week invulde); (iii) de bijlagen van de lesvoorbereidingen, en (iv) de taken met betrekking tot vakdidactische toepassingen.

Verwerende partij wijst erop dat het stage-info document uitdrukkelijk bepaalt dat indien de student de stagemap te laat of onvolledig indient of wanneer hij zich niet gehouden heeft aan de afspraken in verband met het posten van de planning en het indienen van lesvoorbereidingen bij mentoren, dit kan leiden tot een onvoldoende voor de competentiecluster ‘organiseren’ en dat dit consequenties zal hebben voor de kleurcode (stuk 8 administratief dossier). Daarnaast overigens, zo stelt verwerende partij nog, behaalde verzoekster heel wat nipt onvoldoendes op andere competentieclusters (stukken 12 en 15 administratief dossier).

Verwerende partij betwist dat de competenties van de PAV-stage transponeerbaar zijn naar het opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’. Verwerende partij verduidelijkt dat de te behalen competenties van de ingroeistage weliswaar dezelfde zijn als die van de PAV-stage, maar dat de PAV-stage een stage in een zeer specifieke context is, met andere klemtonen. Bovendien moet verzoekster voor de PAV-stage geen vakdidactische toepassingen afleggen. Dit betekent volgens verwerende partij dat de specifieke vakdidactiek niet aan bod komt én dat de leerstof ook minder uitgediept moet worden, terwijl gebrek aan uitdieping net één van de belangrijke tekorten was bij de beoordeling van de ingroeistage. Verzoekster gaf tijdens deze stage bovendien geen geschiedenis, godsdienst of mens & samenleving.

Hoe dan ook is de argumentatie van verzoekster voor verwerende partij niet relevant: uit resultaten die een student voor een ander opleidingsonderdeel heeft behaald, kan noch een recht, noch een vermoeden worden geput voor de quotering van verwante opleidingsonderdelen.

De stelling van verzoekster dat zij bij de stage tweemaal moet worden gevisiteerd, is volgens verwerende partij onjuist. Zij wijst erop dat het stage-infodocument (stuk 8 administratief dossier) aangeeft: “*tijdens deze twee weken krijg je tevens een bezoek van een docent*”. Over een tweede stagebezoek door de dossierverantwoordelijke is er niets vermeld. Verwerende partij licht toe dat er in de praktijk wel naar wordt gestreefd om twee stagebezoeken in te plannen tijdens het onderdeel ingroeistage van de ingroeistage, en dat dit bij verzoekster ook is

gebeurd: op 25 februari 2022 heeft docent B. een stagebezoek afgelegd, en op 28 maart 2022 is dossierverantwoordelijke V.D.B. aanwezig geweest. Aangezien verder niets wordt vermeld over welke vakken een docent moet bijwonen en het dus mogelijk is dat twee lessen van hetzelfde vak worden bijgewoond, is verwerende partij van oordeel dat de voorschriften werden nageleefd.

Tot slot doet verwerende partij nog gelden dat zij naar aanleiding van het intern beroep telefonisch contact heeft opgenomen met stagementor T., waarbij deze heeft meegedeeld dat hij elke week twee lesbegeleidingen heeft ingevuld en overhandigd aan verzoekster (stuk 16 administratief dossier). Niettegenstaande dit, heeft verzoekster sedert 28 februari 2022 geen lesbegeleidingen meer overgemaakt aan de dossierverantwoordelijke, mevrouw V.D.B., en heeft zij deze documenten aldus achtergehouden. Verwerende partij benadrukt dat indien zij dit vooraf had geweten, zij een fraudedossier zou hebben opgestart.

Het algemeen beoordelingsdocument van het tweede onderdeel ingroeistage van stagementor T. werd pas op 1 juli 2022 aan verwerende partij overgemaakt (stukken 16 en 17 administratief dossier). Verwerende partij betreurt dit, maar stipt aan dat dossierverantwoordelijke V.D.B. rekening heeft kunnen houden met de beoordeling van de verschillende stakeholders bij de stage van verzoekster. De genomen beslissing wordt derhalve, naar oordeel van verwerende partij, voldoende ondersteund door de stukken die wel in het dossier zitten. Zij wijst erop dat mevrouw V.D.B. alle beschikbare lesbegeleidingen en de tussentijdse algemene beoordeling van de stagementor heeft kunnen evalueren, dat zij een stageles heeft bijgewoond, dat zij een gesprek heeft gehad met stagementor T., dat zij de lesvoorbereidingen van verzoekster grondig heeft bekijken en dat zij kennis heeft genomen van de lesbegeleiding van de bezoekende docent, de heer B.

Ten slotte betoogt verwerende partij dat uit het algemeen beoordelingsdocument van de stagementor T. (dat later werd bezorgd) blijkt dat zijn beoordeling in lijn ligt met die van de dossierverantwoordelijke en dat de stage van verzoekster als onvoldoende werd beoordeeld (stuk 17 administratief dossier).

Verwerende partij besluit dat het examencijfer van 6/20 aldus op een weloverwogen manier tot stand is gekomen.

In haar wederantwoordnota gaat verzoekster nog uitvoerig op één en ander in.

Met betrekking tot de beoordeling door beide stagementoren stelt verzoekster:

“Gedurende het eerste onderdeel uitdiepingsstage gaf verzoekster inderdaad les onder begeleiding van twee stagementoren, dhr. [V.R.] én dhr.[T.]. De algemene beoordeling van de uitdiepingsstage die besproken wordt in dit argument is echter niet ingevuld door beide stagementoren. Het besproken stuk is enkel ingevuld door dhr. [V.R.]. De ervaringen die in volgend document worden aangehaald komen uit de stagelessen die verzoekster bij dhr. [V.R.] gaf. In de hoofding van het document staan bij ‘stagementoren’ beide namen van de stagementoren, dhr. [V.R.] en dhr. [T.], deze hoofding wordt geacht door de student ingevuld te worden en te versturen naar de stagementoren. Deze kunnen zelf kiezen om de algemene beoordeling samen of individueel in te vullen; dhr. [V.R.] had verzoekster laten weten dat hij deze liever alleen invulde.

Verweerster had voor de uitdiepingsstage dus twee verslagen moeten ontvangen. Er staat duidelijk aangegeven in de mail die dhr. [V.R.] stuurt naar de stagecoördinator van Thomas More ([V.D.B.]) dat deze evaluatie door hem is ingevuld, ze werd verstuurd vanuit zijn mailadres, werd ondertekend met enkel zijn handtekening. Bij handtekening mentoren onderaan het document staat enkel de handtekening van dhr. [V.R.], niet van dhr. [T.]. Dhr. [T.] word[t] ook niet in CC of BCC gezet bij het verzenden van de mail en de mail werd alleen ondertekend met de naam van dhr. [V.R.].

Verzoekster vraagt zich dan ook ten stelligste af of dhr. [T.] ooit een algemeen beoordelingsformulier doorstuurde voor de uitdiepingsstage. Verzoekster vermoedt dat dit niet het geval is aangezien verweerster enkel terugvalt op de beoordeling die door dhr. [V.R.] is ingevuld. Opnieuw is er sprake van nalatigheid van verweerster. Verzoekster is weer niet volledig beoordeeld geweest op de aangelegde stageperiode. Nog verzoekster, noch haar stagementor zouden weer op de hoogte zijn gebracht dat er belangrijke documenten ontbraken die de stagementoren moeten doorsturen naar de school. Jammer dat dit een veelvoorkomende trend lijkt te zijn gedurende de stageprocessen van verzoekster.”

Met betrekking tot de objectiviteit van de beoordeling door stagementor V.R. doet verzoekster gelden dat de ‘duidelijke tekorten’ die worden aangehaald in stuk 13 van het administratief dossier, toe te schrijven zijn aan de heer V.R. (in november) en niet aan de heer T. of enige andere beoordeling. Verzoekster stelt dat de objectiviteit van de heer V.R. later meermaals in vraag wordt gesteld, zowel door docenten van verwerende partij als door personeelsleden van de stageschool.

Waar verwerende partij stelt dat het aan de goodwill van de heer T. te danken is dat verzoekster haar stage kon voortzetten, repliceert verzoekster:

“Het is net pas na de mail van de stagementor, dhr. [V.R.] dat verweerster overweegt om een andere mentor aan te stellen voor de verdere stage. Uit mailverkeer van 16/11 met de dossierbeheerder van de uitdiepingsstage, dhr. [P.], wordt er al gesproken over een mogelijke malcontentement van zijn kant over verzoekster die hij uitdrukt naar de dossierbeheerder tijdens zijn stagebezoek maar niet naar verzoekster toe. Slechts vier

dagen later, op 20/11 om 20.05 licht verzoekster haar dossierbeheerder, dhr. [P.], in over [het feit] dat hij toch verneemt van anderen dat de stagementor niet objectief is kunnen blijven na het incident waarbij verzoekster zichzelf had overslapen. Verzoekster stelt dhr. [P.] hiervan op de hoogte tien dagen voor de stappen worden ondernomen om een nieuwe stagementor te zoeken. Verzoekster brengt ook dhr. [B.], een andere vakdocent, hiervan ook op de hoogte na een hoorcollege. Op 21/11 is verzoekster een gesprek aangegaan met een andere leerkracht van de stageschool en wordt het voorval besproken, dhr. [P.] wordt ook hiervan op de hoogte gebracht via mail. Alsook van het gesprek met dhr. [V.R.] en verzoekster dat plaats zal vinden op 30/11, de dag dat dhr. [V.R.] het algemene beoordelingsformulier per mail doorstuurde naar [V.D.B.]. Dit gesprek, dat door verzoekster werd voorgesteld om het te kunnen uitpraten en te weten te komen welke problemen er waren tussen hen en waar ze uit voorkwamen, vond plaats op de stageschool op het eerste lesuur, dus voor meneer [V.R.] het formulier doorstuurde via mail naar [V.D.B.]. Het gesprek was niet goed verlopen.”

Nog inzake de objectiviteit van de beoordeling doet verzoekster gelden:

“De objectiviteit van dhr. [V.R.] wordt in het mailverkeer tussen verzoekster en de dossierverantwoordelijke van de uitdiepingsstage, dhr. [P.], in vraag gesteld door dhr. [P.]. Hij haalt dit tweemaal aan in zijn mailverkeer. Dat zijn objectiviteit in vraag wordt gesteld is dan ook niet raar. Hij laat aan de docenten van Thomas More, andere leerkrachten van Don Bosco Mariaberg en zelfs leerlingen zijn ongenoegen over verzoekster horen (een ongenoegen dat plots opkomt nadat verzoekster zich eenmalig heeft overslapen en een les niet heeft gegeven). Daarvoor zijn de beoordelingen positief. Naar verzoekster toe bleef de mentor, dhr. [V.R.] ook altijd neutraal over haar lesgeven en kwamen tekorten en ergernissen pas naar boven toen verzoekster deze hoorde via anderen en op het gesprek van 30/11.

Dhr. [V.R.] begeleidde verzoekster inderdaad niet tijdens de tweede stageperiode, de ingroeistage. Hier werd verzoekster verder begeleid door dhr. [T.]. Deze mentor is altijd objectief gebleven in zijn beoordelingen en hier werd dan ook geen melding van gemaakt. In het eerste deel van de stage (de uitdiepingsstage) onder mentorschap van dhr. [V.R.] was er wél sprake van niet-objectiviteit. Die aan verschillende mentoren is aangekaart en besproken. Er volgde mailverkeer met verscheidene docenten zoals dhr. [P.], dhr. [H.] en dhr. [B.]:”

Verzoekster voegt hierbij schermafdrukken van correspondentie met de heer P. en met de heer H. (opleidingsmanager en lector geschiedenis).

Vervolgens gaat verzoekster in op de positieve evolutie en evaluatie. Zij stelt:

“Waar wordt aangegeven dat verzoekster duidelijke signalen heeft gekregen dat de stage niet goed verliep, dat haar lesgeven onvoldoende was, dat ze grove veranderingen moest ondernemen in haar lesgeven, dat ze de kans riskeerde om haar stage opnieuw te moeten doen? Dit is nergens terug te vinden. Nog steeds brengt verweerster geen concreet bewijs bij dat deze beweringen kan staven.

Als er bij de uitdiepingsstage al grove tekorten van deze aard worden gegeven en de objectiviteit van dhr. [V.R.] niet werd betwist vindt verzoekster het erg onwaarschijnlijk dat ze alsnog kleurencode groen heeft ontvangen voor deze stageperiode. Als er toen al zoveel fout zat, als er toen al werd aangegeven dat verzoekster het niet zou halen dit jaar, dat ze ondermaats presteerde zou het irreël zijn om haar de kleurencode groen te geven. Dit duidt nogmaals op de subjectieve aard van het verslag van dhr. [V.R.], waar in veel mindere mate rekening mee wordt gehouden en op de kwaliteiten als leerkracht. De conclusie geeft weer enkele tips en kleinere werkpunten aan, weer worden er geen grove tekorten of ernstige fouten aangehaald.

Na de stagebezoeken volgde inderdaad een gesprek tussen verzoekster, de bezoekende docent en de stagementor. Gedurende deze gesprekken werd besproken wat beter kon en wat al goed was, waarin verzoekster was gegroeid en waar er ruimte was voor verbetering. Deze gesprekken zijn nooit op een enkel moment uitgesproken negatief of alarmerend geweest voor verzoekster. Er werd haar niet gezegd dat ze niet zou kunnen slagen als ze in deze trend zou voortzetten, er werd haar niet gezegd dat ze niet goed bezig was, dat haar lesgeven onvoldoende was,... Uit het gesprek met dhr. [B.] en dhr. [T.] werd de keuze gemaakt door dhr. [B.] dat verzoekster klaar was om alleen voor de klas te staan (zonder al te veel begeleiding of aanwezigheid van de mentor tijdens de stagelessen). Een keuze die gemaakt moet worden in het midden van de stage en die duidelijk aangeeft of de student klaar is om leerkracht te worden en de nodige capaciteiten bezit. Verzoekster mocht alleen voor de klas staan. Een duidelijk signaal dat alles goed verliep, anders dhr. [B.] deze keuze niet gemaakt.

Er worden enkele onvoldoendes aangehaald in het algemene beoordelingsverslag. Deze wegen niet op tegen de verbetering of ‘groei’ die tijdens deze ingroei-stage is gemaakt. Er wordt ook duidelijk aangegeven dat deze te wijten zijn aan enkele werkpunten waar verzoekster zich nog in kan verdiepen in de laatste stageperiode, de PAV-stage. Werkpunten die middels ervaring verbeteren. Bezoekende docent [B.] heeft ook enkel werkpunten aangehaald die verzoekster in haar verdere stage moest proberen te verbeteren. Er werd ook hier niet gesproken over grove fouten of onvoldoendes.”

Met betrekking tot de vakdidactische toepassingen doet verzoekster nog gelden:

“Verzoekster had, zoals eerder aangegeven, verkeerdelijk opgevangen/opgevat dat ze dit vak automatisch in tweede zit moest doen omdat het vak dat aansluiting hierbij heeft, Didactisch Ontwerpen 5, en wordt gegeven in het eerste semester, ook in tweede zit moest worden afgelegd. Verzoekster heeft over het herdoen van haar taak voor DO5 een gesprek ingepland met dhr. [B.] waarbij werd besproken dat ze voor DO5 en voor vakdidactische toepassingen dezelfde voorbeelden in haar portfolio mocht gebruiken. Verzoekster heeft vanuit deze veronderstelling foute conclusies getrokken.

Na de puntenpublicatie op 29/06 heeft verzoekster contact proberen op te nemen met de school en heeft ze een gesprek gehad met dhr. [H.] via de telefoon. Verzoekster was erg gechoqueerd door de uitslag van haar Ingroei-stage en had heel veel vragen, ook had verweerster niet haar eigen evaluatiereport van de stage geüpload in haar map, het formulier van een medestudent zat in de map van verzoekster waardoor ze geen commentaar of feedback kon lezen over wat er nu exact fout was.

Verzoekster vroeg aan dhr. [H.] of het mogelijk zou zijn dat ze gebuisd was doordat ze vakdidactische toepassingen nog moest afleggen en toen heeft hij verzoekster aan de telefoon verzekerd dat ze niet zou kunnen buizen voor de gehele ingroeistage (een redelijk zware stageperiode van enkele weken) door vakdidactische toepassingen nog niet te hebben gedaan. Dit werd verzoekster achteraf verzekerd. Hoewel ze tijdens het gesprek met mevr. [V.D.B.] eerder wel het idee kreeg dat voor haar daar de nadruk op lag.

Vakdidactische toepassingen behoort tot de ingroeistage en didactisch ontwerpen bij de uitdiepingsstage, het is dan ook geen onlogische veronderstelling om deze twee onderdelen aan elkaar te linken aangezien de twee stageperioden ook samen worden beoordeeld.

Het niet realiseren van alle voorziene stageactiviteiten kan leiden tot een kleurcode rood. Verzoekster heeft slechts één stageactiviteit niet kunnen voltooien. Deze kan leiden tot een kleurcode rood, in haar geval was het direct een kleurcode rood terwijl haar andere stageperioden altijd kleurcode groen hebben gekregen.”

Verzoekster gaat vervolgens ook in op de documenten die zij nagalaten heeft in te dienen:

“Het klopt dat verzoekster vergeten was het lesbegeleidingsformulier van bezoekende docent dhr. [B.] te uploaden in de digitale stagemap. De dossierbeheerder heeft deze echter wel kunnen inlezen. De lesbegeleidingsformulieren van dhr. [T.] die werden opgesteld na 28/02 zijn nooit in het bezit van verzoekster gekomen. Na elke les werden de lessen mondeling overlopen met verzoekster en de stagementor dhr. [T.]. Na 28/02 mocht verzoekster ook alleen voor de klas staan en was hij niet constant volledige lessen meer aanwezig zodat ze ook haar klasmanagement op punt kon stellen. Als er bijlagen waren voor lessen werden deze toegevoegd in de digitale stagemap. De taken m.b.t. vakdidactische toepassingen werden niet toegevoegd omdat verzoekster verkeerdelyk in de veronderstelling was dat ze deze nog niet moest indienen.

‘Heel wat onvoldoendes’ die gebaseerd waren op een algemeen evaluatiedocument van dhr. [T.] van de ingroeistage die mevr. [V.D.B.] niet gekregen had, op een algemeen evaluatiedocument van de uitdiepingsstage [dat] enkel ingevuld was door dhr. [V.R.] en niet door dhr. [T.] en die als niet-objectief werd beschouwd door andere dossierbeheerders en docenten van Thomas More, op een eenmalig stagebezoek van mevr. [V.D.B.] en dhr. [B.] die beide een les godsdienst observeerden en geen andere stagelessen hebben bijgewoond van de twee andere vakken die verzoekster gaf gedurende de stage (geschiedenis en mens & samenleving). ‘Heel wat onvoldoendes’ die zijn uitgereikt zonder een degelijke documentatie van de volledige stage. De titel ‘ontbrekende bronnen’ is beter gekozen voor hoe mevr. [V.D.B.] haar ‘gegronde’ keuze heeft gemaakt.”

Met betrekking tot de relevantie van de PAV-stage en de repliek van verwerende partij dat elk opleidingsonderdeel een eigen finaliteit heeft en aan de hand van afzonderlijke competenties en evaluatiecriteria wordt beoordeeld, zet verzoekster nog het volgende uiteen:

“Hoe komt het dan dat de ECTS-fiche van de PAV-stage en de ingroeistage zo goed als identiek zijn, de behalen competenties zijn identiek, de stages volgen elkaar op en werken met eenzelfde quotering en principes. Gedurende de stageperiode van de ingroeistage werd ook door mevr. [V.D.B.] aangehaald tijdens het stagebezoek dat verzoekster in het klasmanagement en sturen van de klas verder kon verbeteren in de PAV-stage. De positieve groei die werd doorgezet door alle stageperioden van afgelopen academiejaar wordt ook hier voortgezet in de PAV-stage. Ook hier wordt kleurcode groen aangeduid en krijgt verzoekster nogmaals de bevestiging dat ze wel degelijk voor een klas kan staan. Hier wordt trouwens aangehaald dat dit een erg specifieke context en situatie is omdat verzoekster een vak geef dat niet één van haar twee eigen onderwijsvakken is. Dit heeft verzoekster ook gedaan tijdens de ingroeistage. Verzoekster gaf mens en samenleving, een vak waarin ze geen opleiding kreeg vanuit Thomas More. Lesgeven is lesgeven, de materie doet daar weinig toe. Als verzoekster een vak dat ze niet kent zelfs goed kan geven mag het duidelijk wezen dat ze de kwaliteiten van een goede leerkracht zeker in zich heeft.

Voorts zou het opmerkelijk zijn dat op competenties waar verzoekster bij de ingroeistage (die maar enkele weken voor de PAV-stage was) plots een gigantische groei zou hebben gemaakt en ineens wel goed zou scoren op competenties die ze hiervoor niet beheerde. Dit zou zeer verwonderlijk zijn. Zeker als er wordt gekeken naar de stageperiode voor de ingroeistage waar wordt aangeduid in het verslag van dossierbeheerder dhr. [P.] dat ze dergelijke competenties wel bezit. Het enige tekort dat hier wordt aangehaald valt terug op het eenmalige overslapen.”

Tot slot gaat verzoekster nog in op de opvolging van de stage:

“Mevr. [V.D.B.] heeft verzoekster mondeling meegedeeld tijdens het gesprek op 30/06, de dag na de publicatie van de punten, dat dossierbeheerders normaal gezien zeker proberen om twee lessen bij te wonen en dat dit haar jammer genoeg niet gelukt was. Verzoekster heeft na 28/02 geen lesbegeleidingen meer ontvangen. Ze vindt het echter wel frappant dat er zo hard wordt ingespeeld op deze lesvoorbereidingen en het ontbreken ervan terwijl mevr. [V.D.B.] duidelijk had laten weten dat ze er niet mee inzag een beslissing te maken over het stagepunt van verzoekster zonder deze lesbegeleidingsformulieren en sterker nog zonder het algemene beoordelingsformulier van de stagmentor dhr. [T.]. Er werd noch aan verzoekster noch aan dhr. [T.] nota gemaakt van dat dit document ontbrak. Het algemene beoordelingsformulier wordt meestal rechtstreeks doorgestuurd naar de stage coördinator van Thomas More, mevr. [V.D.B.] (dit staat ook te lezen bovenaan het document). Verzoekster was dus niet op de hoogte dat dit document ontbrak en dhr. [T.] werd ook niet herinnerd of gemaild om deze alsnog door te sturen.

Hoe kan iemand die één les is komen bijwonen een gegronde beslissing nemen over een stageperiode die uit 62 lesuren bestaat en daarbuiten ook tal van andere verantwoordelijkheden en taken inhoudt zonder alle documentatie te hebben en zonder het algemene beoordelingsformulier van de stagmentor die mij effectief heeft begeleid gedurende deze weken en verzoekster wél 62 uur aan de slag heeft gezien. Begrijpe, wie begrijpen kan...

Bovendien was de beoordeling die uiteindelijk toch nog bezorgd is kunnen worden aan mevr. [V.D.B.] niet negatief geladen en benadrukte deze de groei doorheen de stage die verzoekster had doorgemaakt, gaf deze me tips voor de volgende stageperiode en lag de

nadruk bij werkpunten vooral op zaken die ze zou vergaren als ze meer ervaring had in het onderwijs als werkende leerkracht.”

Beoordeling

In een eerste onderdeel acht verzoekster de materiëlemotiveringsplicht geschonden doordat in de bestreden beslissing als bewijs van negatieve tussentijdse signalen wordt verwezen naar de feedback. Die feedback heeft volgens verzoekster betrekking op de ‘uitdiepingsstage’ en niet op de ‘ingroeistage’.

Wat ter discussie staat, is het examencijfer voor het opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’. In haar antwoordnota heeft verwerende partij de interne opbouw van dat opleidingsonderdeel uiteengezet. Schematisch komt dat hierop neer:

Opleidingsonderdeel Ingroeistage

- Uitdiepingsstage
- Ingroeistage
  - o Stagelessen
  - o Pedagogische taken

Daargelaten de vraag of het aan de transparantie bijdraagt dat het eigenlijke opleidingsonderdeel en een deelaspect daarvan eenzelfde naam delen, stelt de Raad vast dat verzoekster in haar wederantwoord deze toelichting omtrent de structuur van het opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’ niet tegenspreekt.

Voor de totstandkoming van het examencijfer voor het opleidingsonderdeel zijn bijgevolg relevant, alle beoordelingen, feedback, e.d. die ten aanzien van één van de voormelde (deel)aspecten zijn gegeven. Dat de door verzoekster aangehaalde feedback onderdeel uitmaakt van de beoordeling, schendt dus niet de materiëlemotiveringsplicht.

In dat opzicht moet het middel worden verworpen.

Daarnaast heeft verwerende partij in de antwoordnota de beoordelaren van verzoekster als volgt geduid:

- uitdiepingsstage: stagementoren V.R. en T.
- ingroeistage: stagementor T.

met voor het geheel van het opleidingsonderdeel binnen verwerende partij docenten B. P. en V.D.B.

Dit wordt door verzoekster niet tegengesproken.

Voor zover verzoekster zich, niettegenstaande het opschrift van het enig middel, wat de tussenkomst van stagementor V.R. betreft ook op het onpartijdigheidsbeginsel beroept, merkt de Raad het volgende op.

In hoofdorde moet samen met verwerende partij worden vastgesteld dat verzoekster in de interne beroepsprocedure geen middel heeft opgeworpen dat steunt op een beweerd gebrek aan objectiviteit in hoofde van stagementor V.R. De exceptie van onontvankelijkheid die verwerende partij ter zake op grond van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs doet gelden, wordt door verzoekster in haar wederantwoordnota niet tegengesproken, laat staan weerlegd. De Raad valt de exceptie bij. Dit middelonderdeel is bijgevolg niet ontvankelijk.

Bovendien stipt de Raad aan dat het als vaste rechtspraak van de Raad mag worden beschouwd (zie bv. R.Stvb. 27 januari 2022, nr. 73185; R.Stvb. 12 januari 2022, nr. 7.162; R.Stvb. 3 december 2021, nr. 7.085) dat het voormelde decretale voorschrift *mutatis mutandis* ook van toepassing is op de overtuigingsstukken die een verzoekende partij aanwendt. Ook die moeten dus, in beginsel, aan de interne beroepsinstantie zijn voorgelegd en kunnen, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, niet in de procedure voor de Raad voor het eerst worden aangevoerd. Aan die beroepsinstantie kan immers geen onredelijk handelen of miskenning van de motiveringsplicht worden verweten, wanneer dat verwijt steunt op stukken en argumenten die de beroepsinstantie niet kon kennen. De rechtspraak van de Raad moet tevens worden gezien in het licht van artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs, dat uitdrukkelijk bepaalt dat het de Raad bij de beoordeling van een voor hem gebracht beroep niet toevalt om zijn appreciatie betreffende de waarde van de verzoekende partij – lees: de beoordeling ten gronde – in de plaats te stellen van deze van de verwerende partij en haar organen. Als annulatierechter beschikt de Raad, wat de beginselen van behoorlijk bestuur betreft, slechts over een marginaal toetsingsrecht. Ook de correspondentie met betrekking tot stagementor V.R. die verzoekster pas met haar wederantwoordnota voor het eerst voorlegt, moet dus buiten het debat worden gehouden.

Ondergeschikt overweegt de Raad het volgende. Daargelaten de vraag of uit de ondertekening van het stuk ‘algemene beoordeling: uitdiepingsstage voor het vak geschiedenis’ (stuk 14 administratief dossier) door enkel de heer V.R. kan worden afgeleid dat het tot stand is gekomen zonder instemming of zelfs medeweten van zijn collega stagementor T., blijkt dat de uiteindelijke beoordeling toekomt aan de docent van verwerende partij (*in casu* de heer P.), en dat die in zijn ‘beoordelingsverslag uitdiepingsstage’ (stuk 12 administratief dossier) identiek dezelfde competentieclusters beoordeelt als de stagementor(en). De heer P. beoordeelt verzoekster voor de competentieclusters als volgt:

- lesvoorbereidingen maken: goed
- inhoudelijk competent handelen: voldoende
- een les didactisch en flexibel realiseren: voldoende
- schriftelijke en mondelinge taal correct gebruiken: goed
- verbaal en non-verbaal vlot, aangenaam en gepast communiceren: uitmuntend
- in relatie treden met een klas en een klasgroep leiden: voldoende
- organiseren: nipt onvoldoende
- reflecteren en innoveren: uitmuntend.

De kleurcode ‘groen’ wordt gegeven, waarbij de docent nog heel wat werkpunten aanstuift. De Raad verwijst ter zake naar het citaat dat onder randnummer 1 van de bestreden beslissing is opgenomen, zoals bovenstaand aangehaald. Lezing van deze werkpunten doet naar oordeel van de Raad begrijpen dat de beoordelingen ‘voldoende’ eerder nipt zijn en dat er voor verzoekster nog werk aan de winkel is. In elk geval zijn deze werkpunten duidelijk.

Twee conclusies dringen zich op. Eensdeels wordt de objectiviteit van de heer P. door verzoekster niet in twijfel getrokken. De opmerkingen die verzoekster formuleert ten aanzien van de beoordeling door stagementor V.R. zijn derhalve niet relevant. Anderdeels kan verzoekster op dat punt in het academiejaar bezwaarlijk stellen dat er geen opmerkingen over tekortkomingen waren. De Raad verwijst naar de ‘nipt onvoldoende’ voor ‘organiseren’ en de voormelde werkpunten.

De stelling van verzoekster dat zij in de loop van de stage nooit signalen heeft gekregen dat er tekorten waren, slaat niet enkel op de hiervoor aangehaalde beoordeling voor docent P. Ook in de tussentijdse algemene beoordeling van de ingroeistage, opgesteld door stagementor T, worden verschillende competenties nog als ‘onvoldoende’ beoordeeld en worden ‘klasmanagement’, ‘organiseren van de les en geven van correcte instructies’, ‘lesdoelen

omzetten naar concrete vragen en voldoende diepgang’ en ‘ICT-vaardigheden vlotter en vertrouwder maken’ als werkpunten aangemerkt. Die tussentijdse feedback heeft verzoekster op 17 maart 2022 ontvangen (stuk 19 administratief dossier).

In dat opzicht missen de grieven van verzoekster feitelijke grondslag.

Verzoekster beroept zich in een tweede middelonderdeel op haar bekwaamheid inzake het uitdiepen van stage-inhoud aan de hand van gelijkaardige opdrachten die zij volbracht voor het vak ‘mens en samenleving’ in een ander opleidingsonderdeel, met name de PAV-stage.

Verwerende partij kan worden bijgevallen in haar opmerking dat de vergelijkbaarheid van de competenties in beide opleidingsonderdelen *an sich* niet leidt tot de conclusie dat verzoekster per definitie geacht wordt daarvoor worden goed te hebben gepresteerd in het opleidingsonderdeel ‘Ingroeistage’.

Niet alleen is het vaste rechtspraak van de Raad dat goede resultaten voor het ene opleidingsonderdeel of de ene stage niet zonder meer transponeerbaar zijn naar een ander(e) en dat zij ook geen vermoeden doen ontstaan dat de student steeds even goed zal presteren. Verzoekster spreekt verwerende partij ook niet overtuigend tegen waar deze laatste aanstipt dat er *in casu* relevante verschillen tussen de opleidingsonderdelen voorliggen, met name doordat (i) het gaat om verschillende inhouden (geen ‘geschiedenis’, ‘godsdienst’ of ‘mens & samenleving’), (ii) in de PAV-stage de specifieke vakdidactiek niet aan bod komt en (iii) de leerstof minder moet worden uitgediept.

Dat de PAV-stage geen twee maar drie weken duurde, zoals verzoekster aanvoert, doet aan het bovenstaande geen afbreuk.

In een derde middelonderdeel bekritiseert verzoekster de materiële motivering en de redelijkheid van het motief inzake het niet afleggen van de vakdidactische toepassingen.

Verzoekster weerspreekt niet dat zij dit onderdeel niet heeft afgelegd. Evenmin betwist zij dat het ‘beoordelingsinstrument vakdidactische toepassingen’ (stuk 10 administratief dossier) voorschrijft dat voor de competentieclusters ‘lesvoorbereiding’ en ‘reflectie’ twee minpunten worden aangerekend wanneer de vakdidactische reflecties niet voldoen.

Wat de materiëlemotiveringsplicht betreft, is het voor de Raad dan ook een raadsel met welk element in het dossier de bestreden beslissing op gespannen voet zou staan.

De daadwerkelijke toepassing van dit beoordelingsvoorschrift kan enkel onredelijk worden bevonden wanneer verzoekster bewijst, minstens aannemelijk maakt, dat het niet afleggen van de vakdidactische toepassingen berust op overmacht. Dat bewijs levert verzoekster niet.

Het derde middelonderdeel is ongegrond.

In een vierde middelonderdeel richt verzoekster zich tegen de overwegingen van de beroepscommissie met betrekking tot het feit dat verzoekster door mevrouw V.D.B. werd beoordeeld zonder dat zij kennis heeft genomen van de algemene beoordeling van de stagementor. Verzoekster werpt ook op dat mevrouw V.D.B. slechts één les heeft bijgewoond – terwijl dat er volgens verzoekster minstens twee moeten zijn – en er enkel lessen godsdienst werden bijgewoond.

Verwerende partij stipt terecht aan dat het stage-infodocument (stuk 8 administratief dossier) enkel voorschrijft dat de student tijdens de ingroeistage “een bezoek van een docent” krijgt. Nog in dit stuk, noch in enig ander stuk met reglementaire strekking dat verzoekster aanwijst, is bepaald dat er minstens twee (verschillende) lessen moeten worden bijgewoond. In dat opzicht overtuigt het middelonderdeel niet.

Voor zover verzoekster, niettegenstaande het opschrift van het enig middel, in het gemis aan antwoord door de beroepscommissie over het aantal stagebezoeken ook een schending van de formelemotiveringsplicht ziet, is de Raad van oordeel dat de beroepscommissie met de overweging dat docent V.D.B. over voldoende informatie beschikte om tot een gedragend eindoordeel te komen, minstens impliciet afdoende heeft geantwoord. Verzoekster heeft immers, zoals hierboven is vastgesteld, in het intern beroep niet de schending van een vormplicht ingeroepen, maar enkel een grief geuit die op de zorgvuldigheidsplicht kan worden betrokken.

Wat de ontbrekende algemene beoordeling van stagementor T. betreft, overweegt de beroepscommissie dat de onvolledigheid van het dossier te betreuren is, maar dat mevrouw

V.D.B. als beoordelend docent over voldoende gegevens beschikte, met name alle beschikbare lesbegeleidingen, de tussentijdse algemene beoordeling van de stagementor, de gegevens uit de bijgewoonde stageles, het gesprek met de stagementor en de lesvoorbereidingen en verslagen.

De Raad sluit zich aan bij de inschatting dat de beoordeling op basis van een onvolledig stagedossier in alle geval te vermijden is, en in bepaalde gevallen ook tot de onregelmatigheid van die eindbeoordeling leidt. Te dezen evenwel, heeft verzoekster geen belang bij haar argument, aangezien uit de schriftelijke beoordeling van stagementor T zoals deze uiteindelijk op 1 juli 2022 werd overgemaakt, blijkt dat de stagementor nog tal van werkpunten vermeldt, en verzoekster op in totaal een veertigtal competenties nog negen maal ‘onvoldoende’ scoort. Zonder dat de Raad zich hierbij in de plaats stelt van de beoordelaar of van de beroepscommissie, is de Raad van oordeel dat een dergelijke eindbeoordeling in redelijkheid niet onverzoenbaar is met de eindbeoordeling van de docent.

Ook hier vierde middelonderdeel moet worden verworpen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.891 van 19 augustus 2022 in de zaak 2022/0253

In zake: Haretha ZIANI
                          woonplaats kiezend te 2160 Wommelgem
                          Herentalsebaan 272

tegen:

ERASMUSHOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Butenaerts
kantoor houdend te 1080 Brussel
Leopold II-laan 180
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de departementale beroepscommissie van Erasmushogeschool van 6 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Bouwstenen voor inclusief burgerschap en co-teaching’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en advocaat Stijn Butenaerts, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs 2 OV’.

Tot verzoeksters curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Bouwstenen voor inclusief burgerschap en co-teaching’, waarvoor zij een examencijfer van 8/20 behaalt.

Op 1 juli 2022 stelt verzoekster tegen dat examencijfer een intern beroep in.

Nadat het intern beroep door de Centrale Klachtencommissie ontvankelijk is verklaard, wordt het door de departementale beroepscommissie van Erasmushogeschool behandeld in zitting van 6 juli 2022, en als ongegrond afgewezen.

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar antwoordnota werpt verwerende partij een exceptie van onontvankelijkheid op, gesteund op artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs en het gegeven dat het verzoekschrift van verzoekster niet is ondertekend.

In haar wederantwoord bevestigt verzoekster dat haar verzoekschrift door een “menschelijke vergetelheid” niet is ondertekend. Zij drukt de hoop uit dat zij niettemin de kans krijgt om haar beroep ten gronde te verdedigen.

Beoordeling

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

“§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.”

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoeksters verzoekschrift niet is ondertekend.

De door de decreetgever bepaalde sanctie van onontvankelijkheid kan in dat geval slechts worden afgewend wanneer de verzoekende partij aantoont dat de niet-ondertekening toe te schrijven is aan overmacht.

De Raad kan er begrip voor opbrengen dat menselijke vergetelheid aan de basis ligt van het vormgebrek, maar zulks kan niet worden beschouwd als een bewijs van overmacht.

De exceptie is gegrond. Het beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 19 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder, voorzitter van de Raad

Marleen Verreth bestuursrechter – bijzitter

Sigrid Pauwels bestuursrechter – bijzitter

bijgestaan door

Gilles Fourneau secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.895 van 19 augustus 2022 in de zaak 2022/0262

In zake: Shari FRANSSENS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36 bus 9
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 22 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepscommissie van Karel de Grote-Hogeschool van 5 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Professionele ervaring 4V’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tim Peeters die *loco* advocaat Christophe Vangeel verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Verpleegkunde’.

Tot verzoeksters curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Professionele ervaring 4V’, dat bestaat uit een omvangrijke stage van 800 uren met bijhorende opdrachten. De eerste 400 uren loopt verzoekster stage bij ‘Thuisverpleging De Zonnebloem’, de tweede 400 uren stage vinden in het raam van een internationale stage plaats in het Academisch Ziekenhuis Paramaribo (Suriname).

Verzoekster bekomt een examencijfer van 8/20.

Daartegen stelt verzoekster op 29 juni 2022 het volgend intern beroep in:

“[...]

Tijdens elke stage zijn er zes competenties die je moet aantonen. Om te slagen moet ik aan volgende criteria voldoen:

- Je toont voor minstens 4 van de 6 competenties tijdens beide stage het te behalen niveau aan
- Je bent aanwezig of gewettigd afwezig tijdens de stimulatietraining
- Je upload eindevaluatie en dagevaluaties tijdig op OneDrive

Twee van de drie criteria heb ik behaald. Ik zou graag meer duidelijkheid geven over de 6 competenties. Elke competentie bestaat uit deelcompetenties waar telkens niveaus beschreven staan:

- I: inleidend – 1ste jaar
- U: uitdiepend – 2^e en 3^e jaar of 3^e jaar en leerwerkplek
- S: gespecialiseerd 4^e jaar
- Niet van toepassing

Mijn eerste stageperiode van 400 uur heb ik bij thuisverpleging De Zonnebloem te Kontich gelopen. Hierbij heb ik 2 van de 6 competenties niet behaald. De eerste competentie is functioneren binnen een team. Dit onderdeel bestaat uit 8 deelcompetenties waarvan ik op 6 deelcompetenties een S heb gescoord en 2 waar ik een

U heb gescoord. Er is geen enkel probleem geweest met mijn functioneren binnen het team. Ik heb met verschillende verpleegkundige en zorgkundige samengewerkt en dit verliep telkens goed. Er werd heel hard op mijn gevoel ingegaan door mijn stagebeg[e]leidster. Er werd verwacht dat ik meer terugkoppelde naar haar toe als er iets niet goed ging of als er een gesprek met een patiënt niet goed is verlopen. Ik heb telkens teruggekoppeld naar de coördinator van de thuisverpleging als ik ergens mee zat. Zij kent ook de patiënten wat het makkelijker maakte om erover te praten.

De tweede competentie is wetenschappelijk onderzoek en beroepsontwikkeling. Dit onderdeel bestaat uit 3 deelcompetenties waarbij ik 1 S, 1 U en 1 niet van toepassing heb gescoord.

Ik was het niet eens met mijn stagebegeleidster dat ik op de twee competenties een ‘niet behaald’ heb gescoord. Ik heb van een aantal medestudenten hun eindevaluatie mogen bekijken. Zij hebben op enkele competenties een lager[e] score, maar toch hun competentie kunnen behalen. Ik heb een extra gesprek met de stagebeg[e]leidster aangevraagd om dit te bespreken. Ik heb uitgelegd dat ik het heel dubbel vind dat ik mijn competentie niet kan behalen met scores voor een derde maar vooral vierde jaar student, maar dat andere studenten met een score voor een 1^e en/of 2^e jaar student dit wel kunnen. Ik heb als antwoord gekregen dat er wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijk niveau wat ik zeker begrijp, maar [ik vind] dat het niet kan dat er zo’n verschil zit in scores geven tussen stagebegeleiders. Stel dat ik de stagebeg[e]leider van mijn medestudenten had, dan was ik hoogstwaarschijnlijk wel geslaagd voor beide competenties.

Voor mijn tweede stageperiode van 400 uur ben ik naar het buitenland (Suriname) gegaan om extra leerkansen te grijpen. Ik wou leren hoe 3^e wereldlanden de zorg aanpakken met minder materiaal en kennis. Doordat er tijdens mijn eerste stage zo gehamerd werd op mijn gevoel wou ik aantonen dat ik wel gevoelige onderwerpen kan bespreken. Ik heb hier dan ook mijn focus op gelegd, maar de cultuur die er heers[t]e liet het niet toe om diepgaande gesprekken aan te gaan. Ik heb bijvoorbeeld een gesprek willen aangaan met een jongedame [wier] mama op sterren lag, maar dit was niet mogelijk. Ik heb meerdere malen geprobeerd om haar gevoel te kunnen achterhalen omdat ze zelf geen gevoel toonde als je haar naast het bed zag staan. Ik heb dit ook met de verpleegkundige besproken, en ze hebben mij uitgelegd dat ze voor de meeste situaties rituelen hebben en heel hard geloven in God wat maakt dat ze gevoelens anders ervaren dan dat wij dit ervaren. Dit zorgt er ook voor dat ze hier niet over zullen praten. Dit heb ik ook gemeld aan mijn stagebegeleider, maar ook hier werd er verwacht om gevoelige onderwerpen te delen. Ik heb hier alleen de kans niet voor gekregen tijdens mijn stage.

Ik heb tijdens deze stage een onvoldoende voor de competentie wetenschappelijk onderzoek en beroepsontwikkeling gekregen. Ik heb een wetenschappelijk artikel gevonden dat ik toepasselijk vond bij de stage die ik heb gelopen in het buitenland. Als je een artikel hebt met een positieve uitkomst moet je hieruit interventies voorstellen aan de afdeling. Het is een artikel over de frequentie van het doorspoelen van een infuus. De conclusie uit dit artikel is om minimaal 1 maal te spoelen. Dit is geen artikel dat over een complexe zorg gaat en dat je vaak in een 1^e jaar opzoekt, maar mijn stage in het buitenland was dan ook gedeeltelijk op dit niveau. Ik heb besloten om bij de basis te starten om goede zorgen uit te voeren. Ik kan inderdaad een moeilijk thema aanpakken, maar ik ben van het principe dat de basis goed moet zijn vooraleer je verder kan gaan. Ik moet ook geen te complex probleem bespreken met de mentoren vanuit het buitenland want ook zij willen starten vanuit de basis en dit verbeteren. Ik heb met de verpleegkundige in Suriname besproken hoe het komt dat er niet of af en toe gespoeld wordt. Ze vertelde mij

dat ze zo materiaal besparen. Ik heb voor [...] ik het artikel heb opgezocht gezegd dat er toch zeker één keer gespoeld moet worden. Anders gaat er materiaal verloren aan infuusnaalden die vervangen moeten worden omdat ze niet meer doorgankelijk zijn. Ook wordt er materiaal bespaard door maar één keer te spoelen tijdens de ochtenddienst in plaats van elke shift zoals in België gebeurt.

Er werd meerdere keren gezegd door mijn stagebeg[e]leider dat ik een artikel had moeten zoeken voor de stage hier in België, maar daarvoor was de stageperiode te kort.

Na mijn eindevaluatie besefte ik dat ik de competentie niet had behaald. Ik had nog enkele dagen voordat de stageperiode officieel was afgerond. Ik heb direct een mail gestuurd naar mijn stagebegeleider met de vraag of ik de kans nog kreeg om de competentie toch nog aan te tonen. Dit kon helaas niet. De reden die ik te horen kreeg was dat mijn stage afgelopen was, maar ik had nog wel degelijk enkele dagen stage.

Ik heb dit jaar tijdens mijn twee stageperiodes het gevoel gehad dat het niet werd geaccepteerd dat ik niet alles deelde qua gevoelens met mijn stagebegeleider en dat hier heel hard werd op ingegaan. Ik heb ook meerdere keren vermeld dat ik geen nood heb aan een gesprek over gevoelige onderwerpen, maar ook hier werd niet naar geluisterd. Dit heeft er voor gezorgd dat ik helemaal niks meer vertelde doordat ik het gevoel kreeg dat ik in een hoekje werd geduwde. Zo is mijn oma gestorven één week voor ik terug naar België ben gekomen. Het is allemaal snel gegaan en ik heb hier weinig bij stilgestaan omdat ik in het buitenland continu[] door mensen was omringd. Dit had uiteindelijk een grotere impact op mij dan verwacht. Dit is een onderwerp dat mij raakt, maar dat ik niet emotioneel ga bespreken met het school. Ik vertel dit tegen mijn partner en dichte vrienden. Ook was de coördinator van De Zonnebloem op de hoogte. Ik heb meerdere keren te horen gekregen van mijn stagebegeleider dat ik zo'n dingen moet vertellen aan hem, maar ik heb ook meerdere malen uitgelegd dat ik mijn privésituatie niet aan iedereen moet uitleggen.

Doordat ik op beide stages de competentie[s] beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek niet heb behaald zal ik nu niet kunnen afstuderen. Zoals ik eerder al toelichtte geeft dit mij een heel dubbel gevoel omdat tijdens mijn eerste stage de twee competenties wel had kunnen behalen. Zeker als ik dit vergelijk met de scores van mijn medestudenten, Ik heb mijn argumenten ook voorgelegd aan de ombudsdiens van Karel De Grote hogeschool voor de examencommissie [die] 23/6/2022 plaatsvond, maar dit heeft geen effect gehad.

Bij thuisverpleging De Zonnebloem, waar mijn stage plaats vond, waren ze zeer tevreden en heb ik een job aangeboden gekregen. Ik ben begin juni gestart als zorgkundige bij [hen] en ik zou graag willen starten als zelfstandige verpleegkundige. De coördinator is ook op de hoogte dat ik intern in beroep ga. Zij heeft hiervoor een aanbeveling geschreven. Indien u bijkomende vragen heeft voor haar kan u haar steeds bereiken via volgende gegevens: [...]

Ik hoop dat mijn uitleg duidelijkheid geeft waarom ik een heroverweging wil van de eindbeslissing die is genomen. Ik wil vragen om een aanpassing van mijn score zodat ik kan afstuderen en zo snel mogelijk aan de slag kan gaan met mijn passie als verpleegkundige.

[...]"

De beroepscommissie van Karel de Grote-Hogeschool behandelt het intern beroep in zitting van 5 juli 2022 en komt tot de volgende beslissing:

“[...]

De interne beroepscommissie nam de volgende beslissing:

De interne beroepscommissie bevestigt de studievoortgangsbeslissing d.d. 23/06/22. Het behaalde resultaat (8/20) voor het opleidingsonderdeel ‘Professionele Ervaring 4V’ blijft behouden.

Motivering van deze beslissing:

De studente verzoekt om een heroverweging van de beslissing rond het vak professionele ervaring. Zij stelt het niet eens te zijn met de eindbeslissing.

Als gevolg van de afwezigheid van de directeur Onderwijs en Onderzoek, wordt de interne beroepscommissie voorgezeten door de heer [P.B.], directeur onderwijsgroep Welzijn en Gezondheidszorg.

De interne beroepscommissie neemt kennis van het dossier.

De commissie stelt vast dat het opleidingsonderdeel ‘Professionele Ervaring 4V’ 800 uren stage beslaat.

De ECTS-fiche vermeldt dat het opleidingsonderdeel voor 100% wordt geëvalueerd d.m.v. ‘observatie van het functioneren tijdens de stage’ m.i.v. portfolio en opdrachten. Verder wordt bepaald:

“De beoordeling ‘observatie van het functioneren tijdens de stage’ is gebaseerd op het bereiken van de jaarspecifieke stagedoelen tijdens elke stage. De stagedoelen worden geconcretiseerd in zes competenties die moeten worden aangetoond in iedere stage afzonderlijk. De concrete vereisten om te slagen voor het opleidingsonderdeel, vind je op de elektronische leeromgeving in de cursus ‘Professionele ervaring V/Klinisch onderwijs VV’ in het document ‘evaluatie professionele ervaring 4V’.”

De beslissingsregels m.b.t. het al of niet slagen voor het opleidingsonderdeel zijn de volgende:

De student slaagt niet (<10/20) indien:

- Voor minstens 1 competentie 2 keer rood
- En/of voor minstens 3 competenties rood.

Voldoet de student aan één van deze criteria, dan slaagt hij niet voor ‘observeren van het functioneren tijdens de stage met inbegrip van opdrachten’.

De studente toont 3 competenties niet aan;

Tijdens de eerste stage:

- Functioneren binnen een team
- Beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek

Tijdens de tweede stage:

- Beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek

Overeenkomstig de beslissingsregels is de student bijgevolg niet geslaagd.

➤ Stage 1, competentie ‘functioneren binnen het team’

De handleiding ‘Evaluatie stage’ vermeldt: “*Binnen de deelcompetenties worden per gedragsindicator niveaus beschreven; I: inleidend, U: uitdiepend en S: gespecialiseerd, Per type stage staat in dit document aangegeven welk niveau verwacht wordt (kolommen onder de betreffende stage én voorgaande kolommen), Het verwachte niveau is steeds het hoogst aangegeven niveau per kolom.*”

De student scoort voor gedragsindicator 3.1 a U, het verwachte niveau is S.

De student scoort voor gedragsindicator 3.3 b U, het verwachte niveau is S.

Voor deze gedragsindicator scoort de studente zichzelf eveneens U in plaats van S.

Volgende werkpunten worden opgesomd:

“Je kan zeker en vast nog groeien in het voeren van diepgaandere gesprekken of gesprekken bij moeilijker onderwerpen. Mentoren geven aan dat communicatie zeker en vast nog mag meegenomen worden naar volgende stage.

Hetgeen waar je deze stage op gebotst bent, is het op afstand houden van de ZV. Hoewel je hier in positieve zin mee bent om gegaan, blijf je voor moeilijker onderwerpen of psychosociale gerelateerde zaken nog wel een afstand behouden. Je geeft zelf aan dat je niet stilstaat bij het hanteren van gesprekstechnieken tijdens een gesprek. Naar jouw aanvoelen verloopt dit goed. Ben je hier zeker van? Is dat ook zo bij moeilijke gespreksonderwerpen of thema's waar jij je nog niet vertrouwd mee voelt?”

De studente geeft omtrent deze competentie enkel aan dat er geen probleem was met haar functioneren binnen een team. Niettemin stelt de commissie toch vast dat de studente voor twee gedragsindicatoren niet de voor het slagen vereiste score behaalt waardoor de competentie als ‘niet aangetoond’ wordt aangemerkt.

➤ Stage [1], competentie ‘Beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’

De handleiding ‘Evaluatie stage’ vermeldt: “*Binnen de deelcompetenties worden per gedragsindicator niveaus beschreven; I: inleidend, U: uitdiepend en S: gespecialiseerd.*

Per type stage staat in dit document aangegeven welk niveau verwacht wordt (kolommen onder de betreffende stage én voorgaande kolommen). Het verwachte niveau is steeds het hoogst aangegeven niveau per kolom.”

De student scoort voor gedragsindicator 5.3 U, het verwachte niveau is S.

Voor deze gedragsindicator scoort de studente zichzelf eveneens U in plaats van S.

Volgende werkpunten worden opgesomd:

“Start sneller met deze competentie of neem het initiatief om dit te bespreken met de PL, want je kan een fundeerde [sic] mening formuleren. Van hieruit

kan je interventies voorstellen EBP. Dat heb je spijtig genoeg niet gedaan tijdens deze stage.”

De studente beperkt zich tot het aangeven van het feit dat andere studenten wel geslaagd zouden zijn voor de competentie met mindere scores voor de verschillende gedragsindicatoren.

De interne beroepscommissie is van mening dat de scores van medestudenten niet relevant zijn.

Uit het beoordelingsformulier blijkt naar de mening van de commissie dat de studente overeenkomstig de afspraken ter zake is beoordeeld.

Zij haalt geen elementen aan die van aard zijn de beoordeling te herzien,

➤ Stage 2, competentie ‘Beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’

De handleiding ‘Evaluatie stage’ vermeldt: “*Binnen de deelcompetenties worden per gedragsindicator niveaus beschreven; I: inleidend, U: uitdiepend en S: gespecialiseerd, Per type stage staat in dit document aangegeven welk niveau verwacht wordt (kolommen onder de betreffende stage én voorgaande kolommen). Het verwachte niveau is steeds het hoogst aangegeven niveau per kolom.*”

De studente scoort voor gedragsindicator 5.1 U, het verwachte niveau is S.

De feedback luidt:

“Je gebruikt slechts 1 bron om dit te staven? Je bron is van 2014-2015 wat veel te oud is en ook niet is weergegeven in je referentie. Je OZ vraag is ook vrij voor de hand liggend. Voor een 4de jaar is dit te beperkt.”

De studente scoort voor gedragsindicator 5.3 I, het verwachte niveau is S.

De feedback:

“Je gebruikt hetzelfde onderwerp als in 5.1, je bronnen zijn ook verouderd. Jammer [d]at ook maar 1 bron gebruikt. Ik mis ook het gefundeerd oordeel hierin.”

De studente geeft aan dat ze wilde starten bij de basis omdat ze haar stage in Suriname deed en ze geen te complex probleem wilde bespreken met de mentoren van het buitenland.

Ze geeft aan dat haar stagebegeleider meerdere keren heeft gezegd dat ze een artikel had moeten zoeken voor de stage hier in België, maar dat daarvoor de stageperiode te kort was.

Na de eindevaluatie besefte de studente dat ze de competentie niet had behaald en stelde ze de vraag of ze de competentie toch nog mocht aantonen. De vraag werd negatief beantwoord ondanks het feit dat de studente nog over een paar dagen beschikte als er werd uitgegaan van de officiële stageperiode.

De interne beroepscommissie is van oordeel dat de studente na haar eerste stageperiode en daar geformuleerde werkpunten omtrent de competentie, had moeten, minstens had kunnen weten dat ze een extra inspanning diende te leveren. Ze liep immers het risico niet te slagen omwille van de competentie.

Uit het dossier blijkt dat de eindevaluatie plaatsvond op 30/05/22 en dat de studente haar eindevaluatie ten laatste donderdag 26/05/22 diende door te sturen. Uit de samenvatting van het gesprek dat de studente had met lector [G.] op 16/5/2022 blijkt dat de studente op dat ogenblik nog moest starten met competentie 5.

Ook uit het evaluatiedocument blijkt dat de studente bij de tussentijdse evaluatie de competentie in haar geheel niet aantoon (NA) ondanks het werkpoint tijdens de eerste stage nl. ‘start sneller met deze competentie’.

De eenvoud van het aangehaalde probleem is naar de mening van de commissie te wijten aan de tijdsdruk eerder dan ingegeven door het niet te complex te willen maken voor de verpleegkundigen in Suriname.

Ook het feit dat de studente na de eindevaluatie en dus na het gesprek met praktijklector en mentor besefte dat ze de competentie niet aantoonde en dus naar alle waarschijnlijkheid niet zou slagen waarop ze probeerde alsnog de competentie aan te tonen, is naar de mening van de commissie veelzeggend m.b.t. de inspanningen die tot dan toe werden geleverd.

Dat de stageperiode officieel nog geen einde kende, neemt niet weg dat de studente reeds geëvalueerd was en dus niet meer in de mogelijkheid verkeerde nog competenties aan te tonen.

Zij was vooraf op de hoogte gesteld van de datum waarop de eindevaluatie zou plaatsvinden en wanneer zij daartoe haar documenten diende te vervolledigen om aan te tonen dat zij de vereiste competenties beheerste.

Het feit dat de studente bij haar eerste stageplaats aan de slag kan als verpleegkundige en het feit dat de coördinator de moeite neemt een aanbevelingsbrief te schrijven, kan naar de mening van de commissie niet leiden tot de beslissing dat de studente alsnog slaagt. De studente kende de eisen waaraan ze moest voldoen, werd telkens tussentijds en na de eerste stage gewezen op haar werkpunten en was op de hoogte van het feit dat het de hogeschool is die bepaalt hoe een student slaagt en of een student slaagt.

De stagecommissie besprak het dossier van de studente en kwam eveneens tot de conclusie dat de studente de eisen kent en de kans had daarnaar te handelen. Zij liet dat echter na.

De studente haalt naar de mening van de commissie geen elementen aan die van aard zijn de beoordeling te herzien.

De interne beroepscommissie besluit de studievoortgangsbeslissing te bevestigen. Het behaalde resultaat voor het betrokken opleidingsonderdeel blijft dan ook behouden.”

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet geen redenen om ambtshalve opmerkingen te maken.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Voorafgaande opmerking

De Raad is zich er terdege van bewust dat de decreetgever bij de totstandkoming van de procedurevoorschriften ervoor heeft geopteerd om te voorzien in een laagdrempelige toegang tot de rechter, waarbij formalisme wordt vermeden en de aan de bestreden beslissing tegengeworpen onregelmatigheden niet op straffe van onontvankelijkheid juridisch moeten gekwalificeerd (*Parl. St. VI.P. 2003-2004*, nr. 1960/1, 25). De procedure leunt aldus, binnen de grenzen van het bestuurlijk procesrecht, aan bij *da mihi factum, dabo tibi ius* (geef mij de feiten, ik geef u het recht).

Tegelijk is de Raad geroepen om, in het belang van alle partijen en niet het minst de verzoekende partij, op zeer korte termijn ten gronde uitspraak te doen. Van de partijen mag – ook daarmee rekening houdend – een gepaste medewerking met de rechter worden verwacht.

In het licht daarvan veroorlooft de Raad zich de volgende opmerking. Verzoekster zet haar twee middelen – die er eigenlijk drie blijken te zijn – uiteen onder de opschriften ‘redelijkheidsbeginsel’ en ‘materieel motiveringsbeginsel’. In de toelichting van de middelen komen evenwel eveneens ter sprake: de formelemotiveringsplicht (“gebrekkige motivering”), het verbod op willekeur en het gelijkheidsbeginsel.

Wanneer een verzoekende partij het initiatief neemt om, niettegenstaande de hiervoor in herinnering gebrachte procesbeginselen, de rechtsgrond van haar middel(en) toch uitdrukkelijk juridisch te kwalificeren in het opschrift van een middel(onderdeel), zou het de behandeling van het beroep bespoedigen indien de Raad op de juistheid van die kwalificatie ook zou kunnen voortgaan.

Eerste middel

In een eerste middel beroept verzoekster zich op een schending van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet haar eerste middel uiteen als volgt:

“Verweerster motiveert haar beslissing door te stellen dat er 3 competenties niet werden behaald door verzoekster. Eén daarvan komt in beide stages terug nl. Beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek (Stuk 7).

Op basis hiervan is verweerster de mening toegedaan dat verzoekster automatisch niet slaagt voor het opleidingsonderdeel.

Nochtans heeft verzoekster ten tijde van het intern beroep duidelijk aangegeven dat de beoordeling van de competenties tijdens stage 1 niet correct tot stand kwam.

Zo bestaat de competentie ‘Functioneren binnen een team’ uit 8 deelcompetenties. Voor 6 van de 8 deelcompetenties behaalt verzoekster de vereiste gedragscode ‘S’: gespecialiseerd 4^e jaar en tweemaal scoorde ze ‘U’: uitdiepend. Begrijpe, wie begrijpe kan wordt de volledige competentie ‘Werken binnen een team’ als niet behaald gequoteerd. Nergens in de reglementen en bepalingen van verweerster wordt [de] cesuur opgelegd dat alle of minstens 7 subonderdelen van de competenties met een ‘S’ gequoteerd moeten worden alvorens de competentie wordt behaald. Het is dan ook compleet onredelijk te stellen dat verzoekster op basis van de haar behaalde quiteringen voor ‘Functioneren binnen een team niet slaagt’.

Verweerster brengt evenmin enig stuk of enige bepaling bij die he[t] tegendeel hiervan aantoon.

Ook wat betreft de quitering van de competentie ‘Wetenschappelijk onderzoek en beroepsontwikkeling’ gaf verzoekster het onredelijk karakter aan. Zo behaalde zij voor één deelcompetentie de vereiste gedragscode ‘S’ en eenmaal de gedragscode ‘U’. Opnieuw wordt de gehele competentie als niet behaald aan[ge]zien. Nog steeds ligt er nergens enige motivering voor waarom men de mening is toegedaan dat verzoekster niet kan slagen wanneer ze voor de helft van de deelcompetenties het vereiste niveau heeft behaald.

We dienen dan ook te besluiten dat de motivering uit de bestreden beslissing volstrekt onredelijk is. Verzoekster heeft zeer duidelijk aangegeven dat de beoordeling van de niet behaalde competenties niet correct tot stand kwam. Verweerster tracht deze van tafel te vegen door een weerwoord te bieden, dit weerwoord is echter nog steeds niet correct, evenmin wordt enig bewijs van de juistheid van deze beweringen bijgebracht.”

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij in hoofdorde dat het middel op grond van artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs onontvankelijk is. Voor zover verzoekster thans doet gelden (i) dat nergens in de reglementen een cesuur zou zijn opgelegd dat alle of minstens 7 deelcompetenties met een ‘S’ gequoteerd moeten worden alvorens de competentie wordt behaald en (ii) dat met betrekking tot de competentie ‘wetenschappelijk onderzoek en beroepsontwikkeling’ nergens enige motivering wordt gegeven waarom zij niet kan slagen wanneer zij voor de helft van de deelcompetenties het vereiste niveau heeft behaald, stelt

verwerende partij dat verzoekster heeft nagelaten deze grief te ontwikkelen in de interne beroepsprocedure.

Ondergeschikt doet verwerende partij gelden dat het middel alleszins als ongegrond moet worden afgewezen. Zij zet daarbij uiteen (enkele voetnoten zijn weggelaten):

“Zoals hierboven reeds vermeld, bepaalt de ECTS-fiche dat het opleidingsonderdeel voor 100% wordt geëvalueerd d.m.v. ‘observatie van het functioneren tijdens de stage, met inbegrip van de portfolio en de opdrachten’. Verder wordt bepaald (stuk 6):

“De beoordeling ‘observatie van het functioneren tijdens de stage’ is gebaseerd op het bereiken van de jaarspecifieke stagedoelen tijdens elke stage. De stagedoelen worden geconcretiseerd in zes competenties die moeten worden aangetoond in iedere stage afzonderlijk. De concrete vereisten om te slagen voor het opleidingsonderdeel, vind je op de elektronische leeromgeving in de cursus ‘Professionele ervaring V/Klinisch onderwijs VV’ in het document ‘evaluatie professionele ervaring 4V.’”

De beslissingsregels m.b.t. het al of niet slagen voor het opleidingsonderdeel zijn de volgende (stuk 9):

NIET GESLAAGD (< 10/20)				
0/20	2/20	4/20	6/20	8/20
6 competenties volledig rood OF In totaal 11-12 competenties rood	5 competenties volledig rood OF In totaal 9-10 competenties rood	3-4 competenties volledig rood OF In totaal 6-8 competenties rood	2 competenties volledig rood OF In totaal 4-5 competenties rood	1 competentie volledig rood OF In totaal 3 competenties rood

Bij de handleiding “evaluatie stage” staat het volgende vermeld (stukken 7.1 en 7.2):

“Het document “Evaluatie stage” gebruik je bij de tussentijdse en de eindevaluatie van elke stageperiode.

Je noteert de gegevens voor de tussentijdse en de eindevaluatie per stage op éénzelfde document. Voor de verantwoording tussen de beide evaluatiemomenten gebruik je TE & EE als afkorting.

Binnen de deelcompetenties worden per gedragsindicator niveaus beschreven: I: inleidend, U: uitdiepend en S: gespecialiseerd. Per type stage staat in dit document aangegeven welk niveau verwacht wordt (kolommen onder de betreffende stage én

voorgaande kolommen). Het verwachte niveau is steeds het hoogst aangegeven niveau per kolom.

De student toont met concrete, eigen voorbeelden in de rechter kolom aan welk niveau hij behaalt. Indien je een gedragsindicator niet kan beoordelen op deze stageplaats, dan noteer je ‘niet van toepassing’ (NVT). Behaalt de student niet het inleidende niveau, dan geef je dit aan met ‘niet aanwezig’ (NA).

De praktijklector en mentor vullende sterke en werkpunten in, bespreken deze samen met de student tijdens het evaluatiemoment en vullen deze zo nodig verder aan. De praktijklector vult het algemeen besluit in.

De leertrajectbegeleider zal op het einde van het deeltraject op basis van deze gegevens een eindbeoordeling geven op je professionele ervaring.

Onderaan dit document vind je de deelcompetenties terug, waarnaar de cijfers in de eerste kolom verwijzen.”

Het is met andere woorden de leertrajectbegeleider die op basis van alle gegevens die ingevuld werden in het evaluatiedocument, een eindbeoordeling geeft.

Zoals eerder gemeld, toont verzoekster *in casu* 3 competenties niet aan. Tijdens de eerste stage waren dat de competenties ‘functioneren binnen een team’ en ‘beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’ en tijdens de tweede stage was dat nogmaals de competentie ‘beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’. Overeenkomstig voormelde beslissingsregels is verzoekster derhalve niet geslaagd. Zo heeft verzoekster voor minstens 1 competentie twee keer rood én voor minstens 3 competenties rood.

Wat de competentie ‘functioneren binnen een team’ van stage 1 betreft, zou verzoekster niet begrijpen waarom deze competentie als niet behaald wordt gequoteerd.

Uit de eindevaluatie blijkt afdoende dat verzoekster nog werkpunten had voor deze competentie (stuk 7.1) :

“Let op dat je nog niet te snel met oplossingen afkomt, maar de ZV voldoende ondersteunt in het zelf vinden van oplossingen voor zijn probleem. Indien je toch oplossingen aanreikt, ga dan ook verder in gesprek met de ZV, over de oplossingen. Zodat de ZV kan aangeven hoe hij/zij deze oplossingen kan integreren in zijn leven. Volg dit op of de ZV er effectief mee aan de slag gaat. Je geeft zelf aan dat je het moeilijk hebt bij nieuwe ZV om in communicatie te gaan. Goed dat je dit opmerkt. Dat maakt dat je hier nog verder in kunt groeien.

Je bent aan de slag gegaan met de feedback van de TE en stelt nu algemene vragen (bv. vragen of ze goed geslapen hebben). Je kan zeker en vast nog groeien in het voeren van diepgaandere gesprekken of gesprekken bij moeilijker onderwerpen. Mentoren geven aan dat communicatie zeker en vast nog mag meegenomen worden naar volgende stage. hetgeen waar je deze stage op gebotst bent, is het op afstand houden van de ZV. Hoewel je hier in positieve zin mee bent om gegaan, blijf je voor moeilijkere onderwerpen of psychosociale gerelateerde zaken nog wel een afstand behouden. Tijdens de TE kwam vooral naar voor dat dit te maken heeft met jouw copingsmechanisme. Hierdoor voel je bepaalde zaken anders of niet aan, waardoor je soms ergens niet op in gaat. Na de TE is ook naar voor gekomen dat dit ook te maken heeft met onderwerpen waar jij nog niet voldoende vertrouwd mee bent (bv.

suiïcide). Hierdoor weet je niet altijd goed hoe je kan reageren. Daardoor durf je het gesprek nog niet aan te gaan. Goed dat je dingen op zoekt om het te begrijpen of om handvatten mee te nemen.

Je geeft zelf aan dat je niet stilstaat bij het hanteren van gesprekstechnieken tijdens een gesprek. Naar jouw aanvoelen verloopt dit goed. Ben je hier zeker van? Is dat zo ook bij moeilijke gespreksonderwerpen of thema's waar jij je nog niet vertrouwd meevoelt? Het reflecteren tijdens een gesprek kan helpen om bij te sturen als je bv. iets verkeerd zegt of iets niet direct hebt opgemerkt. Maar ook het reflecteren na een gesprek (eventueel samen met een collega), kan ervoor zorgen dat je tot nieuwe inzichten komt. Deze kun je dan tijdens een volgend gesprek integreren. Deze stage was het niet mogelijk om volgende competentie op te nemen: Neemt een coachende rol op voor een medestudent. Neem dit zeker en vast nog op tijdens volgende stage.”

Verzoekster scoort voor de gedragsindicator 3.1 a en 3.3 b een ‘U’, terwijl het verwachte niveau ‘S’ is. Bovendien scoort verzoekster zichzelf voor de gedragsindicator 3.3 b een ‘U’ in de plaats van een ‘S’. Verzoekster behaalde aldus voor twee gedragsindicatoren niet de voor het slagen vereiste score waardoor de competentie als ‘niet aangetoond’ wordt aangemerkt.

Voor het overige heeft de interne beroepscommissie reeds uitvoerig toegelicht waarom verzoekster twee keer rood heeft behaald voor de competentie ‘beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’ (stukken 5, 7.1 en 7.2).

Verzoekster wist dat zij na haar eerste stageperiode werkpunten had omtrent deze competentie en zij wist aldus dat zij een extra inspanning diende te leveren aangezien zij het risico liep om niet te slagen omwille van deze competentie. De interne beroepscommissie oordeelde hieromtrent (stuk 5):

“Uit het dossier blijkt dat de eindevaluatie plaatsvond op 30 mei 2022 en dat de studente haar eindevaluatie ten laatste donderdag 26/05/22 diende door te sturen. Uit de samenvatting van het gesprek dat de studente had met lector [G.] op 16/5/2022 blijkt dat de studente op dat ogenblik nog moest starten met competentie 5. Ook uit het evaluatiedocument blijkt dat de studente bij de tussentijdse evaluatie de competentie in haar geheel niet aantoon (NA) ondanks het werk punt tijdens de eerste stage nl. ‘start sneller met deze competentie’. De eenvoud van het aangehaalde probleem is naar de mening van de commissie te wijten aan de tijdsdruk eerder dan ingegeven door het niet te complex te willen maken voor de verpleegkundigen in Suriname. Ook het feit dat de studente na de eindevaluatie en dus na het gesprek met praktijklector en mentor besefte dat ze de competentie niet aantoonde en dus naar alle waarschijnlijkheid niet zou slagen waarop ze probeerde alsnog de competentie aan te tonen, is naar de mening van de commissie veelzeggend m.b.t. de inspanningen die tot dan toe werden geleverd. Dat de stageperiode officieel nog geen einde kende, neemt niet weg dat de studente reeds geëvalueerd was en dus niet meer in de mogelijkheid verkeerde nog competenties aan te tonen. Zij was vooraf op de hoogte gesteld van de datum waarop de eindevaluatie zou plaatsvinden en wanneer zij daartoe haar documenten diende te vervolledigen om aan te tonen dat zij de vereiste competenties beheerde.”

De leertrajectbegeleider heeft n.a.v. het intern beroep van verzoekster benadrukt dat het probleem voornamelijk op het gebied van communicatie lag, zowel naar patiënten toe als

naar de praktijklectoren. Verzoekster was na haar eerste stage niet geslaagd voor de competentie 3 ‘functioneren binnen een team’. Zo nam verzoekster aanvankelijk weinig contact met patiënten. Tijdens haar stage heeft zij hier wel aan gewerkt en heeft zij na haar tweede stage de competentie 3 ‘functioneren binnen een team behaald’. Wat de communicatie naar de praktijklectoren toe betreft, heeft verzoekster tijdens haar eerste stage niet deelgenomen aan de voorbespreking, terwijl zij hier wel voor was uitgenodigd. De praktijklector van haar tweede stage zei dat de communicatie erg stroef verliep en dat hij het gevoel had dat zij de stage meer als een vakantie beschouwde en uitstappen met bezoek vooropgestelde in de plaats van het stageproces.

Daarnaast oordeelde de leertrajectbegeleider dat verzoekster tweemaal niet geslaagd was voor de competentie 5 ‘beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’ omdat zij in de praktijk niet aantonde dat zij kon omgaan met wetenschappelijk onderzoek. Bovendien was het niet geslaagd zijn voornamelijk het gevolg van het feit dat verzoekster niet tijdig aan de slag is gegaan met deze competentie.

De leertrajectbegeleider heeft verzoekster na haar eerste stage uitgenodigd op gesprek omdat deze stage moeilijk was verlopen, maar verzoekster is daar niet op ingegaan. Dit valt te betreuren (stuk 16).

De stagecommissie heeft het dossier van verzoekster besproken en was eveneens tot de conclusie gekomen dat verzoekster de eisen kent en de kans had om daaraar te handelen (stuk 18). Verzoekster heeft dat echter niet gedaan.

Ook het feit dat men zich in het laatste jaar van de opleiding bevindt, is in dat opzicht geen argument op soepeler te worden beoordeeld. De Raad oordeelt integendeel dat het normaal is dat de eisen die aan studenten worden gesteld in het laatste jaar strenger zijn dan in de voorgaande jaren.

Verzoekster haalt ten slotte geen elementen aan die van aard zijn om haar beoordeling te herzien.

Verwerende partij wenst te benadrukken dat de Raad zich niet in de plaats kan stellen van het bestuur en zijn bevoegdheid bij het sanctioneren van overtredingen van algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn beperkt tot kennelijke schendingen. Wat het redelijkheidsbeginsel betreft, leidt dit ertoe dat de Raad enkel kennelijk onredelijke beslissingen kan vernietigen. Een sanctie die als zwaar wordt beschouwd maar net binnen de grenzen van de redelijkheid valt, wordt niet vernietigd. Voormelde argumenten tonen aan dat er alleszins geen sprake is van enige schending van het redelijkheidsbeginsel.”

Verzoekster betwist in haar wederantwoordnota vooreerst dat zij nieuwe middelen opwerpt inzake de onredelijkheid en incorrectheid van haar beoordeling. Verzoekster betoogt dat uit het verzoekschrift en de bijhorende stukken duidelijk blijkt dat wordt aangekaart dat er verschillende elementen in haar beoordeling niet correct zijn. Dit was volgens verzoekster een duidelijk signaal naar de interne beroepscommissie om tot grondig onderzoek over te gaan. Aangezien dit compleet werd nagelaten door de interne beroepscommissie is het, nog steeds

volgens verzoekster, niet meer dan logisch dat verzoekster hier zelf dieper op ingaat in haar extern beroep.

Verder zet verwerende partij nog uiteen:

“Voor haar eerste stageperiode heeft verzoekster een artikel rond dementie opgezocht. Hierbij werd er muziek gespeeld om patiënten met dementie rustig te krijgen aangezien mensen met dementie ook heel agressief kunnen zijn. Verzoekster heeft hierover een interventie opgesteld in haar evaluatiedocument, maar niet uitgevoerd. Er was maar één patiënt die heel agressief werd tijdens de zorgen, maar deze heeft verzoekster maar eenmaal verzorgd. Verzoekster had namelijk een andere verpleegronde. De patiënt is ook overleden.

In de antwoordnota lezen we meerdere malen dat verzoekster niet tijdig gestart is met de competentie beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek, dit is echter niet zo. Verzoekster heeft meerdere malen tijdens beide stages naar artikels gezocht dit telkens over een ander onderwerp. Bij het opzoeken verkreeg verzoekster niet de juiste artikelen waarover ze onderzoek naar wou doen. Dit maakte dat het langer duurde voordat ze een goed voorbeeld kon geven. Dit heeft verzoekster ook mondeling via een teams gesprek gezegd tegen de stagebegeleiders.

Verzoekster heeft het afgelopen academiejaar zeker aangetoond dat ze wetenschappelijk onderzoek kan uitvoeren via haar bachelor proef. 1/3e van haar bachelor proef bestaat uit een CAT opstellen. Dit is een wetenschappelijk onderzoek uitwerken. Verzoekster behaalde hiervoor 14/20.”

en verder:

“Verzoekster heeft geen enkel probleem gekend met communicatie naar patiënten toe. Ze heeft tijdens haar eerste stage meerdere gesprekken gehad met palliatieve patiënten dit kan ook nagevraagd worden bij de mentoren van de stageplaats. Enkel tijdens de tweede stage in Suriname was het moeilijk om gevoelige onderwerpen te bespreken met de patiënten omdat de cultuur dit niet toelaat. Er heerst een geloof waarbij bepaalde rituelen bestaan om met gevoelens om te gaan. Dit heeft zij dan ook gemeld aan de stagebegeleider. Tijdens beide stages is er geen enkele stagebegeleider zelf komen observeren, er kan dan ook niet begrepen worden hoe zij dan ook in kennis kunnen zijn over hoe de communicatie naar patiënten toe is verlopen.

Tijdens de eerste stage verwachtte de stagebegeleider dat verzoekster veel over haar gevoelens sprak en hoe ze met bepaalde zaken omgaat. Ook hier heeft verzoekster antwoord[] op gegeven.

Verzoekster heeft ook gemeld dat ze geen emotionele steun nodig heeft van de stagebegeleider want dat ze haar partner heeft om dingen te bespreken als dit nodig was. Als er eventuele problemen waren met gevoelige onderwerpen met patiënten was de coördinator van thuisverpleging De Zonnebloem op de hoogte.

Tevens lezen we dat verzoekster niet heeft deelgenomen aan de voorbesprekking voor de eerste stageperiode. In stuk 8 voegt verzoekster een screenshot bij van het Teams gesprek

waarin ze vraagt of het op een andere datum kan omdat ze op vakantie was. Het verplaatsen naar een andere datum was geen probleem. Het eerste stage gesprek is 27/09 om 15u doorgegaan.

Volgens de stagebegeleider van de tweede stageperiode zag verzoekster haar stage als een vakantie. Ook dit klopt niet. Verzoekster heeft inderdaad plannen gemaakt op de dagen dat ze geen stage moest lopen. Er staat nergens dat dit niet mag. Als verzoekster stage loopt in België maakt ze evident ook plannen voor het weekend. Verzoekster heeft in Suriname meer stage gelopen dan dat ze vrij had. In het begin liep verzoekster stage van maandag tot vrijdag en op het einde van maandag tot donderdag. Normaal moet je in Suriname geen stage lopen op vrijdag, maar verzoekster heeft dit in het begin wel gedaan zodat ze zeker aan haar stage-uren kwam en zodat ze eventueel meer tijd vrij had op het einde. De uitstappen waren om de cultuur te leren kennen. Verzoekster heeft ook ziekenhuizen bezocht in het binnenland om te kijken hoe de zorgen verlopen waar je meer als 6u onderweg bent voor je een spoeddienst tegenkomt. Dit heeft verzoekster ook niet als stage uren gerekend, maar dit heeft ze in haar vrije tijd gedaan. Ook wist de stagebegeleider dat verzoekster van vrijdag tot zondag vrij was en toch werd er vaak op vrijdag een Teams gesprek ingepland.”

Beoordeling

Op grond van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde. Evenmin vermag een verzoekende partij in het beroep voor de Raad aan het geschil, zoals het aan de interne beroepsinstantie werd voorgelegd, een andere of ruimere finaliteit te geven.

Anders dan verzoekster voorhoudt, kan uit haar intern beroep niet worden afgeleid dat zij daarin kritiek uitoefent op de cesuur (de student is niet geslaagd indien hij voor een bepaalde competentie tweemaal ‘rood’ scoort, of voor minstens drie competenties ‘rood’ scoort) of op de concrete toepassing ervan in haar geval. Op het eerste gezicht lijkt deze kritiek in de procedure voor de Raad bijgevolg nieuw, en op grond van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs dus onontvankelijk te zijn.

De vraag rijst evenwel of verzoekster op die cesuur kon anticiperen bij het opstellen van haar intern beroep. Verwerende partij legt de ‘beslissingsregels’ ter zake neer (stuk 9 administratief dossier), maar het betreft enkel de tabel zoals die in de bestreden beslissing is aangehaald. Verwerende partij verduidelijkt niet in welk document, dat bij aanvang van het academiejaar

(of alleszins vóór het instellen van het intern beroep) voor verzoekster kenbaar was, deze ‘beslissingsregels’ zijn opgenomen. Zij maken alleszins geen deel uit van de ECTS-fiche (stuk 6 administratief dossier).

In die ECTS-fiche wordt voor de “concrete vereisten om te slagen voor het opleidingsonderdeel” wel verwezen naar de cursus ‘Professionele ervaring V/Klinisch onderwijs VV’ in het document ‘evaluatie professionele ervaring 4V’, maar die cursus of dat document worden door verzoekende partij niet neergelegd, en de Raad kan ook niet nagaan of de voormelde ‘beslissingsregels’, zoals zij in stuk 9 van het administratief dossier zijn weergegeven, een authentieke weergave uit die cursus of dat document zijn en dus op die grond vóór het instellen van het intern beroep aan verzoekster bekend waren.

In die omstandigheden moet de exceptie worden verworpen.

Ten gronde stelt de Raad vast dat verzoekster, nadat zij, middels de neerlegging van het administratief dossier en de antwoordnota, van voormal stuk 9 kennis heeft kunnen nemen, de authenticiteit daarvan niet betwist. Integendeel ontwikkelt verzoekster ten aanzien van deze tabel geen enkele kritiek. De Raad ziet derhalve geen reden waarom de beroepscommissie de daarin vermelde cesuur niet zou hebben mogen toepassen.

Indien de beoordeling in het licht van het hier ingeroepen redelijkheidsbeginsel standhoudt dat verzoekster hetzij drie competenties niet heeft behaald, hetzij eenzelfde competentie tweemaal niet heeft behaald, leidt zulks derhalve tot een examencijfer van 8/20, respectievelijk 6/20.

In haar intern beroep heeft verzoekster, wat de eerste stage betreft, ten aanzien van de competentie ‘functioneren binnen een team’ opgeworpen dat er geen enkel probleem met haar functioneren binnen het team is geweest, dat de samenwerking goed verliep en dat hard op haar gevoel werd ingegaan.

De beroepscommissie stipt aan dat verzoekster binnen deze competentie voor twee gedragsindicatoren (van de zeven die van toepassing zijn) ondermaats scoort. Voor de indicator 3.1a is het verwachte niveau ‘S’ (gespecialiseerd), terwijl verzoekster slechts deels ‘I’ (inleidend) en deels ‘U’ (uitdiepend) scoort. Er worden ook verschillende concrete verbeterpunten vermeld. Voor de indicator 3.3b is het verwachte niveau ‘S’, terwijl verzoekster

slechts ‘U’ scoort – en overigens ook zichzelf zo beoordeelt. Globaal worden voor deze competentie nog heel wat werkpunten vermeld.

De Raad kan begrijpen dat verzoekster de conclusie dat zij deze competentie in de eerste stage niet heeft bereikt als streng ervaart, maar de Raad is binnen zijn marginale toetsingsbevoegdheid van oordeel dat de beoordeling niet dermate streng of ongefundeerd is dat zij onredelijk wordt.

Nog wat de eerste stage betreft, heeft verzoekster ten aanzien van de competentie ‘beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’ enkel argumenten ontwikkeld die betrekking hebben op de wijze waarop andere studenten werden beoordeeld en gescoord – zoals terecht ook door de interne beroepscommissie is vastgesteld. Dit aspect komt aan bod in het tweede middel. Voor zover verzoekster thans voorhoudt dat zij inzake deze competentie ook de deelscores heeft betwist, mist de grief feitelijke grondslag. Specifiek wat het in het eerste middel ingeroepen redelijkheidsbeginsel betreft, ziet de Raad in de bestreden beslissing geen miskenning daarvan.

Verzoekster heeft ten aanzien van deze competentie in de eerste stage geen schending van de formelemotiveringsplicht ingeroepen, zodat het middel dat zij ter zake thans voor de Raad doet gelden op grond van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs niet ontvankelijk is. Overigens is de Raad van oordeel dat de beoordeling in de stage-evaluatie ter zake niet onredelijk is.

In de tweede stage bekritiseert verzoekster de beoordeling van de competentie ‘beroepsontwikkeling en wetenschappelijk onderzoek’. De Raad stelt vast dat bij de tussentijdse evaluatie verschillende werkpunten werden geformuleerd en dat daaraan bij de eindevaluatie onvoldoende tegemoet was gekomen. Mede in rekening genomen de nadere toelichting die de beroepscommissie ter zake in de bestreden beslissing heeft gegeven, ook in antwoord op wat verzoekster in haar intern beroep heeft doen gelden, is de Raad van oordeel dat de bestreden beslissing ook in dit opzicht niet onredelijk is.

Het eerste middel is, in zoverre ontvankelijk, niet gegrond.

Tweede middel

In een tweede middel beroept verzoekster zich op een schending van de materiëlemotiveringsplicht en het gelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat zij bij haar intern beroep duidelijk heeft aangegeven dat de beoordeling van de competentie ‘Functioneren binnen een groep’ strijd met de voorliggende gegevens, met name de door verzoekster voorgebrachte verklaring van haar eerste stageplaats waaruit blijkt dat er verontwaardiging is over het feit dat verzoekster niet geslaagd werd verklaard en dat er geen problemen zijn geweest met het functioneren in teamverband. Verzoekster stipt ook aan dat zij ondertussen op deze stageplaats is aangeworven.

De beoordeling van de beroepscommissie kan er volgens verzoekster in die omstandigheden niet toe beperkt blijven dat die elementen niet relevant zijn en verzoekster acht de motivering van de bestreden beslissing gebrekkig.

Daarnaast werpt verzoekster op dat de beoordeling van de competenties niet correct en op willekeurige basis is verlopen. Zij verwijst naar de uiteenzetting in het intern beroep met betrekking tot de tweede competentie ‘wetenschappelijk onderzoek en beroepsontwikkeling’ en de evaluaties van medestudenten.

Verzoekster erkent dat elk dossier afzonderlijk moet worden beoordeeld, maar is van oordeel dat de resultaten van de medestudenten toch niet als irrelevant kunnen worden weggezet. Zij verwijst naar vier beoordelingsdocumenten van medestudenten, waarvan zij stelt dat die minstens even laag scoorden op de subcompetenties, maar niettemin wel slaagden voor de gehele competentie. Verzoekster is van oordeel dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden en dat er sprake is van willekeur.

Verwerende partij werpt in haar antwoordnota tegen dat verzoekster in het intern beroep slechts zonder enige aanduiding van enig concreet voorbeeld (laat staan bewijs) en in algemene bewoordingen heeft verwezen naar andere studenten. In die omstandigheden was het volgens verwerende partij voor de interne beroepscommissie niet mogelijk om daar nader op in te gaan. In het kader van de beroepsprocedure voor de Raad kan van de Raad niet worden verwacht dat hij de beoordeling, die de interne beroepscommissie niet kon doorvoeren, alsnog in de plaats van de interne beroepscommissie zou overnemen.

Daarnaast betwist verwerende partij uitdrukkelijk dat er sprake zou zijn van willekeur bij de beoordeling van de competenties. De medestudenten van verzoekster hebben elk een stage aangelegd in een andere context/instelling waardoor hun situatie niet geheel vergelijkbaar is. Verwerende partij merkt daarbij ook op dat ook naar de concrete motivering worden gekeken en niet alleen naar de aangeduid kwalificatie.

Dat een examinator niet op dezelfde wijze evaluateert als alle andere examinatoren, houdt op zichzelf geen schending van het gelijkheidsbeginsel in. Een dergelijk verschil in evalueren moet, gelet op de vrijheid die de examinator binnen de grenzen van de regelgeving geniet, door verwerende partij ook niet worden verantwoord.

Het feit ten slotte dat verzoekster bij haar eerst stageplaats aan de slag kan als verpleegkundige, kan volgens verwerende partij niet leiden tot de beslissing dat verzoekster alsnog slaagt voor deze competentie. Verzoekster kende de eisen waaraan zij moest voldoen. Zij werd tijdens de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie van de eerste stage en de tussentijdse evaluatie van de tweede stage steeds gewezen op haar werkpunten. Verzoekster weet bovendien dat het de hogeschool is die bepaalt hoe een student slaagt en of een student slaagt. De evaluatie van de stagementor is immers niet doorslaggevend aangezien deze geen deel uitmaakt van de instelling en doorgaans ook geen zicht heeft op het geheel van de prestaties van de student.

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar kritiek. Zij stelt dat medestudenten die bij dezelfde examinator lagere scores behaalden, toch geslaagd zijn. Verzoekster benadrukt verder dat het kennelijk onredelijk is dat verzoekster wordt beoordeeld op gesprekken met patiënten waarbij geen enkele stagebegeleider komt observeren:

“Er wordt vanuit gegaan dat alles in een voorbeeld duidelijk moet zijn. Elke stagebegeleider heeft andere verwachtingen. De ene begeleider wil een uitgebreid voorbeeld de andere een kort voorbeeld.

Iedereen heeft een andere stageplaats waar andere situaties gebeuren. Bij de ene is het makkelijk om een complexere situaties als voorbeeld te geven rond gesprekken of wetenschappelijk onderzoek tegen over de andere stageplaats, maar dit kan niet bepalen of je wel of niet slaagt. Zeker als je geen betere en/of complexere voorbeelden kan geven. Bijvoorbeeld een student die stage loopt in de psychiatrie kan op dat gebied complexere situaties uitleggen dan verzoekster die in de thuisverpleging en in het buitenland stage heeft gelopen.”

Beoordeling

De Raad stelt vooreerst vast dat verzoekster samen met haar verzoekschrift vier beoordelingsdocumenten van andere studenten voorbrengt, die zij niet voorafgaand aan de interne beroepscommissie heeft voorgelegd, en dit ofschoon zij betrekking hebben op een argument dat verzoekster in die stand van de procedure wél reeds heeft ontwikkeld.

De Raad merkt op dat het als vaste rechtspraak mag worden beschouwd (zie bv. R.Stvb. 27 januari 2022, nr. 73185; R.Stvb. 12 januari 2022, nr. 7.162; R.Stvb. 3 december 2021, nr. 7.085) dat het hierboven reeds aangehaalde decretale voorschrift van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs *mutatis mutandis* ook van toepassing is op de overtuigingsstukken die een verzoekende partij aanwendt. Ook die moeten dus, in beginsel, aan de interne beroepsinstantie zijn voorgelegd en kunnen, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, niet in de procedure voor de Raad voor het eerst worden aangevoerd. Aan die beroepsinstantie kan immers geen onredelijk handelen of miskenning van de motiveringsplicht worden verweten, wanneer dat verwijt steunt op stukken en argumenten die de beroepsinstantie niet kon kennen. De rechtspraak van de Raad moet tevens worden gezien in het licht van artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs, dat uitdrukkelijk bepaalt dat het de Raad bij de beoordeling van een voor hem gebracht beroep niet toevalt om zijn appreciatie betreffende de waarde van de verzoekende partij – lees: de beoordeling ten gronde – in de plaats te stellen van deze van de verwerende partij en haar organen. Als annulatierechter beschikt de Raad, wat de beginselen van behoorlijk bestuur betreft, slechts over een marginaal toetsingsrecht.

Verzoekster partij maakt op geen enkele wijze duidelijk, en de Raad ziet ook niet spontaan in, wat verzoekster ervan heeft weerhouden om deze stukken aan de beroepscommissie voor te leggen. In die omstandigheden moeten de stukken 3, 4, 5 en 6 van verzoekster buiten de debatten worden gehouden.

Voor zover het middel steunt op het gelijkheidsbeginsel en beweerde willekeur, is het bij gebrek aan enig bewijs ongegrond.

De Raad bedenkt overigens dat studenten zich in beginsel niet in een concurrentiële relatie tot elkaar verhouden, en dat een (onwettig) voordeel dat aan de ene student is verleend, de regelmatigheid van de beoordeling en dus de rechtspositie van een andere student niet beïnvloed. Tot een schending van het gelijkheidsbeginsel kan dan enkel worden besloten

wanneer wordt aangetoond dat studenten die zich in een gelijkaardige situatie bevinden zonder enige verantwoording verschillend worden behandeld. Zoals hierboven is vastgesteld, levert verzoekster daarvan niet het bewijs.

Voor het overige is de Raad van oordeel dat het standpunt van verwerende partij kan worden bijgevallen.

De beoordeling komt uitsluitend toe aan de hogeschool, en niet aan de begeleiders of mentoren van de stageplaats. Het loutere gegeven dat de stageplaats de prestaties van verzoekster hoger inschat en haar zelfs een tewerkstelling heeft aangeboden, volstaat niet om de pertinentie of de redelijkheid van de beoordeling door de hogeschool aan het wankelen te brengen.

Dit geldt des te meer wanneer de eindbeoordeling door de hogeschool is gesteund op elementen waarvan de student niet aantoont dat zij ook door de stageplaats werden beoordeeld, zoals bijvoorbeeld het wetenschappelijk onderzoek.

Het tweede middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

Derde middel

Een derde middel is gesteund op het redelijkheidsbeginsel en op artikel II.223, §2 van de Codex Hoger Onderwijs.

Standpunt van partijen

Ondergeschikt aan het eerste en tweede middel voert verzoekster aan dat haar minstens moet worden toegelaten om haar wetenschappelijk artikel opnieuw in te dienen, zodat zij de schade van het verlies van een academiejaar kan voorkomen.

Verzoekster verwijt aan de bestreden beslissing dat de beroepscommissie die vraag niet in overweging heeft genomen, hoewel zij in het intern beroep had uiteengezet dat zij wegens overmacht niet in staat was om dit onderzoek correct uit te voeren.

Verzoekster is van oordeel dat in het licht van artikel II.223, §2 van de Codex Hoger Onderwijs niet zonder meer kan worden gesteld dat geen tweede examenkans kan worden aangeboden. Zij stelt dat de mogelijkheid van een alternatieve opdracht of bijkomende stage grondig moet worden onderzocht.

Verwerende partij repliceert in de antwoordnota in hoofdorde dat verzoekster dit argument niet heeft ingeroepen voor de interne beroepscommissie, zodat het thans op grond van artikel II.294 §2 van de Codex Hoger Onderwijs niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de procedure voor de Raad worden aangevoerd.

Ondergeschikt wijst verwerende partij erop dat de ECTS-fiche aangeeft dat voor het desbetreffende opleidingsonderdeel geen tweede examenkans mogelijk is. Verwerende partij ziet in het geval van verzoekster geen reden om van de ECTS-fiche af te wijken. Het is duidelijk dat verzoekster wat betreft voormelde competenties ondermaats presteerde. Verzoekster beschikte over de noodzakelijke tijd, ruimte en begeleiding om aan te tonen dat zij de voor het slagen noodzakelijke competenties kon verwerven. Zij heeft ook voldoende tijd en ruimte nodig om bij een tweede examenkans aan te tonen dat zij die competenties wel heeft verworven. Een alternatieve opdracht is voor verwerende partij geen optie aangezien de competenties specifiek zijn toegespitst op de praktijkcontext en ook het kunnen linken van de theoretische kennis met de praktijk op geen andere wijze kan worden getoetst. Verwerende partij is van oordeel dat er reden is om toepassing te maken van de bepaling van artikel II.223 van de Codex Hoger Onderwijs die voorschrijft dat er geen recht op twee examenkansen per academiejaar bestaat wanneer de aard van het opleidingsonderdeel dat niet toelaat. De rechtspraak van de Raad die door verzoekster wordt aangehaald is voor verzoekster niet relevant, aangezien de omstandigheden in die zaken duidelijk verschillend waren.

In haar wederantwoordnota gaat verzoekster op dit aspect niet meer nader in.

Beoordeling

Zoals hierboven reeds is overwogen, kan een verzoekende partij krachtens artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne

beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verzoekster heeft in haar intern beroep geen enkele vraag geformuleerd om een tweede examenkans te krijgen, noch enige kritiek geformuleerd op het gegeven dat de ECTS-fiche een tweede examenkans uitsluit. Integendeel heeft verzoekster enkel gevraagd om haar examencijfer aan te passen, zodat zij kan afstuderen.

Aangezien het naar oordeel van de Raad niet gaat om een aspect dat raakt aan de openbare orde – en verzoekster zulks overigens ook niet beweert – leidt de vaststelling dat verzoekster een nieuw middel opwerpt op grond van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs tot de conclusie dat het middel niet ontvankelijk is.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 19 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november

2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 19 augustus 2022

Arrest nr. 7.898 van 24 augustus 2022 in de zaak 2022/0265

In zake: Jeroen SAVELKOELS
Woonplaats kiezend te 5384HK Heesch (Nederland)
De ploeg 19

Tegen: UC LIMBURG
Woonplaats kiezend te 3590 Diepenbeek
Agoralaan Gebouw B bus 1

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 22 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

De heer Stef Coomans die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3 (MDT 5) bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 8 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 18 juli 2022 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat op 29 juni 2022 de door de examencommissie gevalideerde examenbeslissing bekend werd gemaakt.

Overeenkomstig artikel 84, 4 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: OER') kan binnen de vervaltermijn van zevenkalenderdagen, dewelke ingaat de dag na de officiële bekendmaking van de door de examencommissie gevalideerde examenbeslissing, een intern beroep worden ingesteld.

De interne beroepsinstantie heeft het intern beroep per e-mail ontvangen op 8 juli 2022, dus na de genoemde vervaltermijn van zeven kalenderdagen. Op het feitelijk beroepsschrift van de student vindt de interne beroepsinstantie dezelfde datum terug. De termijn voor het instellen van het intern beroep is op dwingende wijze geregeld in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs. Het betreft een vervaltermijn die bovendien van openbare orde is, waardoor de onderwijsinstelling er niet kan van afwijken. Het intern beroep is bijgevolg onontvankelijk.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 18 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 22 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad eerder reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999- 00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoeker geeft aan dat hij naar aanleiding van de bekendmaking van het examenresultaatsresultaat voor het betrokken opleidingsonderdeel overstuur was. Verzoeker besefte niettemin dat er een beroepstermijn is en dat hij deze ook dient te respecteren. Hij wenst evenwel te verduidelijken waarom hij niet meteen dezelfde dag bezwaar heeft ingediend. Verzoeker is afkomstig uit Nederland. Hoewel verzoeker erkent dat dit op zich geen valabel excuus is, is dit wel de reden waarom verzoeker twee dagen te laat zijn intern beroep heeft ingediend. In Nederland is het namelijk gebruikelijk dat een verzoekende partij zes weken heeft om in beroep te gaan. Verzoeker ging, gelet op het Bolognaproces, ervan uit dat de beroepstermijn dezelfde zou zijn in Vlaanderen en Nederland.

Verzoeker heeft geprobeerd om het resultaat te accepteren maar realiseerde zich dat het examenresultaat niet overeenstemt met de kwaliteit van zijn werk en de hoeveelheid energie die hij erin heeft gestopt. Verzoeker begrijpt dat er een verschil is tussen de regelgeving in Vlaanderen en in Nederland. Hij begrijpt ook dat hij hiervan op de hoogte had moeten zijn. Niettemin hoopt verzoeker dat er een uitzondering kan worden gemaakt: verzoeker wenst een antwoord te bekomen op de grieven die in zijn intern beroepsschrift staan en ziet niet in waarom hij hierop geen antwoord zou kunnen bekomen, ongeacht de beroepstermijn.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker in zijn extern beroepsschrift zelf lijkt aan te geven dat hij zijn bezwaar te laat heeft ingediend. Verwerende partij verwijst daarom integraal naar de gemotiveerde beslissing van de interne beroepsinstantie en vraagt de Raad om deze te bevestigen.

Verwerende partij stipt wel nog aan dat, indien verzoeker nog onbeantwoorde vragen zou hebben omtrent de beoordeling, er niets verzoeker belet om gebruik te maken van het recht van inzage of naar aanleiding van de beslissing van de interne beroepsinstantie contact op te nemen met de opleiding.

Beoordeling

De Raad onderzoekt of de interne beroepsinstantie het intern beroep van verzoeker terecht als niet ontvankelijk heeft beschouwd.

De Raad stelt vast dat de termijn voor het instellen van het intern beroep op dwingende wijze is geregeld door de decreetgever in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs. Het betreft een vervaltermijn. Een laattijdig intern beroep is derhalve onontvankelijk. Gezien het een regel van openbare orde betreft, onderzoekt de Raad dit desnoods ambtshalve.

In casu betreft het voorwerp een examenbeslissing en gaat de vervaltermijn van zeven kalenderdagen in de dag na de proclamaties, d.i. de bekendmaking van de resultaten. Uit het dossier blijkt dat de bekendmaking van de examenresultaten *in casu* op 29 juni 2022 is gebeurd (zie het op vraag van de Raad bijgebracht stuk van verwerende partij). De Raad stelt ook vast dat op de mededeling van de puntenlijst de noodzakelijke beroepsmodaliteiten zijn meegedeeld,

zodat de beroepstermijn effectief aanvangt de dag na de bekendmaking van de examenresultaten, wat *in casu* op 30 juni 2022 is.

De uiterste datum om een tijdig intern beroep in te stellen was derhalve woensdag 6 juli 2022. Verzoeker diende, met een e-mail, zijn intern beroep pas in op vrijdag 8 juli 2022 (zie stuk 1 en stuk 2 van verwerende partij). Voor het overige bevat noch het administratief dossier, noch de stukkenbundel van verzoeker enig stuk, zoals een (bewijs van) aangetekende zending, waaruit blijkt dat het intern beroep op een andere, vroegere datum zou zijn ingediend. De Raad moet derhalve concluderen dat het beroep *prima facie* niet tijdig werd ingesteld.

De Raad onderzoekt vervolgens in welke mate er *in casu* sprake kan zijn van een overmachtssituatie die de laattijdigheid van de indiening van het beroep kan verschonen.

Naar het oordeel van de Raad is er *in casu* geen sprake van enige overmachtssituatie, die de laattijdigheid van de indiening van het intern beroep desgevallend zou kunnen verschonen. Uit het dossier blijkt immers duidelijk dat de correcte beroepsmodaliteiten (met de vermelding van de beroepstermijn van zeven kalenderdagen) op het puntenblad staan vermeld. De beroepsmogelijkheid en -modaliteiten zijn bovendien ook terug te vinden in artikel 84 van het OER van verwerende partij. Verzoeker was bijgevolg voldoende geïnformeerd over de mogelijkheid en modaliteiten om een intern beroep in te stellen. Waar verzoeker aanneemt dat de beroepstermijn voor het instellen van een intern beroep tegen een ongunstige studievoortgangsbeslissing in Vlaanderen en Nederland gelijk zou lopen, vertrekt hij van een verkeerd uitgangspunt: zoals hierboven aangegeven werden de voor verzoeker toepasselijke beroepstermijn en -modaliteiten correct aan hem meegeleerd. Hoewel de Raad begrip kan opbrengen dat verzoeker aangedaan was door het voor hem ongunstige examenresultaat, vormt dit evenmin een overmachtssituatie die de laattijdigheid van de indiening van het intern beroep zou kunnen verschonen.

Het intern beroep werd aldus terecht niet ontvankelijk verklaard wegens laattijdigheid.

De Raad kan zich niet verder buigen over de grond van de betwisting, gezien het intern beroep niet regelmatig is ingesteld en uitgeput.

Het beroep is niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 24 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.901 van 31 augustus 2022 in de zaak 2022/0266

In zake: Mirthe DEBRUYNE
                          Woonplaats kiezend te 3111 Wezemaal
                          Aarschotsesteenweg 177

Tegen: UC LEUVEN
                          Woonplaats kiezend te 3001 Leuven
                          Geldenaaksebaan 335

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk maar niet gegronde werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een toelichtende nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

De heer Stef Coomans die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘ML225H Praktijk & Groeilabo II’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 18 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk maar niet gegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie geeft hierbij de volgende motivering (verwijzingen naar de rechtspraak van de Raad werden weggelaten in de onderstaande weergave):

De interne beroepscommissie zal hierna minstens die grieven behandelen dewelke van wezenlijke invloed kunnen zijn op de beoordeling. De student legt verschillende argumenten voor aan de Interne Beroepscommissie. Om herhaling te vermijden worden sommige argumenten samengenomen.

A. Eerste middel

De student stelt het volgende:

“(...) Uit het groeiverslag (...) dat ik na mijn stage ontving, kunnen jullie lezen dat ik vertrok vanuit de beginsituatie van de leerlingen, dat ik het meersporenbeleid volgde, dat ik constructief aan de slag ging met de feedback van mijn mentor, kortom dat ik als juf gegroeid was. (...”).

“(...) Ik heb een aantal groeidocumenten (...) toegevoegd waarop jullie de feedback van (mijn mentor) kunnen bekijken. Hierin zien jullie dat de inhouden gekend zijn en dat ik sterk in mijn schoenen voor de klas stond. Op woensdag 19/11 kreeg ik bezoek van mijn studietraject coach (...). Zoals jullie in dit verslag (...) kunnen lezen kreeg ik ook mooie commentaren, buiten een paar werkpunten (...), waarmee ik dan ook aan de slag ging. (...”

“(...) Jullie sommen de volgende redenen op om mijn stages opnieuw te moeten doen: “We geven je voor ‘Leraars bewegen met kennis van zaken’ een onvoldoende voor die basiskennis. Er slopen te veel fouten in je aanbreng of in de interactie en daar moeten we op het einde van 2 BaLO meer zekerheid rond hebben. Je werkte vaak last minute (je uitstelgedrag) waardoor je sommige deadlines niet haalde. Die onzekerheid bij die basiskennis en moeilijkheden met planning doet de praktijkevaluatiecommissie beslissen om die onvoldoende te geven. Het zelfstandig plannen van heel dat 3e jaar is momenteel te moeilijk. “

Uit de ECTS-fiche van het voorliggende OPO begrijpt de Interne Beroepscommissie dat de beoordeling in casu gestoeld is op “(...) het beheersingsniveau van de competenties vermeld in de 4 competentievelden van het competentieprofiel van de opleiding bachelor lager onderwijs, opleidingsfase 2. De 4 competentievelden zijn: LERAARS BEWEGEN: voor kinderen en jongeren, met hun hele zijn, met kennis van zaken en samen (...”).

In de ECTS-fiche leest de Interne Beroepscommissie bovendien dat de studenten meer gedetailleerde informatie ter zake kunnen vinden in o.m. een praktijkwijzer.

De Interne Beroepscommissie stelt aldus vast dat de studenten in het kader van het voorliggende OPO beschikken over o.m. een praktijkwijzer waaruit zij de vier genoemde competentievelden kunnen kennen:

praktijkwijzer bachelor lager onderwijs
UC Leuven-Limburg lerarenopleiding Brabant

2021-2022

7

opleidingsfase 2

LERAARS BEWEGEN VOOR KINDEREN EN JONGEREN	LERAARS BEWEGEN MET HUN HELE ZIJN
basic Gelooft in de groeimogelijkheden van kinderen vanuit een growth mindset* en handelt daar naar. Creëert een positieve leefomgeving en een gestructureerde leeromgeving. Creëert een rijke leeromgeving waarin de leefwereld van kinderen bewust uitgebred wordt. Houdt rekening met en speelt in op de aanwezige diversiteit in de klas. Doet een gedifferentieerd aanbod (basisdifferentiatie) op maat van de diverse groep. Volgt het leren van kinderen op. groei naar Is gericht op autonomie, zelfsturing en emancipatie van ieder kind	basic Handelt op een verantwoordelijke, betrokken en authentieke* manier. Is zich bewust van eigen sterken, zet ze in en bouwt ze uit. Toont interesse voor wat er in de maatschappij en de wereld gebeurt en integreert dit in de eigen klaspraktijk. Kan samen met anderen praten over ervaringen en visie m.b.t leren en onderwijzen en van daaruit de eigen visie verfijnen. groei naar Kan vanuit de bewustwording van de eigen mening, overtuigingen en waarden ook het perspectief van anderen innemen. Is gericht op een duurzame en rechtvaardige school en samenleving
Daagt zichzelf uit, steeds opnieuw, probeert nieuwe dingen uit en durft te leren uit fouten. Gaat in dialoog met anderen, is zoekend en onderzoekend om een steeds betere leraar te worden.	
LERAARS BEWEGEN MET KENNIS VAN ZAKEN	LERAARS BEWEGEN SAMEN
basic Beheert de leerinhouden en gaat actief aan de slag met de eigen sterken en tekorten in de vereiste kennis en vaardigheden. Maakt weloverwogen keuzes op basis van verschillende psychodidactische componenten (zie psycho-didactisch web) en kan deze verantwoorden vanuit het leren van de kinderen. Kan handleidingen, informatiebronnen en (digitale) media kritisch beoordelen en doelgericht inzetten. groei naar Neemt initiatief om kennis te verbreden en te verdiepen	basic Communicert open en is gericht op samenwerking. Gaat in dialoog met anderen (leerlingen, collega's ...) en wisselt ervaringen uit in functie van het verbeteren van leerprocessen groei naar Benut kansen om partners in te schakelen in de eigen klas of de school (kinderen, collega's, ouders, buur, socio-culturele partners, zorgpartners ...)

De Interne beroepscommissie leest bovendien het volgende in de voorliggende praktijkwijzer:

10.2 Criteria praktijkbeoordeling

Bij de beoordeling bekijken we de 4 competentievelden als gehelen. We spreken geen afzonderlijk oordeel uit per competentie maar over het hele competentieveld. De student moet op de 4 competentievelden de basis behalen om te kunnen slagen.

De verantwoordelijkheid voor het toekennen van een eindbeoordeling voor praktijk en groeilabo I, II en III en LOB V (3 BaLO) en het certificeren ligt decretaal en vanuit de visie van ons opleidingsinstituut bij de studentencoach (praktijk en groeilabo I, II en III) of assessor (LOB V). In een vorm van 360° feedback is de eindbeslissing een teambeslissing waarbij rekening gehouden wordt met de inbreng van alle betrokken praktijkbegeleiders, stagementor(en), de studentencoaches en lesgevende lectoren.

Per opleidingsfase worden cesuren (minimumvereisten) afgebakend.

Interne Beroepscommissie stelt vast dat in casu cesuur van kracht is en dat het bestaan hiervan voorafgaand aan de stage meegedeeld werd aan de studenten daar de praktijkwijzer aan de studenten ter beschikking werd gesteld via Toledo, het permanent te raadplegen online leerplatform van de hogeschool.

Wat betreft de genoemde cesuren leest de Interne Beroepscommissie het volgende in de praktijkwijzer:

praktijk en groeilabo 2 – 2 BaLO

quotering op 20

+ Uit cesuur volgt dat een tekort inzake cruciale	<table border="1"><tr><td>0-2</td><td>indien de student op geen enkel van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>3-5</td><td>indien de student op slechts 1 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>6-7</td><td>indien de student op slechts 2 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>8-9</td><td>indien de student op slechts 3 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>10-11</td><td>indien de student op meerdere competentievelden nipt de basis van 2 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>12-13</td><td>indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>14-15</td><td>indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt en - sommige competenties onder 'groei naar' van 2 BaLO - sommige competenties van 3 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>16-17</td><td>indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt en op heel wat competenties, verspreid over de 4 competentievelden, het niveau van 3 BaLO behaalt</td></tr><tr><td>18- 18+</td><td>indien de student voor alle competentievelden het niveau van 3 BaLO behaalt</td></tr></table>	0-2	indien de student op geen enkel van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt	3-5	indien de student op slechts 1 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt	6-7	indien de student op slechts 2 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt	8-9	indien de student op slechts 3 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt	10-11	indien de student op meerdere competentievelden nipt de basis van 2 BaLO behaalt	12-13	indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt	14-15	indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt en - sommige competenties onder 'groei naar' van 2 BaLO - sommige competenties van 3 BaLO behaalt	16-17	indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt en op heel wat competenties, verspreid over de 4 competentievelden, het niveau van 3 BaLO behaalt	18- 18+	indien de student voor alle competentievelden het niveau van 3 BaLO behaalt
0-2	indien de student op geen enkel van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt																		
3-5	indien de student op slechts 1 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt																		
6-7	indien de student op slechts 2 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt																		
8-9	indien de student op slechts 3 van de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt																		
10-11	indien de student op meerdere competentievelden nipt de basis van 2 BaLO behaalt																		
12-13	indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt																		
14-15	indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt en - sommige competenties onder 'groei naar' van 2 BaLO - sommige competenties van 3 BaLO behaalt																		
16-17	indien de student op de 4 competentievelden de basis van 2 BaLO behaalt en op heel wat competenties, verspreid over de 4 competentievelden, het niveau van 3 BaLO behaalt																		
18- 18+	indien de student voor alle competentievelden het niveau van 3 BaLO behaalt																		

competenties impliceert dat studenten geen voldoende kunnen halen voor het opleidingsonderdeel. De Interne Beroepscommissie acht het niet onredelijk dat door te werken met cesuur de opleiding wil garanderen dat enkel studenten die de essentiële competenties beheersen, kunnen slagen.

De Interne Beroepscommissie heeft van de opleiding de eindbeoordeling ontvangen en stelt vast dat de student een onvoldoende wist te behalen voor de competentie 'Leraars bewegen met kennis van zaken'. Bijgevolg verkreeg de student, gelet op de toepasselijke cesuur, de eindscore van 9/20.

Wat betreft de competentie 'Leraars bewegen met kennis van zaken', waarvoor de student dus een onvoldoende wist te behalen, leest de Interne Beroepscommissie het volgende in de haar door de opleiding aangeleverde eindbeoordeling:

"(...)

Vul aan waarin de student goed functioneert?

	Je tempo is vlot genoeg. Je laat voldpende verwoorden.

Vul aan waarin de student gegroeid is?

	Je instructies in 't Frans zijn gegroeid. Durf toch nog meer Frans te spreken. Bereid dat goed voor. Er zat voldoende variatie in werkvormen tijdens je stage. In sommige lessen werd er hard gewerkt. Trek die arbeidsethos door naar al je lessen. Je zegt zelf dat je minder fouten maakte bij je lessen wiskunde. Je leek nderdaad je inhouden beter voor te bereiden maar er bleven wel foutjes in je lessen sluipen. Je botst daar, jammer genoeg, op je inhoudelijke limieten. (cfr. nog te behalen credit voor wiskunde 1 BalO).

Vul de werkpunten van de student aan?

	groeipects per dag in een mapje. Zorg voor meer inhoudelijke diepgang in je lesontwerpen en realisaties . Vraag door en ga in op wat lln. zeggen (lessen godsdienst). 1 Je lesintro's waren speels en vanuit de leefwereld van de kinderen, in de kern verloor je ze dan weer geregeld. 2 Zet bij al je lessen een bronvermelding. Je lessen muvo zijn niet zoals zou moeten volgens het OPO 'Kunst, Zinnig'. Check die vakdidactiek nog eens. 3 Je gaf aan dat je een druk sociaal leven hebt en werkt vaak last minute. Dit zorgde ervoor dat je lesvoorbereidingen vaak laat of te laat bij de mentor aankwamen. Ook aan je voorstelling naar de groep bij GL heb je tijdens de sessie nog gewerkt. Dat is te laat. Zo kom je in tijdsnood om goed mentaal voorbereid voor de klas te staan. Door de onzekerheid en fouten die bij je lessen soms zichtbaar waren (wiskunde (Romeinse cijfers, breuken), Frans, Taal, WO, godsdienst: Jezus sterft niet met Kerstmis), verloor je ook gezag bij de lln.	Je wiskunde-instructies waren te vaak chaotisch voor het niveau dat we in 2 BalO verwachten. Je wist dat de leerstof van de derde graad moeilijk was voor jou. Je hebt ook in mei niet onmiddellijk alle oefeningen zelf gemaakt om te zien waar de moeilijkheden in je verwerking zaten. Dat was bij de tussentijdse evaluatie van 30 maart wel duidelijk als tip meegegeven. Jammer dat je dit niet deed vanaf dag 1 van je stage in mei. Hier ben je niet van gegroeid, want op jouw eindverslag van 1 BalO stond letterlijk: 'Maak tijdens het voorbereiden van de lessen zelf de oefeningen die de kinderen moeten maken. Zo bots je op mogelijke problemen of moeilijkheden.' Probeer op voorhand ook goed na te denken over de mogelijke vragen die de kinderen kunnen stellen.' Dat is je vorig jaar meegegeven in het stageverslag van 1 BalO en ook op 30 maart door mij. Verbeter de fouten van de lln. als zij in het Frans spreken. Het doelgerichte ontbrak soms, ook in lessen die we als STC bijwoonden (Maria, gelijkvormigheid). (...)"

De Interne Beroepscommissie leest tevens het volgende in de eindbeoordeling:

“(...) We geven je voor ‘Leraars bewegen met kennis van zaken’ een onvoldoende voor die basiskennis. Er slopen te veel fouten in je aanbreng of in de interactie en daar moeten we op het einde van 2 BaLO meer zekerheid rond hebben. Je werkte vaak last minute (je uitstelgedrag) waardoor je sommige deadlines niet haalde. Die onzekerheid bij die basiskennis en moeilijkheden met planning doet de praktijkevaluatiecommissie beslissen om die onvoldoende te geven. Het zelfstandig plannen van heel dat 3e jaar is momenteel te moeilijk. Hierboven bij het luikje ‘Leraars bewegen met kennis van zaken’ staan meer redenen. (...)”

De Interne Beroepscommissie stelt vast dat de motivatie verder gaat dan een louter cijfer. De motieven kennen bovendien een schriftelijke neerslag.

Docenten worden vermoed deskundig te zijn en genieten een persoonlijke appreciatieruimte bij het maken van hun beoordeling. Bovendien geldt een vermoeden van onpartijdigheid en professionaliteit in hoofde van de evaluator.

De Interne Beroepscommissie stelt vast dat de student in feite de inhoudelijke beoordeling van de door haar geleverde prestaties weet te bewijzen. Ter ondersteuning van haar argumentatie weet de student o.m. een selectie van tussentijdse feedback aan te leveren. De Interne Beroepscommissie heeft ter zake van de opleiding de volledige tussentijdse evaluaties ontvangen.

De Interne Beroepscommissie leest o.m. volgende tussentijdse feedback:

- 18/10: “(...) *Klaswijzer: nog veel aan te vullen (...)*”;
- 18/03: “(...) *De mentor geeft aan dat je (...) teller en noemer door elkaar haalde (...)*”; “(...) *je had het moeilijk om de werkwijze van de breuken correct uit te leggen (...)*”; “(...) *klopt niet: een handdoek = onderwerp (...)*; “(...) *De les is onvoldoende (...), inhoudelijke fouten (...)*; “(...) *les Frans (...): uitspraakfouten (...)*”;
- 21/03: “(...) *taalfouten (...)*; “(...) *dat staat zo niet in de bijbel (...)*; “(...) *let op fouten (...)*”;
- 30/03: “(...) *Het loopt niet als verwacht. (...) We overlopen wat tips die je kunnen helpen. (...) Moeilijk voor jou is omgaan met onverwachte vragen (...). Probeer daarnaast goed voor te bereiden. (...) Leerinhouden wiskunde, frans, taal (...). Bereid die lessen heel goed voor. Maak alle oefeningen zelf! Begin daar op tijd aan. (...) Werk aan zelfvertrouwen: die 3e graad boezemt je angst in. Start met een goede voorbereiding (...)*”;
- 21/04: “(...) *Ga zeker met die valkuil (beter voorbereiden op de lessen, oefeningen op voorhand maken) aan de slag (...)*”;
- 10/05: “(...) *(leerling) maakt (...) uitspraakfouten die je moet bijsturen (...)*”;
- 11/05: “(...) *Je lessen heb je mondjesmaat doorgestuurd. Je herwerkingen stuurde je begin mei door. Je lesonderwerpen kreeg je in maart. (...); Mentor voelt dat sommige lln. minder respect tonen omdat ze merken dat je (...) fouten maakt (...)*; “(...) *Heb je die oefening zelf gemaakt? (...)*”;
- 16/05: “(...) *zorg dat je de inhoud van je (...) fragmenten kunt uitleggen. (...)*”.

De Interne Beroepscommissie stelt vast dat de student werd gewezen op werkpunten, de nood aan bijsturing werd aldus aangegeven en hierin lag bijgevolg een remediëringss kans voor de student besloten.

De Interne Beroepscommissie moet vaststellen dat werkpunten inzake dewelke de student een remediëringss kans heeft gekregen, final terugkomen in de eindbeoordeling.

De evaluator, op wie zoals hierboven reeds aangestipt het vermoeden rust deskundig te zijn en die persoonlijke appreciatieruimte geniet bij het maken van de beoordeling, is in casu op gemotiveerde wijze tot het besluit gekomen dat de student op onvoldoende wijze uitvoering heeft gegeven aan de stage.

De Interne Beroepscommissie moet besluiten dat in hoofde van de student kennelijk sprake is van een selectieve lezing van de gekregen feedback. Het verschaffen van tussentijdse feedback maakt in beginsel geen beoordeling als zodanig uit. Tussentijdse feedback wordt vaak geformuleerd met het oog op het stimuleren van de student. Dat men daarbij kiest voor bemoedigende opmerkingen hoeft niet te betekenen dat er geen wezenlijke tekortkomingen meer zijn. De Interne Beroepscommissie heeft hierboven kunnen vaststellen dat de student tussentijds gewezen werd op werkpunten. De nood aan bijsturing werd op nuttige momenten aangegeven en hierin lag bijgevolg een remediëringss kans voor de student besloten. Met het intern beroep gaat de student daarnaast o.m. in op het tijdig indienen van opdrachten. Dat de student eventueel afspraken zou hebben gemaakt inzake het inleveren van opdrachten doet volgens de Interne Beroepscommissie geen afbreuk aan de vaststelling dat in hoofde van de student planning doorheen de stage kennelijk een, overigens bij herhaling (zie supra), aangehaald werk punt is. De Interne Beroepscommissie acht het niet onredelijk om van een student leraar te verwachten niet *last minute* te werken,

zodoende te zorgen goed voorbereid aan de onderwijsopdracht te beginnen. Uit de tussentijdse feedback kan de Interne Beroepscommissie besluiten dat de student bij herhaling fouten maakte tijdens het lesgeven. Een goede planning stelt de student wellicht in staat om goed voorbereid aan de les te beginnen en het maken van fouten te vermijden. De Interne Beroepscommissie stelt vast dat de student hier op werd gewezen, o.m. in het kader van de tussentijdse feedback van 30.03 (zie supra). De student weet het voorgaande overigens te onderschrijven, daar waar zij zelf aangeeft in het eindverslag dat voorbereiding een werkpoint is:

De student kiest werkpunten en formuleert acties op basis van de eigen bevindingen en die van de mentor en de studentencoach (STC) tijdens het driehoeksgesprek. Formuleer twee belangrijke werkpunten en koppel hieraan telkens concrete acties.	
werkpoint	actie
Beter voorbereidingswerk doen	Ik heb echt gemerkt dat als ik alles op voorhand kan voorbereiden, ik mijn lessen ook beter kan geven. Als ik weet wat ik die les ga geven of doen van oefeningen, weet ik ook waar de moeilijkere oefeningen zitten en waar ik de leerlingen al kan loslaten.

Met verder eventueel mondeling gemaakte afspraken kan de Interne Beroepscommissie uiteraard maar moeilijk rekening houden.

Op basis van de aangeleverde stukken acht de Interne Beroepscommissie de evaluatie te verantwoorden in het licht van het stagedossier.

Het middel kan niet worden aangenomen.

B. Tweede middel

De student stelt het volgende:

“(...) Volgende beroepsgerichte attitudes typeren een leraar: beslissingsvermogen, relationele gerichtheid, kritische ingesteldheid, leergierigheid, organisatievermogen, zin voor samenwerking, verantwoordelijkheidszin, creatieve gerichtheid, flexibiliteit en gerichtheid op adequaat en correct taalgebruik en communicatie. Deze attitudes gecombineerd met het beheersen van vakdidactische kwaliteiten zijn de basis voor een leraar in wording. Ik durf met zekerheid zeggen dat ik deze attitudes voldoende beheers. (...)”

Op de docent rust het vermoeden deskundig te zijn.

De eigen onderwijskundige inzichten van de student kunnen geen impact hebben op de rechtmatigheid van het toegekende examencijfer, daar zij zonder relevante zijn. Dat de student haar eigen prestaties hoger inschat levert geen recht op een hogere score op. Het persoonlijk aanvoelen van de student dat zij goed zou presteren, levert bijgevolg geen gegrond argument op.

Het middel kan niet worden aangenomen.

C. Derde middel

De student stelt het volgende:

“(...) Uit het groeiverslag (...) dat ik na mijn stage ontving, kunnen jullie lezen dat ik (...) constructief aan de slag ging met de feedback van mijn mentor, (...)”

“(...) Zoals jullie in (het verslag van de studietrajectcoach) kunnen lezen kreeg ik ook mooie commentaren, buiten een paar werkpunten (...), waarmee ik dan ook aan de slag ging. (...)”

Zoals hierboven reeds aangegeven stelt de Interne Beroepscommissie vast dat in hoofde van de student sprake is van een selectieve lezing van de gekregen feedback.

Zoals hierboven eveneens aangegeven werd de student gewezen op tekortkomingen en bijgevolg heeft zij voldoende remedieringskans gekregen.

Zelfs bij een positieve tussentijdse evaluatie kan het bovendien zo zijn dat een opmerking die tijdens de stage nog niet tot een onvoldoende leidde, in de eindevaluatie wel een onvoldoende veroorzaakt. Een stage wordt namelijk gekenmerkt door een groepad. Als een student niet tegemoetkomt aan een tussentijdse opmerking, kan hij of zij op deze competentie bij de eindevaluatie negatief gequoteerd worden. Bij stages mag men blijvende progressie verwachten. Zelfs het maken van vorderingen sluit daarnaast niet uit dat bepaalde onderdelen een werk punt kunnen blijven. Een student kan met andere woorden – niettegenstaande een eventuele positieve evolutie – nog steeds onder de lat blijven.

Aangeven dat men rekening zou hebben gehouden met alle richtlijnen of de gegeven feedback, geeft geen aanleiding tot het recht op een hogere score. Aan de slag gaan met ontvangen feedback hoeft niet noodzakelijk te betekenen dat er sprake is van een substantiële verbetering inzake het te beoordelen handelen bij de eindevaluatie, noch dat het een voldoende moet opleveren. De evaluator, op wie zoals hierboven reeds aangestipt het vermoeden rust deskundig te zijn en die persoonlijke appreciatieruimte geniet bij het maken van de beoordeling, is in casu op gemotiveerde wijze tot het besluit gekomen dat de student op onvoldoende wijze uitvoering heeft gegeven aan de stage.

Het middel kan niet worden aangenomen.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail van 18 juli 2022 en met een aangetekend schrijven van 19 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 23 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat verzoekster zich in een enig middel beroeft op een schending van de materiële motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster geeft vooreerst aan dat ze tijdens het bemiddelingsgesprek met haar stagecoördinatoren op 7 juli 2022 naar aanleiding van het intern beroep dat ze instelde op 4 juli 2022 wilde weten waarop het examenresultaat van 9/20 gebaseerd was. Volgens verzoekster werd het tijdens het gesprek duidelijk dat de onvoldoende op het competentieprofiel “Leraars bewegen met kennis van zaken” noch mondeling noch schriftelijk afdoende gefundeerd kon worden. Er werd telkens verwezen naar twee feiten: enerzijds het niet onmiddellijk maken van de oefeningen wiskunde en anderzijds twee uitspraakfouten tijdens een les Frans. Volgens verzoekster zou één van de stagecoördinatoren tijdens dit gesprek hebben aangegeven dat de laatste stage doorslaggevend was ten aanzien alle andere stages wat zij evenwel nergens terug kan vinden en ze stelt zich de vraag waarom er geen globaal cijfer wordt gegeven voor ál haar stages.

Verzoekster verwijst verder naar de samenstellende bestanddelen van het competentieprofiel en geeft aan dat de stagecoördinatoren telkens verwezen naar het onderdeel “Beheert de leerinhouden en gaat actief aan de slag met eigen sterken en tekorten in de vereiste kennis en vaardigheden” maar konden dit volgens verzoekster niet afdoende motiveren.

Verzoekster gaat vervolgens dieper in op enkele motieven van de eindevaluatie:

- Lessen “muvo”: verzoekster geeft aan dat ze in totaal vier van deze lessen heeft moeten geven. Eén les heeft ze overgenomen uit de vakdidactiek van het opleidingsonderdeel ‘KunstZinnig’ en herwerkt met de tips vanuit een les die ze zelf gekregen heeft. De andere twee lessen werden nagekeken door de vakdocent. Haar les drama heeft verzoekster gebaseerd op haar ervaring (zes jaar) in de toneelschool waar ze zelf toneel speelde.
- Last-minute werken: verzoekster verwijst naar haar intern beroepsschrift waarin de chronologie van haar stage wordt geschetst en waaruit volgens haar duidelijk blijkt dat ze op tijd was met haar lesvoorbereidingen. Tijdens het gesprek kon er volgens verzoekster ook niet worden aangetoond dat ze iets te laat zou hebben ingediend. Verzoekster heeft slechts eenmalig, in onderling overleg met haar stagementor, een aantal lessen later afgegeven. Volgens verzoekster wordt ook bij de indiendata voor de lesontwerpen nergens een uiterlijk tijdstip van indiening vermeld. Zij werd hierop ook nooit aangesproken. Verzoekster heeft haar lesontwerpen steeds op voorziene indiendatum ingediend, met één uitzondering waarbij ze dit, na terugkoppeling met haar stagementor, later heeft gedaan.

- Zichtbare onzekerheid en fouten: volgens verzoekster wordt hiermee verwezen naar de lessen Romeinse cijfers en breuken. Dit zijn twee van de negen lessen die slecht gingen. Haar mentor schreef tips bij de lessen waar ze vond dat die nodig waren en schreef enkele groeidocumenten, die verzoekster bijbrengt, als de mentor van mening was dat het goed was. In totaal heeft de mentor drie groeidocumenten over geobserveerde lessen wiskunde geschreven. Verzoekster heeft evenwel negen lessen in totaal gegeven.
- Mogelijke vragen van leerlingen: verzoekster ziet niet in waar dit een probleem was. Verzoekster heeft dit voorbereid bij de onderwerpen van “WO” waar ze zelf niet veel over wist. Volgens haar heeft ze evenwel geen feedback gekregen waarin er wordt aangegeven dat ze hierop niet kon antwoorden tijdens haar eindstage in mei. Ze verwijst naar een uittreksel van een groeidocument van [A.D.] van 11 mei 2022 waarin het volgende wordt gesteld: “Je hebt je lessen grondiger uitgeschreven, je zocht meer dingen op”. Verzoekster begrijpt ook de opmerking niet dat sommige leerlingen minder respect tonen omdat ze fouten maakt bij haar uitleg of inhoud. Meer bepaald vraagt ze zich af naar welke leerlingen er dan wordt gerefereerd. Er wordt enkel verwezen naar één leerling die hoogbegaafd is.
- Onvoldoende voor basiskennis: volgens verzoekster gaat het luik “Leraars bewegen met kennis van zaken” over meer dan alleen de leerinhouden. Het is een belangrijke component om wiskunde juist aan te brengen. Volgens verzoekster gaat dit over drie lessen van de negen. De rest van de leerinhouden zijn volgens haar goed, enkel bij Godsdienst mag ze volgens haar nog meer doorvragen. Verzoekster gaat ermee akkoord dat doorvragen belangrijk is maar ze merkt op dat dit ook iets is dat wordt aangescherpt door ervaring.
- Kritisch beoordelen en doelgericht inzetten van informatie: verzoekster heeft soms een les uit de handleiding genomen (bv.: wiskundelessen). Dit zijn volgens haar evenwel de enige lessen die ze hieruit heeft genomen omdat sommige handleidingen niet kritisch genoeg waren of te weinig diepgang hadden. Verzoekster zoekt op “Klascement” gericht naar de juiste informatie. Ze geeft aan dat ze alleen nog beter kan letten op typfouten. Ze meent dat ze kritisch aan de slag kan gaan met wat het beste is voor haar les.
- Initiatief om kennis te verbreden en verdiepen: als verzoekster een les kreeg over een onderwerp waarover ze niet veel wist, is ze haar kennis hierover gaan verdiepen. Ze heeft navraag gedaan over wat er juist werd bedoeld met bepaalde begrippen en

methodologieën. Verzoekster stelt dat ze kan aantonen dat haar leerinhouden diepgang hebben, met uitzondering van een les godsdienst over Maria waar ze meer had kunnen doorvragen en meer verhalen over moeders had moeten aanhalen. Als voorbereiding op haar stage in mei kreeg verzoekster ook extra oefeningen wiskunde als remediëring. Verzoekster geeft toe dat de ze de eerste drie dagen van haar stage in mei (vier lessen wiskunde) deze oefeningen al had moeten maken.

Verzoekster concludeert dat ze een lerares is die qua planning het derde jaar aankan. Ze is hoofdleidster in een jeugdbeweging en geeft ook volleybaltraining. Hiervoor dient ze telkens punctueel te plannen en zaken voor te bereiden. Ze krijgt hiervoor lovende kritieken van ouders, spelers en leden. Volgens haar dient ze voor het onderdeel “Leraars bewegen met kennis van zaken” een voldoende te behalen. Verzoekster wil er graag aan werken om daar verder in te groeien. Volgens verzoekster worden in het onderwijs leerlingen geëvalueerd op een leerproces: ze hoopt dat ze deze kans krijgt.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoekster een aantal grieven herneemt uit haar intern beroep. Wat dat betreft, verwijst verwerende partij naar de interne beroepsbeslissing waarin hierop werd ingegaan. Daarnaast merkt verwerende partij op dat verzoekster verschillende argumenten aanhaalt die voor het eerst worden opgeworpen.

Waar verzoekster zich beroept op een schending van de motiveringsplicht, verwijst verwerende partij naar de bestreden beslissing waaruit volgens haar duidelijk blijkt dat de interne beroepsinstantie de beoordeling ter zake en de motivering ervan grondig heeft onderzocht. Verwerende partij kan verzoekster dan ook niet bijtreden waar zij de motivering lijkt te reduceren tot het niet onmiddellijk maken van enkele oefeningen wiskunde en twee fouten in haar uitspraak. Verzoekster werd namelijk gewezen op verschillende werkpunten, waarbij de nood aan bijsturing aldus werd aangegeven en waarin een remediëringsskans lag besloten. De interne beroepsinstantie heeft moeten vaststellen dat werkpunten waarvoor verzoekster een dergelijke kans heeft gekregen, uiteindelijk terugkwamen in de eindbeoordeling. De motivering gaat volgens verwerende partij ook verder dan een louter cijfer en de motieven die, volgens haar, zorgvuldig, begrijpelijk en redelijk zijn, hebben ook een schriftelijke neerslag. Verwerende partij benadrukt dat op de evaluatoren bovendien het vermoeden rust van deskundig te zijn. Zij genieten een persoonlijke appreciatieruimte bij het maken van de beoordeling. De Raad beschikt hierbij slechts over een marginale toetsingsbevoegdheid waarbij

de Raad de inhoudelijke beoordeling niet in de plaats van verwerende partij opnieuw kan doen en studenten enkel kan beschermen tegen een onredelijke beoordeling. Hiervan is volgens verwerende partij *in casu* evenwel geen sprake: de interne beroepsinstantie heeft kunnen vaststellen dat de beoordeling op deugdelijke grondslagen berust en inhoudelijk niet van het normale beslissingspatroon afwijkt. De evaluatie valt te verantwoorden in het licht van het stagedossier. Verwerende partij besluit dat er dan ook geen schending is van de motiveringsplicht en verwijst hiervoor ook naar de bestreden beslissing.

Vervolgens stelt verwerende partij vast dat verzoekster opnieuw de inhoudelijke beoordeling van haar prestaties betwist waarvoor ze een selectie van motieven uitlicht en deze van een antwoord voorziet. Wat dat betreft, draagt verzoekster volgens verwerende partij verschillende elementen aan die zij voor het eerst opwerpt en die aldus nog niet in haar intern beroep had opgeworpen. Verwerende partij ziet dan ook niet in wat verzoekster heeft belet om deze elementen tijdens het intern beroep op te werpen. Het is voor verwerende partij dan ook niet duidelijk wat de kritiek van verzoekster is op de bestreden beslissing. Bijgevolg vraagt verwerende partij dat de Raad zich beperkt tot de beoordeling van de ontvankelijk aangebrachte grieven, in zoverre deze aanwezig zouden zijn. In ieder geval betreffen deze grieven volgens verwerende partij een inhoudelijke betwisting waarbij zij onderstreept dat op de evaluatoren het vermoeden rust van deskundig te zijn en de evaluatoren over een appreciatieruimte beschikken bij hun beoordeling. Verwerende partij verwijst naar haar eerder standpunt dat er voor wat betreft de beoordeling van de prestaties van verzoekster geen sprake is van een schending van de motiveringsplicht. Hierbij merkt verwerende partij ook nog op dat de eigen onderwijskundige inzichten van een student geen impact hebben op de rechtmatigheid van de beoordeling, aangezien deze inzichten zonder relevantie zijn. De beoordeling komt toe aan de evaluatoren die *in casu* tot het gemotiveerde besluit zijn gekomen dat verzoekster op onvoldoende wijze uitvoering heeft gegeven aan de stage. De Interne beroepsinstantie kon op basis van haar dossier, volgens verwerende partij terecht, niet concluderen dat er een schending is van de motiveringsplicht.

Tot slot merkt verwerende partij met betrekking tot verzoeksters eigen appreciatie van haar competenties op dat zij dit voor het eerst opwerpt voor de Raad. In elk geval meent verwerende partij dat de eigen onderwijskundige inzichten van de student geen impact hebben op de rechtmatigheid van het toegekende cijfer, aangezien deze inzichten zonder relevantie zijn. Hetzelfde geldt volgens verwerende partij ook voor de inzichten van derden. Bovendien zijn de

prestaties van verzoekster in het kader van het voorliggende opleidingsonderdeel het voorwerp van het beroep, niet de andere activiteiten die ze daarnaast (al dan niet) met gunstig gevolg ontplooit. Dat verzoekster haar eigen prestaties hoger inschat, betekent volgens verwerende partij niet dat verzoekster recht heeft op een hogere score. Het persoonlijk aanvoelen van verzoekster is aldus geen gegrond argument. De beoordeling berust bij de onderwijsinstelling en is volgens verwerende partij op een gepaste wijze verlopen.

In haar *toelichtende nota* omrent de bijkomende stukken (de praktijkwijzer van de stage, de eindbeoordeling van de opleiding en alle tussentijdse evaluaties van verzoekster) die verwerende partij op vraag van de Raad heeft bijgebracht, verwijst verzoekster vooreerst naar het bemiddelingsgesprek van 7 juli 2022. Het doel van dit gesprek bestond er volgens haar in dat haar stagecoördinatoren zouden verduidelijken welke tekortkomingen in de eindbeoordeling werden weerhouden.

Vervolgens bekritiseert verzoekster (verder) de volgende elementen:

- Basiskennis: volgens verzoekster verwezen de stagecoördinatoren tijdens het bemiddelingsgesprek naar enkele fouten tijdens de geobserveerde lessen vanaf maart 2022. De stagecoördinatoren zouden daarbij volgens verzoekster hebben aangegeven dat wat daaraan voorafging niet zou worden meegenomen in de beoordeling. Verzoekster vraagt zich af waarom er geen globale beoordeling wordt gemaakt van alle stages. Verzoekster vindt in de praktijkwijzer niet terug dat de eindbeoordeling voornamelijk gebaseerd is op een stage in het vijfde leerjaar.
- Uitstelgedrag: volgens verzoekster wordt nergens vermeld dat ze een deadline niet heeft gehaald. Dit is volgens haar gebaseerd op een zelfevaluatie die ze in december heeft gemaakt waarin ze aangeeft dat ze sommige dingen uitstelt. Dit heeft echter nooit geresulteerd in een laattijdige indiening. Verzoekster ervaart dit als een persoonlijk werk punt. Ze betreurt dan ook dat dit wordt aangehaald in de evaluatie terwijl dit volgens haar geen problemen oplevert.
- Coaching/begeleiding: verzoekster benadrukt dat ze als hoofdledster bij een jeugdbeweging verschillende zaken zelf moet plannen, organiseren en voorbereiden. Ze is daarnaast ook trainster van een volleybalploeg. In dat opzicht meent ze dat de bewering dat ze niet zelfstandig kan plannen niet opgaat. Ze is ook van oordeel dat de begeleiders van de onderwijsinstelling haar te weinig kennen en te weinig tijd hebben gestoken in coaching en begeleiding. Ook worden ten onrechte persoonlijke

werkpunten aangehaald en uitvergroot. Tijdens het bemiddelingsgesprek zou de stagelector volgens verzoekster ook hebben aangegeven dat ze tijdens een observatiemoment vooral de fouten ging opschrijven. Dit neemt volgens verzoekster een grotere proportie aan dan het geheel van de les en op die manier gaat de “feedforward” wat verloren.

Verzoekster besluit dat uit het bemiddelingsgesprek, waarvan ze een opname heeft, duidelijk blijkt de mondelinge motivering van de stagecoördinatoren hun schriftelijke evaluatie niet voldoende beargumenteert.

Beoordeling

Onontvankelijke grieven

Nieuwe grieven

Volgens artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan de student in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

In haar extern verzoekschrift voert verzoekster enkele grieven aan, waarvan de grondslag al voor de aanvang van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, die geen betrekking hebben op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld en die evenmin raken aan de openbare orde. Verzoekster heeft deze grieven evenwel niet aangevoerd in haar intern beroepschrift, hoewel zij daartoe in de mogelijkheid was. Logischerwijze heeft de interne beroepscommissie deze grieven dan ook niet onderzocht.

Deze grieven zijn bijgevolg nieuw in de zin van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs en dus onontvankelijk voor de Raad.

Meer bepaald betreft het de grieven in het extern verzoekschrift die gericht zijn tegen volgende motieven uit het eindverslag (“Groeiverslag 2 BaLO semester 4”):

- het motief “Door de onzekerheid en fouten die bij je lessen soms zichtbaar waren (wiskunde (Romeinse cijfers, breuken), Frans, Taal, WO, godsdienst: Jezus sterft niet bij Kerstmis), verloor je ook gezag bij de lln.”;
- het motief “Probeer op voorhand ook goed na te denken over de mogelijke vragen die de kinderen kunnen stellen Dat is je vorig jaar meegegeven in het stageverslag van 1 BaLO en ook op 30 maart door mij”.

Het eindverslag is opgesteld door verzoeksters studentencoaches/stagebegeleiders. Verzoekster geeft zelf aan dat zij op 28 juni 2022 kennis kreeg van dit eindverslag. In haar intern beroepschrift van 4 juli 2022 geeft zij evenwel geen kritiek op deze motieven.

A fortiori zijn grieven die verzoekster niet aanhaalt in haar extern verzoekschrift, maar pas in een later procedurestuk, nieuw en onontvankelijk, tenzij deze grieven de openbare orde raken of betrekking hebben op elementen die verzoekster onbekend waren op het ogenblik dat zij haar extern verzoekschrift opstelde. Bijgevolg is de stelling van verzoekster in haar toelichtende nota van 17 augustus 2022, dat zij het gevoel heeft dat de opleiding haar te weinig kent en te weinig tijd heeft gestoken in coaching en begeleiding, en persoonlijke werkpunten aanhaalt en uitvergroot, onontvankelijk. Dit zijn grieven die verzoekster al eerder in de procedure had kunnen aanvoeren.

Grieven die niet gericht zijn tegen motieven uit de bestreden beslissing

De Raad stelt vast dat de studentencoaches en daarna de interne beroepsinstantie verzoekster een onvoldoende geven voor de vereiste “basiskennis” in het kader de competentie “Leraars bewegen met kennis van zaken”. Uit de praktijkwijzer blijkt dat deze competentie (onder meer) de volgende subcompetenties bevat:

- “(basis) Beheerst de leerinhoud en gaat actief aan de slag met de eigen sterken en tekorten in de vereiste kennis en vaardigheden”;
- “(basis) Kan handleidingen, informatiebronnen en (digitale) media kritisch beoordelen en doelgericht inzetten”;
- “(groei naar) Neemt initiatief om kennis te verbreden en te verdiepen”.

De beoordeling van de studentencoaches en later de interne beroepsinstantie betreffen dus duidelijk de eerste subcompetentie.

In haar extern verzoekschrift voert verzoekster onder meer aan dat zij tijdens de stage heeft aangetoond dat zij de subcompetenties “(basis) Kan handleidingen, informatiebronnen en (digitale) media kritisch beoordelen en doelgericht inzetten” en “(groei naar) Neemt initiatief om kennis te verbreden en te verdiepen” heeft bereikt. Hiermee vecht verzoekster evenwel geen motief uit de bestreden beslissing aan, die gebaseerd is op de vaststelling dat verzoekster de eerste subcompetentie niet heeft gerealiseerd. De grief is bijgevolg onontvankelijk.

Verzoeksters uiteenzetting doet geen afbreuk aan de vaststelling dat zij de eerste subcompetentie niet heeft bereikt. Het is niet onredelijk van de interne beroepsinstantie om op basis van het niet-realiseren van de eerste subcompetentie af te leiden dat verzoekster onvoldoende scoort op de competentie “Leraars bewegen met kennis van zaken.”

Bemiddelingsgesprek op 7 juli 2022

Verzoekster verwijst in haar verzoekschrift en toelichtende nota meermaals naar elementen die mondeling aan bod zouden zijn gekomen tijdens het bemiddelingsgesprek op 7 juli 2022.

Concreet zouden de stagecoördinatoren tijdens het bemiddelingsgesprek hebben aangehaald dat de beoordeling van verzoeksters prestaties voor het opleidingsonderdeel enkel gebaseerd is op het tweede onderdeel van de stage, met name de stage tijdens semester 4, te weten de stage in het vijfde leerjaar. Er zou geen rekening gehouden zijn met haar stage tijdens semester 3, te weten de stage in het tweede leerjaar. Verzoekster vraagt zich af waarom er geen totaalbeoordeling geldt voor het geheel van de stages. Zij vindt nergens in de praktijkwijzer terug dat de eindbeoordeling voornamelijk gebaseerd is op een stage in het vijfde leerjaar.

Verwerende partij gaat hier niet op in, in haar antwoordnota.

Het beroep is gericht tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie, zodat de Raad dan ook enkel kan onderzoeken wat de motieven van de interne beroepsinstantie zijn voor het afwijzen van het intern beroep van verzoekster. Het bemiddelingsgesprek tussen verzoekster en de twee stagecoördinatoren, dat plaatsvond na het instellen van het intern beroep en voor de bestreden beslissing, is als zodanig niet het voorwerp van het beroep. De Raad merkt nog op dat verzoekster na het bemiddelingsgesprek van 7 juli 2022 haar intern beroep niet heeft

uitgebreid met elementen aangaande het bemiddelingsgesprek, hoewel zij daartoe in de mogelijkheid was aangezien de termijn daarvoor nog niet verstrekken was.

Voor zover de Raad deze grief zo moet begrijpen, dat verzoekster ermee wil zeggen dat de interne beroepsinstantie geen rekening heeft gehouden met haar goede prestaties tijdens haar stage vóór de periode maart 2022, overweegt de Raad het volgende.

Volgens de ECTS-fiche beslaat het opleidingsonderdeel ‘ML225H Praktijk & Groeilab II’ *beide* semesters.

Noch het eindverslag van de opleiding, noch de interne beroepscommissie lijken te ontkennen dat verzoeksters stage vóór maart 2022 verliep naar verwachting. Buiten een opmerking in de bestreden beslissing omtrent een tussentijdse feedback in oktober 2021, bevat de bestreden beslissing geen motieven omtrent onvoldoende prestaties van verzoekster tijdens haar stage vóór maart 2022.

De Raad vindt – in tegenstelling tot wat verzoekster aanvoert – geen elementen in het dossier die zouden bewijzen dat de opleiding en nadien de interne beroepscommissie van oordeel zouden zijn dat de stageperiode vóór maart 2022 irrelevant zou zijn. Dat de stagecoördinatoren dit mondeling zouden hebben verklaard, kan de Raad niet nagaan. Er is geen bewijs dat de goede prestaties van verzoekster in het begin van stage, niet zijn meegenomen in de eindbeoordeling.

Verzoekster gaat er evenwel aan voorbij dat het opleidingsonderdeel ‘Praktijk & Groeilab II’ niet afloep in maart 2022. Uit het administratief dossier blijkt dat verzoekster tijdens haar stage in het vijfde leerjaar, vanaf maart 2022 bepaalde werkpunten had en bleef hebben die haar verhinderden om de competentie “Leerkrachten bewegen met kennis van zaken” te bereiken, minstens slaagt verzoekster er niet in om dit gegeven te weerleggen (zie hierna in de verdere beoordeling van het enig middel).

Welnu, het is niet onredelijk om met dit gegeven rekening te houden in de eindbeoordeling van verzoekster, ondanks verzoeksters goede prestaties in het eerste deel van de stage. De bestreden beslissing overweegt, met verwijzing naar vaste rechtspraak van de Raad, terecht:

Zelfs bij een positieve tussentijdse evaluatie kan het bovendien zo zijn dat een opmerking die tijdens de stage nog niet tot een onvoldoende leidde, in de eindevaluatie wel een onvoldoende veroorzaakt. Een stage wordt namelijk gekenmerkt door een groeipad. Als een student niet tegemoetkomt aan een tussentijdse opmerking, kan hij of zij op deze competentie bij de eindevaluatie negatief gequoteerd worden. Bij stages mag men blijvende progressie verwachten. Zelfs het maken van vorderingen sluit daarnaast niet uit dat bepaalde onderdelen een werkpoint kunnen blijven. Een student kan met andere woorden – niettegenstaande een eventuele positieve evolutie – nog steeds onder de lat blijven.

Aangeven dat men rekening zou hebben gehouden met alle richtlijnen of de gegeven feedback, geeft geen aanleiding tot het recht op een hogere score. Aan de slag gaan met ontvangen feedback hoeft niet noodzakelijk te betekenen dat er sprake is van een substantiële verbetering inzake het te beoordelen handelen bij de eindevaluatie, noch dat het een voldoende moet opleveren. De evaluator, op wie zoals hierboven reeds aangestipt het vermoeden rust deskundig te zijn en die persoonlijke appreciatieruimte geniet bij het maken van de beoordeling, is in casu op gemotiveerde wijze tot het besluit gekomen dat de student op onvoldoende wijze uitvoering heeft gegeven aan de stage.

Het feit dat verzoekster goed presteerde vóór maart 2022, doet geen afbreuk aan het feit dat zij *nadien* bepaalde werkpunten ontwikkelde, die de studentenbegeleider haar uitdrukkelijk tussentijds heeft meegedeeld. Ook na de tussentijdse feedback bleef verzoekster onder de verwachtingen voor de competentie “Leerkrachten bewegen met kennis van zaken”. Het is niet onredelijk dat dit gegeven werd betrokken in de eindbeoordeling en op die manier heeft geleid tot een score van 9/20. Een goede tussentijdse prestatie, *in casu* vastgesteld in maart 2022, staat er niet aan in de weg dat een student nadien bepaalde ondermaatse prestaties levert die leiden tot een onvoldoende. Zoals de bestreden beslissing terecht aanhaalt, mag men bij een stage immers progressie verwachten, ook wanneer de student tussentijds (*in casu* in maart 2022) positief wordt beoordeeld.

Verzoeksters grief is dan ook ongegrond.

Tijdigheid van de lesvoorbereidingen

Verzoekster gaat uit van een verkeerde lezing van de bestreden beslissing. De interne beroepsinstantie verwijt verzoekster immers niet dat zij bepaalde lesvoorbereidingen telkens laat of te laat indiende. De laattijdigheid *op zich* (los van de vraag of verzoekster de deadlines nu wel of niet heeft geschonden) is niet de reden waarom verzoekster de competentie “Leerkrachten bewegen met kennis van zaken” niet realiseert, maar wel de *gevolgen* daarvan op het verder presteren van verzoekster.

De interne beroepscommissie stelt vast dat *doordat* verzoekster haar lesvoorbereidingen laat indiende, zij te weinig voorbereidingstijd voor haar lessen had wat mee verklaart waarom zij fouten maakte:

Met het intern beroep gaat de student daarnaast o.m. in op het tijdig indienen van opdrachten. Dat de student eventueel afspraken zou hebben gemaakt inzake het inleveren van opdrachten doet volgens de Interne Beroepscommissie geen afbreuk aan de vaststelling dat in hoofde van de student planning doorheen de stage kennelijk een, overigens bij herhaling (zie supra), aangehaald werk punt is. De Interne Beroepscommissie acht het niet onredelijk om van een student leraar te verwachten niet *last minute* te werken, zodoende te zorgen goed voorbereid aan de onderwijsopdracht te beginnen. Uit de tussentijdse feedback kan de Interne Beroepscommissie besluiten dat de student bij herhaling fouten maakte tijdens het lesgeven. Een goede planning stelt de student wellicht in staat om goed voorbereid aan de les te beginnen en het maken van fouten te vermijden. De Interne Beroepscommissie stelt vast dat de student hier op werd gewezen, o.m. in het kader van de tussentijdse feedback van 30.03 (zie supra). De student weet het voorgaande overigens te onderschrijven, daar waar zij zelf aangeeft in het eindverslag dat voorbereiding een werk punt is:

De student kiest werkpunten en formuleert acties op basis van de eigen bevindingen en die van de mentor en de studentencoach (STC) tijdens het driehoeksgesprek. Formuleer twee belangrijke werkpunten en koppel hieraan telkens concrete acties.	
werkpunt	actie
Beter voorbereidingswerk doen	Ik heb echt gemerkt dat als ik alles op voorhand kan voorbereiden, ik mijn lessen ook beter kan geven. Als ik weet wat ik die les ga geven of doen van oefeningen, weet ik ook waar de moeilijkere oefeningen zitten en waar ik de leerlingen al kan loslaten.

(eigen onderlijning van de Raad)

Verzoekster slaagt er niet in (op ontvankelijke wijze) te ontkrachten dat zij bepaalde fouten heeft gemaakt die ertoe hebben geleid dat zij de competentie “Leerkrachten bewegen met kennis van zaken” niet heeft behaald.

De grief is ongegrond.

Lessen muvo

Verzoekster voert voor de Raad aan dat, in tegenstelling tot wat in het eindverslag wordt vermeld, de lessen “muvo” die zij tijdens de stage heeft gegeven, wel volgens de vakdidactiek van het opleidingsonderdeel “KunstZinnig” zijn opgesteld.

Verzoekster brengt evenwel geen enkel stuk bij ter ondersteuning van haar argumentatie dat zij één les heeft overgenomen uit de vakdidactiek en herwerkt heeft met de tips vanuit een les die zij zelf gekregen heeft. Evenmin bewijst zij dat de andere twee lessen zijn nagekeken door haar vakleerkracht.

Argumenten die irrelevant zijn voor de beoordeling van verzoekster

Verzoekster voert aan dat zij een juf is die qua planning het derde jaar aankan, omdat zij als hoofdleidster van de chiro en als volleybaltrainster de zaken punctueel moet plannen en voorbereiden, en dat zij daarvoor lovende kritieken krijgt van ouders, spelers en leden. Evenwel dient verzoekster in het kader van het opleidingsonderdeel zelf aan te tonen dat zij voldoet aan de vooropgestelde competenties. Verwezenlijkingen van verzoekster in het kader van andere opleidingsonderdelen, en *a fortiori* in haar privéleven, zijn niet relevant ter beoordeling van de competenties vooropgesteld in het opleidingsonderdeel ‘ML225H Praktijk & Groeilabo’.

Het loutere gegeven dat verzoekster meent dat zij wel voldoet aan de competentie “Leraars bewegen met kennis van zaken”, is niet van aard de beoordeling van deze competentie door de interne beroepsinstantie onderuit te halen.

Het enig middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 31 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijss

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.902 van 31 augustus 2022 in de zaak 2022/0274

In zake: Phaedra CHRISTIAENS
Woonplaats kiezend te 8301 Heist-aan-Zee
Schildeken 72

Tegen: VIVES
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Jade Leenaert
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Klinische stage’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 16 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend. Naar aanleiding van een vraag van de Raad hebben zowel verzoekende partij als verwerende partij een aanvullende nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Sofie Logie, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de voedings- en dieetkunde’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Klinische stage’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling. Op 30 juni 2022 stuurde zij nog een aanvulling op haar intern beroepsschrift door.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 16 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stipt vooreerst aan dat zij zich enkel kan buigen over het feit of de evaluatie al dan niet correct en objectief is verlopen. Ze stelt geen subjectiviteit of vooringenomenheid vast in de evaluatie. De evaluatie van het opleidingsonderdeel ‘Klinische stage’ gebeurt volgens de procedure beschreven in het stagevademecum en aan de hand van de competenties vermeld in de ECTS-fiche. De evaluatie gebeurt bovendien aan de hand van een geïikt systeem, dat voor alle opleidingen ‘Voedings- en dieetkunde’ in Vlaanderen wordt gehanteerd.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt verder dat de stagementor feedback geeft, maar geen quotering in cijfers. De scores worden door de opleiding toegekend. Alle indicatoren worden van een score voorzien en er worden verschillende wegingsfactoren en cesuren gehanteerd, die door de studenten gekend zijn. Zo mag voor ‘Klinische stage’ per cluster maximaal op twee deelresultaten een onvoldoende worden gescoord. De studente scoorde drie onvoldoendes. Het eindcijfer werd overigens aan de stageplaats voorgelegd en eventueel bijgesteld. De aanvankelijke score van 5,84 van de studente voor de stage (14,5 studiepunten) werd op die manier aangepast naar 7,53. Samen met het andere luik van dit opleidingsonderdeel (1,5 studiepunten; score van 15,98/20), resulteerde dit in een totaalscore voor het opleidingsonderdeel van 8/20.

Volgens de interne beroepsinstantie toont de opleiding aan dat zij alles in het werk stelt om de beoordeling van de stage objectief te laten verlopen. Zo worden de studenten én de stageplaats

op voorhand uitvoerig geïnformeerd over het verloop, de doelstellingen, de verwachtingen en de evaluatie van de stage. De stageplaats vertaalt de doelstellingen en verwachtingen in concrete opdrachten die door de student moeten worden uitgevoerd en de student moet deze opdrachten uitvoeren volgens de aangegeven modaliteiten van de stageplaats. De stageplaats neemt wekelijks nota van de observaties en geeft daarover feedback aan de student. De stageplaats waar de studente stage liep heeft overigens reeds jarenlang ervaring met stagiairs en heeft bijgevolg een goed referentiekader. Naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie worden de observaties geïntegreerd in het evaluatiedocument, waarin de leerresultaten zijn geconcretiseerd in gedragsindicatoren die worden gescoord aan de hand van een ‘rubrics’-schaal. Deze eindevaluatie, waarbij nog geen concrete score zichtbaar is, wordt overlopen met de student. Daarna ondertekenen zowel de docent, de mentor als de student de eindevaluatie voor akkoord. De scoring aan de hand van rubrieken wordt nog overgebracht op een rekenblad, dat automatisch een cijfer genereert.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente de eindevaluatie heeft ondertekend, zodat zij zich akkoord verklaarde met alle scores op de indicatoren. Pas toen bleek dat dit, door de weging van de indicatoren, resulteerde in een onvoldoende voor stage, kon de studente zich achteraf toch niet meer vinden in de scores.

De interne beroepsinstantie stelt ook vast dat de studente enerzijds de groepspunten erkent. Anderzijds is zij van mening dat de evaluatie op een subjectieve manier gebeurde en dat er sprake is van tegenstrijdigheden in de evaluatie.

De interne beroepsinstantie heeft reeds overwogen dat de evaluatie op een objectieve manier gebeurde. Wat de concrete bedenkingen van de studente in het intern beroepsschrift betreft, merkt de interne beroepsinstantie vooreerst op dat “matuur zijn” en “positivisme” – waarop volgens de studente tijdens de stage werd gehamerd – geen beoordelingsgronden betreffen. Het verhaal omtrent het ophalen van de laptop op de stageplaats door de ouders van de studente werd evenmin meegenomen in de evaluatie en is bijgevolg irrelevant. Aandachtig zijn is uiteraard wel relevant; focus is uiterst belangrijk in de zorg.

Daarnaast heeft de studente in haar intern beroepsschrift aangehaald dat zij aan het eind van de eerste stageweek en vervolgens herhaaldelijk te horen kreeg ongeïnteresseerd over te komen, wat heeft geleid tot onzekerheid bij haar. Ze heeft dit als kritiek ervaren en vraagt zich af of er

geen sprake is van vooringenomenheid in hoofde van de diëtisten die haar in de daaropvolgende weken hebben begeleid. De interne beroepsinstantie is evenwel van mening dat het feit dat studenten op de stageplaats worden begeleid door verschillende mentoren de objectiviteit net vergroot: wanneer eenzelfde werkpoint herhaaldelijk door verschillende mentoren wordt aangegeven, is het aannemelijker dat dit een terecht werkpoint vormt. Studenten moeten overigens met feedback aan de slag gaan. Dit is immers een evaluatiecriterium bij klinische stage. De interne beroepsinstantie kan uit de voorgelegde stukken evenwel niet afleiden of de studente haar gevoel hieromtrent ook heeft geëxpliciteerd ten opzichte van de stageplaats. Als de oorzaak van het geobserveerde gedrag niet gekend is door de stageplaats, kan hiermee geen rekening worden gehouden. De interne beroepsinstantie verwijst naar het verslag van de tussentijdse evaluatie van de studente, waarin ze haar onzekerheid als oorzaak voor het ongeïnteresseerd overkomen benoemt. Ze geeft daarbij evenwel niet aan dat dit is ingegeven door de feedback van de diëtiste die haar tijdens de eerste stageweek heeft opgevolgd. Volgens de interne beroepsinstantie kan uit het begeleidingsformulier van de desbetreffende diëtiste (eerste stageweek) geen kritiek of negativiteit ten aanzien van de studente worden afgeleid. Er is daarentegen opbouwende feedback genoteerd, zoals “niet twijfelen aan jezelf”.

Verder merkt de interne beroepsinstantie op dat op de tussentijdse evaluatie door de stagebegeleider onder meer werd aangegeven dat de stage niet goed was, “maar ook niet slecht”. Er werden echter ook een aantal werkpunten aangehaald, waarmee de studente aan de slag moest om de stage tot een goed einde te brengen. De studente verwijst zelf naar deze werkpunten in haar tussentijds verslag.

Wat de laatste stageweek betreft, die de studente op aangeven van de stageplaats op dezelfde dienst moest afleggen als de dienst waar zij startte, verwijst de interne beroepsinstantie naar de motivering van deze keuze door de stageplaats. Deze beslissing blijkt te zijn ingegeven in het voordeel van de studente. Hieromtrent werd overigens telefonisch contact opgenomen met de studente door de docente. De student moet zich in ieder geval aanpassen aan deze omstandigheid en moet zich schikken naar de opdrachten en modaliteiten van de stageplaats.

Waar de studente opwerpt dat zij voor andere vakken wel behoorlijke resultaten behaalde, met inbegrip van de bedrijfsstage en de bachelorproef, benadrukt de interne beroepsinstantie dat de leerresultaten per opleidingsonderdeel verschillend zijn en dat per opleidingsonderdeel wordt beslist of een credit al dan niet behaald is. De klinische stage betreft overigens een essentieel

onderdeel van het curriculum en vormt het sluitstuk van de leerlijn rond klinische zorg. Het is een niet-tolereerbaar opleidingsonderdeel waaraan tevens beginvoorwaarden zijn gekoppeld, wat duidt op het belang ervan. De betwisting van de interne beroepsinstantie heeft overigens enkel betrekking op de klinische stage. Als de studente feedback wou over de bedrijfsstage, was hiervoor een feedbackmoment voorzien door de opleiding op 29/06/2022.

Verder is de interne beroepsinstantie van mening dat de opleiding het bewijs levert dat de voorgeschreven stageprocedure werd gevuld, zoals de studente in haar intern beroepsschrift vraagt. Zo worden reeds het jaar voorafgaand aan de stages de nodige afspraken gemaakt voor de start en het verloop van de stages. Daarnaast blijkt uit de toegevoegde documenten dat er intense begeleiding en coaching is geweest, zowel vanuit de opleiding als vanuit de stageplaats: mailverkeer, uitnodiging tot gesprek, reflectie bij de tussentijdse evaluatie en de organisatie van stageterugkomdagen. Er werd ook regelmatig gepolst naar de stand van zaken en er is ook sprake van extra opvolging, waarbij duidelijke tips werden gegeven. In dit dossier was er wekelijkse rapportering: de stageplaats vulde wekelijks een observatiefiche in en rapporteerde daar mondeling over aan de student. De stagebegeleider waakt aan de hand van de stageopdracht erover dat de stage voldoet aan de verwachtingen. Er vond verder ook een tussentijdse evaluatie plaats, waarover de studente een verslag schreef met positieve punten en werkpunten. De eindevaluatie werd besproken met de studente. Wat het logboek betreft, waarnaar in het intern beroepsschrift wordt verwezen, wijst de interne beroepsinstantie erop dat de studenten dit logboek zelf bijhouden, erover rapporteren en indienen aan het einde van de stage. Volledigheidshalve worden deze documenten toegevoegd aan de interne beroepsbeslissing.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de opleiding een correctie heeft toegepast op de initieel toegekende score van 5,84. Er werden bijgevolg enkele indicatoren aangepast vooraleer deze nogmaals door de rekentool te halen, om een hogere score te bekomen. Deze mogelijkheid is voorzien in het stageademecum en is in het voordeel van de studente gebeurd. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de indicatoren waarop de studente onmiskenbaar onvoldoende scoorde uiteraard niet werden aangepast. Er moet nog steeds rekening worden gehouden met de eindbeoordeling. De studente heeft bovendien kennis genomen van de initieel ingevulde eindevaluatie. Waar de studente aanhaalt dat men enkel de indicatoren heeft herzien die een beperkte invloed hadden op de score, merkt de interne beroepsinstantie op dat de opleiding, in

samenspraak met de stageplaats, die indicatoren heeft aangepast waarvan men van oordeel was dat de studente het voordeel van de twijfel kon worden gegeven.

Ten slotte benadrukt de interne beroepsinstantie dat zij enkel uitspraak doet omtrent het evaluatieproces van de klinische stage. Zij kan geen uitspraak doen over de verstandhouding tussen de studente en de stagebegeleider op de stageplaats. Dat zou immers een subjectieve overweging zijn.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de evaluatie vanuit de opleiding zeer uitgebreid werd gedocumenteerd en beargumenteerd. Zij begrijpt dat de studente wegens omstandigheden minder goed functioneerde tijdens de klinische stage, in vergelijking met de bedrijfsstage. Zij twijfelt er ook niet aan dat de studente over voldoende theoretische kennis beschikt, maar zij heeft dit tijdens deze stage onvoldoende omgezet in de praktijk.

Om bovenstaande redenen, na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier, besluit de interne beroepsinstantie de eerder genomen beslissing te handhaven.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 16 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 23 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 23 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Klinische stage’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 16 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 98 OER blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroeft op een gebrekkige begeleiding en een schending van het materieel motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster merkt op dat de stagecoördinator de student gedurende de stage moet begeleiden en coachen, en erover waken dat de stage voldoet aan de verwachtingen. Bij het begin van de stage moet hij op bezoek gaan en een startvergadering bijwonen. Daarnaast zorgt de stagecoördinator voor wekelijkse rapportering en treedt hij op als bemiddelaar. Volgens verzoekster is dit te weinig gebeurd. Ze kreeg geen duidelijke signalen. Er werd enkel beklemtoond dat ze initiatief moest nemen, maar zonder dat duidelijke richtlijnen werden gegeven.

Volgens verzoekster zorgt de stagemeester voor de inhoudelijke begeleiding. Hij beschikt over de nodige kennis en ervaring om de stageopdracht te begeleiden. Hij signaleert vroegtijdig problemen en geeft duidelijk aan wat van de stagiair wordt verwacht. Er is wekelijks overleg met de student en er vindt een tussentijdse evaluatie plaats. Verzoekster stelt dat haar op geen enkel moment tijdens de stage op een afdoende manier duidelijk werd gemaakt dat de gegeven beoordelingen konden leiden tot een negatief eindresultaat.

Zo kon verzoekster uit de stageverslagen, wekelijks opgesteld door de begeleidende diëtiste, niet opmaken dat zij helemaal niet voldeed aan de verwachtingen voor de stageopdracht. Volgens haar zijn de opmerkingen zeker niet uiterst negatief. Er wordt enkel beklemtoond dat ze onzeker overkomt, dat ze meer in zichzelf moet geloven en dat de kennis wel aanwezig is. Verzoekster is van mening dat geen van de verkregen stageverslagen het uiteindelijke cijfer op de eindevaluatie kan verantwoorden.

Daarnaast stond de verkregen feedback tijdens de tussentijdse evaluatie ook niet in verhouding tot het verkregen cijfer op de eindevaluatie. Wat deze eindevaluatie betreft, verduidelijkt verzoekster dat de stagementor een evaluatiegesprek organiseert, samen met de stagebegeleider(s) en een verantwoordelijke van de onderwijsinstelling. Op geen enkel moment werd evenwel besproken dat haar houding/inzet/gebrek aan kennis kon leiden tot een negatief eindresultaat. Tijdens geen enkel gesprek heeft verzoekster de indruk gekregen dat haar stageopdracht ging resulteren in een negatieve eindscore.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat er wel degelijk regelmatig feedback aan verzoekster werd gegeven én dat zij uit deze feedback wist dat er heel wat werkpunten waren. Zo werden er wekelijks observatiefiches door de stageplaats ingevuld, wat verzoekster overigens zelf bevestigt. Volgens verwerende partij blijkt uit deze fiches dat er wel degelijk tal van (vaak ook ernstige) kritiek/tips/verbeterpunten aan verzoekster werden meegedeeld.

Hetzelfde geldt overigens wat de tussentijdse evaluatie van 18 februari 2022 betreft. In het verslag van deze tussentijdse evaluatie, dat verzoekster heeft opgesteld, geeft zij immers zelf aan dat ze rekening zal houden met de tussentijdse feedback “zodat [ze] dit kan recht trekken voor de eindevaluatie”. De bewering van verzoekster dat de feedback in het tussentijds evaluatieformulier niet klopt met het verkregen eindcijfer klopt aldus niet. Na deze tussentijdse evaluatie is verzoekster jammer genoeg “verder weggezakt”. Hierover zijn meermaals gesprekken en contacten geweest, met verzoekster en met haar ouders.

Volgens verwerende partij is de feedback, inclusief tussentijdse evaluatie, gegeven conform de ECTS-fiche en het stagevademecum. Er waren wekelijkse fiches, tussentijdse gesprekken-mails en een tussentijdse evaluatie. Verzoekster kreeg aldus tijdig feedback, die ze nog kon verwerken, maar heeft nagelaten dit te doen.

Vervolgens wijst verwerende partij erop dat het niet de bedoeling is om bij tussentijdse feedback reeds mee te delen of de student al dan niet zal slagen voor de stage. De evaluatie gebeurt immers na de beëindiging van de stage, en dit met betrekking tot de volledige stageperiode. Daarbij wordt rekening gehouden met de evaluatie van de mentor. Dat verzoekster nu beweert dat zij het onvoldoende eindresultaat niet zag aankomen, tast volgens verwerende partij de rechtsgeldigheid van de puntentoekenning niet aan, zeker gelet op de voldoende feedback, begeleiding en coaching. Ook haar bewering dat geen van de verkregen stageverslagen het uiteindelijke cijfer op de eindevaluatie kan verantwoorden, is niet correct. De cijfermatige puntentoekenning moet in verhouding staan met de motivering van de eindevaluatie. Hieraan is voldaan.

Verwerende partij benadrukt dat in de bestreden beslissing herhaaldelijk wordt verwezen naar de begeleiding, coaching en feedback die er is geweest. Hierop levert verzoekster geen kritiek.

Wat ten slotte de eindevaluatie betreft, merkt verwerende partij op dat die plaatsvindt na voltooiing van de stage. De puntentoekenning vindt ook niet plaats tijdens de besprekking van de eindevaluatie met de student, maar pas nadien. Los hiervan blijkt volgens verwerende partij uit de eindevaluatie wel degelijk dat er heel wat negatieve punten zijn. Voor meerdere deelresultaten werd ‘onvoldoende’ omcirkeld en ook de eindopmerkingen zijn allemaal negatief. Verzoekster heeft de eindevaluatie bovendien ondertekend, zodat zij zich uitdrukkelijk akkoord heeft verklaard met de erin opgenomen opmerkingen.

Verwerende partij wijst erop dat verzoekster te veel onvoldoende scoorde op deelresultaten. De woordelijke motivering van de eindevaluatie staat in verhouding tot de puntentoekenning. Verzoekster laat na om *in concreto* toe te lichten op welke punten precies de eindevaluatie niet in verhouding zou staan tot de puntentoekenning. In de bestreden beslissing wordt heel gedetailleerd toegelicht hoe de score van 8/20 tot stand is gekomen. Hierop levert verzoekster evenwel geen kritiek in het verzoekschrift voor de Raad.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster op dat alle negatieve punten in de stageverslagen met een rode cirkel werden aangeduid. Daarnaast wordt aangehaald dat ze na de tussentijdse evaluatie enkel “verder [is] weggezakt”. Verzoekster stelt vast dat er vanaf week 5 opvallend minder rode cirkels op de stageverslagen staan, wat volgens haar kan wijzen op een positieve evolutie. Daarnaast ontbreekt het verslag van week 7. Aangezien hierin mogelijk positieve

feedback werd gegeven, heeft ze dit nog opgevraagd bij verwerende partij. Er is overigens ook geen verslag bijgevoegd van de uitgevoerde zelfstandige stage.

Daarnaast merkt verzoekster op dat de eindevaluatie op bepaalde vlakken helemaal niet overeenstemt met de wekelijkse verslagen, zoals de stagementor heeft aangegeven. Hiervan geeft ze vervolgens twee voorbeelden, die de rubriek “analyseert verzamelde gegevens, stelt de diëtistische diagnose en formuleert aan de hand hiervan theoretische onderbouwde en evidence based haalbare behandelingsdoelen op maat van de hulpvrager” enerzijds, en de subrubriek “gebruikt de evaluatie van het resultaat van de interventie als basis om doelen bij te stellen of nieuwe doelen te formuleren” anderzijds, betreffen.

Beoordeling

Zoals de Raad reeds herhaaldelijk heeft overwogen, hebben vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering.

Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op een examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd.

Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was. Het valt aan verzoekster toe om het bewijs te leveren van de gebreken in de begeleiding die zij aanvoert.

De Raad onderzoekt hierna in welke mate verzoekster begeleiding heeft gekregen tijdens haar stage. Daarbij komt ook de vraag aan bod of de evaluatie van verzoekster overeenstemt met de werkelijkheid, aangezien verzoekster deze vragen met elkaar verweeft in het eerste middel.

1. Feedback vanwege de stageplaats (begeleidende diëtisten en de stagementor)

Verzoekster liep stage op verschillende afdelingen in het ziekenhuis, en werd daarbij telkens begeleid door een andere diëtiste. Daarnaast had verzoekster ook een stagementor. Verzoekster geeft aan dat er elke week een **observatieverslag** is opgesteld door de diëtiste die verzoekster in die week begeleidde.

Het stagevademecum maakt geen melding van dergelijke observatieverslagen. Zoals verwerende partij terecht aangeeft, valt daaruit af te leiden dat de wekelijkse observatieverslagen interne documenten zijn die de stageplaats op eigen initiatief opstelt in haar samenwerking met de student. De beoordeling van de student wordt volgens het stagevademecum niet rechtstreeks gebaseerd op dergelijke verslagen, maar enkel op de verslagen van de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie (p. 9 van stuk 9 van het administratief dossier).

Daarover bevraagd ter zitting, stelt verzoekster duidelijk dat begeleidende diëtisten *elke* week een observatieverslag hebben opgesteld, met positieve dan wel negatieve feedback. Verzoekster erkent met andere woorden wel degelijk dat zij gedurende de hele stage wekelijks feedback ontving van de begeleidende diëtisten, en dat deze feedback positieve en negatieve elementen bevatte. Wat betreft de wekelijkse feedback vanwege de stageplaats, kan er met andere woorden geen sprake zijn van een gebrek aan feedback.

Vervolgens wijst verzoekster erop dat het administratief niet alle observatieverslagen bevat, hoewel die verslagen volgens haar wel bestaan (maar niet in haar bezit zijn). De ontbrekende verslagen zouden veel positieve feedback bevatten, in tegenstelling tot de bijgebrachte stageverslagen, die meer negatieve feedback bevatten. Wat verzoekster tegen de borst stuit, is dat de opleiding en nadien de interne beroepscommissie in de uiteindelijke evaluatie geen rekening houden met de (ontbrekende) positieve observatieverslagen, maar enkel met de eerder negatieve observatieverslagen die *wél* zijn opgenomen in het administratief dossier. Hierdoor zou er een vertekend beeld ontstaan van verzoeksters prestaties en zou de uiteindelijke evaluatie dus niet overeenstemmen met de realiteit.

Voorerst stelt de Raad vast dat de ECTS-fiche voorziet in een “permanente evaluatie zonder examen tijdens de examenperiode” (stuk 7 van het administratief dossier). Deze fiche omschrijft het begrip “permanente evaluatie” niet nader, zodat het in de gebruikelijke betekenis moet worden begrepen. In gewone taal betekent “permanente evaluatie” niet dat van elke activiteit een beoordelingsverslag moet bestaan, maar wel dat er over elke relevante activiteit voldoende informatie beschikbaar is, zodat de bevoegde instanties met kennis van zaken over het geheel van activiteiten van de student kunnen oordelen. In het verleden oordeelde de Raad bijgevolg al dat het feit dat niet elk evaluatieformulier volledig is ingevuld, op zich dus niet voldoende is om tot de onrechtmatigheid van de evaluatiebeslissing te komen; de voornaamste vraag is of de beschikbare informatie volstaat om een betrouwbaar beeld te krijgen van het geheel van de activiteiten van de student (R.Stvb. 8 augustus 2013, nr. 2013/124).

De Raad stelt vervolgens vast dat *in casu* het administratief dossier de observatieverslagen van week 1, 2, 3 (deels), 4, 5 (deels), 6 en 8 bevat (stuk 13 van het administratief dossier). Verzoekster stipt dus terecht aan dat de observatieverslagen van week 3 (deels), 5 (deels), 7, 9 en 10 ontbreken. Daarbij beweert verzoekster dat de stageplaats alle wekelijkse observatieverslagen heeft bezorgd aan verwerende partij, maar dat verwerende partij deze verslagen deels achterhoudt. Verwerende partij ontkent dat met klem en stelt dat de interne beroepscommissie de (beperkte) observatieverslagen, die in het administratief dossier zitten, ontving van de stageplaats naar aanleiding van het intern beroep van verzoekster waarin verzoekster beweerde dat zij onvoldoende feedback kreeg van de stageplaats. De Raad ziet geen elementen om te twijfelen aan deze bewering van verwerende partij. Verzoekster kan niet bewijzen dat de stageplaats de wekelijkse observatieverslagen allemaal en volledig heeft overgemaakt aan verwerende partij en dat de stagebegeleider dan wel de interne beroepscommissie deze verslagen vervolgens moedwillig (deels) zouden hebben achtergehouden. Het dossier bevat geen enkel bewijs van deze verregaande beschuldigingen. Er kan de verwerende partij dan ook geenszins verweten worden dat zij de ontbrekende observatieverslagen niet bijbrengt, wanneer er geen enkel bewijs is dat zij deze verslagen heeft ontvangen.

Het standpunt van verzoekster dat de eindevaluatie niet overeenstemt met de werkelijkheid omdat geen rekening wordt gehouden met de ontbrekende observatieverslagen, volgt de Raad niet. Uit het stagevademecum blijkt dat verwerende partij de stageplaats geenszins verplicht wekelijkse observatieverslagen op te stellen, noch voorziet het dat eventuele

observatieverslagen als basis dienen voor de evaluatie van de student. Dat wil evenwel niet zeggen dat deze verslagen zonder belang zijn: het is evident dat de stagementor zich – onder meer – zal baseren op de eventuele wekelijkse observatieverslagen wanneer hij overgaat tot de tussentijdse evaluatie van de student. Deze tussentijdse evaluatie is wél verplicht volgens het stagevademecum en heeft *in casu* ook plaatsgevonden op 18 februari 2022. De wekelijkse stageverslagen werken met andere woorden door in de tussentijdse evaluatie vanwege de stagementor.

Verzoekster geeft, daarover ter zitting gevraagd door de Raad, aan dat de **tussentijdse evaluatie** plaatsvond in bijzijn van alle begeleidende diëtisten, de stagementor en de stagebegeleider. Verzoekster maakte nadien een verslag op van deze tussentijdse evaluatie, en vermeldt daarin haar verschillende werkpunten (stuk 11 van het administratief dossier). Ook op dit ogenblik ontving verzoekster dus duidelijke feedback vanwege de stageplaats.

Hoewel de wekelijkse observatieverslagen niet *an sich* als basis dienen voor de evaluatie, leiden deze verslagen wel tot de tussentijdse evaluatie vanwege de stagementor. Van deze tussentijdse evaluatie bestaat een schriftelijke neerslag, die vervolgens is betrokken in de eindevaluatie. Bovendien vond de tussentijdse evaluatie plaats in het bijzijn van de diëtisten die de observatieverslagen hebben opgesteld, zodat er geen enkel bewijs bestaat dat bij de tussentijdse evaluatie onvoldoende rekening zou zijn gehouden met de inhoud van de wekelijkse observatieverslagen, opgesteld door deze diëtisten. De tussentijdse evaluatie is grotendeels een uitvloeisel van de wekelijkse observaties.

Het feit dat er bepaalde stageverslagen in het administratief dossier ontbreken, leidt *in casu* dan ook niet tot een onregelmatigheid, aangezien:

- 1) het stagevademecum het opstellen van de stageverslagen niet verplicht, en evenmin voorschrijft dat ze *an sich* als basis dienen voor de evaluatie van de student;
- 2) de stagementor verzoekster wel degelijk tussentijds heeft geëvalueerd, waarbij hij zich logischerwijze heeft gebaseerd op verzoeksters prestaties in de daaraan voorafgaande weken. Deze tussentijdse evaluatie diende wel als basis van de eindevaluatie;
- 3) ook de bevindingen van de stagementor nà de tussentijdse evaluatie betrokken zijn geweest in de **eindevaluatie** van verzoekster. Het eindevaluatieverslag bevat verschillende werkpunten van verzoekster en is mede ondertekend door de stagementor, waaruit blijkt dat hij deze

werkpunten onderschrijft. Het feit dat bepaalde wekelijkse observatieverslagen van nà de tussentijdse evaluatie ontbreken in het dossier, doet met andere woorden geen afbreuk aan het feit dat de visie van de stagementor over verzoeksters prestaties in de periode nà de tussentijdse evaluatie wel degelijk heeft meegespeeld in de besluitvorming die leidde tot de eindevaluatie van verzoekster.

Uit het dossier blijkt dat het standpunt van de stagementor wel degelijk is betrokken in de besluitvorming, op basis van zijn input tijdens de tussentijdse evaluatie en de eindevaluatie. Het administratief dossier bevat voldoende betrouwbare informatie over de prestaties van verzoekster. Het feit dat bepaalde wekelijkse observatieverslagen ontbreken in het dossier, doet geen afbreuk aan deze vaststelling.

Verzoekster verwijst nog naar de inhoud van de wekelijkse observatieverslagen in het dossier, om aan te tonen dat de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie van de stagementor niet zouden overeenstemmen met haar prestaties op de stageplaats. Verzoekster zou blijkens de observatieverslagen beter hebben gepresteerd dan de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie van de stagementor doen uitschijnen. Verzoeksters argumentatie overtuigt de Raad evenwel niet. De observatieverslagen bevatten wel degelijk werkpunten voor verzoekster, die ook terugkomen in de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie. Het gegeven dat er vanaf week 5 minder rode cirkels in de observatieverslagen voorkomen, bewijst op zich niet dat verzoekster minder werkpunten zou hebben gehad vanaf week 5. Men moet immers niet enkel kijken naar de hoeveelheid negatieve feedback, maar ook naar de inhoud ervan. Dat verzoekster werkpunten had en bleef hebben doorheen de stage, blijkt ook uit de (beperkte) latere observatieverslagen die in het dossier zitten. Verzoekster toont in het verzoekschrift niet aan dat de feedback in de latere verslagen qua inhoud minder relevant of zwaarwegend zou zijn, noch dat hij in strijd zou zijn met de inhoud van de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie van de stagementor.

Pas in haar wederantwoordnota geeft verzoekster twee concrete voorbeelden van het feit dat de eindevaluatie niet zou stroken met de wekelijkse observatieverslagen. Verzoekster had deze argumentatie evenwel reeds kunnen ontwikkelen in haar verzoekschrift, aangezien zij op dat moment reeds beschikte over zowel het eindevaluatieformulier als de wekelijkse observatieverslagen waarover de interne beroepscommissie zich heeft gebogen. Bijgevolg is de argumentatie in de wederantwoordnota nieuw en dus onontvankelijk.

Op basis van al het bovenstaande komt de Raad tot de vaststelling dat het niet onredelijk is van de interne beroepscommissie om uit de observatieverslagen af te leiden dat verzoekster wel degelijk voldoende feedback heeft gekregen van de stageplaats. Daarnaast verwijst ze in de bestreden beslissing terecht ook naar de tussentijdse evaluatie, waarbij verzoekster opnieuw feedback kreeg van de stageplaats. De interne beroepscommissie baseert zich als zodanig niet op de wekelijkse observatieverslagen voor de eindbeoordeling van verzoekster. Dit blijkt althans niet uit de bestreden beslissing, waarin de observatieverslagen enkel worden besproken in het kader van de vraag of verzoekster feedback heeft gekregen vanwege de stageplaats, maar niet bij de kwestie van de eindevaluatie. Dat moet ook niet, omdat de beoordeling van de stagementor verweven zit in de tussentijdse evaluatie en eindevaluatie en op die manier doorwerkt in de besluitvorming.

2. Feedback vanwege de stagebegeleider

Verzoekster ontving niet enkel wekelijks en tussentijds (op 18 februari 2022) duidelijke feedback vanwege de stageplaats. De *stagebegeleider* nam ook deel aan de tussentijdse evaluatie, zoals voorzien in het stagevademecum en zoals verzoekster ook bevestigt.

Voor zover verzoekster beweert dat de signalen vanwege de onderwijsinstelling niet altijd even duidelijk waren en er enkel werd beklemtoond dat zij initiatief diende te nemen, zonder duidelijke richtlijnen, blijft verzoekster vaag. Uit de tussentijdse evaluatie (stuk 11 van het administratief dossier) blijkt in ieder geval helder wat haar werkpunten zijn en hoe zij deze dient aan te pakken:

- Zelfzekerder zijn en meer zelfvertrouwen hebben;
- Beter voorbereid zijn bij patiëntbezoek, door op voorhand na te denken over wat er specifiek gevraagd moet worden en hoe men dit het beste doet;
- Meer vragen stellen bij onduidelijkheden;
- Verbeteringen doorvoeren aan het verslag dat niet gelinkt is met Vives;
- Het verslag beter nakijken op typfouten;
- Er voor zorgen dat onzekerheid niet overkomt als desinteresse;
- Werken aan algemene communicatieve vaardigheden.

Er is geen bewijs van een gebrekkige begeleiding door de stagebegeleider.

3. Waarschuwing voor een negatief eindresultaat

Verzoekster voert nog aan dat zij op geen enkel moment in de stage afdoende duidelijk de boodschap kreeg dat de gegeven beoordelingen konden leiden tot een negatief eindresultaat.

Het is evenwel niet vereist dat een tussentijdse feedback uitdrukkelijk aangeeft dat er een onvoldoende voor bepaalde of alle vooropgestelde competenties of voor het gehele opleidingsonderdeel zal volgen. Dat kan ook niet, aangezien de eindbeoordeling pas aan het einde van de stage plaatsvindt, op basis van de beoordeling van de stagebegeleider en de stagementor. Wel moet de student tussentijds gewezen worden op zijn of haar werkpunten, zodat de student de kans krijgt deze te remediëren. Dat is *in casu* gebeurd, zoals blijkt uit het voorgaande.

Ten slotte verwijst de Raad nog naar het verslag van de tussentijdse evaluatie, dat verzoekster zelf opstelde en waarin zij schrijft: “*Ik ga rekening houden met de tussentijdse feedback zodat ik dit kan recht trekken voor de eindevaluatie.*” (stuk 11 van het administratief dossier). Hieruit blijkt dat verzoekster zich terdege bewust was van de strekking van de feedback van de stagementor en stagebegeleider.

Partijen zijn het erover eens dat verzoekster tijdens het eindevaluatiegesprek op 1 april 2022 niet letterlijk de boodschap kreeg dat zij niet geslaagd was voor het opleidingsonderdeel. Deze handelwijze strookt met het stageademecum, dat voorschrijft dat de stagebegeleider na het opmaken van de schriftelijke eindevaluatie het eindcijfer berekent en schriftelijk meedeelt aan de stagementor. Bij onduidelijkheden of indien de student niet geslaagd is dan wel een zeer hoge score heeft, wordt respectievelijk een duidelijke uitleg of grondige argumentatie gevraagd aan de stagementor. Er kan ook afgeweken worden met maximum twee punten van het mathematische punt mits grondige motivering/argumentatie, hetgeen *in casu* ook gebeurde (zie stukken 15 en 16 van het administratief dossier). Tijdens de pre-stagedeliberatie wordt door de docenten een voorstel geformuleerd voor de examencommissie in verband met het al dan niet slagen van de student voor het opleidingsonderdeel. De examencommissie neemt dan de eindbeslissing. Op het ogenblik van het eindevaluatiegesprek stond met andere woorden nog niet vast welke score verzoekster zou behalen, zodat deze score ook nog niet kon worden

meegedeeld. Dit wordt door de interne beroepscommissie ook bevestigd in de bestreden beslissing (p.2-3 van stuk 5 van het administratief dossier).

Wel liet de stagebegeleider reeds op 8 april 2022 aan verzoekster weten dat zij niet geslaagd is voor het onderdeel klinische stage (stuk 10 van het administratief dossier).

Hoe dan ook maakt verzoekster niet duidelijk welk nadeel zij heeft geleden door het feit dat zij niet tijdens het eindevaluatiegesprek, maar pas later (op 8 april 2022) vernam dat zij onvoldoende scoorde voor de klinische stage. Op dat moment was de stage immers al voltooid en kon zij haar werkpunten niet meer remediëren. Bovendien heeft verzoekster na de bekendmaking van de score in juni tijdelijk intern beroep kunnen instellen en heeft zij in haar intern beroepsschrift al haar bezwaren kunnen laten gelden, zodat er evenmin een aantasting van haar rechtsbescherming heeft plaatsgevonden.

Het middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van het onpartijdigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Volgens verzoekster bleek reeds tijdens de kennismaking dat de stagementor van de dienst niet positief stond tegenover stagiairs en tijdens de stage was er sprake van een negatieve houding jegens verzoekster. Ondanks inspanningen van verzoekster kon zij deze houding niet meer wijzigen. Verzoekster stelt aldus zijn objectiviteit in vraag, net als zijn bekwaamheid om de functie van stagementor correct in te vullen. Volgens verzoekster is bovendien de stagebegeleidster van de hogeschool goed bevriend met de stagementor, wat kan bijdragen tot een gekleurde mening. Verzoekster ontkenst ten stelligste dat ze niet gemotiveerd of niet geïnteresseerd zou zijn, zoals werd aangegeven.

Verder leest zij in een e-mail van de stagementor aan de stagebegeleider dat haar ouders beter geen contact meer hebben met haar stagementor omdat ze enkel maar “olie op het vuur gooien”. Verzoekster benadrukt dat dit contact enkel plaatsvond omdat haar ouders zagen dat ze zich

heel onzeker voelde op de stageplaats door de attitude van de stagementor. Ze wilden hierover wat feedback ontvangen om eventueel bij te sturen waar nodig. Deze uitspraak van de stagementor staat overigens in schril contrast tot de beoordelingen op persoonlijk vlak die verzoekster van elke diëtiste tijdens de wekelijkse evaluatie heeft verkregen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat verzoekster haar vermoedens van vooringenomenheid en partijdigheid in hoofde van de stagementor en stagebegeleidster op geen enkele manier hard maakt. Nochtans draagt iemand die beweert niet objectief beoordeeld te zijn hiervan de bewijslast. Dat de stagementor en stagebegeleidster bevriend zouden zijn, is alleszins onvoldoende om dergelijke vooringenomenheid en partijdigheid te bewijzen.

Daarnaast stipt verwerende partij aan dat de ‘negatieve houding’ van de stagementor nergens met concrete elementen of situaties wordt aangetoond. Verwerende partij vindt de bewering van verzoekster dat de stagementor niet positief zou staan tegenover stagiairs merkwaardig aangezien de betrokken stageplaats reeds jarenlang stagiairs voedings- en dieetkunde aanneemt.

Wat de e-mail van de stagementor aan de stagebegeleider betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoekster deze uit de context haalt. In de e-mail worden afspraken vermeld die de stagementor samen met de studente heeft gemaakt: “*Ook werd afgesproken om met ons te communiceren ipv via de ouders, aangezien deze geen correct beeld hebben over de stage en alleen maar olie op het vuur gooien.*”.

Verwerende partij merkt ook op dat de interne beroepsinstantie dit argument reeds heeft beantwoord in de bestreden beslissing. Verzoekster weerlegt deze argumentatie op een enkele manier in het extern verzoekschrift.

Verder wijst verwerende partij erop dat in zeven observatiefiches, opgesteld door verschillende personen van de stageplaats zelf, het element van desinteresse wordt aangehaald. Het argument dat verzoeksters onzekerheid verkeerdelijk werd vertaald naar ‘geen motivatie/interesse’ houdt aldus geen stand. De opmerkingen van de verschillende evaluatoren zijn gelijklopend en ze blijven bovendien oplopen doorheen de verschillende weken. Volgens verwerende partij wordt in dezelfde begeleidingsformulieren wel meermaals rekening gehouden met haar onzekerheid. Zo wordt maar liefst vijf maal aangehaald dat verzoekster zekerder moet zijn van zichzelf. Ook uit het e-mailverkeer tussen de stagementor en de stagebegeleider blijkt duidelijk dat beiden

rekening houden met haar persoonlijke situatie. Zo erkent de stagementor de moeilijke start en verzekert hij bijkomende extra opvolging. Die opvolging is er ook geweest. Verzoekster kreeg ook niet van elke diëtiste positieve beoordelingen, zoals zij aanhaalt. Verwerende partij stelt overigens vast dat verzoekster geen inhoudelijke concrete kritiek levert op deze beoordelingen.

Indien verzoekster nu beweert dat ze meer begeleiding en ondersteuning nodig had, kan volgens verwerende partij enkel maar worden vastgesteld dat zij hiernaar op geen enkele wijze heeft gevraagd tijdens de stageperiode. Ook in haar verzoekschrift laat zij na toe te lichten welke extra ondersteuning zij nodig achtte. Hoe dan ook, kan net als bij een eventueel gebrek in de feedback, een eventueel gebrek in de ondersteuning en begeleiding, *in casu* ten zeerste *quod non*, er niet toe leiden dat zij een voldoende score voor het desbetreffende opleidingsonderdeel moet bekomen. Bovendien bepaalt het stagevademecum dat bij problemen, de student contact moet opnemen met de stagebegeleider. Dit heeft verzoekster kennelijk niet gedaan, minstens voegt zij hiervan geen bewijs bij haar verzoekschrift.

In haar *wederantwoordnota* geeft verzoekster aan dat zij de objectiviteit van de stagementor in vraag stelt, mede omdat een e-mail van de stagementor aan de stagebegeleider over de opstart van de studenten. De stagementor heeft een duidelijke voorkeur voor de andere student die samen met verzoekster stage loopt. Volgens verzoekster had de stagementor dit alleszins genuanceerder en professioneler kunnen weergeven aan de stagebegeleider.

Ten slotte erkent verzoekster dat in de stageverslagen verschillende malen wordt herhaald dat ze niet geïnteresseerd/gemotiveerd zou zijn. Dit wordt echter veelal gevolgd door een vraagteken. Dat dit in de laatste weken nog aan bod komt, toont volgens verzoekster enkel aan dat deze zogezegde houding nooit door de stagementor met verzoekster werd besproken.

Beoordeling

Voor zover verzoekster stelt:

“Al tijdens de kennismaking bleek de stagementor van de dienst niet positief te staan tegenover het opnemen van stagiairs in zijn dienst en tijdens de stage bleek de houding van de stagementor eerder negatief tegenover mij, een houding die ik ondanks de nadien gemaakte inspanningen niet meer kon wijzigen. Hierdoor kan een objectieve beoordeling alvast in vraag gesteld worden evenals zijn bekwaamheid om deze functie op een correcte manier in te vullen. We merken ook op dat de stagebegeleidster van de school goed bevriend is met de stagementor [...], wat kan bijdragen tot een gekleurde mening. De onwennigheid tijdens mijn eerste stagedagen werden al snel vertaald naar een

motivatie/interesse wat ik ten stelligste wil ontkennen, ik heb mij gedurende de volledige stage steeds ten volle ingezet.”

herneemt zij hiermee letterlijk wat zij al in haar intern beroepsschrift liet gelden.

Daarop antwoordde de interne beroepscommissie als volgt:

“De opleiding toont aan dat zij alles in het werk stelt om de beoordeling lopende de stage objectief te laten verlopen:

- De opleiding informeert de studenten en stageplaats uitvoerig en op voorhand over het verloop, de doelstellingen, de verwachtingen en de evaluatie van de stage.
- De stageplaats zelf vertaalt de doelstellingen en verwachtingen in concrete opdrachten die door de student moeten worden uitgevoerd (consultaties, observaties, reflecties, verslaggeving, patiëntstudies, ...); de student dient deze opdrachten uit te voeren volgens de aangegeven modaliteiten van de stageplaats; de opdrachten worden duidelijk geformuleerd en gecommuniceerd naar de student toe.
- De betrokken stageplaats heeft reeds jarenlange ervaring met stagiairs voedings- en dieetkunde (gemiddeld 10 stagiairs per jaar, vanuit diverse scholen) en heeft bijgevolg een goed referentiekader.
- De stageplaats neemt wekelijks nota van de observaties, met een eigen observatieve en geeft daarover feedback aan de student.
- Naar aanleiding van de tussentijdse en eindevaluatie worden de observaties geïntegreerd in het evaluatiedocument van de opleiding; om alles te objectiveren zijn in het evaluatiedocument de leerresultaten geconcretiseerd in gedragsindicatoren, en deze worden gescoord a.h.v. een rubricsschaal die het gedrag omschrijft.
- De score via rubrics wordt overgebracht op een rekenblad, dat automatisch een cijfer genereert.

[...]

De studente erkent enerzijds de groeipunten. Anderzijds is zij van oordeel dat de evaluatie op een subjectieve manier gebeurde en dat er sprake is van tegenstrijdigheden in de evaluatie.

Hierboven werd reeds geoordeeld dat de evaluatie op een objectieve manier gebeurde. Aanvullend stelt de beroepscommissie, wat de concrete bedenkingen van de studente zoals aangehaald in haar verzoekschrift betreft, het volgende vast:

- De studente haalt aan: "Er werd steeds gehamerd op mijn immatuur zijn en het gebrek aan aandacht en positivisme. Dat ik deze attitude, volgens de stagebegeleider, uitstraal is een subjectief gegeven." Echter betreffen "matuur zijn" en "positivisme" geen beoordelingsgronden. Het verhaal omtrent de laptop werd evenmin meegenomen in de evaluatie en is in deze dan ook irrelevant. Het aandachtig zijn is dat uiteraard wel. Focus is uiterst belangrijk in de zorg.
- De studente haalt aan dat zij na afloop van de eerste stageweek te horen kreeg ongeïnteresseerd over te komen en dat dit de daaropvolgende weken ook herhaald werd. Hierdoor zou de studente zich zeer onzeker gevoeld hebben over hoe zich te gedragen. De studente ervaarde dit als kritiek en stelt zichzelf de vraag of er geen sprake is van vooringenomenheid in hoofde van de diëtisten die de studente in de daaropvolgende weken hebben begeleid. De beroepscommissie is evenwel van mening dat het feit dat studenten op de stageplaats begeleid worden door verschillende mentoren net de objectiviteit vergroot. Wanneer eenzelfde werkpoint herhaaldelijk door verschillende mentoren wordt aangegeven,

is het aannemelijker dat dit een terecht werkpoint vormt. Studenten dienen met de feedback aan de slag te gaan, ook dit betreft een evaluatiecriterium bij klinische stage. De beroepscommissie kan uit de voorgelegde stukken niet afleiden of de studente haar gevoel hieromtrent ook geëxpliciteerd heeft ten opzichte van de stageplaats. Als de oorzaak van het geobserveerde gedrag niet gekend is door de stageplaats, dan kan met de oorzaak geen rekening gehouden worden.

In het verslag van de tussentijdse evaluatie van de studente haalt zij wel het volgende aan:

"Ik heb verschillende werkpunten. Eerst en vooral moet ik meer zelfzeker overkomen en meer vertrouwen hebben in mijzelf. Als iemand aan mij iets vraagt moet ik antwoorden met "komt in orde" en met voldoende zelfvertrouwen de taak volbrengen. Een volgend werkpoint is dat ik beter voorbereid moet zijn als ik de kamer van een patiënt binnenkom. Dit betekent dat ik op voorhand eerst moet nadenken wat er specifiek gevraagd moet worden en hoe je dit het beste doet. Daarnaast moet ik meer vragen stellen ter verduidelijking zodat ik het beter begrijp. Met dit werkpoint heb ik deze week rekening gehouden. Als ik niet 100% zeker was over iets heb ik dit nagevraagd. De structuur van het verslag dat niet gelinkt is met VIVES moet beter zijn. Ik moet het verslag ook beter nakijken op typfouten. Doordat ik onzeker overkom wordt dit gelijkgesteld met desinteresse wat natuurlijk niet de bedoeling is. De algemene communicatieve vaardigheden moet ik meer bemachtigen en ik moet proberen om 'sterker in mijn schoenen te staan'. Ik ga maandag met een nieuwe start aan de stage beginnen. Ik ga rekening houden met de tussentijdse feedback zodat ik dit kan recht trekken voor de eindevaluatie." (bijlage 4) Hier benoemt de studente haar onzekerheid als oorzaak voor het ongeïnteresseerd overkomen, maar geeft zij niet aan dat dit ingegeven is door de feedback van de diëtiste die de studente gedurende de eerste stageweek opvolgde.

Bovendien kan uit het begeleidingsformulier van de desbetreffende diëtiste (eerste stageweek) geen kritiek of negativiteit ten opzichte van de studente worden afgeleid, maar wel opbouwende feedback. Er worden onder andere bemoedigende woorden geschreven zoals "niet twijfelen aan jezelf".

[...]

De beroepscommissie benadrukt dat zij enkel uitspraak doet omtrent het evaluatieproces van de klinische stage. Wat de verstandhouding betreft tussen de studente en de stagebegeleider op de stageplaats, kan zij geen uitspraak doen. Net dit zou immers neerkomen op een subjectieve overweging.

De evaluatie werd vanuit de opleiding zeer uitgebreid gedocumenteerd en beargumenteerd. De beroepscommissie begrijpt dat de studente wegens omstandigheden minder goed functioneerde tijdens de klinische stage, in vergelijking met de bedrijfsstage. De beroepscommissie twijfelt er niet aan dat de studente over voldoende theoretische kennis beschikt, doch zij heeft dit tijdens deze stage onvoldoende omgezet in de praktijk.”.

Verzoekster gaat in haar verzoekschrift niet in op deze motieven, maar herneemt louter haar standpunt op intern beroep. Bijgevolg is dit onderdeel van het middel niet gericht tegen de bestreden beslissing, zodat het onontvankelijk is.

Verzoekster uit vervolgens kritiek op twee e-mails van haar stagementor (d.d. 2 februari 2022 en 28 maart 2022 – stuk 10 van het administratief dossier), waaruit zijn vooringenomenheid en partijdigheid zou blijken.

De Raad gaat volgens vaststaande rechtspraak uit van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van de stagementor; het valt toe aan de verzoekende partij om aan de hand van concrete elementen het tegendeel te bewijzen, minstens dat vermoeden aan het wankelen te brengen.

Uit de e-mail van 2 februari 2022 blijkt louter dat de stagementor van oordeel is dat medestudent [R.] zeer goed gestart is, en dat de start van verzoekster moeizamer verloopt. Hij stelt extra opvolging voor haar te zullen voorzien. Uit het loutere gegeven dat de stagementor de start van [R.] positiever beoordeelt dan die van verzoekster, leidt de Raad geen vooringenomenheid of partijdigheid af.

Op 7 maart 2022 mailde de stagementor aan de stagebegeleider (stuk 10 van het administratief dossier):

“Ik heb deze namiddag nog een gesprek gehad met Phaedra. K denkt dat er ook wat ruis zit in de communicatie tussen de mama en Phaedra zelf. Phaedra probeert het tegenover mij wat te minimaliseren, terwijl de mama haar volledige voorgeschiedenis als oorzaak ziet.

Ik heb vooral nog eens proberen te kaderen dat we wat meer initiatief wensen. Dat ze zich meer mag tonen, meer uit haar schulp mag treden. En dat ze (hier, thuis, op school, ...) altijd hulp kan zoeken. Zeker ook om te werken aan haar negatief zelfbeeld.

Hopelijk zien we Phaedra de laatste weken wat meer openbloeien.”

In het licht van deze e-mail leest de Raad de daaropvolgende e-mail van de stagementor aan de stagebegeleider op 28 maart 2022. In deze laatste e-mail leest de Raad dat werd afgesproken om enkel te communiceren tussen de stageplaats en verzoekster in plaats van via verzoeksters ouders, “aangezien deze geen correct beeld hebben over de stage en alleen maar olie op het vuur gooien”. Hoewel uit dit bericht hooguit enige irritatie ten aanzien van verzoeksters ouders zou kunnen worden afgeleid (hetgeen niet hetzelfde is als partijdigheid of vooringenomenheid), blijkt daaruit geen enkele vooringenomenheid ten aanzien van verzoekster. Uit het e-mailverkeer in stuk 10 van het administratief dossier lijkt de Raad eerder een consequente opvolging en bekommernis vanwege de stagementor te kunnen afleiden.

Ten slotte spreekt de inhoud van de e-mail van 7 maart 2022 verzoeksters bewering tegen dat de stagementor nooit met haar zou hebben gesproken over haar zogezegde ongeïnteresseerde of ongemotiveerde houding.

Het middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroept op een schending van het stagevademecum alsook van het gelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster verduidelijkt dat ze naast het stageverslag voor de hogeschool ook nog wekelijks een stageverslag moest opmaken voor haar stageplaats. Dit perkte haar vrije tijd in het weekend in tot een minimum. Studenten die hun stage elders liepen, moesten deze extra opdracht niet uitvoeren.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat de stageplaatsen volledig vrij zijn om zelf bepaalde modaliteiten inzake de uitvoering van de stage op te leggen. Alle studenten moeten een stageverslag opmaken, voor de stageplaats en voor de opleiding. De stageplaats bepaalt de modaliteiten voor de opmaak van het stageverslag en de student moet zich daarnaar schikken.

Een stageplaats mag extra eisen stellen op verschillende vlakken, en voor de stageplaats van verzoekster gebeurt dit voor wat betreft het verslag. De opleiding kent deze eis van deze stageplaats. Volgens verwerende partij zijn er op andere stageplaatsen andere modaliteiten en klemtonen. Alle stageplaatsen zijn uiteraard verschillend, maar de opleiding waakt erover dat de studenten in een setting terechtkomen waar ze de leerresultaten kunnen behalen. Een vergelijking met andere studenten is geenszins aan de orde: in dit dossier gaat het immers over de evaluatie van verzoekster, met de vraag of deze evaluatie correct is gebeurd volgens de procedures van de opleiding.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster hierop niet in.

Beoordeling

Het stagevademecum (stuk 9 van het administratief dossier) vermeldt op p. 8:

“Bij het begin van elke stageperiode wordt door de student in samenspraak met de stagementor een aantal doelstellingen vooropgesteld, die tijdens de stageperiode verwezenlijkt moeten worden. Deze doelstellingen kunnen betrekking hebben op het verwerven van kennis, inzicht, vaardigheden en attitude.”

De interne beroepscommissie stelt in de bestreden beslissing dan ook terecht:

“De stageplaats zelf vertaalt de doelstellingen en verwachtingen in concrete opdrachten die door de student moeten worden uitgevoerd (consultaties, observaties, reflecties, verslaggeving, patiëntestudies, ...); de student dient deze opdrachten uit te voeren volgens de aangegeven modaliteiten van de stageplaats; de opdrachten worden duidelijk geformuleerd en gecommuniceerd naar de student toe.”

Het gegeven dat de stageplaats van verzoekster vereiste dat zij wekelijks een stageverslag opstelde, ligt in lijn met het stagevademecum.

Studenten staan in beginsel niet in een concurrentiële positie tegenover elkaar, zodat het gelijkheidsbeginsel in beginsel niet van toepassing is. Dit betekent evenwel niet dat studenten naar willekeur op een verschillende wijze kunnen worden behandeld. Van een schending van het gelijkheidsbeginsel kan slechts sprake zijn wanneer studenten in voldoende vergelijkbare omstandigheden een duidelijk onderscheiden behandeling krijgen en aan een andere beoordelingsmaatstaf zijn onderworpen, zonder dat daarvoor een pertinente en afdoende motivering wordt gegeven.

In dat kader lijkt het de Raad eigen aan het concept “stage” dat elke stageplaats de doelstellingen van het opleidingsonderdeel, geformuleerd door de onderwijsinstelling, vertaalt naar de eigen context en werkvloer. Hieruit vloeit logischerwijze voort dat concrete taken, opdrachten, etc. die de student tijdens de stage uitvoert zullen verschillen van stageplaats tot stageplaats. In het kader van een stage zullen studenten die een verschillende stageplaats hebben nooit exact hetzelfde takenpakket krijgen, maar dit houdt op zich geen schending in van het gelijkheidsbeginsel. Uiteraard moet het takenpakket de student wel in staat stellen om de competenties, die het opleidingsonderdeel vooropstelt, te bereiken. Dat haar takenpakket aan deze eis beantwoordde, betwist verzoekster niet.

Overigens verklaart verzoekster niet in welke mate zij nadeel heeft geleden door het feit dat zij wel, maar andere studenten geen wekelijks stageverslag voor hun stageplaats moesten opstellen. Nog uit de bestreden beslissing, noch uit het eindevaluatiereport (stuk 12 van

het administratief dossier) blijkt dat tekortkomingen van verzoekster met betrekking tot deze stageverslagen hebben geleid tot de onvoldoende voor het opleidingsonderdeel. Uit niets blijkt dat verzoekster strenger is beoordeeld dan andere studenten. Verzoekster voert dit ook niet aan, maar stelt louter dat haar vrije tijd in het weekend werd beperkt door de verplichting om een wekelijks stageverslag te schrijven, en dat deze verplichting niet gold voor studenten die elders stage liepen.

Het middel is ongegrond.

D. Vierde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vierde middel beroept op een schending van het materieel motiveringsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vast dat in de eindevaluatie 45 parameters worden beoordeeld. Daarvan zijn er 9 aangeduid met ‘onvoldoende’, 23 met ‘voldoende’, 3 met ‘goed’ en 10 met ‘zeer goed’. Op basis hiervan concludeerde verzoekster tijdens het evaluatiegesprek dat de eindscore gunstig zou zijn, waarna ze het stageverslag heeft ondertekend voor akkoord.

Wat de correcties aangebracht aan de eindevaluatie betreft, merkt verzoekster op dat deze enkel werden toegepast op parameters waarop de invloed op de score beperkt is. De impact op de score is dan wel beperkt, de aanpassingen leiden wel tot tegenstrijdigheden in de beoordelingen. Zo werd, bijvoorbeeld, bij één van de parameters “toont geen interesse” aangepast naar “toont interesse”. Ook werd op “maaltijdvoorziening en menuplanning” geen score gegeven, terwijl bij de eindbeoordeling wordt opgemerkt dat verzoekster patiënten in gevaar brengt (bv. glutenvrij). De score bij één van de parameters is dan weer “gaat respectvol om met hulpvragers en medewerkers”, terwijl het bij de eindbeoordeling “ontevreden patiënten en collega’s” luidt. Dit alles roept bij verzoekster vragen op inzake de werkethiek van de stagementor.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vast dat verzoekster via de diverse aanpassingen probeert te wijzen op flagrante tegenstrijdigheden, waardoor, opnieuw, de werkethiek van de

stagementor in vraag wordt gesteld. Verwerende partij merkt op dat het stagevademecum in de mogelijkheid voorziet om indicatoren aan te passen. Dit is *in casu* gebeurd in het voordeel van verzoekster. Als dit niet zou zijn gebeurd, zou ze immers slechts een score van 6/20 voor het opleidingsonderdeel hebben behaald. In het voorstel behaalde verzoekster verder op de drie breekindicatoren een onvoldoende, terwijl op geen enkele van deze breekindicatoren een onvoldoende mag worden behaald. Verzoekster heeft in elk geval geen nadeel ondervonden, maar ze blijft in de definitieve versie een onvoldoende behalen voor de eerste cluster van deelresultaten. Volledigheidshalve geeft verwerende partij nog mee dat het evaluatiesysteem voor alle opleidingen voedings- en dieetkunde in Vlaanderen gelijk is.

Daarnaast is het feit dat verzoekster goede punten behaalde op vorige opleidingsonderdelen niet relevant. Dit alles wordt overigens uitgebreid gemotiveerd in de bestreden beslissing, waarop verzoekster evenwel geen kritiek levert.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster hierop niet in.

Beoordeling

Verzoekster gaat met haar middel voorbij aan het motief in de bestreden beslissing waarmee de interne beroepscommissie als volgt antwoordde op haar verzuchtingen:

“Aangezien de opleiding een correctie toepaste op de initieel toegekende score van 5,84, heeft zij enkele indicatoren aangepast vooraleer deze nogmaals door de rekentool te halen, teneinde een hogere score te bekomen. Het stagevademecum voorziet deze mogelijkheid:

“Bij onduidelijkheden of indien de student niet geslaagd (< 10) is of zeer hoge scores ($\geq 17/20$) heeft wordt respectievelijk een duidelijke uitleg of grondige argumentatie gevraagd aan de stagementor. Er kan ook afgeweken worden met max 2 punten van het mathematische SASSO-punt mits grondige motivatie/argumentatie.” (bijlage 10)

De indicatoren waarop de studente echter onmiskenbaar onvoldoende scoorde, werden uiteraard niet aangepast. Evenwel dient nog steeds rekening te worden gehouden met de eindbeoordeling. Bovendien heeft de studente kennisgenomen van de initieel ingevulde eindevaluatie. De herziening van de evaluatie, na invullen in het rekenblad, behoort integraal tot de procedure (bijlagen 10, 11 en 12), en is hier in het voordeel van de studente gebeurd. Zonder deze herziening, was de score van de studente 6/20 in plaats van 8/20.

De studente merkt op dat men enkel de indicatoren herzag die een beperkte invloed hadden op de score.

De opleiding heeft, in samenspraak met de stageplaats, die indicatoren aangepast waarvan men van oordeel was dat de studente het voordeel van de twijfel kon gegeven worden.”.

Verzoekster toont niet aan waarom deze motieven onregelmatig zouden zijn.

Wat betreft de werkethiek van de stagementor, verwijst de Raad naar zijn beoordeling van het tweede middel. Bovendien merkt de Raad op dat de beweerdelijke vooringenomenheid van de stagementor moeilijk te rijmen valt met het gegeven dat de stagementor het initiatief heeft genomen om de beoordeling van verzoekster in haar voordeel aan te passen.

Voor zover verzoekster nog aanvoert dat zij op basis van de eindevaluatie ervan uitging dat de eindscore gunstig zou zijn, verwijst de Raad ten eerste naar hetgeen hij daarover heeft uiteengezet in de beoordeling van het eerste middel. Ten tweede had verzoekster op het moment van de eindevaluatie kennis van het eindevaluatieformulier, aangezien zij zelf aangeeft dat dit document met haar werd overlopen. Zij was dus op de hoogte van de cesuren die in dit evaluatiedocument vermeld stonden (stuk 12 van het administratief dossier):

“er zijn 3 breekindicatoren (aangeduid met * en cursief/rood gedrukt); een student die op 1 van deze indicatoren onvoldoende haalt, kan niet slagen voor de stage”

Het middel is ongegrond.

E. Vijfde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vijfde middel beroept op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het materieel motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster vraagt zich af waarom zij tijdens de laatste twee weken een zelfstandige stage mocht uitvoeren, ondanks de zogezegde steeds wederkerende mindere weekevaluaties. Ze vindt het tegenstrijdig om enerzijds te oordelen dat ze patiënten in gevaar bracht en haar stageplaats in diskrediet bracht, maar haar anderzijds toch verder zelfstandig te laten werken. Uit deze beslissing zou volgens verzoekster kunnen worden afgeleid dat de toegekende score voor de stage niet in verhouding staat tot de verrichte prestaties, en dat de zelfstandige stage toch minder een probleem vormde.

Verzoekster stipt aan dat andere stagebegeleiders binnen de medische sector hebben bevestigd dat geen sprake kan zijn van een zelfstandige stage als een stagiair niet voldoet aan de vooropgestelde criteria.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster dit niet correct in haar verzoekschrift weergeeft. Verzoekster heeft immers niet de twee laatste weken stage doorlopen die ze had moeten doorlopen. Om verzoekster te beschermen werd door de stageplaats besloten dat ze niet zelfstandig stage zou lopen op de geplande, voor haar nieuwe, dienst, maar wel op een dienst die ze al kende. Dit was dus met minder verantwoordelijkheden en in een minder complexe omgeving.

Of het nu al dan niet verantwoord was om verzoekster zelfstandig stage te laten lopen in plaats van de stage af te breken, is volgens verwerende partij overigens een beslissing van de stageplaats, en niet van de hogeschool. Dit heeft de evaluatie ook niet negatief beïnvloed, wel integendeel.

In haar *wederantwoordnota* wijst verzoekster erop dat zij na de eerste week zelfstandige stage naar een complexere omgeving (geriatrie) werd verplaatst omdat de eerste, niet complexe, aangewezen zelfstandige stagedienst te gemakkelijk verliep. Volgens verzoekster deed zij aldus haar werk naar behoren en tot voldoening. Zij stelt vast dat geen feedback wordt gegeven over de tweede week zelfstandige stage. Uit het feit dat zij na een week zelfstandige stage werd verplaatst naar een complexere omgeving kan volgens verzoekster alleszins worden afgeleid dat ze zeker geen gevaar vormde voor de patiënten. De beoordeling van de stage staat bijgevolg niet in verhouding tot haar verrichte prestaties.

Beoordeling

Verzoekster voerde dit argument aan in haar intern beroepsschrift, waarop de interne beroepscommissie als volgt antwoordde:

“De studente diende de laatste stageweek af te leggen in de dienst waar zij startte. Dit op aangeven van de stageplaats zelf. Normaliter loopt de student volledig zelfstandig stage tijdens de laatste week.”

De stageplaats motiveerde deze keuze als volgt:

“Phaedra kreeg bij aanvang een minder zwaar pakket = Ve 25 (psychiatrie) en Ve 115 (dagziekenhuis). Dit is zeker geen volwaardig pakket voor een student, maar was een keuze om haar te ‘beschermen’ tegen

een te zware dienst. Wij vulden dit aan met het overnemen van screenings en uitleggen voor de groep, om dit pakket volwaardiger te maken.

Aangezien Phaedra vorige week geen screenings en adviezen overnam gedurende de ganse week, werd beslist om het dagziekenhuis in te ruilen voor een dienst geriatrie. Zo kunnen we Phaedra op een eerlijker manier evalueren. (mail dd. 28.03.2022 van dhr. [D.H.] aan mevr. [E.S.])"

De beslissing was dus ingegeven in het voordeel van de studente. Bovendien werd hieromtrent ook telefonisch contact opgenomen met de studente door mevr. [S.] op 28.03.2022 en gaf zij toen aan dat alles duidelijk was.

In ieder geval dient een student zich ook aan deze omstandigheid aan te passen en moet hij/zij zich schikken naar de opdrachten en modaliteiten van de stageplaats.”.

Hieruit blijkt duidelijk dat verzoekster geen zelfstandige stage mocht lopen op een voor haar nieuwe afdeling, wat volgens partijen nochtans de normale gang van zaken is. De zelfstandige stage van verzoekster ging integendeel door op de afdeling psychiatrie in de eerste week en op de afdeling geriatrie in de tweede week. Blijkens het stagedagboek van verzoekster had zij al eerder stage gelopen op deze afdelingen (stuk 14 van het administratief dossier).

Het argument van verzoekster, dat de stageplaats blijkbaar niet van oordeel was dat zij de gezondheid van de patiënten in het gedrang bracht aangezien zij toch zelfstandige stage mocht lopen gedurende de laatste twee weken, gaat dus niet op. De stageplaats was immers van oordeel dat verzoekster niet klaar was om zelfstandig in een onbekende omgeving (nieuwe afdeling) stage te lopen.

Het feit dat verzoekster in de tweede week complexere opdrachten mocht uitvoeren op de afdeling geriatrie, neemt niet weg dat deze afdeling al bekend was voor verzoekster. Uit het gegeven dat verzoekster tijdens de laatste twee weken zelfstandige stage liep op de afdeling psychiatrie en geriatrie, vloeit dus niet voort dat ‘de toegekende score voor de stage niet in verhouding staat tot de verrichte prestaties, en dat de zelfstandige stage toch minder een probleem vormde’, zoals verzoekster voorhoudt.

Het middel is ongegrond.

F. Zesde middel

Verzoekster haalt in haar *wederantwoordnota* nog aan dat zij pas zeven dagen na de eindbeoordeling op de hoogte werd gebracht van het niet-slagen. Het stagevademecum schrijft

evenwel voor dat de student onmiddellijk wordt geïnformeerd bij een onvoldoende. Deze laattijdige melding werd bovendien overgemaakt per e-mail en niet telefonisch, zoals nochtans voorgescreven.

Beoordeling

Verzoekster was in de mogelijkheid dit middel aan te voeren in haar intern beroepsschrift en nadien in haar extern verzoekschrift voor de Raad, wat zij echter niet heeft gedaan. Het middel, voor het eerst aangevoerd in haar wederantwoordnota, is bijgevolg nieuw en onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 31 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.900 van 25 augustus 2022 in de zaak 2022/0268

In zake: Robin SMETS
Woonplaats kiezend te 2140 Borgerhout
Te Boelaerlei 121

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 19 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Stevie Van Houdenrogge, die *loco* advocaat Wim Van Caeneghem verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Tijdens de hoorzitting bleek dat het administratief dossier niet de kennisgeving van de betwiste initiële studievoortgangsbeslissing bevatte. Verwerende partij kreeg een termijn om dit bij te brengen, wat zij heeft gedaan. Verzoekster kreeg vervolgens een termijn om hierop te

repliceren. Zij heeft een aanvullende nota ingediend. Onmiddellijk hierna werden de debatten gesloten.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de ergotherapie’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Eindwerk’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 6 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2022 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie verwijst naar artikel 23.8 van het Onderwijs- en examenreglement, waarin wordt bepaald op welke wijze een intern beroep moet worden ingediend wil het ontvankelijk zijn. Ze stelt vast dat het intern beroep op 6 juli 2022 werd ingediend. De vervaltermijn van zeven kalenderdagen eindigde op 5 juli 2022, zodat het beroep laattijdig is en dus niet ontvankelijk.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 25 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad eerder reeds heeft overwogen (R.Stvb. 24 augustus 2018, nr. 4.376; R.Stvb. 14 september 2018, nr. 4.405), inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*). De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999- 00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoekster verduidelijkt dat de punten op 28 juni 2022 werden bekendgemaakt. Ze moest enkel nog haar stage en bachelorproef voltooien. Verzoekster heeft een score van 16/20 behaald voor haar stage. Ze kreeg bovendien een werkaanbieding. Voor de bachelorproef heeft ze een score van 8/20 behaald. Aangezien verzoekster op dat moment ziek was, vroeg zij een online feedbackmoment aan. Dit bleek eerst niet mogelijk te zijn, maar toen verzoekster op 29 juni 2022 haar afwezigheidsattest doorstuurde kreeg ze alsnog de mogelijkheid om online feedback

te krijgen. Op 1 juli 2022 kreeg verzoekster een vergaderverzoek toegestuurd voor dinsdag 5 juli 2022.

Verzoekster heeft op 1 juli 2022 ook de ombud gemaild en de situatie uitgelegd. In haar e-mail heeft verzoekster aangehaald dat ze niet akkoord is met het cijfer voor de bachelorproef. Ze heeft tevens verduidelijkt dat ze naast ergotherapie ondertussen ook het eerste jaar van de verkorte bachelor lager onderwijs heeft volbracht. Het tweede (en tevens laatste) jaar van deze studie gaat verzoekster doen als LIO-student, waarbij zij het studeren zal combineren met een job in het onderwijs. Verzoekster heeft reeds een contract ondertekend en zij start op 1 september als leerkracht in het vierde leerjaar. Het is aldus van groot belang voor verzoekster om te slagen en om haar diploma te behalen.

Diezelfde dag kreeg verzoekster van de ombud de vraag of ze al contact had opgenomen met de lector/begeleider van de bachelorproef om de score te bespreken. Verzoekster antwoordde dat een online feedbackmoment was voorzien op 5 juli 2022. Daarna kreeg verzoekster geen reactie meer van de ombud, dus ook niet op haar vraag wat ze kan doen als ze niet akkoord is met de gegeven score.

Op 5 juli 2022 had verzoekster om 15u30 het feedbackmoment met de verantwoordelijke van het opleidingsonderdeel. Ze kreeg feedback op haar bachelorproef en op dat moment werd haar ook de puntenverdeling meegedeeld. Onmiddellijk hierna (om 15u48) heeft verzoekster opnieuw contact opgenomen met de ombud. Ze gaf aan niet akkoord te kunnen gaan met de score en stelde opnieuw de vraag wat ze verder moest doen. De dag nadien, op 6 juli 2022 omstreeks 11u00, ontving verzoekster een e-mail van de ombud waarin zij stelde dat verzoekster eigenlijk al te laat was voor het instellen van een intern beroep. De ombud gaf verzoekster wel de nodige informatie.

Verzoekster heeft meteen haar intern beroepsschrift opgesteld en twee uur later verzonden. De ombud zou haar verzoekschrift ondersteunen, aangezien ze niet kon voldoen aan de vereiste dat het intern beroep binnen de gestelde termijn was ingediend. Verzoekster had de ombud immers vóór en op 5 juli 2022 gevraagd wat ze kon doen als ze niet akkoord was met de score.

Op 7 juli 2022 kreeg ze een e-mail van de juridisch adviseur van de hogeschool dat haar beroep werd voorgelegd aan de beroepscommissie. Op 22 juli 2022 kreeg ze via een aangetekende

zending de interne beroepsbeslissing toegestuurd, waarbij duidelijk werd dat haar intern beroep onontvankelijk was verklaard omdat ze haar intern beroep een dag te laat heeft ingediend.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster op 6 juli 2022 intern beroep aantekende tegen haar examenresultaat. Zij verwijst naar artikel 23.8 van het onderwijs- en examenreglement, waarin een beroepstermijn van zeven dagen is opgenomen. Aangezien de examenresultaten op 28 juni 2022 aan verzoekster ter kennis werden gebracht, wat zij overigens zelf in het extern beroep bevestigt, eindigde de beroepstermijn op 5 juli 2022. Volgens verwerende partij verklaarde de interne beroepsinstantie het intern beroep bijgevolg terecht onontvankelijk. Aangezien de interne beroepsmogelijkheid niet rechtsgeldig werd uitgeput, is ook het extern beroep onontvankelijk.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekster nogmaals dat ze na de bekendmaking van de examenresultaten op 28 juni 2022 om 19u00 ziek werd, wat werd gewettigd met een ziektebriefje. Het feedbackmoment met de puntenverdeling vond plaats op 5 juli 2022 om 15u30. Verzoekster vroeg op 1 juli 2022 al hulp aan de ombud, maar kreeg pas op 6 juli 2022 concrete informatie. Om deze redenen vraagt verzoekster de situatie te aanzien als overmacht.

Beoordeling

De Raad onderzoekt of de interne beroepsinstantie het intern beroep van verzoekster terecht als niet ontvankelijk heeft beschouwd.

De Raad stelt vast dat de termijn voor het instellen van het intern beroep op dwingende wijze is geregeld door de decreetgever in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs. Het betreft een vervaltermijn. Een laattijdig intern beroep is derhalve onontvankelijk. Gezien het een regel van openbare orde betreft, onderzoekt de Raad dit desnoods ambtshalve.

In casu betreft het voorwerp een examenbeslissing en gaat de vervaltermijn van zeven kalenderdagen in de dag na de proclamaties, d.i. de bekendmaking van de resultaten. Uit het dossier blijkt dat de bekendmaking van de examenresultaten *in casu* op 28 juni 2022 is gebeurd (zie na de hoorzitting bijgebracht stuk van verwerende partij). De Raad stelt ook vast dat op de mededeling van de puntenlijst de noodzakelijke beroepsmodaliteiten zijn meegedeeld, zodat de

beroepstermijn effectief aanvangt de dag na de bekendmaking van de examenresultaten, wat *in casu* op 29 juni 2022 is.

De uiterste datum om een tijdig intern beroep in te stellen was derhalve dinsdag 5 juli 2022. Verzoekster diende haar intern beroep pas in op 6 juli 2022 (zie stuk 2 van verwerende partij). De Raad moet derhalve concluderen dat het beroep *prima facie* niet tijdig werd ingesteld.

De Raad onderzoekt vervolgens in welke mate er *in casu* sprake kan zijn van een overmachtssituatie die de laattijdigheid van de indiening van het beroep kan verschonen.

Wat dit betreft, stelt verzoekster dat zij de ombud van verwerende partij reeds op 1 juli 2022 heeft gecontacteerd en daarbij heeft aangegeven dat ze niet akkoord was met de behaalde score. Het online feedbackmoment vond plaats op 5 juli 2022 en verzoekster heeft pas op 6 juli 2022, zijnde na het verstrijken van de beroepstermijn, de nodige concrete informatie van de ombud ontvangen om intern beroep te kunnen instellen.

Naar het oordeel van de Raad is er *in casu* geen sprake van enige overmachtssituatie, die de laattijdigheid van de indiening van het intern beroep desgevallend zou kunnen verschonen. Uit het dossier blijkt immers duidelijk dat de correcte beroepsmodaliteiten (met de vermelding van de beroepstermijn van zeven kalenderdagen) op het puntenblad staan vermeld. De beroepsmogelijkheid en -modaliteiten zijn bovendien ook terug te vinden in artikel 23.8 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij. Verzoekster was bijgevolg voldoende geïnformeerd over de mogelijkheid en modaliteiten om een intern beroep in te stellen. Niets belette verzoekster overigens om, in afwachting van het feedbackmoment, dat omwille van medische redenen werd verplaatst en online doorging op de laatste dag van de beroepstermijn, reeds binnen de vervaltermijn van zeven kalenderdagen intern beroep in te stellen tegen het behaalde resultaat en om haar argumentatie in de interne beroepsprocedure kort na het feedbackmoment aan te vullen.

Het intern beroep werd aldus terecht niet ontvankelijk verklaard wegens laattijdigheid.

De Raad kan zich niet verder buigen over de grond van de betwisting, gezien het intern beroep niet regelmatig is ingesteld en uitgeput.

Het beroep is niet ontvankelijk.

Ten overvloede wil de Raad *in casu* evenwel nog het volgende opmerken. De Raad stelt op basis van het dossier vast dat verzoekster, zoals zij aanhaalt, op 1 juli 2022 de ombud heeft gecontacteerd. Naast een schets van haar situatie heeft ze aangegeven dat zij niet akkoord is met de behaalde score. Ze vraagt uitdrukkelijk of dit herbekeken kan worden. De ombud antwoordt diezelfde dag. De ombud vraagt of verzoekster reeds contact heeft opgenomen met de lector/begeleider van de bachelorproef, maar geeft geen informatie over de interne beroepsprocedure. Vervolgens heeft verzoekster, zoals zij eveneens aanstipt, de ombud opnieuw gecontacteerd op 5 juli 2022, om 15u48, met de melding dat ze “helemaal niet tevreden [is] met [haar] punt”. Ze vraagt ook hoe ze hiermee verder kan. De dag nadien, dus nadat de beroepstermijn is verstreken, ontvangt verzoekster van de ombud een link naar het onderwijs- en examenreglement en wordt aangegeven dat de interne beroepsprocedure staat uitgelegd in artikel 23.8.

De Raad betreurt deze gang van zaken ten zeerste en wil er – net zoals hij reeds eerder heeft gedaan in zijn arrest nr. 6.852 van 31 augustus 2021 – ten overvloede op wijzen dat het belangrijk is dat studenten tijdig correcte en objectieve informatie van de ombud ontvangen, indien zij daarom vragen. Indien de ombud binnen verwerende partij de redelijke en gerechtvaardigde verwachtingen omtrent de invulling van zijn functie niet in voldoende mate inlost, moet dit, zelfs zo het geen overmacht vormt in het licht van de ontvankelijkheidsvereisten, ten zeerste worden betreurd. Dit verhoudt zich ook moeilijk ten opzichte van de verwachting dat een hoger onderwijsinstelling in een ombud voorziet die de verwachtingen ten opzichte van zijn opdracht kan inlossen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 25 augustus 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 22 augustus 2022

Arrest nr. 7.960 van 21 september 2022 in de zaak 2022/0236

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Michiel Descheemaeker
kantoor houdend te 8980 Ieper
Elverdingestraat 11a/1b
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36 bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 22 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 28 juni 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk en niet gegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Michiel Descheemaeker, die verschijnt voor verzoekende partij, en advocaat Tom Peeters die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de interieurvormgeving’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9 op 20. De proclamatie heeft plaats op 22 juni 2022.

Verzoekende partij stelde op datum van 27 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 28 juni 2022 werd het intern beroep ontvankelijk en niet gegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat de student aanvoert dat haar functiebeperking doorslaggevend is voor het negatief resultaat voor de bachelorproef en dat de eindjury hiermee geen rekening heeft gehouden.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat de student in haar intern beroepsschrift niet aanduidt hoe haar functiebeperking het resultaat voor de bachelorproef negatief heeft beïnvloed. De interne beroepsinstantie stelt vast dat er aan de student – omwille van haar functiebeperking – wel redelijke aanpassingen werden toegekend en dat de student deze redelijke aanpassingen nooit eerder in vraag heeft gesteld, laat staan beroep heeft aangetekend. Op deze wijze was het voor de opleiding niet mogelijk om – voor zover wenselijk en organisatorisch haalbaar – bij de opzet en de beoordeling van de bachelorproef meer rekening te houden met de functiebeperking van de student.

De interne beroepsinstantie concludeert op basis van de elementen die de jury in het eindverslag heeft aangehaald dat de student niet voldaan heeft aan bepaalde leerdoelen waarmee ook een domeinspecifiek leerresultaat niet werd bereikt. Verder wijst de interne beroepsinstantie erop dat overeenkomstig artikel II.221 van de Codex Hoger Onderwijs een redelijke aanpassing geweigerd kan worden als de gevraagde aanpassing afbreuk doet aan de mogelijkheid om de domeinspecifieke leerresultaten van de opleiding te bereiken of aan de mogelijkheid om andere doelstellingen van het opleidingsprogramma te verwijzenlijken.

De interne beroepsinstantie ziet daarom ook niet in op welke basis de eindjury op dit moment rekening had moeten houden met de functiebeperking van de student. Als de student in de toekomst bijkomende redelijke aanpassingen zou aanvragen, dan kan op dat moment de opleiding meedelen welke redelijke aanpassingen ze bijkomend kan toekennen. Enkel daarna kan de jury rekening houden met de toegekende faciliteiten.

Met betrekking tot het standpunt van de student dat ze ondanks haar beperking een geslaagd parcours heeft afgelegd, dat een nieuwe bachelorproef tot hetzelfde resultaat zal leiden en dat gaan werken meer voldoening geeft dan het jaar over te doen, stelt de interne beroepsinstantie tot slot dat elk opleidingsonderdeel op zichzelf moet worden beoordeeld. Dat de student voor andere opleidingsonderdelen wel geslaagd is, maakt het onvoldoende voor de bachelorproef niet onrechtmatig, hoewel de interne beroepsinstantie ook begrip heeft voor de situatie waarin de student zich bevindt. Maar ook deze overwegingen maken de beoordeling niet ongeldig. De interne beroepsinstantie stelt dat ook een student met een beperking kan groeien in haar professionele competenties.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 30 juni 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de termijnen voor het extern beroep, zoals gestipuleerd in de Codex Hoger Onderwijs, werden nageleefd. Verwerende partij heeft desbetreffende geen opmerkingen.

Daarentegen is het extern beroep onontvankelijk, in de mate waarin dit beroep gericht is tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 22 juni 2022. Deze beslissing is vervangen door de beslissing van de interne beroepsinstantie en is derhalve uit de rechtsorde verdwenen, zodat tegen die oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing geen extern beroep mogelijk is.

In zijn *wederantwoordnota* geeft verzoekster aan dat de Raad zijn vaste rechtspraak zal hanteren.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 22 juni 2022 waarbij zij de score van 9 op 20 heeft gekregen voor het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 28 juni 2022 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 94, §3 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: ‘OER’) blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste, tweede en derde middel

Verzoekende partij beroeft zich in een eerste middel op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, vertrouwensbeginsel, redelijkheidsbeginsel, evenredigheidsbeginsel en motiveringsbeginsel. In een tweede middel beroeft verzoekende partij zich op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, vertrouwensbeginsel en het motiveringsbeginsel (van toepassing op de beoordeling van Fase II). In een derde middel beroeft verzoekster zich op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, evenredigheidsbeginsel, redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel (van toepassing op de beoordeling van Fase I).

Standpunt van partijen

Verzoekster betoogt in een eerste middel dat waar de interne beroepsinstantie op basis van het eindverslag van de jury concludeert dat verzoekster bepaalde domeinspecifieke leerresultaten niet zou hebben behaald, dit een “magere” motivering is die zeer subjectief is en dus niet tegemoet komt aan de motiveringsplicht. Volgens verzoekster is deze motiveringsplicht ook zwaarder bij de beoordeling van artistieke prestaties. De interne beroepsinstantie had volgens verzoekster ook geen aandacht voor de opmerkingen omtrent het groepswerk en er werd ook voorbijgegaan aan de functiebeperking van verzoekster.

In een tweede middel voert verzoekster met betrekking tot de beoordeling van Fase II aan dat verwerende partij hierbij rekening moet houden met alle relevante gegevens. Hoewel de onderwijsinstelling hieromtrent over een zekere autonomie beschikt, laat die evenwel niet toe om bij de eindbeoordeling voorbij te gaan aan de relevante gegevens die met betrekking tot de student vorhanden zijn. Het ogenblik waarop de examencommissie rekening moet of kan houden met bepaalde elementen in het dossier is uiteraard ook afhankelijk van de student zelf, die niet mag nalaten relevante informatie tijdig over te maken. Verzoekster heeft de relevante informatie te gepasteerde tijde meegedeeld. Zij wijst erop dat ze de zorgcoördinator op de hoogte heeft gebracht van de problemen waarmee ze kampt en heeft gevraagd om de nodige betrokkenen hiervan op de hoogte te stellen. Uit de communicatie met de zorgcoördinator blijkt volgens verzoekster evenwel dat dit niet werd meegedeeld aan de externe juryleden waardoor deze juryleden zich een bepaald beeld hebben gevormd van de presentatie van verzoekster zonder op de hoogte te zijn gesteld van haar problemen. Volgens verzoekster is de zorgcoördinator ook de mening toegedaan dat ook bij de nabespreking de externe juryleden niet op de hoogte werden gesteld. Uit de bestreden beslissing blijkt volgens verzoekster alvast niet dat met de functiebeperking van verzoekster rekening werd gehouden terwijl op verwerende partij nochtans de verplichting rust om diligent om te gaan en de nodige personen te verwittigen van bepaalde problematieken, wat verwerende partij *in casu* heeft nagelaten.

In een derde middel betreft verzoekster haar kritiek op de eindbeoordeling van Fase I. Het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel nopen de onderwijsinstelling er volgens verzoekster toe om overmacht op gepaste wijze in rekening te brengen. Een overmachtssituatie noopt evenwel niet noodzakelijk tot een gunstigere beoordeling. Het is namelijk mogelijk dat de aangetoonde overmacht betrekking heeft op feiten die in materiële zin niet worden betwist

maar die wel geacht worden geen of onvoldoende invloed gehad te hebben op de prestaties. *In casu* meent verzoekster dat haar situatie wel in rechtstreeks verband staat met de bekomen groepsscore. Tijdens een volledig semester diende toegewerkt te worden naar een groepspresentatie waarbij er verschillende voorafgaande taken dienden te worden opgenomen. Uit de communicatie hieromtrent blijkt volgens verzoekster dat dit moeizaam verliep doordat er één student in het buitenland verbleef en een andere student enkele weken voor de presentatie de opleiding heeft moeten stopzetten om gezondheidsredenen. Volgens verzoekster kan verwerende partij ook niet ontkennen dat zij hiervan op de hoogte was. In het juryverslag wordt dit evenwel niet vermeld. Verzoekster benadrukt ook dat er geen enkele duiding wordt gegeven bij de toegekende scores terwijl het plots uitvallen van een groepslid nochtans een weerslag heeft gehad op het werk (en de werklast) en op de presentatie. Deze uitzonderlijke situatie diende volgens verzoekster nochtans in rekening te worden gebracht, wat verwerende partij nagelaten heeft om te doen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat zij haar repliek omtrent de eerste drie middelen bundelt, gelet op de volgens haar onderlinge samenhang van deze middelen.

Verder stipt verwerende partij aan dat verzoekster enkele nieuwe argumenten opwerpt die zij niet heeft aangevoerd tijdens het intern beroep. Het gaat meer bepaald om de volgende grieven:

- a) De motivering in het verslag van de eindjury is te mager;
- b) De aandacht die diende te worden gegeven aan de functiebeperking werd niet tijdig aan de juryleden gecommuniceerd;
- c) De zorgcoördinator die de mening zou toegedaan zijn dat bij de nabespreking de juryleden evenmin op de hoogte zouden zijn gesteld van de functiebeperking van verzoekster;
- d) Het groepswerk ging niet vlot.

Deze argumenten kunnen volgens verwerende partij overeenkomstig artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs niet op ontvankelijk wijze voor het eerst in de procedure voor de Raad worden aangevoerd. Deze argumenten zijn daarom onontvankelijk.

Vervolgens geeft verwerende partij aan dat verzoekster als gevolg van een medische aandoening het statuut “student met een functiebeperking” heeft aangevraagd én toegekend gekregen. Bij de start van het academiejaar 2019-2020 werden daarom een aantal faciliteiten afgesproken die hoofdzakelijk van toepassing zijn op theorievakken. Deze werden ook

teruggekoppeld met de betrokken docenten en medewerkers van de onderwijsinstelling. De huidige applicatie waarin studenten met faciliteiten zijn opgenomen bestond op dat moment nog niet. Aangezien verzoekster geen theoretische opleidingsonderdelen meer moest afleggen in het tweede semester van het academiejaar 2021-2022 stonden er geen faciliteiten meer vermeld in de applicatie voor dat semester. Verzoekster heeft bovendien ook geen faciliteiten aangevraagd voor het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’.

In elk geval waren de betrokken vakdocenten wel degelijk op de hoogte van de problematiek van verzoekster. Met een e-mail van 25 februari 2022 heeft de zorgcoördinator op vraag van verzoekster een document bezorgd aan de docenten van de bachelorproef waarin verzoekster zelf toelicht wat de draagwijdte is van haar functiebeperking (wat zij daarvoor nog niet eerder had gedaan). Aansluitend bij deze e-mail werd er verder met verzoekster gecommuniceerd over haar functiebeperking en werden er enkele praktische aanpassingen doorgevoerd die gelinkt waren aan haar visuele beperking. Voorafgaand aan de e-mail van 25 februari 2022 werden er geen concrete, schriftelijke faciliteiten vastgelegd voor het opleidingsonderdeel ‘bachelorproef’ zodat er voor de vakdocenten ook geen aanleiding was tot het formeel afspreken van redelijke aanpassingen. Verzoekster heeft zelf ook niet gevraagd om de leeromgeving aan te passen om haar kansen op een succesvolle studie gelijk te stellen aan die van andere studenten. Verzoekster toont hoe dan ook niet aan in welke mate haar functiebeperking haar resultaat voor haar bachelorproef zou hebben beïnvloed.

Met betrekking tot het verloop van het groepswerk benadrukt verwerende partij dat dit een nieuw argument is dat door verzoekster niet werd ingeroepen voor de interne beroepsinstantie. Deze laatste ging er terecht van uit dat dit een feitelijke situering betrof, temeer daar de bezwaren van verzoekster in haar intern beroepsschrift enkel over de eindjury gingen. Er kunnen, overeenkomstig artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, voor de Raad geen nieuwe argumenten worden aangevoerd zodat dit argument dan ook moet worden afgewezen als onontvankelijk. Bovendien is het in opleidingsfase 3 van het eerste semester (op het moment dat het vooronderzoek van de bachelorproef gebeurt) niet ongewoon dat studenten deelnemen aan een internationaal uitwisselingsprogramma en het is evenmin ongewoon dat studenten wegens ziekte of andere redenen afwezig zijn. Verzoekster is dus niet de enige student die daarmee geconfronteerd wordt. Het vooronderzoek omvat verschillende onderdelen waarbij voor sommige onderdelen soms wel fysieke aanwezigheid is vereist daar waar dat bij andere niet noodzakelijk is. Het werken in teamverband is evenwel een essentieel leerresultaat van de

opleiding. Bovendien zijn de studenten voldoende vertrouwd met de tools die door de hogeschool worden aangeboden om samen te werken vanop afstand. Daarnaast is de aanwezigheid van studenten in de lessen niet verplicht en wordt er geen bewijsmateriaal gevraagd bij een occasionele afwezigheid; enkel bij een langdurige. Enkel bij een langdurige afwezigheid die geattesteerd is en die van invloed zou kunnen zijn op de studieresultaten, kunnen redelijke aanpassingen worden doorgevoerd. *In casu* werd er evenwel geen formele vraag gesteld om dergelijke aanpassingen te doen. Volgens verwerende partij kan van haar dan ook niet worden verwacht om daarmee rekening te houden indien zij niet op de hoogte werd gebracht van het feit dat de werkzaamheden moeilijk verliepen. Tot slot benadrukt verwerende partij dat de onvoldoende van verzoekster te wijten was aan de individuele uitwerking van de bachelorproef, namelijk de eindjury die meetelt voor 75%.

Het eerste, tweede en derde middel zijn daarom ongegrond.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster op dat er een duidelijk onderscheid, dat zij handhaaft, kan worden gemaakt tussen de verschillende middelen.

Met betrekking tot het eerste middel stipt verzoekster aan dat verwerende partij geen ten gronde verweer voert omtrent dit middel. Volgens verzoekster houdt verwerende partij er ook een verkeerde lezing van het verzoekschrift op na. Verzoekster viseerde in dit middel niet alleen de motivering van de eindjury maar eveneens die van de interne beroepsinstantie. Verzoekster meent dat zij steeds middelen kan aanwenden die zich richten tegen de bestreden beslissing zelf aangezien daar pas in het extern beroep pas voor het eerst grieven tegen geformuleerd kunnen worden.

Over de ontvankelijkheid van het tweede middel geeft verzoekster aan dat de argumentatie dat de jury niet op de hoogte was van de problematiek inherent is aan de argumentatie omtrent de functiebeperking en net essentieel is in de volledige problematiek. Verzoekster stelt, verwijzende naar haar intern beroepsschrift, dat zij zeer duidelijk viseerde dat er geen rekening werd gehouden met de problematiek door de eindjury. Omtrent de gegrondheid voert verzoekster aan dat het incorrect is dat de faciliteiten enkel van toepassing zouden zijn voor de theorievakken. Haar beperking is altijd en overal aanwezig zodat er niet kan worden voorgehouden dat deze enkel zou gelden voor het eerste jaar of enkel voor de theorievakken. Verwerende partij dient hiermee correct om te gaan. De stelling van verwerende partij dat

verzoekster geen formele aanpassingen zou hebben gevraagd, snijdt volgens verzoekster evenmin hout. Gedurende haar volledige schoolloopbaan heeft verzoekster telkens de nodige stappen ondernomen om de betrokkenen te informeren over haar problematiek. Ook *in casu* heeft verzoekster duidelijk en tijdig gecommuniceerd over haar problematiek, daarin begrepen de vraag of er aanpassingen dienen te gebeuren. Minstens diende verwerende partij met de problematiek rekening te houden bij de evaluatie, wat niet is gebeurd. Verder blijkt ook niet uit het administratief dossier dat alle juryleden op de hoogte werden gebracht. Verzoekster had nochtans haar problematiek meegedeeld aan de zorgcoördinator en gevraagd om de betrokkenen hiervan op de hoogte te stellen. Verzoekster benadrukt dat uit de communicatie met de zorgcoördinator blijkt dat dit echter niet werd gecommuniceerd naar de externe juryleden en de onderwijsinstelling bijgevolg tekort is geschoten aan haar verplichting om dit correct op te volgen. Tot slot merkt verzoekster op dat verwerende partij pas voor het eerst in haar antwoordnota stelt dat er geen verband zou zijn tussen de problematiek van verzoekster en haar resultaat, wat nochtans ingaat tegen het standpunt van de jury.

Met betrekking tot haar derde middel voert verzoekster aan dat zij ook dit argument wel degelijk in haar intern beroepsschrift heeft aangehaald. Het is volgens haar duidelijk dat zij wijst op een problematiek omtrent het verloop en de evaluatie van het vooronderzoek. Dat zij niet de exacte juridische benaming gebruikt, betekent daarom niet dat verwerende partij kan ontkennen dat verzoekster dit wel degelijk bekritiseerde in haar intern beroepsschrift. Hierop laat verwerende partij volgens verzoekster na om te antwoorden. Verzoekster kan enkel vaststellen dat de interne beroepsinstantie wel differentieert tussen de verschillende argumenten van verzoekster maar ervoor heeft geopteerd om het ene argument wel te beantwoorden en het andere niet. Verzoekster is in elk geval van oordeel dat zij duidelijk kenbaar heeft gemaakt dat er zich een structureel probleem voordeed bij haar groepswerk waarmee geen rekening werd gehouden. Ten gronde stelt verzoekster dat het niet zozeer een probleem is dat er verschillende uitwisselingsstudenten zijn maar wel dat dit niet compatibel is met plaatsbezoeken die moeten gebeuren. Ook de studente die de opleiding heeft moeten stopzetten, enkele weken voor de presentatie van het vooronderzoek voor de jury, had een weerslag op de werklast- en werkverdeling. Verzoekster betwist ook dat ze een formele vraag tot aanpassing had moeten stellen; het komt niet aan verzoekster toe om te wijzen op bepaalde evidente zaken waarvan verwerende partij ook zelf op de hoogte is. Het kwam aan verwerende partij toe om deze uitzonderlijke situaties in rekening te brengen, wat ze niet heeft gedaan. Tot slot stipt verzoekster aan dat hierop niet wordt geantwoord in de bestreden beslissing.

B. Vierde, vijfde en zesde middel

Verzoekende partij beroept zich in een vierde middel op een schending van het motiveringsbeginsel en artikel 3 van de wet van 29 juli 1991 (van toepassing op de beoordeling van Fase I). In een vijfde middel beroept verzoekende partij zich op een schending van de materiële motiveringsplicht en het *patere legem*-beginsel (van toepassing op de beoordeling van Fase II). In het zesde middel beroept verzoekende partij zich op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, vertrouwensbeginsel, redelijkheidsbeginsel, evenredigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

In een vierde middel argumenteert verzoekster dat wat betreft de beoordeling van Fase I het niet geheel duidelijk is wat wordt bedoeld met het onderscheid dat wordt gemaakt tussen “presentatie”, “A2 panelen” en “bundeling”. De respectievelijke scores hiervoor zonder enige woordelijke motivering zorgen ervoor dat verzoekster geen idee heeft op welke wijze die specifieke score tot stand gekomen is of op welke vlakken de ene casus beter werd beoordeeld dan de ander. Volgens verzoekster is de motivering hiervoor onbestaand.

Verzoekster wijst in haar vijfde middel met betrekking tot de beoordeling van Fase II erop dat de Raad reeds eerder zou hebben aangegeven dat de evaluatie van artistieke prestaties uit de aard van de zaak moeilijker objectieveerbaar is dan wat voor andere prestaties het geval is. Dit wil evenwel niet zeggen dat een zuiver subjectieve appreciatie aanvaardbaar zou zijn. Uit de motivering kan verzoekster evenwel niet afleiden wat haar tekortkomingen waren of waarom zij de beoordeling “ZZW/ZW/VD” gekregen heeft. Verzoekster gaat vervolgens in op de elementen die volgens verwerende partij ontbraken en die volgens verzoekster ook in overeenstemming waren met wat werd gevraagd. Het gaat om de volgende elementen:

- “Analyse”: het is onduidelijk welke cijfermatige score verzoekster heeft gekregen (er worden respectievelijk “VD”, een “ZW/VD” en een “ZW/VD” aangeduid). Verzoekster verwijst voor de weerlegging van het juryverslag en de evaluatiefiche naar de relevante aspecten van de presentatie van haar bachelorproef.
- “Ontwerpvervorming”: ook hier is het niet duidelijk welke cijfermatige score verzoekster hiervoor kreeg (ze kreeg scores als “VD”, “ZZW” en “VD”). De motivering hiervoor kan verzoekster niet bijtreden. Verzoekster verwijst voor de weerlegging van het

juryverslag en de evaluatiefiche naar de relevante aspecten van de presentatie van haar bachelorproef.

- “Uitwerking”: ook hier stelt verzoekster vast dat de motivering miniem is en zich voornamelijk beperkt tot een zeer summiere en ronduit subjectieve beoordeling. In zoverre verwerende partij van oordeel zou zijn dat iets “kwalitatief niet volstaat”, “vlak” en “onvoldoende” zou zijn, dient dit ook concreet geduid te worden. Deze stijlformules zijn voor verzoekster dan ook geen afdoende motivering. Het is ook tegenstrijdig dat er geklaagd zou worden over de beeldwaarde terwijl net de door verwerende partij aangeleerde programma’s werden gebruikt. Daarnaast is verzoekster volgens haar wel degelijk tegemoet gekomen aan de gegeven opdracht. Verwerende partij mag hier dan wel een andere kijk op hebben, maar dat betekent volgens verzoekster niet dat zij de opdracht niet naar behoren zou hebben uitgevoerd.

In een zesde middel wijst verzoekster erop dat tijdens de evaluatie bij de voorjury geen opmerkingen werden gemaakt omtrent het project. Verzoekster kreeg op dat moment zelfs een voldoende score om geslaagd te zijn. De stelling in het eindverslag van de jury dat verzoekster volgend jaar een opdracht zou moeten kiezen die qua schaal en complexiteit minder groot is, staat volgens verzoekster haaks op de positieve beoordeling die werd gemaakt tijdens de evaluatie van de voorjury. In de mate dat verzoekster naar de mening van verwerende partij diende bij te sturen, diende verwerende partij dat volgens verzoekster ook duidelijk te melden, wat werd nagelaten om dit te doen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat zij ook haar repliek omtrent het vierde, vijfde en zesde middel bundelt omdat ook deze middelen volgens haar samenhangen.

Verder wijst zij erop dat verzoekster nieuwe argumenten aanbrengt die als dusdanig niet werden ingeroepen voor de interne beroepsinstantie zodat dit, overeenkomstig artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs niet op ontvankelijke wijze voor het eerst in de procedure voor de Raad kan worden aangevoerd.

Verder stipt verwerende partij aan dat het de verantwoordelijkheid is van de student om, naast de evaluatiefiches, bijkomende mondelinge toelichting te vragen bij de vakdocenten tijdens het feedbackmoment. Verzoekster heeft hiervan evenwel geen gebruik gemaakt. Niettemin werd er wel een afzonderlijke bespreking georganiseerd waarbij verzoekster, haar moeder, de

zorgcoördinator en de ontwerpbegeleiders aanwezig waren en waarbij aan verzoekster een uitgebreide toelichting werd gegeven met betrekking tot haar eindcijfer. Verwerende partij erkent dat de opmerking om een project te kiezen dat qua schaal en complexiteit minder groot is een wat ongelukkige formulering is. Elk van de voorgestelde opdrachten laat de studenten toe te bewijzen dat zij aan de leerdoelen van het opleidingsonderdeel ‘Bachelorproef’ voldoen. In elk van de mogelijke projecten komen, ongeacht de schaalgrootte, alle leerdoelen aan bod, zij het op een andere wijze, en worden aan de hand van andere output beoordeeld. Het is dus niet zo dat een bepaalde opdracht makkelijker of moeilijker is dan een andere. Afhankelijk van de eigen “voorgeschiedenis”, maken de studenten een keuze.

Verwerende partij besluit dat het eindcijfer van verzoekster op een weloverwogen manier tot stand is gekomen zodat deze middelen moeten worden afgewezen als onontvankelijk, minstens ongegrond.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekster vooreerst ook hier dat er een duidelijk onderscheid is tussen de verschillende middelen waaraan zij verder de hand wenst te houden.

Bij haar vierde en vijfde middel benadrukt verzoekster dat ze in haar beroepsschrift aanhaalde dat de minpunten en de beperkte motivering zich voornamelijk toespitsten op, of te maken hadden met, haar functiebeperking waarmee ze dus wel degelijk de motiveringskwestie heeft benoemd (zij het niet op deze exacte juridische wijze). Over de grond van deze middelen stelt verzoekster dat verwerende partij erkent dat er een feedbackmoment was. Verzoekster meent dat het haar ook niet kan worden verweten dat zij, samen met de zorgcoördinator, een gesprek wilde en dat dit bij voorkeur niet gebeurt op hetzelfde moment als voor alle andere studenten. Verzoekster betwist ook dat het feedbackmoment veel heeft opgehelderd. Verzoekster kreeg te horen dat ze ook van de docente een nipte onvoldoende had gekregen en zij haar jaar opnieuw moest doen en qua schaal en complexiteit een opdracht moest kiezen die minder groot is. Een verdere inhoudelijke duiding kon verzoekster evenwel niet bekomen. Volgens haar is er gewoonweg geen motivering vorhanden die de verschillende beoordelingsaspecten kan schrageren dan wel dat deze geen grondslag heeft in het dossier zelf.

Tot slot betoogt verzoekster dat ook haar zesde middel ontvankelijk is aangezien zij hieromtrent ook een argument in haar intern verzoekschrift had ingebouwd. Er kan volgens verzoekster dus niet worden ontkend dat zij duidelijk de opmerking heeft laten gelden dat omtrent het geleverde

werk op het ene moment blijkbaar geen problemen werden gesigneerd of opmerkingen werden geformuleerd terwijl in een latere fase plots werd geargumenteerd dat de schaal en complexiteit minder groot zou moeten zijn. Ten gronde betoogt verzoekster dat de volgens verwerende partij “ongelukkige” formulering omtrent de schaal en complexiteit van het project geen afbreuk doet aan het feit dat de motivering effectief op deze wijze geformuleerd werd voor het eerst tijdens de eindscore. Hieraan wordt volgens verzoekster geen verdere aandacht geschenken in de bestreden beslissing. In de mate dat verzoekster een en ander diende bij te sturen, benadrukt verzoekster dat verwerende partij dit ook aan verzoekster had moeten melden, wat zij evenwel heeft nagelaten om te doen.

C. Beoordeling van alle middelen samen

Verzoekster behaalt voor de bachelorproef een score van 9 op 20 en vecht de score aan in het kader van de interne beroepsprocedure bij verwerende partij.

De Raad leest in het intern beroepsschrift in essentie de volgende argumentatie tegen de initiële examenbeslissing:

“(...)

Het vooronderzoek voor de Bachelorproef heb ik grotendeels alleen moeten uitvoeren (4 personen: ikzelf, 1 gestopt, 1 in buitenland, 1 vaak afwezig bij overleg en bezoeken ter plaatse).

Op de voorjury van mijn Bachelorproef had ik een voldoende.

Bij het doornemen van het verslag en evaluatieformulier van mijn eindjury, stel ik vast dat alle opgesomde minpunten waardoor ik niet geslaagd ben, net allemaal met mijn functiebeperking, mijn “zijn”, te maken hebben.

Het advies van de jury is mijn bachelorproef opnieuw te doen.

Echter, zelf vind ik dat er met mijn functiebeperking totaal geen rekening wordt gehouden door de eindjury en dat ik het niet verdien hierop nu afgerekend te worden.

Als je naar mijn ganse opleiding kijkt, kan je zien dat ik, ondanks mijn beperking, een geslaagd parcours heb afgelegd.

Als ik mijn bachelorproef opnieuw moet doen, is de kans er groot dat we volgend jaar met net dezelfde uitkomst rond de tafel zitten, want mijn beperking verdwijnt of verbetert niet.

Gaan werken (stage lopen) gaf mij veel voldoening, meer dan naar school gaan, ondanks de moeilijkheden waar ik tegenaan loop.

Nog een extra schooljaar geeft voor mij niet dezelfde voldoening en verrijking.

Daarom vraag ik u, [...], mijn schoolloopbaan interieurvormgeving positief te evalueren en mij te laten afstuderen nu.”

In de beslissing van de interne beroepsinstantie leest de Raad het volgende:

“De beroepscommissie heeft beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en niet gegrond is.

De beroepscommissie komt tot deze beslissing op basis van volgende overwegingen:

De student meent dat haar functiebeperking doorslaggevend is voor haar negatief resultaat op het opleidingsonderdeel Bachelorproef en dat de eindjury bij de beoordeling geen rekening heeft gehouden met haar functiebeperking.

De interne beroepscommissie wijst erop dat de student in haar beroepsschrift niet aanduidt hoe haar functiebeperking het resultaat voor de bachelorproef negatief beïnvloed heeft. De beroepscommissie stelt vast dat er aan de student – omwille van haar functiebeperking – wel redelijke aanpassingen werden toegekend en dat de student deze redelijke aanpassingen nooit eerder in vraag gesteld heeft, laat staan beroep aangetekend.

Op deze wijze was het voor de opleiding niet mogelijk om – voor zover wenselijk en organisatorisch haalbaar – bij de opzet en beoordeling van de bachelorproef meer rekening te houden met de functiebeperking van de student.”

In het verslag van de eindjury staat dat de student

- Geen diepgaande analyse maakt;
- Geen eigen interpretatie maakt en veel moeite kent met het toevoegen van een eigen ontwerp houding;
- Een mager uitgewerkt ontwerp inlevert.

De beroepscommissie stelt vast dat hiermee volgende leerdoelen niet behaald zijn: “*De student analyseert correct en grondig de ruimtelijke, functionele en maatschappelijke randvoorwaarden van een opgegeven opdrachtstelling en doelgroep*” en ‘*De student creëert via een persoonlijk*

getint ontwerpproces een coherent ontwerpresultaat dat blijkt geeft van een persoonlijke ontwerpersidentiteit en kritische reflectie.”

Dit betekent dat ook volgend domeinspecifiek leerresultaat niet gerealiseerd werd:

“De bachelor interieurvormgeving kan kritisch randvoorwaarden van complexe problemen analyseren en zelfstandig duurzame, creatieve en innovatieve oplossingen ontwikkelen rekening houdend met de ruimtelijke, maatschappelijke en culturele context.”

De beroepscommissie wijst er verder op dat volgens artikel II.221 van de codex hoger onderwijs, een redelijke aanpassing kan geweigerd worden als de gevraagde aanpassing afbreuk doet aan de mogelijkheid om de domeinspecifieke leerresultaten van de opleiding te bereiken of aan de mogelijkheid om andere doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal te verwezenlijken. De beroepscommissie ziet dan ook niet in op welke basis de eindjury op dit moment rekening had moeten houden met de functiebeperking van de student. Als de student in de toekomst bijkomende redelijke aanpassingen zou aanvragen, dan kan op dat moment de opleiding meedelen welke redelijke aanpassingen ze bijkomend kan toekennen. Enkel daarna kan de jury rekening houden met de toegekende faciliteiten.”

Waar tenslotte in het kader van de interne beroepsprocedure wordt aangevoerd dat de student ondanks haar beperking een geslaagd parcours heeft afgelegd en dat een nieuwe bachelorproef wellicht tot hetzelfde resultaat zal leiden, voert de interne beroepsinstantie duidelijk aan dat elk opleidingsonderdeel op zichzelf beoordeeld moet worden. Dit betekent dat het feit dat de student voor andere opleidingsonderdelen is geslaagd de onvoldoende score voor de bachelorproef niet onrechtmatig maakt. Dit belet de interne beroepsinstantie niet begrip te hebben voor de situatie van de student. Zo begrijpt de beroepsinstantie dat de student liever in het werkveld zou stappen, hetgeen naar het oordeel van de verzoekende partij haar meer voldoening zou bieden. Dit voert volgens de interne beroepsinstantie niet tot de ongeldigheid van de beoordeling. De interne beroepsinstantie wijst hier op de mogelijkheid te groeien in professionele competenties, niettegenstaande de beperking van verzoekende partij. Ook deze argumenten zijn niet gegrond.”

Tegen deze achtergrond leest de Raad de argumenten van verzoekster.

Vooreerst voert verzoekster in het verzoekschrift voor de Raad aan dat slechts op heel “magere” manier wordt gemotiveerd waarom zij de beoogde leerresultaten niet zou hebben behaald. Tevens wordt de motivering als een subjectief gegeven omschreven, wat niet kan volstaan in het kader van een motiveringsplicht ten aanzien van artistieke prestaties. Verzoekster voert eveneens aan dat de beroepscommissie geen aandacht had voor de opmerkingen omtrent het groepswerk en de aandacht die aan de functiebeperking diende te worden gegeven.

De Raad stelt vast dat verzoekster bij de redactie van het intern beroepsschrift, kennis had van het verslag en het evaluatieformulier van haar eindjury. De Raad stelt tevens vast dat deze documenten een uitgebreid verslag van de appreciatie door de jury omvatten. Deze beoordeling is op het juryformulier gekoppeld aan, met opmerkingen verduidelijkte, evaluaties van subcriteria die de grote begrippen “analyse”, “ontwerpvervorming” en “uitwerking” omvatten. De reeds voorafgaand aan het intern beroep uitvoerig ter kennis gebrachte evaluatie wordt in de beslissing op intern beroep samengevat rond de noties “analyse”, “ontwerp” en “uitwerking”.

De Raad stelt vast dat verzoekster in het intern beroepsschrift de beoordeling als dusdanig en de motivering ervan niet heeft betwist, terwijl zij daartoe alle informatie ter beschikking had omwille van het juryverslag en het evaluatieformulier waar zij in haar intern beroepsschrift melding van maakt. In het intern beroepsschrift legt verzoekster de klemtoon op de functiebeperking waarmee zij kampt en de mate waarin daar rekening mee is gehouden.

In die omstandigheden is het de Raad niet duidelijk wat verzoekster heeft belet de evaluatie van het werk en de motivering ervan in het kader van het intern beroep bij te brengen. Nu zij dit middel, dat de openbare orde niet raakt, voor het eerst ontwikkelt in het verzoekschrift voor de Raad, kan de Raad het niet als een ontvankelijk middel meenemen bij de beoordeling.

Daarnaast voert verzoekster aan dat verwerende partij niet voorbij mag gaan aan de voor de beoordeling van de student relevante gegevens. Zij oordeelt dat de autonomie van verwerende partij bij de beoordeling niet zover strekt dat aan de met betrekking tot de student vorhanden zijnde gegevens voorbij wordt gegaan.

Verzoekster geeft aan onmiddellijk met de zorgcoördinator te hebben gecommuniceerd over de problemen waarmee zij kampt en geeft aan explicet gevraagd te hebben dat de nodige mensen hiervan op de hoogte zouden worden gesteld.

Verzoekster geeft evenwel aan dat uit de communicatie, met de zorgcoördinator, blijkt dat de relevante gegevens met betrekking tot de moeilijkheden waarmee zij kampt niet gecommuniceerd zijn aan de externe juryleden, zodat zij hier geen rekening konden mee houden toen zij haar werk beoordeelden.

Uit de data van de communicatie van verzoekster met de zorgcoördinator blijkt dat zij op 16 juni 2022 haar zorgen met betrekking tot de verdediging van de bachelorproef meedeelde aan de zorgcoördinator, met andere woorden, toen de juryverdediging reeds had plaatsgevonden. Zij maakte melding van de feedback die zij kreeg en gaf aan zich af te vragen of de jury van de problematiek op de hoogte was. Deze antwoordde daarop dat de jury op de hoogte zou zijn bij de “nabespreking”, doch niet vooraf. Verder stelde de zorgcoördinator verzoekster gerust dat zij zich geen zorgen hoeft te maken en dat zij ervan overtuigd was dat de docenten het traject kenden dat zij heeft afgelegd, alsook dat nooit het eindresultaat alleen telt. Tot slot gaf de zorgcoördinator aan aanwezig te zullen zijn tijdens de examencommissie en er te waken over de studenten die faciliteiten hebben.

De Raad betreurt ten zeerste de wijze waarop de zorgcoördinator heeft gecommuniceerd en de verwachtingen die deze hiermee in het leven heeft geroepen. De Raad verwijst in dit verband naar de e-mail van de zorgcoördinator van 24 juni 2022 aan verzoekster waarin deze als cruciale vragen omschrijft of de externe jury voldoende rekening hield met de functiebeperking van verzoekster en of de jurybeoordeling anders zou zijn geweest indien de jury vooraf op de hoogte zou zijn gebracht.

Dit belet niet dat de Raad moet vaststellen dat verzoekster het argument dat niet tijdig gecommuniceerd is met de juryleden over de moeilijkheden die zij ervaart voor het eerst is opgeworpen in de procedure voor de Raad. In haar extern beroepsschrift wijst verzoekster erop dat zij explicet heeft gevraagd dat de nodige mensen op de hoogte zouden worden gesteld van haar problemen. Verzoekster wijst in dit kader op een plicht tot diligentie van verwerende partij, die erin bestaat de nodige personen tijdig te verwittigen van bepaalde problematieken.

De Raad moet echter vaststellen dat verzoekster in haar intern beroep van 27 juni 2022, een ogenblik waarop zij door de e-mail van 24 juni 2022 kennis had van de vragen van de zorgcoördinator omtrent het al dan niet op de hoogte zijn van de externe jury van haar functiebeperking. De Raad ziet dan ook geen reden waarom verzoekster niet reeds in het intern beroepsschrift het feit dat de jury niet op de hoogte zou zijn gebracht heeft opgeworpen. De Raad ziet niet in wat verzoekster zou belet hebben dit te doen en acht het argument, opgeworpen in het verzoekschrift voor de Raad, dat niet de openbare orde raakt, dan ook onontvankelijk. De Raad treedt verzoekster niet bij waar zij de overtuiging is toegedaan dat dit middel besloten lag in haar opmerking in haar intern beroepschrift waarbij ze stelde dat er met haar functiebeperking

totaal geen rekening is gehouden door de eindjury en dat zij het niet verdient hierop nu afgerekend te worden.

Ten overvloede merkt de Raad ook op dat verzoekster in het kader van haar functiebeperking wat de bachelorproef betreft ook geen faciliteiten – die in haar geval met name theorievakken betreffen – heeft aangevraagd. De docent van het opleidingsonderdeel ‘bachelorproef’ is weliswaar, via de zorgcoördinator, bij het begin van het tweede semester geïnformeerd over de functiebeperking van verzoekster door een toelichtend document dat zij zelf heeft opgesteld. Op basis van dit bericht zijn ook een aantal eerder geringe praktische aanpassingen doorgevoerd – met betrekking tot de beschikking over de presentaties van gastsprekers – doch er werden geen faciliteiten gevraagd en vastgelegd voor het opleidingsonderdeel ‘bachelorproef’. Dat de juryleden geen rekening hebben gehouden met de functiebeperking van verzoekster noch erover op de hoogte zijn gebracht kan, naar de Raad ten overvloede overweegt, dan ook niet tot de onregelmatigheid van de evaluatiebeslissing voeren. In de rand overweegt de Raad ten overvloede dat, hoewel verzoekster van mening is dat de minpunten die uit de jurybeoordeling blijken precies met haar functiebeperking te maken hebben (wat zij als haar “zijn” aanmerkt), de beoordeling duidelijk betrekking heeft op kenmerken van het eindwerk dat zij heeft voorgesteld. Ten overvloede meent de Raad dat, zelfs als zou worden aangenomen dat de negatieve aspecten van de beoordeling terug te voeren zijn op de functiebeperking, dit niet betekent dat de functiebeperking verzoekster *in casu* zonder meer zou vrijstellen van het bereiken van de competenties die onlosmakelijk met het betwiste opleidingsonderdeel beoogd zijn en er centraal in staan. Dit betekent geenszins dat Raad uitsluit dat de functiebeperking het bereiken van de eindcompetenties voor verzoekster extra inspannend kan maken.

Verzoekster voert tevens aan dat de verwerende partij ertoe gehouden is op gepaste wijze rekening te houden met een overmachtssituatie. Zo verwerende partij dit nalaat acht verzoekster het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel geschonden.

Verzoekster brengt dit argument in verband met de groepsscore die zij heeft verkregen. Zo oordeelt zij dat verwerende partij op de hoogte was van het moeizame verloop van de werkzaamheden binnen de groep waar verzoekster deel van uitmaakte. Verzoekster verwijt verwerende partij dat de jury van het “vooronderzoek” van deze moeilijke groepswerking geen melding maakte.

Dat van een naar het oordeel van verzoekster uitzonderlijke situatie sprake was bij de groepsverwerking is een gegeven waar zij niet pas in het kader van het beroep voor de Raad kennis van had. Niets belette verzoekster dit reeds aan te voeren in het kader van het intern beroep. Nu de Raad dit argument niet aantreft in het intern beroepsschrift en uit de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie op geen enkele wijze blijkt dat verzoekster dit argument heeft bijgebracht, beschouwt de Raad het middel als onontvankelijk.

Verzoekster vermeldt in het intern beroepsschrift weliswaar dat zij het vooronderzoek grotendeels alleen moet uitvoeren, maar put hieruit geen middel. Het is een beschrijving van de groepsdynamiek zoals verzoekster die heeft ervaren. In de wederantwoordnota verduidelijkt verzoekster dat het duidelijk is dat zij in het intern beroepschrift wijst op een problematiek omtrent het verloop en de evaluatie van het vooronderzoek. Volgens verzoekende partij liet verwerende partij na op dit argument te antwoorden. Verzoekster is in elk geval van oordeel dat zij duidelijk kenbaar heeft gemaakt dat er zich een structureel probleem voordeed bij haar groepswerk waarmee geen rekening werd gehouden. Verzoekster is van mening dat verwerende partij de uitzonderlijke situaties in het raam van het vooronderzoek in rekening diende te brengen. De Raad is van oordeel dat verzoekster aldus een al te extensieve lezing wil geven aan het intern beroepschrift, waarin zij in essentie opmerkt dat zij op het vooronderzoek een voldoende heeft gehaald en dat zij dit grotendeels alleen moet uitvoeren. Hoewel verzoekster hierin leest dat verwerende partij hier rekening had moeten houden, ziet de Raad in het intern beroepschrift geen aanzet om uit deze vaststellingen een middel te putten.

Zij is tevens van oordeel dat de motiveringsverplichting is geschonden. Zij verwijst hierbij naar het principe dat de motivering die aan de beslissing wordt gegeven afdoende moet zijn verwoord, wat impliceert dat zij voldoende gedetailleerd moet zijn. Verzoekster wijst erop dat de scores op geen enkele wijze woordelijk zijn gemotiveerd en beschouwt de motivering als onbestaand.

Opnieuw moet de Raad vaststellen dat de motivering van de resultaten voor het vooronderzoek, alsook van de scores van de (voor)jury niet als pijnpunt is aangehaald in het kader van het intern beroep. Zo merkt de Raad ook op dat verzoekster eerst in het verzoekschrift voor de Raad opmerkt dat de evaluatiefiche van de juryverdediging weliswaar aangeeft of zij voor een criterium “ZZW”, “ZW”, “VD”, “G” of “ZG” scoort en de diverse deelscores weliswaar tot een numeriek op 20 uitgedrukte score brengt, doch deze evaluatie onvoldoende motiveert. Er zijn weliswaar opmerkingen genoteerd in een opmerkingenkader per hoofdindicator (“analyse”,

“ontwerpvervorming”, “uitwerking”) en ook het juryverslag bevat toelichting, doch verzoekster geeft aan dat de beoordeling een artistieke prestatie betreft, die uit haar aard moeilijker objectieveerbaar is, zodat de motivering van de score van essentieel belang is. In deze context wijst verzoekster ook op de onduidelijkheid waartoe het feit leidt dat soms twee evaluaties bij één criterium zijn omcirkeld, zoals bijvoorbeeld “ZW” en “VD”.

Verzoekster tilt hier tevens bijzonder aan omdat de Raad in het verzoekschrift leest dat zij het ook niet eens is met de wijze waarop haar merites zijn beoordeeld.

De Raad moet vooreerst opmerken dat verzoekster heeft nagelaten deze argumenten op te werpen in het kader van het intern beroep, terwijl niets haar daartoe belette en zij hiertoe over de nodige dossierinformatie beschikte. Nu verzoekster dit argument eerst inroeft in het kader van het extern beroep, is de Raad van oordeel dat zij de motiveringsverplichting niet op ontvankelijke wijze kan inroepen.

Waar verzoekster aangeeft het niet eens te zijn met de evaluatie die is gegeven en de elementen die hiertoe in het juryverslag/de evaluatiefiche zijn opgenomen, moet de Raad hetzelfde vaststellen en kan hij dit argument dus evenmin als ontvankelijk aanmerken. Ten overvloede wijst de Raad er daarnaast op dat hij niet in de plaats kan treden van de door de verwerende partij aangeduide beoordelaars, die geacht worden aan de hand van het voorgelegde werk tijdens de “jury” deskundig en onbevangen te evalueren in welke mate verzoekster de met het opleidingsonderdeel ‘bachelorproef’ beoogde eindcompetenties heeft bereikt. De Raad kan daarentegen geen uitspraak doen over de merites van de student en enkel nakijken of de betwiste beslissing met inachtneming van het toepasselijk regelgevend kader, met inbegrip van de beginselen van behoorlijk bestuur, is genomen en niet strijdig is met het redelijkheidsbeginsel.

Tot slot werpt verzoekster op dat waar tijdens de voorjury geen opmerkingen zijn gemaakt over het project, in het eindverslag van de jury plots is vermeld dat zij de raad krijgt in het komende academiejaar een opdracht te kiezen die minder groot is qua schaal en complexiteit. Verzoekster is van oordeel dat dit gemeld diende te worden tijdens de voorjury.

Ook van dit argument vindt de Raad geen spoor in het intern beroepsschrift zodat het volgens de Raad niet op ontvankelijke wijze in het verzoekschrift voor de Raad kan worden opgenomen. Ten overvloede ziet de Raad evenmin, zonder een uitspraak te doen over de wenselijkheid of de juistheid van de opmerking in het juryverslag, in hoeverre de betrokken uitspraak – ook nu

er geen opmerking is gemaakt tijdens de evaluatie van de voorjury (die volgens verzoekster positief was) – tot de onregelmatigheid van de evaluatiebeslissing leidt.

Al het voorgaande in acht genomen beschouwt de Raad het beroep niet gegrond.

VI. Anonimisering

In haar *wederantwoordnota* vraagt verzoekster de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoekster weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.914 van 6 september 2022 in de zaak 2022/0240

In zake: Seif ABD AL AL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom De Clercq
kantoor houdend te 9000 Gent
Begijnhoflaan 372
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: HOWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Staelens
kantoor houdend te 8000 Brugge
Gerard Davidstraat 46, bus 1
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 11 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van het Bestuurscomité Howest van 27 juni 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en de bestreden tuchtmaatregel van 18 mei 2022 wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Paul Hurlebusch, die *loco* advocaat Bart Staelens verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste informatica’.

Op 18 mei 2022 legt de algemeen directeur van Howest aan verzoeker een tuchtmaatregel op, meer bepaald de uitsluiting uit Howest vanaf academiejaar 2022-2023, naar aanleiding van het stellen van onaangepast gedrag t.a.v. studenten en lectoren van de opleiding toegepaste informatica.

Verzoekende partij stelde op datum van 24 mei 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

De interne beroepsinstantie, het Bestuurscomité Howest, verklaart dit intern beroep op datum van 27 juni 2022 ongegrond en bevestigt de opgelegde tuchtmaatregel.

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid - bevoegdheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* werpt verwerende partij een exceptie van onbevoegdheid op. Ze verwijst naar de artikelen I.3, 69° en II.285 van de Codex Hoger Onderwijs en stelt dat de tuchtsanctie die *in casu* wegens een schending van artikel 125 van het onderwijs- en examenreglement werd opgelegd geen studievoortgangsbeslissing betreft.

Volgens verwerende partij beschikt de Raad over een toegewezen bevoegdheid en is hij niet bevoegd om kennis te nemen van de opgelegde ‘algemene’ tuchtbeslissing. Deze houdt in dat verzoeker zich, na het voltooien van de examens, volgend jaar en de daaropvolgende jaren niet meer kan inschrijven in de bachelor Toegepaste Informatica. De feiten die aanleiding hebben gegeven tot het nemen van deze tuchtbeslissing hebben geen betrekking op examens. Ze is daarentegen tot stand gekomen omdat verzoeker de kernwaarden van verwerende partij niet naleefde, waardoor elke onderwijsvorm onmogelijk is geworden. Het gaat *in casu* dus ook niet om een examentuchtbeslissing, waarvoor de Raad wel bevoegd zou zijn.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat de bestreden beslissing onmiskenbaar een studievoortgangsbeslissing is, waarvan de wetgever beoogde dat deze tot de

beoordelingsbevoegdheid van de Raad zou behoren. Door deze maatregel kan verzoeker zijn opleiding immers niet verderzetten in de door hem gekozen specialisatie, niettegenstaande hij over de hele lijn was geslaagd en deze specialisatie enkel door verwerende partij wordt aangeboden. Volgens verzoeker betreft het aldus een griefhoudende studievoortgangsbeslissing *sensu lato*, minstens moet deze beslissing als een accessorium van een studievoortgangsbeslissing worden aanzien.

Beoordeling

Inzake de bevoegdheid van de Raad bepaalt artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

De Raad beschikt over een toegewezen bevoegdheid. Hij is met name bevoegd om, de terugval van leerkrediet terzijde gelaten, uitspraak te doen over beroepen die betrekking hebben op ‘studievoortgangsbeslissingen’.

Een studievoortgangsbeslissing is, overeenkomstig artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs, een van de volgende beslissingen:

- “a) een examenbeslissing, zijnde elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel;
- b) een examentuchtbeslissing, zijnde een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten;
- c) de toekenning van een bewijs van bekwaamheid, dat aangeeft dat een student op grond van eerder verworven competenties of eerder verworven kwalificaties bepaalde competenties heeft verworven;
- d) de toekenning van een vrijstelling, zijnde de opheffing van de verplichting om over een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, examen af te leggen;
- e) een beslissing waarbij het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd en waarbij de studieomvang van dergelijk programma wordt vastgesteld;
- f) het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246;

- g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het contract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;
- h) een beslissing inzake gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma van hoger onderwijs met een Vlaams diploma van hoger onderwijs genomen krachtens artikel II.256;
- i) een individuele beslissing houdende de weigering tot inschrijving op basis van ontoereikend leerkrediet of een leerkrediet lager dan of gelijk aan 0, indien niet het gevolg van een algemene reglementaire bepaling;
- j) een individuele beslissing houdende de weigering tot inschrijving op basis van het niet naleven van een opgelegde maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246.”

De bestreden beslissing valt alleszins niet te vereenzelvigen met de studievoortgangsbeslissingen vermeld in a) en c) tot en met j). In *littera b)* van dat artikel wordt de ‘examentuchtbeslissing’ onder de bevoegdheid van de Raad gebracht. De decreetgever heeft niet bepaald wat onder ‘examenfeiten’ moet worden verstaan. Wel werd aangegeven dat examentuchtbeslissingen tot de bevoegdheid van de Raad behoren omwille van hun verband met de werking en bevoegdheden van de examencommissie die optreedt in de hoedanigheid van administratieve overheid (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 8*) en dus met een sanctionering van de studieresultaten waaraan een derden-bindende werking is toe te schrijven. De Raad neemt aan dat tuchtbeslissingen die verband houden met onregelmatigheden bij examens of evaluaties onder het begrip ‘examenfeiten’ vallen (*R.Stvb. 28 februari 2007, nr. 2007/004*).

In casu werd het opleggen van een tuchtmaatregel aan verzoeker noodzakelijk geacht omdat, samengevat, “de verdere samenwerking tussen lectoren en verzoeker definitief onmogelijk is geworden. Zijn gedrag en houding tegenover het lectorenteam en zijn medestudenten getuigen van een gebrek aan respect en hij toont geen enkele bereidheid om zich aan te passen aan de werking van de opleiding toegepaste informatica aan Howest”.

Deze feiten vertonen geen enkel verband met de beoordeling van verzoekers prestaties binnen een of meer opleidingsonderdelen of de opleiding in haar geheel, noch met enige andere vorm van studievoortgang. *In casu* gaat het aldus evenmin om een ‘examentuchtbeslissing’ in de zin van artikel I.3, 69° b) van de Codex Hoger Onderwijs.

Zoals ook reeds aangestipt in arrest nr. 7.041 van 10 november 2021, beschikken de hogeronderwijsinstellingen binnen hun onderwijsvrijheid naast de in de Codex Hoger Onderwijs uitdrukkelijk bevestigde bevoegdheid om een examentuchtbeslissing op te leggen tevens over de bevoegdheid om studenten te onderwerpen aan een tuchtregeling voor disciplinaire vergrijpen die geen examen(tucht)feiten zijn. Of tegen een dergelijke ‘gewone’ tuchtbeslissing een intern beroep kan worden ingesteld en zo ja wie de interne beroepsinstantie is en over welke bevoegdheden zij beschikt, welke beroepsmodaliteiten van toepassing zijn, enz. behoort tot de beleidsvrijheid van het instellingsbestuur. Dergelijke tuchtregeling kadert immers in de contractuele aard van de rechtsrelatie van de onderwijsinstelling met haar student. Deze contractuele aard werd door de decreetgever als regel aangemerkt, en daarbij werd aangegeven dat de verhouding tussen de student enerzijds en de examencommissie anderzijds publiekrechtelijk van aard is (*Parl. St. VI.Parl. 2003-04, nr. 1960/1, 4*):

“De decreetgever meent dat de student zich op contractuele basis tot het bestuur verhoudt (onafhankelijk van de aard van de betrokken instelling).

...

De gerealiseerde overeenkomst is een toetredingsovereenkomst, waarvan de algemene voorwaarden neergelegd worden in een aantal algemeen geldende documenten, waaronder de genoemde, duidelijk herkenbare rechtspositieregeling.

...

De verhouding student – examencommissie is in tegenstelling tot het voorgaande publiekrechtelijk van aard (ook in vrije instellingen). In deze verhouding is – uiteraard – geen voorafgaande wilsovereenstemming over de wijze waarop de examencommissie haar taken zal waarnemen. De commissie treedt volledig unilateraal op, en neemt daarbij voor de student bindende beslissingen.”

Aangezien het optreden van de onderwijsinstelling in een reglementaire verhouding, waarvoor de decreetgever een administratief rechtscollege in het leven heeft willen roepen, als uitzondering op de gelding van de (contractuele) rechtsrelatie tussen de onderwijsinstelling en de student is opgevat, moet dat strikt worden uitgelegd (RvS 19 september 2016, nr. 235.791). Wat als ‘studievoortgangsbeslissing’ kan worden beschouwd, moet bijgevolg worden geacht limitatief te staan omschreven in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs. De Raad kan verzoeker bijgevolg niet bittreden waar hij stelt dat de bestreden tuchtmaatregel *in casu* een griefhoudende studievoortgangsbeslissing *sensu lato*, dan wel een accessorium van een studievoortgangsbeslissing zou zijn.

De Raad is aldus, gelet op de voormelde toegewezen bevoegdheid, die strikt moet worden uitgelegd, niet bevoegd voor ‘gewone’ tuchtbeslissingen (R.Stvb. 14 augustus 2012, nr.

2012/115; R.Stvb. 10 november 2021, nr. 7.041). Daaraan doet geen afbreuk, het feit dat een hogeronderwijsinstelling in voorkomend geval voor dergelijke tuchtbeslissingen voorziet in een beroepsinstantie – desgevallend dezelfde als deze die ten aanzien van studievoortgangsbeslissingen bevoegd is – of dat zij ter zake beroepstermijnen en -modaliteiten voorschrijft die gelijkenissen vertonen met de beroepsmodaliteiten die in de Codex Hoger Onderwijs en/of het onderwijs- en examenreglement zijn vastgelegd wat beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen betreft.

De bestreden tuchtmaatregel is geen studievoortgangsbeslissing in de zin van artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs. De Raad is derhalve niet bevoegd om van het geschil kennis te nemen. De exceptie is gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 6 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot

vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.961 van 21 september 2022 in de zaak 2022/0245

In zake: Hadeel Salim ALSABBAGH
                          Woonplaats kiezend te 2573WL Enschede
                          Spechtstraat 131

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
                          Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
                          Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekende partij is sinds het academiejaar 2016-2017 ingeschreven met het oog op het behalen van de graad van doctor in de Stedenbouw en ruimtelijke ordening.

Naar aanleiding van het voortgangsrapport, ingediend op 29 april 2022, heeft de individuele doctoraatscommissie op 15 juni 2022 beslist om de doctoraatsopleiding van verzoeker stop te zetten.

Verzoekende partij stelde op datum van 23 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2022 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vooreerst vast dat het beroep van de student bestaat uit twee onderdelen: een eerste onderdeel over problemen inzake feedback van de promotoren en een tweede onderdeel over de inhoud van de motivering van de beslissing van de individuele doctoraatscommissie.

Volgens de interne beroepsinstantie moeten beide kwesties van elkaar worden onderscheiden. Artikel 59 van het algemeen doctoraatsreglement van de UA bepaalt dat problemen met de individuele doctoraatscommissie gemeld moeten worden aan de voorzitter van de commissie en/of de centrale ombudsman. Er volgt dan een bemiddelingsprocedure. Een daadwerkelijk beroep tegen een beslissing van de individuele doctoraatscommissie wordt geregeld in de artikelen 63-66 en moet worden overwogen door de decaan van de faculteit.

Omwille van die reden buigt de interne beroepsinstantie zich enkel over de vier argumenten die de student naar voren heeft gebracht over de inhoud van het besluit van de individuele doctoraatscommissie.

De student voert, ten eerste, aan dat publicaties werden ingediend bij en aanvaard aan de Salahuddin University. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student drie artikelen heeft gepubliceerd, waarvan twee in *The journal of the planner and development* (niet vermeld in WoS of scopus) in het jaar 2016, op basis van onderzoek voorafgaand aan het doctoraat, en één artikel in het jaar 2019 in de conferentieverslagen van IOP: Materials of Science and Engineering.

Op basis van artikel 69 van het algemeen doctoraatsreglement moet elke publicatie met het toepassingsgebied van het doctoraat de aansluiting “Universiteit Antwerpen” vermelden. De interne beroepsinstantie merkt op dat de geciteerde publicatie dergelijke vermelding niet heeft. Ze kan niet worden gezien als een product van het doctoraatsonderzoek. De promotoren hebben bovendien duidelijke kwaliteitsnormen vastgesteld voor de selectie van wetenschappelijke

tijdschriften, waarbij ten minste indexering in het Web of Science is betrokken. De promotoren hebben twijfels over de kwaliteit van de IOP-conferentiereeksen die door sommige auteurs als predatory conferentieorganisatoren worden beschouwd. De promotoren zijn ook niet betrokken geweest bij of op de hoogte gebracht van deze publicatie. Bijgevolg moet dit eerste argument van de student worden verworpen.

Ten tweede stelt de student dat hij in staat is om statistische technieken toe te passen omdat hij cursussen heeft gevolgd bij StatUA. Hoewel de interne beroepsinstantie waarde hecht aan de inspanningen van de student om aanvullende cursussen statistische technieken te volgen, kan dit volgens haar niet worden gezien als een garantie dat de statistische analyse in het onderzoek rigoreus is uitgevoerd en als betrouwbaar kan worden beschouwd.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat de promotoren regelmatig hebben gewezen op problemen met de gebruikte technieken. Nieuwe problemen zijn gerezen in de daaropvolgende beoordelingen. De interne beroepsinstantie verwijst als voorbeeld naar een fragment van de feedback op het artikel over permeabiliteit (mails d.d. 08/01/2019, 21/03/2019 en 05/04/2019). Het tweede argument van de student kan dan ook niet worden aangenomen.

Vervolgens stelt de student dat de promotoren een andere mening hebben over de steekproefomvang. Door de interne beroepsinstantie gevraagd, verklaren de promotoren dat zij geen verschillende mening hebben over de noodzakelijke steekproefomvang bij het uitvoeren van statistische analyses. Hoe meer variabelen een model heeft, hoe groter de dataset zal moeten zijn om statistisch significante resultaten te bereiken in statistische analysetechnieken zoals factoranalyse of regressie. Een 20 à 25-tal waarnemingen is bijna altijd te laag om significante statistische waarnemingen te kunnen doen. Dit is een basisbegrip in het statistisch denken en bewijst het punt van de promotoren dat de student nog niet voldoende vaardigheid in statistiek heeft bereikt. Het derde argument van de student wordt bijgevolg verworpen.

Ten slotte haalt de student in een vierde argument aan dat de promotoren het gebruik van databronnen hebben goedgekeurd. De promotoren hebben aan de interne beroepsinstantie verduidelijkt dat ze geen ‘goedkeuring’ of ‘weigering’ hebben gegeven aan gegevensbronnen die door de student zijn gebruikt. Ze hebben wel om opheldering gevraagd over de onderliggende methoden en de betrouwbaarheid van deze methoden, die worden gebruikt voor gegevensverzamelingen van (gouvernementele en niet-gouvernementele) gegevensbronnen.

Dit is belangrijk omdat de vergelijkbaarheid van verschillende landen afhangt van de manier waarop gegevens in deze landen zijn verzameld, wetende dat er grote verschillen in methoden tussen landen kunnen zijn. Dit werd aan de student toegelicht per mail van 25/03/2022. De interne beroepsinstantie verwerpt ook dit argument van de student.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 9 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat een intern beroep overeenkomstig artikel 63 van het algemeen doctoraatsreglement bij de decaan moet worden ingesteld, binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat op de dag na de kennisgeving van de oorspronkelijke beslissing.

Verwerende partij merkt op dat verzoeker op 19 juni 2022 een intern beroep indiende bij één van de leden van de individuele doctoraatscommissie. Op 20 juni 2022 wordt verzoeker er door het aangesproken lid op gewezen dat hij zijn intern beroep moet richten aan de decaan, en dit binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat op de dag na de kennisgeving van de oorspronkelijke beslissing. Verzoeker diende vervolgens op 23 juni 2022 intern beroep in bij de decaan.

Volgens verwerende partij werd dit intern beroep te laat ingesteld. Verzoeker was immers reeds op 15 juni 2022 via het SisA-platform op de hoogte van de ongunstige evaluatie.

Verwerende partij benadrukt dat de website van de UA voorafgaand aan de inschrijving als doctoraatsstudent wijst op het algemene doctoraatsreglement. Doctoraatsstudenten moeten de toelating tot inschrijving krijgen, en voor die inschrijving worden zij verder geleid naar enkele specifieke webpagina's. Doctoraatsstudenten weten dus, of zouden moeten weten, voorafgaand aan hun inschrijving, dat zij het algemeen doctoraatsreglement kunnen raadplegen en waar zij dit kunnen raadplegen. Zij kunnen dan reeds kennis nemen van de modaliteiten voor het

indienen van een intern beroep of weten meteen waar zij deze gegevens voor het indienen van een intern beroep kunnen terugvinden als en wanneer die situatie zich voordoet.

Verwerende partij betwist dan ook de ontvankelijkheid van het intern beroep, aangezien het laattijdig werd ingesteld.

In zijn *wederantwoordnota* verwijst verzoeker naar bijlage 1 bij het algemeen doctoraatsreglement, waarin wordt aangegeven dat de doctoraatsstudent door zijn promotor moet worden geïnformeerd over de facultaire/departementale regelgeving en administratieve kwesties inzake doctoreren.

Verzoeker benadrukt dat de evaluatie van de individuele doctoraatscommissie op 15 juni 2022 zonder enige kennisgeving werd geüpload via SisA. Op 19 juni 2022 heeft hij zijn beroepsschrift ingediend bij de voorzitter. Op 20 juni 2022 heeft hij de link naar het algemeen doctoraatsreglement ontvangen. Verzoeker was hiervan niet eerder op de hoogte. Hij heeft vervolgens, in overeenstemming met de instructies van de voorzitter van de individuele doctoraatscommissie, een beroep ingediend bij de decaan. Het intern beroep werd als ontvankelijk beschouwd door de decaan en ter heroverweging voorgelegd aan de individuele doctoraatscommissie, als interne beroepsinstantie.

Beoordeling

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern

beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

De Raad stelt vast dat de termijn voor het instellen van het intern beroep op dwingende wijze is geregeld door de decreetgever in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs. Het betreft een vervaltermijn. Een laattijdig intern beroep is derhalve onontvankelijk. Gezien het een regel van openbare orde betreft, onderzoekt de Raad dit desnoods ook ambtshalve. Het feit dat de interne beroepsinstantie een laattijdig intern beroep toch ten gronde heeft behandeld, kan die laattijdigheid niet dekken en evenmin de bevoegdheid van de beroepsinstantie doen herleven (R.Stvb. 11 april 2013, nr. 2013/057; R.Stvb. 28 oktober 2013, nr. 2013/313).

In casu heeft het intern beroep van verzoeker betrekking op een maatregel van studievoortgangsbewaking in de zin van artikel I.3, 69°, f) van de Codex Hoger Onderwijs. Het is bijgevolg geen ‘examenbeslissing’ zoals bedoeld onder *littera a*).

Voor de studievoortgangsbeslissingen die geen ‘examenbeslissing’ zijn, geldt krachtens artikel II.283, tweede lid, 2° van de Codex Hoger Onderwijs dat de termijn om een intern beroep in te stellen aanvangt “de dag na de kennisgeving van de genomen beslissing aan de student”, en niet de dag na deze van de proclamatie.

Een beslissing waarbij een maatregel van studievoortgangsbewaking wordt opgelegd is een bestuurlijke handeling met individuele draagwijdte. Het is een algemeen beginsel dat een dergelijke bestuurlijke handeling individueel moet worden meegedeeld aan de betrokkenen (GwH 28 april 2004, nr. 64/2004; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 410; J. GORIS, *Georganiseerde bestuurlijke beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 449-150).

Die mededeling houdt dan weer in dat de beslissing daadwerkelijk aan de betrokkenen ter kennis wordt gebracht, wat in beginsel impliceert dat hetzij de betrokkenen aantoonbaar effectief kennis heeft genomen, hetzij de beslissing aan de woonplaats van de betrokkenen is aangeboden. Daarbij moet bovendien worden opgemerkt dat wanneer een individuele kennisgeving uitdrukkelijk is voorgescreven – zoals in artikel II.283, tweede lid, 2° het geval is voor andere studievoortgangsbeslissingen dan examenbeslissingen – de beroepstermijn slechts begint te lopen vanaf de regelmatige betekening en dat het daarbij van geen belang is of de betrokkenen voordien reeds een voldoende feitelijke kennis had van de bestreden beslissing (J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 410 en de verwijzing naar de rechtspraak aldaar).

In casu werd de beslissing van de individuele doctoraatscommissie van 15 juni 2022 via het elektronisch studentenplatform SisA aan verzoeker bekendgemaakt. Dergelijke mededeling levert naar het oordeel van de Raad op zich geen bewijs van de aflevering ervan, en dus ook niet van een kennisgeving in de zin van het voormeld artikel II. 283, tweede lid, 2° Codex Hoger Onderwijs. Uit het voorliggend dossier blijkt verder niet dat deze beslissing op een andere wijze aan verzoeker is bekendgemaakt. Zo bevat het administratief dossier bijvoorbeeld geen aangetekend schrijven, dat zou toelaten om een vaste datum te bepalen. Verzoeker haalt bovendien zelf aan dat deze mededeling op het studentenplatform zonder enige andere vorm van kennisgeving is gebeurd, en verwerende partij spreekt dit niet tegen.

Verzoeker vermeldt in zijn extern verzoekschrift en in zijn wederantwoordnota enkel ‘dat op 15 juni het studievoortgangsbesluit is genomen’ en ‘dat de evaluatie van de individuele doctoraatscommissie op 15 juni 2022 zonder enige kennisgeving werd geüpload via SisA’. Hij vermeldt zelf aldus geen datum van kennisgeving of kennissname. In het administratief dossier bevindt zich echter wel een e-mail van verzoeker aan de voorzitter van de individuele

doctoraatscommissie van 19 juni 2022, waarin hij aangeeft de beslissing van de individuele doctoraatscommissie te hebben ontvangen en dat hij hiertegen beroep wil aantekenen (zie stuk 10 van verwerende partij). Aangezien verzoeker dus in ieder geval op 19 juni 2022 kennis had van de beslissing van de individuele doctoraatscommissie, heeft de termijn om intern beroep in te stellen op dat moment een aanvang genomen. Verzoeker heeft op 23 juni 2022 intern beroep ingesteld bij de decaan, wat aldus tijdig, binnen de vervaltermijn van zeven kalenderdagen, is.

De exceptie is niet gegrond. Het extern beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een gebrekkige begeleiding en een schending van de formele motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stipt aan dat slechts vier van de acht aangevoerde argumenten in zijn intern beroepschrift werden beantwoord. Wat de gebrekkige begeleiding betreft, verwijst hij naar het algemeen doctoraatsreglement. Daarin zijn enkele verantwoordelijkheden voor de promotoren opgenomen. Zo moet de promotor de promovendus begeleiden bij het opstellen van een onderzoeksplan en een realistisch tijdschema bespreken. Volgens verzoeker werden het tijdschema en onderzoeksplan een laatste keer besproken op 16 februari 2020. Op zijn e-mail met het onderzoeksplan kreeg verzoeker geen antwoord.

Daarnaast moet de promotor ook het contact tussen de promovendus en de leden van de individuele promotiecommissie faciliteren. Verzoeker vroeg op 2 april 2022 om een ontmoeting met de individuele promotiecommissie, maar kreeg hierop geen antwoord. Verder moet de begeleider minimaal tweemaal per semester beschikbaar zijn om alle aspecten van het onderzoek te bespreken. Verzoeker stuurde verschillende e-mails en kreeg pas na lange tijd antwoord. Volgens verzoeker hielden de begeleiders ook geen rekening met de studie- en

publicatietijd, terwijl in het algemeen doctoraatsreglement nochtans staat voorgeschreven dat de tijdsverdeling tussen onderzoek en onderwijs moet worden besproken.

De promotoren moeten ook regelmatig conceptversies van het proefschrift beoordelen, en deze van constructieve feedback voorzien. Het proefschrift van verzoeker werd echter meer dan twee jaar geleden, op 3 februari 2020, een laatste keer besproken. Verzoeker werd ten slotte niet geïnformeerd over het facultaire/departementale reglement en de administratie die relevant is voor het doctoraatsonderzoek. Verzoeker verduidelijkt dat hij de commissievoorzitter niet op de hoogte heeft gebracht van deze details om conflicten met de begeleiders te voorkomen, die zijn studie negatief zouden kunnen beïnvloeden.

Daarnaast heeft verzoeker in zijn intern beroepsschrift ook aangehaald dat hij reeds 29,3 van de 30 te behalen punten in de doctoraatsopleiding heeft behaald.

Hij stelt verder nooit te zijn geadviseerd over de structuur en inhoud van de tekst, die, zo blijkt nu, te veel zouden afwijken van de standaarden van tijdschriften.

Wat het doorlaatbaarheidsmodel betreft, verduidelijkt verzoeker dat hij hieraan reeds werkt sinds 2017. Het bestaat uit een theoretisch deel en een wiskundig deel. Verzoeker heeft met één van de promotoren ([T.C.]) lang gesproken over het theoretisch deel, maar deze promotor kon de wiskundige formule niet aan. Daarom heeft verzoeker contact opgenomen met prof. [D.L.] en met [T.V.], maar hij kreeg geen antwoord. Verzoeker heeft daarom prof. [B.J.] gecontacteerd, die hem heeft geholpen met het model. Vervolgens diende verzoeker het model in bij promotor [T.C.], die het werk, zonder daartoe redenen op te geven, heeft geweigerd omdat de wiskundige formule niet correct zou zijn. Verzoeker nodigt promotor [T.C.] uit om te bewijzen dat zijn model niet werkt of niet meet wat men wil meten. Volgens verzoeker bracht zijn promotor, [T.C.], hem in een zeer moeilijke situatie met dit artikel en duurde het meer dan drie jaar om het af te werken. Verzoeker realiseerde zich ten slotte dat het moeilijk is om het voorgestelde model te begrijpen. Hij begon aan een nieuw artikel en zijn promotor, [T.C.], steunde dit idee. Aangezien het onderzoek niet kon worden uitgevoerd omdat van het corona- en het apenpokkenvirus heeft verzoeker het omgeleid. Zijn artikel kreeg echter veel kritiek. Hij heeft elk probleem aangepakt, maar het werd afgewezen.

Verzoeker wijst er ten slotte op dat hij heeft gewerkt op drie verschillende gebieden, namelijk zijn doctoraatsthesis, een artikel met een geavanceerde ruimtelijke analyse en een artikel over vervoersplanning. Hij denkt dat het omgaan met drie verschillende wetenschapsdomeinen veel tijd en energie zal vergen. Het artikel zou volgens verzoeker worden geëxtraheerd uit het onderwerp van de scriptie, maar verzoeker voert aan dat hij niet correct werd geadviseerd. Zijn proefschrift, dat op het punt staat afgerond te worden, kwam bovendien niet aan bod in de interne beroepsbeslissing.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst verrast te zijn door de bewering van verzoeker als zou hij niet op de hoogte zijn (gebracht) van het aanvullend facultaire doctoraatsreglement van de faculteit Ontwerp-wetenschappen. Voorafgaand aan de inschrijving als doctoraatsstudent wijst de website van de UA immers reeds op zowel het algemene doctoraatsreglement als het aanvullende facultaire doctoraatsreglement.

Wat de beweerde gebrekkige begeleiding betreft, toont volgens verwerende partij de niet-exhaustieve mailcorrespondentie tussen de promotoren en verzoeker aan dat de promotoren reeds sinds 2017 op regelmatige basis wijzen op methodologische en conceptuele problemen, waarbij zij oplossingsrichtingen en nuttige literatuur aanreiken. Een en ander toont ook aan dat de promotoren niet onredelijk laat antwoorden op soms complexe mails en documenten.

Verwerende partij verwijst naar vaste rechtspraak van de Raad en stipt aan dat zelfs indien de begeleiding van de doctoraatswerkzaamheden zou kunnen worden beschouwd als onvoldoende, *quod non*, een klacht over gebrekkige begeleiding en gebrekkige communicatie de interne beroepsbeslissing nog niet nietig maakt. *In casu* beschikt(e) verzoeker volgens verwerende partij over voldoende informatie waardoor hij zichzelf in staat had kunnen stellen om aan de vereisten inzake onder meer publicatie te voldoen. Ook de mailcorrespondentie van de promotoren geeft aan dat verzoeker ruime en waardevolle feedback heeft gekregen. Hij is volgens verwerende partij dan ook helemaal niet van essentiële feedback verstoken gebleven.

Verwerende partij verwijst in dit verband naar artikel 58 van het algemeen doctoraatsreglement. Daarin is de mogelijkheid voorzien voor de doctorandus die nalatigheden vaststelt inzake de toepassing van de reglementen, om dit aan de decaan te melden. De decaan beslist welk gevolg wordt gegeven aan de klacht van de doctorandus. Verzoeker heeft geen dergelijke klacht aan de decaan gericht.

Daarnaast biedt artikel 59 van het algemeen doctoraatsreglement aan elke betrokkenen in de doctoraatswerkzaamheden, zo ook de doctorandus, de mogelijkheid om de voorzitter van de individuele doctoraatscommissie in te lichten en om de voorzitter te vragen om de individuele doctoraatscommissie samen te roepen, indien de relatie tussen de doctorandus en de promotor(en) verstoord is. De individuele doctoraatscommissie zal helpen bij het oplossen van eventuele misverstanden, bemiddelen tussen de betrokkenen en helpen zoeken naar een oplossing die aanvaardbaar is voor alle betrokkenen. Verzoeker heeft geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Verwerende partij heeft begrip voor deze keuze, maar zij verzet zich ertegen dat verzoeker haar pas in de fase van het intern beroep een gebrekkige begeleiding verwijt. Deze bewering kan overigens niet hard worden gemaakt.

Verwerende partij wijst ook nog op artikel 60 van het algemeen doctoraatsreglement, waarin de mogelijkheid voor de doctorandus is voorzien om zich in geval van problemen te laten bijstaan door de centrale ombudspersoon, die verder bemiddelt en naar wie verzoeker ook uitdrukkelijk apart is verwezen. Verzoeker heeft de centrale ombudspersoon evenwel niet gecontacteerd.

Daar waar verzoeker wijst op de verplichtingen die de promotoren moeten nakomen, en waarvan onder meer de bijgevoegde e-mailcorrespondentie volgens verwerende partij genoegzaam aantoon dat de promotoren de verplichtingen wel degelijk zijn nagekomen, gaat verzoeker voorbij aan de bepalingen van artikel II.141 van de Codex Hoger Onderwijs. Het is niet enkel aan de promotoren om de doctorandus in zijn doctoraatswerkzaamheden te begeleiden, maar ook aan de doctorandus om tegemoet te komen aan de in dit artikel opgesomde vereisten en, onder meer, zich te bekwamen in kritische analyse, evaluatie en synthese van nieuwe en complexe ideeën.

Verder stelt verwerende partij vast dat verzoeker zelf toegeeft dat hij de commissievoorzitter niet op de hoogte heeft gebracht van “deze details”. Volgens haar geeft verzoeker aldus zelf aan dat de beweerde gebrekkige begeleiding dan toch geen doorslaggevende invloed kan hebben gehad, nu het slechts over details gaat. De bewering van verzoeker dat hij conflicten heeft willen voorkomen die zijn studie negatief zouden kunnen beïnvloeden verbaast verwerende partij enigszins. Ze vraagt zich ook af waarin deze bewering enige grond zou vinden, mede gelet op de ruime en waardevolle feedback die hij van de promotoren heeft ontvangen.

De interne beroepsinstantie heeft het eerste luik van verzoekers intern beroep overigens beschouwd als een probleem van feedback met de promotoren, gelet op de aangehaalde mogelijkheden die zijn voorzien in de artikelen 58 en 59 van het algemeen doctoraatsreglement. Daarom werd de behandeling van het intern beroep toegespitst op de andere argumenten van verzoeker.

Ten slotte stipt verwerende partij aan dat de aangevatte artikels conceptueel en methodologisch mee de kern vormen van het proefschrift. Verzoeker geeft niet aan op welke manier het door hem op 30 mei 2022 aangeleverde materiaal de door de promotoren aangehaalde problemen remedieert. De commentaar van de individuele doctoraatscommissie houdt bijgevolg stand. In zijn *wederantwoordnota* stipt verzoeker, wat de verantwoordelijkheden van de promotoren die voortvloeien uit het algemeen doctoraatsreglement betreft, bijkomend aan dat hij toch werd geïnformeerd over de verschillende loopbaanperspectieven, zoals is voorgeschreven. Hiertoe ontving hij een e-mail op 8 juni 2017.

Vervolgens verduidelijkt verzoeker dat hij niet op de hoogte was van artikel 58 van het algemeen doctoraatsreglement. Waar verwerende partij aanhaalt dat hij de ombudspersoon niet heeft verwittigd, stipt verzoeker aan dat hij eerst contact heeft opgenomen met de voorzitter van de individuele doctoraatscommissie. Hij heeft verzoeker meegedeeld dat een bezwaarschrift kan worden ingediend bij de decaan, maar heeft geen melding gemaakt van de ombudspersoon. Daarom heeft verzoeker ook geen contact opgenomen met de ombud.

Waar verwerende partij verwijst naar artikel II.141 van de Codex Hoger Onderwijs, merkt verzoeker op dat een scheiding moet worden gemaakt tussen wetenschappelijke competenties en het beheer van het proces. Dit laatste was volgens hem de reden voor het gebrek aan voortgang in de studie. In dit verband wijst verzoeker op tegenstrijdigheden in en tussen de meningen van de promotoren.

Daarnaast vraagt verzoeker aan de Raad om hem in de gelegenheid te stellen om de twee artikels die hij heeft voorbereid, in te dienen voor publicatie. Zijn doctoraatsonderzoek bevindt zich in een eindfase. Daaromtrent geeft hij nog aan dat de titel niet correct staat vermeld. Hij vraagt de Raad om de evaluatie van de promotoren te heroverwegen en dat hij de kans krijgt om zijn doctoraatsstudie af te ronden.

Wat het doctoraatsonderzoek betreft, stelt verzoeker ook nog vast dat de promotoren erop wijzen dat er methodologische en conceptuele problemen zijn in het onderzoek, waarvan de meeste dateren van twee jaar geleden. De meeste problemen zijn volgens verzoeker echter aangepakt. Verzoeker heeft tijdens de laatste Zoom-meeting met de promotor gevraagd om toestemming om het onderzoek voor publicatie in te dienen, maar hij weigerde dit idee. Verzoeker stipt aan dat hij in 2019 al eens zonder zijn promotor onderzoek heeft gepubliceerd op een conferentie in Praag. Zijn promotor was het hiermee niet eens en dit werd buiten de wetenschappelijke onderzoeksthiek beschouwd.

Beoordeling

In zijn wederantwoordnota vraagt verzoeker de Raad om de “evaluatie van de promotoren te heroverwegen en [hem] de laatste kans te geven om [zijn] doctoraatsstudie af te ronden na meer dan 6 jaar hard werken”. Voor zover verzoeker hiermee voor ogen heeft dat de Raad de inhoudelijke beoordeling zou overdoen, benadrukt de Raad dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur hebben nageleefd. De Raad onderzoekt de argumenten van verzoeker in het kader van deze bevoegdheid.

De Raad wijst erop dat voor de interne beroepsinstantie, als orgaan van actief bestuur, de formele motiveringsplicht geldt. In dat kader herinnert de Raad eraan dat een beroepsinstantie niet verplicht is om op alle grieven en opmerkingen afzonderlijk te reageren. Het volstaat dat de beroepsinstantie afdoende duidelijk maakt waarom zij tot een bepaald oordeel is gekomen. Daarbij dient zij oog te hebben voor het doel van de interne beroepsprocedure, te weten de student een beter inzicht te geven in de motieven die tot de studievoortgangsbeslissing hebben geleid en hem daardoor in staat stellen op geïnformeerde wijze te beslissen of hij de beslissing zal aanvechten. Dit betekent niet dat de beroepsinstantie op elke grief apart moet antwoorden. Het bestaan en de zin van de georganiseerde administratieve beroepsprocedure vereisen wel dat de beroepsinstantie laat blijken met het beroepsschrift zorgvuldig rekening te hebben gehouden en dat de student een antwoord krijgt op bezwaren die voor hem blijkens zijn beroepsschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze wel in aanmerking zijn genomen, een voor hem

gunstiger beslissing konden opleveren. Wat de beroepsinstantie evenwel zeker niet mag doen, is de argumenten zonder meer terzijde laten.

Verzoeker voert in zijn intern beroep aan dat er sprake was van een gebrekkige begeleiding tijdens zijn doctoraatsonderzoek, wat mede heeft geleid tot de beslissing om zijn voortgang als ongunstig te beoordelen. Daarnaast heeft hij in zijn intern beroepsschrift ook reeds argumenten aangevoerd wat betreft (1) de behaalde punten in de doctoratsopleiding, (2) de structuur en inhoud van de tekst van artikels en (3) het doorlaatbaarheidsmodel.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie wat de gebrekkige begeleiding betreft verwijst naar de procedure die is voorzien in de artikelen 59 en volgende van het algemeen doctoraatsreglement. Zij laat deze argumenten verder buiten beschouwing in haar beslissing, net zoals de overige, in de vorige alinea vermelde, bij dit middel geschetste argumenten.

Los van de mogelijkheden die zijn voorzien in de artikelen 59 en volgende van het algemeen doctoraatsreglement, staat het een student vrij om de daarin opgenomen wegen niet te bewandelen en om wel een intern beroep in te stellen waarin hij de naar zijn oordeel gebrekkige doctoraatsbegeleiding als argument opwerpt. Hierbij kan de doctoraatsstudent aanvoeren dat de naar zijn mening gebrekkige begeleiding (mede) aan de grondslag ligt van de negatieve evaluatie van de voortgang van zijn doctoraatsonderzoek. In het kader van dergelijke interne beroepsprocedure kan de student immers argumenten aanvoeren tegen de negatieve studievoortgangsbeslissing. Zoals geschetst, is de formele motiveringsplicht in dat geval aan de orde. Aangezien het niet uitgesloten is dat, *in casu*, bovenstaande argumentatie, aangevoerd in het intern beroepsschrift tot een andere, voor verzoeker meer gunstige, beoordeling van de voortgang van verzoekers doctoraatsonderzoek door de interne beroepsinstantie had kunnen leiden, moesten deze argumenten, die naar het oordeel van de Raad in het voorliggend geval voor de student blijkens het intern beroepsschrift van wezenlijk belang zijn, worden meegenomen in de beoordeling door de interne beroepsinstantie.

Daarbij komt dat de formele motiveringsplicht inhoudt dat de dragende motieven door het bevoegde orgaan in de beslissing zelf moeten worden opgenomen. De argumenten die verwerende partij hieromtrent bijkomend in de antwoordnota aanvoert, komen te laat om als motivering in aanmerking te worden genomen.

Het eerste middel is gegrond.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van het motiverings-, het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt, ten eerste, dat hij als docent aan de Salahaddin University drie papers heeft gepubliceerd. Deze zijn geregistreerd bij Salahaddin University. Verzoeker heeft deze artikelen alleen als academische activiteit aan zijn voortgangsrapport toegevoegd, en niet als kernpublicatie in het kader van zijn onderzoek. Hij weet dat alle artikelen in WoS-tijdschriften moeten verschijnen. Dat is ook de reden waarom hij met zijn begeleiders aan aparte artikelen heeft gewerkt.

Er rezen twijfels over de kwaliteit van de IOP-conferentiereeksen, die door sommige auteurs als roofzuchtige conferentieorganisatoren worden beschouwd. De eerste naam in het wetenschappelijk comité van de conferentie is prof. [D.A.]. Volgens verzoeker wordt in artikel 69 van het algemeen doctoraatsreglement overigens geen melding gemaakt van de publicatiekanalen die worden opgelegd door de promotoren, zoals het Web of Science.

Ten tweede benadrukt verzoeker dat hij vier cursussen statistiek aan de Universiteit Antwerpen heeft gevolgd. Hij stelt vast dat wordt aangehaald dat deze cursussen niet garanderen dat de statistische analyse in het onderzoek op een betrouwbare manier zal worden uitgevoerd. Volgens verzoeker dateert deze reactie van 2019. Als student werd hij op een fout gewezen, maar hij probeerde het probleem op te lossen door een boek over statistiek te lezen. Nu heeft hij geen probleem meer met statistische analyse. Verzoeker vraagt zijn promotoren om een statistisch probleem aan te duiden in zijn artikels of in zijn proefschrift. Daarnaast houdt het door de interne beroepsinstantie aangehaalde bewijs (mail van 21/03/2019) geen verband met statistische analyse.

Waar, ten derde, de interne beroepsinstantie aanstipt dat de promotoren geen verschillende mening hadden over de benodigde steekproefomvang bij het uitvoeren van statistische analyses, verwijst verzoeker naar enkele voorbeelden, die volgens hem het tegendeel aantonen.

Ten slotte stelt verzoeker vast dat de interne beroepsinstantie aanhaalt dat de promotoren hebben bevestigd dat ze databronnen niet “goedkeurden”. Volgens hem heeft promotor [T.C.] de definitieve gegevens goedgekeurd, nadat verzoeker op zijn instructies wijzigingen had aangebracht. Daarnaast werd verzoekers werk op 21 april aanvaard door promotor [T.C.], maar kreeg hij twee weken later een negatieve evaluatie.

Verwerende partij verwijst in haar *antwoordnota* vooreerst naar de verslagen en beslissingen van de individuele doctoraatscommissie, die de doctoraatswerkzaamheden in de loop van 2016-2022 heeft beoordeeld. Na een initiële beslissing “gunstig” in 2017, in de opstartende fase van het onderzoek, heeft verzoeker in de daaropvolgende academiejaren telkens een beoordeling “gunstig met voorwaarden” gekregen. In 2022 kon de individuele doctoraatscommissie niet anders dan vaststellen dat deze voorwaarden nog steeds niet zijn ingevuld, en heeft zij tot een beoordeling “ongunstig” besloten.

Deze voorwaarden spitsten zich meer specifiek toe op de geringe voortgang en wetenschappelijke output en de kwaliteit van die output, voornamelijk het gebrek aan publicatieoutput in ‘Web of Science’-genoteerde tijdschriften. Uit het voortgangsrapport bleek bovendien niet duidelijk of publicaties in de maak waren die het onderzoek academisch zouden kunnen valoriseren. Daaruit bleek evenmin hoeveel punten verzoeker al had verzameld om te slagen voor de doctoraatopleiding. De individuele doctoraatscommissie spoorde verzoeker telkens aan om samen met de promotoren de planning van het verdere proces te coördineren, inclusief een publicatiestrategie die het onderzoek wetenschappelijk valoriseert in ‘Web of Science’-genoteerde artikelen.

Wat de argumenten van verzoeker betreft, gericht tegen de interne beroepsbeslissing, sluit verwerende partij zich aan bij de motivering die de interne beroepsinstantie naar voor heeft gebracht en die de elementen aangehaald door verzoeker gebundeld heeft beantwoord.

Waaraan de individuele doctoraatscommissie in het bijzonder, en verwerende partij in het algemeen, zich bijzonder stoort, is het feit dat verzoeker is ingegaan tegen de deontologische

regels van wetenschappelijk academisch onderzoek in het algemeen en tegen artikel 69 van het algemeen doctoraatsreglement in het bijzonder, namelijk dat elke publicatie die voortvloeit uit het wetenschappelijk onderzoek van de doctorandus de voorgeschreven verwijzing bevat naar de Universiteit Antwerpen. Zelfs indien verzoeker niet op de hoogte zou zijn geweest van deze bepaling, hoewel hij dat zou moeten zijn, hebben ook de promotoren erop gewezen dat enkel in betrouwbare tijdschriften kan worden gepubliceerd, wat niet is gebeurd. De individuele doctoraatscommissie heeft vastgesteld dat de door verzoeker aangehaalde publicatie niet zo wordt genoemd. Zij kan bijgevolg niet worden gezien als een product van het doctoraatsonderzoek.

Verwerende partij voegt hieraan toe dat, zeker bij een doctoraatsstudent die elders een aanstelling heeft, het op zich niet problematisch is dat er andere publicaties worden voortgebracht die niet zijn gerelateerd aan het doctoraatsonderzoek. Verzoeker geeft evenwel aan dat hij voor deze andere publicaties gebruik heeft gemaakt van de faciliteiten van de Universiteit Antwerpen.

Wat vervolgens het probleem met het toepassen van statistische technieken betreft, stelt verwerende partij dat zij enkel in dezelfde zin kan antwoorden: het lezen van een boek over statistiek garandeert niet dat de statistische analyse in het onderzoek op een betrouwbare manier zal worden uitgevoerd. De loutere bewering als zou verzoeker door het lezen van dit boek geen enkel probleem meer hebben met statistische analyse, volstaat dan ook niet. Dit zou veeleer moeten blijken uit de analyse zoals uitgevoerd in het onderzoek waarvan de promotoren evenwel afdoende hebben toegelicht dat deze in het kader van deze doctoraatswerkzaamheden niet volstaat.

Verder houdt de bewering van verzoeker dat de promotoren een andere mening zouden hebben over de steekproefomvang geen steek. Volgens verwerende partij hebben de promotoren doorheen het doctoraatstraject er telkenmale op gewezen dat de steekproefomvang voldoende groot moet zijn. Ze wezen verzoeker tevens op methoden hiervoor, vuistregels, eigen ervaring en de noodzaak om hierover de wetenschappelijke literatuur te consulteren. De onderbouwing van de omvang van de gebruikte steekproeven is echter afwezig of ondermaats. Verwerende partij verwijst in dit verband naar e-mails van 10 september 2018, 6 april 2020, 8 februari 2021 en 12 mei 2021.

Ten slotte wijst verwerende partij erop dat bij alle bronnen, ook deze die worden aangeboden door bijvoorbeeld internationale instellingen, moet worden nagegaan wat de kwaliteit, betrouwbaarheid en verzamelmethode van de gegevens is om na te gaan of ze kunnen worden gebruikt. Volgens verwerende partij hebben beide promotoren steeds aangegeven dat de bruikbaarheid van data moet worden nagegaan, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de e-mailcorrespondentie van 25 maart 2022. Het belang van hoe dataverzameling gebeurt, werd bovendien ook reeds vroeger in het traject benadrukt, wanneer de promotoren vragen stelden over de zelf verzamelde data. Daarbij vreesden ze dat de manier van dataverzameling de observaties beïnvloedde.

In zijn *wederantwoordnota* vraagt verzoeker zich vooreerst af waarom het onderzoek dat in 2016 werd gepubliceerd, dus vóór zijn doctoraatsstudie aan de Universiteit Antwerpen, werd besproken door de individuele doctoraatscommissie. Verzoeker stipt aan dat twee onderzoeken niet zijn geregistreerd aan de Universiteit Antwerpen omdat één onderzoek is geschreven in het Arabisch en het tweede in het Arabisch en het Engels. Wat de derde studie betreft, die werd gepresenteerd op een conferentie in Praag in 2019, merkt verzoeker op dat hij door de afdeling Architectuur van de Salahaddin University werd gevraagd om deel te nemen aan deze conferentie. De voorbereiding van dit onderzoek dateert reeds van eind 2015. Het onderzoek werd gevoerd in de zomer van 2016 en de paper werd ondersteund door enkele historische bronnen uit de bibliotheek in Antwerpen.

Verzoeker benadrukt dat hij zijn promotor niet heeft gevraagd om dit onderzoek aan de Universiteit Antwerpen te registreren. Hij beschouwt het ook niet als een basisonderzoek binnen zijn doctoraatsstudie. Volgens verzoeker wordt in artikel 69 van het algemeen doctoraatsreglement overigens niet verwezen naar de ‘Web of Science’-tijdschriften als publicatiekanalen.

Wat ten tweede het probleem met het toepassen van statistische technieken betreft, herhaalt verzoeker dat er geen statistische problemen meer bestaan in zijn artikelen of zijn doctoraatsthesis.

Wat verder het probleem met de steekproefomvang in zijn wetenschappelijk onderzoek betreft, stelt verzoeker dat dit probleem zich enkel voordoet in één van de artikelen (model voor

duurzaam vervoer), maar niet in de andere artikels. Ook het probleem van gegevensbronnen doet zich enkel in dit artikel voor.

Beoordeling

Het tweede middel, dat betrekking heeft op argumenten van verzoeker die door de interne beroepsinstantie werden beantwoord in de bestreden beslissing, behoeft geen antwoord, aangezien het niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond werd verklaard.**
- 2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 14 oktober 2022 een nieuwe beslissing, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. van 6 september 2022 in de zaak 2022/0254

In zake: Stijn VAN DEN RUL
                         Woonplaats kiezend te 2980 Halle-Zoersel
                         Salvialaan 38

Tegen: KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL
                         bijgestaan en vertegenwoordigd door
                         advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
                         kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
                         Borsbeeksebrug 36 bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 21 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij het resultaat “NG” (niet geslaagd) werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Krachtig leren 2’, de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard en “de tweede beslissing intern beroep genomen op 5 juli 2022”.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Peeters die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Krachtig leren 2’ bekomt verzoekende partij een resultaat “NG” (niet geslaagd).

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Verzoekende partij stelde op datum van 24 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 4 juli 2022 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat het door de student per e-mail ingediende beroep niet ondertekend was zodat het onontvankelijk wordt verklaard. De interne beroepsinstantie wijst op artikel 72 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: ‘OER’) waarin wordt bepaald dat een intern beroep per e-mail aan de interne beroepsinstantie moet worden verstuurd en aan een aantal vormvereisten moet voldoen. Deze worden eveneens vermeld op het officieel rapport dat via de e-studentservice wordt bekendgemaakt.

De onontvankelijkheid van het beroep heeft als gevolg dat het beroep niet inhoudelijk wordt behandeld.

Dat is de tweede bestreden beslissing.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 4 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 14 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

A. Voorwerp van het beroep

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 21 juni 2022 waarbij aan verzoeker het resultaat “NG” (niet geslaagd) werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Krachtig leren 2’ (eerste bestreden beslissing), de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard (tweede bestreden beslissing) en de “tweede beslissing intern beroep genomen op 5 juli 2022” (derde bestreden beslissing).

Uit artikel 72 van het OER blijkt vooreerst dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeker tekent eveneens beroep aan tegen wat hij aanmerkt als de “tweede beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 juli 2022”. Hieromtrent stelt de Raad vast dat verzoeker verwijst naar de e-mail van 5 juli 2022 van de stafmedewerker studentenzaken van verwerende partij waarin verzoeker, nadat hij met een e-mail van 4 juli 2022 had gevraagd om zijn – ondertussen ondertekend – intern beroep toch in overweging te nemen, louter erop wordt gewezen dat er geen herziening van het intern beroep mogelijk is en verzoeker eventueel nog beroep kan aantekenen bij de Raad. Deze loutere verduidelijking van de, overigens correcte, beroepsmogelijkheden met betrekking tot de beslissing van de interne beroepsinstantie van 4 juli 2022 doet geen afbreuk aan de vaststelling dat deze laatste haar bevoegdheid ondertussen had uitgeput middels deze beslissing en vormt op zich ook geen voor de Raad aanvechtbare beslissing. Ten overvloede merkt de Raad op dat dezelfde conclusie zich aandient in de hypothese dat de door verzoeker betwiste e-mail moet worden beschouwd als een antwoord op een oneigenlijk of willig beroep in hoofde van verzoeker.

Verzoekers beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het gericht is tegen de eerste en de derde bestreden beslissing. De Raad onderzoekt het beroep enkel verder in de mate dat dit gericht is tegen de tweede bestreden beslissing (hierna: bestreden beslissing).

B. Ondertekening van het extern verzoekschrift

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat het extern beroep van verzoeker onontvankelijk is omdat dit geen handtekening zou bevatten en aldus niet voldoet aan de vormvereisten van artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs. Deze vormvereiste is ook opgenomen in artikel 73 van het OER en werd ook meegedeeld bij de beslissing van de Directeur Onderwijs en Onderzoek van 4 juli 2022.

In zijn *wederantwoordnota* betwist verzoeker dat zijn extern beroep niet zou zijn ondertekend.

Beoordeling

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep bij de Raad.

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

“De beroepen bij de Raad worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, die ingaat de dag na die van kennisgeving van de in artikel II.284, eerste lid bedoelde beslissing.”

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoekers beroep ondertekend is. Ter zitting doet verwerende partij overigens afstand van haar exceptie omtrent de ondertekening van het extern beroep. Wat de ondertekening van het extern beroep betreft, ziet de Raad dan ook geen redenen om tot de onontvankelijkheid van het extern beroep te besluiten.

C. Tijdigheid van het extern beroep

Standpunt van partijen

Verzoeker betwist ook dat zijn intern beroep van 24 juni 2022 pas op 4 juli 2022 werd bekijken, waardoor de termijn van zeven dagen reeds verstrekken was.

Verwerende partij merkt in haar *antwoordnota* op dat het extern beroep niet werd ingesteld binnen een termijn van zeven kalenderdagen en dus niet voldoet aan de termijnvereisten van artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs. Het beroep bij de Raad dient te worden ingesteld binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen, die ingaat de dag na die van de kennisgeving van de in artikel II.284, eerste lid van de Codex Hoger Onderwijs bedoelde beslissing, te weten de interne beroepsbeslissing. Deze termijnvereiste is ook opgenomen in artikel 73 van het OER en werd ook meegedeeld bij de beslissing van de Directeur Onderwijs en Onderzoek van 4 juli 2022.

In casu is de datum van de poststempel op de enveloppe van verzoeker 14 juli 2022. Aangezien de beslissing van de Directeur Onderwijs en Onderzoek dateert van 4 juli 2022 zijn de termijnen voor het extern beroep niet nageleefd. Het extern beroep diende namelijk ten laatste op 11 juli 2022 te zijn ingediend.

In zijn *wederantwoordnota* betwist verzoeker dat zijn extern beroep laattijdig is aangezien dit volgens hem werd opgesteld op 12 juli 2022.

Beoordeling

Een verzoekschrift bij de Raad moet, overeenkomstig het hoger aangehaalde artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, wil het ontvankelijk zijn, worden ingesteld binnen de termijn van zeven kalenderdagen na kennisgeving van de bestreden beslissing.

In casu werd verzoeker blijkens het dossier in kennis gesteld van de bestreden beslissing met een e-mail van 4 juli 2022. Verwerende partij voegt bij haar administratief dossier (stuk 4) een ontvangst- en leesbevestiging waaruit blijkt dat de e-mail ook op die datum werd afgeleverd én gelezen. Hierdoor krijgt de verzending per e-mail van de bestreden beslissing vaste datum.

De beroepstermijn van zeven kalenderdagen begint te lopen de dag na die van de kennisgeving van de bestreden beslissing, *in casu* vanaf 5 juli 2022, om te verstrijken op 11 juli 2022.

Verzoeker diende pas op 14 juli 2022 een verzoekschrift in bij de Raad tegen de beslissing op intern beroep. Verzoeker kan wat dat betreft niet worden bijgetreden waar hij stelt dat zijn extern beroepsschrift tijdig is aangezien dit op 12 juli 2022 werd “opgesteld”. Nog los van de vaststelling dat het “opstellen” van het beroep bij de Raad, waarvan verzoeker aangeeft dat dit op 12 juli 2022 zou zijn gebeurd, hoe dan ook buiten de hoger vermelde beroepstermijn valt, merkt de Raad op dat overeenkomstig artikel II.293, §3 van de Codex Hoger Onderwijs als datum van het beroep de datum van het postmerk geldt. Het postmerk op het beroep van verzoeker is 14 juli 2022.

Het extern beroep, ingesteld bij verzoekschrift van 14 juli 2022, werd bijgevolg niet tijdig binnen de zeven kalenderdagen na de kennisgeving van de beslissing op intern beroep ingesteld.

Naar het oordeel van de Raad blijkt *in casu* uit het dossier evenmin dat er sprake zou zijn van een overmachtssituatie, waardoor de normale uitoefening van het beroepsrecht zou worden uitgehouden.

Het beroep is niet ontvankelijk.

D. Regelmatige uitputting van het intern beroep

Ten overvloede stelt de Raad vast dat, zelfs indien over de tijdigheid van het extern beroep heen zou worden gestapt en huidig beroep niet om die reden onontvankelijk zou worden verklaard, dit beroep ook om een andere reden van onontvankelijkheid moet worden afgewezen.

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999-00, 850).

De vraag of verzoeker op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld en uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoeker argumenteert vooreerst dat er op zijn intern beroepsschrift van 24 juni 2022 wel een digitale handtekening staat. Verzoeker leidt uit artikel 72 van het OER af dat een “handtekening” verplicht is. Dit criterium geeft volgens hem niet duidelijk weer of dit een digitale handtekening dan wel een “signature” moet zijn. Hierdoor heeft verzoeker dit opgevat als een digitale handtekening, aangezien hij dit ook tijdens de opleiding heeft geleerd.

Tot slot voert verzoeker aan dat hij op de dag waarop zijn intern beroep onontvankelijk werd verklaard, zijn intern beroep opnieuw heeft opgestuurd, voorzien van een “signature”. Aangezien dit buiten de termijn van zeven dagen viel, heeft verwerende partij dit volgens hem

niet objectief willen bekijken. Indien zijn intern beroep binnen de zeven kalenderdagen ontontvankelijk zou zijn verklaard, had hij wel nog de mogelijkheid gehad om dit te remediëren. Doordat hij door de onderwijsinstelling hierover, volgens hem laattijdig, werd geïnformeerd heeft hij niet de kans gekregen om een objectief intern beroep te krijgen.

In haar *antwoordnota* betoogt verwerende partij dat, vooraleer een student een externe beroepsprocedure kan opstarten bij de Raad, hij de interne beroepsprocedure op regelmatige wijze dient in te stellen en uit te putten. In overeenstemming met artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt artikel 72 van het OER de vormvereisten voor het instellen van een intern beroep. Daarin wordt onder meer bepaald dat het beroep een handtekening moet bevatten van de student of van zijn raadsman (die een advocaat(-stagiair) kan zijn of een vertrouwenspersoon). Als het intern beroep onder andere dit element niet bevat, wordt het onontvankelijk verklaard. Deze vormvereisten werden ook meegedeeld op de studievoortgangsbeslissing die aan verzoeker via de e-studentservice werd bekendgemaakt.

Verwerende partij stelt dat, ondanks de beweringen van verzoeker, hij zijn intern beroepsschrift niet heeft ondertekend zodat het terecht werd afgewezen als ontonvankelijk. Hieraan wordt volgens verwerende partij geen afbreuk gedaan doordat verzoeker op 4 juli 2022 een nieuw intern beroepsschrift heeft overgemaakt aangezien op dat moment de interne beroepsprocedure reeds was uitgeput en de termijn van zeven kalenderdagen na de kennisgeving van de resultaten reeds was verstrekken. De bewering van verzoeker dat een digitale handtekening volstaat kan evenmin worden gevuld omdat zijn beroepsschrift van 24 juni 2022 evenmin een digitale handtekening bevat. De stelling van verzoeker dat hij slechts na anderhalve week de beslissing van de Directeur Onderwijs heeft gekregen waardoor hij niet binnen de termijn van zeven kalenderdagen een nieuw intern beroep kon indienen kan evenmin worden gevuld. Overeenkomstig artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs dient de Directeur Onderwijs en onderzoek de beslissing immers aan de student ter kennis te brengen binnen een termijn van 20 kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld. De laatste dag om de beslissing aan verzoeker over te maken was aldus 14 juli 2022.

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn standpunt hieromtrent.

Beoordeling

Artikel 72 van het OER van verwerende partij luidt, voor zover hier relevant, als volgt:

“Art. 72: Beroep tegen een studievoortgangsbeslissing: intern beroep Als de student niet akkoord gaat met een studievoortgangsbeslissing of weigering van individuele maatregelen, en beroep wil aantekenen, maakt hij vooraf steeds een afspraak met de ombuds. De student maakt ook gebruik van zijn inzagerecht (Art. 65).

Daarna volgt de student onderstaande procedure:

- De student vraagt de directeur Onderwijs en Onderzoek een heroverweging van de beslissing door een e-mail te sturen aan regels-klachten@kdg.be.
- [...]
- Het beroep moet een handtekening bevatten van de student of van zijn raadsman (dat kan een advocaat(-stagiair) zijn of een vertrouwenspersoon). Als die raadsman niet is ingeschreven als advocaat(-stagiair), voegt de student een schriftelijke machtiging toe.
- [...]

De ontvankelijkheidsprocedure wordt gestart. Als de e-mail niet al deze elementen bevat, of als de student de e-mail pas na de termijn van 7 kalenderdagen verstuurde, verklaart de directeur Onderwijs en Onderzoek het beroep onontvankelijk.

[...]"

Verwerende partij heeft de ondertekening van het intern beroep voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid.

Dit kan niet worden beschouwd als een onredelijke vormvereiste, onder meer omdat de decreetgever in artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs een gelijkaardig voorschrift heeft opgenomen inzake de beroepen die bij de Raad worden ingesteld.

Samen met de eerste bestreden beslissing zijn de modaliteiten voor het instellen van een intern beroep aan verzoeker meegedeeld. Meer bepaald luidt het onderaan de eerste bestreden beslissing:

“Als je niet akkoord gaat met deze studievoortgangsbeslissingen, contacteer je de ombuds waarna je intern beroep kan aantekenen. Je vraagt dan aan de directeur Onderwijs en Onderzoek een heroverweging van de beslissing via e-mail aan regels-klachten@kdg.be binnen de zeven kalenderdagen na de bekendmaking van de punten via e-studentservice.

Het beroep moet voldoen aan een aantal vormvereisten (zie ook art. 72 van het Onderwijs- en examenreglement): het moet een handtekening bevatten van jou als student of van je raadsman.

Als die raadsman niet ingeschreven is als advocaat(-stagiair), voeg je een schriftelijke machtiging toe. Daarnaast vermeld je minstens je identiteit, je opleiding, de bestreden studievoortgangsbeslissingen en de inhoudelijke argumenten op basis waarvan je een heroverweging vraagt. Indien de afspraak met de ombuds niet plaatsvond, of je geen gebruik maakte van jouw inzagerecht, verantwoord je dit in jouw motivering.”

Verzoeker kan niet worden bijgetreden waar hij stelt dat zijn intern beroepsschrift wel degelijk een digitale handtekening bevatte. De Raad stelt vast dat verzoeker zijn intern beroepsschrift heeft onderschreven met een *e-mailhandtekening*, te weten de louter via tekstverwerking geschreven naam van verzoeker. Zoals de Raad reeds eerder heeft overwogen (R.Stvb 28 september 2018, nr. 4.427) maakt het manuele karakter een constitutief element uit van een rechtsgeldige gewone handtekening, zodat geen waarde kan worden gehecht aan stempels, afdrukken of andere vormen waarbij die handtekening niet met de hand is gemaakt. Bijgevolg kan een e-mailhandtekening niet met een manuele handtekening worden gelijkgesteld en evenmin, bij gebrek aan bewijs van beveiliging of versleuteling, als een elektronische handtekening worden beschouwd. De e-mailhandtekening kan door eender wie worden geplaatst en laat niet toe na te gaan wie de werkelijke auteur is.

De door verzoeker aangebrachte tekens kunnen evenwel niet worden beschouwd als een elektronische handtekening die gehecht aan of logisch is verbonden met het verzoekschrift dat in elektronische vorm is opgesteld. Verzoeker heeft evenmin, zoals hij ook zelf erkent, dit vormgebrek binnen de oorspronkelijke beroepstermijn geregulariseerd. Dat verzoeker hierop niet eerder werd gewezen, kan evenmin aan verwerende partij worden verweten. Verwerende partij heeft de vormvereisten voor het instellen van een intern beroep correct aan verzoeker meegedeeld en heeft de beslissing op intern beroep genomen binnen de decretaal voorziene termijn van artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs.

Die vaststelling volstaat om te besluiten dat het intern beroep terecht onontvankelijk werd verklaard. Wanneer de geldende norm – te dezen artikel 72 van het OER – in een sanctie op de niet-ondertekening voorziet, dan moet die immers worden toegepast, ook wanneer die sanctie bestaat uit de onverbiddelijke onontvankelijkheid van het beroep (J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 490).

Dit brengt met zich dat huidig beroep bij de Raad hetzelfde lot ondergaat.

Ten overvloede is het beroep ook om die reden niet ontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 6 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris   **De voorzitter**

Gilles Fourneau   **Bertel De Groote**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.962 van 23 september 2022 in de zaak 2022/0256

In zake: Jorn DE VLEESCHAUWER
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Invalidenstraat 58

Tegen: HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend te 9000 Gent
Henleykaai 3R
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘stage 02: werfleider (wegenbouw)’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk doch ongegrond werd verklaard en het resultaat voor het opleidingsonderdeel ‘stage 02: werfleider (wegenbouw)’ behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 augustus 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Eva Bral, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Op de terechting heeft verzoeker, gevraagd naar aanleiding van de door verwerende partij opgeworpen exceptie van onontvankelijkheid van bepaalde middelen die volgens verwerende partij niet in de interne beroepsprocedure werden aangewend, bevestigd dat hij, aanvullend bij

zijn initieel verzoekschrift, nog bijkomende argumenten heeft aangebracht voor de interne beroepsinstantie van de verwerende partij. Bij beschikking 2022/011 werd aan verwerende partij gevraagd om de volledige correspondentie bij te brengen tussen verzoeker en de verwerende partij met betrekking tot het door verzoeker ingestelde intern beroep met inbegrip van eventuele e-mails tussen verzoeker en medewerkers van de verwerende partij naar aanleiding van het intern beroep. Verwerende partij heeft een aanvullende nota ingediend, waarna ook verzoeker een toelichtende nota heeft ingediend. Daarna werden de debatten opnieuw gesloten.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Graduaat in de werforganisatie’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 02: werfleider (wegenbouw)’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8 op 20.

Verzoekende partij stelde op datum van 28 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2022 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie geeft hierbij de volgende motivering:

“De interne beroepscommissie stelt het volgende vast:

- De student is ingeschreven in het tweede jaar van de opleiding Graduaat in de werforganisatie, afstudeerrichting wegenbouw en ondertekende zijn opleidingscontract (bijlage 1);
- De student behaalde een 8/20 voor het opleidingsonderdeel *Stage 2-wurfleider (wegenbouw)* (studieoverzicht bijlage 2);
- Dit opleidingsonderdeel telt 19 studiepunten, een tweede examenkans is niet mogelijk (studiefiche bijlage 3);

- In de studiefiche zijn de evaluatiemodaliteiten opgenomen:

Evaluatie

Evaluatie(s) voor de eerste examenkans

Moment	Vorm	%	Opmerking
Buiten examenrooster	Geïntegreerde evaluatie	50,00	Evaluatie stagegerelateerde opdrachten
Buiten examenrooster	Observatie van functioneren van de student	50,00	Evaluatie bedrijf Bij gewettigde afwezigheid regelt de student zelf inhaldagen met de stagementor van het bedrijf binnen de vooropgestelde stageperiode.

Dit opleidingsonderdeel wordt gequoteerd **op 20 (tot op een geheel getal)**.

Tweede examenkans: **niet** mogelijk.

- Het stageverloop, de tijdens de stage uit te voeren opdrachten en de evaluatiemodaliteiten zijn geconcretiseerd in de infobundel voor studenten '*Doestage 2^e jaar – Opdracht*' (bijlage 4) en werd toegelicht door de stagecoördinator [K.V.M.] op 16 februari 2022 om 19u aan de hand van een powerpoint-presentatie '*Infosessie stage 02 werfleider*' (bijlage 5). Beide documenten zijn permanent beschikbaar op Chamilo;
- De student voerde zijn stage uit bij [T. nv] in Lokeren in de periode 29/04/2022 – 25/05/2022. [L.D.] was zijn stagebegeleider vanuit de opleiding;
- Op 24/04 – 09u30 (online) ging een ontmoetingsmoment door in aanwezigheid van de stagebegeleider van HOGENT [L.D.], de stagementor van [T. nv] ([H.B.]) en student [verzoeker]; tijdens dat moment werden de opstart van de stage en de opdrachten besproken;
- Op 13/05 om 16u0 (online) werd er een tussentijdse evaluatie gehouden;
- Op 25/05 is de eindevaluatie doorgegaan, op locatie bij [T. nv] (stagebedrijf) ter plaatse;
- 50% van de eindscore van de student wordt vastgelegd door de stagementor van het bedrijf waar de stage plaatsvindt; de student kreeg een score van 32/60 (=27/50) voor zijn bedrijfsstage;
- Tijdens het eindgesprek op 25/05 heeft de stagementor van het bedrijf ([T. nv] openlijk zijn evaluatie met de student gedeeld; de stagementor gaf aan dat hij de resolutie van het beoordelingsveld vrij klein vond maar zich wel kon vinden in de eindscore aangezien hij enkele fundamentele bemerkingen had bij capaciteit voor motivatie, initiatief en technische kennis (vakken, kennis over meetstaten, standaardbestek 25, etc.);

- De overige 50% van de eindscore van het opleidingsonderdeel wordt toegekend op een aantal opdrachten die via een 7-tal verslagen moeten worden geüpload op het online platform ‘Chamilo’. Alle informatie over de in te dienen opdrachten (verwachtingen, inhoud, puntenverdeling,...) is terug te vinden in de infobundel (bijlage 4) en werd toegelicht (bijlage 5). In de presentatie is de deadline opgenomen voor het indienen van alle opdrachten (7/06/22) en is aangegeven: ‘Als de opdracht niet of te laat ingediend is, dan kan u geen punten verwerven op dit onderdeel’ (bijlage 4, p. 16);
- De student was op het moment van het eindgesprek (25/05/2022) al op de hoogte dat het tweede gedeelte (verslagen van opdrachten) zeker volledig correct diende te worden uitgevoerd om een gunstige eindscore te behalen over het geheel van zijn stage; de student heeft tijdens het eindgesprek niet aangegeven dat hij problemen ondervond bij het opmaken van deze (deel)opdrachten die vóór 7/06/22 ingediend moesten worden; hij gaf niet aan dat de aard van de werkzaamheden tijdens zijn stage van dien aard waren dat de opdrachten onmogelijk konden worden uitgevoerd;
- De op Chamilo ingediende opdrachten werden geëvalueerd volgens de vooraf beschreven criteria:
  - o Voor het gedeelte ‘*logboek*’ werd er in de infobundel duidelijk omschreven dat de beschrijving van de uitgevoerde activiteiten 5-10 regels moet omvatten; het dagboek van de student bevat nauwelijks 2 lijnen per dag; dit is onvoldoende volgens de vooraf gedefinieerde evaluatiecriteria; de student behaalde 0/10;
  - o Het deel ‘*administratieve taken*’: deze opdracht werd niet ingediend, zonder enige motivatie. Tijdens het evaluatiegesprek werd door de student ter verklaring meegegeven dat hij geen toegang kreeg tot het veiligheids- en gezondheidsplan van [T. nv], en er geen werfmelding/check-in at work van toepassing is bij de dagopdrachten die hij binnen zijn stageopdracht opvolgde. Uit overleg met de stagebegeleider bleek dit niet in overeenstemming met de feiten (bijlage 6); bovendien kon het antwoord op de in de opdracht gestelde vragen gevonden worden los van het feit of studenten met een werfmelding moeten uitvoeren of niet;
  - o Op het gedeelte ‘*toolbox*’ scoorde de student eveneens onvoldoende omdat er enkel een screenshot van de toolbox werd meegegeven, wat niet in overeenstemming is met de opdracht;
  - o ‘*werfverslag*’: ook deze opdracht werd niet ingediend, zonder motivatie. Tijdens het evaluatiegesprek werd door de student ter verklaring meegegeven dat er geen werfoverleg plaatsvond met projectleider/opdrachtgever of uitvoerend personeel ter plaatse. Uit overleg met de stagebegeleider bleek dit niet in overeenstemming met de feiten (bijlage 6);

- ‘*optimalisatie uitvoering*’: het document dat door de student werd geüpload is onvolledig en gaat niet in op de voorgeschreven vragen; Er werd aan de student gevraagd om een duidelijke case te beschrijven van een probleem/uitvoeringsmethode die hij tijdens zijn stage heeft vastgesteld, en welke suggesties hij zou voorstellen om het probleem anders aan te pakken: de score bedraagt 2/10:

De student behaalde aldus 16/50 voor de in te dienen opdrachten. Nergens blijkt dat de beoordeling niet zou zijn verlopen op basis van de vooraf gecommuniceerde criteria in de infobundel en tijdens de presentatie;

- Alle scores samen komen uit op een totaalscore van 42/100 of 8/20. Het is duidelijk dat dit resultaat onvoldoende is om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel *Stage 2 werfleider wegenbouw*. Dit is immers een eindstage waarna de student klaar moet zijn voor het werkveld;
- Op 28/06 om 16u30 vond er een online feedbackgesprek plaats tussen de stagebegeleider en de student waarbij de student toelichting kreeg over zijn behaald resultaat.

De interne beroepscommissie besluit dat de evaluatie van de student voor het opleidingsonderdeel *Stage 2 – werfleider (wegenbouw)* gebeurde conform de richtlijnen zoals vooropgesteld door de opleiding. De punten zijn correct tot stand gekomen en werden voldoende gemotiveerd.”

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 14 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 19 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* voert verwerende partij aan dat, overeenkomstig artikel 44, §4 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: ‘OER’), de beslissing van de interne beroepsinstantie in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing, die uit het rechtsverkeer verdwijnt. Deze (eerste) beslissing kan dan ook niet meer het voorwerp uitmaken van een (externe) procedure voor de Raad zodat het verzoek, in zoverre dit tegen de initiële beslissing werd gericht, als onontvankelijk dient te worden beschouwd.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hier niet op in.

Beoordeling

Of een initiële studievoortgangsbeslissing in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 44, §4 van het OER het volgende:

“De interne beroepscommissie neemt een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt, herziet of vernietigt. In geval van vernietiging wordt het oorspronkelijk beslissingsorgaan verzocht om binnen de door de interne beroepscommissie opgelegde termijn een nieuwe studievoortgangsbeslissing te nemen, rekening houdende met de voormalde beslissing van de interne beroepscommissie.”

Hieruit blijkt dat de interne beroepscommissie beschikt over volheid van bevoegdheid. Die volheid van bevoegdheid heeft tot gevolg dat de beslissing van het beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

De exceptie is gegronde. Het beroep is niet ontvankelijk ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en enkel ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

V. De middelen

Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van de formele en materiële motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en een gebrekige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert vooreerst aan dat hij, op basis van de feedback, kon vaststellen wat de oorzaak was van enkele heel lage scores die hij heeft gekregen, waaronder voor het dagboek dat moet worden bijgehouden. Er werd gevraagd om dit via een model te doen dat ter beschikking werd gesteld op het elektronisch leerplatform. Op elk leerplatform wordt er ook nog eens een korte omschrijving gegeven van wat er wordt verwacht van de student. Volgens verzoeker resulteert dit in verschillende opdrachtomschrijvingen, waarvan er dan één, waarop verzoeker zich ook had gebaseerd, onvolledig blijkt te zijn. Verzoeker stelt dat hierdoor studenten op het verkeerde been worden gezet en, zoals hij, voor verrassingen komen te staan: het is voor hem logischer dat de opdrachtbeschrijvingen gelijk lopen dan wel dat er met kruisverwijzingen wordt gewerkt. Hierbij merkt verzoeker ook nog op dat de stagebegeleider heeft nagelaten om verzoeker doorheen het proces bij te sturen waar nodig, bijvoorbeeld wat betreft het invullen van het dagboek (waaromtrent volgens verzoeker ontrecht werd aangegeven dat dit op dezelfde wijze kon worden ingevuld als tijdens de voorgaande stageperiode) of het aanpassen van de ingediende taken. Aangezien verzoeker zijn logboek en opdrachten op voorhand heeft ingediend, kon de stagebegeleider volgens verzoeker nog opmerkingen formulering of begeleiding voorzien. Aangezien verzoeker hierop geen kritiek heeft gekregen, ook niet tijdens de evaluatiemomenten, ging hij ervan uit dat hij correct bezig was.

Vervolgens gaat verzoeker verder in op de opdrachten die hij heeft gemaakt:

- Werfvergadering: verzoeker bevestigt dat dit inderdaad niet werd opgenomen tijdens de stageperiode. Oorspronkelijk was er voorzien dat verzoeker een werfvergadering zou bijwonen maar hij heeft dit uiteindelijk niet kunnen doen doordat hij op moment dat de werfvergadering zou doorgaan een andere, dringende, opdracht heeft gekregen op zijn stageplaats wat volgens verzoeker ook zo in zijn agenda werd gezet. Die werfvergadering bleek voor verzoeker evenwel de enige kans te zijn om een werfvergadering bij te wonen aangezien bij wegeonderhoud heel weinig werfvergaderingen worden georganiseerd doordat de projecten kleinschaliger zijn. Het is dus door omstandigheden dat verzoeker dit niet heeft kunnen voltooien, wat nochtans zijn score omhoog zou kunnen halen.
- Veiligheids- en gezondheidsplan: verzoeker betwist het standpunt van de interne beroepsinstantie hieromtrent. Verzoeker heeft louter aangegeven dat hij dit plan niet heeft ontvangen, hoewel hij hierom had gevraagd. Hij betreurt het dat dit door de onderwijsinstelling anders wordt voorgesteld ten aanzien van de stagementor, terwijl hij

dit anders had verwoord. Verzoeker kan hier dan ook geen verdere opdracht over maken.

- “Check in @ Work”: hieromtrent werd er volgens verzoeker vermeld dat dit werd gedaan bij de sectie burgerlijke bouwkunde. Verzoeker deed wegenonderhoud waarbij er hoogstens dagelijkse meldingen werden gedaan aangezien er verschillende werven op één dag werden uitgevoerd. Aangezien er waar verzoeker stage liep, werd gewerkt met mobiele werven, werd dit volgens hem niet toegepast: enkel dagelijkse meldingen zodat de klant ook zag wie er aanwezig was op de werven. Volgens verzoeker werd dit ook meegedeeld aan de stagebegeleider maar werd hiermee geen rekening gehouden of alternatief gezocht.
- Toolbox: verzoeker gaat niet akkoord met de lage score die hij hiervoor heeft gekregen. Tijdens de evaluatiegesprekken werd volgens verzoeker gezegd dat als hij een toolbox zelf zou houden, dit ook zou resulteren in een volwaardige score of alle punten voor dat onderdeel zou behalen. Verzoeker heeft dat niet gedaan om dat het ook zijn eerste toolbox was die hij zou bijwonen en hij opteerde ervoor om bij te dragen aan de voorbereiding ervan. Verzoeker vindt dat hij hieromtrent weer verkeerde informatie heeft gekregen omdat hij dit niet kan terugvinden bij de beoordelingscriteria. Verzoeker heeft evenwel meer gedaan dan louter het bijwonen ervan. Die opdracht werd volgens hem volledig uitgewerkt aan de hand van de punten die bij de (volgens hem) foutieve opdrachtomschrijving staan. Hij herhaalt hierbij dat het misleidend is dat er blijkbaar twee verschillende opdrachtomschrijvingen circuleren en benadrukt dat hij ook over deze opdracht geen opmerkingen heeft ontvangen van de stagebegeleider.

Verder betoogt verzoeker dat een stage volgens hem een leerproces is. Op bepaalde onderdelen van de beoordeling is de score lager dan deze volgens hem zou moeten zijn. De oorzaak hiervan ligt volgens verzoeker ook bij de inrichting van de studieopleiding, in het bijzonder de afstudeerrichting “Wegenbouw”. Er wordt slechts fragmentair ingegaan op bepaalde voor de praktijk relevante zaken zodat een student over onvoldoende bagage beschikt voor de functie als werfleider in de wegenbouw, in tegenstelling tot wat de hogeschool voorhoudt. Dit werd volgens verzoeker ook zo aangegeven door zijn stagementor aan de stagebegeleider. Daarnaast komen de studenten uit een (overmachts)periode waarin er heel veel online les werd gegeven wat volgens verzoeker resulteerde in een andere ontwikkeling van het leervermogen dan wat het geval zou zijn geweest bij fysieke lessen. Hoewel verzoeker dit heeft toegelicht, werd volgens hem niettemin meegedeeld dat de oorzaak toch bij verzoeker zelf moest worden

gezocht. Aangezien verzoeker ook doorheen het academiejaar werkt als student (omdat hij zijn studies zelf betaalt), kan er volgens hem niet worden getwijfeld aan zijn motivatie. De stagementor was tijdens de stage van verzoeker ook voor een bepaalde periode afwezig waardoor de begeleiding voor een periode van twee weken wat minder was.

Verzoeker voert ook nog aan dat hij ondertussen werk heeft gevonden dat hij, doordat hij niet slaagde voor de stage, eventueel terug moet opzeggen. Bovendien geeft solliciteren als werfleider met een graduaatsdiploma volgens verzoeker ook een vertekend beeld aangezien een aantal werkgevers (uit de publieke sector) minstens een bachelordiploma (met relevante ervaring) vragen. Dit bemoeilijkt het sollicitatieproces waardoor verzoeker de kans die hij nu heeft gekregen om aan de slag te gaan niet wil verliezen doordat hij zijn stage opnieuw zou moeten uitvoeren. Verzoeker betreurt ook de bezegeling tijdens het feedbackmoment. Dit sterkte hem enkel in de conclusie om verdere stappen tegen het eindresultaat te ondernemen gelet op zijn, volgens hem, gefundeerde grieven. Het handhaven van het (beperkte) tekort voor zijn stage zou er namelijk toe leiden dat hij het behalen van zijn diploma moet uitstellen en zijn job zou moeten opzeggen. Verzoeker benadrukt dat hij, mits hij kon beschikken over een correcte opdrachtomschrijving en begeleiding bij de opdrachten, deze wel correct zouden zijn uitgevoerd. Verzoeker merkt ook op dat de interne beroepsinstantie dit onbesproken laat in haar beslissing. Voor de opdrachten waarvoor hij geen of een zeer lage score heeft gekregen is het volgens verzoeker perfect haalbaar om hier een positief resultaat van te maken, aangezien verzoeker eigenlijk slechts 1,5 punten te kort heeft.

Tot slot plaatst verzoeker ook vraagtekens bij de begeleiding die hij heeft ontvangen doorheen de stageperiode. Verzoeker heeft verschillende malen de begeleider gecontacteerd naar aanleiding van het uploaden van zijn opdrachten maar hij heeft geen antwoord gekregen of op zijn vragen en evenmin kreeg verzoeker verbeterpunten aangereikt. In dat opzicht meent verzoeker dat hij door de interne beroepsinstantie niet mag worden afgerekend op de tekortkomingen in zijn opdrachten. Indien hij – tijdig – feedback had gekregen of verbeterpunten werden aangereikt, had verzoeker een beter resultaat kunnen behalen, te meer omdat verzoeker zijn opdrachten ruim op voorhand had ingediend.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat de Raad zijn beoordeling niet in de plaats kan stellen van deze van de onderwijsinstelling maar enkel een beslissing kan vernietigen wanneer deze niet reglementair zou zijn genomen of kennelijk onredelijk zou zijn.

In casu werd de betwiste score en vervolgens de beslissing van de interne beroepsinstantie wel degelijk regelmatig genomen en kunnen deze beslissingen geenszins als kennelijk onredelijk worden beschouwd. Daarnaast mogen in de externe procedure slechts middelen worden aangewend die tevens in de interne beroepsprocedure werden aangewend. Middelen die pas voor het eerst voor de Raad worden opgeworpen zijn onontvankelijk. Wat dat betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoeker in zijn verzoekschrift elementen aanhaalt die niet in de interne procedure werden aangewend en dus ook niet konden worden beantwoord door de interne beroepsinstantie. Deze middelen zijn bijgevolg laattijdig en onontvankelijk. Bovendien draagt verzoeker niet alleen de bewijslast van wat hij stelt maar hij dient bij de opgeworpen middelen ook het nodige belang aan te tonen. De mededeling dat verzoeker zou werken of onmiddellijk een job zou kunnen bekomen kan volgens verwerende partij nooit als argumentatie of middel worden beschouwd. De essentie van het beroep dient te worden beoordeeld: het al dan niet beschikken over de vereiste competenties en/of vaardigheden om te slagen voor de stage, zijnde een essentieel onderdeel én sluitstuk van de opleiding (ten belope van 19 studiepunten).

Vervolgens verwijst verwerende partij naar de toepasselijke regelgeving die ook wordt aangehaald in de bestreden beslissing en benadrukt dat het een eindstage betreft waarna de student klaar moet zijn voor het werkveld. Daarnaast schetst verwerende partij het tijdschap van de stage en hoe het resultaat tot stand is gekomen. De stagementor kende een score toe van 32/60, herleid naar 27/50. Er werden enkele fundamentele bemerkingen gemaakt bij de capaciteit voor motivatie, initiatief en technische kennis. Het tweede gedeelte van de evaluatie betrof het vervullen van een aantal opdrachten die moesten worden ingediend via het elektronisch leerplatform van de onderwijsinstelling. Op basis van de evaluatiecriteria bekwaam verzoeker voor het tweede onderdeel 16/50 wat resulteerde in een eindresultaat van 42/100.

Verwerende partij benadrukt verder dat enkel de middelen die reeds werden opgeworpen tijdens het intern beroep kunnen worden behandeld in het extern beroep. Verwerende partij stelt dat de interne beroepsinstantie, na lectuur van het intern beroepsschrift van verzoeker, het stagedossier en de betwiste beslissing grondig heeft onderzocht. Rekening houdende met alle criteria, diende geconcludeerd te worden dat sommige opdrachten niet, of niet volgens de afspraken werden ingediend (logboek, administratieve taken, werfverslag) met een 0/10 tot gevolg of onvoldoende bleken (toolbox, optimalisatieopdracht). Tegen deze quoteringen werden volgens verwerende partij geen ernstige middelen bijgebracht. De criteria waren ook voorafgaand

bekend en duidelijk omschreven: als een opdracht niet of te laat werd ingediend, konden geen punten worden verworven. Voor het logboek staat in de infobundel ook duidelijk omschreven dat de beschrijving van een activiteit 5 tot 10 regels moet omvatten. Uit het e-mailverkeer tussen de stagebegeleider en de stagementor blijkt volgens verwerende partij dat verzoeker onjuiste informatie verstrekte en dat alle nodige info voor het uitvoeren van de opdracht beschikbaar was. De interne beroepsinstantie is volgens verwerende partij dan ook tot de terechte conclusie gekomen dat de punten op alle onderdelen correct werden toegekend.

Wat het door verzoeker aangehaalde gebrek aan begeleiding betreft, merkt verwerende partij vooreerst op dat deze grief pas voor het eerst voor de Raad wordt opgeworpen zodat dit een nieuw middel betreft. Voor het overige meent verwerende partij dat van een vermeende tekortkoming aan begeleiding of ondersteuning geen sprake kan zijn. Bovendien wijst verwerende partij, voor zover al sprake zou kunnen zijn van gebrekkige begeleiding (*quod non*) erop dat volgens vaste rechtspraak van de Raad dit de beoordeling nog niet onregelmatig maakt. Er liggen *in casu* namelijk geen uitzonderlijke omstandigheden voor waarbij het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt. Indien er effectief problemen zouden zijn geweest met de begeleiding, dan diende de student dit bovendien reeds aan te kaarten tijdens het academiejaar, via de geijkte kanalen.

Verwerende partij besluit dat genoegzaam blijkt dat verzoeker voldoende op de hoogte werd gebracht van de stagecompetenties waarop hij zou worden beoordeeld. Uit de eindbeoordeling blijkt verder dat er voor verschillende onderdelen een onvoldoende werd behaald en de interne beroepsinstantie op een zorgvuldige wijze tot een gemotiveerd besluit is gekomen. Bijgevolg werd reglementair beslist en is het geenszins kennelijk onredelijk dat de stage van verzoeker resulteerde in een quatering van 8/20.

In zijn *wederantwoordnota* merkt verzoeker vooreerst op dat de verwijzing van verwerende partij naar de ombudsdiest volgens hem niet opgaat aangezien dit overeenkomstig het OER niet parallel kan lopen met een interne beroepsprocedure. Verzoeker heeft hiervan ook geen gebruik kunnen maken omdat hij verrast was door het resultaat: hij had dit niet verwacht net omdat hij niet eerder feedback had ontvangen over zijn opdrachten. Aangezien hij geen opmerkingen kreeg, ging verzoeker ervan uit dat hij juist bezig was.

Verder voert verzoeker aan dat zijn rechten geschonden werden doordat hij niet werd gehoord door de interne beroepsinstantie. Indien hij daartoe de mogelijkheid had gekregen, had hij kunnen verduidelijken dat de bijkomende e-mail die hij aan zijn intern beroep had toegevoegd geen nieuwe elementen bevat, zoals de verwerende partij ten onrechte wil laten uitschijnen. Het tekort aan begeleiding en de gebrekkige opvolging naar aanleiding van de drie gesprekken zijn voor verzoeker dan ook geen nieuwe elementen maar een verdere verduidelijking van de situatie. Verzoeker herhaalt dat hij de opdracht werfvergadering niet kon bijwonen omdat hij tijdens de voorziene werfvergadering een andere opdracht moest uitvoeren. Verzoeker vindt het vreemd dat geen rekening wordt gehouden met zijn verhaal (wat ook door de stagementor werd bevestigd) en hij een lage score heeft gekregen terwijl hem hiervoor geen schuld treft. Verzoeker benadrukt dat hij ook tijdens het kennismakend gesprek de bijzonderheden van de stageplaats heeft aangekaart (voor wat betreft werfvergaderingen) maar dat dit verder ook niet werd opgevolgd door de stagebegeleider. In die omstandigheden meent verzoeker dat de score voor deze opdracht dan ook volkomen ontrecht is.

Met betrekking tot de ontmoetingsmomenten stipt verzoeker aan dat er op 13 mei 2022 geen tussentijdse evaluatie werd gehouden bij de stageplaats. Op 25 mei 2022 was er wel een eindbesprekking (bij de stageplaats) waar de resultaten werden besproken en fundamentele bemerkingen werden gemaakt, zowel naar verzoeker toe als naar de stagebegeleider. Verzoeker benadrukt hierbij ook dat de stagebegeleider volgens hem tekort is geschoten in de begeleiding en herhaalt dat hij zijn opdrachten tijdig heeft ingediend maar hij hierop geen (tussentijdse) feedback heeft gekregen.

Vervolgens geeft verzoeker aan dat verwerende partij niet repliceert op zijn argument omtrent de tegenstrijdige opdrachtnomschrijvingen. Verzoeker verwacht nochtans van de onderwijsinstelling dat, bij een reeds intensieve stage, de omschrijvingen eenduidig zijn. Verzoeker wijst verder op enkele concrete tegenstrijdheden bij de omschrijvingen:

- Dagboek/logboek: in de ene omschrijving wordt aangegeven dat dit op een analoge wijze als “Logboek 1” mag worden ingevuld, in de andere omschrijving wordt aangegeven dat het essentieel is dat elke omschrijving 5 tot 10 regels omvat.
- Toolbox: ook hier zijn er verschillende omschrijvingen gehanteerd die volgens verzoeker niet stroken met de beoordelingscriteria.

Verzoeker herhaalt ook hier dat hij hierbij geen feedback heeft ontvangen dat er bepaalde tekortkomingen in zijn opdrachten zaten zodat hij ook de kans niet heeft gekregen om bepaalde zaken te remediëren.

Met betrekking tot het gebrek aan begeleiding betoogt verzoeker nog dat dit het slagen weldegelijk onmogelijk heeft gemaakt. Verzoeker heeft namelijk tijdig (en zelfs ruim op voorhand) alle taken ingediend maar heeft geen feedback gekregen van de stagebegeleider. Bij één opdracht heeft hij de stagebegeleider zelfs explicet gewezen op een probleem met het uploaden terwijl dit ruim voor de deadline was. Hij heeft hierop echter geen reactie gekregen. Voor het overige heeft hij ook mondeling gecommuniceerd over bepaalde eigenheden van de stageplaats (waaronder werfvergaderingen) waarmee er volgens verzoeker door de stagebegeleider verder niks werd gedaan.

Tot slot stipt verzoeker aan dat hij voor de Raad geen nieuwe elementen heeft aangedragen maar louter verduidelijking heeft gegeven bij de e-mail die bij zijn intern beroep werd gevoegd waarmee hij wil aantonen dat hij niet kon rekenen op feedback wat uiteindelijk volgens hem de oorzaak was van de slechte score. Verzoeker benadrukt dat hij verbaasd was over het resultaat voor deze stage, te meer aangezien hij voor zijn vorige stage een goed resultaat behaalde (16/20).

In haar *aanvullende nota* geeft verwerende partij een toelichting bij het e-mailbericht van verzoeker van 28 juni 2022 en de ontvangstbevestiging van de secretaris van de interne beroepsinstantie van 29 juni 2022 die zij bijbrengt. Voor wat betreft het toevoegen van stukken wijst verwerende partij vooreerst op artikel 44, §2 van het OER en stelt dat deze bepaling correct werd toegepast. Verwerende partij bevestigt dat het desbetreffende bericht wel degelijk deel uitmaakte van het intern beroep van verzoeker maar geen deel uitmaakte van het administratief dossier dat zij heeft neergelegd. Met dit bijkomend bericht werd wel degelijk rekening gehouden in de besluitvorming van de interne beroepsinstantie en werd ook beantwoord in de bestreden beslissing. In tegenstelling tot wat verzoeker voorhoudt, werden er in de desbetreffende e-mail louter enkele feitelijkheden vermeld, geen verdere of bijkomende (nieuwe) middelen ontwikkeld. Verwerende partij handhaaft daarom ook haar standpunt omtrent het aanvoeren van nieuwe middelen voor de Raad.

In zijn *aanvullende nota* gaat verzoeker in op de verschillende elementen van de e-mail van 28 juni 2022.

- “Check in @ work” en bijwonen werfvergadering: verzoeker herhaalt dat hij in het mailbericht heeft aangegeven dat “check in @ work” niet werd gebruikt voor de (kleinere) projecten van de stageplaats. Hetzelfde geldt voor de organisatie van werfvergaderingen. Verzoeker stelt dat hij dit ruim op voorhand heeft meegedeeld maar dat hiermee niks werd gedaan door de stagebegeleider, bijvoorbeeld door een alternatief uit te werken. Meer algemeen benadrukt verzoeker dat hij nauwelijks begeleiding heeft gekregen bij de (deel)opdrachten. Uit de bestreden beslissing kan verzoeker evenwel niet afleiden dat dit aspect werd behandeld door de interne beroepsinstantie.
- Vervroeging van de stage: in het mailbericht heeft verzoeker de vraag gesteld om de stage vervroegd te kunnen herdoen. Voor verzoeker was dit een belangrijk element aangezien hij ondertussen een job heeft maar hierop heeft verzoeker vanwege de interne beroepsinstantie geen antwoord ontvangen.
- Verschillende opdrachtomschrijvingen: verzoeker verduidelijkt dat er verschillende opdrachtomschrijvingen circuleerden voor de opdrachten “Toolbox”, “Organisatie Werf” en “Logboek”. Verzoeker leest in de bestreden beslissing dat er verwezen wordt naar een welbepaalde sectie waarin de (juiste) omschrijving terug te vinden is. Volgens verzoeker werd er evenwel geen verder onderzoek gevoerd naar de juistheid van deze omschrijving of de verdere opvolging van de opdrachten door de stagebegeleider. Het antwoord van de interne beroepsinstantie hierover is voor verzoeker dan ook ontoereikend.

Verzoeker besluit dat hij dus geen nieuwe elementen heeft aangehaald voor de Raad maar louter verduidelijking gaf bij wat reeds in de bij het intern beroep gevoegde e-mail van 28 juni 2022 stond. Verzoeker handhaaft zijn standpunt dat zijn intern beroep onvolledig werd behandeld: er zijn elementen die onbesproken zijn gebleven en de resultaten werden niet herbekeken in het licht van de door verzoeker aangehaalde elementen. Verzoeker laakt ook het feit dat hij niet werd gehoord door de interne beroepsinstantie.

Beoordeling

Bij de beoordeling van het verzoekschrift voor de Raad slaat de Raad vooreerst acht op het intern beroepschrift.

In dit beroepschrift leest de Raad twee elementen. Vooreerst stipt verzoeker de ‘puntenbeoordeling’ via het online platform aan. Deze heeft een wegingsfactor van 50%. Verzoeker wijst op het doorslaggevend karakter ervan. Verzoeker stipt aan dat het, naar het oordeel van de persoon die hem tijdens de stage opleidde, onmogelijk om de score “5”, die overeenkomt met uitstekend, te krijgen. In dit kader haalt verzoeker aan dat de stage een leerproces is. Volgens de gebruikte schaal – waarbij 1 staat voor ‘zeer zwak’ en 5 voor ‘uitstekend’ – is een 3 goed, doch slechts een score die net boven de helft ligt. Verzoeker werpt in het intern beroep op dat hij meer dan zijn best heeft gedaan en dat zulks heeft geresulteerd in een score van 27 op 50. Hij geeft aan eerlijk beoordeeld te zijn, doch wijst erop dat het systeem om punten te geven slecht is. Zonder enige ervaring kan men immers geen 5 halen.

Wat de beoordeling van de taken betreft, waaraan ook een wegingsfactor van 50% hangt, wijst verzoeker erop 5 van de 7 opdrachten te hebben gemaakt. Aldus verwacht verzoeker minimum een geslaagde score.

Ten slotte werpt verzoeker in het intern beroepschrift het belang op van een aanpassing van zijn evaluatie omwille van het feit dat hij intussen werk heeft en dit moet stopzetten zo hij niet slaagt.

De Raad stelt vast dat de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij beide argumenten gemotiveerd weerlegt en hierbij niet tot een onredelijk oordeel komt. De evaluatie op zich is een aspect waar de Raad zich niet kan over uitspreken in die zin dat de Raad niet over de bevoegdheid beschikt de betwiste beoordeling naar zich toe te trekken en over te doen. De Raad controleert slechts de regelmatigheid en redelijkheid van de beslissing, maar eigent zich niet de bevoegdheid toe de beoordeling over te doen die door de in de schoot van verwerende instantie aangewezen beoordelaars wordt gemaakt en waarbij deze beoordelaars worden geacht hiertoe over de nodige expertise te beschikken om de evaluatie zonder partijdigheid of vooringenomenheid uit te voeren. Evenmin treedt de Raad in de beoordeling van de interne beroepsinstantie die, zoals *in casu*, de bevoegdheid heeft de beoordeling volledig over te doen.

In de rand hiervan overweegt de Raad dat de beoordelingsschaal waar verzoeker opmerkingen over formuleert tot de pedagogische autonomie van de verwerende partij behoort en ziet de Raad *in casu* geen elementen in het dossier om de schaal als kennelijk onredelijk af te doen.

In het verzoekschrift voor de Raad maakt verzoeker andere opmerkingen ten aanzien van de beoordeling, zoals bevestigd in de beslissing van de interne beroepsinstantie.

Vooreerst verwijst hij naar het feedbackmoment. Tijdens het feedbackmoment zou hij een inzicht hebben gekregen in de criteria die de stagebegeleider heeft gebruikt om de beoordeling van de deelopdrachten op te baseren. Meer bepaald heeft verzoeker het over onduidelijkheid met betrekking tot de evaluatiecriteria omwille van onderscheiden opdrachtomschrijvingen voor dezelfde opdracht.

De vraag rijst voor de Raad in hoeverre verzoeker deze opmerking op ontvankelijke manier kan bijbrengen in het kader van de externe beroepsprocedure. De Raad wil zich, wat het laatste element betreft, welwillend opstellen ten aanzien van verzoeker voor wat het logboek betreft. De Raad vindt een aanknopingspunt tussen dit element en de interne beroepsprocedure in een mail van 29 juni 2022 waarin verzoeker verzoekt om een aantal stukken (een e-mail van 28 juni 2022, met de daarbij horende bijlage) op te nemen bij het dossier voor de interne beroepsinstantie en dit naar aanleiding van het feedbackmoment van 28 juni 2022. Eén van de stukken is het bericht van 28 juni 2022 van verzoeker aan [K.V.M.]. De Raad leest er onder meer het volgende in:

“Verder kreeg ik ook de commentaar dat ik niet beoordeeld werd op het logboek maar dan wel alles heb ingevuld met de template op het leerplatform. Hier staat dan bij de opdracht dat wij kort moeten beschrijven wat wij gedaan hebben met de locatie. Het lijkt me dan heel ongeordend dat er in de 2 secties (opdrachtomschrijving en upload zone) 2 verschillende omschrijvingen staan van opdrachten”.

Verzoeker voert aan dat aangezien de studenten de uploadzone moeten gebruiken en bijgevolg automatisch eerst daar naar kijken. Dit resulteert in twee opdrachtomschrijvingen en dan nog specifiek in de sectie ‘opdracht’.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie in haar beslissing duidelijk heeft gemaakt dat studenten voldoende geïnformeerd zijn over de uit te voeren opdrachten en wijst op de mogelijkheid die verzoeker had tijdens het eindgesprek eventuele vragen die hij hieromtrent

mocht hebben voor te leggen. Hij beschikt toen immers nog over voldoende tijd om wat hij indiende voor de deelopdrachten bij te sturen.

De Raad ziet dan ook niet in hoe de opmerking van verzoeker, waarvan in het dossier overtuigend blijkt dat hij voldoende duidelijk is geïnstrueerd over de opdrachten, zoals geformuleerd in zijn verzoekschrift voor de Raad, ertoe zou kunnen overtuigen dat de opdrachtomschrijvingen misleidend zijn en de evaluatie bijgevolg onregelmatig dan wel onredelijk. De Raad overweegt ten overvloede dat ten aanzien van de analoge opmerking met betrekking tot de “toolbox” op soortgelijke wijze kan worden overwogen. Vooreerst wijst de Raad op de onontvankelijkheid van het door verzoeker met betrekking tot de “toolbox” ontwikkelde middel, nu niets hem belette het argument reeds in het intern beroep te ontwikkelen en het argument niet geconcipieerd is als een reactie op de interne beroepsbeslissing. Verzoeker is van oordeel dat hij ook voor deze opdracht geen eenduidige instructies heeft gekregen. De Raad overweegt evenwel ten overvloede dat de interne beroepsinstantie overtuigend vaststelt dat hij voldoende duidelijk is geïnstrueerd over de opdrachten en zich voor het luik “toolbox” beperkte tot een screenshot van de toolbox, wat niet in overeenstemming is met de beschikbare en toegelichte richtlijnen.

In dit kader merkt verzoeker ook op dat hij onvoldoende begeleiding zou hebben gekregen. Zo beklaagt hij zich er over dat hij niet op initiatief van de lesgever opmerkingen ontving bij opdrachten die hij voor het verstrijken van de deadline had ingediend. Deze opmerkingen zouden verzoeker – die ook zelf noch uitdrukkelijk noch impliciet om feedback verzocht – in staat hebben gesteld de opdrachten bij te sturen, wat hem had toegelaten te slagen.

De Raad leest in het intern beroepsschrift, noch in wat hij hieromtrent heeft nagestuurd, een opmerking betreffende een gebrek aan begeleiding. De Raad ziet geen goede redenen die verzoeker belet hebben dit middel in het kader van het intern beroep op te werpen en oordeelt bijgevolg dat verzoeker het middel niet op ontvankelijke wijze voor het eerst kan bijbrengen in het kader van het extern beroep bij de Raad. Ten overvloede wijst de Raad erop dat zelf zo een gebrek aan begeleiding mocht worden vastgesteld – wat naar het ten overvloede oordeel van de Raad in dit dossier niet het geval is – dit niet *ipso facto* leidt tot een vernietiging van de omwille van een beweerd gebrek aan begeleiding betwiste evaluatie. Ten overvloede overweegt de Raad dat dit slechts het geval kan zijn indien het klaarblijkelijk is dat de student omwille van het gebrek aan begeleiding niet de nochtans intrinsiek in zijn hoofde aanwezige competenties heeft

kunnen demonstreren in de geëvalueerde opdracht, waarbij deze onmogelijkheid het rechtstreekse en onvermijdelijke gevolg is van een gebrek aan begeleiding en een afdoende begeleiding ertoe zou hebben geleid dat de student de competenties waarover hij beschikt wel zou hebben kunnen demonstreren. Ten overvloede overweegt de Raad ook dat verzoeker uit het feit dat hij geen opmerkingen ontving bij de opdrachten die hij voor het verstrijken van de deadline indiende niet zomaar kan afleiden dat hij correct bezig was. Van een student in het hoger onderwijs mag een minimale mate van autonomie worden verwacht, zo meent de Raad ten overvloede, bij het inschatten door de student van de kwaliteit van de opdrachten die hij vervult in het licht van de ontvangen instructies en de nagestreefde eindcompetenties.

De Raad stelt vast dat verzoeker in zijn verzoekschrift voor de Raad ook opmerkingen formuleert bij de opdracht ‘Werfvergadering’. Ook in de e-mail waarmee hij het intern beroepschrift heeft aangevuld wordt hierop gealludeerd. Verzoeker schrijft hierover in het verzoekschrift bij de Raad dat hij een andere opdracht van het stagebedrijf kreeg dan het bijwonen van de vergadering, waardoor hij deze opdracht niet heeft kunnen volbrengen hoewel hij het stagebedrijf mededeelde dat hij de betrokken opdracht moest vervullen. De opdracht zou zijn score kunnen verhogen.

De Raad stelt vast dat de interne beroepscommissie dit thema in zijn beslissing heeft meegenomen en hierbij ook verwijst naar e-mailverkeer. Uit dit e-mailverkeer, onder meer tussen de stagebegeleider in de hogeronderwijsinstelling en de begeleider binnen het stagebedrijf, blijkt dat de bewering van verzoeker dat er geen mogelijkheid was om een werfoverleg bij te wonen, niet correct is. De Raad, zonder zelf in de beoordeling van de competenties van verzoeker te treden, kan op basis van deze informatie uit het argument dat verzoeker bijbracht niet beslissen dat de beslissing van de interne beroepsinstantie met betrekking tot de opdracht die betrekking heeft op een werfvergadering onregelmatig of onredelijk zou zijn.

De Raad treft in het extern verzoekschrift tevens een opmerking aan met betrekking tot de opdracht “Check-in at Work”. Verzoeker heeft deze opdracht niet ingediend. De Raad leest hierover in de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie dat het deel ‘administratieve taken’ niet is ingediend zonder motivering en dat tijdens het evaluatiegesprek door de student als verklaring is meegegeven dat hij geen toegang kreeg tot het veiligheids- en gezondheidsplan van het stagebedrijf. Tevens verklaarde de student dat er geen

werfmelding/check-in at work van toepassing is bij de dag-opdrachten die hij binnen zijn stageopdracht opvolgde. De beroepsinstantie achtte dit, na overleg met de stagebegeleider, niet in overeenstemming met de feiten. Bovendien kon, volgens verwerende partij, het antwoord op de opdrachten gevonden worden los van het feit of de student al dan niet een werfmelding had moeten uitvoeren.

Verzoeker komt op de taak “check-in at work”, die hij ook aanhaalde in de bijkomende e-mail van 28 juni 2022 bij zijn intern beroepsschrift, terug. Hij herneemt hierbij in essentie het argument dat hij aanhaalde in het intern beroepschrift. De Raad leest in het extern verzoekschrift het volgende:

“Hier werd vermeld dat er Check in @ Work gedaan werd bij de sectie burgerlijke bouwkunde. Ik deed wegenonderhoud en hier werden hoogstens dagmeldingen gedaan omwille van de verschillende werven op 1 dag. Aangezien wij mobiele werven hebben werd dit niet toegepast. Enkel dagmeldingen naar de klant toe zodat hij zag wie aanwezig was op de werven. Echter werd hier geen rekening mee gehouden want het moest check in @ work zijn. Dit werd ook alvorens de evaluatie meegedeeld en hier werd echter geen verdere oplossing voor gezocht of alternatief na het duidelijk te verwoorden naar de stagebegeleider”.

De Raad slaat acht op het e-mailverkeer tussen de stagebegeleider en de stagementor binnen het stagebedrijf met betrekking tot ‘check-in at work’. Dit bevestigt de visie niet dat het niet mogelijk zou zijn deze opdracht op zinvolle wijze te maken voor het betrokken stagebedrijf. De Raad ziet geen grond om in redelijkheid te twijfelen aan de juistheid van de inhoud van het e-mailverkeer noch aan de oprechtheid ervan.

Tegen deze achtergrond kan de Raad niet beslissen dat het standpunt van de interne beroepsinstantie met betrekking tot deze taak bij lezing van de argumentatie van verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad niet stand kan houden.

De Raad leest in het verzoekschrift houdende extern beroep ook grote ontgoocheling van verzoeker, onder meer omwille van de impact van het niet slagen voor ‘Stage 2 – Werfleider’ op zijn kansen op de arbeidsmarkt. Verzoeker geeft mee dat hij een kans kreeg van zijn werkgever, die hij nu dient stop te zetten omdat hij nog een stageperiode moet terugkomen. Verzoeker ontwikkelde dit argument ook reeds in intern beroepsschrift. De Raad betreurt dat

de interne beroepscommissie dit aspect niet uitdrukkelijker in de verantwoording van zijn beslissing heeft betrokken. Evenwel is de interne beroepsinstantie, als orgaan van actief bestuur, niet verplicht ieder argument van verzoeker te beantwoorden. *In casu* is aan de formele motiveringsplicht voldaan aangezien alle essentiële argumenten die verzoeker in het intern beroepsschrift heeft opgenomen zijn beantwoord in een argumentatie die de beslissing draagt. Met name had de beroepsinstantie aandacht voor de argumenten die, zo zij in aamerking zouden zijn genomen, tot een voor de student gunstiger beslissing konden leiden. Ten overvloede merkt de Raad daarnaast op dat hij begrip heeft voor de ontgoocheling van verzoeker en zich bewust is van de gevolgen die de studievoortgangsbeslissing kan hebben voor de loopbaanstart van verzoeker. De Raad kan, zo overweegt hij ten overvloede, uit zijn begrip voor de ontgoocheling van verzoeker niet de gevolgtrekking maken dat de beslissing in strijd met de geldende regelgeving, de beginselen van behoorlijk bestuur – met inbegrip van het redelijkheidsbeginsel, is genomen.

Wat de opmerkingen betreft die verzoeker maakt met betrekking tot een opmerking bij de feedback die hij ongepast achtte, stelt de Raad vast dat verzoeker deze aanhaalde in de reeds aangehaalde e-mail van 28 juni 2022 die zijn intern beroepsschrift begeleidde. Hoewel dit argument op ontvankelijke wijze voor de Raad wordt gebracht, moet de Raad vaststellen dat de opmerking tijdens het feedbackgesprek, zelfs zo zij ongepast mocht of kan zijn, niet tot gevolg heeft dat de tijdens de feedback toegelichte evaluatie niet langer regelmatig is of als onredelijk moet worden aangemerkt.

Waar verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad aangeeft misleid te zijn door de opdrachtomschrijving verwijst de Raad naar wat hij met betrekking tot de verschillen die volgens verzoeker in de instructies zitten, heeft overwogen. Wat het door verzoeker ontwikkelde argument van de gebrekkige begeleiding betreft, verwijst de Raad naar zijn overwegingen hierboven, die erin bestaat dat dit middel door de Raad als niet-ontvankelijk wordt aangemerkt en bijgevolg geen verdere rol speelt in de beoordeling van het extern beroep door de Raad. Hetzelfde moet de Raad opmerken betreffende het eerst in de wederantwoordnota bijgebrachte argument dat verzoeker in het kader van het intern beroep niet door de interne beroepsinstantie is gehoord. De Raad overweegt hierbij ten overvloede, dat in de mate waarin het Onderwijs- en Examenreglement van verwerende partij niet in de verplichting voorziet om de verzoeker te horen in het kader van de interne beroepsprocedure, verzoeker in het kader van het intern beroep niet over een recht om te worden gehoord, beschikt. De Raad merkt hierbij

eveneens ten overvloede op dat de rechten van verzoeker in voldoende zijn gewaarborgd door de hoorzitting die de Raad heeft georganiseerd en waar verzoeker ook de kans heeft gekregen zijn argumenten op de door hem gekozen wijze toe te lichten.

De door verzoekende partij bijgebrachte middelen zijn niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 23 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 29 augustus 2022

Arrest nr. 7.922 van 13 september 2022 in de zaak 2022/0270

In zake: Arwen HERYGERS
Woonplaats kiezend te 3190 Boortmeerbeek
Mechelsebaan 35

Tegen: KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te Borsbeeksebrug 36 bus 9
2600 Antwerpen-Berchem
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de “studievoortgangsbeslissing, genomen op 4 juli 2022” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 19 juli 2022 [bedoeld wordt: 8 juli 2022] waarbij de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2022 werd bevestigd en het behaalde resultaat (8/20) voor het opleidingsonderdeel ‘Studio Vrije Kunst 1’ behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

De heer Tom Peeters, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de beeldende kunsten (vrije kunsten)’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Studio Vrije Kunst 1’ komt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2022 werd de studievoortgangsbeslissing van 29 juni 2022 bevestigd en het behaalde resultaat (8/20) voor het opleidingsonderdeel ‘Studio Vrije Kunst 1’ behouden.

Bij aangetekend schrijven van 25 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Afstand

Per e-mail van 19 augustus 2022 deelt verzoekster mee dat ze zich terug wenst te trekken.

De Raad begrijpt dit als een afstand van beroep. Hij ziet geen redenen om deze afstand niet toe te kennen.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.923 van 13 september 2022 in de zaak 2022/0271

In zake: xxx

Tegen: **KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL**
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36 bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 24 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2022 waarbij de initiële studievoortgangsbeslissing van 24 juni 2022 werd bevestigd en het behaalde resultaat (8/20) voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ behouden blijft.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20. De proclamatie vindt plaats op 24 juni 2022.

Verzoekende partij stelde op datum van 30 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2022 werd de beslissing van 24 juni 2022 bevestigd en het behaalde resultaat (8/20) voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ behouden.

De interne beroepsinstantie geeft hierbij de volgende motivering:

“Als gevolg van de afwezigheid van de directeur Onderwijs en Onderzoek, wordt de interne beroepscommissie voorgezeten door de heer [T.F.], directeur onderwisgroep Wetenschappen en Technologie.

De interne beroepscommissie neemt kennis van het dossier.

De student geeft aan dat hij het niet eens is met de beoordeling door de leertrajectbegeleider.

De interne beroepscommissie stelt vast dat de student niet kan slagen omwille van drempel 2.1 ‘Je bouwt de les in de lesvoorbereiding en de uitvoering niet goed op: niet doelgericht en niet stapsgewijs (volgens de correcte didactische principes). Er wordt geen rekening gehouden met het verschil in beginsituatie van de leerlingen: er wordt geen rekening gehouden met leerlingen die niet mee zijn.’

Het beoordelingsformulier praktijk vermeldt:

*“Per cluster lees je een omschrijving van de verwachtingen die de opleiding heeft om op het einde van het academiejaar te kunnen slagen voor praktijk 3. Daarnaast formuleren we voor elk van de clusters drempels. **Wanneer de student handelt volgens één van de drempels kan hij niet slagen.** Ook wanneer een student niet aan de verwachtingen (binnen één of meerdere clusters) voldoet, kan dit leiden tot een onvoldoende. We houden rekening met het globale functioneren van de student in een bepaalde context.”* [eigen benadrukking commissie]

De leertrajectbegeleider motiveert als volgt:

“We werken samen het opgegeven thema ‘water’ uit waardoor je heel wat input en handvatten krijgt om de lessen vorm te geven. Omdat je mentor aangeeft dat je één onderdeel niet mag uitvoeren, laat je de gehele voorbereiding links liggen en schakel je over op ‘de bundel’. Er blijft quasi niet over van de didactiek die we vooropstelden. (een onderzoekend en ontwerpend leren, geen themahoek, weinig concreet materiaal, ...) Een gemiste kans vermits je net wilde groeien op dit vlak.

Al gauw blijkt dat je opnieuw aanloopt tegen het voorbereiden. We maken bovenstaande afspraken om tegemoet te komen aan je noden. Je slaagt er uiteindelijk in om de lesvoorbereidingen tijdig te posten. Inhoudelijk gebeurt dit niet altijd volgens de afspraken. Je zette kleine stapjes in de goede richting, x. Je ontneemt jezelf heel wat groeikansen omdat je te laat in actie schiet.

De lessen worden vaak te weinig diepgaand uitgewerkt. Je hebt te weinig zicht op de horizontale leerlijn waardoor je onvoldoende doelgericht werkt (drempel 2.1)."

Voor wat betreft de cluster waar de drempel zich in situeert ‘Ik creëer krachtige (vak)didactiek’ leest de commissie m.b.t. de drempel:

Mentor:

Wat kan nog beter:

- Terugkoppelen naar de lesdoelen (is mijn doel bereikt?)
- Formulering doelen + koppelen met doelen van het leerplan
- Differentiatie (voornamelijk voor sterke leerlingen)
- Krachtige creatieve lessen maken
- Gestructureerde opdrachten geven (leerlingen weten soms niet wat ze concreet moeten doen => voorbereiding/planning)

... Zo liet je de leerlingen vaak alle oefeningen maken (ook de zwakke leerlingen) en integreerde je weinig differentiatie in je les. Dit had als gevolg dat een zwakkere leerling weinig had geoefend en een sterke leerling snel klaar was en niet wist wat te doen. Hier ben je reeds in gegroeid, maar blijft een werk punt voor jou. Doelgericht werken loopt nog stroef bij jou. Je vond gedurende de hele stage moeilijk kerndoelen te selecteren en deze te koppelen aan doelen van het leerplan (Wat wil jij dat de leerlingen kennen/kunnen op het einde van jouw les? Hoe ga je dit bereiken? Welk persoonsgebonden doel integreer ik?). Naar het einde van de les toe koppelde je vaak niet terug naar je doelen, waardoor je geen overzicht meer had of je doelen wel/niet waren bereikt. Tijdens de lessen Muvo (bv: drama, bodypercussie) verliep dit wel goed. Jammer dat je dit niet kon doortrekken naar de andere lessen. Hier moet je duidelijk nog stappen in zetten. Het stapsgewijs aanbrengen van instructies/informatie verliep in het begin van je stage nog moeilijk. Leuk om te zien dat je hierin bent gegroeid. ...

Jammer dat dit weinig tot nooit in je lesvoorbereiding aanwezig was. Hierdoor wist ik vaak niet wat je concreet ging gebruiken.

De student geeft in zijn beroepsverzoekschrift m.b.t. differentiatie aan:

“Dit was voor mij persoonlijk ook een punt om aan te werken. ... Dit is voor de weinige tijd die restte nog een positieve stap geweest.”

Hij beaamt m.a.w. de observaties van de mentor.

M.b.t. doelgericht werken geeft de student aan:

“Naarmate ik in de toekomst meer lessen zal geven, zal ik nog beter kunnen inschatten hoe ik kan nagaan of de doelen bereikt zijn. Maar dit is al een stap in de goede richting.”

Opnieuw bevestigt de student wat de mentor ter zake stelt.

M.b.t. het overzicht houden of de doelen wel/niet waren bereikt, stelt de student dat hij een blaadje had met de namen van leerlingen die met bepaalde leerstof niet helemaal mee waren. Dat is naar de mening van de commissie niet waar de mentor op doelt. Het is aan de student om aan het einde van de les na te gaan of de doelen die hij koos, of had moeten kiezen, daadwerkelijk behaald zijn.

Hij geeft daaromtrent aan:

“Ook ging ik na de les vaak na of de doelen behaald waren. Dit deed ik door een oefening te laten maken op het wisbordje of mondeling te herhalen wat ze geleerd hebben.”

De commissie stelt echter vast op basis van de feedback in de digitale stagemap dat de mentor de student erop heeft moeten wijzen (meerdere malen) dat hij moest nagaan of de gekozen doelen waren bereikt en hoe de student dat dan moest aanpakken.

De student maakte daarin klaarblijkelijk een groei “een stap in de goede richting” maar laat na systematisch en zonder dat hij erop gewezen moet worden overzicht te houden of de doelen wel/of niet bereikt waren.

De student stelt bovendien:

“naar het einde van de stage toe ging ik meer kijken naar welke oefeningen ik zinvol vond om de doelen te behalen.”

Hieruit blijkt opnieuw dat de student onvoldoende doelgericht lessen opbouwt.

De student stelt dat de horizontale leerlijn duidelijk is voor hem.

Hij verwijst naar de credits behaald voor opleidingsonderdelen die gaan over didactiek van de leergebieden.

Nochtans stelt de commissie vast dat de student moeite heeft kerndoelen te selecteren en die te koppelen aan doelen van het leerplan en geeft de student zelf aan dat hij pas aan het einde van [de] stage *meer ging kijken* welke oefeningen zinvol waren in functie van het te behalen doel.

De interne beroepscommissie komt tot de vaststelling dat de student doorheen alle puntjes kort samengevat aangeeft slecht te zijn begonnen maar een groei te hebben gerealiseerd.

Die groei wordt door de mentor en de leertrajectbegeleider erkend.

De commissie stelt echter vast dat de groei onvoldoende is geweest om de lat te halen. Hij slaagt er niet in aan de vooropgestelde eisen te voldoen.

De student haalt in zijn beroepsverzoekschrift geen elementen aan die van aard zijn de beoordeling te herzien.

De student slaagt er niet in aan te tonen dat hij niet handelde volgens drempel 3.2 waardoor hij niet kan slagen.

De overige pogingen tot weerleggen van wat er in het eindbeoordelingsformulier is opgenomen, zijn naar de mening van de commissie dan ook niet relevant nu hij niet kan slagen omwille van de drempel.

De interne beroepscommissie besluit de studievoortgangsbeslissing te bevestigen. Het behaalde resultaat voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ blijft behouden.”

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 18 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 25 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat de termijnen voor het extern beroep, zoals gestipuleerd in de Codex Hoger Onderwijs, werden nageleefd. Verwerende partij heeft desbetreffende geen opmerkingen.

Daarentegen is het extern beroep onontvankelijk, in de mate waarin dit beroep gericht is tegen de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing van 24 juni 2022. Deze beslissing is vervangen

door de beslissing van de interne beroepsinstantie en is derhalve uit de rechtsorde verdwenen, zodat tegen die oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing geen extern beroep mogelijk is.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hier niet op in.

Beoordeling

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 24 juni 2022 waarbij hij de score van 8 op 20 heeft gekregen voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3 (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2022 waarbij de beslissing van 24 juni 2022 werd bevestigd en het behaalde resultaat (8/20) voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk 3’ werd behouden (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 72 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: ‘OER’) blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op een schending van de materiële motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij niet geslaagd is omdat de drempel 2.1 van de leerlijn:

“Je bouwt de les in de lesvoorbereiding en de uitvoering niet goed op: niet doelgericht en niet stapsgewijs (volgens de correcte didactische principes). Er wordt geen rekening gehouden met het verschil in beginsituatie van de leerlingen: er wordt geen rekening gehouden met leerlingen die niet mee zijn.”

Verzoeker betrekt vervolgens zijn kritiek op verschillende aspecten van deze drempel:

- Voor wat betreft het doelgerichte aspect, erkent verzoeker dat het doelgericht lessen maken aan het begin van de eindstage een werkpunt was. Verzoeker stelt dat hij hier evenwel mee aan de slag is gegaan: bij het maken van lesvoorbereidingen heeft hij steeds drie kerndoelen genoteerd. Zowel zijn mentor als zijn leertrajectbegeleider zagen dit als een positieve groei ten opzichte van de voorgaande stage. Het stellen van zinvolle kerndoelen was volgens verzoeker een stap in de goede richting; met het kerndoel voor ogen ging verzoeker dan bekijken op welke wijze dit het best kon worden uitgewerkt en hij verwijst hiervoor naar zijn lesvoorbereidingen. Verzoeker is ook met de tips van de stagmentor omtrent het behalen van de doelen aan de slag gegaan. Ook zocht verzoeker naar manieren om het doel aan het einde van de les terug te koppelen alsook na te gaan of de leerlingen het doel hebben behaald. Ook hiervoor verwijst verzoeker naar zijn lesvoorbereidingen. Verzoeker meent ook dat, in tegenstelling tot wat de leertrajectbegeleider stelt, hij de horizontale leerlijn wel degelijk kent aangezien hij credits heeft behaald voor alle opleidingsonderdelen die handelen over de didactiek van de leergebieden.
- Over het stapsgewijs aspect betoogt verzoeker vervolgens dat zijn mentor zelf aangeeft een groei te hebben gezien in het stapsgewijs aanbrengen van informatie en instructies.
- Met betrekking tot de verschillen in de beginsituatie geeft verzoeker nog aan dat hij de beginsituatie in elke lesvoorbereiding heeft neergeschreven en hiermee rekening heeft gehouden tijdens de les. Verzoeker dacht ook mee na over de zorgwerking en ging in dialoog met de zorgleerkracht. Verzoeker geeft enkele concrete voorbeelden van de wijze waarop hij met het verschil in beginsituatie is omgegaan en verwijst hierbij ook naar zijn lesvoorbereidingen. Volgens verzoeker heeft de leertrajectbegeleider beaamd dat hij tijdens zijn lessen ook inzette op het variëren van werk- en groeperingsvormen.

Verder gaat verzoeker in op de feedback over zijn “WO”-lessen. Zoals volgens verzoeker ook blijkt uit het beoordelingsformulier hebben deze lessen tijdens de eindstap een groei doorgemaakt: verzoeker maakte een themahoek, liet de leerlingen experimenteren met materiaal en probeerde systemen zichtbaar en duidelijk voor te stellen.

Tot slot betoogt verzoeker samenvattend dat het onderwijs een voortdurend leerproces is. Verzoeker meent dat hij wel degelijk aan de verwachtingen voldoet. Verzoeker benadrukt dat hij de kracht en motivatie heeft om aan zichzelf te werken en zichzelf te verbeteren in kleine stappen zodat hij kan uitgroeien tot een goede leerkracht, ondanks de tegenslagen en fouten die hij heeft gemaakt. Dat laatste heeft hij zijsns inziens voldoende getoond en laten zien dat er goede leerkracht in hem schuilt die weet wat belangrijk is in het werkveld.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker het merendeel van zijn argumenten niet heeft voorgelegd aan de interne beroepsinstantie, minstens zonder aanduiding van een concreet voorbeeld of verwijzing naar een lesvoorbereidingsformulier. Het gaat meer bepaald om het argument van verzoeker met betrekking tot het “niet stapsgewijs” zijn waarbij de mentor zou hebben aangegeven een groei gezien te hebben in het stapsgewijs aanbrengen van informatie en instructies. Het gaat ook om sommige argumenten met betrekking tot het “geen rekening houden met het verschil in beginsituatie”, zoals de “sneller klaar taken”, het variëren van werk- en groeperingsvormen of het zelfstandig laten verbeteren van sterke leerlingen die sneller klaar zijn. In die omstandigheden was de interne beroepsinstantie niet in de mogelijkheid om daar nader op in te gaan. In het kader van de externe beroepsprocedure kan van de Raad niet worden verwacht dat zij de beoordeling, die de interne beroepsinstantie niet kon doorvoeren, alsnog in haar plaats te doen. De overige argumenten heeft verzoeker wel opgeworpen voor de interne beroepsinstantie maar verzoeker geeft volgens verwerende partij in zijn extern beroepsschrift echter niet aan in welke mate de interne beroepsinstantie daar niet zou op zijn ingegaan of geen adequaat antwoord op zou hebben gegeven. Verzoeker beperkt zich aldus tot het louter herhalen van de argumenten van zijn intern beroepsschrift zonder kritiek te formuleren op de argumenten van de interne beroepsinstantie.

Verder stipt verwerende partij aan dat uit de eindbeoordeling van de leertrajectbegeleider in het beoordelingsformulier blijkt dat verzoeker niet aan alle verwachtingen van de clusters heeft voldaan en evenmin drempel 2.1. heeft behaald. Ook uit de feedback van de stagementor en de leertrajectbegeleider met betrekking tot de cluster “Ik creëer krachtige (vak)didactiek” (waartoe

drempel 2.1. behoort) blijkt dat verzoeker nog heel wat werkpunten had. Volgens verwerende partij geeft verzoeker met betrekking tot deze cluster ook zelf toe dat hij nog werkpunten had, wat blijkt uit zijn intern en extern beroepsschrift. Volgens verwerende partij tracht verzoeker met zijn extern beroep aan te tonen dat er sprake is van een positieve groei. Dit wordt door verwerende partij niet ontkend: die groei wordt door de mentor en de leertrajectbegeleider erkend. De groei is evenwel onvoldoende geweest om aan alle verwachtingen binnen de clusters te voldoen en om de toegekende drempel 2.1. ongedaan te maken. De interne beroepsinstantie heeft het beperkte karakter van de groei aangetoond en geoordeeld dat ondanks de groei sommige verwachtingen niet zijn behaald en sommige werkpunten niet zijn opgelost. Verzoeker brengt geen elementen bij die tot een andere conclusie zouden kunnen leiden.

Tot slot argumenteert verwerende partij dat het loutere verwijt van verzoeker dat hij zijn resultaten niet begrijpt omdat die niet volgens zijn verwachtingen waren, zonder feitelijke ondersteuning niet kan leiden tot nietigverklaring. Verzoeker dient voldoende concreet en precies aan te tonen hoe zijn belangen zijn geschaad. De bewering dat de evaluatie voor bepaalde activiteiten niet volwaardig werd meegeteld in de evaluatie van de stage leidt niet tot een nietigverklaring wanneer verzoeker niet aantoont dat dat wel gebeurd zou zijn, de evaluatie van de stage hoger zou zijn geweest dan momenteel het geval was. Verwerende partij benadrukt ook dat de Raad zich niet in de plaats kan stellen van de onderwijsinstelling en zijn bevoegdheid bij het sanctioneren van overtredingen van algemene beginselen van behoorlijk bestuur is beperkt tot kennelijke schendingen. Voor wat betreft het redelijkheidsbeginsel, kan de Raad enkel kennelijk onredelijke beslissingen vernietigen. Een sanctie die als zwaar wordt beschouwd maar net binnen de grenzen van de redelijkheid valt, wordt niet vernietigd. Het komt aan een verzoeker die de onredelijkheid aanvoert toe om deze concreet aan te tonen met een duidelijke bewijsvoering. *In casu* meent verwerende partij dat verzoeker hieraan niet is tegemoet gekomen zodat het voor de Raad ook niet mogelijk is om te beslissen dat verwerende partij aan de groei van verzoeker voorbij zou zijn gegaan en aldus kennelijk onredelijk zou hebben beslist. Verwerende partij besluit dat het eindcijfer van verzoeker op een weloverwogen wijze tot stand is gekomen en daarbij rekening werd gehouden met alle elementen. Het extern beroep van verzoeker is aldus ongegrond.

In zijn *wederantwoordnota* voert verzoeker aan dat de interne beroepsinstantie inzage had in zijn digitaal dossier, waar ook alle lesvoorbereidingen en beoordelingen terug te vinden waren. De interne beroepsinstantie heeft volgens verzoeker ook enkele van deze lesvoorbereidingen

geopend. Verzoeker meent ook dat hij alle argumenten die hij voor de Raad heeft aangebracht ook al aan de interne beroepsinstantie had voorgelegd en is hij in zijn extern beroepsschrift ingegaan op de argumenten van de interne beroepsinstantie.

Verder geeft verzoeker aan dat het hedendaags onderwijs ook blijft groeien zodat het ook logisch is dat leerkrachten groeipunten hebben. Dat iemand groeipunten heeft, betekent volgens verzoeker niet dat die persoon onbekwaam zou zijn om les te geven.

Tot slot stelt verzoeker dat zijn leertrajectbegeleider niet alle lesvoorbereidingen heeft bekeken om tot een grondige beoordeling te kunnen komen. Dit kan volgens verzoeker geverifieerd worden aan de hand van zijn digitale stagemap.

Beoordeling

Doe gericht lessen opbouwen in de lesvoorbereiding en de uitvoering

Volgens artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan de student in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

De *stagegids* wordt meegeleerd aan de student bij aanvang van het opleidingsonderdeel. Uit niets blijkt dat verzoeker geen tijdige kennis zou hebben gekregen van de stagegids, verzoeker beweert ook niet dat dat laattijdig zou zijn gebeurd.

Via de stagegids kan de student doorklikken naar het *beoordelingsformulier*. Het beoordelingsformulier (stuk 6 van het administratief dossier) vermeldt dat er voor elk van de clusters drempels geformuleerd worden en dat wanneer de student handelt volgens één van de drempels, hij niet kan slagen. Vervolgens verwijst het beoordelingsformulier uitdrukkelijk naar de volledige “*leerlijn Praktijk EBALO*”, om een zicht te krijgen op de verwachtingen doorheen de drie jaren van opleiding en de drempels. (zie ook stuk 8 van het administratief dossier)

Via de stagegids kan de student ook doorklikken naar het volledige document “leerlijn Praktijk EBALO”. (stuk 9 van het administratief dossier). Daar is een uitgebreide toelichting van elke drempel terug te vinden.

In zijn intern beroepschrift citeert verzoeker uit het beoordelingsformulier “praktijk”, zoals ingevuld door de stagementoren en de leertrajectbegeleider. Bijgevolg gaat de Raad ervan uit dat dit document hem bekend was bij het instellen van het intern beroep.

Met andere woorden was verzoeker op het ogenblik van het instellen van zijn intern beroep op de hoogte van het gegeven dat hij volgens het beoordelingsformulier onder drempel 2.1 bleef, en was hij evenzeer op de hoogte van de inhoud van drempel 2.1. Uit de voor hem beschikbare documenten kon verzoeker perfect afleiden dat hij volgens de opleiding niet in staat was doelgericht lessen op te bouwen in de lesvoorbereiding en de lesuitvoering.

Nochtans ontwikkelt verzoeker in zijn intern beroepschrift nergens het argument dat uit zijn lesvoorbereidingen zou blijken dat hij wél doelgerichte lessen weet op te bouwen. Deze grief voert verzoeker pas aan in zijn extern verzoekschrift. Conform artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs is deze grief dan ook nieuw want laattijdig en onontvankelijk.

Bovendien, en eigenaardig genoeg, erkende verzoeker in zijn intern beroepschrift zijn werkpunten inzake doelgericht handelen, waarbij hij wel benadrukte dat hij een zekere groei doormaakte. Dat ligt overigens in lijn met de bewoordingen in het eindevaluatiedocument, waar verzoeker deze werkpunten zelf benoemt. In zijn extern verzoekschrift poogt verzoeker daarentegen aan te tonen dat hij wél doelgericht handelde tijdens de stage. In dat opzicht is het middel bijgevolg ook nieuw en onontvankelijk.

Voor het overige herinnert de Raad eraan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoeker niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet onredelijk hebben gehandeld.

In dat kader stelt de Raad vast dat de bestreden beslissing motiveert waarom verzoeker onvoldoende doelgericht handelt, waarbij de interne beroepscommissie onder meer de bevindingen van de stagementor citeert en daarna overweegt:

“M.b.t. doelgericht werken geeft de student aan:

“Naarmate ik in de toekomst meer lessen zal geven, zal ik nog beter kunnen inschatten hoe ik kan nagaan of de doelen bereikt zijn. Maar dit is al een stap in de goede richting.”

Opnieuw bevestigt de student wat de mentor ter zake stelt.

M.b.t. het overzicht houden of de doelen wel/niet waren bereikt, stelt de student dat hij een blaadje had met de namen van leerlingen die met bepaalde leerstof niet helemaal mee waren. Dat is naar de mening van de commissie niet waar de mentor op doelt. Het is aan de student om aan het einde van de les na te gaan of de doelen die hij koos, of had moeten kiezen, daadwerkelijk behaald zijn.

Hij geeft daaromtrent aan:

“Ook ging ik na de les vaak na of de doelen behaald waren. Dit deed ik door een oefening te laten maken op het wisbordje of mondeling te herhalen wat ze geleerd hebben.”

De commissie stelt echter vast op basis van de feedback in de digitale stagemap dat de mentor de student erop heeft moeten wijzen (meerdere malen) dat hij moest nagaan of de gekozen doelen waren bereikt en hoe de student dat dan moest aanpakken.

De student maakte daarin klaarblijkelijk een groei “een stap in de goede richting”, maar laat na systematisch en zonder dat hij erop gewezen moet worden overzicht te houden of de doelen wel/niet bereikt waren.

De student stelt bovendien:

“Naar het eind van de stage toe ging ik meer kijken naar welke oefeningen ik zinvol vond om de doelen te behalen.”

Hieruit blijkt opnieuw dat de student onvoldoende doelgericht lessen opbouwt.”

Verzoeker gaat niet op deze motieven.

Verzoeker wijst op de groei die hij gedurende de stage heeft doorgemaakt op het vlak van doelgericht handelen. De bestreden beslissing erkent wel degelijk deze groei, maar stelt tegelijk vast dat verzoeker onvoldoende is gegroeid om de vooropgestelde competentie te behalen. Verzoeker lijkt daar niets tegenin te brengen, buiten de verwijzing naar zijn lesvoorbereidingen. Dit argument is echter, zoals hoger al uiteengezet, onontvankelijk.

Ten slotte betwist verzoeker de stelling van de stagementor, dat hij de horizontale leerlijn niet kent. Daarmee gaat verzoeker voorbij aan het antwoord dat de bestreden beslissing biedt op dat argument:

“De student stelt dat de horizontale leerlijn duidelijk is voor hem.

Hij verwijst naar de credits behaald voor opleidingsonderdelen die gaan over didactiek van de leergebieden.

Nochtans stelt de commissie vast dat de student moeite heeft kerndoelen te selecteren en die te koppelen aan doelen van het leerplan en geeft de student zelf aan dat hij pas aan het einde van [de] stage *meer ging kijken welke oefeningen zinvol waren in functie van het te behalen doel.*”

Het middelonderdeel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

Stapsgewijs lessen opbouwen in de lesvoorbereiding en de uitvoering (volgens de correcte didactische principes)

Verzoeker citeert zijn stagementor, die stelt dat verzoeker is gegroeid in het stapsgewijs aanbrengen van informatie.

Daarbij vermeldt verzoeker evenwel niet het gehele citaat, dat is weergegeven op p. 2 van de bestreden beslissing. De stagementor stelt immers uitdrukkelijk:

“Het stapsgewijs aanbrengen van instructies/informatie verliep in het begin van je stage nog moeilijk. Leuk om te zien dat je hierin bent gegroeid. ... Jammer dat dit weinig tot nooit in je lesvoorbereiding aanwezig was. Hierdoor wist ik vaak niet wat je concreet ging gebruiken.”

De interne beroepscommissie overweegt vervolgens dat verzoeker inderdaad gegroeid is tijdens de stage, maar dat deze groei onvoldoende is om de vooropgestelde competenties te bereiken.

Verzoeker weerlegt noch de hierboven weergegeven bevindingen van de stagementor, noch die van de interne beroepscommissie.

Dit middelonderdeel is ongegrond.

Rekening houden met het verschil in beginsituatie van de leerlingen

In zijn intern beroepschrift geeft verzoeker zelf aan dat differentiatie tussen de leerlingen nog een werk punt is. Pas in zijn extern verzoekschrift betwist verzoeker dat hij onvoldoende zou differentiëren, met onder andere verwijzingen naar zijn lesvoorbereidingen, gesprekken met de zorgjuf en citaten van zijn leertrajectbegeleider.

Dit alles heeft verzoeker niet voorgelegd aan de interne beroepscommissie, zodat deze daarop dan ook niet heeft kunnen antwoorden. Daarentegen voert verzoeker deze argumenten voor het eerst aan in zijn extern verzoekschrift, zodat ze conform artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs laattijdig en dus onontvankelijk zijn.

Overige elementen in het enig middel

De uiteenzetting die verzoeker in zijn verzoekschrift geeft onder het puntje “terugkoppeling feedback WO lessen”, is niet gericht tegen enig motief in de bestreden beslissing. Minstens

houdt verzoeker het daar bij een louter ontkennen dat hij de vooropgestelde competenties niet heeft bereikt. Dat is evenwel onvoldoende om tot de onregelmatigheid van de bestreden beslissing te kunnen besluiten.

In zijn wederantwoordnota haalt verzoeker aan dat de stagebegeleider slechts enkele maar niet alle lesvoorbereidingen heeft geraadpleegd om tot een grondige beoordeling te komen. Dat argument heeft verzoeker niet aangevoerd in zijn intern beroepschrift, zodat het conform artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs laattijdig en dus onontvankelijk is.

Voorts stelt verzoeker in zijn wederantwoordnota, en voor het eerst in de externe procedure, dat de interne beroepscommissie evenmin rekening zou hebben gehouden met alle lesvoorbereidingen. De interne beroepscommissie zou immers maar een paar lesvoorbereidingen hebben geopend in de digitale stagemap. Het is evenwel, mede gelet op de rechten van verdediging van de verwerende partij en het essentieel schriftelijk karakter van de procedure voor de Raad, vaste rechtspraak dat de verzoekende partij ook in de wederantwoordnota geen nieuwe middelen kan aanvoeren. Het argument is bijgevolg onontvankelijk.

Het enig middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

VI. Anonimisering

In zijn *wederantwoordnota* vraagt verzoeker de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Melissa Thijs **Elsbeth Loncke**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.924 van 13 september 2022 in de zaak 2022/0272

In zake: Annelien VAN BOCKSTAEL
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Maaltebruggestraat 301

Tegen: HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend te 9000 Gent
Henleykaai 3R
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: werken vanuit het zorgcontinuüm’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Eva Bral, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: werken vanuit het zorgcontinuüm’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie geeft hierbij de volgende motivering:

“De interne beroepsinstantie stelt het volgende vast:

- studente is ingeschreven in de opleiding educatieve bachelor in het kleuteronderwijs (verkort programma), zij ondertekende haar contract opleidingsprogramma digitaal (contract opleidingsprogramma, bijlage 1);
- de student behaalde een 8/20 voor het opleidingsonderdeel *stage: werken vanuit het zorgcontinuüm* (studieoverzicht, bijlage 2);
- dit opleidingsonderdeel telt 24 studiepunten, een tweede examenkans is niet mogelijk (studiefiche, bijlage 3);
- de evaluatie gebeurt op het einde van het stage-opleidingsonderdeel, op basis van het stagedossier in Chamilo (richtlijnen, p. 12, bijlage 4);
- stagebegeleiders van HOGENT zijn de beoordelaars van de stage, de verslagen van de mentoren zijn adviserend (richtlijnen, p. 12, bijlage 4):
  - stagebegeleider [A.D.] deed een stagebezoek op 14/03 en 16/05 in de stageschool [...] (respectievelijk begeleidingsverslagen, bijlagen 5 en 7);
  - stagebegeleider [L.C.] deed een stagebezoek op 31/03 in de stageschool [...] (begeleidingsverslag, bijlage 6);
  - stagebegeleider [A.D.] maakte de evaluatiekaart op (evaluatiekaart, bijlage 8),
  - [A.K.] was de mentor voor de stageperiode (mentorenverslag, bijlage 9);
- na elk stagebezoek was er een gefaseerd gesprek tussen mentor en stagebegeleider en studente. Hiervan werd een kort verslag opgenomen op de begeleidingsverslagen en werden werkpunten en afspraken geformuleerd (bijlagen 5, 6 en 7). Er is geen discrepantie tussen de opmerkingen van de mentor en de stagebegeleiders. Ze komen tot gelijkaardige vaststellingen die gedurende de stage aan de studente werden gecommuniceerd. De studente had aldus de mogelijkheid aan de slag te gaan met de werkpunten;

- bij tussentijdse evaluatie, zoals weergegeven op de stage-evaluatiekaart van studente in de eerste kolom, toont de studente tekorten voor verschillende einddoelstellingen binnen verschillende leerlijnen. Deze tekorten werden uitgebreid gemotiveerd en met de studente besproken tijdens het tussentijds evaluatiegesprek op 20/04/2022;
- bij eindevaluatie, zoals weergegeven op de stage-evaluatiekaart van studente, toont de studente essentiële tekorten op twee leerlijnen: (a) zorg en (b) krachtig leren (evaluatiekaart, bijlage 8). Deze leerlijnen werden als ‘eerder onvoldoende’ beoordeeld: dit betekent dat de studente er niet in slaagt de minimale verwachtingen van de einddoelstellingen van deze leerlijnen voor dit modeltraject op zelfstandige basis te tonen. Ten opzichte van de tussentijdse evaluatie is groei vast te stellen, doch niet afdoende om op elke leerlijn minimaal ‘voldoende’ te scoren;
  - o binnen de leerlijn zorg vertoont de studente op de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject een aantal werkpunten voor twee aspecten, m.n. ‘creatie van een veilig klasklimaat’ en ‘creatie van een bevorderend opvoedingsklimaat’ (evaluatiekaart, p. 10 en 11, bijlage 8). Er werd wel groei vastgesteld t.o.v. de tussentijdse evaluatie;
  - o binnen de leerlijn zorg beheert de studente de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject onvoldoende voor het aspect diversiteitsdenken (evaluatiekaart, p. 9, 10 en 12, bijlage 8). Deze beoordeling werd onder meer als volgt gemotiveerd:
    - *Je bent op dit moment zoekende om een grondig beeld te krijgen van de kleuters en om gericht in te spelen op de kleuters: welke kleuters benader je individueel, welke kan je in groep aanspreken. Het zorgverhaal is nog weinig transparant in jouw functioneren. Je kan nog meer initiatief nemen om zorg met de relevante partners te bespreken. De voorbeelden die je duidt in het eindgesprek getuigen van te weinig inzicht in het systematisch aanpakken van individuele doelen. Je beschrijft eerder geïsoleerde acties;*
  - o binnen de leerlijn krachtig leren vertoont de studente op de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject een aantal werkpunten voor twee aspecten, m.n. ‘doelgerichte taalontwikkeling’ en ‘geïntegreerd aanbieden van leerinhouden’ (evaluatiekaart, p. 14, bijlage 8). Er werd wel groei vastgesteld t.o.v. de tussentijdse evaluatie;
  - o binnen de leerlijn krachtig leren beheert de studente de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject onvoldoende voor de aspecten ‘ontwerp van een krachtige leeromgeving vanuit een weloverwogen visie’ en ‘voorzien in een gedifferentieerd aanbod’ (evaluatiekaart, p. 12-16, bijlage 8). Deze beoordeling werd onder meer als volgt gemotiveerd:

- *zoek echter nog naar diepere lagen in jouw activiteiten (opentrekken naar andere leergebieden, uitbreiden van leerkansen). Observeer de kleuters in hun spel en probeer dan vanuit die doelen impulsen aan te bieden. Selecteer focusdoelen op basis van de ontwikkeling en de interesse van de kleuters (vb. geletterdheid). Je hebt hier nog te veel sturing bij nodig.*
- *ga niet onmiddellijk naar jouw doel, maar werk stapsgewijs. Uit het verslag van de mentor blijkt dat je nog meer moet leren focussen om diepgang te creëren. Durf hierin kritisch te zijn. Zet jouw voelspieren op, vang signalen op en maak bewuste keuzes binnen jouw aanbod;*
- *het aanbieden van een rijke basisomgeving blijft echter wel een uitdaging. Het aanbod is onvoldoende overdacht en uitgediept. Dit sluit voor een deel aan bij het doelgericht werken: focus je op focusdoelen en trek die door in jouw aanbod. Je hebt het moeilijk om los te komen van themagericht werken. De differentiatie in jouw hoeken is te beperkt uitgewerkt;*
- *doe nieuwe, doelgerichte impulsen. Het is onduidelijk hoe je inzet op multimedia-gebruik. In jouw SEK geef je aan dat de vooropgestelde doelen moeilijk te realiseren waren (door planningsproblemen);*
- *je kan echter meer inzetten op het samen evalueren met de kleuters (proces, product) zodat je hier meer samen met hen verder op kunt bouwen;*
- *uit jouw reflecties blijkt dat je het moeilijk vindt om kleuters gemotiveerd te maken voor activiteiten die je aanbiedt (in kring of hoeken). Jouw klas heeft heel wat noden op vlak van zorg, waardoor die elementen ervoor zorgen dat de realisatie van jouw activiteiten in het gedrang komen. Hanteer meer non-verbale, muzische tools, beweging om in interactie met kleuters te treden. Vermijd chaos. Je blijft hierin zoeken. Je hebt deze aanpak nog niet eigen gemaakt;*
- *kijk naar de kleuters, stem je aanbod en aanpak af op de kleuters. Dit doe je nu nog onvoldoende diepgaand. Selecteer doelen specifiek voor een bepaalde groep kleuters. Je kan dit nog te weinig zelfstandig. Vertoon inzicht in de leerlijnen. Je zet hier stappen vooruit, maar je hebt nu nog te weinig de kleuters voor ogen;*
  - *de eindevaluatie zoals weergegeven op de evaluatiekaart is gebaseerd op vaststellingen van beide stagebegeleiders en van de mentor op de stageschool;*
- *om een credit te behalen voor dit opleidingsonderdeel, moet de studente minimaal een voldoende halen op elke leerlijn. Bovenstaande toont aan dat dit niet het geval is.*

De interne beroepscommissie besluit dat de punten voor het opleidingsonderdeel stage: werken vanuit het zorgcontinuüm correct tot stand gekomen zijn en afdoende werden gemotiveerd.”

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 14 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 25 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat de beslissing van de interne beroepscommissie overeenkomstig artikel 44, §4 van het onderwijs- en examenreglement in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing, die uit het rechtsverkeer verdwijnt. Deze beslissing kan derhalve niet meer het voorwerp uitmaken van een procedure voor de Raad zodat het verzoek, in zoverre het is gericht tegen de initiële beslissing als onontvankelijk moet worden aanzien.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster hierop niet expliciet in.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 27 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: werken vanuit het zorgcontinuüm’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 44, §4 van het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER) blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het materieel motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stipt aan dat het stageverslag van haar mentor over het algemeen veel positiever is dan het evaluatieverslag van haar stagebegeleider.

Verzoekster merkt ook op dat in de interne beroepsbeslissing staat genoteerd dat haar mentor en haar stagebegeleider tijdens de bezoekmomenten telkens op dezelfde golflengte zaten. Volgens verzoekster is er toch een groot verschil tussen beide eindverslagen, wat de indruk geeft dat de stagebegeleider en mentor weliswaar inhoudelijk op dezelfde golflengte zitten, maar dit uit zich niet in de evaluatie die ze daaraan koppelen.

In haar *antwoordnota* licht verwerende partij vooreerst de toepasselijke regelgeving toe. Overeenkomstig de studiefiche is het opleidingsonderdeel opgebouwd uit vijf leerlijnen: ‘communiceren’, ‘professionalisering’, ‘zorg’, ‘krachtig leren’ en ‘maatschappelijk, internationaal en intercultureel participeren’. In de richtlijnenbundel wordt de wijze van evalueren uiteengezet.

Voor de stage van verzoekster waren er twee stagebegeleiders en één stagementor. Het dossier dat werd samengesteld omvat drie verslagen van de stagebegeleiders, het verslag van de mentor en het eindevaluatieverslag. In tegenstelling tot wat verzoekster voorhoudt, is de interne beroepsinstantie op een zorgvuldige wijze tot een gemotiveerde beslissing gekomen.

Verwerende partij benadrukt dat alle verslagen werden ingekijken. Zowel de positieve punten als de negatieve punten werden geëvalueerd. Verwerende partij wijst erop dat de mentor een adviserende rol heeft. De eindbeslissing komt aan de betrokken lectoren toe.

Daarnaast bevat het verslag van de mentor niet alleen positieve elementen, maar worden ook verschillende werkpunten weerhouden, voornamelijk bij het onderdeel ‘krachtig leren’. Dit verslag ligt bovendien in lijn met de bevindingen van de stagebegeleiders.

Verwerende partij stipt aan dat de tussentijdse evaluatie alsook de eindevaluatie volkomen in lijn liggen van de verslagen van de mentor en stagebegeleiders. De stage-evaluatiekaart maakt per leerlijn melding van een aantal einddoelstellingen. Per gedragsindicator wordt het resultaat hiervan aangegeven in kleur, waarbij de kleurcode (rood-oranje-groen-blanco) betrekking heeft op het bereikte niveau van de einddoelstellingen. De eindevaluatie slaat op het al dan niet bereikt hebben van deze eindcompetenties.

Volgens verwerende partij sluit het feit dat voor bepaalde onderdelen een voldoende score wordt behaald of dat zich een positieve evolutie zou hebben voorgedaan, niet uit dat voor één of meer evaluatiecriteria het vereiste niveau niet werd behaald, met een negatieve eindscore tot gevolg. Ze wijst erop dat de student minimaal een voldoende moet behalen op elke leerlijn, wil hij een credit behalen voor dit opleidingsonderdeel. Verzoekster heeft echter een onvoldoende behaald voor twee van de vijf leerlijnen (leerlijn ‘zorg’ en leerlijn ‘krachtig leren’). Volgens verwerende partij werden deze tekorten ook afdoende gemotiveerd. Zo wordt per leerresultaatslijn per evaluatiecriterium de tussentijdse motivering aangevuld met de eindmotivering, die verwerende partij vervolgens citeert.

In haar *wederantwoordnota* verwijst verzoekster naar de richtlijnenbundel, waarin is opgenomen dat enkel indien verwerende partij van oordeel is dat de mentor de beoogde stagecompetenties niet of onvoldoende gemotiveerd heeft beoordeeld, het verslag van de mentor niet (of niet volledig) in rekening kan worden gebracht. Dit is volgens verzoekster niet van toepassing: haar mentor heeft haar bevindingen wel afdoende gemotiveerd. Bijgevolg moet het verslag van de mentor in rekening worden gebracht. Dit is volgens verzoekster onvoldoende gebeurd.

Verzoekster vindt het opvallend dat de door de mentor vermelde werkpunten vaak zijn overgenomen en geciteerd in de eindevaluatie van haar stagebegeleider, terwijl de positieve punten schijnbaar genegeerd worden. Meer nog, ze worden ten onrechte omgezet in “onvoldoende”. De eindevaluatie van de stagebegeleider is bijgevolg in strijd met het verslag van de mentor. Er werd onvoldoende rekening gehouden met het advies voor een positieve eindbeoordeling van haar mentor. Dat er werkpunten vermeld staan op het stageverslag van haar mentor vindt verzoekster evident. Niemand krijgt een stageverslag zonder werkpunten.

Beoordeling

De Raad herinnert eraan dat hij zijn appreciatie over de prestaties van verzoeker niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet onredelijk hebben gehandeld.

Uit de reglementering in punt 11 van de ‘Richtlijnenbundel Praktijk’ blijkt dat de stagebegeleiders bevoegd zijn voor de eindbeoordeling (stuk 3, bijlage 4 van het administratief dossier). Het is naar het oordeel van de Raad niet onredelijk om de doorslaggevende beoordelingsbevoegdheid bij de stagebegeleiders te leggen als blijkt dat deze zich ook duidelijk tijdens de stage een beeld hebben kunnen vormen van de stagecompetenties van de student en dat hiervan een neerslag is te vinden in het dossier. De Raad acht het wel noodzakelijk dat in het kader van een dergelijk evaluatiesysteem, waarbij de beoordeling van de stagebegeleiders doorslaggevend is mede op grond van eigen beoordelingselementen, deze eindbeoordeling inhoudelijk in stand kan blijven in het licht van de vaststellingen uit de verslagen van de stagementoren.

Als er met andere woorden een inhoudelijke discrepantie blijkt dan moet hiervoor een redelijke verklaring vorhanden zijn. De Raad benadrukt verder dat er bij een beoordeling van stages een zwaardere motiveringsplicht rust op de onderwijsinstelling. De motivering van de stagebegeleiders moet duidelijk maken in welke mate er al dan niet rekening is gehouden met de evaluatie van de mentor en waarom de evaluatie van de mentor geen positieve weerklank heeft gevonden in de eindevaluatie.

Volgens de stage-evaluatiekaart behaalt verzoekster een onvoldoende op de leerlijnen “zorg” en “krachtig leren” (stuk 3, bijlage 8 van het administratief dossier). *In casu* stelt de Raad vast dat zowel de stagementor als de stagebegeleiders dezelfde werkpunten aanhalen met betrekking tot deze leerlijnen:

- Leerlijn “krachtig leren”. In het mentorenverslag omschrijft de mentor uitgebreid verschillende werkpunten voor verzoekster (stuk 3, bijlage 9 van het administratief dossier), die overeenstemmen met wat de stagebegeleider vaststelt. Zo schrijft de stagementor:
  - “Probeer voor jezelf nog verder uit te diepen wat je precies wilt bereiken met de dingen die je aanbiedt in die specifieke groep of voor een specifiek kind.”
  - “Probeer niet op alles tegelijk in te spelen want dan verlies je diepgang omdat je controle verliest. Maak duidelijke keuzes en ga hiermee aan de slag. Hoe bouw je op, wat wil je precies bereiken, durf ook kritisch te zijn. Speel niet zomaar op alles in, durf ook kritische vragen te stellen naar de kinderen.”
  - “Probeer hier aandacht voor te houden door een goede voorbereiding. Wat kan je aan? Denk goed na over [combinaties] die je maakt.”
  - “Let op voor chaos, verlies jezelf hier niet in. Wees consequent en hou dit vol. Vooral tijdens kringmomenten. Muziek, versjes, herkenbare signalen waarmee je iets aangeeft, korte tussendoortjes kunnen hierbij helpen. Blijf aandacht geven aan je tempo en vlotte, duidelijke overgangen!”
  - “Blijf dit volhouden. Overloop stap per stap. Voor wie, waarmee, hoe, waarom, . . . Luister en kijk hiervoor goed naar de kinderen. Dit kan soms al door hele kleine aanpassingen.”
  - “Probeer hen nog meer aan bod te laten komen op momenten zoals de eerste werktijd ’s ochtends. Zo kan je soms al te weten komen wat ze eventueel willen tonen of vertellen in de kring en gaat het vlotter.”
  - “Blijf werken op de verdieping van je aanbod. Zorg ervoor dat dit overzichtelijk blijft voor jezelf. Maak duidelijke keuzes en ga hiermee grondig aan de slag.”
- Leerlijn “zorg”. De stagementor noteerde geen werkpunten voor deze leerlijn in het mentorenverslag, dat is opgesteld aan het einde van de stage.

Uit het begeleidingsformulier, opgesteld door de stagebegeleider na afloop van het stagebezoek van 31 maart 2022, blijkt evenwel dat de stagementor op dat moment duidelijke werkpunten formuleerde ten aanzien van verzoekster met betrekking tot deze leerlijn (stuk 3, bijlage 6 van het administratief dossier). Zo valt te lezen dat de stagementor in een gesprek met de student een uitgebreide opsomming gaf van werkpunten (zie p.12 van dit begeleidingsformulier voor deze concrete opsomming). In het navolgende samenvattend gesprek tussen stagementor, verzoekster en stagebegeleider werd dan onder “werkpunten” duidelijk genoteerd:

“Zorg en differentiatie komen niet tot uiting (idem bezoek 1) en zal dus actief op moeten ingezet worden in de tweede periode.”

- In de stage-evaluatiekaart motiveert de stagebegeleider [A.D.] zeer uitgebreid haar beoordeling van elke vooropgestelde competentie. Zowel in de motivering van de beoordeling van de leerlijn “zorg” als in die van de leerlijn “krachtig leren” verwijst zij bovendien naar de beoordeling van de stagementor (p. 10-11 en 15-16). Zij heeft dus wel degelijk rekening gehouden met de beoordeling van de stagementor. Dat in het mentorenverslag, dat opgesteld wordt aan het einde van de stage, geen werkpunten meer worden vermeld inzake de leerlijn “zorg”, belet de stagebegeleider niet om verzoekster toch een onvoldoende toe te kennen voor deze leerlijn, gelet op de uitgebreide motivering die zij daarvoor geeft in de stage-evaluatiekaart en waaruit blijkt dat zij het standpunt van de mentor in haar besluitvorming heeft betrokken. De inhoud van deze motieven lijkt verzoekster bovendien niet te betwisten.

Het klopt dat de stagementor niet alleen werkpunten, maar ook positieve punten aanhaalt. Dat doet de stagebegeleider trouwens ook. Het feit dat de verzoekende partij op een aantal punten positief werd geëvalueerd, die volgens haar onvoldoende tot uiting kwamen in de stage-evaluatiekaart, heeft nochtans niet tot gevolg dat, gelet op de punten waar een negatieve evaluatie werd gegeven, de betwiste evaluatie onredelijk is. De competenties die de verzoekende partij niet behaald heeft, volstaan om de bestreden beslissing afdoende te motiveren.

De bestreden beslissing schendt noch het materieel motiveringsbeginsel, noch het zorgvuldigheidsbeginsel, noch het redelijkheidsbeginsel.

Het middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van het materieel motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat ze een enorme groei heeft doorgemaakt in de laatste weken. Ze heeft alle doelstellingen behaald die moesten worden behaald.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat de interne beroepsinstantie terecht heeft vastgesteld dat op sommige vlakken verbetering of groei vast te stellen was na de tussentijdse evaluatie, maar dat nog steeds de minimale verwachtingen van de einddoelstellingen van twee leerlijnen niet werden bereikt. Zowel voor de leerlijn ‘zorg’ als voor de leerlijn ‘krachtig leren’ werden twee gedragsindicatoren met een code oranje (werkpunten – te bereiken niveau niet behaald) beoordeeld. Vervolgens werd voor leerlijn ‘zorg’ één gedragsindicator met een code rood (onvoldoende) beoordeeld. Voor leerlijn ‘krachtig leren’ gaat het om een code rood voor twee gedragsindicatoren. Volgens verwerende partij worden alle tekorten gemotiveerd. Waar positieve evoluties worden weergegeven, worden de tekorten en mankementen uitvoerig uiteengezet. Verwerende partij wijst er nog op dat ook de mentor verschillende bemerkingen betreffende de leerlijn ‘krachtig leren’ heeft geformuleerd.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster op dat de code rood regelmatig voorkomt in de eindevaluatie bij de leerlijnen ‘zorg’ en ‘krachtig leren’. Deze worden evenwel afgewisseld met codes groen en oranje. Tijdens feedbackmomenten werd verzoekster bovendien geprezen om het feit dat ze een sterke groei heeft doorgemaakt doorheen haar traject. Er was een meer moeizaam begin, maar ze kende een sterke evolutie in de tweede helft van haar stage. Deze groei wordt evenwel slechts in beperkte mate vermeld in de tekstuele motivatie en wordt geenszins weerspiegeld in de kleurcodes. Ze krijgt immers nog altijd code rood.

Beoordeling

De Raad heeft in het verleden reeds geoordeeld dat een groei van de student doorheen het opleidingsonderdeel op zich niet genoeg is om te kunnen slagen voor dat opleidingsonderdeel. De groei moet dermate significant zijn zodat de student de vooropgestelde competenties ook effectief verwezenlijkt.

De interne beroepsinstantie erkent in de bestreden beslissing uitdrukkelijk dat verzoekster doorheen de stage een groei heeft doorgemaakt, maar dat deze groei onvoldoende is om te kunnen slagen. Daarbij verwijst de interne beroepscommissie naar de stukken van het

administratief dossier, zoals de stagebegeleidingsverslagen en de stage-evaluatiekaart, die een uitgebreide motivering bevatten waarom verzoekster de vooropgestelde competenties niet heeft kunnen bereiken. Verzoekster erkent bovendien dat er tussentijds feedback is geweest over haar werkpunten, zodat zij een remediëringsskans heeft gehad.

Bijgevolg is het middel ongegrond.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroeft op een gebrekkige begeleiding, alsook een schending van het materieel motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster merkt op dat ze tijdens de stage meermaals feedback heeft gekregen, zowel van haar stagebegeleider [A.D.] als van haar mentor [A.K.]. Ze is van mening dat ze zichzelf goed kan inschatten en dat ze haar eigen sterkes en werkpunten goed kent. Volgens verzoekster hebben zowel haar stagebegeleider als haar mentor aangegeven dat ze telkens actief aan de slag ging met de gekregen feedback.

Tijdens het laatste evaluatiemoment heeft verzoekster aan haar stagebegeleider [A.D.] gevraagd of haar prestaties zouden volstaan om te slagen voor het opleidingsonderdeel, en wat ze concreet nog kon doen om een positief cijfer te kunnen behalen. Volgens verzoekster heeft haar stagebegeleider toen bevestigd dat ze zou slagen als ze nog zou werken aan de leerlijnen ‘zorg’ en ‘krachtig leren’ (verdere uitdieping van het zorgbeleid, persoonlijke doelen bij kinderen, differentiatie). Verzoekster stelt dit te hebben gedaan. Er werd nadien echter geen extra bezoekmoment meer ingepland om de verdere groei te observeren. Als er nog onvoldoende zekerheid zou zijn geweest inzake de eindevaluatie, zou verzoekster veronderstellen dat er net wel nog een extra bezoekmoment werd voorzien. Het is dan ook enkel de mentor [A.K.] die verzoekster tijdens de finale stageweeken heeft geobserveerd.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij erop dat bij de beoordeling wel degelijk rekening werd gehouden met de positieve en negatieve tendensen. Deze worden aangehaald in de

eindbeoordeling, maar wegen niet op tegen de negatieve elementen en evoluties. De tekorten zijn bovendien telkens uitvoerig gemotiveerd.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekster dat ze na haar laatste feedbackmoment nog hard heeft gewerkt om verder te groeien tijdens de laatste twee stageweken. Ze heeft zich ontzettend hard ingezet om nog te verbeteren op de punten die haar stagebegeleider op dat moment aanhaalde en ze heeft alle concrete tips van haar stagebegeleider opgevolgd. Dit werd echter niet meer vastgesteld door de stagebegeleider omdat er geen extra bezoekmoment meer werd ingepland. Bij de eindevaluatie werd bovendien de positieve evaluatie van de mentor, die verzoekster tot op de laatste stagedag heeft geobserveerd niet opgevolgd.

Verzoekster stipt aan dat niet afdoende duidelijk werd gecommuniceerd dat ze het risico liep een onvoldoende voor haar stage te behalen. Ze kreeg op het laatste feedbackmoment de indruk dat, als ze zich nog hard zou inspannen om de laatste werkpunten aan te pakken, de kans reëel was dat ze een voldoende zou behalen.

Beoordeling

Verzoekster vermeldt in haar intern beroepsschrift dat zij tijdens het laatste stagebezoek van de stagebegeleider de feedback kreeg dat zij al veel gegroeid was en haar stage tot een goed eind zou kunnen brengen door nog verder te groeien in haar werk punt zorg en de persoonlijke doelstellingen van de kinderen. Daar voegt ze aan toe dat zij hiervoor haar uiterste best heeft gedaan om hier zover mogelijk in te groeien en het werk punt aan te pakken.

Voor zover verzoekster daar in haar extern verzoekschrift aan toevoegt dat de stagebegeleidster na dit stagebezoek geen extra observatiemoment meer heeft ingelast zodat enkel de stagementor haar tijdens de laatste weken kon beoordelen, voert verzoekster een grief aan, die zij niet heeft ontwikkeld in het intern beroepsschrift. Volgens artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan de student in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde, *quod non in casu*.

Wat betreft de door verzoekster aangehaalde groei, verwijst de Raad naar hetgeen hij daarover heeft uiteengezet bij de beoordeling van het tweede middel.

De Raad herinnert er verder aan dat een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt omwille van een gebrekige begeleiding, behoudens in uitzonderlijke omstandigheden. Zoals de Raad in zijn eerdere rechtspraak uiteengezet heeft, is er enkel sprake van uitzonderlijke omstandigheden indien deze omstandigheden van die aard zijn dat de betrouwbaarheid van de beoordeling in het gedrang komt.

De begeleidingsplicht impliceert onder meer dat de student tussentijdse feedback op de prestaties moet ontvangen en dat daaruit duidelijk moet blijken wat de werkpunten zijn en waarom, zodanig dat de student de kans heeft om zich op die punten te remediëren. Verzoekster betwist niet dat dit *in casu* gebeurd is.

Eén en ander betekent evenwel niet dat er een verplichting zou gelden om tussentijds al mee te delen wat de gevolgen kunnen zijn van de (te remediëren) werkpunten en om dus tussentijds al aan de student mee te delen dat er aan het einde van de stage een onvoldoende zal volgen op bepaalde competenties of zelfs het gehele opleidingsonderdeel indien hij of zij de werkpunten niet zou remediëren.

Het middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

D. Vierde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vierde middel beroept op een schending van het materieel motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de interne beroepsinstantie vooral heeft gekeken naar het eindverslag van haar stagebegeleider [A.D.], zonder voldoende rekening te houden met het contrast tussen dit verslag en dat van haar mentor. Het verslag van de stagebegeleider is echter enkel gebaseerd op momentopnamen, zonder finaal observatiemoment.

Verzoekster stelt dat de ombudsman haar ook al heeft bevestigd dat haar stagebegeleider het cijfer niet wil herzien. Het proces-verbaal geeft bovendien de indruk dat de interne beroepsinstantie dit oordeel heeft gevolgd zonder een grondige heroverweging.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat het verslag van de mentor niet alleen positieve elementen bevat, maar dat ook verschillende werkpunten worden weerhouden, voornamelijk bij de leerlijn ‘krachtig leren’. Dit verslag is volgens verwerende partij ook niet tegenstrijdig aan de bevindingen van de lectoren. Bovendien liggen zowel de tussentijdse evaluatie als de eindevaluatie volkomen in de lijn van de verslagen van de mentor en de stagebegeleiders.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat verwerende partij niet antwoordt op de door haar aangehaalde tegenstrijdheden.

Beoordeling

Ingevolge de devolutieve werking van het georganiseerd bestuurlijk beroep, dat het beroep bij de interne beroepscommissie van verwerende partij is, voert de interne beroepscommissie een eigen onderzoek van de zaak uit en komt haar beslissing vervolgens in de plaats van de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing, die dan uit de rechtsorde verdwijnt. De interne beroepscommissie is daarbij niet verplicht de motieven of zelfs de strekking van de oorspronkelijke beslissing te volgen, uiteraard op voorwaarde dat de interne beroepscommissie haar beslissing neemt met eerbiediging van de wettelijke en reglementaire regels en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Verzoekster verduidelijkt niet waaruit zou blijken dat de interne beroepscommissie geen grondige heroverweging van het dossier heeft doorgevoerd. De Raad ziet op het eerste gezicht geen reden om dit aan te nemen, nu de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing duidelijk motiveert waarom zij het standpunt van verzoekster niet volgt en zich daarbij baseert op een klaarblijkelijk volledig administratief dossier.

Bovendien gaf verzoekster in haar intern beroepsschrift niet concreet aan waarin het “contrast” zou zitten tussen de beoordeling van de stagementor en die van de stagebegeleider. Zij verwees

enkel naar “het stageverslag”. In die omstandigheden en gelet op de duidelijke motivering van de bestreden beslissing, kan het de interne beroepscommissie niet verweten worden geen rekening te hebben gehouden met het “contrast”.

Bijkomend verwijst de Raad naar zijn beoordeling van het eerste middel, waaruit blijkt dat hij evenmin een contrast of discrepantie ziet tussen de beoordeling van de stagebegeleider en die van de stagementor. Minstens is afdoende gemotiveerd waarom de stagebegeleider in haar eindoordeel een onvoldoende geeft op de leerlijn “zorg”, terwijl de mentor in het mentorenverslag geen melding meer maakt van de werkpunten die zij daaromtrent in de tussentijdse feedback had geformuleerd.

Het middel is ongegrond.

E. Vijfde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vijfde middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat ze een score van 8/20 niet correct vindt. Een score van 9/20 zou niet worden gegeven en verzoekster zou haar prestatie zeker met een score van 10/20 beoordelen. Ze beseft dat ze nog werkpunten heeft, maar ze acht zich meer dan voldoende bekwaam om te starten als kleuteronderwijzer. Door ervaring op te doen zal ze overigens nog verder groeien in haar functie.

Verzoekster wijst erop dat ze tijdens deze stage veel heeft bijgeleerd. Ze is klaar om in het werkveld te stappen. Dit wordt volgens haar bevestigd door het feit dat de school waar ze dit jaar stage deed haar een job heeft aangeboden voor het volgend schooljaar.

Verder verduidelijkt verzoekster dat ze al een aantal keer eindstage heeft gedaan voor de Bachelor Kleuteronderwijs. Bijgevolg heeft ze al voldoende stage-ervaring opgedaan. Daarnaast deed verzoekster ook al enkele vervangingen. Ze werkt ook al jaren in de buitenschoolse kinderopvang, waardoor ze dagelijks met kinderen werkt. Dat verzoekster deze

studies jarenlang heeft gecombineerd met haar werk, toont volgens haar aan hoe sterk haar motivatie is en hoe volhardend ze is. Verzoekster wil echt graag leerkracht worden.

Verzoekster vindt de opmerking die tijdens het feedbackmoment volgend op de bekendmaking van de examenresultaten werd gemaakt (dat ze haar wel zien passen in de functie van kleuteronderwijzer, maar dat het “nog een beetje te vroeg is”), dan ook onverdedigbaar.

Verwerende partij gaat hierop niet in in haar *antwoordnota*.

In haar *wederantwoordnota* verduidelijkt verzoekster dat ze dit academiejaar al voor de vierde keer eindstage deed voor de opleiding kleuteronderwijs. Na haar tweede eindstage ging ze ook in beroep, maar werd haar verzoek niet ontvankelijk verklaard omdat het één dag te laat was ingediend. Ze wijst op haar vaste job in de buitenschoolse kinderopvang, meerdere vervangopdrachten, het aanbod van een job door haar stageschool en stelt dat het feit dat enkele werkpunten zwaarder zouden doorwegen dan de motivatie, haar doorzettingsvermogen en haar bereidheid om te luisteren naar de feedback en hiermee telkens aan de slag te gaan ronduit onredelijk is.

Beoordeling

Daar waar verzoekster een score van 8 op 20 niet correct vindt en zij zichzelf zeker een score van 10 op 20 zou geven, herinnert de Raad eraan dat een student de eigen onderwijskundige inzichten niet in de plaats kan stellen van die van de onderwijsinstelling. De overtuiging van de student dat de toegekende score incorrect is, is op zich onvoldoende om tot de onregelmatigheid van de bestreden beslissing te besluiten.

Dat verzoekster een jobaanbieding kreeg van de stageschool toont evenmin aan dat zij de vooropgestelde competenties van het opleidingsonderdeel “Stage: werken vanuit het zorgcontinuum” heeft verwezenlijkt. Hetzelfde geldt voor verzoeksters argumenten dat zij al een aantal keer eindstage deed voor de Bachelor Kleuteronderwijs en daarom meent dat zij al voldoende stage-ervaring heeft opgedaan, dat zij al enkele vervangingen deed en dat zij al jaren in de buitenschoolse kinderopvang werkt en dagelijks met kinderen werkt.

Ten slotte beweert verzoekster dat haar tijdens het inzagemoment is meegeleid dat de opleiding haar wel ziet passen in de functie van kleuteronderwijzer maar dat “het nog een beetje te vroeg is”. Dit vindt zij onverdedigbaar na vier keer eindstage te hebben gedaan. Verzoekster heeft dit argument niet aangevoerd op intern beroep, zodat het conform artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs onontvankelijk is voor de Raad.

Het middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

F. Zesde middel

Uit de *wederantwoordnota* kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een zesde middel beroeft op een schending van het materieel motiveringsbeginsel.

Ze voert immers aan dat de kleurcode groen die op eerdere evaluatiemomenten wél werd gegeven voor de specifieke gedragsindicatoren aanduidt dat ze op een bepaald ogenblik tijdens haar stage wel degelijk kon functioneren op het voor deze leerlijn gewenste niveau. Dit bewijst dan weer dat ze alle gedragsindicatoren wel degelijk voldoende beheerst. Een daaropvolgende momentopname waarbij minder goed gepresteerd wordt, kan volgens haar het reeds geobserveerde gedrag niet ongedaan maken. De groene of oranje kleurcodes tonen aldus aan dat verzoekster wel degelijk in staat is om (mits ondersteuning) het gewenste niveau te behalen.

Verder is verzoekster van mening dat de eindsynthese inconsequent is, en niet in lijn met de kleurcodes. Zo kreeg ze namelijk soms de kleurcode rood, terwijl “Steun nodig hebben bij het realiseren van een aantal competenties” (zoals in de eindsynthese staat genoteerd) gelijk zou moeten staan aan kleurcode oranje (“De student vertoont op de gedragsindicatoren die horen bij het modeltraject een aantal werkpunten. De student slaagt er nog niet in dit gedrag op zelfstandige basis te tonen.”).

Beoordeling

Verzoekster voegde bij haar extern verzoekschrift de stage-evaluatiekaart als stuk 2. Dit stuk was haar dus al bekend op het ogenblik van het instellen van haar extern beroep.

Nochtans heeft verzoekster in haar verzoekschrift geen argumentatie ontwikkeld over de kleurcodes die de stagebegeleider hanteert in de stage-evaluatiekaart, noch heeft zij aangevoerd

dat een momentopname waarbij minder goed gepresteerd wordt, reeds geobserveerd gedrag niet ongedaan kan maken.

Deze grieven, voor het eerst aangevoerd in de wederantwoordnota, raken niet aan de openbare orde en hebben evenmin betrekking op de wijze waarop het intern beroep is behandeld. Bijgevolg voert verzoekster ze laattijdig aan en zijn zij onontvankelijk conform artikel II.294, § 2, in fine van de Codex Hoger Onderwijs.

Het middel is onontvankelijk.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde

stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.920 van 12 september 2022 in de zaak 2022/0276

In zake: Paula DRUWÉ
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Rurik Van Landuyt
kantoor houdend te 9500 Geraardsbergen
Astridlaan 83
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend te 9000 Gent
Henleykaai 3R
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, bijgestaan door advocaat Rurik Van Landuyt, en advocaat Eva Bral, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: werken vanuit het zorgcontinuüm’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 30 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie geeft hierbij de volgende motivering:

“De interne beroepsinstantie stelt het volgende vast:

- studente is ingeschreven in de opleiding *educatieve bachelor in het lager onderwijs* en ondertekende haar opleidingscontract digitaal (contract opleidingsprogramma, bijlage 1);
- de studente behaalde een 8/20 voor het opleidingsonderdeel *stage: werken vanuit het zorgcontinuüm* (studieoverzicht, bijlage 2);
- dit opleidingsonderdeel telt 21 studiepunten, een tweede examenkans is niet mogelijk (studiefiche, bijlage 3);
- de evaluatie gebeurt op het einde van het stage-opleidingsonderdeel, op basis van het stagedossier in Chamilo. De stagebegeleiders van HOGENT zijn de beoordelaars van de stage (richtlijnen, p.12, bijlage 4);
- de toewijzing van de stageplaats gebeurde door de praktijkcoördinator van het opleidingscentrum Basisonderwijs (richtlijnen, p.8);
- de studente formuleerde geen relevante bezwaren tegen de stageplaats die haar werd toegewezen, die mogelijkheid is nochtans voorzien;
- het opleidingscentrum basisonderwijs heeft het volste vertrouwen in het netwerk van ontvangende scholen waarmee wordt samengewerkt;
- de functieomschrijving van de mentor staat duidelijk beschreven in de richtlijnen (richtlijnen, p.21, bijlage 4);
- het feit dat de directie een vraag heeft gesteld aan de studente om voor de klas te staan, is geen bewijs van het feit dat de studente de competenties heeft behaald van het opleidingsonderdeel *stage: werken vanuit het zorgcontinuüm*;
- de stage kende volgend verloop (bijlage 5):
  - periode 1 – 7/3/2022-25/03/2022 – [...] – zesde leerjaar – stagementor [N.d.P.] – stagebezoek door [K.D.] (stagebegeleider HOGENT) op 22/03/2022
  - periode 2 – 19/4/2022-13/05/2022 – [...] – tweede leerjaar – stagementoren [S.C.] en [S.J.] – stagebezoek door [B.D.R.] (stagebegeleider HOGENT) op 04/05/2022

- tijdens beide stagebezoeken hebben de stagebegeleiders telkens een begeleidingsverslag opgemaakt (bijlagen 7 en 9). In deze begeleidingsverslagen staan per leerlijn de vaardigheden en attitudes genoteerd. Bij iedere verwachting of attitude heeft de stagebegeleider positieve punten en werkpunten genoteerd op basis van de vaststellingen tijdens het stagebezoek. In beide verslagen werden na stagebezoek werkpunten geformuleerd betreffende de leerlijnen communiceren, professionalisering, zorg en krachtig leren.
- na elke lesobservatie volgde een gesprek met de studente waarbij feedback werd gegeven en werkpunten werden geformuleerd. Na dit gesprek kon de studente direct aan de slag om deze werkpunten weg te werken (toelichting bijlage 11);
- het is de bedoeling dat werkpunten, die besproken zijn tijdens het stagebezoek, zijn weggewerkt bij het tweede bezoek. Uit het begeleidingsverslag van [B.D.R.] (bijlage 9) en zijn bijkomende toelichting (bijlage 11) bleek dit echter niet het geval te zijn;
- na elke stageperiode wordt door de begeleidende mentor(en) een verslag opgemaakt. Zowel het mentorenverslag na periode 1 als het mentorenverslag na periode 2 tonen een genuanceerd beeld waarbij zowel de positieve punten als de werkpunten van de studente worden benoemd en gemotiveerd. De mentorenverslagen zijn adviserend van aard (richtlijnen, p.12, bijlage 4). De bevindingen van mentor [N.d.P.] kunnen geenszins worden beschouwd als doorslaggevende factor bij de beoordeling. De oorzaak van het niet slagen voor een stage-opleidingsonderdeel bij één van de mentoren leggen, is geen correcte weerspiegeling van de werkelijkheid. De studente kon aan de slag met de geformuleerde werkpunten door de stagementor en na stagebezoek in periode 2 en had alle mogelijkheden om in periode 2 aan te tonen dat ze deze werkpunten had aangepakt;
- de bewering dat er ‘onrechtvaardig geëvalueerd is’ is niet correct: de evaluatie is verlopen conform de richtlijnen en op basis van:
  - de stagemap
  - de begeleidingsverslagen van de mentoren (bijlagen 6 en 8)
  - de begeleidingsverslagen van de stagebegeleiders van HOGENT (bijlage 7 en 9)
  - een feedbackgesprek na de stagebezoeken
  - de evaluatie SEK (stage-evaluatiekaart) (bijlage 10);
- de stage-evaluatiekaart (eindevaluatie) van de studente toont essentiële tekorten op vier van de vijf leerlijnen: ‘communiceren’, ‘professionaliseren’, ‘zorg’ en ‘krachtig leren’; de studente kreeg de score ‘eerder onvoldoende’. Dit betekent dat de studente minstens een deel van de gedragsindicatoren die horen bij deze leerlijnen onvoldoende beheert. Per leerlijn is de motivering opgenomen. Samenvattend zijn in de eindsynthese de belangrijkste werkpunten opgenomen. De eindevaluatie is overduidelijk gebaseerd op bevindingen van

- mentoren en stagebegeleiders gedurende de volledige stage (periode 1 en periode 2). De positieve evolutie werd meegenomen bij eindbeoordeling;
- op basis van al deze elementen is gebleken dat de studente op het moment van de eindevaluatie nog niet over alle competenties beschikt om het diploma van de educatieve bachelor in het lager onderwijs te behalen;
  - om een credit te behalen voor dit opleidingsonderdeel, moet de studente *minimaal een voldoende halen op elke leerlijn*. Bovenstaande toont aan dat dit niet het geval is.

De interne beroepscommissie besluit dat de punten voor het opleidingsonderdeel *stage: werken vanuit het zorgcontinuüm* correct tot stand gekomen zijn en afdoende werden gemotiveerd.”

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 14 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 20 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekster voert in een eerste middel een schending van de stagerichtlijnen aan.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat mentor [N.d.P.] onvoldoende en/of laattijdig communiceerde. Zij was later arbeidsongeschikt wegens ziekte. Voor verzoekster was het bijzonder moeilijk om de stage in deze omstandigheden af te werken. Zo kreeg ze bijvoorbeeld de onderwerpen voor een lesvoorbereiding 14 dagen te laat.

Volgens verzoekster heeft de mentor de vooropgestelde richtlijnen niet gevolgd door (1) een gebrekkige communicatie en (2) verzoekster alleen voor de klas te laten staan, waardoor geen begeleiding werd voorzien en er geen werkpunten konden worden aangebracht. Aangezien de onderwijsinstelling hiervoor aansprakelijk is, kan zij verzoekster hiervoor niet bestraffen via negatieve evaluaties met opsomming van werkpunten waarvan zij geen kennis heeft.

Verzoekster stelt vast dat verwerende partij verwijst naar de procedures die verzoekster had kunnen voeren, maar zij stelt tegelijk het grootste vertrouwen te hebben in het netwerk van ontvangende scholen. Verzoekster merkt op dat zij niet in de mogelijkheid was om bezwaar aan te tekenen tegen de stageplaats of stagementor, zoals de interne beroepsinstantie suggereert.

Pas na de stage werd het voor verzoekster duidelijk dat de mentor door gezondheidsproblemen geen antwoord gaf op e-mails met vragen over de stage, noch feedback gaf. Volgens haar was de mentor eigenlijk niet in staat om naast het lesgeven ook nog een stagiair te begeleiden. Zij gaf ook opdrachten, zoals het maken van filmpjes als vervanging voor lessen, die vervolgens niet werden goedgekeurd door verwerende partij. Verzoekster heeft hieraan nochtans veel tijd besteed.

De directie heeft verzoekster bovendien gevraagd om, nadat de mentor arbeidsongeschikt was geworden nadat zij door klachten van ouders uit de klas werd weggehaald, de rest van het schooljaar in het zesde leerjaar te staan. Dit werd geapprecieerd door de leerlingen, ouders en directie. Volgens verzoekster bewijst dit haar bekwaamheid. Ze heeft meer dan haar stageverplichting volbracht en heeft veel ervaring opgedaan.

Verwerende partij licht in haar *antwoordnota* vooreerst de toepasselijke regelgeving en wijze van evalueren toe. Overeenkomstig de studiefiche is het opleidingsonderdeel opgebouwd uit vijf leerlijnen: ‘communiceren’, ‘professionalisering’, ‘zorg’, ‘krachtig leren’ en ‘maatschappelijk, internationaal en intercultureel participeren’. Daarnaast is er nog een luik ‘fysieke gezondheid van jezelf en anderen’ en gaat het opleidingsonderdeel ook in op de kinderrechten.

In de richtlijnenbundel wordt de wijze van evalueren uiteengezet. De stage-evaluatiekaart maakt per leerlijn melding van een aantal einddoelstellingen. Per gedragsindicator wordt het resultaat hiervan aangegeven in kleur, waarbij de kleurcode (rood-oranje-groen-blanco)

betrekking heeft op het bereikte niveau van de einddoelstellingen. De eindevaluatie slaat op het al dan niet bereikt hebben van deze eindcompetenties. Om een credit te verwerven, moet de student minstens een voldoende behalen op elke leerlijn.

Verzoekster liep stage gedurende twee periodes, met telkens een andere stagementor en stagebegeleider. Het dossier dat werd samengesteld omvat twee verslagen van de stagebegeleiders, de verslagen van de mentoren en het eindevaluatieverslag. In tegenstelling tot wat verzoekster voorhoudt, kan er volgens verwerende partij geen sprake zijn van een vermeende tekortkoming aan begeleiding of ondersteuning.

Als er zich al problemen hadden voorgedaan, had verzoekster dit reeds tijdens het academiejaar moeten aankaarten via de geëigende kanalen binnen de faculteit of bij de ombudsdiens. Dergelijke melding had reeds de ernst of de grondheid ervan kunnen aantonen. Volgens verwerende partij is er geen sprake van een fout of nalatigheid in haar hoofde.

Volgens verwerende partij gaat dit middel ook volledig voorbij aan de realiteit / essentie in deze zaak, met name dat tekorten werden vastgesteld in beide stageperiodes én dat zowel lectoren als mentoren tekorten hebben vastgesteld. Dit resulteerde in een onvoldoende voor vier van de vijf leerlijnen. Verwerende partij verduidelijkt in dit verband ook dat de mentorenverslagen louter adviserend van aard zijn. Na de eerste stageperiode volgde feedback en kon verzoekster aan de slag met de aangehaalde werkpunten. Tijdens de tweede stageperiode was echter geen merkbare verbetering zichtbaar, wat blijkt uit de toelichting van de stagebegeleider tijdens de tweede stageperiode.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat de mentor specifiek volgende inbreuken aangaande de stagereglementering maakte: (1) verzoekster regelmatig alleen voor de klas laten staan, (2) onvoldoende gebruik maken van het feedbackschrift, waardoor verzoekster onvoldoende werkpunten kreeg om zichzelf te verbeteren en om op verder te bouwen, (3) niet of laattijdig antwoorden op e-mails of sms-berichten in verband met de stage, (4) minder dan een week voor de stage de lesonderwerpen en het thema van de stage meedelen aan verzoekster en (5) de beginsituatie van de leerlingen onvoldoende kennen, zodat de mentor die ook niet kon schetsen voor verzoekster als zij daarom vroeg.

Verzoekster benadrukt dat zij ondanks het gebrek aan voldoende begeleiding van haar mentor quasi slaagde in de verschillende onderdelen. Ze moet dan ook worden geacht te hebben voldaan aan de vooropgestelde leerresultaten voor het geheel van de opleiding. Het onderwijs- en examenreglement voorziet in de mogelijkheid om in uitzonderlijke omstandigheden te beslissen dat iemand geslaagd is, ook al voldoet de student niet volledig aan de vooropgestelde criteria.

Waar verwerende partij aanstipt dat het opleidingsonderdeel uit verschillende onderdelen bestaat, wijst verzoekster erop dat de onderdelen afzonderlijk moeten worden beoordeeld en er een concrete motivering moet worden gegeven. Volgens haar werd in de motivering geen rekening gehouden met de specifieke omstandigheden.

Ten slotte merkt verzoekster op dat een klacht over de mentor bij de hogeschool haar in een nog slechtere positie zou hebben gebracht.

Beoordeling

Uit de ECTS-fiche blijkt dat het opleidingsonderdeel “Stage: werken vanuit het zorgcontinuüm” loopt tijdens trajectschijf 3. De richtlijnenbundel verduidelijkt dat de stage loopt gedurende 9 weken. Deze stage valt *de facto* uiteen in twee onderdelen, *in casu* een stage in het zesde leerjaar (stageonderdeel 1) en een stage in het tweede leerjaar (stageonderdeel 2).

Nog volgens de ECTS-fiche gebeurt de evaluatie van het opleidingsonderdeel volgens een “geïntegreerde evaluatie” buiten het examenrooster, op basis van observaties van functioneren van de student, gesprekken op basis van functioneren van de student, een ontwerp (stagedossier en -map) en een vaardigheidsproef reddend zwemmen. In tegenstelling tot wat verzoekster beweert, dienen stageonderdeel 1 en 2 dus niet afzonderlijk beoordeeld te worden. Uiteraard maken de prestaties van verzoekster tijdens beide stageonderdelen wél een basis uit voor de eindevaluatie.

De begeleidingsverslagen en mentorverslagen uit stageonderdeel 1 en 2 geven werkpunten van verzoekster weer. Ook de stage-evaluatiekaart verwijst naar werkpunten.

Wat betreft de werkpunten in stageonderdeel 1, stelde verzoekster in haar intern beroepsschrift dat deze werkpunten te wijten zijn aan de gebrekkige communicatie vanwege stagementor [N.d.P.]:

“...de communicatie tussen de mentor en mij moeizaam verliep waardoor ik onvoldoende tijd kreeg om de stage naar behoren voor te bereiden.” (stuk 1 administratief dossier)

In het kader van dat argument bracht verzoekster verschillende stukken bij, zoals sms-berichten en e-mailverkeer met haar mentor, waarbij zij stelt dat zij nooit (tijdig) antwoord kreeg zodanig dat zij haar stageopdrachten niet gedegen kon voorbereiden.

Ingevolge de devolutieve werking van het georganiseerd bestuurlijk beroep, dat het beroep bij de interne beroepscommissie van verwerende partij is, voert de interne beroepscommissie een eigen onderzoek van de zaak uit en komt haar beslissing vervolgens in de plaats van de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing, die dan uit de rechtsorde verdwijnt. De interne beroepscommissie is daarbij niet verplicht de motieven of zelfs de strekking van de oorspronkelijke beslissing te volgen, uiteraard op voorwaarde dat de interne beroepscommissie haar beslissing neemt met eerbiediging van de wettelijke en reglementaire regels en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Eén van die algemene beginselen van behoorlijk bestuur is het zorgvuldigheidsbeginsel, dat vereist dat een bestuur slechts na een behoorlijk onderzoek van de zaak en met kennis van alle relevante gegevens een beslissing mag nemen. *In casu* lijkt de interne beroepscommissie geen onderzoek te hebben gedaan naar hogervermeld argument van verzoekster, noch heeft zij daarbij blijkbaar de door verzoekster aangebrachte stukken onderzocht. De interne beroepscommissie stelt in de bestreden beslissing immers:

“Na elke stageperiode wordt door de begeleidende mentor(en) een verslag opgemaakt. Zowel het mentorenverslag na periode 1 als het mentorenverslag na periode 2 tonen een genuanceerd beeld waarbij zowel de positieve punten als de werkpunten van de studente worden benoemd en gemotiveerd. De mentorenverslagen zijn adviserend van aard (richtlijnen, p.12, bijlage 4). De bevindingen van mentor [N.d.P.] kunnen geenszins worden beschouwd als doorslaggevende factor bij de beoordeling. De oorzaak van het niet slagen voor een stage-opleidingsonderdeel bij één van de mentoren leggen, is geen correcte weerspiegeling van de werkelijkheid. De studente kon aan de slag met de geformuleerde werkpunten door de stagementor en na stagebezoek in periode 2 en had alle mogelijkheden om in periode 2 aan te tonen dat ze deze werkpunten had aangepakt;”

Het kan inderdaad zo zijn dat verzoekster in stageonderdeel 2 aan de slag kon met de geformuleerde kritiek in stageonderdeel 1, maar daarmee gaat de interne beroepscommissie voorbij aan de kern van het argument van verzoekster, met name dat de kritiek in stageonderdeel 1 het gevolg is van een gebrekkige begeleiding en dus niet aan haar toe te schrijven valt.

Wanneer een eindevaluatie duidelijk, zelfs maar gedeeltelijk, steunt op bepaalde werkpunten die geformuleerd zijn tijdens stageonderdeel 1 en de student op intern beroep aanvoert dat deze werkpunten niet aan hem te wijten zijn en daarbij stukken aanbrengt, dan vereisen de devolutieve werking van het intern beroep en het zorgvuldigheidsbeginsel dat de interne beroepscommissie dit argument en de bijhorende stukken minstens aan een grondig onderzoek onderwerpt.

Dat lijkt hier niet te zijn gebeurd – de bestreden beslissing maakt geen melding van een onderzoek van de stukken van verzoekster en komt niet tot de vaststelling of de begeleiding van mentor [N.d.P.] de oorzaak is van de werkpunten van verzoekster in stageonderdeel 1 – zodat verzoekster dan logischerwijze haar standpunt herhaalt in haar extern verzoekschrift. De interne beroepsinstantie lijkt niet te hebben onderzocht of verzoekster in stageonderdeel 1 effectief voldoende tijd kreeg om de stageopdrachten voor te bereiden en of de begeleiding vanwege de stagementor dus gebrekkig was of niet.

Het komt de Raad op het eerste gezicht niet onredelijk voor dat het antwoord op de vraag of de werkpunten van verzoekster tijdens stageonderdeel 1 effectief aan haar te wijten zijn, een invloed zou kunnen hebben op de eindbeoordeling van het opleidingsonderdeel. Eén en ander zou de prestaties van verzoekster tijdens stageonderdeel 1 en zelfs stageonderdeel 2 namelijk mogelijk in een ander daglicht kunnen plaatsen. Dat de mentorenverslagen louter adviserend van aard zijn, zoals de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing stelt, is in dat kader irrelevant. In de mate dat de prestaties van verzoekster tijdens stageonderdeel 1 mede de basis vormen van haar eindevaluatie, valt dus niet *a priori* uit te sluiten dat het intern beroepsargument van verzoekster een weerslag zou hebben op de eindbeoordeling.

De Raad benadrukt evenwel dat hij geen enkele uitspraak doet over de vraag of het intern beroepsargument van verzoekster gegrond is of niet. In de hypothese dat de interne beroepscommissie van oordeel zou zijn dat de tekortkomingen van verzoekster tijdens stageonderdeel 1 niet aan haar te verwijten zijn en dat stagementor [N.d.P.] verzoekster

gebrekkig heeft begeleid, dan behoort het vervolgens ook tot de bevoegdheid van de interne beroepscommissie te beoordelen of dit eventuele gebrek aan begeleiding het verzoekster *de facto* onmogelijk heeft gemaakt om te slagen voor het opleidingsonderdeel.

De Raad doet met andere woorden geen enkele voorafname op het onderzoek van het intern beroepsargument van verzoekster, noch op de conclusies die de interne beroepscommissie daaruit zou trekken, maar stelt momenteel louter vast dat de interne beroepscommissie geen onderzoek heeft gedaan van het intern beroepsargument van verzoekster, noch van de door verzoekster in dat kader aangevoerde stukken.

De bestreden beslissing schendt bijgevolg het zorgvuldigheidsbeginsel.

Het middel is in die mate gegrond.

De overige middelonderdelen hoeven niet te worden onderzocht, aangezien zij niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat uit het feedbackschrift moet worden afgeleid of een student bepaalde werkpunten al dan niet afdoende heeft weggewerkt. Volgens haar blijkt uit het bijgehouden feedbackschrift dat ze de feedback en tips van de mentor heeft opgevolgd, waarna een positieve evaluatie werd gegeven. Tevens blijkt eruit dat ze geen score van 8/20 verdient. Verzoekster merkt op dat het feedbackschrift ook nooit kan laten vermoeden dat de eindevaluatie essentiële tekorten vermeldt op vier van de vijf leerlijnen. Bij de mondelinge evaluatie vanuit de hogeschool werd volgens verzoekster overigens gesteld dat ze pech had bij het toekennen van de stageplaatsen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst vast dat dit middel pas voor het eerst wordt aangewend in de externe beroepsprocedure, zodat het als onontvankelijk moet worden afgewezen.

Vervolgens stipt verwerende partij aan dat het feedbackschrift een werkinstrument is. Het is niet bepalend voor de (eind)beoordeling, die een globale quotering weergeeft nopens alle te behalen criteria met telkens een bijhorende motivering.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster vooreerst dat dit middel moet worden beschouwd als een verlengstuk van het eerste middel. Het heeft tot doel aan te tonen dat alle suggesties betreffende het uitvoeren van de stage aanleiding hebben gegeven tot inspanningen en correcties, waarna zij de volgende les positieve feedback heeft ontvangen en de bevestiging dat ze rekening had gehouden met de gegeven opmerkingen. Ze begrijpt dan ook niet waarom ze een negatieve evaluatie kreeg. Zij kon uit de gegeven feedback tijdens de stage niet afleiden dat de eindevaluatie van de mentor zo negatief zou zijn, met dermate zware gevolgen. Wat in het feedbackschrift staat genoteerd, strookt ook niet met de eindevaluatie.

Beoordeling

Volgens artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs kan de student in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verzoekster heeft in de interne beroepsprocedure niet aangevoerd dat uit het feedbackschrift blijkt dat zij de feedback en tips van de mentor heeft opgevolgd of dat uit dit feedbackschrift een positieve evaluatie blijkt. In het intern beroepsschrift zwijgt verzoekster in alle talen over het feedbackschrift.

In haar extern verzoekschrift vermeldt verzoekster:

“Bij de mondelinge evaluatie van HO Gent werd gesteld dat verzoekende partij pech heeft gehad bij het toekennen van de stageplaatsen, hetgeen alleszins een verkeerde benadering is en bovendien volledig in tegenstrijd is met het feedbackschrift dat wordt voorgebracht.” (eigen onderlijning door de Raad)

Met “mondelinge evaluatie” lijkt verzoekster te doelen op het feedbackmoment na de bekendmaking van de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing (zie de bewoordingen in het intern beroepsschrift). Dat vond evenwel plaats vóór het instellen van het intern beroep.

Verzoekster had dit middel met andere woorden in haar intern beroepsschrift kunnen ontwikkelen, maar zij heeft dit nagelaten. Bijgevolg heeft de interne beroepscommissie er niet op kunnen antwoorden.

Het middel is laattijdig en onontvankelijk voor de Raad.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroept op een gebrekkige begeleiding vanwege de stagebegeleider aangezien de begeleidingsverslagen niet accuraat zijn.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat ze pas laattijdig werd verwittigd van de positieve punten en werkpunten door de stagebegeleiders. Daarnaast heeft ze alle tips en negatieve commentaren steevast opgevolgd. Zo werden de werkpunten die mondeling werden besproken tijdens het stagebezoek alsook de werkpunten opgenomen in het feedbackschrift weggewerkt.

Verder stelt verzoekster vast dat in het begeleidingsverslag van de eerste stagebegeleider zowel de naam van verzoekster als die van de stageschool onjuist staat geschreven. Volgens verzoekster toont dit aan hoe weinig precies de evaluatie is verlopen. In het begeleidingsverslag van de tweede stagebegeleider staat verzoeksters naam eveneens onjuist geschreven. Verzoekster wijst er ook op dat ze geen kennis had van dit verslag. Daarin werd ten onrechte verkeerde informatie opgenomen alsook vermeld dat de werkpunten niet voldoende waren weggewerkt. Dit klopt niet, op basis van het feedbackschrift.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij in dit middel een aantal feitelijkheden te lezen, die niet bewezen worden en/of weinig relevant zijn. Ze werden boven niet vermeld in het kader van de interne beroepsprocedure.

Volledigheidshalve geeft verwerende partij nog mee dat de interne beroepsinstantie op basis van alle relevante, noodzakelijke informatie en na een degelijk onderzoek tot een gemotiveerde beslissing is gekomen. Ze benadrukt dat de begeleidingsverslagen van zowel de eerste als de tweede stageperiode in dezelfde lijn liggen. Het feit dat voor bepaalde onderdelen een voldoende score wordt behaald of dat zich een positieve evolutie zou hebben voorgedaan, sluit niet uit dat voor één of meer evaluatiecriteria het vereiste niveau niet werd behaald, met een negatieve eindscore tot gevolg.

Verwerende partij wijst erop dat de student minimaal een voldoende moet behalen op elke leerlijn, wil hij een credit behalen voor dit opleidingsonderdeel. Verzoekster heeft echter een onvoldoende behaald voor vier van de vijf leerlijnen. Volgens verwerende partij werden alle tekorten ook afdoende gemotiveerd. Zo wordt per leerresultaatslijn per evaluatiecriterium de tussentijdse motivering aangevuld met de eindmotivering, die verwerende partij vervolgens citeert.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster in op de eindevaluatie op de stage-evaluatiekaart.

Wat de leerlijn communiceren betreft, stipt ze aan dat de mentor geen antwoorden kon geven op door haar gestelde vragen. Ze heeft daarnaast enkele keren alleen voor de klas gestaan en dit is goed gelukt.

Wat de leerlijn professionaliseren betreft, heeft verzoekster geen opmerkingen bij de genoteerde commentaar dat ze ervoor moet zorgen dat de stagebegeleiders en mentoren toegang hebben tot de reflectiedocumenten.

Wat de leerlijn zorg betreft, stelt verzoekster dat ze geprobeerd heeft om de beginsituatie van de kinderen in kaart te brengen. Op vragen hierover antwoordde de mentor evenwel dat ze de beginsituatie zelf niet goed kende omdat ze de leerlingen niet goed kende. Daarnaast is verzoekster van mening dat ze wel degelijk de nodige tools heeft gebruikt om tot een doelgerichte observatie/evaluatie te komen. Ze is hierover alleszins niet te gepasten tijde aangesproken.

Wat de leerlijn krachtig leren betreft, merkt verzoekster op dat ze niet de tijd had om alles grondig voor te bereiden omdat de lesonderwerpen laat werden doorgestuurd. Daarnaast heeft ze verschillende werkvormen gebruikt, zoals blijkt uit de lesvoorbereidingen. Ze heeft de leerlingen ook in drie groepen laten werken volgens niveau.

Beoordeling

Zoals de Raad reeds vermeldde bij de besprekking van het tweede middel, kan de student volgens artikel II.294, § 2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verzoekster heeft in de interne beroepsprocedure niet aangevoerd dat de begeleidingsverslagen van haar stagebegeleiders en de stage-evaluatiekaart te laat in de stage werden meegedeeld zodat zij haar prestaties niet meer kon aanpassen aan de feedback die daarin was opgenomen, noch dat de inhoud van die begeleidingsverslagen onjuist zou zijn.

Nochtans was verzoekster hiertoe wel in de mogelijkheid, aangezien zij beschikte over de begeleidingsverslagen van de stagebegeleiders en de stage-evaluatiekaart voordat zij het intern beroep instelde:

- Met een e-mail van 24 maart 2022 deelde de eerste stagebegeleider [K.D.] haar begeleidingsverslag mee (zie eerste bijkomend stuk van verwerende partij);
- Met een e-mail van 28 mei 2022 deelde de tweede stagebegeleider [B.D.R.] zijn begeleidingsverslag mee (zie tweede bijkomend stuk van verwerende partij);
- Met een e-mail van 27 juni 2022 deelde de tweede stagebegeleider [B.D.R.] de stage-evaluatiekaart mee (zie derde bijkomend stuk van verwerende partij).

Bevraagd naar de datum waarop de begeleidingsverslagen en stage-evaluatiekaart zijn meegedeeld, verwijst verzoekster op haar beurt naar een e-mail van mentor [N.d.P.] van 22 april 2022 met als bijlage “begeleidingsverslag”. De Raad neemt aan dat dit het “begeleidingsformulier mentor” (in de deze procedure ook het “mentorenverslag” genoemd) van [N.d.P.] betreft, nu een stagementor geen “begeleidingsformulier stagebegeleider” kan

opstellen. Dit stuk kan dus de bewering van verzoekster in haar verzoekschrift, dat zij “niet tijdig op de hoogte was van de begeleidingsverslagen van de *stagebegeleiders*” niet staven.

Verzoekster stelde op 30 juni 2022 intern beroep in, met andere woorden nadat ze kennis nam van beide begeleidingsdocumenten van de stagebegeleiders en de stage-evaluatiekaart. Op dat moment had zij dus al kunnen aanvoeren dat deze documenten haar te laat in de stage waren meegeleerd om hieraan nog te kunnen remediëren, en dat de inhoud ervan onjuist was.

Het middel is laattijdig en dus onontvankelijk.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekster ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.**
- 2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 26 september 2022 een nieuwe beslissing, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 12 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Melissa Thijs **Elsbeth Loncke**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 2 september 2022

Arrest nr. 7.904 van 2 september 2022 in de zaak 2022/0257

In zake: Paul BEERNAERT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sabien Lust
kantoor houdend te 8310 Brugge
Akkerstraat 17
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 19 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de examentuchtbeslissing van de examencommissie Bachelor in de Rechten, waarbij aan verzoeker voor de opleidingsonderdelen ‘Fiscaal recht’ en ‘Gerechtelijk recht’ een examencijfer van 0/20 wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor verzoekende partij, en Toon Boon, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Rechten’.

Uit het verzoekschrift blijkt het volgende feitenrelaas. Tijdens het examen ‘Fiscaal recht’ is de toezichthouder van oordeel dat het door verzoeker gebruikte wetboek niet-toegelaten aantekeningen bevat. In eerste instantie wordt het kwestieuze wetboek afgenoem en kan verzoeker het examen verder afleggen, maar nadat de examentijd reeds voor meer dan de helft is verstrekken, wordt door de toezichthouder ook de examenkopij afgenoem, en krijgt verzoeker een nieuw, blanco examenblad, zij het zonder extra tijd om het examen opnieuw af te leggen.

Na verzoeker op 30 juni 2022 te hebben gehoord, beslist de examencommissie op onbekende datum om verzoeker een examentuchtbeslissing op te leggen, die erin bestaat dat hij voor de opleidingsonderdelen ‘Fiscaal recht’ en ‘Gerechtelijk recht’ een examencijfer van 0/20 krijgt.

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI.Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999- 00, 850).

De vraag of een verzoekende partij voorafgaand de interne beroepsmogelijkheid heeft uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoeker verantwoordt het beroep dat hij tegen een initiële examentuchtbeslissing rechtstreeks bij de Raad instelt door erop te wijzen dat artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij, zoals van toepassing in het academiejaar 2021-2022, de bevoegdheid van de interne beroepsinstantie *ratione materiae* derwijze omschrijft dat examentuchtbeslissingen daartoe niet behoren.

Verzoeker heeft, in de overtuiging dat de interne beroepsinstantie inzake examentuchtbeslissingen bevoegd moet zijn, een intern beroep ingesteld, maar stelt – aangezien hij omwille van de libellering van artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement geen zekerheid heeft over de wijze waarop de ontvankelijkheid daarvan zal worden beoordeeld – tevens rechtstreeks beroep in bij de Raad.

In haar antwoordnota beperkt verwerende partij zich ertoe te stellen dat het intern beroep van verzoeker wel degelijk door de vicerector Studentenaangelegenheden werd behandeld en dat verzoeker de afwikkeling van die procedure – die op 25 juli 2022 leidde tot een beslissing – ten onrechte niet heeft afgewacht.

Verwerende partij besluit tot de onontvankelijkheid van het beroep bij de Raad.

Beoordeling

Verzoeker richt zijn beroep voor de Raad tegen een examentuchtbeslissing die is opgelegd door de examencommissie.

Zoals hierboven in herinnering is gebracht, bepaalt artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs dat de Raad slechts bevoegd is om van een geschil inzake een studievoortgangsbeslissing kennis te nemen, nadat de verzoekende partij de interne beroepsprocedure heeft uitgeput.

Artikel II.283 van diezelfde Codex schrijft voor dat een student die oordeelt dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing is aangetast door een schending van het recht, toegang heeft tot een interne beroepsprocedure. Die interne beroepsprocedure leidt, naar luid van artikel II.284, tot hetzij de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan, hetzij tot een beslissing die de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet.

Krachtens artikel I.3, 69°, *b*) van de Codex Hoger Onderwijs is een examentuchtbeslissing – zijnde een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten – een studievoortgangsbeslissing.

Verwerende partij dient derhalve voor geschillen omtrent examentuchtbeslissingen te voorzien in een interne beroepsmogelijkheid.

De beroepen tegen ‘individuele beslissingen’ worden geregeld in artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022. Deze bepaling luidt, wat het voorwerp van het intern beroep betreft:

“Artikel 104. Beroepen tegen individuele beslissingen:

- a) het niet toestaan van de afwijking op de weigering tot inschrijving na een eerdere weigering op grond van lage studie-efficiëntie, bindende voorwaarden of voldoende examenkansen (artikel 36);
- b) beslissingen omtrent het verlenen van en de omvang van een bewijs van bekwaamheid (artikel 29);

- c) het ontzeggen van het recht op het verder volgen van een opleidingsonderdeel (artikel 103);
- d) het opleggen van en de omvang van een schakel- of voorbereidingsprogramma of een programma met vermindering van studieomvang;
- e) een beslissing omtrent het verlenen van en de omvang van een vrijstelling (artikel 28);
- f) de weigering van de opname van een bepaald opleidingsonderdeel in het contract waarvoor studenten die een geïndividualiseerd traject volgen, zich nog niet eerder hebben ingeschreven;
- g) een examenbeslissing. Als examenbeslissing wordt beschouwd elke beslissing van een examencommissie waarbij:
  - een beoordeling voor een afzonderlijk opleidingsonderdeel definitief wordt vastgesteld;
  - een betwisting wordt beslecht;
  - over het globale resultaat en het toeekennen van een graad van verdienste voor een gehele opleiding wordt beslist;
- h) de weigering van een redelijke aanpassing voor studenten met een functiebeperking.
[...]"

Hierin is niet opgenomen, het beroep tegen een examentuchtbeslissing.

Voor zover die omissie steunt op een weloverwogen beslissing van het universiteitsbestuur, moet worden opgemerkt dat dat bestuur niet bevoegd is om de minimale materiële bevoegdheid van de interne beroepscommissie te bepalen, nu de decreetgever zich die bevoegdheid heeft voorbehouden. Een student vindt derhalve in artikel II.283, *iuncto* artikel I.3, 69°, *b*) van de Codex Hoger Onderwijs voldoende rechtsgrond om een beroep tegen een examentuchtbeslissing bij de interne beroepsinstantie aanhangig te maken.

Mogelijk berust de onvolledige opsomming in artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement enkel op een redactionele onzorgvuldigheid. Die lezing lijkt, eensdeels, steun te vinden in artikel 86 van het onderwijs- en examenreglement dat, alleszins voor examentuchtbeslissingen die tot de zwaarste sancties kunnen leiden, wél uitdrukkelijk in een beroep bij de Raad voorziet:

“Artikel 86. Sancties

§1. [...]

§2. [...]

Indien de examencommissie omwille van ernstige examenfraude een uitsluiting van meer dan twee jaar of een definitieve uitsluiting van de student als tuchtsanctie gepast acht, kan de examencommissie de zaak rechtstreeks aanhangig maken bij de Tuchtcommissie.

De Tuchtcommissie spreekt al dan niet een tijdelijke uitsluiting voor meer dan twee jaar of een definitieve uitsluiting uit overeenkomstig het orde- en tuchtreglement voor

studenten. De examencommissie schorst in afwachting van de tuchtbeslissing van de Tuchtcommissie zijn beslissing op.

Indien de Tuchtcommissie oordeelt dat er geen tijdelijke uitsluiting voor meer dan twee jaar of definitieve uitsluiting kan uitgesproken worden, neemt de examencommissie alsnog een eigen examentuchtbeslissing. Indien de Tuchtcommissie een tijdelijke uitsluiting voor meer dan twee jaar of een definitieve uitsluiting uitspreekt, kan de student hiertegen in beroep gaan bij de Tuchtcommissie in Beroep, die de tijdelijke uitsluiting voor meer dan twee jaar of de definitieve uitsluiting kan bevestigen of vernietigen.

Indien de Tuchtcommissie in Beroep de tijdelijke uitsluiting voor meer dan twee jaar of definitieve uitsluiting vernietigt, neemt de examencommissie alsnog een eigen examentuchtbeslissing. Indien de Tuchtcommissie in Beroep de tijdelijke uitsluiting voor meer dan twee jaar of de definitieve uitsluiting bevestigt, is de beslissing binnen de KU Leuven definitief.

De student kan conform de bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs, bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen hoger beroep instellen.

en dat terwijl de bevoegdheid van de Raad onmogelijk kan zijn geënt op de vermelde tussenkomst of betrokkenheid van de Tuchtcommissie die oordeelt op grond van het orde- en tuchtreglement, aangezien de Raad voor tuchtbeslissingen buiten examentucht niét bevoegd is:

Anderdeels blijkt uit de antwoordnota van verwerende partij dat verzoeker tegen de bestreden beslissing wel degelijk een intern beroep hééft ingediend, en dat de vicerector Studentenbeleid dit beroep als interne beroepsinstantie ook heeft behandeld. Verzoekers intern beroep is weliswaar bij beslissing van 25 juli 2022 (stuk 5 administratief dossier) onontvankelijk verklaard, maar op grond van laattijdigheid in toepassing van artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement, en niet op grond van onbevoegdheid van de interne beroepsinstantie.

Verwerende partij heeft bijgevolg, niettegenstaande de hiervoor aangehaalde redactie van artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement, de aan verzoeker opgelegde examentuchtbeslissing terecht beschouwd als een studievoortgangsbeslissing waarvoor de in artikel 104 aangeduide interne beroepsinstantie bevoegd is.

Indien verzoeker het met de beslissing van 25 juli 2022 niet eens is, kan hij zich tegen die beslissing voorzien met een beroep bij de Raad.

Gericht tegen uitsluitend de initiële examentuchtbeslissing, is het beroep niet ontvankelijk.

V. Coda

Om procedures als deze te vermijden, veroorlooft de Raad zich de aanbeveling dat verwerende partij (huidig) artikel 104 van haar onderwijs- en examenreglement in overeenstemming brengt met de voorschriften van de Codex Hoger Onderwijs.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 2 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.905 van 2 september 2022 in de zaak 2022/0261

In zake: Bauke BAEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sabien Lust
kantoor houdend te 8310 Brugge
Akkerstraat 17
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

LUCA SCHOOL OF ARTS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Fransen
kantoor houdend te 2630 Aartselaar
Groenenhoek 61
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van LUCA School of Arts van 5 juli 2022, waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Studio Digitale 2’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor verzoekende partij, en advocaat Jan Fransen, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de bacheloropleiding ‘Visual Design’.

Tot verzoeksters curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Studio Digitale 2’. Voor dit opleidingsonderdeel, dat bestaat uit twee delen (‘Vormgeving in een internationale context’ (4 studiepunten) en ‘Studio Digitale 2’ (20 studiepunten), behaalt verzoekster een examencijfer van 9/20.

Op 30 juni 2022 stelt verzoekster tegen dit examencijfer een intern beroep in:

“Ik richt me tot u omdat ik er ten stelligste van overtuigd was dat ik geslaagd zou zijn op het OLOD Studio Digitale 2. Op basis van de formulering van de doelstellingen in de ECTS-fiche ga ik niet akkoord met de gekregen beoordeling omdat ik ervan overtuigd ben dat ik ze heb behaald.

Design researcher

- Bij mijn onderzoeken bekijk en onderzoek ik actuele kunst en design. Op mijn moodboards vind je die ook altijd terug.
- Doorheen mijn onderzoek maak ik telkens meerdere en nieuwe moodboards met aanpassingen passend bij mijn concept.

Creator

Ik probeer steeds 3 totaal verschillende concepten met daarbij experimenteren te maken om verschillende invalshoeken te hebben.

Craftsman

- Bij de opdracht festivalstress krijg ik op de jury de opmerking dat mijn visuele identiteit bij alles heel consequent is.
- Al mijn opdrachten worden ingediend zoals ze verwacht worden om in te dienen. Moest ik toch iets verkeerd hebben ingediend dan is mij dat nooit gezegd geweest.

Communicator

In mijn groepswerk heb telkens concrete en duidelijke feedback gegeven. Dit werd ook telkens bekeken of er werd verder overlegd.

Entrepreneur

- Ik ben altijd naar de feedbackmomenten geweest. De keren dat ik niet aanwezig was, gebruikte ik om te werken aan de opdracht op verplaatsing.
- Ik neem altijd mijn verantwoordelijkheden op binnen een groeps werk. Soms ga ik er zelf te hard in op. Het gaat hier over punten van andere studenten, dat geeft mij nog meer motivatie om alles perfect in orde te krijgen.

Na semester 1 bleek dat ik onvoldoende was gegroeid in de DLR’s. Ik ben gemotiveerd aan de slag gegaan met de feedback om het minimaal tekort bij te werken. Doorheen het

semester ben ik wekelijks langs gegaan op de feedback (zie bijlage 1) en was ik in de overtuiging dat ik op het geheel kon slagen. De cijfers op proces die ik op 29/6 meekreeg via de ombudsmedewerker, staan in contrast met de gekregen feedback waarbij ik op geen enkel moment heb aan getwijfeld aan mijn inzet en positieve evolutie op de verschillende opdrachten, zelfs niet bij de opdracht 3D-printing die ik verder toelicht. De feedback die ik kreeg was grotendeels mondeling van docenten en studenten. Nog tijdens het officieel feedbackmoment van januari, noch dat van juni werd duidelijkheid gegeven over *het cijfer*.

Ik geef ook graag ook een toelichting bij de lagere cijfers van semester 2. In Studio Digitale 2 is elke opdracht een “verrassing”. Ik schrok dan ook dat in februari *3D-printing* als opdracht werd uitgestuurd. Dit is een nieuw gegeven in dit OLOD. Als ik dit vooraf had geweten dan had ik in Cross media 2 deze sessie kunnen volgen, nu heb ik ook deze kans gemist want voor deze opdracht was het al te laat om de lessen te volgen. Ik heb in cross media 2, keuzes gemaakt op basis van de opdrachten 20-21. Aangezien ik geen vooropleiding heb in de digitale vaardigheden, liep ik snel vast in mijn opdracht. Ook mijn docenten zagen dat ik onvoldoende skills had om dit binnen de tijd tot een goed einde te brengen. Ik ben wekelijks naar de feedback geweest, maar kreeg geen signaal dat ik globaal minder aan het scoren was dan in semester 2. In het gesprek met de ombudsmedewerker bleek dat het 3D-project toch een grote invloed heeft gehad op mijn eindcijfer. Ik had nochtans van de docent doorgekregen om me te focussen op mijn concept en me niet verder te verliezen in de uitwerking (zie bijlage 2: mail Dhr. [D.B.]). Dit stelde me gerust dat de basis in combinatie met de andere twee opdrachten voldoende zou zijn. De *breekpunten* werden me nooit gemeld en zijn tot op vandaag onduidelijk. De gevolgen zijn echter voor mij persoonlijk bijzonder groot en ernstig.

In de ECTS-fiche wordt gesproken over een *permanente evaluatie*. Deze is me onbekend. Ik heb nooit een beoordeling gekregen op meetbare criteria die een aanwijzing zouden kunnen geweest zijn van onvoldoende groei (proces) en onvoldoende juryopdrachten. Als er geen tegenargumenten worden aangegeven, blijft de indruk bestaan dat alles volgens plan verloopt. De signalen hadden hier zichtbaar moeten geweest zijn. Zo kwam ik tijdens het gesprek met de ombudsmedewerker te weten dat er een werkplaatsassistent is die me had kunnen bijsturen in mijn vaardigheden voor 3D-printing. Het gebrek aan *sturende begeleiding en actieve verwijzing*, beschouw ik als een gemiste kans. Ik beschouw dan ook het niet-slagen als een gedeelde verantwoordelijkheid die nu volledig op mij wordt afgeschoven. In die optiek lijkt mij dat er een kans zou moeten zijn op *remediëring*.

Tot op het gesprek met de ombudsmedewerker had ik geen zicht op de behaalde doelen. Nu blijkt uit het juryverslag dat ik in grote lijnen net onvoldoende haal op jaarbasis. Ik betreur dat ik na het gesprek met de ombudsmedewerker nog steeds geen inzicht heb gekregen in de reden waarom ik niet geslaagd ben. In het juryverslag staat een *kwalitatieve beoordeling van de doelstellingen*. De weging hierachter is niet transparant zodat voor mij de omzetting van de kwalitatieve beoordeling naar een *kwantitatieve beoordeling* nog steeds vaag is.

Op de ECTS-fiche staat dat het OLOD geen tweede examenkans geeft. Aangezien dit jaar OLOD 24SP is, geeft dit een studieduurverlenging van één jaar. Aangezien er zo meerdere OLODs zijn stuurt de opleiding aan op een structurele studieduurverlenging die binnenkort met de nieuwe regelgeving van minister Weyts menig LUCA-student in de problemen zal brengen en de uitstroom zal fnuiken. Waarom is een OLOD niet

herkansbaar als die opgedeeld wordt in *deelopdrachten* die vermoedelijk mathematisch opgeteld worden? Het is duidelijk uit het juryverslag dat mijn basis aanwezig is, maar nipt onvoldoende. Omwille van de grote gevolgen van het niet slagen op dit OLOD zouden de partiële delen wel herkansbaar moeten zijn. Ik vernam in het gesprek met de ombudsmedewerker dat de opdracht 3D-printing zwaar heeft doorgewogen. Met de informatie die ik hierboven al heb toegelicht en de gevolgen die ik nu moet dragen, is dit onredelijk.

Voor mezelf betekent dit dat ik volgend jaar door de *volgtijdelijkheid* slechts op max 38SP kan inschrijven en in mijn afstudeerjaar op 36SP. Zowel voor mezelf, mijn gezin als voor de maatschappij is dit opnieuw een gemiste kans. Met dit resultaat kan ik niet alleen niet inschrijven voor mijn internationale stage waarvoor ik al heel wat zaken aan het uitzoeken was in New York, daarnaast kan ik pas twee jaar later deelnemen aan de socio-economische en culturele wereld als visual designer.

Om te *besluiten* vraag ik u als beroepscommissie om de score te herzien op basis van bovenstaande feiten. Indien het gewicht van de opdracht 3D-printing kan herbekijken worden, kan een andere OLOD-score het gevolg zijn. In tweede orde sta ik ook open voor een remediëringstraject waarbij ik tegen het einde van de derde examenperiode mijn verdere groei kan aantonen in bepaalde opdrachten.

Ik ben bereid om mijn bezwaar mondeling aan u toe te lichten tijdens een persoonlijk gesprek. Enkel dinsdagnamiddag 5 juli lukt moeilijk.”

Na verzoekster en haar vader te hebben gehoord, beslist de interne beroepscommissie van LUCA School of Arts op 5 juli 2022 om het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond te verklaren. De motieven van deze beslissing luiden:

“[...]

Na kennis te hebben genomen van uw klachten, de ECTS-fiche voor het opleidingsonderdeel, het evaluatieverslag van de jury en de feedback van de betrokken docenten over de procesevaluatie, komt de commissie tot de volgende conclusies:

Wat betreft de ontvankelijkheid:

[...]

Wat betreft de gegrondheid:

De student is het niet eens met het toegekende cijfer 9/20 op het opleidingsonderdeel Studio Digitale 2 (B-LUCA-K34345) van de opleiding Visual Design Gent.

De student geeft in het bezwaarschrift het volgende aan:

[...]

Tijdens de hoorzitting licht de student de ingediende argumentatie verder toe, zonder nieuwe elementen aan te halen.

De beroepscommissie heeft de ECTS-fiche en de beoordelingsfouten van het opleidingsonderdeel bestudeerd en kan niet vaststellen dat de beoordeling over het 3Dproject doorslaggevend is geweest voor het behaalde resultaat. De docent liet vooraf aan de student weten de 3D-print niet te moeten uitwerken en dat schetsen/mockups konden volstaan om het conceptuele deel van de opdracht voor te stellen.

De beroepscommissie vindt geen onderbouwing voor het feit dat de student bij de beoordeling door de externe jury louter of hoofdzakelijk hierop negatief beoordeeld zou zijn. Het juryverslag vermeldt expliciet dat niet alles technisch perfect moet zijn en dat de student ook een mockup kan presenteren. De commissie leest verder in het juryverslag dat dit slechts de commentaar betreft over één opdracht, terwijl de jury ook verwijst naar andere opdrachten, waarbij de jury eveneens tekorten vaststelt.

De beroepscommissie heeft de schriftelijke feedback van de begeleidende docenten over de procesevaluatie opgevraagd. Over de 3D-opdracht geven de docenten de volgende feedback: “Bauke lijkt technische moeilijkheden uit te weg te gaan, zoals eerder gezegd verwachten we geen technische experts maar wel een basiskennis. Bij de 3D opdracht werd geen 3D object afgeleverd. Op zich voor ons niet het grootste probleem, met de kennis die ze opdoen kan er later verder op gebouwd worden. Wat wel een probleem is, is het feit dat er weinig inzet is getoond om deze 3D print wel te maken. Ook de mock-up, die er is gebeurd van Bauke’s 3D opdracht, was helemaal geen 3D object. De bierviltjes die ze gepresenteerd heeft op de jury van juni 2022 zijn in onze ogen geen 3D object, maar een 2D object.”

De begeleidende docenten concluderen dat de student de eindcompetenties op het vlak van onderzoek en technische uitwerking in het algemeen niet heeft bereikt en dat de student nog niet goed in staat is om de gegeven feedback tijdens het begeleidingsproces op een manier eigen te maken dat ze de opdrachten kwalitatief kan afwerken. Dit is voor de beroepscommissie een valabiele onderbouwing voor de beoordeling van de procesevaluatie door de docenten.

De beroepscommissie stelt geen onregelmatigheden vast bij de procesevaluatie door de docenten en de beoordeling door de jury, en de conclusie dat de student de eindcompetenties voor het opleidingsonderdeel nog niet bereikt heeft. De commissie ziet geen objectieve redenen om het punt te herzien, noch om een herkansing toe te staan in de derde examenperiode.

De beroepscommissie raadt de student wel aan om in te zetten op de herexamens in de derde examenperiode en hierna in gesprek te gaan met de trajectbegeleider over het op te nemen aantal studiepunten in het volgende academiejaar, zodat er gewaakt kan worden over de studievoortgang.

Conclusie: het bezwaar is volgens de commissie ontvankelijk doch ongegrond.

Huidige beslissing werd genomen bij eenparigheid.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

De ontvankelijkheid van het beroep wordt door verwerende partij niet betwist.

De Raad ziet geen aanleiding om ambtshalve opmerkingen te formuleren.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

In een eerste middel beroept verzoekster zich op een schending van de bepalingen van de ECTS-fiche en van het redelijkheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat zij voor het onderdeel ‘Studio digitale 2’ is geëvalueerd op 3D-printing, terwijl die competentie niet is voorzien in de ECTS-fiche.

Aldus, zo stelt verzoekster, miskent verwerende partij niet alleen de inhoud van de ECTS-fiche, maar ook het vertrouwensbeginsel. Zij stipt aan dat zij zich immers, gevuld gevend aan het advies in de ECTS-fiche om de cross-mediamodules te volgen die relevant zijn voor de studio, in het opleidingsonderdeel ‘Cross media’ uitgerekend niet voor de module 3D-printing heeft ingeschreven, aangezien dit in het opleidingsonderdeel ‘Studio digitale 2’ niet voorkwam.

Uiteindelijk evenwel, zo stelt verzoekster, omvatten de taken voor ‘Studio digitale 2’ wél een 3D-printingopdracht, en blijkt uit de motivering van de bestreden beslissing dat er ook veel belang is gehecht aan het gegeven dat verzoekster die techniek onvoldoende machtig was. Aangezien verzoekster niet in de mogelijkheid was om zich hierin te bekwamen, is het voor haar onredelijk dat haar beoordeling voornamelijk op dit aspect is gebaseerd.

Verzoekster voegt er nog aan toe dat de 3D-opdracht – die ze wel degelijk heeft geprobeerd te maken – erg veel tijd en energie heeft gevergd, wat dan weer onmiskenbaar gevolgen heeft gehad op de prestaties voor volgende opdrachten, waaraan zij minder tijd kon besteden en waarvoor zij dan ook punten is verloren.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij vooreerst dat verzoekster de ECTS-fiche ten onrechte zo leest dat het uitgesloten zou zijn dat 3D-printing één van de opdrachten kan zijn. Bovendien bevat de door verzoekster bekritiseerde en als ‘3D-printing’ benoemde opdracht eigenlijk drie onderdelen, waarbij verwerende partij erop wijst dat de studenten niet alleen een 3D-object maken, maar ook een animatie met aandacht voor materialen en presentatie én een poster van het object (mogelijk gecombineerd tot een geanimeerde poster). Daar waar verzoekster zich focust op het aspect van de 3D-printing, blijkt volgens verwerende partij uit de feedback dus dat er ook andere tekortkomingen werden vastgesteld die kaderen binnen een meer algemene beoordeling, in het bijzonder – gelet op hoe ver verzoekster in de opleiding is gevorderd – een gebrek aan een eigen methode om creatief te werken en doordachte keuzes te maken.

Verwerende partij spreekt ook tegen dat 3D-printing een belangrijk aspect was in de beoordeling. Integendeel, zo stelt zij, blijkt dat het gebruik van deze techniek net géén belang heeft gespeeld bij de beoordeling, maar wél de manier waarop verzoekster met de opdracht is omgegaan. Verwerende partij benadrukt dat zowel uit het juryverslag als uit de bestreden beslissing blijkt dat de beoordeling over het 3D-project niet doorslaggevend is geweest voor het behaalde resultaat, en dat uit de beoordeling van de docenten blijkt dat de wijze waarop verzoekster met technische hindernissen omgaat, zich ook weerspiegelt in prestaties voor andere aspecten van het opleidingsonderdeel.

Verwerende partij stipt ten slotte nog aan dat verzoeksters stelling dat zij door de opdracht inzake 3D-printing te weinig tijd zou gehad hebben voor andere opdrachten of dat haar resultaat onrechtstreeks zou beïnvloed zijn, op geen enkele wijze wordt aangetoond en tijdens het academiejaar ook geheel onbesproken is gebleven.

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar kritiek. Zij haalt nog aan dat de ECTS-fiche uitdrukkelijk verwijst naar drie domeinen, waartoe 3D-printing niet behoort. Verzoekster beklemtoont verder dat bij de uitvoering het 3D-model wel degelijk centraal stond,

aangezien dat object eerst moest worden gemaakt, en daarvan vervolgens een animatie en een poster moesten worden gecreëerd. Zonder een deugdelijk 3D-object, zo betoogt verzoekster, zijn de andere opdrachten erg moeilijk naar behoren uit te voeren.

Verzoekster stelt verder nog:

“Verzoekster heeft de onderdelen gemaakt en ingediend waartoe ze wel technisch in staat was, maar dat is niet voldoende gebleken. En dat ze daarvoor is afgestraft blijkt duidelijk uit de motivering van het initiële examencijfer, motivering die ook door de beroepscommissie is overgenomen:

“Over de 3D-opdracht geven de docenten de volgende feedback: “Bauke lijkt technische moeilijkheden uit te weg te gaan, zoals eerder gezegd verwachten we geen technische experts maar wel een basiskennis. Bij de 3D opdracht werd geen 3D object afgeleverd. Op zich voor ons niet het grootste probleem, met de kennis die ze opdoen kan er later verder op gebouwd worden. Wat wel een probleem is, is het feit dat er weinig inzet is getoond om deze 3D print wel te maken. Ook de mockup, die er is gebeurd van Bauke's 3D opdracht, was helemaal geen 3D object. De bierviltjes die ze gepresenteerd heeft op de jury van juni 2022 zijn in onze ogen geen 3D object, maar een 2D object.”

Men zegt dan wel dat het feit dat geen 3D-object is afgeleverd niet het grootste probleem was (maar dus wel een probleem!), maar straft verzoekster dan vervolgens af omdat ze te weinig inzet getoond zou hebben om de 3D-print wel te maken, wat zoveel is als aangeven dat die 3D-print er wel had moeten zijn en dat het beheersen van de 3D-techniek dus wel essentieel was om een goed cijfer te behalen. Stellen dat het gebruik van de 3D-techniek “net géén belang [heeft] gespeeld bij de beoordeling” is dan ook kennelijk strijdig met de motivering van de bestreden beslissing waaruit het tegendeel blijkt.

Dat verzoekster te weinig inzet zou hebben getoond daarvoor, is overigens niet correct. Verzoekster heeft zeer hard geprobeerd om in 3D te werken en heeft haar uiterste best gedaan om met de nodige programma's te leren werken, maar dat is niet gelukt. Tot eind mei heeft ze geprobeerd om zaken te maken met Blender, maar ze heeft telkens opnieuw moeten vaststellen dat dat veel tijd kost zonder dat het resultaat oplevert, waardoor ze uiteindelijk ten einde raad bij haar docent is gekomen met de vraag wat ze nu moet doen:

“Ik heb bij de 3D opdracht toen geen effectieve 3D print kunnen maken. Ik had toen en nu nog steeds geen enkele kennis in blender waardoor ik de andere opdrachten voorliet. Ik weet niet goed wat ik moet doen voor de jury. Ik verlies heel veel tijd als ik iets in blender probeer te ontwerpen en ik wil de laatste festival opdracht daardoor niet uit het oog te verliezen. Wat is het beste dat ik doe?”

Verzoekster heeft zich ook voor deze opdracht zeer hard ingezet, derwijze zelfs dat ze daardoor in tijdsnood is gekomen voor navolgende opdrachten. Haar verwijten dat ze onvoldoende inspanningen heeft gedaan, is dan ook wel zeer kort door de bocht.

En er werd inderdaad ook meegegeven dat ze het object ook in een mock-up of in schetsen mocht steken, wat ze ook heeft gedaan, maar ze werd dan toch weer afgestraft omdat er geen 3D-object werd afgeleverd ...

Verwerende partij merkt vervolgens ook op dat verzoekster nooit een opmerking heeft gemaakt over deze opdracht, wat volgens verwerende partij betekent dat dit volgens verzoekster ook past in haar opleiding en zij meent dat ze dat kan uitvoeren.

Ook dat is wel erg bij het haar getrokken. Verzoekster heeft inderdaad niet als zodanig aangegeven dat deze opdracht niet mocht worden gegeven. Dergelijke opmerkingen maken heeft immers geen zin: de opdracht is gegeven, dus ze moet ermee door. Maar ze heeft wel meermaals aangegeven dat ze problemen had om de opdracht uit te voeren omdat ze daar de technische kennis nog niet voor had.

En dat ze niet eerder dan bij haar intern beroep explicet heeft aangegeven dat deze opdracht niet past binnen wat is voorzien in de ECTS-fiche, doet hoe dan ook geen afbreuk aan het feit dat deze opdracht strijdig is met de ECTS-fiche en ook niet mocht worden gegeven, minstens niet mocht meegerekend worden in de beoordeling van de studenten. Dergelijke strijdigheid is niet gedekt door het feit dat er geen opmerking over wordt gegeven.”

Beoordeling

In de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Studio digitale 2’ wordt de inhoud ervan als volgt omschreven:

“De studio focust in het tweede jaar op drie Digital Design domeinen: video, motion design en web & mobile (ui/ux). Aan de hand van een drietal opdrachten per semester worden deze domeinen verkend en de basisprincipes aangeleerd en ingeoefend. De student wordt aangeraden om de Cross Media modules te volgen die relevant zijn voor de studio.

[...]

De Raad is van oordeel dat deze omschrijving niet uitsluit dat ook andere domeinen binnen digitaal ontwerp op een of andere wijze aan bod kunnen komen.

Partijen leggen met betrekking tot de ‘Cross media modules’ die de studenten kunnen volgen geen stukken neer (zoals een ECTS-fiche), zodat de Raad niet kan nagaan of de onderwerpen die daarin worden aangesneden inderdaad dermate één op één zijn afgestemd op de domeinen die in de ‘inhoud’ van ‘Studio digitale 2’ worden genoemd, dat zij als strikt van elkaar te onderscheiden moeten worden beschouwd.

Daarnaast blijkt uit de bestreden beslissing dat verzoekster niet op doorslaggevende wijze is beoordeeld op basis van wat zij met betrekking tot de 3D-print heeft voorgelegd, en dat de docent ook op voorhand heeft meegedeeld dat schetsen en mock-ups kunnen volstaan.

De jury, zoals bijgevalen door de interne beroepscommissie, heeft die strekking van de opdracht niet miskend door te overwegen:

“Bauke lijkt technische moeilijkheden uit te weg te gaan, zoals eerder gezegd verwachten we geen technische experts maar wel een basiskennis. Bij de 3D opdracht werd geen 3D object afgeleverd. Op zich voor ons niet het grootste probleem, met de kennis die ze opdoen kan er later verder op gebouwd worden. Wat wel een probleem is, is het feit dat er weinig inzet is getoond om deze 3D print wel te maken. Ook de mock-up, die er is gebeurd van Bauke’s 3D opdracht, was helemaal geen 3D object. De bierviltjes die ze gepresenteerd heeft op de jury van juni 2022 zijn in onze ogen geen 3D object, maar een 2D object.”

De Raad begrijpt de kritiek aldus dat kon worden gebillijkt dat het 3D-object niet is geprint, maar dat de mock-up dan minstens wel driedimensionaal moest zijn, wat door de gebruikte bierviltjes naar oordeel van de jury niet het geval was.

Die beoordeling is, mede rekening gehouden met de andere opdrachten, niet in strijd met de ECTS-fiche.

Het eerste middel is niet gegrond.

Derde middel

Verzoekster steunt een derde middel op een gebrek aan begeleiding en feedback.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet haar middel uiteen als volgt (een voetnoot is weggelaten):

“Verzoekster ontkent niet dat er regelmatig feedbackmomenten waren voorzien tijdens het uitvoeren van de opdrachten, en ze nam daar ook aan deel. Verzoekster heeft de feedback die ze kreeg ook zo goed als mogelijk verwerkt in haar opdrachten en is deze waar nodig blijven bijwerken in functie van de presentatie voor de jury op het einde van elk semester.

Na het eerste semester bleek uit de feedback die ze kreeg dat ze op dat moment nog onvoldoende de leerdoelstellingen had bereikt. Waaruit dat werd afgeleid, en hoe haar opdrachten dan effectief werden beoordeeld, werd echter niet verduidelijkt. Er werd ook nooit aangegeven hoe de opdrachten werden beoordeeld en welke criteria daarbij werden gehanteerd. Dat maakt het voor een student natuurlijk bijzonder moeilijk om zijn werk bij te sturen dermate dat hij verder vooruitgang kan boeken.

In het tweede semester bleef verzoekster de feedbackmomenten bijwonen. De feedback en begeleiding die ze kreeg, was echter nooit van die aard dat ze daaruit kon afleiden dat ze onvoldoende vooruitgang boekte om te kunnen slagen voor het vak. Eén en ander blijkt ook uit de notities die verzoekster nam van de gegeven feedback en die aan het dossier zijn toegevoegd als stuk 5.

Verzoekster moet ook vaststellen dat ze voor het vervullen van de 3D-opdracht niet kon terugvallen op begeleiding om de techniek onder de knie te krijgen. De opdracht werd gegeven op een ogenblik waarop inschrijven voor de module over 3D-printing in ‘Cross Media’ niet meer toegankelijk was want volzet, en verzoekster kon, zoals hoger reeds aangegeven, op het ogenblik waarop de modules moesten worden gekozen, onmogelijk weten dat ze die techniek nodig zou hebben voor het litigieuze vak. Verzoekster heeft zich hier dus helemaal zelf moeten redden. Dat er blijkbaar sinds dit jaar een werkplaatsassistent was die studenten met tekorten in hun voorkennis kon helpen, was voor haar totaal onbekend tot aan het recente gesprek met de ombudspersoon. Het werd nooit gecommuniceerd, en ook de begeleidende docenten verwezen haar niet naar die persoon, zodat ze van zijn bestaan niets afwist en ook niets kon afweten.

Verzoekster is zich bewust van de vaste rechtspraak van uw Raad dat een gebrek aan begeleiding of adequate feedback doorheen het jaar (wat onder begeleiding valt) in eerste instantie een kwestie van verantwoordelijkheid is, en er in beginsel niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan echter wel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Dat laatste doet zich hier wel degelijk voor: verzoekster kon uit de gegeven feedback onmogelijk afleiden dat ze onvoldoende vooruitgang maakte om te kunnen slagen voor het vak, zodat ze ook haar prestaties en inspanningen hier niet aan kon aanpassen. Er is ook nooit duidelijkheid verschaft omtrent hoe de opdrachten werden beoordeeld en wat daarbij belangrijk was, zodat verzoekster ook niet kon weten waar belang aan werd gehecht en waar ze meer of minder aandacht aan diende te besteden. En wat de 3D-printing betreft, werd ze op het vlak van toe te passen techniek volledig aan haar lot overgelaten, waardoor ze die opdracht onmogelijk tot een goed einde kon brengen. Haar docent had haar weliswaar gezegd dat ze het 3D-printingaspect zelf niet moest uitwerken maar zich op het voorstellen van het conceptuele deel van die opdracht moest concentreren (zie stuk 8), maar uit de beslissing van de interne beroepscommissie blijkt dat het aspect dat verzoekster de techniek van het 3D-printen onvoldoende beheerde juist wel een belangrijke rol heeft gespeeld in de eindbeoordeling en een oorzaak, zo niet de belangrijkste oorzaak was van haar falen voor het opleidingsonderdeel.

Verzoekster had in haar verzoekschrift gewezen op de gebrekkige feedback en begeleiding en op het feit dat de feedback niet van die aard was dat ze kon weten dat bepaalde zaken niet goed liepen. De interne beroepscommissie is hier evenwel helemaal aan voorbij gegaan, en heeft het gegeven examencijfer zonder meer bevestigd, zonder aan verzoekster de kans te geven om alsnog te remediëren en desnoods via een extra opdracht met gepaste begeleiding en feedback te kunnen aantonen dat ze de einddoelstellingen van het vak wel degelijk beheerst.”

Verwerende partij repliceert in haar antwoordnota dat het middel niet verder komt dan een eigen beoordeling van wat de docenten hebben vastgesteld:

“Wij kunnen niet weerleggen dat Bauke haar uitstekende best gedaan heeft om aanwezig te zijn tijdens de feedback sessies. Hoewel deze in het geval van Bauke veelal online plaatsvonden (zie inschrijflijsten). Deze optie hebben we gegeven in geval van uitzonderlijke situaties zoals een Covid-besmetting of het niet veilig voelen op de campus i.v.m. Covid.

[Desalniettemin], zijn we er van overtuigd dat ondanks haar inzet om aanwezig te zijn in deze feedback momenten, vaak de verkeerde conclusies getrokken werden. We hebben, gezien onze professionele expertise, de indruk dat Bauke het nog moeilijk heeft om de juiste synthese uit deze gesprekken te halen en niet altijd met de juiste dingen aan de slag gaat. Dit proberen we zo veel mogelijk te ondersteunen door te vragen om feedback te noteren, te vragen wat de volgende stappen zijn in haar *process*,... Dit zie je ook terugkomen in haar onderzoek. Ja, er wordt wel degelijk onderzoek gedaan, maar vaak niet met de juiste doelgroep in het achterhoofd of niet met een specifiek onderdeel in gedachten. Hierdoor gaat Bauke heel snel van onderzoek naar uitwerking, en wordt de bal vaak mis[geslagen]. Dit vormt opzicht geen probleem, van de bal misslaan, leer je wat. Hoewel in dit geval, het moeilijk was om na de bal mis te slaan, opnieuw uit de start blokken te beginnen. Ik, [L.L.], herinner me een gesprek waar het logo dat ze had gecreëerd duidelijk in vraag werd gesteld. Maar hier werd in latere [feedbackmomenten] geen gehoor aan gegeven. Als docenten staan wij niet in de [feedbackmomenten] om de student te zeggen wat ze moeten doen, maar om ze te gidsen en te helpen om een zo goed mogelijk project af te werken en ze een methode te laten vinden om creatief te zijn, die werkt voor de student. Wij hebben de indruk dat Bauke deze methode nog niet heeft gevonden. Ook hebben we de indruk dat Bauke deze opdrachten nog heel erg als ‘huiswerk’ ziet. “Ik krijg deze opdracht, ik heb het uitgevoerd, dus het is goed zo.” Of dat effectief zo is, laten we in het midden, we kunnen nu eenmaal niet in Bauke haar hoofd kijken.”

Verwerende partij is van oordeel dat uit verzoeksters stuk 5 blijkt dat er wel degelijk voldoende feedback werd gegeven, en dat deze feedback ook herhaaldelijk kritiek bevat waarmee verzoekster dan onvoldoende aan de slag is gegaan. Niets doet besluiten, zo stelt verwerende partij, dat verzoekster een vlekkeloos parcours aflegde. Wat dat betreft stipt verwerende partij ook aan dat verzoekster opvallend stilzwijgend blijft over de beoordelen van de andere opdrachten, die in dezelfde lijn liggen.

In haar wederantwoordnota kan verzoekster zich in die visie niet geheel vinden. Zij zet hier tegenover:

“Voor de goede orde merkt verzoekster op dat bij de aanvang van het academiejaar helemaal niet werd gecommuniceerd dat het de bedoeling was om feedback zoveel mogelijk fysiek bij te wonen. De opties van fysieke feedback of online feedback werden als evenwaardig aangegeven. In de planning waren er twee tabellen, waarvan 1 voor online feedback en 1 voor fysieke feedback. Verzoekster kan dit helaas niet meer bewijzen want die documenten zijn al weggehaald van het elektronisch leerplatform, maar ze sommeert hierbij verwerende partij om ingeval dit wordt betwist, het nodige bewijs voor te leggen. Dergelijke documenten blijven immers beschikbaar voor de school. Voor een deel van de feedbackmomenten kon verzoekster trouwens niet anders dan online meevolgen omdat ze ook zelf een corona-besmetting heeft opgelopen in het eerste semester.

Pas later op het jaar werd gecommuniceerd dat fysieke feedback de voorkeur genoot en vanaf dan heeft verzoekster de feedback ook steeds fysiek gevuld. Alleen in de projectweek heeft ze dat niet gedaan, maar dat had alles te maken met het feit dat de opleiding maar zeer laat heeft gecommuniceerd over die projectweek. Daarover is pas op 1 februari gecommuniceerd, daar waar de projectweek de week nadien al doorging, in wat normaal de lesvrije week had moeten zijn.

Het gebrek aan communicatie of de zeer late communicatie is overigens ook een rode draad in dit dossier, zoals ook hier eens te meer is gebleken. Maar als men zelf laat of gebrekkig communiceert, mag men de studenten niet verwijten niet de boodschap te hebben begrepen of opgevolgd die niet of zeer gebrekkig werd gecommuniceerd ...

Verzoekster betwist ook niet dat er regelmatig feedbackmomenten zijn geweest, maar is wel van mening dat die feedback te vaag was, waardoor het zeer moeilijk was om te weten wat ze dan wel verkeerd deed en hoe ze dat kon remediëren.

Na het eerste semester bleek uit de feedback die ze kreeg dat ze op dat moment nog onvoldoende de leerdoelstellingen had bereikt. Waaruit dat werd afgeleid, en hoe haar opdrachten dan effectief werden beoordeeld, werd echter niet verduidelijkt. Er werd ook nooit aangegeven hoe de opdrachten werden beoordeeld en welke criteria daarbij werden gehanteerd. Dat maakt het voor een student natuurlijk bijzonder moeilijk om zijn werk bij te sturen dermate dat hij verder vooruitgang kan boeken. Verwerende partij betwist dit niet in haar nota van antwoord.

In het tweede semester bleef verzoekster de feedbackmomenten bijwonen. De feedback en begeleiding die ze kreeg, was echter nooit van die aard dat ze daaruit kon afleiden dat ze onvoldoende vooruitgang boekte om te kunnen slagen voor het vak. Eén en ander blijkt ook uit de notities die verzoekster nam van de gegeven feedback en die aan het dossier zijn toegevoegd als stuk 5.

Voor het vervullen van de 3D-opdracht is er ook zeer duidelijk tekort geschoten op het vlak van begeleiding, op een manier die het haar onmogelijk maakte om daarvoor te slagen. Voor het vervullen van de 3D-opdracht kon ze niet terugvallen op begeleiding om de techniek onder de knie te krijgen. De opdracht werd gegeven op een ogenblik waarop

inschrijven voor de module over 3D-printing in ‘Cross Media’ niet meer toegankelijk was want volzet – ook hier dus weer een probleem van te late communicatie –, en verzoekster kon, zoals ook in het inleidend beroepsschrift reeds aangegeven, op het ogenblik waarop de modules moesten worden gekozen, onmogelijk weten dat ze die techniek nodig zou hebben voor het litigieuze vak. Verzoekster heeft zich hier dus helemaal zelf moeten reden. Dat er blijkbaar sinds dit jaar een werkplaatsassistent was die studenten met tekorten in hun voorkennis kon helpen, was voor haar totaal onbekend tot aan het recente gesprek met de ombudspersoon. Het werd nooit gecommuniceerd, en ook de begeleidende docenten verwezen haar niet naar die persoon, zodat ze van zijn bestaan niets afwist en ook niets kon afweten.”

Beoordeling

Met betrekking tot grieven die betrekking hebben op de begeleiding en feedback in de loop van het academiejaar, wijst de Raad op zijn vaste rechtspraak dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quatering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

In casu staat niet ter discussie dat er regelmatig feedbackmomenten werden ingericht en dat verzoekster daaraan ook heeft deelgenomen. Verzoeksters kritiek kan bijgevolg niet worden betrokken op de materiële organisatie van de begeleiding, maar enkel op wat haar daarbij al dan niet werd meegedeeld.

Verwerende partij legt stukken neer waaruit blijkt dat de feedbackmomenten zijn ingepland (stuk 14 administratief dossier) en dat er alleszins in januari 2022 en op 7 juni 2022 (stukken 17 en 18 administratief dossier) schriftelijke feedback is gegeven. Uit de feedback van januari

kan naar oordeel van de Raad en rekening houdend met de marginale beoordelingsruimte, niet zonder meer worden afgeleid dat verzoekster met zekerheid afsteekt op een goed resultaat. Wat juni betreft, leest de Raad onder meer het volgende. Inzake ‘Until3d’: “Dit is niet de iconische kleurencombo”, “De presentatie ervan was best mager”, “Dit gaat ook aan de opdracht voorbij”. Met betrekking tot ‘AOT’: “Ook hier voelen we het tijdsgebrek”, “We missen hier nog iets. Enkel de setting”, “We zien een speeltuin, maar we voelen de inhoud van je [beginconcept] niet”, “We missen wat storytelling”. Inzake ‘Festivalstress’: “Het is ook hier weer hetzelfde. Durf jezelf technisch uit te dagen”, “het gebrek aan technische vaardigheden houdt je wat tegen”, “We missen ook wat storytelling, sfeer of mood”.

Uit de notities die verzoekster voorbrengt (stuk 5) kan naar oordeel van de Raad niet worden afgeleid dat er enkel feedback werd gegeven die kon doen besluiten dat verzoekster zeker een slaagcijfer ging behalen. Nog daargelaten dat deze nota’s de weerslag vormen van de wijze waarop verzoekster de feedback heeft begrepen of menen te kunnen begrijpen, kan ook hieruit worden afgeleid dat er zeker werkpunten werden meegedeeld. Zoals de Raad eerder reeds heeft overwogen, behelst een afdoende begeleiding en feedback niet noodzakelijk dat aan een student in de loop van het academiejaar formeel wordt meegedeeld of de tot dan geleverde prestaties zeker *c.q.* erg waarschijnlijk op een slaagcijfer dan wel een tekort zullen uitdraaien.

Daarnaast krijgt de Raad uit communicatie tussen verzoekster en de opleiding (stuk 15 administratief dossier) de indruk dat planning voor verzoekster een aandachtspunt is (verzoekster blijkt een reis te hebben geboekt tijdens een projectweek die niet als lesvrije week is aangekondigd).

Verzoekster toont niet aan dat de feedback en begeleiding die zij heeft gekregen het haar (nagenoeg) onmogelijk hebben gemaakt om voor het opleidingsonderdeel te slagen.

Het derde middel is niet gegronde.

Tweede middel

In een tweede middel beroept verzoekster zich op een schending van de ECTS-fiche.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet uiteen dat de ECTS-fiche vermeldt op welke wijze de studenten worden geëvalueerd, meer bepaald wat de evaluatievorm betreft aan de hand van “Praktijkexamen, Ontwerp/Product, Presentatie, Self assessment/Peer assessment, Medewerking tijdens contactmomenten, Portfolio” en dat de puntenverdeling 4 studiepunten toekent aan het onderdeel ‘Vormgeving in internationale context’ en 20 studiepunten aan het onderdeel ‘Studio 2’, met als weging 2/5 procesevaluatie door interne (gast)docenten op inzet, participatie, proces en evolutie, 3/5 jury (weming: 1/5 door interne docenten en 2/5 door externe/niet aan de studio verbonden juryleden).

Aldus, zo stelt verzoekster, bestaat de evaluatie blijkens de ECTS-fiche uit twee onderdelen, met name een luik ‘permanente evaluatie’ en een luik ‘examen tijdens de examenperiode’. Verzoekster is van oordeel dat deze voorschriften niet werden nageleefd. Er is wel een praktijkexamen geweest (jury) en de studenten hebben opdrachten moeten maken en hun werk moeten presenteren, maar uit niets blijkt, volgens verzoekster, dat dit alles ook als zodanig werd gequoteerd of mee in aanmerking werd genomen in de uiteindelijke beoordeling. Zij merkt ook op dat de ECTS-fiche daarnaast voorziet in ‘self assessment/peer assessment’ als evaluatievorm, maar dat er geen dergelijke assessments zijn gebeurd. In dezelfde zin leest verzoekster in de quatering nergens dat ‘medewerking tijdens de contactmomenten’ op één of andere wijze in de quatering werd betrokken en dus een evaluatievorm uitmaakte.

Verzoekster ziet nog een tweede probleem. Zo stipt zij aan dat uit niets blijkt dat de punten uiteindelijk werden berekend zoals voorzien in de ECTS-fiche, met name 2/5e voor procesevaluatie door interne (gast)docenten op inzet, participatie, proces en evolutie, en 3/5e voor de jury met daarbinnen de weging 1/5e door interne docenten en 2/5e door externe/niet aan de studio verbonden juryleden. Uit de puntenlijst die door de ombud ter beschikking is gesteld, ziet verzoekster immers dat per semester enkel één globaal cijfer werd gegeven. Aangezien dat cijfer zonder meer werd behouden door de interne beroepscommissie, kleeft die onregelmatigheid dus ook aan de bestreden beslissing.

In haar antwoordnota werpt verwerende partij vooreerst tegen dat het middel niet ontvankelijk is, omdat verzoekster heeft nagelaten dit bij het intern beroep op te werpen.

Daarnaast is verwerende partij van oordeel dat verzoekster een eindcijfer en een uitgeschreven beoordeling verkregen heeft gekregen, alsook feedback, en dat zij bijgevolg perfect op de hoogte is van de motivering van haar eindcijfer. Verwerende partij verwijst ook naar de volheid van bevoegdheid van de interne beroepscommissie.

Wat de gehanteerde evaluatievormen betreft, doet verwerende partij gelden dat de opsomming in de ECTS-fiche slechts wil aangeven wat mogelijk kan worden gehanteerd, en niet dat al deze evaluatievormen ook steeds aan bod moeten komen bij de beoordeling.

Verzoekster betwist dat zij deze kritiek niet bij haar intern beroep heeft betrokken, en handhaaft voor het overige haar middel.

Beoordeling

In haar intern beroep heeft verzoekster ten overstaan van de beroepscommissie opgeworpen:

“In de ECTS-fiche wordt gesproken over een *permanente evaluatie*. Deze is me onbekend. Ik heb nooit een beoordeling gekregen op meetbare criteria die een aanwijzing zouden kunnen geweest zijn van onvoldoende groei (proces) en onvoldoende juryopdrachten.”

Minstens in de mate dat verzoekster zich heeft beklaagd over een gemis aan enig spoor over de beoordeling en verrekening van permanente evaluatie *c.q. procesevaluatie*, heeft zij dus in het intern beroep wel aangegeven dat een aangekondigde evaluatievorm niet werd gehanteerd, of alleszins dat de verrekening van de daarvoor toegekende punten niet zichtbaar is.

In de aangegeven mate is het middel ontvankelijk.

De ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Studio digitale 2’ (stuk 2 administratief dossier) bepaalt inzake de evaluatie van de onderwijsleeractiviteit ‘Studio’:

“Evaluatie van de ‘studio 2’ (20 studiepunten)

Op het einde van het eerste en tweede semester: [h]et cijfer komt tot stand na overleg met alle juryleden. Bij het berekenen van het resultaat op semesterbasis (jury) voor ‘studio 2’ geldt de onderstaande weging:

- 2/5 = procesevaluatie door interne (gast)docenten op inzet, participatie, proces en evolutie
- 3/5 = jury (wegining: 1/5 door interne docenten en 2/5 door externe/niet aan de studio verbonden juryleden)

Bij het berekenen van het eindresultaat op jaarbasis voor ‘studio 2’ worden de cijfers van het eerste en tweede semester verrekend volgens de verhouding 7/20 (seml) en 13/20 (sem2) — of grofweg verhouding 1/3 - 2/3.

Indien de veiligheidsomstandigheden het toelaten gaat de jury door op de campus in kleine groep. Indien dit niet mogelijk is, gaat de presentatie en de jury online door.

Eindresultaat voor het volledige opleidingsonderdeel ‘studio 2’ (24 studiepunten). Het eindresultaat voor het opleidingsonderdeel komt tot stand door de verrekening van het deelresultaat ‘studio’ met het deelresultaat ‘vormgeving in internationale context’ volgens de verhouding van de studiepunten (20-4) toegekend aan beide onderwijsleeractiviteiten.”

Op grond van de ECTS-fiche moet het uiteindelijke examencijfer bijgevolg – daargelaten de discussie over de gehanteerde evaluatieform – minstens met het volgende detail kunnen worden geduid: 40% procesevaluatie door interne (gast)docenten op inzet, participatie, proces en evolutie, en 60% jurybeoordeling (met een weging van 20% door interne docenten en 40% door externen).

Het staat tussen partijen niet ter discussie dat de enige cijfermatige verduidelijking die verzoekster omtrent de samenstelling van het examencijfer heeft gekregen, bestaat in de toelichting van de ombud (stuk 10 verzoekster). Daaruit kan verzoekster niet opmaken of *c.q.* hoe een quotering inzake permanente evaluatie/procesevaluatie zou zijn verrekend: het is voor de Raad evenmin duidelijk.

De Raad bedenkt daarbij dat het hier kennelijk niet gaat om een kennisexamen, zodat gelet op de door verzoekster opgeworpen grieven een afdoende motivering niet kan bestaan uit een louter cijfermatige quotering van de procesevaluatie zonder een onder woorden gebrachte beoordeling.

Evenmin kan aan de hand van het aan verzoekster overgemaakte juryverslag (stuk 11 verzoekster), worden nagegaan of de aangegeven stemverhoudingen tussen de juryleden werden geëerbiedigd. Het administratief dossier (stuk 19) bevat ter zake geen bijkomende duidelijkheid.

De volheid van bevoegdheid waarop de interne beroepscommissie zich terecht mag beroepen, verleent haar de bevoegdheid om de beoordeling van de jury over te doen en in voorkomend geval een ander examencijfer toe te kennen, maar ontslaat haar niet van de verplichting om bij die beoordeling de voorschriften van de ECTS-fiche te eerbiedigen.

Het derde middel is in de aangegeven mate ontvankelijk en gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de beroepscommissie van LUCA School of Arts van 5 juli 2022.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoekster een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 15 september 2022.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 2 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november

2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.906 van 2 september 2022 in de zaak 2022/0263

In zake: Dior BYTYQI
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Deniz Bahtijarevic
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Graaf van Hoornestraat 51
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36 bus 9
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 26 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van Karel de Grote-Hogeschool van 8 juli 2022, waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Stage AFI - internationaal’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Deniz Bahtijarevic, die verschijnt voor verzoekende partij, en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de bacheloropleiding ‘Bedrijfsmanagement’, afstudeerrichting accountancy-fiscaliteit.

Tot verzoekers curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Stage AFI – Internationaal’. Voor dit opleidingsonderdeel, dat een buitenlandse stage omvat en dat 20 studiepunten vertegenwoordigt, bekomt verzoeker een examencijfer van 8/20.

Op 4 juli 2022 stelt verzoeker tegen deze beoordeling een intern beroep in. Na de feitelijke voorgaanden omstandig te hebben uiteengezet, doet verzoeker ten gronde het volgende gelden:

“[...]

I. Grieven

Kortom vind ik dat mijn stagepunt kennelijk onredelijk is aangezien ik dit tijdens mijn stage heb gemeld aan mijn stagebegeleider (de heer [M.J]). Ook heb ik goede feedback gekregen van mijn stagementor ([R.S.J]). Dit werd hierboven aangetoond met schriftelijke bewijsstukken. Ik had echter een vermoeden dat zijn echtgenote ([L.S.]) mij ongunstig zou evalueren door haar houding t.o.v. mij. Uiteraard was de evaluatie door de medebestuurder onterecht aangezien ik gebrekkig werd begeleid. Dit is een element waar kennelijk geen rekening mee werd gehouden in de eindbeoordeling.

Mijn stagementor heeft mij dus nooit begeleid, omdat hij het altijd te druk heeft gehad. Een bewijs is de conversatie die ik met mevrouw [Sp.] had waarbij mijn bedrijfsleider zeer onprofessioneel overkwam. Ik had zijn houding zeer mild in de mail omschreven omdat ik hoopte dat het zou beteren, ik werkte er immers een tijd. Verder had ik dit probleem gemeld aan mijn stagebegeleider en hij heeft achteraf na mijn stage nooit een gesprek met mij gevoerd omtrent het toegekende resultaat.

Ook was er sprake van contradictorische uitspraken, nl. het resultaat zou enkel door de bedrijfsleider kunnen gegeven worden. De ombudsvrouw beweerde het tegenovergestelde, nl. dat de finale beslissing bij de stagebegeleider zit.

Mijn stagementor/bedrijfsleider heeft mij goede feedback gegeven op mijn Traineeship Certificate en heeft dit ook nog eens bevestigd in een Rubric die ik aan hem heb laten invullen. Verder heb ik ook een medewerkster ([L.E.]) een Rubric laten invullen, waarbij ik goede feedback van haar kant heb gekregen. Zie bijlage ‘Traineeship. Certificatie’ en ‘Rubric_Listen_Communication ([L.J])’.

Ook is het punt van mijn POP reflectieverslag onterecht aangezien ik een onvoldoende kreeg voor de opdracht ‘Financiële Analyse’. De 0/4 die ik heb gekregen werd nooit

verantwoord door de stagebegeleider en zoals eerder vermeld hoorde ik dit louter toevallig bij de ombudsvrouw. Ik geloof dat de kans bestaat dat er nog andere criteria zijn van mijn POP reflectieverslag die oneerlijk werden geëvalueerd maar waarvan ik niet over kan spreken aangezien dit nooit aan mij werd getoond door de heer [M.] tijdens mijn inzagerecht.

Gelet op de [formelemotiveringsplicht] van bestuurshandelingen, de materiële motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur is het dan ook kennelijk onredelijk om mij een 8/20 te geven terwijl er duidelijk documenten voorliggen waaruit blijkt dat ik

- (1) Altijd op tijd was gedurende heel mijn stage
- (2) Zeer beleefd was
- (3) Ontvankelijk voor opdrachten
- (4) In staat om dagelijkse financiële boekhoudwerk doen en te evalueren
- (5) De basis (grondbeginselen van de inkomstenbelastingwetgeving) onder de knie heb, een belangrijke basis.
- (6) Gunstige feedback kreeg van een medewerkster.

De ongunstige evaluatie werd dus enkel ingegeven door de echtgenote van mijn stagmentor die om de een of andere reden mij blijkbaar niet kon uitstaan. Het zou catastrofaal zijn om aan het einde van mijn studieloopbaan opnieuw een stage te moeten doen van maanden, terwijl ik van oordeel ben dat ik mijn stage wel degelijk goed (minstens voldoende) heb uitgedaan. Dit blijkt ook uit de objectieve stukken. De beoordeling van mijn stagebegeleider strookt niet met het cijfer dat mij werd gegeven, wat een schending inhoudt van de [materiëlemotiveringsplicht] en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.”

De interne beroepscommissie van Karel de Grote-Hogeschool behandelt verzoekers beroep in zitting van 8 juli 2022, en komt tot de volgende beslissing:

“[...]

De interne beroepscommissie nam de volgende beslissing:

De interne beroepscommissie bevestigt de studievoortgangsbeslissing d.d. 28/06/22. Het behaalde resultaat (8/20) voor het opleidingsonderdeel ‘International Internship AFI’ blijft behouden.

Motivering van deze beslissing:

Als gevolg van de afwezigheid van de directeur Onderwijs en Onderzoek, wordt de interne beroepscommissie voorgezeten door Mevr. [A.L.], directeur onderwijsgroep Sint Lucas Antwerpen.

De interne beroepscommissie neemt kennis van het dossier.

De student verzoekt om gehoord te worden en om herziening van zijn dossier. Hij is van mening dat hij een beter cijfer verdient, minimum geslaagd dient te zijn, Minstens dat er rekening diende te worden gehouden met de ernstige gebrekkige begeleiding.

- **Hoorrecht**

Overeenkomstig artikel 72 van het Onderwijs- en examenreglement behandelt de interne beroepscommissie het beroep op stukken. Er is voor geen van de partijen een hoorrecht voorzien.

De commissie kan evenwel iedereen waarvan zij de aanwezigheid nuttig acht, uitnodigen om te worden gehoord.

De commissie acht het *in casu* gezien de inhoud van het dossier niet noodzakelijk noch nuttig één van de betrokken partijen te horen.

- **Keuze van de stageplaats en begeleiding**

De interne beroepscommissie stelt vast dat de student zelf heeft gekozen voor het internationaal traject en eveneens zelf een stageplaats zocht en vond.

De student geeft in het POP-reflectieverlag aan dat het door hem gekozen bedrijf hem beviel omdat het bedrijf interesse toonde in hem en een gepast werkrooster had. Hij wilde geen stage lopen in een groot internationaal bedrijf maar naar zijn mening is het beter om voor een klein bedrijf te werken.

De verantwoordelijkheid m.b.t. de keuze van de stageplaats en de gehanteerde taal op de stageplaats ligt naar de mening van de commissie dan ook volledig bij de student en kan door de student achteraf niet worden ingeroepen als verzachtende omstandigheid of rechtvaardiging voor wat is misgelopen.

Er is naar de mening van de commissie dan ook geen reden om een gebrekkige kennis van het Duits noch de stageplaats zelf in rekening te brengen bij de beoordeling. De student koos immers zelf en heel bewust voor zijn stageplaats.

Wat de begeleiding betreft is de commissie van mening dat het vooreerst niet verplicht is dat de zaakvoerder zelf instaat voor de begeleiding van de student.

Het is perfect mogelijk die verantwoordelijkheid intern naar wens te delegeren en toch te voldoen aan de vereisten die de opleiding stelt m.b.t. begeleiding.

Uit de door de student bijgevoegde mailconversatie omtrent de overeenkomst blijkt volgens de commissie overigens enkel dat de student aangeeft dat de zaakvoerder wil weten wat hij ondertekent (cfr. vertaling en uitleg) en anderzijds dat de student stelt dat de zaakvoerder het te druk heeft.

Er worden geen mails van de zaakvoerder zelf bijgebracht waaruit zou blijken dat dat inderdaad het geval is.

Er wordt evenmin aangetoond dat de student ruim voor de deadline (01/03/22) een poging deed zijn administratie in orde te brengen.

Bovendien staat het ondertekenen van een overeenkomst naar de mening van de commissie los van inhoudelijke begeleiding.

De student geeft aan dat hij wel werd begeleid door andere stagairs en bijkomend om hulp kon vragen bij één van de medebestuurders (de vrouw van de zaakvoerder).

De student stelt verder dat hij geen deftige uitleg heeft gekregen over de opdrachten en dat hij geen vragen meer durfde te stellen.

De zaakvoerder zelf verwees hem telkens naar de medestagiairs.

De interne beroepscommissie is van mening dat de student wel begeleiding ontving minstens kon ontvangen van de medestagiairs.

Zijn, zeker bij aanvang, ontoereikende kennis van het Duits heeft hem zoals te lezen in het POP-reflectieverslag erg moeilijk gemaakt de opdrachten te begrijpen maar nogmaals, de student koos er zelf voor om stage te lopen in Duitsland.

De onaangename samenwerking werd door de student naar eigen zeggen aangekaart bij de stagebegeleider. Hij gaf op dat ogenblik aan dat hij het gevoel had hij mogelijks een tekort zou krijgen omdat van de houding van de medebestuurder.

De student geeft aan dat de stagebegeleider hem heeft voorgesteld kladpapieren i.v.m. de opdrachten bij te voegen aan het reflectieverslag.

De student stelt dat hij niet begreep wat deze ‘oplossing’ zou brengen.

Uit het dossier (verslag leergroepgesprekken) blijkt dat de student tijdens het tweede leergroepgesprek aangeeft dat hij een valse start heeft gemaakt maar dat hij zich herpakt heeft.

Hij wil aantonen dat hij geprobeerd heeft om het tij te doen keren door zijn persoonlijke notities toe te voegen aan de eindversie van het verslag. Hij vernoemt opnieuw de weinig constructieve houding van mr. [S.].

De commissie kan niet afleiden dat de student daadwerkelijk de moeilijke samenwerking met de stagebegeleider besprak. Hij stelde daarnaast zelf voor zijn notities aan het eindverslag toe te voegen.

Hij verzocht de stagebegeleider tijdens de stage nooit om een gesprek met de stagmentor en hemzelf teneinde de lucht te klaren en hij gaf evenmin aan dat hij de stage wilde stopzetten omdat van de moeilijke positie waarin hij zich bevond.

De commissie is de mening toegedaan dat van een derdejaarsstudent mag verwacht worden dat hij het initiatief neemt op het ogenblik dat dat nodig is.

Bovendien blijkt naar de mening van de commissie dat de student inderdaad erg slecht op de hoogte was van hoe de stage diende te verlopen, wat er van hem werd verwacht en hoe de beoordeling zou geschieden (zie onder).

Het hele dossier getuigt van weinig initiatief, een afwachtende houding en de mening dat de verantwoordelijkheid bij alle andere partijen ligt.

Ten slotte wenst de commissie op te merken dat zelf[s] indien de student zou aantonen dat de begeleiding gebrekkig is, en dat doet de student naar de mening van de commissie niet, de student daarbovenop dient aan te tonen dat de gebrekkegeleiding de oorzaak is van zijn niet slagen. Dat doet de student evenmin nu blijkt dat hij ook een tekort heeft voor het POP-reflectieverslag dat louter en alleen van zijn eigen inspanningen afhankelijk is.

De interne beroepscommissie is echter van mening dat de student niet aantoont dat er sprake is van een gebrekkegeleiding.

De zaakvoerder delegeerde zijn begeleidingsbevoegdheid naar o.a. een medebestuurder en andere stagiairs. De stagebegeleider was daarvan op de hoogte en keurde dat goed (cfr. stagebezoek/conference call Mr. [S.] d.d. 18/03/2022).

De student was in de gelegenheid vragen te stellen m.b.t. de inhoud van zijn taken. Hij toont naar het oordeel van de commissie niet aan dat de situatie niet minstens gedeeltelijk het gevolg was van zijn eigen onkunde in het Duits en het gebrek aan initiatief dat hem door de stagementor wordt verweten.

De commissie is daarnaast van oordeel dat de student had moeten ageren indien de situatie daadwerkelijk zo toxisch was als hij ze nu doet voorkomen.

- Beoordeling an Sich

Vooreerst komt de interne beroepscommissie tot de vaststelling dat de student aangeeft dat het probleem was dat de onderneming zeer strikt was en geen ‘fouten’ tolereerde. De commissie is van mening dat dat een normale houding is voor een bedrijf dat gespecialiseerd is in belastingadvies en het niet de bedoeling is dat stageplaatsen over een foutenpolicy beschikken voor stagiairs. De student studeert immers normalerwijze af na het volbrengen van de stage en moet dus startklaar zijn i.e. foutloos functioneren. De stagementor geeft tijdens de conference call van 18/03/22 aan dat de student moeite heeft met het Duits, het hoge functioneringsniveau en de vereiste precisie.

De student verwijst naar twee rubrics en het trainee certificate om te staven dat hij goed werd beoordeeld door de stagementor.

De beoordeling van het opleidingsonderdeel staat echter los van de rubrics en het certificaat.

De ECTS-fiche bepaalt:

Tijdens periode 3+4 Observatie van het functioneren tijdens het onderwijsleerproces 65%
Tijdens periode 3+4 Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) - reflectieverslag 35%

Verder wordt aangegeven:

“13 van de 20 punten staan op de observatie van de stage zelf, 7 punten op het POP-reflectieverslag. Op het einde van de stage vult de stagementor een beoordelingsformulier in, dat leidt via een rekenregel tot een punt. Daarnaast geeft de stagementor een richtinggevend totaal punt. Ten slotte nemen we het rekenkundig gemiddelde van het punt uit het beoordelingsformulier en het richtinggevende punt. Verdere richtlijnen rond de beoordelingen worden gecommuniceerd via het elektronisch leerplatform.”

Onder punt 7) EVALUATIE in het document ‘Me@work: Persoonlijk ontwikkelingsplanreflectieverslag AFI Richtlijnen voor de student’, wordt m.b.t. de evaluatie verduidelijkt:

“Bij de evaluatie houden we rekening met het toepassen van de juiste technieken en basisprincipes en hebben we oog voor jouw communicatieve en sociale vaardigheden alsook je capaciteit tot zelfreflectie.

De personen die instaan voor de beoordeling zijn de stagementor (bedrijf), de stagebegeleider (docent 1) en de tweede lezen (docent 2).

Het eindtotaal op 20 punten is gebaseerd op:

- *13 punten op de stagebeoordeling door stagementor a.d.h.v. de criteria in bijlage X*
- *6 punten op het POP-reflectieverslag a.d.h.v. het POP-beoordelingsformulier (criteria zie bijlage XII)*
- *1 punt op je bijdrage en medewerking aan de leergroepgesprekken a.d.h.v. het LG-beoordelingsformulier (criteria zie XI)."*

M.b.t. de beoordeling voor ‘Stage’

Bijlage X bevat de beoordelingscriteria voor de stagementor.

Uit het dossier blijkt dat de stagementor per criterium een score aanduidt gaande van ‘altijd/onderscheidend’ voor 5 punten tot ‘nooit’ 0 punten. Daartussen bevinden zich de schalen ‘meestal wel/voldoende’ (3 punten) en ‘meestal niet/progressie noodzakelijk’ voor 1 punt.

De student scoort 4 keer ‘altijd’, 11 keer ‘meestal wel’, 15 keer ‘meestal niet’ en 2 keer ‘nooit’. Dit leidt tot een score van 8,5/20.

Het richtinggevend punt van de mentor is 8/20. Het rekenkundig gemiddelde 8,25/20.

De mentor geeft als geschreven feedback:

“Waar scoorde de student het best in?

Hij is altijd op tijd op het werk.

Waar scoorde de student het minst in?

Alle andere categorieën behalve stiptheid.”

De student geeft zelf aan dat hij geregeld fouten maakt;

“Het probleem was dat de onderneming zeer strikt was en ook geen ‘fouten’ tolereerde. Door het gebrek aan goed Duits en onduidelijke uitleg van het bedrijf maakte ik mogelijk wat fouten in mijn opdrachten, wat echter logisch is wegens het gebrek aan begeleiding.”

Ook uit het POP - reflectieverslag van de student blijkt dat hij het erg moeilijk had te doen wat van hem gevraagd werd en dat hij veel fouten maakte o.a. bij de BTW-codex, MAR toewijzen en het Duits in het algemeen.

De interne beroepscommissie is van oordeel dat de feedback van de stagementor correspondeert met wat de student in het POP-reflectieverslag opneemt; hij presteert onvoldoende.

Hij is onvoldoende onderlegd in het Duits waardoor hij de opdrachten niet goed genoeg begrijpt, het vertalen doet hem aan tempo inboeten, hij moet veel om hulp vragen en hij maakt inhoudelijke fouten.

De commissie is dan ook van mening dat de beoordeling door de stagementor op een correcte wijze tot stand is gekomen nl. in overeenstemming met de bepalingen in de ECTS-fiche en aan de hand van de vooropgestelde criteria.

De student haalt geen elementen aan die van aard zijn de beoordeling te herzien.

M.b.t. de beoordeling voor ‘POP-reflectieverslag’

Bijlage XII bevat de beoordelingscriteria voor het POP-reflectieverslag.

Deze bijlage was de student gekend, minstens had de student gekend moeten dan wel kunnen zijn, bij de aanvang van het opleidingsonderdeel.

Uit het dossier blijkt dat de stagebegeleider de student een score van 20,5/60 toekent.

De tweede beoordelaar geeft een score van 19,5/[60].

Het definitief punt voor POP inclusief leergroep wordt bijgevolg 7,06/20.

Voor wat betreft het criterium ‘In je financiële analyse geef je de juiste juridische en financiële informatie weer. Je kan deze ook correct interpreteren’ leest de commissie volgende feedback:

“Je beperkt je hier tot de juridische gegevens.”

en *“Juridische informatie kan uitvoeriger (Wat zijn de implicaties van deze organisatievorm?) en de argumentatie i.v.m. de ontoegankelijke financiële cijfers ontbreekt.”*

De stagebegeleider geeft 0/4, de tweede beoordelaar 1/4.

Voor het overige is de belangrijkste feedback:

- De student werkt de gevraagde onderdelen uit maar legt geen verband tussen de verschillende onderdelen. De verschillende onderdelen stemmen bovendien niet overeen. De nulmeting (pagina 4) en SWOT-analyse (pagina 12) spreken elkaar tegen.
- Bij geen enkele soft skill wordt het nodige bewijsmateriaal toegevoegd (zie bijlage 5 in de bundel Me@work). De rubrics van de leergroepgesprekken horen bij de vaste feedbackmomenten. Bovendien mag je maar 1 rubric door een medestudent laten invullen.
- Het rapport bevat veel taalfouten.
- De SWOT-analyse wordt niet goed uitgewerkt: bij je sterktes geef je aan dat dit mondelinge communicatie is want je kan namelijk goed omgaan met kritiek. Hebben deze 2 eigenschappen dan een link? Bovendien gaf je op pag. 4 aan dat de kritiek die je krijgt nooit terecht is. Bij de ‘opportunities’ schrijf je dat je sterkste soft skill luisteren is. Waarom staat dit dan niet bij de sterktes? Bij de bedreigingen (opgenomen bij de T) schrijf je ‘mijn zwakke soft skill is schriftelijk communiceren’: hoort dit dan niet bij de zwaktes? Nochtans schrijf je op pagina 4 dat je heel goed schriftelijk kan communiceren.
- Hoewel de kwaliteit van het POP-verslag en van de bewijzen sowieso al een negatieve invloed hebben, slaagt de student er niet in om aan te tonen dat hij wel degelijk een stap kan zetten om zijn eigen kunnen analytisch in kaart te brengen: het verslag is geen gestructureerd onderzoek of gedetailleerd verslag maar eerder een verzameling persoonlijke beschouwingen die aan een paar (externe) problemen vasthouden en die aan diepgang en samenhang ontbreken.

De interne beroepscommissie komt opnieuw tot de conclusie dat de student wel degelijk correct is beoordeeld i.e. in overeenstemming met de bepalingen van de ECTS-fiche en aan de hand van de vooropgestelde criteria.

Beide beoordelaars komen tot ongeveer dezelfde score en hun feedback ligt in dezelfde lijn.

De commissie kan dan ook geen onregelmatigheden vaststellen noch naar vorm, noch naar inhoud.

De commissie betreurt het feit dat de student geen inzage heeft kunnen nemen in alle documenten die aan zijn evaluatie ten grondslag liggen. Zij betreurt tevens de verwarringende communicatie m.b.t. de totstandkoming van zijn resultaat en de verantwoordelijkheden daarin.

Anderzijds ziet de commissie ook in deze twee elementen geen reden om de beoordeling te herzien. Het door de student opgeleverde POP-reflectieverslag voldoet niet aan de gestelde eisen.

Op grond van het bovenstaande is de commissie de mening toegedaan dat de student er niet in slaagt aan te tonen dat zijn beoordeling incorrect is verlopen. Hij toont evenmin aan dat de ontvangen begeleiding gebrekig zou zijn.

De interne beroepscommissie besluit de studievoortgangsbeslissing d.d. 28/06/22 te bevestigen.

Het behaalde resultaat van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘International Internship AFI’ blijft bijgevolg behouden.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

De ontvankelijkheid van het beroep wordt door verwerende partij niet betwist.

De Raad ziet geen aanleiding om ambtshalve opmerkingen te formuleren.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Enig middel

Verzoeker beroept zich in een enig middel op de formelemotiveringsplicht, de materiëlemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en artikel II.281 van de Codex Hoger Onderwijs.

Standpunt van partijen

In een eerste middelonderdeel wijst verzoeker erop dat hij bij zijn intern beroep stukken heeft gevoegd waaruit blijkt dat hij aan het einde van de stage goed werd beoordeeld. Verwerende partij baseert zich volgens verzoeker voor het examencijfer van 8/20 ten onrechte uitsluitend op een tussentijdse beoordeling van 18 maart 2022, na één maand stage, terwijl aan de door hem voorgelede ‘rubrics’ en ‘trainee certificate’ zonder meer wordt voorbijgegaan. Het is daarbij voor verzoeker een raadsel waarom die relevante stukken niet in de beoordeling werden meegenomen, omdat zij – nog steeds volgens verzoeker – onweerlegbaar aantonen dat het toegekende examencijfer niet juist kan zijn. Verzoeker stelt dat de slechte verstandhouding met de medebestuurder van de onderneming geen afbreuk deed aan zijn inzet en goede prestaties, en dat de stage overeen de volledige drie maanden moet worden beoordeeld. Uit het gegeven dat de stagementor aan het einde van de stage op 19 mei 2022 een positieve evaluatie aflevert, volgt voor verzoeker overduidelijk dat hij zich heeft herpakt.

In elk geval lag het volgens verzoeker op de weg van de beroepscommissie om de door hem voorgelegde stukken (rubrics en certificaat) inhoudelijk te controleren en te analyseren en in voorkomend geval te motiveren waarom zij niet relevant zouden zijn. Ten onrechte, zo stelt verzoeker, heeft de beroepscommissie zich ertoe beperkt akte te nemen van de neerlegging van deze stukken, om vervolgens te stellen dat zij los staan van de beoordeling van het opleidingsonderdeel, te meer nu de rubrics en het certificaat op instructie van de opleiding moeten worden ingevuld en ingediend.

Ondergeschikt, in de hypothese dat de voormelde stukken inderdaad los staan van de beoordeling van het opleidingsonderdeel, dan nog moet een redelijk bestuur volgens verzoeker vaststellen dat de beoordeling tegenstrijdig is.

Daarnaast is de bestreden beslissing naar oordeel van verzoeker intern tegenstrijdig, doordat zij enerzijds de rubrics loskoppelt van de beoordeling, maar anderzijds wel akte neemt van het feit dat de begeleidingsbevoegdheid op 18 maart 2022 werd gedelegeerd naar o.a. de stagiairs. Verzoeker betoogt dat indien de stagiairs begeleidingsbevoegdheid kregen, zij toch het dichtst bij de student staan om een beoordeling te kunnen maken, te meer wanneer de stagementor zelf geen begeleiding meer opneemt en zich voor zijn beoordeling verder enkel kan steunen op de input van de medebestuurder en de stagiairs. Door de stagiairs geen stem te geven in de beoordeling, handelt verwerende partij volgens verzoeker kennelijk onzorgvuldig. Hij acht tevens de materiëlemotiveringsplicht geschonden doordat aldus relevante en pertinente stukken buiten de beoordeling wordt gehouden.

In een tweede middelonderdeel is verzoeker van oordeel dat de interne beroepscommissie niet (afdoende) motiveert hoe verzoeker een score van 0/4 heeft gekregen voor de beoordeling van ‘Financiële analyse’ (POP-reflectieverslag). Waar de beroepscommissie overweegt dat verzoeker zich beperkt tot de juridische gegevens en dat de juridische informatie uitvoeriger kan, is verzoeker van oordeel dat die vaststellingen geen score van 0/4 kunnen wettigen.

Wat de overige criteria betreft, verwijt verzoeker aan de bestreden beslissing dat zij geen concrete cijfers per criterium aangeeft, zodat hij niet kan nagaan hoe het tekort tot stand is gekomen. De motivering bestaat volgens verzoeker enkel uit een opsomming van negatieve elementen, zonder het uiteindelijke resultaat te verduidelijken. Het is in die omstandigheden mogelijk dat verzoeker ook voor een ander aspect een nulscore heeft gekregen, maar dan zonder bijhorende motivering. In die zin blijkt ook niet in welke mate de aan verzoeker verweten taalfouten zijn verrekend. Verzoeker stipt aan dat het eindcijfer van de stagebegeleider (20,5/60) en van de tweede begeleider (19,5/60) wél worden weergegeven. Dat de beroepscommissie betreurt dat verzoeker geen inzage heeft kunnen nemen in alle documenten die aan de evaluatie ten grondslag liggen, alsook de verwarringe communicatie daaromtrent, kan deze gebreken voor verzoeker niet goedmaken.

Verwerende partij kan deze argumenten in haar antwoordnota niet bijvallen.

Zij argumenteert vooreerst, wat de totstandkoming van de eindscore betreft, dat in het document ‘Me@Work: Persoonlijk ontwikkelingsplan reflectieverslag AFI’ wordt aangegeven dat bij de evaluatie rekening wordt gehouden met het toepassen van de juiste technieken en basisprincipes, de communicatieve en sociale vaardigheden van de student en zijn/haar capaciteit tot zelfreflectie. De personen die instaan voor de beoordeling zijn de stagementor (bedrijf), de stagebegeleider (docent 1) en de tweede lezer (docent 2). Verwerende partij stipt aan dat de eindscore (op 20 punten) is gebaseerd op (i) 13 punten op de stagebeoordeling door stagementor aan de hand van de criteria in bijlage X, (ii) 6 punten op het POP-reflectieverslag aan de hand van het POP-beoordelingsformulier in bijlage XII en (iii) 1 punt op de bijdrage en medewerking aan de leergroepgesprekken aan de hand van het LG-beoordelingsformulier in bijlage XI. Zowel de stagebegeleider als de tweede lezer geven na het lezen van het POP-reflectieverslag een punt door het invullen van het POP-beoordelingsformulier. Het definitieve punt voor het POP-reflectieverslag is het gemiddelde van beide punten. Binnen dit geheel, zo

verduidelijkt verwerende partij, gebeurt de beoordeling van de bijdrage van de student en zijn medewerking aan de leergroepgesprekken dus enkel door de stagebegeleider.

Wat de stagebeoordeling betreft, schrijft de ECTS-fiche voor dat de stagementor op het einde van de stage enerzijds een stagebeoordelingsformulier invult (dat via een rekenregel leidt tot een punt) en anderzijds een richtinggevend punt toekent. Het rekenkundig gemiddelde van beide geeft dan het eindcijfer.

In repliek op beide middelonderdelen van verzoeker, voert verwerende partij het volgende aan:

“[...]

2.2.1 Stagebeoordeling door stagementor

In casu blijkt uit het beoordelingsformulier van 27 mei 2022 (nl. op het einde van de stage) van de stagementor (dat gebaseerd is op de beoordelingscriteria voor de stagementor in bijlage X van het document Me@Work) dat de stagementor per criterium een score moet aanduiden gaande van ‘altijd’ (= 5 punten) tot ‘nooit’ (= 0 punten). Daartussen bevinden zich de schalen ‘meestal wel/voldoende’ (= 3 punten) en ‘meestal niet/progressie noodzakelijk’ (= 1 punt). Aangezien er 32 competenties beoordeeld kunnen worden, kan een student een theoretisch maximum behalen van 160 punten. Dat wordt nadien omgezet naar 20. Indien een ‘niet aanwezig’ wordt gegeven, dan verkleint de noemer (stukken 13, 17, 18 en 19).

Verzoeker scoort *in casu* 4 keer ‘altijd’, 11 keer ‘meestal wel’, 15 keer ‘meestal niet’ en 2 keer ‘nooit’. Dit leidt tot een score van 8,5/20. Het richtinggevend punt van de mentor is 8/20. Het rekenkundig gemiddelde 8,25/20 (stukken 13 en 17).

De stagementor geeft als geschreven feedback dat de student het best scoorde in altijd op tijd op het werk zijn en het minst scoorde in alle andere categorieën behalve stiptheid (stuk 17).

De beoordeling door de stagementor is op een correcte wijze tot stand gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de ECTS-fiche en a.d.h.v. de vooropgestelde criteria. Verzoeker haalt geen elementen aan die van aard zijn om de beoordeling te herzien.

Bovendien correspondeert de feedback van de stagementor met wat verzoeker in het POP-reflectieverslag heeft opgenomen, nl. dat hij onvoldoende onderlegd is in het Duits waardoor hij de opdrachten niet goed genoeg begrijpt, het vertalen hem aan tempo doet inboeten, hij veel om hulp moet vragen en hij inhoudelijke fouten maakt (stuk 15).

Verder is het ‘trainee certificate’ een document dat de studenten moeten invullen om het tweede deel van de Erasmusbeurs te krijgen. Het gaat derhalve louter om een rapportering voor EPOS en het document wordt nooit in rekening gebracht voor de beoordeling van de stage. Verzoeker behoort dit te weten.

De twee ‘rubrics’ waarnaar verzoeker verwijst, zijn documenten die gebruikt worden in het POP-reflectieverslag. Het is een formatieve vorm van evaluatie en staat dus niet op punten. Zo moeten de studenten aan hun soft skills werken vanaf de start van het academiejaar. De focus wordt gelegd op vier soft skills (die in het Me@work document ook wel de ‘big 4’ genoemd worden), nl. zelfkritische zin, schriftelijk communiceren, mondeling communiceren en luisteren. Voor elke betrokken soft skill werd een rubric opgesteld. Deze rubrics maken duidelijk wat de soft skill inhoudt op basis van een aantal aspecten. Voor elk van die aspecten worden verschillende beheersingsniveaus onderscheiden, gaande van onvoldoende tot uitmuntende beheersing. De rubrics definiëren dus de soft skills en vormen tevens een handig instrument voor tussentijdse feedback. De studenten kunnen de soft skills terugvinden op de canvascursus Stage en in bijlage XIII van het document Me@work (stuk 18).

De bedoeling is dat studenten de informatie gebruiken als basis om het POPbeoordelingsverslag vorm te geven. De rubrics dienen m.a.w. louter als inspiratie voor de studenten op het POP-reflectieverslag te schrijven. Het dient om de student een beter zicht te geven op zichzelf. De studenten moeten de rubrics zelfs niet tonen aan de docenten. Verzoeker behoort te weten dat dit geen officiële evaluatiedocumenten betreffen.

Hoewel het niet relevant is voor de eindbeoordeling van verzoeker, wenst verwerende partij volledigheidshalve toch te benadrukken dat het veelzeggend is dat verzoeker enkel de rubrics bijbrengt waar hij positieve feedback op heeft gekregen. Uit de rubric ‘schriftelijke communicatie van 18 november 2022’ in zijn POP-reflectieverslag blijkt immers dat hij ook een ‘onvoldoende’ heeft verkregen als feedback (stuk 15 – achteraan).

2.2.2 POP-reflectieverslag en bijdrage en medewerking aan leergroepgesprekken

Zoals eerder vermeld, telt het POP-reflectieverslag mee voor 6 punten. Bijlage XII van het document Me@Work bevat de beoordelingscriteria voor het POP-reflectieverslag. Zowel de stagebegeleider als de tweede lezer geven na het lezen van het POP-reflectieverslag een punt door het invullen van het POP-beoordelingsformulier. Het definitieve punt voor het POP-reflectieverslag is het gemiddelde van beide punten (stuk 18).

Uit het POP-beoordelingsformulier blijkt dat de stagebegeleider verzoeker een score heeft gegeven van 20,5/60. Het formulier geeft ook de deelscores mee per competentie (stuk 13). De tweede beoordelaar geeft verzoeker een score van 19,5/60 (stuk 14).

Voor de bijdrage en medewerking aan de leergroepgesprekken behaalt verzoeker een 4/8 (stuk 13).

Het definitief punt van verzoeker voor het POP-reflectieverslag inclusief de leergroepgesprekken, bedraagt bijgevolg 7,06/20 (stuk 13).

Verzoeker begrijpt niet waarom hij een 0/4 heeft gekregen bij zijn beoordeling inzake ‘financiële analyse’ van het POP-reflectieverslag. Zoals eerder gemeld door de interne beroepscommissie, heeft de 0/4 te maken met het feit dat verzoeker geen financiële cijfers vermeldt. Verzoeker beweert dat hij deze cijfers niet kon krijgen, maar hij heeft dit echter niet gemotiveerd. Nochtans stipuleert het document Me@work (stuk 18):

‘DEEL IV: Ondernemingsorganisatie van je stageplaats

Juridische en financiële analyse

Geef volgende informatie met betrekking tot je stagebedrijf:

- ✓ oprichtingsjaar, bestuurders en eigenaars van het stagebedrijf;
- ✓ vennootschapsvorm;
- ✓ enkele financiële openbare kerncijfers die jouw lezer zinvolle informatie geven over de onderneming. Schrijf een interpretatie van die financiële kerncijfers. Bij het ontbreken van dergelijke financiële openbare kerncijfers, leg je uit waarom die niet openbaar zijn.

Organisatiestructuur en functieverdeling

Geef inzicht in de functieverdeling binnen het bedrijf aan de hand van volgende elementen:

- ✓ beargumenteer welke organisatiestructuur je stagebedrijf heeft. Gebruik de soorten types uit dit document;
- ✓ geef een overzicht van de afdelingen, de personen en maak duidelijk welke functie ze hebben. Maak zoveel mogelijk gebruik van schema's;
- ✓ leg een verband tussen de organisatiestructuur en de functieverdeling.”

In casu heeft verzoekster aldus niet uitgelegd waarom de financiële cijfers niet openbaar zijn. Verzoeker heeft zich beperkt tot de juridische gegevens. Maar zelfs de juridische gegevens konden veel uitvoeriger geformuleerd worden.

Voor het overige heeft de interne beroepscommissie de belangrijkste werkpunten nogmaals opgesomd (stuk 4)

- *“De student werkt de gevraagde onderdelen uit maar legt geen verband tussen de verschillende onderdelen. De verschillende onderdelen stemmen bovendien niet overeen. De nulmeting (pagina 4) en SWOT-analyse (pagina 12) spreken elkaar tegen.*
- *Bij geen enkele soft skill wordt het nodige bewijsmateriaal toegevoegd (zie bijlage 5 in de bundel Me@work). De rubrics van de leergroepgesprekken horen bij de vaste feedbackmomenten. Bovendien mag je maar 1 rubric door een medestudent laten invullen.*
- *Het rapport bevat veel taalfouten.*
- *De SWOT-analyse wordt niet goed uitgewerkt: bij je sterktes geef je aan dat dit mondelinge communicatie is want je kan namelijk goed omgaan met kritiek. Hebben deze 2 eigenschappen dan een link? Bovendien gaf je op pag. 4 aan dat de kritiek die je krijgt nooit terecht is. Bij de ‘opportunities’ schrijf je dat je sterkste soft skill luisteren is. Waarom staat dit dan niet bij de sterktes? Bij de bedreigingen (opgenomen bij de T) schrijf je ‘mijn zwakke soft skill is schriftelijk communiceren’: hoort dit dan niet bij de zwaktes? Nochtans schrijf je op pagina 4 dat je heel goed schriftelijk kan communiceren.*
- *Hoewel de kwaliteit van het POP-verslag en van de bewijzen sowieso al een negatieve invloed hebben, slaagt de student er niet in om aan te tonen dat hij wel degelijk een stap kan zetten om zijn eigen kunnen analytisch in kaart te brengen: het verslag is geen gestructureerd onderzoek of gedetailleerd verslag*

maar eerder een verzameling persoonlijke beschouwingen die aan een paar (externe) problemen vasthouden en die aan diepgang en samenhang ontbreken.

Ook uit het POP – reflectieverslag van de student blijkt dat hij het erg moeilijk had te doen wat van hem gevraagd werd en dat hij veel fouten maakte o.a. bij de BTWcodex, MAR toewijzen en het Duits in het algemeen.”

Tijdens het inzagemoment heeft verzoeker bijkomende uitleg gekregen van zijn stagebegeleider dhr. [R.M.]. Daarbij werden o.a. bovenstaande werkpunten toegelicht. Tijdens een gesprek met de ombuds mevr. [I.V.D.] werden alle evaluatiecriteria nogmaals met verzoeker overlopen. Verzoeker heeft dus wel degelijk inzage kunnen nemen in alle documenten die aan zijn evaluatie ten grondslag liggen.”

Wat het eindcijfer van 8/20 betreft, stipt verwerende partij nog aan dat verzoeker wel degelijk correct werd beoordeeld in overeenstemming met de bepalingen van de ECTS-fiche en aan de hand van de vooropgestelde criteria. Beide beoordelaars komen tot ongeveer dezelfde score en hun feedback ligt in dezelfde lijn. Verwerende partij kan geen onregelmatigheden vaststellen noch naar vorm, noch naar inhoud, en is van oordeel dat verzoeker evenmin elementen aanhaalt die van aard zijn om de beoordeling te herzien.

In zijn wederantwoordnota handhaaft verzoeker zijn standpunt, en bestrijdt hij de repliek van verwerende partij.

Met betrekking tot het eerste middelonderdeel, zet verzoeker nog uiteen:

“De verzoekende partij merkt op dat de verwerende partij wederom de gunstige evaluaties [stukken 5, 6 en 7] niet inhoudelijk analyseert. Zelfs indien dit geen officiële evaluatiedocumenten zouden zijn, zijn dit documenten waaruit overduidelijk blijkt dat de student goed werk heeft geleverd tijdens zijn stage en de ongunstige beoordeling dus volledig tegenspreekt. De *trainee certificate* werd ingevuld door de heer [S.], zijn stagementor, op 19 mei 2022. Hierin werd de student gunstig beoordeeld *aan het einde van zijn stage*. Bovendien heeft de stagementor ook een *rubric* ingevuld waaruit geen enkele ongunstige beoordeling bleek. Daarnaast heeft ook een stagiair een *rubric* ingevuld waaruit een zeer goede beoordeling bleek. Uit deze stukken blijkt dat het evaluatieformulier dat de verwerende partij bijbrengt [stuk 17] onzorgvuldig tot stand is gekomen. Hoe kan het dat de stagementor op 19 mei 2022 een (volledig) gunstig *trainee certificate* aflevert, en vervolgens op 27 mei 2022 een 8/20 aan de student geeft? Deze stukken zijn inhoudelijk tegenstrijdig. Als de student werkelijk een tekort verdienede, dan zou dat eveneens gebleken zijn uit het *trainee certificate*.

Ten tweede werd een *rubric* ingevuld door een stagiair van de onderneming, die begeleidingsbevoegdheid had gekregen. De verwerende partij stelt dat een *rubric* geen officieel evaluatiedocument is, maar of het nu gaat om een *rubric* of een brief: uit het document blijkt dat de student zeer goed heeft gewerkt. Minstens betreffen dit formele

verklaringen. Merk op dat de stagiairs het dichtst bij de student stonden sinds 18 maart 2022 (overheveling begeleidingsbevoegdheid waar verwerende partij van op de hoogte was). Uiteraard is de beoordeling van de stagiairs omtrent de student dan ook relevant in het kader van de evaluatie.

Zelfs indien het dus zou gaan om documenten die geen officiële evaluatiedocumenten zijn, doet dit geen afbreuk aan de zeer relevante en pertinente inhoud ervan. Deze tonen immers aan dat het evaluatieformulier [stuk 17 tegenpartij] onmogelijk zorgvuldig tot stand kon zijn gekomen.

Bovendien moeten we ons afvragen waarom de stagementor, de heer [S.], aan de student beloofd had op 4 juli 2022 om nog eens te bellen met de heer [M.]:

"Ik heb hem telefonisch beloofd dat ik graag nog eens met u zou spreken, mijnheer [M.], of met andere collega's, als ik iets verkeerd begrepen had en mijn evaluatie daarom te slecht was."

Hieruit kan impliciet worden afgeleid dat de heer [S.] blijkbaar twijfelt over het ingevulde evaluatieformulier waaruit een negatief cijfer bleek. Indien het punt van de heer [S.] werkelijk correct was, *waarom wilde hij het resultaat dan nog eens telefonisch bespreken met de heer [M.]?*

Verder stelt de verwerende partij in haar antwoordnota het volgende:

"Hoewel het niet relevant is voor de eindbeoordeling van verzoeker, wenst verwerende partij volledigheidshalve toch te benadrukken dat het veelzeggend is dat verzoeker enkel de rubrics bijbrengt waar hij positieve feedback op heeft gekregen. Uit de rubric 'schriftelijke communicatie van 18 november 2022' in zijn POP-reflectieverslag blijkt immers dat hij ook een 'onvoldoende' heeft verkregen als feedback. (stuk 15 – achteraan)" (eigen onderstrekking)

→ Ten eerste merkt verzoekende partij op dat de *rubric* dd. 18 november 2021 geen uitstaans heeft met de buitenlandse stage die liep van eind februari 2022 tot en met mei 2022.

Het eerste middelenonderdeel van de verzoekende partij handelde over de onterechte, ongunstige evaluatie van de stage die hij liep in het buitenland. Uiteraard zullen er dan geen *rubrics* of certificaten worden toegevoegd die niet handelen over deze kwestie, wegens irrelevant. Het is dan ook zeer onduidelijk wat de verwerende partij tracht te bereiken door te verwijzen naar een *rubric* van 18 november 2021 die handelt over een heel andere context, nl. '*groepswerk fiscaal advies*'.

→ Ten tweede schetst de verwerende partij een verkeerd beeld van deze *rubric* dd. 18 november 2021. Slechts één eigenschap bij deze *rubric* werd ongunstig beoordeeld (taalkundig correct communiceren), alle overige eigenschappen werden gunstig beoordeeld [zie stuk 8, p.31/40].

Schriftelijke communicatie

Wie heeft deze rubric ingevuld? Ruby Van Houdt Wanneer? Donderdag 18 November 2022 Situatie/context? Praktijk en Project: groepswerk fiscaal advies Handtekening				
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend	Nvt
Taalkundig correct communiceren (in brieven, mails, verslagen)	Spellingfouten, grammaticale fouten, typfouten. Onvolledige zinnen.	Maximaal 2 fouten in totaal.	Geen spellingsfout of grammatische fout. Eén fout.	Perfect foutloze communicatie.
Inhoudelijk correct communiceren	De communicatie is inhoudelijk fout.	De communicatie is inhoudelijk grotendeels correct.	De communicatie is inhoudelijk correct. Er werd redelijk nauwkeurig te werk gegaan en enig opzoekwerk verricht.	De communicatie is inhoudelijk volledig correct. Dit omdat het nodige onderzoek is gedaan en gebruik werd gemaakt van kwaliteitsbronnen en relevante bronnen en met grote nauwkeurigheid te werk werd gegaan.
Aanpassen aan doelpubliek (klant, administratie, collega, manager ...)	Geen aanpassing aan doelpubliek, onbeleefd schrijfstijl of niet te beleefd.	Beperde aanpassing aan doelpubliek (via aansprekking lezer, al dan niet gebruik van vakjargon ...). Overwegend beleefd en klantvriendelijke schrijfstijl.	Goede aanpassing aan doelpubliek (via aansprekking lezer, al dan niet gebruik van vakjargon ...). Beleefd en klantvriendelijke schrijfstijl.	Perfecte aanpassing aan doelpubliek (aansprekking lezer, al dan niet gebruik van vakjargon ...). Beleefd schrijfstijl, volledig in lijn met de specifieke bestemming (klant, collega, manager ...).
Gestructureerd communiceren	Onduidelijke communicatie, niet <i>to the point</i> . De kern van de boodschap wordt door de ontvanger niet begrepen.	De boodschap wordt niet op volledig duidelijke wijze gebracht, maar wel net voldoende voor de ontvanger om de kern van de boodschap te begrijpen.	De boodschap wordt op duidelijke wijze gebracht en de ontvanger heeft de kern van de boodschap begrepen.	De boodschap wordt op zeer duidelijke wijze gebracht en de ontvanger heeft de kern van de boodschap begrepen. De inhoud van de communicatie is <i>to the point</i> en er zit een duidelijke structuur in de boodschap.
Kennis vreemde talen	De talenkennis is onvoldoende waardoor geen schriftelijke communicatie mogelijk is.	De talenkennis is beperkt waardoor enkel inhoudelijk eenvoudige schriftelijke communicatie mogelijk is.	De talenkennis is goed waardoor schriftelijke communicatie vlot mogelijk is.	De talenkennis is perfect. Schriftelijke communicatie verloopt zeer vlot en een waier aan taken kunnen opgenomen worden voor internationale klanten.
Analyse en synthese vakliteratuur	Belangrijke informatie uit de vakliteratuur wordt onduidelijk gecommuniceerd naar klant, collega ...	Belangrijke informatie uit de vakliteratuur wordt redelijk duidelijk gecommuniceerd naar klant, collega ... . De ontvanger moet echter zelf nog wel enige moeite doen om de essentie te halen uit de gedeelde informatie (bv. concrete gevolgen wetswijziging voor klant).	Belangrijke informatie uit de vakliteratuur wordt exact duidelijk gecommuniceerd naar klant, collega ... . De essentie uit de gedeelde informatie en de mogelijke gevolgen zijn grotendeels duidelijk voor de ontvanger.	Vakliteratuur wordt correct geanalyseerd en gesynthetiseerd. De schriftelijke communicatie geeft exact datgene weer wat de klant ('of een andere ontvanger') moet weten. Bijvoorbeeld: vakjargon nieuw of gewijzigd wetsartikel wordt helder vertaald naar de klant toe en de gevolgen/impact voor de klant worden helder gecommuniceerd.
Algemene inschatting SCHRIJFTELIJKE	Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend

*Van de 7 criteria werd slechts één criterium als ongunstig beoordeeld, één criterium voldoende, 4 criteria goed, en één criterium uitstekend. Het is dan ook zeer onduidelijk hoe het ‘veelzeggend’ kan zijn dat de student deze rubric niet zou hebben bijgebracht. Deze rubric had dus geen uitstaans met de buitenlandse stage, maar is zelfs *an sich* overwegend gunstig. Verzoekende partij vindt het juist veelzeggend dat verwerende partij werkelijk op zoek moet gaan naar vermeende ongunstige beoordelingen (en hier blijkbaar niet in slaagt) om haar onterecht gegeven cijfer te kunnen verantwoorden.*

Uit het geheel van feiten blijkt dat de eindevaluatie (die uiteraard determinerend is voor het eindcijfer) onmogelijk op een zorgvuldige wijze tot stand kon zijn gekomen. De verwerende partij is niet uitgegaan van alle correcte feitelijke gegevens waardoor de eindbeslissing onwettig is. Er is derhalve sprake van een schending van de materiële motiveringsplicht.”

Aangaande het tweede middelonderdeel betoogt verzoeker:

“Uit de aangehaalde richtlijnen blijkt:

“Juridische en financiële analyse

Geef volgende informatie met betrekking tot je stagebedrijf:

✓ oprichtingsjaar, bestuurders en eigenaars van het stagebedrijf;

✓ vennootschapsvorm;

✓ enkele financiële openbare kerncijfers die jouw lezer zinvolle informatie geven over de onderneming. Schrijf een interpretatie van die financiële kerncijfers. Bij het ontbreken van dergelijke financiële openbare kerncijfers, leg je uit waarom die niet openbaar zijn.”

→ De student heeft dus voldaan aan het eerste en het tweede vinkje en krijgt desondanks een 0/4. Zelfs indien de juridische gegevens uitvoeriger konden worden geformuleerd,

verklaart dit nog altijd geen 0/4. Dit is een veel te strenge en derhalve kennelijk onredelijke beoordeling.

Verder, op p. 13-14 van de antwoordnota, somt de verwerende partij, net zoals de interne beroepscommissie, louter de belangrijkste werkpunten op. Zie randnummer 43, p.28 van het verzoekschrift dd. 26 juli 2022:

“De verwerende partij slaagt er niet in om concrete cijfers per criteria weer te geven zodat de verzoekende partij weet hoe hij gebuisd kon zijn. De motivering van hierboven is louter een opsomming van negatieve elementen, maar geenszins verduidelijkt dit het uiteindelijk gegeven resultaat. Het zou dus perfect mogelijk zijn dat de verzoekende partij elders eveneens een 0 zou hebben gekregen, maar hiervoor dus geen motivering krijgt. Bv. Het feit dat de verzoekende partij taalfouten zou hebben gemaakt, toont geenszins aan wat nu de werkelijke impact hiervan is op het resultaat.”

Op voormelde passage wordt niet gerepliceerd. Zelfs na het doorlopen van de interne en externe beroepsprocedure is het nog altijd niet duidelijk hoe men tot het eindcijfer gekomen is. Dit is zeer verontrustend.

Nog verder op p. 14 stelt verwerende partij iets merkwaardig: “*Tijdens het inzagemoment heeft verzoeker bijkomende uitleg gekregen van zijn stagebegeleider dhr. [R.M.J. Daarbij werden o.a. bovenstaande werkpunten toegelicht. Tijdens een gesprek met de ombuds mevr. [I.V.D.] werden alle evaluatiecriteria nogmaals met verzoeker overlopen. Verzoeker heeft dus wel degelijk inzage kunnen nemen in alle documenten die aan zijn evaluatie ten grondslag liggen.*” (eigen onderstrepung)

De verwerende partij beweert nu dat de verzoekende partij zogezegd wel op afdoende wijze inzage heeft kunnen nemen in alle documenten die aan zijn evaluatie ten grondslag liggen. Los van het feit dat dit manifest wordt betwist, moet er worden opgemerkt dat de verwerende partij reeds in de bestreden beslissing had *toegegeven* dat de verzoekende partij helemaal geen afdoende inzage heeft kunnen krijgen. Men kan hier dan ook niet zomaar op terugkomen:

“De commissie betreurt het feit dat de student geen inzage heeft kunnen nemen in alle documenten die aan zijn evaluatie ten grondslag liggen. Zij betreurt tevens de verwarrende communicatie m.b.t. de totstandkoming van zijn resultaat en de verantwoordelijkheden daarin” [stuk 1, p. 6].

→ Dus eerst stelt de verwerende partij dat zij het betreurt dat de student geen inzage heeft kunnen nemen, om vervolgens in haar antwoordnota te stellen dat dit wel was gebeurd. Dit is minstens niet consequent te noemen.

Het is nog altijd niet duidelijk hoe de verwerende partij tot haar eindcijfer gekomen is.”

Beoordeling

De ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Stage AFI – internationaal’ (stuk 6 administratief dossier) schrijft voor dat de beoordeling geschiedt op basis van enerzijds het observeren van het functioneren tijdens het onderwijsleerproces (65%) en anderzijds het ‘persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) – reflectieverslag’ (35%).

Wat het eerste aspect – de stage – betreft, luidt de ECTS-fiche:

“Op het einde van de stage vult de stagementor een beoordelingsformulier in, dat leidt via een rekenregel tot een punt. Daarnaast geeft de stagementor een richtinggevend totaal punt. Ten slotte nemen we het rekenkundig gemiddelde van het punt uit het beoordelingsformulier en het richtinggevende punt. Verdere richtlijnen rond de beoordelingen worden gecommuniceerd via het elektronisch leerplatform.”

De stagementor heeft verzoeker beoordeeld met een richtscore van 8/20 (stuk 17 administratief dossier) en de omrekening van de beoordeling per competentie leidt eveneens tot 8/20 (stuk 13 administratief dossier).

Waar verzoeker andere stukken – met name: het ‘trainee certificate’ en de ‘rubrics’ – betrokken wil zien in de stagebeoordeling, moet verwerende partij worden bijgevalen in de vaststelling dat geen enkel stuk toelaat te besluiten dat die documenten aan de stagebeoordeling kunnen worden gerelateerd. Het ‘traineeship certificate’ (stuk 5 verzoeker) blijkt een louter administratief document dat door de stagementor wordt ingevuld na de stage, waarbij de beperkte ruimte die voor ‘evaluation of the trainee’ is voorzien, niet kan worden gelijkgesteld met de uitvoerige beoordeling middels het ‘assessment-formulier’ (stuk 17 administratief dossier). De ‘rubrics’ horen dan weer niet bij het aspect ‘stage’, maar bij de POP-evaluatie, zoals blijkt uit het document ‘Me@work: persoonlijk ontwikkelingsplan – reflectieverslag AFI’ (stuk 18 administratief dossier).

Verzoeker moge het dan “een raadsel” vinden dat deze stukken niet bij de beoordeling worden betrokken, dit kan geen afbreuk doen aan de vaststelling dat verwerende partij de beoordeling nu eenmaal zo heeft georganiseerd – wat overigens ook haar bevoegdheid is.

De interne beroepscommissie kon dus met recht overwegen dat de beoordeling van het opleidingsonderdeel los staat van de rubrics en het certificaat. In dat opzicht schendt de betreden beslissing noch de materiële- of de formelemotiveringsplicht, noch de door verzoeker ingeroepen beginselen van behoorlijk bestuur.

De Raad ziet verder geen tegenstrijdigheid in de beoordeling wat de tussenkomst van de stagiairs betreft. Het feit dat de stagementor de *begeleidingsbevoegdheid* heeft gedelegeerd

aan een medebestuurder en aan stagiairs, betekent niet dat daarmee ook de *beoordelingsbevoegdheid* is overgedragen.

Het eerste middelonderdeel is niet gegrond.

Het tweede middelonderdeel heeft betrekking op de beoordeling van het criterium ‘In je financiële analyse geef je de juiste juridische en financiële informatie weer. Je kan deze ook correct interpreteren’, waarvoor verzoeker een deelcijfer van 0/4 behaalt.

In tegenstelling tot wat verzoeker stelt, is de bijhorende motivering er niet toe beperkt te stellen dat de juridische informatie uitvoeriger kan. De volledige passage ter zake luidt:

“Voor wat betreft het criterium ‘In je financiële analyse geef je de juiste juridische en financiële informatie weer. Je kan deze ook correct interpreteren’ leest de commissie volgende feedback:

“Je beperkt je hier tot de juridische gegevens.” en “Juridische informatie kan uitvoeriger (Wat zijn de implicaties van deze organisatievorm?) en de argumentatie i.v.m. de ontoegankelijke financiële cijfers ontbreekt.”

Het toegekende deelcijfer steunt derhalve niet enkel op een te beknopte juridische informatie, maar bovendien en vooreest op het feit dat verzoeker zich bij de weergave van de juiste juridische en financiële informatie tot het eerste aspect heeft beperkt en dus geen financiële elementen heeft betrokken. Verzoeker betwist de feitelijke juistheid van die kritiek niet. Het is naar oordeel van de Raad niet onredelijk dat beide kritieken samen tot een 0/4 aanleiding geven. Evenmin schendt de bestreden beslissing in dit opzicht de materiële- of formelemotiveringsplicht.

Waar verzoeker daarnaast aan de beoordeling van het POP-reflectieverslag verwijt dat geen concrete cijfers per criterium zijn weergegeven, stelt de Raad vast dat verwerende partij een ‘beoordelingsformulier POP’ van de stagebegeleider (stuk 13 administratief dossier) en van de tweede lezer (stuk 14 administratief dossier) neerlegt. Hierop is aangegeven dat elke te beoordelen competentie een score krijgt van 0 tot 4, en is verzoeker per competentie gequoteerd. Verzoeker behaalt zowel bij de stagebegeleider als bij de tweede lezer voor acht competenties 0 of 1, en dus minder dan de helft.

Verzoeker heeft van deze stukken uiterlijk met de neerlegging van de antwoordnota en het administratief dossier door verwerende partij kennis kunnen nemen; in zijn wederantwoordnota gaat verzoeker op deze stukken niet in.

De stelling dat er geen concrete cijfers per competentie *c.q.* criterium zijn weergegeven, mist derhalve feitelijke grondslag.

Het tweede middelonderdeel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 2 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een

kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.907 van 2 september 2022 in de zaak 2022/0267

In zake: Marie STOENS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joost Van Damme
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

HOGESCHOOL GENT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Eva Bral
kantoor houdend te 9000 Gent
Henleykaai 3R
bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 20 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent van 13 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Stage: accent op de klas’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Céline Peire die *loco* advocaat Joost Van Damme verschijnt voor verzoekende partij, en advocaat Eva Bral, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het kleuteronderwijs’.

Tot verzoeksters curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Stage: accent op de klas’. Verzoekster bekomt een examencijfer van 8/20; er is niet voorzien in een tweede examenkans binnen hetzelfde academiejaar.

De proclamatie vindt plaats op 27 juni 2022.

Op 4 juli 2022 stelt verzoekster het volgend intern beroep in:

“[...]

1. eerste middel - voorafgaandelijk: inzage van het dossier ex art. II.277 Codex Hoger Onderwijs – voorbehoud voor het middel dat is gestoeld op de miskenning van het objectiviteits- en het redelijkheidsbeginsel

De Interne Beroepscommissie is gerechtigd alle stukken en inlichtingen op te vragen of in te winnen die zij nuttig acht voor de behandeling van het beroep. Daarbij zijn niet enkel de leden van de academische gemeenschap maar ook derden ertoe gehouden de gevraagde stukken en informatie op eerste verzoek ter beschikking te stellen van de commissie. Daarbij dient met het oog op de vrijwaring van de tegenspraak de student inzage te verkrijgen in het dossier dat met betrekking tot onderhavig beroep wordt samengesteld. Appellante wenst van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Alvorens recht te doen vraagt appellante dat haar inzage zou worden gegeven in het dossier dat door de commissie n.a.v. de behandeling van onderhavig beroepsschrift zal worden samengesteld, inzonderheid de schriftelijke neerslag van de beoordeling van de evaluatiecriteria van de door appellante in het kader van het opleidingsonderdeel stage doorgemaakte studievoortgang en de subevaluaties van dit opleidingsonderdeel, nu appellante daarover niet beschikt.

Daarbij wenst appellante meer in het bijzonder te vernemen hoe de beoordeling van de diverse in de studiefiche voorgeschreven evaluatievormen (stuk 2) zich percentiel ten opzichte van elkaar verhouden (cf. art. 35 van het OER).

Deze evaluatie is appellante onbekend en werd vooralsnog niet bijgebracht. Appellante kent niet de evaluatiekritiek die dragend is geweest voor de beslissing om verzoekster voor het kwestieuze opleidingsonderdeel stage 8/20 te quoteren. Tot zolang moet worden aangenomen dat de evaluatie van appellante niet op objectieve gronden is gestoeld/rechtens is verantwoord.

Het is immers naar oordeel van appellante volstrekt onmogelijk dat de opleiding en bij uitbreiding de examencommissie op grond van de door verzoekster voor het betrokken opleidingsonderdeel verworven studievoortgang in redelijkheid tot dergelijke beoordeling is kunnen komen. Hoe de evaluator en de examencommissie in redelijkheid

en in het licht van de aan verzoekster door de onderwijsinstelling toegekende bijzondere maatregelen de stage met een 8/20 zouden hebben kunnen quoteren, is appellante onduidelijk. Dergelijke beoordeling is alleszins op grond van de voor appellante beschikbare objectieve stukken kennelijk onredelijk (cf. *infra*).

Appellante wenst ook kennis te nemen van het in art. 40 van het OER bedoelde beraadslagingsverslag van de examencommissie.

De juridische grondslag daarvoor is terug te vinden in art. II.277 Codex Hoger Onderwijs en art. II.31 van het Bestuursdecreet.

Hetgeen appellante hierna uiteenzet doet zij dan ook onder voorbehoud van aanvulling na nazicht van deze nog aan het dossier toe te voegen stukken.

Appellante behoudt zich het recht voor om binnen een redelijke termijn na kennisname van de door de onderwijsinstelling bij te brengen stukken schriftelijke opmerkingen in de vorm van een nota aan de beroepscommissie over te maken.

2. tweede middel – miskenning van de in de studiegids/studiefiche (ECTS-fiche) voorgeschreven evaluatievormen en miskenning van het redelijkheidsbeginsel - miskenning van art. 31 §1 van het OER

De wijze waarop de diverse in de studiefiche (ECTS-fiche) ‘Stage accent op de klas’ voorgeschreven evaluatievormen en leerdoelonderdelen zijn getoetst, hoe appellante voor elk van de evaluatievormen heeft gescoord (stuk 7), hoe de deelevaluaties van de leerdoelonderdelen zich verhouden (cf. stuk 2: “*op basis van observatie van functioneren van de student + ontwerp stagemap (...)*”), én hoe appellante voor elk van deze leerdoelonderdelen *in concreto* werd beoordeeld, wordt door appellante betwist.

De afweging en beoordeling van deze evaluatiedoelen berust naar oordeel van appellante niet op een objectief criterium.

Het is naar oordeel van appellante volstrekt onmogelijk dat de opleiding en bij uitbreiding de examencommissie op grond van [de] door verzoek[st]er bereikte studievoortgang in redelijkheid tot een quatering van 8/20 is kunnen komen. De beoordeling is m.a.w. onredelijk streng, niet gestoeld op objectieve gronden en ontbeert derhalve juridische grondslag.

De opleiding en bij uitbreiding ook de examencommissie kon alleszins niet op grond van de voor haar beschikbare evaluatiedocumenten en in het licht van de aan appellante door de opleiding toegekende bijzondere maatregelen rechtens verantwoorden dat de stage een 8/20 moet worden gequoteerd en had bij toepassing van art. 35 van het OER voor het opleidingsonderdeel een creditbewijs moeten afleveren.

Het voor de stage toegekende cijfer strijdt met de door verzoekster verworven attitudes en vaardigheden zoals die ten overvloede blijken uit de door haar bijgebrachte andersluidende evaluaties door de mentoren die uitgesproken positief zijn (stuk 8, 9 en 10).

Appellante betwist de onvoldoende quatering voor de competentie/einddoelstelling 2 (taalgebruik, expressie en dynamiek) (stuk 7), i.e. een bij uitstek uiterst subjectief en persoonlijk evaluatiecriterium (zelfs het timbre van de stem van appellante wordt besproken: “*schelle e-klank*”). Uit geen enkel objectief stuk blijkt dat verzoekster voor het opleidingsonderdeel stage niet voldoet aan de evaluatiecriteria zoals gesteld door de studiefiche en de model-stage-evaluatiekaart. Het is overigens niet duidelijk waarom deze competentie rood is gearceerd, nu de toelichting het volgende vermeldt: “*je hebt een rustige interactiestijl in een kleine groep. Je weet een groep te enthousiasmeren. Je hanteert een sprekende mimiek. Je geniet van het klasgebeuren. Je legt duidelijke klemtonen in jouw instructies. Jouw mondeling taalgebruik is echter onvoldoende*

correct: schelle e-klank, dialectische klanken en onverzorgd taalgebruik tijdens tussenmomenten en binnen instructies (...)". De evaluatiekritiek is dermate intern tegenstrijdig dat daarop geen negatieve (rode) beoordeling kan worden geënt, m.a.w.: deze beoordeling is al te streng (of anders: onredelijk streng). Appellante weet zich gegriefd door deze al te strenge beoordeling een meent voor de leerlijn communiceren een gunstige beoordeling te verdienen.

Daar waar voor de schriftelijke (*niet-begeleide (!)*) voorbereiding aan appellante een onvoldoende werd toegekend (competenties/einddoelstellingen/criteria 6, 13.2 en 13.3 – stuk 7), is zulks naar oordeel van appellante integraal terug te verwijzen naar de gebrekkige begeleiding en dito omkadering voor en tijdens de stage met miskenning van de studiefiche van het opleidingsonderdeel (cf. *infra*, bij de bespreking van het volgende middel, dat hier in dit kort bestek niet nodeloos zal worden hernomen). Daarop kan geen negatieve evaluatie worden geënt, op het gevaar af op flagrante wijze het redelijkheidsbeginsel te miskennen. Dit maakt dat ook de leerlijnen waarin de competenties 3, 13.2 en 13.3 zijn vervat gunstig dienen beoordeeld.

De negatieve (rode) beoordeling van de competentie 6 (“*de elektronische stagemap en - dossier zijn volledig vanaf dag 1 – de kwaliteit van de stagedocumenten voldoet aan de verwachtingen van de opleiding*”) mist zelfs manifest feitelijke grondslag in de mate waarin op de ontijdigheid van het afleveren van bepaalde documenten wordt gedoeld (“*(...) daarnaast werd de agenda te laat gedeeld met de stagementoren (...)"*”) Alle documenten werden tijdig aangeleverd (geen enkele opmerking werd ontvangen na het e-mailbericht van appellante d.d. 22 april 2022 – stuk 14). Vanaf het ogenblik dat appellante [S.S.] kreeg toegewezen als stagebegeleider had zij toegang tot *Questi*. Ook aan [R.B.] werd onmiddellijk toegang verleend. Aan mevrouw [D.] werd evenzeer onmiddellijk toegang verleend.

De opmerking in het verslag (stuk 7): “*Leerlijn zorg: de uitwerking van de VOLA's en hoekenfiches voldeed niet aan de verwachtingen. Je respecteerde de vooropgestelde deadlines (vb. delen agenda) niet*” dient dan ook betwist. Alle deadlines werden, niettegenstaande de beperkingen in hoofde van appellante (stuk 3 en 4), gerespecteerd. De stagementoren (stageleerkrachten) leverden dienaangaande foutieve informatie aan de stagebegeleider (evaluator) aan. Zo vermeldt het verslag van de stagementoren geheel foutief (stuk 8): “*Jouw Questi kon ik niet zien voor de stage begon. Jouw agenda was nog niet gekoppeld of was leeg. Je stuurde wel jouw uitgewerkte activiteiten door naar ons*”, niettegenstaande aan beide leerkrachten tijdig toegang werd verleend (afgesproken deadline was 15 april 2022). Op vraag van de stageleerkracht GBS Wippelgem werden de documenten op een alternatieve wijze aangeleverd, nu het naar zeggen van de betrokkenen niet lukte om *Questi* te gebruiken (stuk 14).

De commentaar bij competentie/doel 4 (stuk 7) (“*Je staat open voor feedback en tips. Je bent flexibel. De samenwerking met jouw medestudent verliep echter stroef. Zet in op communicatieve vaardigheden. Uit jouw zelfreflectie in de SEK blijkt dat je hier zeer bewust mee omging. Daarnaast dien je het voorbereidend werk sneller voor te leggen i.f.v. ontvangen feedback. Zet in op jouw planningsvaardigheden. Neem meer initiatief in het schoolgebeuren. Zorg dat je tijdig op school bent (toezicht tijdens observatiestage) Dit bleek uit het verslag van de mentor.*”) dient dan ook betwist.

Uit de door appellante bijgebrachte stukken (stuk 14) blijkt ten genoegen van rechte dat de opgelegde planning wel degelijk werd gerespecteerd.

Het evaluatiedocument (stuk 7) bevat net als het verslag van de stagementoren (stuk 8) ook een misslag waar het uitgaat van een zgn. ‘moeizame samenwerking’ met medestudent [J.J.] (cf. o.a. competentie 13.7). In de perceptie van appellante verliep de samenwerking wel goed. De gemaakte afspraken werden steeds gerespecteerd.

Onderlinge deadlines werden gerespecteerd. Zowel [J.J.] als appellante hadden een even grote inbreng in de voorbereiding, het aanbrengen van ideeën, het verzamelen van materiaal, etc. De loutere omstandigheid dat appellante tijdens de paasvakantie niet ‘s binnenlands was, maakte haar niet onbereikbaar. Zij heeft ook toen het digitale contact met [J.J.] onderhouden. De studenten hadden op voorhand enkele deadlines afgesproken die zich alle[] in de tweede week van de paasvakantie situeerden. Appellante heeft die deadlines allemaal gerespecteerd en is ook alle andere afspraken nagekomen, hetgeen ten genoegen van rechte blijkt uit de correspondentie met de medestudent *in tempore non suspecto* (stuk 11).

Medestudent [J.J.] was evenwel zeer aanwezig en mondig tijdens de gezamenlijke gesprekken met de stageleerkrachten/mentoren. Zo ontstond blijkbaar ook het idee dat de voorbereiding, de ideeën, etc. vooral het werk waren van [J.J.], terwijl daarvoor geen feitelijke grondslag bestaat. Appellante heeft die verkeerde perceptie ook aangekaart tijdens een individueel gesprek met een van de stagementoren ([I.]). Ook in de eigen evaluatie heeft appellante dit duidelijk vermeld, maar kennelijk zonder nuttig gevolg.

Voor appellante was het zeer moeilijk, zo niet onmogelijk – cf. het verslag van de psychiater (stuk 4) en de huisarts (stuk 6: “*graag extra en open aandacht voor het verhaal/perspectief van Marie in een constructief overleg met de leerkrachten/docenten*”) om daar openlijk in het bijzijn van [J.J.] tegenin te gaan.

In het stageverslag van [J.J.] staat het volgende te lezen:

“Doel 4: Doel 4: je was tijdig op school en met het uitwerken van jouw stagevoorbereidingen. Je hielp met toezichten en andere taken. De samenwerking met jouw duopartner verliep moeizamer. Durf hierover open te communiceren (afspraken maken, verwachtingen). Uit het verslag van de mentor blijkt dat je soms opdringerig kan overkomen. Wees je bewust van de manier waarop je inpikt op feedback en het effect dat dit kan hebben. Jouw mondigheid kan een sterke, maar ook een valkuil zijn. Als leerkracht werk je collegiaal in een team. Die constructieve samenwerking verloopt stroever. Zet hier in verdere reflecties op in. Als leerkracht dien je de nodige flexibiliteit aan de dag te leggen (voorbereiding afstemmen op noden van kleuters, bijsturen van aanbod). Je hebt het hier nog moeilijk mee. Je wilt zaken op voorhand plannen, maar daarnaast zal continue bijsturing steeds noodzakelijk zijn.”

Uit diverse opmerkingen in de eindbeoordeling (stuk 7) is af te leiden dat de beoordeling is geënt op de foutieve premissie dat medestudent [J.J.] alles regelde, bedacht en uitwerkte en dat appellante zelf te weinig initiatief nam. Zo ontstond ten onrechte het algemene beeld dat appellante de ‘zwakke’ schakel in de samenwerking was (uit het verslag: “*Neem meer initiatief bij het voorleggen van ideeën en bij het nastreven van een constructieve samenwerking met jouw medestudent.*”)

Niettegenstaande die assumptie feitelijke grondslag mist, heeft zij kennelijk wel een negatieve invloed gehad op de eindbeoordeling van appellante. Het maakt de eindbeoordeling eens te meer (kennelijk) onredelijk.

Diezelfde verkeerde assumptie heeft ook op een ander niveau doorgewerkt en appellante (verder) benadeeld.

Na het stagebezoek van mevrouw [A.D.] vond een gesprek plaats in aanwezigheid van de stagementoren (leerkrachten). Het gesprek met appellante nam ongeveer tien minuten in beslag. Het gesprek met [J.J.] nam veel langer in beslag. Na het gesprek met [J.J.] heeft appellante nog explicet aan de stagebegeleider gevraagd of er nog iets was dat ze wou bespreken. Appellante mocht meteen naar huis en kreeg op dat ogenblik geen extra informatie (andermaal exponent van een structureel gebrekige begeleiding, cf. *infra*). Na deze gesprekken liet [J.J.] appellante weten dat ze de kans kreeg om de week erop nog

een extra dag naar de stageplaats te komen om haar toe te laten ‘zonder stress’ nog eens les te geven (stuk 12). Haar relatie tot de kinderen werd namelijk in vraag gesteld.

In het gesprek dat appellante had met de stageleerkrachten en de stagebegeleider was dergelijk extra moment niet aan bod gekomen. Pas wanneer appellante daar nadrukkelijk naar vroeg, werd haar gezegd dat zij ook welkom was. Appellante besprak dit met de stageleerkrachten doch deze vertelden haar dat dit niet nodig was (stuk 13). Zij heeft dit dan ook niet gedaan. Andermaal werd appellante het idee ingeprent dat de stage goed was verlopen en dat zij voldoende had gescoord om een creditbewijs te bekomen voor het opleidingsonderdeel.

Daar waar aan [J.J.] nog ‘een extra kans’ werd geboden, werd deze kans aan appellante ontzegd. De opleiding heeft twee studenten in een gelijkaardige situatie verschillend behandeld, aldus art. II.276 §1 van de Codex Hoger Onderwijs miskennend (“*De studenten worden gelijk behandeld*”).

In de marge: de verwijzing van mevrouw [D.] naar het ‘missen van een dag’, mist manifest feitelijke grondslag. De dag waaraan wordt gerefereerd werd ingevuld door een buitenschoolse activiteit in de zoo van Antwerpen. Appellante was aldaar belast met een lesactiviteit rond dieren in de zoo (stuk 13).

Appellante is van oordeel voor elke leerlijn binnen het opleidingsonderdeel een voldoende te halen. Alleen al op grond van deze vaststelling moet worden besloten tot vernietiging van de bestreden beslissing en tot de toekenning van een creditbewijs.

3. derde middel – miskenning van de in de studiegids/ETCS-fiche vooropgestelde evaluatiecriteria – schending van art. 31 §1 van het OER, samen gelezen met het redelijkheidsbeginsel

Het verslag van de stagementoren d.d. 2 mei 2022 (na voleindiging van de stageperiode van 25 april 2022 tot en met 29 april 2022) tekent als conclusie van de door verzoekster doorlopen stage op (stuk 8):

*“Wij denken dat het een leuke en leerrijke eerste stage was voor jou. Wij hebben jou zien genieten in de klas en in de zoo. Je had een hechte band met sommige kleuters, dit was heel leuk om te zien. We zien in jou een echte juf!
Nog heel veel succes in de toekomst.”*

In een gelijkluidend e-mailbericht van de stagementoren aan appellante vindt appellante de bevestiging van het halen van de leerdoelen van het opleidingsonderdeel (stuk 9):

“Zoals wij in het verslag schreven groeide Marie in haar stage en hield ze rekening met de tips die we gaven. Ook in het eindgesprek met de stagementor kwam dit ter sprake. We zien in Marie een kleuterjuf met werkpunten waarin ze nog moet groeien.”

Appellante brengt ook een facebook-bericht van een van de stagementoren bij, opnieuw met gelijkaardige inhoud en strekking (stuk 10):

“Super bedankt voor deze week! Je bent zeker goed bezig Marie, je gaat zeker en vast nog groeien! Je kan alle tips meenemen naar volgend jaar toe. Ik zie echt een juf in jou, je bent op goede weg! Je mag trots zijn op jezelf!”

Uiteraard zijn er nog werkpunten, maar die zijn – vooral in een eerste opleidingsjaar – inherent aan elk opleidingstraject. Daarop alleen kan dus geen negatieve evaluatie worden gestoeld.

De beoordeling door de stagebegeleider strijdt manifest met de beoordeling door de stagamentoren – i.e. de verantwoordelijken op de stageplaats zelf die, anders dan de stagebegeleider van de opleiding (i.e. de eigenlijke evaluator) appellante een ganse week hebben geobserveerd en zich niet tot een momentopname hebben beperkt.

Op dergelijke volstrekt tegenstrijdige evaluatie-informatie kan geen negatieve evaluatie worden gegrond. Tijdens het gesprek met de stageleerkrachten en de stagebegeleider was de algemene teneur positief. Er waren inderdaad werkpunten maar aan appellante werd nooit de idee meegegeven dat de door haar geleverde inspanningen onvoldoende waren en/of dat zij niet zou slagen. Hetzelfde geldt voor het evaluatiegesprek met stagebegeleider [D.].

In de zgn. eindsynthese van de evaluatie (stuk 7) wordt weerhouden: “*Je hield rekening met de tips en feedback om jouw aanbod verder bij te sturen doorheen de stages*”. Zo had appellante – die voorafgaand aan de stage geen enkele vorm van deugdelijke begeleiding had genoten (cf. *infra*, bij de bespreking van het volgende middel) – het ook n.a.v. het evaluatiegesprek begrepen. Er was niets dat kon doen bevroeden dat zij niet zou slagen.

Ook om deze reden dient de aanvankelijke studievoortgangsbeslissing hervormd.

4. vierde middel – ondergeschikt – gebrek aan middelen van opvolging en remediëring – miskenning van de in de studiegids/ETCS-fiche vooropgestelde stagebegeleiding – schending van art. 31 §1 van het OER en van het redelijkheidsbeginsel

Bijaldien stelt zich de vraag in welke mate de onderwijsinstelling niet zelf toerekenbaar tekort is geschoten en een essentieel onderdeel van het evaluatieproces heeft veronachtzaamd, nl. de toegankelijkheid van middelen van opvolging en remediëring, aldus aan studenten kansen tot progressie ontzeggend. Op grond van evaluaties die niet omkaderd zijn door deugdelijke systemen van opvolging en bijsturing (remediëring) kan immers geen negatieve evaluatie worden gestoeld.

Die vraag dient bevestigend beantwoord.

De vaststelling dat een essentieel onderdeel van het evaluatieproces werd veronachtzaamd, nl. de toegankelijkheid van middelen van opvolging en remediëring, aldus aan studenten kansen tot progressie ontzeggend, maakt dat daarop geen voor de student negatieve evaluatie kan worden geënt.

De studiefiche voor het opleidingsonderdeel *stage – accent op de klas* (stuk 2) schrijft voor: “*(...) de studenten krijgen de mogelijkheid meerdere keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidende werk te bespreken.*”

Die verwachting, of beter, die verbintenis van de hogeschool, werd door de opleiding niet ingelost. Appellante had welgeteld éénmaal de mogelijkheid samen te zitten met de (vervangende) stagebeg[e]leider, nota bene in aanwezigheid van de medestudent. Veel ruimte voor individuele feedback was er tijdens dit collectief opvolgingsgesprek niet. Daarbij beperkte het gesprek zich tot het treffen van praktische schikkingen en werden geen inhoudelijke leerdoelen besproken.

In de marge daarvan én ten geleide voor wat hierna volgt: volgens afspraak zou mevrouw [S.S.] optreden als stagebegeleider. Evenwel had appellante ingevolge de ziekte van mevrouw [S.S.] tot de week voor de paasvakantie geen vaste stagebegeleider. In de week van 28 maart 2022 is de heer [R.B.] tijdelijk ingesprongen. Op woensdag 30 maart 2022 heeft een eerder algemeen en collectief gesprek (samen met de medestudent [J.J.])

plaatsgevonden, in het kader waarvan in eerder algemene termen de aanpak van de stageweek werd ter sprake gebracht. Tijdens dit gesprek werd aan appellante meeg[e]deeld dat mevrouw [S.S.] na de paasvakantie zou terugkomen uit ziekte en alsdan appellante wel inhoudelijk zou ondersteunen. Het stelde appellante enigszins gerust dat de door de studiefiche voorziene begeleiding – die zij tot dusver niet had genoten – finaal wel zou worden aangeboden (cf. het bericht van [R.B.] d.d. 29 maart 2022 – stuk 15).

Tijdens de paasvakantie heeft appellante haar lesvoorbereidingen verder uitgewerkt en de stage verder voorbereid.

Op 12 april 2022 verzoeken appellante en haar medestudent [J.J.] (die eenzelfde bezorgdheid had) mevrouw [S.S.] een gesprek in te plannen ter opvolging van de stagebegeleiding (stuk 15): “*Beste mevrouw [S.J., U bent ons toegewezen als stagebegeleider. Tijdens uw ziekte heeft meneer [B.] ons alvast op weg geholpen. Wanneer hebt u tijd om een gesprek in te plannen ter opvolging van onze stagevoorbereiding?*”

Appellante ontvangt geen reactie op haar bericht.

Ook na de paasvakantie blijkt mevrouw [S.S.] afwezig te zijn. Het is pas op 22 april 2022 – i.e. drie dagen voor aanvang van de stage – dat via Teams werd bericht dat mevrouw [A.D.] de rol van stagebegeleider zou overnemen. Ruimte voor een persoonlijk gesprek of een omkaderende e-mail – hetgeen gezien het tijdstip en het belang van de stage aangewezen was geweest – was er kennelijk niet. Het bericht werd vrijdagmiddag verstuurd. Appellant zag het bericht pas ‘s avonds laat en heeft meteen gereageerd (om 23u15 (stuk 15).

In het bericht wordt door de student een hulpvraag gesteld (stuk 15): “*(...) is het eventueel mogelijk om eens te bellen (...)?*”

Daarop is geen enkele (verdere) reactie meer van mevrouw [D.] ontvangen.

De voorbereiding van de stage (hierin begrepen de zgh. VOLA’s) heeft appellante dus niet meer kunnen bespreken. Ook niet later op maandag 25 april 2022 noch op dinsdag 26 april 2022 (i.e. tijdens de stageweek). Zulks strijdt manifest met het voorschrift van de studiefiche (stuk 2) en dus met art. 31 §1 van het Onderwijs- en examenreglement (OER). De stagebegeleider had volledige toegang tot het dossier (cf. het bericht van appellante d.d. 22 april 2022 – 23u15). Mevrouw [D.] verkeerde in de mogelijkheid (vooraf) af te toetsen of de voorbereiding van appellante voldeed aan de criteria 1, 2, 5 en 6 (stuk 7). Daarbij kon zij in haar hoedanigheid van stagebegeleider ook feedback formuleren en suggesties tot verbetering en/of bijsturing overmaken aangaande de criteria 3 en 4 (stuk 7). Appellante heeft evenwel geen enkele feedback ontvangen, zodat zij zich daar evident ook niet kon aan conformeren.

Opnieuw zijn hier aan appellante omwille van een gebrekkige begeleiding groeikansen en mogelijkheden tot progressie ontnomen.

Omdat appellante niets meer vernam, kon zij er geredelijk vanuit gaan dat de voorbereiding (aan de norm) voldeed. Het was dan ook voor appellante een verrassing voor het eerst tijdens de stage (!) inhoudelijke feedback te ontvangen. Appellante werd toen, tijdens de stage, voor het eerst beoordeeld op lesvoorbereidingen waarop zij nooit enige feedback had gekregen. De studiefiche voor het opleidingsonderdeel *stage - accent op de klas* (stuk 2) (“*(...) de studenten krijgen de mogelijkheid meerdere keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidende werk te bespreken*”) kon niet op flagranter wijze worden miskend. Deze gang van zaken, waarbij de aan appellante krachtens de studiefiche toekomende begeleiding niet werd aangeboden, ook niet na haar uitdrukkelijke vraag daartoe, heeft kennelijk een decisieve impact gehad op de door appellante voor de stage behaalde score (stuk 7), terwijl zulks perfect was te vermijden indien de opleiding de in de studiefiche voorziene begeleiding had geboden.

Op dergelijke gebrekkige begeleiding en *dito* omkadering voor en tijdens de stage kan geen negatieve evaluatie worden geënt, op het gevaar af op flagrante wijze het redelijkheidsbeginsel te miskennen.

Dat is evenwel wat zich wél heeft voorgedaan: het is precies voor de schriftelijke (*niet-begeleide* (!)) voorbereiding dat appellante een onvoldoende werd toegekend (criteria 6, 13.2 en 13.3 - stuk 7).

Alle hoger aanhaalde stavende stukken i.v.m. de gebrekkige begeleiding die appellante heeft genoten worden in het stukkenbundel namens appellante gebundeld, en voorzien van commentaar (stuk 15). Zij [...] worden hier in dit kort bestek van het verzoekschrift niet nodeloos woordelijk overgenomen.

De examencommissie heeft *in casu* naar oordeel van appellante onvoldoende rekening gehouden met de specifieke omstandigheden eigen aan het traject van appellant, i.e. 1) ziekte van de toegewezen stagebegeleider; 2) geen inhoudelijke opvolging van de lesvoorbereiding door de tijdelijk aangewezen vervanger (doch enkel doornemen van afspraken en het maken van praktische schikkingen); 3) verlenging van de ziekteperiode van de toegewezen stagebegeleider, zonder enige opvolging van appellante door eender wie; 4) toewijzing van een volstrekt nieuwe stagebegeleider 12 dagen voor aanvang van de stage; 5) geen enkele vorm van opvolging, nazicht en/of feedback omtrent de stagevoorbereiding van appellante; en 6) geen enkele reactie op een hulpvraag. De beslissing die lastens appellante werd genomen om haar een 8/20 te quoteren strijd in het licht van de gebrekkige opvolging en de totale afwezigheid van deugdelijke en afdoende bijsturing en remediëring met de vereisten van een aan iedere evaluatie inherente mogelijkheid tot progressie. Zulks snijdt eens te meer en maakt de beslissing eens te meer kennelijk onredelijk nu de studiefiche zelf het belang van een doorgedreven begeleiding onderkent (stuk 2): “*de studenten krijgen de mogelijkheid meerdere keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidende werk te bespreken*”.

Bij dit alles komt nog dat aan appellante zowel voor mondelinge als schriftelijke proeven op voet van art. [...] II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs extra voorbereidingstijd dient toegekend (stuk 3), hetgeen andermaal het belang van begeleiding bij de voorbereiding van de stage onderstreept (cf. *infra*, bij de bespreking van het daarop geënte autonome middel). Ook dit maakt de beslissing eens te meer kennelijk onredelijk.

Aan appellant werd overigens tijdens het laatste feedbackmoment voorgehouden dat de stage kon worden gequoteerd als ‘voldoende’. De gerede verwachting op welslagen werd gecreëerd maar werd finaal niet ingelost.

Deze malaise is te kwalificeren als een gebrek in het creëren van een mogelijkheid tot progressie en remediëring, Minstens verantwoordt de opleiding en bij uitbreiding haar examencommissie, die dit gebrek aan opvolging en bijsturing en de onmogelijkheid tot progressie (die van structurele aard is) niet bespreekt, haar beslissing niet naar recht.

Hoe de evaluator en de examencommissie in redelijkheid de stage met een 8/20 zouden hebben kunnen quoteren, is appellante onduidelijk. Dergelijke beoordeling is kennelijk onredelijk. Het is immers naar oordeel van appellante volstrekt onmogelijk dat de opleiding op grond van de door verzoekster bereikte studievoortgang voor het opleidingsonderdeel in redelijkheid tot dergelijke beoordeling is kunnen komen. Appellante komt daar in een afzonderlijk middel in extenso op terug (cf. *supra*).

De genomen beslissing is alleszins kennelijk onredelijk, of anders, in niet-juridisch jargon: overdreven streng. Dergelijk overdreven strenge beoordelingen geven aanleiding tot vernietiging van de studievoortgangsbeslissing en het toekennen aan de student van een creditbewijs,

5. Vijfde middel – miskenning van art. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs

5.1. algemeen: redelijke aanpassingen op grond van art. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs

Art. II.276 §3 Codex Hoger Onderwijs stipuleert:

“Studenten met functiebeperkingen hebben recht op redelijke aanpassingen. Studenten met functiebeperkingen zijn studenten met langdurige fysieke, mentale of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met andere studenten te participeren aan het hoger onderwijs.
Een aanpassing is een concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een functiebeperking neutraliseert.”

Aan appellante werden bij beslissing d.d. 6 oktober 2021 redelijke aanpassingen toegekend (stuk 3). Zowel voor mondeline als schriftelijke proeven dient aan appellante extra voorbereidingstijd toegekend. Die beslissing dringt zich op aan de opleiding en aan de organen belast met de evaluatie van de student (art. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs).

Daar de aan appellante door de opleiding toegekende redelijke aanpassingen rechtens (i.e. krachtens art. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs) worden geacht de functiebeperking van de betrokken student te neutraliseren, dient aangenomen dat de evaluatiebeslissing die de toegekende redelijke aanpassingen miskent – *quod in casu* (cf. *infra*) – de alsdan rechtens vereiste neutralisering van de functiebeperking niet langer neutraliseert, hetgeen alsdan niet alleen een misknelling van art. II.276 §1 van de Codex in zich draagt (“*De studenten worden gelijk behandeld*”), doch bovenal de evaluatie gebrekkig maakt.

Hierna zal appellante aantonen waar de evaluatie van het opleidingsonderdeel geen dan wel onvoldoende rekening heeft gehouden met de aan haar toegekende redelijke aanpassingen, aldus aan appellante een eerlijke beoordeling van haar studievoorgang ontnemend.

5.2. concreet getoetst aan de evaluatie van appellante

In het vorige middel heeft appellante aangetoond dat de examencommissie *in casu* naar oordeel van appellante onvoldoende rekening heeft gehouden met de specifieke omstandigheden eigen aan het traject van appellant, i.e. 1) ziekte van de toegewezen stagebegeleider; 2) geen inhoudelijke opvolging van de lesvoorbereiding door de tijdelijk aangewezen vervanger (doch enkel doornemen van afspraken en het maken van praktische schikkingen); 3) verlenging van de ziekteperiode van de toegewezen stagebegeleider, zonder enige opvolging van appellante door eender wie; 4) toewijzing van een volstrekt nieuwe stagebegeleider 12 dagen voor aanvang van de stage; 5) geen enkele vorm van opvolging, nazicht en/of feedback omtrent de stagevoorbereiding van appellante; en 6) het zonder gevolg laten van een bij herhaling gestelde hulpvraag.

De beslissing die lastens appellante werd genomen om haar een 8/20 te quoteren strijd in het licht van de gebrekkige opvolging en de totale afwezigheid van deugdelijke en afdoende bijsturing en remediëring met de vereisten van een aan iedere evaluatie inherente mogelijkheid tot progressie. Zulks snijdt eens te meer en maakt de beslissing eens te meer kennelijk onredelijk nu de studiefiche zelf het belang van een doorgedreven

begeleiding onderkent (stuk 2): “*de studenten krijgen de mogelijkheid meerdere keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidende werk te bespreken*”. Uit de beschikbare evaluatiedocumenten blijkt dat precies voor de schriftelijke (*niet-begeleide* (!)) voorbereiding aan appellante een onvoldoende werd toegekend (criteria 13.2 en 13.3 – stuk 7), overigens op volstrekt onjuiste dan wel niet draagkrachtige gronden.

Zowel voor mondelinge als schriftelijke proeven dient aan appellante extra voorbereidingstijd toegekend (stuk 3). Verkerende in de wetenschap dat: 1) omwille van de door de onderwijsinstelling erkende functiebeperking met het oog op het neutraliseren ervan bij de evaluatie een gedegen voorbereiding cruciaal is; en 2) de door de opleiding vooropgestelde begeleiding niet is ingevuld (stuk 15) zoals door de eigen evaluatiedocumenten (stuk 2) wordt vereist (cf. *supra*, bij de bespreking van het vorige middel), is het kennelijk onredelijk aan appellante geen creditbewijs af te [leveren]. Door daar anders over te oordelen, miskent de opleiding de strekking van art. [] II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs.

Dat de bestreden beslissing met miskenning van het examenreglement, de in de studiefiche voorgeschreven evaluatiedoelen *dito* vormen en *dito* criteria én met schending van het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel tot stand gekomen, zodat zij voor hervorming gereed ligt.

Dat – voor zoveel als nodig – op grond van de door verzoekster bijgebrachte stukken en alle grieven van verzoekster samengenomen – moet worden aangenomen dat de evaluator voor het opleidingsonderdeel stage onmogelijk op objectieve gronden tot het met slagen voor dit onderdeel heeft kunnen besluiten.

Dat minstens het stage-volgsysteem niet toelaat tot een onvoldoende te besluiten.

Dat de beslissing aldus niet naar recht is verantwoord.

Aangezien de beslissing tot stand is gekomen met miskenning van het examenreglement, het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel.”

Nadat aan verzoekster op 8 juli 2022 een bijkomende stukken worden toegezonden, maakt zij op 11 juli 2022 nog een aanvulling op haar intern beroep over.

De interne beroepscommissie van de Hogeschool Gent behandelt het beroep in zitting van 13 juli 2022 en komt tot de volgende beslissing:

“[...]

Op vraag van de advocaat van de studente werd op vrijdag 08/07/2022 om 16.08u Via e-mail (zie bijlage 16) aan de advocaat inzage verleend in de stukken die voorliggen aan de interne beroepscommissie en opgenomen zijn als bijlage bij dit proces-verbaal. Op maandag 11/07/2022 werd via e-mail een antwoord van de studente bezorgd met reactie op stuk 7 van het voorliggend dossier. De studente handhaaft onverkort de inhoud van het beroepschrift en voegt volgende toe:

- er wordt tot op heden geen enkel stuk door de opleiding bijgebracht waaruit kan blijken hoe de diverse in de studiefiche voorgeschreven evaluatievormen zich percentiel t.o.v. elkaar verhouden;

- het is onbegrijpelijk dat mevr. [D.] een punt blijft maken van de tijdigheid van het indienen van stagedocumenten. Studente noteert alvast dat de opleiding erkent dat “de rode kleur van de competentie verwijst naar de kwaliteit van de stagedocumenten” en dat dit “geen focuspunt” is en derhalve “niet leidde tot een onvoldoende op de leerlijn zorg”. Dat is de uitleg die daar door de opleiding post factum aan wordt gegeven teneinde de verkeerde inschatting/evaluatie van dit onderdeel pogen te corrigeren. In ieder geval maakt het de bestreden beslissing eens te meer onredelijk, wanneer toch werd besloten tot een globaal onvoldoende terwijl de leerlijn zorg gunstig zou zijn geëvalueerd.
- de studente herhaalt dat de mogelijkheid tot een extra kans nooit door de stagebegeleider werd geopperd, maar dat zij dit via de medestudente heeft vernomen;
- studente kan niet akkoord gaan met de stelling dat het aan haar was om tijdig feedback te vragen en dat ze dit niet zou hebben gedaan;
- de studente voegde e-mailcorrespondentie toe om bovenstaande bijkomend te staven

Behandeling ingesteld beroep door de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie stelt het volgende vast:

- de studente is ingeschreven in de educatieve bachelor kleuteronderwijs en ondertekende haar opleidingscontract digitaal voor akkoord (bijlage 1),
- de studente behaalde een 8/20 voor het opleidingsonderdeel *stage: accent op de klas* (studieoverzicht bijlage 2);
- dit opleidingsonderdeel telt 3 studiepunten, een tweede examenkans is niet mogelijk (studiefiche bijlage 3);
- voor dit opleidingsonderdeel moet je slagen (wordt nooit gedelibereerd)
- in de studiefiche zijn de evaluatiemodaliteiten opgenomen.

Moment	Vorm	%	Opmerking
Buiten examenrooster	Geïntegreerde evaluatie	100,00	Op basis van observatie van functioneren van de student + ontwerp stagemap cf. Zie richtlijnenbundel werkplekleren en stage op chamilo

- in de richtlijnenbundel stage kleuter en lager onderwijs (bijlage 4) wordt de evaluatiemethode verder toegelicht

Een evaluatie gebeurt pas op het einde van het stage-opleidingsonderdeel (op het einde van het semester of het modeltraject). Tussentijds krijg je feedback en organiseren we reflectiemomenten. De stage is immers een leerproces.

De evaluatie van de stage gebeurt op basis van je stagedossier (Chamilo). In de specifieke stageverwachtingen van het stage-opleidingsonderdeel vind je de vereiste documenten voor je stagedossier terug.

De stagebegeleiders-HOGENT zijn de beoordelaars van jouw stage0 Verslagen van mentoren worden steeds doorgenomen en zijn adviserend. Zijn de stagebegeleiders-HOGENT van oordeel dat mentoren de beoogde stagecompetenties bij een modeltraject niet of onvoldoende gemotiveerd beoordeelden, dan kunnen de stagebegeleiders van HOGENT beslissen het verslag van de mentor niet (volledig) in rekening te brengen.

Na de bekendmaking van je resultaten op het einde van een semester of modeltraject organiseert de opleiding een feedbackmoment. Dat is de enige kans om bij je begeleidende lector langs te gaan. Je krijgt enerzijds inzicht in de gemaakte beoordeling en anderzijds krijgt je ook een advies voor het verdere verloop van je opleiding.

- bovenstaande wordt verduidelijkt In het document met stageverwachtingen voor stage: *accent op de klas* (bijlage 5)

De mentor van de klas zal steeds bij jou in de klas zijn, hij/zij reflecteert met jou geregeld over jouw pedagogisch-didactisch handelen.

Aan het einde van de stageperiode maakt hij/zij een begeleidingsverslag op over jouw functioneren en uitdagingen voor de toekomst. Dit begeleidingsverslag dient ingevuld te worden per student. Iedere studenten ontvangt dus één begeleidingsverslag.

Tijdens de actieve stageweek mag je 1 stagebegeleider van HoGent verwachten. Het moment wordt gekozen op basis van jouw weekrooster op Questi. De stagebegeleider observeert een OLA die door jou werd voorbereid en door jou wordt begeleid. Geef duidelijk aan in Questi welke student op welk moment een OLA zal geven. Begeleid afwisselend OLA zodat een begeleider jullie beiden aan het werk kan zien in een voor- en/of namiddag. Met andere woorden elke stagedag begeleid je allebei OLA

Na de observatie van een OLA, bespreekt de stagbegeleider van HoGent deze OLA met jou. Indien dit om praktische redenen niet kan doorgaan op dat moment, maak je een afspraak voor een feedbackgesprek in de nabije toekomst. De bevindingen van dit stagebezoek resulteren in een begeleidingsverslag.

Na afloop van de stageperiode maak je een zelfevaluatie in het sjabloon ‘Stage-evaluatiekaart – Stage accent op de klas’ (SEK)

Na beide stageperiodes maakt de stagebegeleider HOGENT een synthese op van de bevindingen van je prestaties voor het OLOD “*Stage, accent op de klas*” in de SEK. Dit document wordt opgemaakt op basis van:

- Stagedocumenten Questi
- Begeleidingsverslag mentor
- Begeleidingsverslag stagebegeleider HoGent + gesprek
- Zelfevaluatie SEK
- Online-stagedossier CHAMILO

De eindbeoordeling voor jouw stage wordt in onderling overleg bepaald met de titularis en stagebegeleiders voor het OLOD Stage Accent op de klas.

De SEK kan je tijdens het officiële feedbackmoment raadplegen in jouw online-stagedossier CHAMILO.

- In de stageverwachtingen is ook de planning van de stage opgenomen, binnen het opleidingsonderdeel *stage - accent op de klas* dienen studenten 1 week actieve stage te volbrengen in 1 school (25/04/2022 t.e.m. 29/04/2022). De studente volbracht deze stage in BS Wippelgem. De studenten worden voorbereid op de actieve stage door:

- een observatiestage op de stageplaats (21/03/2022 t.e.m. 25/03/2022)
- een stagevoorbereidende week (28/03/2022 t.e.m. 01/04/2022)
- contacten met stagementor van de stageschool en indien nodig met de stagebegeleider van HOGENT (19/04/2022)

Na de actieve stage is er een terugkommoment/supervisie. De deadline voor het in orde brengen van het online stagedossier op Chamilo en Questi is 6/05/2022 om 12.00u.

- omwille van een overmachtssituatie, zijnde de ziekte van mevr. [S.S.] en de verlenging van haar afwezigheid na het paasreces, had de studente achtereenvolgens twee verschillende stagebegeleiders. Dhr. [R.B.] en mevr. [A.D.]. Hierover werd steeds zo spoedig mogelijk, rekening houdend met het paasreces van

onderwijszend personeel, met de studente gecommuniceerd (bijlage 8). De gestelde vraag aan [S.S.] tijdens het paasreces werd omwille van ziekte niet beantwoord.

- Dhr. [R.B.] geeft aan (bijlage 8) dat hij als stagebegeleider tijdens de stagevoorbereidende week (week voor het paasreces) twee voorbereidende gesprekken had met de studente en [J.J.] (werken samen in duo). Dit zoals voorzien in de stageverwachtingen (bijlage 5, p. 7-8). Het is aan de studenten om op dat ogenblik hun reeds gemaakte voorbereiding te bespreken met de stagebegeleider en de vaklectoren. Nergens blijkt uit het verzoekschrift van de studente dat zij of [J.J.] hun lesvoorbereidingen of andere voorbereidingen hebben voorgelegd aan de vaklectoren of hierbij hulp hebben gevraagd. Inhoudelijk is de rol van de stagebegeleider bij de voorbereiding van de stage beperkt, zoals ook blijkt uit bijlage 3 bij de stagerichtlijnenbundel (bijlage 4, p 23).

Een student kan per e-mail, tijdens de voorbereidingsperiode bij de verschillende stagebegeleiders terecht voor feedback m.b.t. het voorbereiden van de stage.

- Eerste opleidingsjaar: de stagebegeleider geeft ondersteuning bij het voorbereiden.

De studenten kregen toelichting bij wat van hen verwacht wordt op de eerste dag van de stagevoorbereidende week (Zie presentatie bijlage 6). Ook hier wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van de studenten om tijdig feedback te vragen aan stagebegeleiders en vaklectoren.

DAG 3-4-5

- Woensdag mogelijkheid om sessie drame te volgen bij [K.R.]
- Afspraken met stagebegeleiders en vaklectoren (zie schema beschikbaarheden)
- Voorbereiden op je stage o.a. Questi in orde te brengen, logboek aan te leggen, ABS afwerken, thema uitwerken, VOLA maken, → leermiddelen en aankleding klas is voor later (uitz. o.a. did model en proefjes → nodig om voorbereiding te kunnen maken)
- Verantwoordelijkheid om tijdig feedback te vragen
- Na de stagevoorbereidende week werk je verder aan de voorbereiding van je stage (verwerken feedback, maken van leermiddelen, ...)
- Om jouw stage tot een goed einde te brengen, zal je ook, na de lestijden, nog heel wat werken thuis
- Logboek bijhouden in duo

Nergens blijkt dat dhr. [R.B.] zijn rol als stagebegeleider tijdens de stagevoorbereidende week niet correct zou hebben opgenomen. Hij geeft aan na 31/03 geen vragen meer van studente te hebben ontvangen

- na het paasreces is een stagevoorbereidende dag voorzien met de mentor op de stageschool. Indien nodig kunnen de studenten een online afspraak maken met de stagebegeleider om de laatste aanpassingen te bespreken (zie stageverwachtingen bijlage 5, p 9). Het staat vast dat de studente en [J.J.] tijdens het paasreces contact hebben opgenomen met [S.S.] om een laatste gesprek in te plannen. Omwille van ziekte kwam hierop geen antwoord. De studenten hebben geen contact meer opgenomen met [R.B.] in de week na het paasreces.
- In tegenstelling tot wat studente beweert (bijlage 15 bij het verzoekschrift) werden de studenten op vrijdag 22/04/2022 om 7.42u via e-mail (bijlage 8) op de hoogte gebracht van de verlengde afwezigheid van [S.S.] en toewijzing van [A.D.] als stagebegeleider voor de actieve stage. Er wordt gevraagd haar toegang te geven tot

- Questi. Het is duidelijk dat de studente deze e-mail niet heeft gezien. Mevr [A.D.] heeft om 11:58u via teams een bericht gestuurd aan studente [...] met de vraag om de toegang tot Questi in orde te brengen. De studente volgde dit op en bracht de toegang spoedig in orde waarna de stagebegeleider de voorbereiding kon nakijken en hierop feedback kon geven. Om 14.53u stuurde [A.D.] een e-mail naar de studente met de melding dat haar Questi-dosser op dat ogenblik inhoudelijk niet voldeed aan de verwachtingen. In bijlage werd per onderdeel feedback gegeven en aangegeven wat in orde moest worden gebracht. Daarnaast werden de lesfiches niet gedeeld, ontbraken de brief aan de ouders en de hoekenfiches, deze konden dus inhoudelijk niet worden nagekeken (bijlage 9). Op vrijdagavond om 23.15u laat de studente via teams weten dat de toegang is verleend en schrijft ze: “*Is het eventueel mogelijk om eens te bellen? Of lijkt je dat niet nodig?*”. [A.D.] heeft dit bericht gelezen op maandagochtend. Gezien ze de studente op vrijdagnamiddag reeds uitgebreid feedback had gegeven op het Questi-dossier waartoe ze reeds toegang had en de actieve stage op dat ogenblik reeds gestart was, heeft ze hierop niet meer gereageerd (bijlage 8). Gezien de feedback die de studente van haar stagebegeleider heeft ontvangen op haar Questi-dossier kan dit niet beschouwd worden als het negeren van een hulpvraag van de studente. Daarenboven is de vraag, zoals hierboven geformuleerd, geen duidelijke hulpvraag van de studente;
- op maandag 25/04 startte de actieve stage. De studente werd op de stageplaats begeleid door stagewerkers [I.V.] en [F.V.H.]. Op het einde van de stage worden de bevindingen van de stagewerkers neergeschreven in het begeleidingsverslag van de mentor(en) (bijlage 13). Het begeleidingsverslag geeft een overzicht van de positieve punten en werkpunten die tijdens stage door de mentoren werden vastgesteld:
    - binnen de leerlijn communiceren werden werkpunten opgenomen m.b.t. mondeling taalgebruik, klasmanagement en actief participeren. Bij dit laatste criterium wordt de mentor o.a. gewezen op laattijdig delen van voorbereidingen en moeilijkheden in de samenwerking met de medestudente;
    - binnen de leerlijn professionalisering werden geen werkpunten opgenomen. De studente staat open voor feedback, reflecteert en was goed voorbereid;
    - binnen de leerlijn zorg werden werkpunten geformuleerd m.b.t. toegang tot Questi voor de stage begon. De mentor geeft wel aan dat de uitgewerkte activiteiten wel werden gestuurd naar de stagewerkers;
    - binnen de leerlijn krachtig leren werden werkpunten opgenomen m.b.t. het formuleren van doelstellingen, geconcretiseerd met voorbeelden over het bijenhotel. Daarnaast wordt als werk punt ‘overzicht op de hele klas behouden’ geformuleerd en verwezen naar niet optimale samenwerking met de medestudente. Bij het criterium ‘uitwerken thema’ wordt door de mentoren opnieuw gewezen op de samenwerking waardoor ‘heel wat is misgelopen en kansen zijn weggevallen’. Er wordt aangegeven dat dit zeker niet alleen aan de studente lag;
    - de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst worden door de mentoren meegeven. Ze denken dat deze eerste stage een leuke en leerrijke eerste stage was voor de studente en zien in haar een echte juf (.)
  - de studente kreeg van haar stagebegeleider [A.D.] een stagebezoek op 27 april 2022. Hiervan werd een begeleidingsverslag opgemaakt ten behoeve van de

studente (bijlage 12). Na het stagebezoek volgde een gesprek met de stagebegeleider, stagementor en studente. De samenvatting van dit gesprek is opgenomen in het begeleidingsformulier.

Samenvattend na gesprek met stagebegeleider HoGent – student – mentor (schrappen wat niet past)

Werkpunten:

- Leerlijn communiceren: correct mondeling taalgebruik + stemgebruik; organisatie van hokenwerk en timing
- Leerlijn zorg: administratieve verplichtingen naleven + kwalitatieve uitwerking activiteiten
- Leerlijn krachtig leren: voorbereiden van de activiteiten, doelgerichte uitwerking, voldoende opbouw en uitdieping activiteiten, afstemmen op de beginsituatie, leertijd doelgericht invullen
- Sterkte: authentiek, los, geniet van het contact met de kinderen
- Timing geen zicht op zoeken voor back-up
- Ingezet op opbouw activiteit tijdens het gesprek
- Grote sterkte: je kent de kinderen, je past je aan op hun niveau (vb. ooghoogte)
- Je kan de stress loslaten in jouw contact met kleuters.

In het begeleidingsverslag werden binnen de leerlijnen communiceren, zorg en krachtig leren concrete werkpunten genoteerd. Binnen de leerlijn professionaliseren stelde ook de stagebegeleider vast dat de studente aan de slag gaat met gekregen feedback. De positieve punten en werkpunten zoals genoteerd door de stagementor zijn niet in tegenspraak met de positieve punten en werkpunten geformuleerd door de stagebegeleider, ze situeren zich binnen dezelfde domeinen. Tijdens het gesprek na het stagebezoek is op geen enkel ogenblik door de studente gevraagd naar een extra oefenkans middels een extra stagedag. Dit was wel zo bij medestudente [J.J.]. Nadat de studente hoorde van deze mogelijkheid van haar medestudente heeft ze de stagebegeleider gecontacteerd met de vraag naar verduidelijking. Ook aan studente werd de mogelijkheid geboden om op vrijwillige basis een extra stagedag in de klas (ter compensatie van de uitstap naar de zoo) op te nemen. Aan studente werd door de stagebegeleider gevraagd dit te bespreken met de mentor en haar op de hoogte te houden (bijlage 8). De studente heeft de extra stagedag niet opgenomen, wat geen rechtstreekse invloed heeft gehad op haar eindbeoordeling (cfr. infra),

- na de stage werd de stage-evaluatiekaart opgemaakt door [A.D.]. De eindevaluatie gebeurt in overleg met het volledige stageteam van de opleiding. Het verslag van de mentoren is adviserend van aard. Ook de stagedocumenten (voorbereidingen onderwijsleeractiviteiten (VOLA's), weekrooster, ...) worden geëvalueerd. De observatiestage wordt niet beoordeeld. Op de stage-evaluatiekaart is de wijze van evalueren opgenomen.

Voor elke einddoelstelling wordt per modeltraject aangegeven wat het minimaal verwachte niveau op het einde van de stage is.

Aan iedere einddoelstelling worden gedragsindicatoren gekoppeld. Een gedragsindicator is een beschrijving van gedrag die aantoont in welke mate iemand een einddoelstelling bezit. De beschrijvingen betreffen zowel kennis, vaardigheden als attitudes. We evalueren dus op hetgeen we zien en hetgeen de student kan aantonen binnen zijn stage. De gedragsindicatoren zijn gradueel opgebouwd per modeltraject.

De gedragsindicatoren in het blauw duiden het excellentieniveau aan, deze worden dus niet van elke student verwacht.

Voor elke leerlijn kozen we een aantal focuspunten Deze focuspunten staan in het vet gedrukt. Een rood op een focuspunt resulteert op een onvoldoende voor de leerlijn.

[...]

De stagebegeleider(s)-HoGent vullen een stage-evaluatiekaart digitaal in op basis van verschillende bronnen de stagebegeleidingsformulieren van de stagebegeleider(s) HoGent, stagebegeleidingsformulieren van de mentoren, gesprekken met mentoren, gesprekken met de student, stage-evaluatiedossier ETOS.

In Deel 2 van het verslag wordt een synthese gegeven van de prioritaire werkpunten na stageperiode 2.

De kleur in de laatste synthesekolom S geeft het eindresultaat per einddoelstelling aan over de verschillende stageperiodes heen. Deze synthese vormt de basis om het eindniveau per leerlijn te bepalen.

Om de credit voor dit opleidingsonderdeel te behalen moet de student minimaal een voldoende halen op elke leerlijn.

Om te slagen voor het opleidingsonderdeel is het noodzakelijk om voor elke leerlijn minimaal een voldoende te behalen. Het eindniveau per leerlijn wordt bepaald op basis van de behaalde niveau per einddoelstelling. Per einddoelstelling zijn de focuspunten voor modeltraject 1 aangegeven, waarbij een score ‘rood’ voor een focuspunt altijd resulteert in een onvoldoende voor de leerlijn en dus een onvoldoende voor het ganse opleidingsonderdeel. Er is geen sprake van een percentiele verhouding tussen de verschillende evaluatiecriteria of leerlijnen;

- uit de stage-evaluatiekaart blijkt dat de studente onvoldoende scoort op twee van de vijf leerlijnen:

- communiceren: Voor de focus ‘Standaardnederlands bij mondeling taalgebruik’ behaalt de studente onvoldoende het minimaal verwachte niveau, het mondeling taalgebruik is onvoldoende correct tijdens tussenmomenten en binnen instructies. De stagebegeleider verwijst naar de zelfevaluatie van de studente en prijst haar eerlijke kijk hierop. Voor twee andere criteria werden werkpunten geformuleerd;
- krachtig leren: voor het formuleren van doelstellingen (13.2) en leerinhouden (13.3) behaalt de studente onvoldoende het minimaal verwachte niveau, de motivering is opgenomen op p. 13 van het SEK. Hierbij wordt verwezen naar vaststellingen door mentoren en de stagebegeleider. Voor drie andere criteria werden werkpunten geformuleerd.

Uit de stage-evaluatiekaart blijkt dat de studente voldoende scoort op twee van de vijf leerlijnen.

- Professionaliseren: de positieve vaststellingen tijdens de stage door mentoren en stagebegeleider m.b.t feedback en het kennen van de eigen werkpunten zijn opgenomen. Er wordt verwezen naar de zelfevaluatie en reflecties van de studente en tips meegegeven om deze naar een hoger niveau te brengen;
- Zorg: in tegenstelling tot wat de studente beweer[t] in haar verzoekschrift en antwoord na inzage werd de leerlijn zorg niet als onvoldoende gescoord. De studente behaalt voor ‘de kwaliteit van de stagedocumenten’ onvoldoende het minimaal verwachte niveau. Dit is geen focuspunt, waardoor deze score ‘rood’ niet leidde tot een onvoldoende voor de volledige leerlijn. Het focuspunt ‘de elektronische stagemap en -dossier zijn volledig vanaf dag 1’ was wel in orde. Zo niet, zou dit hebben geleid tot een onvoldoende voor de volledige leerlijn.

De studente scoorde ‘goed’ op de leerlijn ‘maatschappelijk, internationaal en cultureel participeren’. Deze leerlijn wordt enkel bij eindevaluatie geëvalueerd. Er is geen focuspunt binnen de eerste stage;

- In de algemene synthese van de stage-evaluatiekaart wordt een overzicht van de werkpunten van de studente per leerlijn opgenomen en toegelicht. De studente kan hiermee aan de slag bij het hernemen van haar stage; uit de zelfevaluatie van de studenten (bijlage 10) blijkt dat zij haar werkpunten kent. Deze liggen grotendeels in dezelfde lijn als de werkpunten geformuleerd in de stage-evaluatiekaart

- [aan]gezien de studente niet alle essentiële vaardigheden bij het functioneren binnen *stage - accent op de klas* kon aantonen, slaagt zij niet voor dit opleidingsonderdeel
- de studente kreeg bij aanvang van het academiejaar individuele onderwijs- en examenmaatregelen toegekend. Voor *stage - accent op de klas* werden volgende algemene maatregelen toegekend:
  - Bij mondelinge evaluaties krijgt de student (extra) voorbereidingstijd. De student neemt het initiatief om de betrokken docent te contacteren. Geldig voor 1ste/2de en 3de examenperiode
  - Bij schriftelijke evaluaties (incl. evaluaties op computer) krijgt de student 15 minuten extra tijd per evaluatieuur. Dit geldt zowel voor evaluaties binnen als buiten het examenrooster. Geldig voor 1ste/ 2de en 3de examenperiode

Tijdens de stage was er geen mondelinge noch schriftelijke evaluatie waarbij aan studente extra tijd zou moeten worden voorzien. Stage en stagebeoordeling kennen een specifiek verloop dat bij aanvang van het semester uitgebreid werd toegelicht. Indien de studente meende dat zij op basis van haar functiebeperking nood had aan bijkomende onderwijs- en examenmaatregelen, dan had zij hierover in gesprek moeten gaan met haar studentenbegeleider.

De Interne beroepscommissie besluit dat de geboden stagebegeleiding door [R.B.] en [A.D.] gebeurde conform de studiefiche en de bepalingen in de richtlijnenbundel en stageverwachtingen. Geconfronteerd met ziekte van [S.S.] heeft de opleiding tijdig en correct oplossingen geboden om de stagevoorbereiding, de actieve stage en de stagebeoordeling kwalitatief te laten plaatsvinden.

De interne beroepscommissie besluit dat de punten voor het opleidingsonderdeel *stage - accent op de klas* correct tot stand gekomen zijn en voldoende werden gemotiveerd.

De studente heeft contact opgenomen met de ombudspersoon (verslag bijlage 15)

Beslissing van de interne beroepscommissie

De interne beroepscommissie beslist om het beroep ongegrond te verklaren.

De Interne beroepscommissie beslist dat het resultaat van 8/20 voor het opleidingsonderdeel *stage: accent op de klas* behouden blijft.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

De ontvankelijkheid van het beroep wordt door verwerende partij niet betwist.

De Raad ziet geen aanleiding om ambtshalve opmerkingen te formuleren.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Omvang van de vordering

Verzoekster vordert in het eerste middel dat “moet worden besloten tot vernietiging van de bestreden beslissing en tot toekenning van een creditbewijs”, zo ook in het derde middel, en stelt in het tweede middel dat de beslissing van de interne beroepscommissie moet worden “hervormd”.

De Raad herinnert eraan dat hij krachtens artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs niet bevoegd is om zijn appreciatie betreffende de waarde van de verzoekende partij in de plaats te stellen van die van het bestuur of enig orgaan dat werkt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

De Raad kan de inhoudelijke beoordeling dan ook niet overdoen als ware hij zelf een interne beroepsinstantie. Daarnaast is de bevoegdheid van de Raad, wat de strekking van het arrest betreft, op grond van artikel II.292, §1 van diezelfde Codex ertoe beperkt de bestreden beslissing in voorkomend geval te vernietigen. De Raad kan de beslissing niet hervormen, en evenmin een credit toekennen.

De Raad begrijpt het beroep als een vraag tot vernietiging van de bestreden beslissing.

VI. Onderzoek van de middelen

Vierde middel

In een vierde middel beroept verzoekster zich op een schending van artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs.

Aangezien dit middel, indien gegrond bevonden, de regelmatigheid van de begeleiding én de beoordeling aantast, komt het gepast voor dit middel eerst te onderzoeken.

Standpunt van partijen

Daargelaten dat verzoekster thans de beslissing van de interne beroepscommissie aanwijst in haar tekst, bestaat het middel uit een letterlijke herneming van wat verzoekster als vijfde middel in haar intern beroep heeft opgeworpen.

De Raad verwijst naar het bovenstaande citaat van dat middel.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat de faciliteiten die aan verzoekster werden toegekend, bestaan uit het kunnen beschikken over extra tijd bij mondelinge en schriftelijke evaluaties, zodat de interne beroepscommissie terecht heeft geoordeeld dat die maatregelen, gelet op de wijze waarop de stage wordt beoordeeld, hier niet van toepassing zijn.

Verwerende partij stipt nog aan dat verzoekster tegen de motieven van de beroepscommissie geen enkel argument inbrengt.

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar middel.

Beoordeling

De interne beroepscommissie heeft deze grief van verzoekster in de bestreden beslissing als volgt beantwoord:

- “de studente kreeg bij aanvang van het academiejaar individuele onderwijs- en examenmaatregelen toegekend. Voor *stage - accent op de klas* werden volgende algemene maatregelen toegekend:
  - Bij mondelinge evaluaties krijgt de student (extra) voorbereidingstijd. De student neemt het initiatief om de betrokken docent te contacteren. Geldig voor 1ste/2de en 3de examenperiode
  - Bij schriftelijke evaluaties (incl. evaluaties op computer) krijgt de student 15 minuten extra tijd per evaluatieuur. Dit geldt zowel voor evaluaties binnen als buiten het examenrooster. Geldig voor 1ste/ 2de en 3de examenperiode

Tijdens de stage was er geen mondelinge noch schriftelijke evaluatie waarbij aan studente extra tijd zou moeten worden voorzien. Stage en stagebeoordeling kennen een specifiek verloop dat bij aanvang van het semester uitgebreid werd toegelicht. Indien de studente meende dat zij op basis van haar functiebeperking nood had aan bijkomende onderwijs- en examenmaatregelen, dan had zij hierover in gesprek moeten gaan met haar studentenbegeleider.”

Verzoekster onderneemt geen enkele poging om deze beoordeling te ontkrachten. Zoals reeds aangegeven, herneemt zij slechts haar grief zoals zij deze aan de interne beroepscommissie heeft voorgelegd.

Aldus stelt verzoekster zich bloot aan de vaste rechtspraak van de Raad dat het voor de verzoekende partij erop aankomt om de regelmatigheid van de bestreden beslissing – te dezen: enkel de beslissing van de beroepscommissie – aan te tonen, en dat het louter hernemen van middelen op intern beroep, zonder kritiek op die bestreden beslissing, daaraan niet beantwoordt.

Is het middel in dat opzicht al niet onontvankelijk, dan is het alleszins ongegrond.

Waar verzoekster in gebreke blijft om de juistheid van de overwegingen van de beroepscommissie aan het wankelen te brengen, ziet de Raad daar spontaan evenmin aanleiding toe.

De beoordeling van de beroepscommissie stemt immers overeen met wat als toegekende faciliteiten aan verzoekster met een e-mail van 6 oktober 2021 is meegedeeld (stuk 4.14 administratief dossier). Verzoekster betwist de echtheid van dat stuk niet, en evenmin toont zij aan dat zij tegen de beslissing houdende toekenning van faciliteiten het haar ter beschikking staande beroep zou hebben ingesteld.

Nog minder blijkt uit de voorliggende stukken dat verzoekster in de loop van het academiejaar zelfs maar aanstalten heeft gemaakt om, specifiek wat de stage betreft, andere relevante redelijke aanpassingen te bekomen. De vraag of verzoekster voldoende begeleiding en feedback heeft gekregen, zoals dit in andere middelen aan bod komt, staat los van de toepassing van artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs.

Het vierde middel wordt verworpen.

Derde middel

Verzoekster beroeft zich in een derde middel op een gebrekige opvolging en remediëring, een miskenning van de ECTS-fiche wat de stagebegeleiding betreft, een schending van artikel 31, §1 van het onderwijs- en examenreglement en het redelijkheidsbeginsel.

Het past om dit middel vóór het eerste en tweede middel te onderzoeken.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet haar middel als volgt uiteen:

“De onderwijsinstelling is zelf toerekenbaar tekort geschoten en heeft een essentieel onderdeel van het evaluatieproces veronachtzaamd, nl. de toegankelijkheid van middelen van opvolging en remediëring, aldus aan appellante kansen tot progressie ontzeggend. Op grond van evaluaties die niet omkaderd zijn door deugdelijke systemen van opvolging en bijsturing (remediëring) kan immers geen negatieve evaluatie worden gestoeld.

De beslissing van de interne beroepscommissie die het tegendeel weerhoudt, gaat uit van de verkeerde premisses en van een verkeerde lezing van het dossier en verantwoordt aldus haar beslissing niet naar recht.

De vaststelling dat een essentieel onderdeel van het evaluatieproces werd veronachtzaamd, nl. de toegankelijkheid van middelen van opvolging en remediëring, aldus aan studenten kansen tot progressie ontzeggend, maakt dat daarop geen voor de student negatieve evaluatie kan worden geënt.

De studiefiche voor het opleidingsonderdeel *stage – accent op de klas* (stuk 5) schrijft voor: “*de studenten krijgen de mogelijkheid meerdere keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidend werk te bespreken*”.

Die verwachting, of beter, die *verbintenis* van de hogeschool, werd door de opleiding niet ingelost. Appellante had enkel voor het paasreces tweemaal de mogelijkheid samen te zitten met de (vervangende) stagebeg[e]leider, *nota bene* in aanwezigheid van de medestudent. Ruimte voor individuele feedback op het stagevoorbereidend werk was er tijdens dit collectief opvolgingsgesprek niet. Daarbij beperkte het gesprek zich immers tot het treffen van praktische schikkingen en werden geen inhoudelijke leerdoelen besproken (i.e. de lesinhouden/lesvoorbereidingen werden niet met de heer [B.] besproken, aldus kon appellante hieromtrent geen feedback ontvangen).

In de marge daarvan én ten geleide voor wat hierna volgt: volgens afspraak zou mevrouw [S.S.] optreden als stagebegeleider. Evenwel had appellante ingevolge de ziekte van mevrouw [S.S.] tot de week voor de paasvakantie geen vaste stagebegeleider. In de week van 28 maart 2022 is de heer [R.B.] tijdelijk ingesprongen.

Op woensdag 30 maart 2022 heeft een eerder algemeen en collectief gesprek (samen met de medestudent [J.J.]) plaatsgevonden, in het kader waarvan in eerder algemene termen de aanpak van de stageweek werd ter sprake gebracht. Tijdens dit gesprek werd aan appellante meege[e]deeld dat mevrouw [S.S.] na de paasvakantie (i.e. één week voor de stage die zou aanvatten op 25 april 2022) zou terugkomen uit ziekte en alsdan appellante wel inhoudelijk zou ondersteunen. Het stelde appellante enigszins gerust dat de door de

studiefiche voorziene begeleiding – die zij tot dusver met had genoten – finaal wel zou worden aangeboden (cf. het bericht van [R.B.] d.d. 29 maart 2022 – stuk 18).

Tijdens de paasvakantie heeft appellante haar lesvoorbereidingen verder uitgewerkt en de stage verder voorbereid.

Op 12 april 2022 (tijdens het paasreces) verzoeken appellante en haar medestudent [J.J.] (die eenzelfde bezorgdheid had) mevrouw [S.S.] een gesprek in te plannen ter opvolging van de stagebegeleiding (stuk 19): *“Beste mevrouw Sierens. U bent ons toegewezen als stagebegeleider. Tijdens uw ziekte heeft meneer [B.] ons alvast op weg geholpen. Wanneer hebt u tijd om een gesprek in te plannen ter opvolging van onze stagevoorbereiding?”*

Appellante ontvangt geen reactie op haar bericht.

Daaropvolgend had medestudent [J.J.] op 20 april 2022 ook nog contact met de heer [R.B.] met een extra vraag naar begeleiding en teneinde te polsen naar de afwezigheid van mevrouw [S.S.]. Op datum van 19 april 2022 was mevrouw [S.S.] officieel nog de stagebegeleider. Via medestudent [J.J.] polsten de studenten bij de heer [R.B.] naar een extra feedbackmoment nu mevrouw [S.S.] niet op antwoordde (stuk 3). Er werd bij herhaling aan de heer [R.B.] ondersteuning gevraagd. Hij was de vervangend stagebegeleider, zodat die taak hem toeviel.

Ook na de paasvakantie blijkt mevrouw [S.S.] afwezig te zijn. Het is pas op 22 april 2022 – i.e. drie dagen voor aanvang van de stage – dat via Teams werd bericht dat mevrouw [A.D.] de rol van stagebegeleider zou overnemen. Appellante betwist geenszins – zoals de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing verkeerdelijk voorhoudt – dat zij voormalde e-mail niet zou hebben ontvangen. Dat heeft appellante nooit beweerd, zodat de beslissing op dit punt feitelijke grondslag mist. Appellante werd wel degelijk op vrijdag 22/04/2022 om 7:42 op de hoogte gebracht van de verlengde afwezigheid van mevrouw [S.S.] en de toewijzing van mevrouw [A.D.] als stagebegeleider, doch heeft voormalde e-mail pas later die dag gezien.

De interne beroepscommissie stelt in de bestreden beslissing verkeerdelijk dat steeds zo spoedig mogelijk, rekening houdend met het paasreces van het onderwijzend personeel, met de studenten werd gecommuniceerd omtrent de stagebegeleiders. Zulks dient betwist. Appellante schetst voor zoveel als nodig nogmaals een tijdslijn:

De oorspronkelijk stagebegeleider, mevrouw [S.S.], valt uit wegens ziekte. De week voor het paasreces wordt een vervangende stagebegeleider toegekend, de heer [R.B.]. Met voormalde stagebegeleider vindt op 30 maart 2022 eenmalig en collectief een gesprek plaats. De interne beroepscommissie stelt dat de heer [R.B.] tijdens de stagevoorbereidende week (week voor het paasreces) voorbereidende gesprekken had met appellante en medestudent [J.J.] en dat het aan de studenten was om op dat ogenblik de reeds gemaakte voorbereidingen te bespreken met de stagebegeleider en vaklectoren. Op dat ogenblik waren de (les)voorbereidingen van appellante evenwel nog in een beginstadium, nu appellante zich volop tijdens het paasreces heeft toegelegd op de lesvoorbereidingen.

De heer [R.B.] heeft tijdens het gesprek d.d. 30 maart 2022 aangekondigd dat mevrouw [S.S.] na het paasreces de rol van stagebegeleider terug zou opnemen.

Gevolgtreffend aan voormelde aankondiging van de heer [R.B.] contacteren medestudent [J.J.] en appellante mevrouw [S.S.] tijdens het paasreces (i.e. de periode van 4 april 2022 tot en met 17 april 2022); periode waarin appellante eveneens volop haar lesvoorbereidingen maakt en waar zij evident feedback op wenst te ontvangen. Nog appellante noch medestudent [J.J.] mogen enig antwoord ontvangen.

Zulks wordt zelfs erkend in de bestreden beslissing “*de gestelde vraag aan [S.S.] tijdens het paasreces werd omwille van ziekte niet beantwoord*”(!).

Na het paasreces (i.e. 18 april 2022 één week voor de aanvang van de stage) mogen medestudente [J.J.] en appellante nog steeds geen bijkomende informatie/communicatie/feedback ontvangen. Beide studenten worden de hele week in het ongewisse gelaten. De stagemap in Questi diende uiterlijk vrijdag 22 april om 9u af te zijn.

Pas op de allerlaatste dag voor de aanvang van de stage, i.e. vrijdag 22 april 2022 worden appellante en medestudent [J.J.] om 7u42 bericht dat mevrouw [A.D.] de taak van mevrouw [S.S.] zou overnemen (dit terwijl de stagemap in Questi uiterlijk vrijdag 22 april om 9u diende af te zijn (!)). De reactie van de opleiding is geenszins tijdig. De opleiding heeft de student kansen op studievoortgang ontnomen. Het is schijnend te moeten lezen in de reactie van mevrouw [A.D.] (stuk 7 onderwijsinstelling) dat appellante voldoende kansen had om feedback in te winnen op het voorbereidend werk en dat appellante deze kansen te weinig/te laat zou hebben benut. Dat de interne beroepscommissie die assumptie overneemt, grieft appellante.

Ruimte voor een persoonlijk gesprek of een omkaderende e-mail – hetgeen gezien het tijdstip en het belang van de stage aangewezen was geweest – was er kennelijk niet.

Op 22 april 2022 om 14:53 heeft mevrouw [A.D.] een e-mail aan appellante gericht met de mededeling dat haar QUESTI-dossier – waarvoor appellante diezelfde dag toegang had verleend – inhoudelijk niet voldeed aan de verwachtingen en dat verschillende documenten zouden ontbreken (lesfiches, brief aan de ouders en hoekenfiches), die dus inhoudelijk niet konden worden nagekeken. Appellante verkrijgt voor het eerst in 3 weken (!) en pas 3 dagen voor de aanvang van de stage ‘feedback’ (*in casu* betreft het geen feedback nu appellante voor het eerst wordt gewezen op het ontbreken van documenten waardoor een feedback niet mogelijk is: “*het is onmogelijk om na te gaan of de activiteiten voldoen aan de richtlijnen, aangezien deze niet gedeeld zijn*” (stuk 9 onderwijsinstelling) op haar QUESTI-dossier, dat onvolledig blijkt te zijn. Ingeval appellante meteen na het paasreces een nieuwe stagebegeleider werd toegewezen (i.e. op 18 april 2022) had zij nog ruim de tijd gehad om haar QUESTI-dossier in orde te brengen en inhoudelijke feedback te ontvangen. Voormelde mogelijkheid werd appellante ontnomen, nu de nieuwe stagebegeleider, mevrouw [A.D.], pas op vrijdag 22 april 2022 werd aangekondigd én mevrouw [A.D.] in het weekend onbereikbaar was. Nochtans dient een stagebegeleider in het eerste opleidingsjaar ondersteuning te bieden bij het voorbereiden, hetgeen *in casu* niet is gebeurd (cf. functieomschrijving stagebegeleider van HoGent).

Appellant zag de ‘feedback’ omtrent haar QUESTI-dossier pas ‘s avonds laat en heeft meteen gereageerd (om 23u15)(stuk 18).

In het bericht wordt door de student een hulpvraag gesteld (stuk 18): “*(...) is het eventueel mogelijk om eens te bellen (...)?*”

Daarop is geen enkele (verdere) reactie meer van mevrouw [A.D.] ontvangen.

De voorbereiding van de stage (hierin begrepen de zgh. VOLA’s) heeft appellante dus niet meer kunnen bespreken. Ook niet later op maandag 25 april 2022 noch op dinsdag 26 april 2022 (i.e. tijdens de stageweek). Zulks strijdt manifest met het voorschrift van de studiefiche (stuk 5) en dus met art. 31 §1 van het Onderwijs- en examenreglement (OER).

Appellante heeft samen met medestudent [J.J.] wel degelijk het initiatief en de verantwoordelijkheid genomen om tijdig feedback te vragen maar mocht in de periode van 3 weken voor de aanvang van de stage pas op 22 april 2022 (i.e. 3 dagen voor de aanvang van de stage) een mail ontvangen van haar nieuwe stagebegeleider (mevrouw [A.D.]).

De opleiding heeft – anders dan de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing aanneemt – niet voorzien in een gedegen begeleiding en miskent de in de ECTS-fiche voorgeschreven ‘meerder’ begeleidingsmomenten en heeft evenmin tijdig en correct oplossingen geboden. Aan appellante zijn aldus kansen op progressie in het verwezenlijken van de opleidingsdoelstellingen ontnomen.

Appellante heeft voor het paasreces twee keer *collectief* (i.e. in het bijzijn van medestudent) samengezeten met de heer [R.B.]. Op haar lesvoorbereiding/lesinhoud heeft appellante nooit enige feedback ontvangen. De samenkomsten beperkten zich tot het maken van praktische afspraken. Het is dus onjuist – zoals de bestreden beslissing stelt – dat de heer [R.B.] twee keer samen met appellante heeft gezeten om het stagevoorbereidend werk te bespreken (zoals bedoeld in de ECTS-fiche).

De stagebegeleider had volledige toegang tot het dossier (cf. het bericht van appellante d.d. 22 april 2022 – 23u15). Mevrouw [A.D.] verkeerde in de mogelijkheid (vooraf) af te toetsen of de voorbereiding van appellante voldeed aan de criteria 1, 2, 5 en 6 (stuk 10). Daarbij kon zij in haar hoedanigheid van stagebegeleider ook feedback formuleren en suggesties tot verbetering en/of bijsturing overmaken aangaande de criteria 3 en 4 (stuk 10). Appellante heeft evenwel geen enkele feedback ontvangen, zodat zij zich daar evident ook niet kon aan conformeren.

Opnieuw zijn hier aan appellante omwille van een gebrekkige begeleiding groeikansen en mogelijkheden tot progressie ontnomen.

Omdat appellante niets meer vernam, kon zij er geredelijk vanuit gaan dat de voorbereiding (aan de norm) voldeed. Het was dan ook voor appellante een verrassing voor het eerst tijdens de stage (!) inhoudelijke feedback te ontvangen. Appellante werd toen, tijdens de stage, voor het eerst beoordeeld op lesvoorbereidingen waarop zij nooit enige feedback had gekregen. De studiefiche voor het opleidingsonderdeel *stage – accent op de klas* (stuk 5) (“*.. de studenten krijgen de mogelijkheid meerdere keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidende werk te bespreken.*”) kon niet

op flagranter wijze worden miskend. Deze gang van zaken, waarbij de aan appellante krachtens de studifieke toekomende begeleiding niet werd aangeboden, ook niet na haar uitdrukkelijke vraag daartoe, heeft kennelijk een decisieve impact gehad op de door appellante voor de stage behaalde score (stuk 8), terwijl zulks perfect was te vermijden indien de opleiding de in de studifieke voorziene begeleiding had geboden.

Op dergelijke gebrekkige begeleiding en dito omkadering voor en tijdens de stage kan geen negatieve evaluatie worden geënt, op het gevaar af op flagrante wijze het redelijkheidsbeginsel te miskennen.

Dat is evenwel wat zich wél heeft voorgedaan: het is precies voor de schriftelijke (*niet-begeleide* (!)) voorbereiding dat appellante een onvoldoende werd toegekend (criteria 6, 13.2 en 13.3 – stuk 9).

Alle hoger aangehaalde stavende stukken i.v.m. de gebrekkige begeleiding die appellante heeft genoten worden in het stukkenbundel namens appellante gebundeld, en voorzien van commentaar (stuk 18). Zij worden hier in dit kort bestek van het verzoekschrift niet nodeloos woordelijk overgenomen. De interne beroepscommissie heeft er geen, minstens onvoldoende rekening mee gehouden.

De interne beroepscommissie heeft *in casu* naar oordeel van appellante onvoldoende rekening gehouden met de specifieke omstandigheden eigen aan het traject van appellant, i.e. 1) ziekte van de toegewezen stagebegeleider; 2) geen inhoudelijke opvolging van de lesvoorbereiding door de tijdelijk aangewezen vervanger (doch enkel doornemen van afspraken en het maken van praktische schikkingen); 3) verlenging van de ziekteperiode van de toegewezen stagebegeleider, zonder enige opvolging van appellante door eender wie; 4) toewijzing van een volstrekt nieuwe stagebegeleider 12 dagen voor aanvang van de stage; 5) geen enkele vorm van opvolging, nazicht en/of feedback omtrent de stagevoorbereiding van appellante; en 6) geen enkele reactie op een hulpvraag. De beslissing die lastens appellante werd genomen om haar een 8/20 te quoteren strijd in het licht van de gebrekkige opvolging en de totale afwezigheid van deugdelijke en afdoende bijsturing en remediëring met de vereisten van een aan iedere evaluatie inherente mogelijkheid tot progressie. Zulks snijdt eens te meer en maakt de beslissing eens te meer kennelijk onredelijk nu de studifieke zelf het belang van een doorgedreven begeleiding onderkent (stuk 5): “*de studenten krijgen de mogelijkheid meerdere keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidende werk te bespreken*”.

Anders dan de interne beroepscommissie heeft beslist, beantwoordt de stagebegeleiding niet aan de studifieke.

Bij dit alles komt nog dat aan appellante zowel voor mondelinge als schriftelijke proeven op voet van art. [...]. II.276 §3 van de Codex Hoger Onderwijs extra voorbereidingstijd dient toegekend (stuk 6), hetgeen andermaal het belang van begeleiding bij de voorbereiding van de stage onderstreept (cf. infra, bij de besprekking van het daarop geënte autonome middel). Ook dit maakt de beslissing eens te meer kennelijk onredelijk.

Aan appellant werd overigens tijdens het laatste feedbackmoment voorgehouden dat de stage kon worden gequoteerd als ‘voldoende’. De gerede verwachting op welslagen werd gecreëerd maar werd final niet ingelost. De interne beroepscommissie ontmoet dit middel zelfs niet in de hierbij bestreden beslissing.

Ook die malaise is te kwalificeren als een gebrek in het creëren van een mogelijkheid tot progressie en remediëring. Minstens verantwoordt de interne beroepscommissie, die dit gebrek aan opvolging en bijsturing en de onmogelijkheid tot progressie (die van structurele aard is) niet bespreekt, haar beslissing niet naar recht.

Hoe de evaluator en de examencommissie in redelijkheid de stage met een 8/20 zouden hebben kunnen quoteren, is appellante onduidelijk. Hetzelfde geldt voor de interne beroepscommissie. Dergelijke beoordeling is kennelijk onredelijk. Het is immers naar oordeel van appellante volstrekt onmogelijk dat op grond van de door verzoekster bereikte studievoortgang voor het opleidingsonderdeel in redelijkheid tot dergelijke beoordeling is te komen.

De genomen beslissing is alleszins kennelijk onredelijk, of anders, in niet-juridisch jargon: overdreven streng. Dergelijk overdreven strenge beoordelingen geven aanleiding tot vernietiging van de studievoortgangsbeslissing en het toekennen aan de student van een creditbewijs.”

Verwerende partij repliceert in haar antwoordnota – samengevat – dat er twee begeleidingsmomenten met de heer R.B. zijn geweest, dat de afwezigheid en vervolgens opvolging van mevrouw S.S. toe te schrijven is aan haar ziekte en dus aan overmacht, dat verzoekster kennelijk al te laat aan het opstellen van haar lesvoorbereidingen is begonnen en dat zij ter zake ook geen vragen heeft gesteld. Nadien werd feedback gegeven door mevrouw A.D.

Verzoekster harerzijds, stelt in haar wederantwoordnota dat zij in haar grieven volhardt.

Beoordeling

Wat de beweerde gebrekkige begeleiding betreft, wijst de Raad op zijn vaste rechtspraak dat zelfs vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quatering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie

deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd.

Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was. Het valt aan de verzoekende partij toe om het bewijs te leveren van de gebreken in de begeleiding die zij aanvoert en van de beslissende invloed daarvan op de beoordeling of de slaagkansen.

In casu verwijst verzoekster naar de bepaling die erin voorziet dat de student “de mogelijkheid [heeft] meerderde keren samen te zitten met de stagebegeleider om het stagevoorbereidende werk te bespreken”.

Zoals verzoekster zelf aangeeft, zijn er twee gesprekken met de heer R.B. geweest toen hij tijdelijk de functie van stagebegeleider opnam. Anders dan verzoekster lijkt te willen suggereren, is nergens bepaald dat de student aanspraak kan maken op ‘individuele’ contactmomenten.

Los nog van de overmachtssituatie die verwerende partij *prima facie* niet zonder grond aanvoert, is aan dat voorschrift dus tegemoet gekomen.

Dat verzoekster tijdens de paasvakantie geen antwoord van mevrouw S.S. bekwam mag, omwille van het tijdstip alleen al, niet doen besluiten tot een gebrekkige begeleiding.

Inhoudelijk bedenkt de Raad dat het op de weg van verzoekster lag om hetzij naar aanleiding van die contacten, hetzij op haar initiatief op andere ogenblikken, in voorkomend geval zelf vragen te formuleren met betrekking tot, bijvoorbeeld, haar lesvoorbereidingen.

Dat blijkt verzoekster niet te hebben gedaan. Relevant in dat opzicht lijkt de Raad niet te zijn of de stagebegeleider nog een gesprek wenst, maar wel of de student al dan niet bijkomende begeleiding verlangt.

Bovendien heeft verzoekster ook via de stagementor en de vaklector feedback gekregen, zodat zij bezwaarlijk kan voorhouden dat zij aan haar lot werd overgelaten.

Het derde middel is niet gegrond.

Eerste middel

In een eerste middel beroept verzoekster zich op een schending van de ECTS-fiche, het redelijkheidsbeginsel en artikel 31, §1 van het onderwijs- en examenreglement.

Uit de uiteenzetting van het middel blijkt dat verzoekster zich tevens beroept op de formelemotiveringsplicht, de materiëlemotiveringsplicht en het gelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

In haar verzoekschrift zet verzoekster het middel uiteen als volgt:

“De wijze waarop de diverse in de studiefiche (ECTS-fiche) *Stage – accent op de klas* voorgeschreven evaluatievormen en leerdoelonderdelen zijn getoetst, hoe appellante voor elk van de evaluatievormen heeft gescoord (stuk 10), hoe de deelevaluaties van de leerdoelonderdelen zich verhouden (cf. stuk 5: “*op basis van observatie van functioneren van de student + ontwerp stagemap* “...”)), én hoe appellante voor elk van deze leerdoelonderdelen *in concreto* werd beoordeeld, wordt door appellante betwist.

De afweging en beoordeling van deze evaluatiedoelen berust naar oordeel van appellante niet op een objectief criterium.

Het was naar oordeel van appellante voor de interne beroepscommissie onmogelijk op grond van de stage-evaluatiekaart (stuk 10 en 11 van de onderwijsinstelling) tot de bestreden quatering en de hierbij bestreden beslissing te komen. Er wordt tot op heden geen enkel stuk door de opleiding bijgebracht waaruit kan blijken hoe de diverse in de studiefiche voorgeschreven evaluatievormen zich percentiel t.a.v. elkaar verhouden. Appellante kent tot op heden niet de evaluatiekritiek die dragend is geweest om haar voor het opleidingsonderdeel stage een 8/20 te quoteren. De door de opleiding bijgebrachte stage-evaluatiekaart (bijlage 10 en 11) laat niet toe daartoe in redelijkheid te besluiten, eens te meer nu de evaluatie zoals neergelegd in voormelde bijlagen 10 en 11 niet op objectieve gronden is gestoeld, minstens uitgaat van verkeerde feitelijke premisses.

Appellante heeft dit middel bij e-mail d.d. 11 juli 2022 t.a.v. de beroepscommissie nader toegelicht, doch vindt in de bestreden beslissing geen afdoend antwoord noch weerlegging, zodat moet worden aangenomen dat de beroepscommissie haar beslissing om de beslissing van de opleiding te handhaven niet naar recht weet te verantwoorden.

De opleiding, bij uitbreiding ook de examencommissie én de interne beroepscommissie konden alleszins niet op grond van de voor hen beschikbare evaluatiedocumenten en in het licht van de aan appellante door de opleiding toegekende bijzondere maatregelen rechtens verantwoorden dat de stage een 8/20 moet worden gequoteerd en hadden bij toepassing van art. 35 van het OER voor het opleidingsonderdeel een creditbewijs moeten afleveren. De beoordeling is m.a.w. onredelijk streng, niet gestoeld op objectieve gronden en ontbeert derhalve juridische grondslag.

Het voor de stage toegekende cijfer strijdt met de door verzoekster verworven attitudes en vaardigheden zoals die ten overvloede blijken uit de door haar bijgebrachte andersluidende evaluaties door de mentoren die uitgesproken positief zijn (stuk 11, 12 en 13).

Appellante betwist de onvoldoende quotering voor de competentie/einddoelstelling 2 (taalgebruik, expressie en dynamiek) (stuk 10), i.e. een bij uitstek uiterst subjectief en persoonlijk evaluatiecriterium (zelfs het timbre van de stem van appellante wordt besproken: “*schelle e-klank*”). Uit geen enkel objectief stuk blijkt dat verzoekster voor het opleidingsonderdeel stage niet voldoet aan de evaluatiecriteria zoals gesteld door de studiefiche en de model-stage-evaluatiekaart. Het is overigens niet duidelijk waarom deze competentie rood is gearceerd, nu de toelichting het volgende vermeldt: “[*J*]e hebt een rustige interactiestijl in een kleine groep. Je weet een groep te enthousiasmeren. Je hanteert een sprekende mimiek. Je geniet van het klasgebeuren. Je legt duidelijke klemtonen in jouw instructies. Jouw mondeling taalgebruik is echter onvoldoende correct: *schelle e-klank, dialectische klanken en onverzorgd taalgebruik tijdens tussenmomenten en binnen instructies (...)*”. De evaluatiekritiek is dermate intern tegenstrijdig dat daarop geen negatieve (rode) beoordeling kan worden geënt, m.a.w.: deze beoordeling is al te streng (of anders: onredelijk streng). Appellante weet zich gegriefd door deze al te strenge beoordeling een meent voor de leerlijn communiceren een gunstige beoordeling te verdienen.

Daar waar voor de schriftelijke (*niet-begeleide* (!)) voorbereiding aan appellante een onvoldoende werd toegekend (competenties/einddoelstellingen/criteria 6, 13.2 en 13.3 - stuk 10), is zulks naar oordeel van appellante integraal terug te verwijzen naar de gebrekkige begeleiding en dito omkadering voor en tijdens de stage met miskenning van de studiefiche van het opleidingsonderdeel (cf. *infra*, bij de bespreking van het volgende middel, dat hier in dit kort bestek niet nodeloos zal worden hernomen). Daarop kan geen negatieve evaluatie worden geënt, op het gevaar af op flagrante wijze het redelijkheidsbeginsel te miskennen. Dit maakt dat ook de leerlijnen waarin de competenties 3, 13.2 en 13.3 zijn vervat gunstig dienen beoordeeld.

De negatieve (rode) beoordeling van de competentie 6 (“*de elektronische stagemap en - dossier zijn volledig vanaf dag 1 — de kwaliteit van de stagedocumenten voldoet aan de verwachtingen van de opleiding*”) mist zelfs manifest feitelijke grondslag in de mate waarin op de ontijdigheid van het afleveren van bepaalde documenten wordt gedoeld (“*(...) daarnaast werd de agenda te laat gedeeld met de stagementoren (...)*”). Alle documenten werden tijdig aangeleverd (geen enkele opmerking werd ontvangen na het e-mailbericht van appellante d.d. 22 april 2022 – stuk 17). Vanaf het ogenblik dat appellante [S.S.] kreeg toegewezen als stagebegeleider had zij toegang tot Questi. Ook aan [R.B.] werd onmiddellijk toegang verleend. Aan mevrouw [A.D.] werd evenzeer onmiddellijk

toegang verleend. Pas op 22 april 2022 werd appellante via e-mail en Teams bericht dat mevrouw [A.D.] haar als stagebegeleider was toegewezen. Er werd haar onmiddellijk toegang verleend, nadat appellante het bericht had opgemerkt. Appellante herneemt wat zij daaromtrent in haar beroepschrift heeft uiteengezet, geschraagd met stukken. Het is onbegrijpelijk dat de opleiding daar een punt van blijft maken en de interne beroepscommissie de opleiding daarin volgt, niettegenstaande de door appellante bijgebrachte stukken haar standpunt tegenspreken.

De opmerking in het verslag (stuk 10): “*Leerlijn zorg: de uitwerking van de VOLA’s en hoekenfiches voldeed niet aan de verwachtingen. Je respecteerde de vooropgestelde deadlines (vb. delen agenda) niet*” dient dan ook betwist. Alle deadlines werden, niettegenstaande de beperkingen in hoofde van appellante (stuk 6 en 7), gerespecteerd. De stagementoren (stageleerkrachten) leverden dienaangaande foutieve informatie aan de stagebegeleider (evaluator) aan. Zo vermeldt het verslag van de stagementoren geheel foutief (stuk 11): “*Jouw Questi kon ik niet zien voor de stage begon. Jouw agenda was nog niet gekoppeld of was leeg. Je stuurde wel jouw uitgewerkte activiteiten door naar ons*”, niettegenstaande aan beide leerkrachten tijdig toegang werd verleend (afgesproken deadline was 15 april 2022). Op vraag van de stageleerkracht GBS Wippelgem werden de documenten op een alternatieve wijze aangeleverd, nu het naar zeggen van de betrokkenen niet lukte om Questi te gebruiken (stuk 17).

Appellante noteert alvast dat de opleiding – daarin gevuld door de interne Beroepscommissie – erkent dat “*de rode kleur van de competentie verwijst naar de kwaliteit van de stagedocumenten*” en dat dit “*geen focuspunt*” is en derhalve “*niet leidde tot een onvoldoende op de leerlijn zorg*”. Dat is de uitleg die daar door de opleiding en bij uitbreiding door de interne beroepscommissie *post factum* aan wordt gegeven teneinde de verkeerde inschatting/evaluatie van dit onderdeel pogen te corrigeren. In ieder geval maakt het de bestreden beslissing eens te meer onredelijk, wanneer toch werd besloten tot een globaal onvoldoende terwijl de leerlijn zorg gunstig zou zijn geëvalueerd.

De commentaar bij competentie/doel 4 (stuk 10) (“*Je staat open voor feedback en tips. Je bent flexibel. De samenwerking met jouw medestudent verliep echter stroef. Zet in op communicatieve vaardigheden. Uit jouw zelfreflectie in de SEK blijkt dat je hier zeer bewust mee omging. Daarnaast dien je het voorbereidend werk sneller voor te leggen i.f.v. ontvangen feedback. Zet in op jouw planningsvaardigheden. Neem meer initiatief in het schoolgebeuren. Zorg dat je tijdig op school bent (toezicht tijdens observatiestage). Dit bleek uit het verslag van de mentor.*”) dient dan ook betwist.

Uit de door appellante bijgebrachte stukken (stuk 17) blijkt ten genoegen van rechte dat de opgelegde planning wel degelijk werd gerespecteerd. Toch besluit de interne beroepscommissie anderszins. Aldus miskent zij de bewijskracht van de door appellante bijgebrachte stukken.

Het evaluatiedocument (stuk 10) bevat net als het verslag van de stagementoren (stuk 11) ook een misslag waar het uitgaat van een zgh. ‘*moeizame samenwerking*’ met medestudent [J.J.] (cf. o.a. competentie 13.7). In de perceptie van appellante verliep de samenwerking wel goed. De gemaakte afspraken werden steeds gerespecteerd. Onderlinge deadlines werden gerespecteerd.

Zowel [J.J.] als appellante hadden een even grote inbreng in de voorbereiding, het aanbrengen van ideeën, het verzamelen van materiaal, etc. De loutere omstandigheid dat

appellante tijdens de paasvakantie niet ‘s binnenlands was, maakte haar niet onbereikbaar. Zij heeft ook toen het digitale contact met [J.J.] onderhouden.

De studenten hadden op voorhand enkele *deadlines* afgesproken die zich alle[] in de tweede week van de paasvakantie situeerden. Appellante heeft die deadlines allemaal gerespecteerd en is ook alle andere afspraken nagekomen, hetgeen ten genoegen van rechte blijkt uit de correspondentie met de medestudent *in tempore non suspecto* (stuk 14). Toch besluit de interne beroepscommissie anderszins. Aldus miskent zij de bewijskracht van de door appellante bijgebrachte stukken.

Medestudent [J.J.] was evenwel zeer aanwezig en mondig tijdens de gezamenlijke gesprekken met de stageleerkrachten/mentoren. Zo ontstond blijkbaar ook het idee dat de voorbereiding, de ideeën, etc. vooral het werk waren van [J.J.], terwijl daarvoor geen feitelijke grondslag bestaat. Appellante heeft die verkeerde perceptie ook aangekaart tijdens een individueel gesprek met een van de stagementoren ([I.]). Ook in de eigen evaluatie heeft appellante dit duidelijk vermeld, maar kennelijk zonder nuttig gevolg.

Voor appellante was het zeer moeilijk, zo met onmogelijk – cf. het verslag van de psychiater (stuk 7) en de huisarts (stuk 9: “*graag extra en open aandacht voor het verhaal/perspectief van Marie in een constructief overleg met de leerkrachten/docenten*”) – om daar openlijk in het bijzijn van [J.J.] tegenin te gaan.

In het stageverslag van [J.J.] staat het volgende te lezen:

“Doel 4: [...] je was tijdig op school en met het uitwerken van jouw stagevoorbereidingen. Je hielp met toezichten en andere taken. De samenwerking met jouw duopartner verliep moeizamer. Durf hierover open te communiceren (afspraken maken, verwachtingen). Uit het verslag van de mentor blijkt dat je soms opdringerig kan overkomen. Wees je bewust van de manier waarop je inpikt op feedback en het effect dat dit kan hebben. Jouw mondigheid kan een sterke, maar ook een valkuil zijn. Als leerkracht werk je collegiaal in een team. Die constructieve samenwerking verloopt stroever. Zet hier in verdere reflecties op in. Als leerkracht dien je de nodige flexibiliteit aan de dag te leggen (voorbereiding afstemmen op noden van kleuters, bijsturen van aanbod). Je hebt het hier nog moeilijk mee. Je wilt zaken op voorhand plannen, maar daarnaast zal continue bijsturing steeds noodzakelijk zijn.”

Uit diverse opmerkingen in de eindbeoordeling (stuk 10) is af te leiden dat de beoordeling is geënt op de foutieve premissie dat medestudent [J.J.] alles regelde, bedacht en uitwerkte en dat appellante zelf te weinig initiatief nam. Zo ontstond ten onrechte het algemene beeld dat appellante de ‘zwakke’ schakel in de samenwerking was (uit het verslag: “*Neem meer initiatief bij het voorleggen van ideeën en bij het nastreven van een constructieve samenwerking met jouw medestudent.*”)

Niettegenstaande die assumptie feitelijke grondslag mist, heeft zij kennelijk wel een negatieve invloed gehad op de eindbeoordeling van appellante. Het maakt de eindbeoordeling eens te meer (kennelijk) onredelijk en werkt ook door in de beslissing van de interne beroepscommissie, die deze van objectiviteit verstoken evaluatie-informatie aangrijpt om haar beslissing te verantwoorden.

Diezelfde verkeerde assumptie heeft ook op een ander niveau doorgewerkt en appellante (verder) benadeeld.

Na het stagebezoek van mevrouw [A.D.] vond een gesprek plaats in aanwezigheid van de stagamentoren (leerkrachten). Het gesprek met appellante nam ongeveer tien minuten in beslag. Het gesprek met [J.J.] nam veel langer in beslag. Na het gesprek met [J.J.] heeft appellante nog explicet aan de stagebegeleider gevraagd of er nog iets was dat ze wou bespreken. Appellante mocht meteen naar huis en kreeg op dat ogenblik geen extra informatie (andermaal exponent van een structureel gebrekkige begeleiding, cf. *infra*). Na deze gesprekken liet [J.J.] appellante weten dat ze de kans kreeg om de week erop nog een extra dag naar de stageplaats te komen om haar toe te laten ‘zonder stress’ nog eens les te geven (stuk 15). Haar relatie tot de kinderen werd namelijk in vraag gesteld. Appellante herhaalt dat zij zulks voor het eerst vernam van haar medestudent. Het is nooit spontaan door de stagebegeleider geopperd.

In het gesprek dat appellante had met de stageleerkrachten en de stagebegeleider was dergelijk extra moment niet aan bod gekomen. Pas wanneer appellante daar nadrukkelijk naar vroeg, werd haar gezegd dat zij ook welkom was. Appellante besprak dit met de stageleerkrachten doch deze vertelden haar dat dit niet nodig was (stuk 16). Zij heeft dit dan ook niet gedaan. Andermaal werd appellante het idee ingeprent dat de stage goed was verlopen en dat zij voldoende had gescoord om een creditbewijs te bekomen voor het opleidingsonderdeel.

Daar waar aan [J.J.] nog ‘een extra kans’ werd geboden, werd deze kans aan appellante ontzegd. De opleiding heeft twee studenten in een gelijkaardige situatie verschillend behandeld, aldus art. II.276 §1 van de Codex Hoger Onderwijs miskennend (“*De studenten worden gelijk behandeld*”).

Hetgeen de beroepscommissie daaromtrent op blz. 9 van de bestreden beslissing uiteenzet, mist manifest feitelijke grondslag.

In de marge: de verwijzing van mevrouw [A.D.] naar het ‘missen van een dag’, mist manifest feitelijke grondslag. De dag waaraan wordt gerefereerd werd ingevuld door een buitenschoolse activiteit in de zoo van Antwerpen. Appellante was aldaar belast met een lesactiviteit rond dieren in de zoo (stuk 16).

Appellante is van oordeel voor elke leerlijn binnen het opleidingsonderdeel een voldoende te halen en betwist de overwegingen van de interne beroepscommissie zoals weergegeven op blz. 10 en 11 van de bestreden beslissing. Alleen al op grond van deze vaststelling moet worden besloten tot vernietiging van de bestreden beslissing en tot de toekenning van een creditbewijs.”

In haar antwoordnota brengt verwerende partij vooreerst de evaluatierichtlijnen bij het opleidingsonderdeel in herinnering. Zij verwijst ter zake naar de studiefiche (ECTS-fiche, stuk 4.3 administratief dossier) en naar het bundel ‘stageverwachtingen stage: accent op de klas’ (stuk 4.5 administratief dossier), en duidt dat de student, om een credit te kunnen behalen,

minimaal ‘voldoende’ moet scoren op elk van de vijf leerlijnen, die op hun beurt verschillende einddoelstellingen omvatten.

Daarnaast verwijst verwerende partij naar de beoordelingsdocumenten: de zelfevaluatie, het stageverslag van de lector, het mentorenverslag en het eindevaluatieverslag. Zij licht toe dat de eindquatering geen rekenkundig gemiddelde is van de onderliggende beoordelingen, en dat een tekort voor één onderdeel kan leiden tot een globaal tekort. In die omstandigheden, zo argumenteert verwerende partij, mag van een studente die twee tekorten behaald heeft worden gesteld dat zij met een examencijfer van 8/20 onredelijk streng is beoordeeld. Zij verwijst naar de motivering die bij de vastgestelde tekorten op de gedragsindicatoren is weergegeven, en die in lijn liggen met de opmerkingen van de vaklectoren en de mentoren.

Concreet wat de leerlijn ‘communiceren’ betreft, stipt verwerende partij aan dat verzoekster éénmaal ‘groen’ scoorde, tweemaal ‘oranje’ en tweemaal ‘rood’; bij de leerlijn ‘krachtig leren’ gaat het om driemaal ‘groen’, zesmaal ‘oranje’ en tweemaal ‘rood’. Dat de vastgestelde tekorten terug te voeren zijn tot een gebrek aan begeleiding wordt door verwerende partij formeel betwist.

Tot slot wijst verwerende partij erop dat verzoekster dezelfde kansen heeft gehad als haar medestudente, maar de mogelijkheid om een extra les te geven niet te baat heeft genomen.

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar middel.

Beoordeling

De interne beroepscommissie overweegt in de bestreden beslissing dat een student om te slagen voor het opleidingsonderdeel, voor elke leerlijn minimaal een ‘voldoende’ moet behalen.

Verzoekster spreekt die vaststelling niet tegen. Terecht, aangezien in de stage-evaluatiekaart (stuk 4.11 administratief dossier) is bepaald:

“Om de credit voor dit opleidingsonderdeel te behalen moet de student minimaal een voldoende behalen op elke leerlijn.”

Daarnaast vermeldt de studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Stage: accent op de klas’ dat een tekort niet ‘delibereerbaar’ is. Een student kan derhalve met een tekort voor dat opleidingsonderdeel, ongeacht het precieze examencijfer, niet slagen voor de opleiding. Van geen belang is derhalve, of een student die 8/20 heeft behaald, al dan niet aanspraak kan maken op een examencijfer van 9/20.

Voor de leerlijn ‘communiceren’ behaalt verzoekster ‘onvoldoende’. De motivering hierbij luidt:

“Doeel 1 [Communicert schriftelijk op een correcte, duidelijke en regelmatige wijze met kinderen, ouders, lectoren, mentor, schoolteamleden, directie en andere partners van het onderwijs]: je stelde een aantrekkelijk briefje op voor de ouders. Let op voor taalfouten in voorbereidend werk. Probeer al bij noteren van ideeën Standaardnederlands te hanteren (zelfreflectie SEK).

Doeel 2 [communicert mondeling op een correcte, duidelijke en regelmatige wijze met kinderen, ouders, lectoren, mentor, schoolteamleden, directie en andere partners van het onderwijs]: je hebt een rustige interactiestijl in een kleine groep. Je weet een groep te enthousiasmeren. Je hanteert een sprekende mimiek. Je geniet van het klasgebeuren. Je legt duidelijke klemtonen in jouw instructies. Jouw mondeling taalgebruik is echter onvoldoende correct: schelle /e/-klant, dialectische klanken en onverzorgd taalgebruik tijdens tussenmomenten en binnen instructies (zie verslagen van stagebegeleider en mentor). In jouw SEK geef je aan dat je vooral in klassikale activiteiten moeilijkheden ervaart om de kinderen de juiste instructie te geven. Eerlijke kijk.

Doeel 3 [Hanteert doeltreffend klasmanagement]: jouw materiaal stond tijdig klaar. Je neemt het voortouw in de organisatie van het klasgebeuren, al verlies je hier nog het overzicht over het klasgebeuren waardoor de kleuters niet meer doelgericht aan de slag gaan. In een kleine groep zijn jouw instructies duidelijk. In een klassikale activiteit dien je de grenzen te bewaken. Maak afspraken, bespreek het gewenste gedrag. Hanteer bewegingsmomenten in jouw kringactiviteiten. Werk volwaardige activiteiten uit (zie leerlijn krachtig leren). Dit blijkt zowel uit het verslag van de stagebegeleider als de mentor. Jouw voorbereiding dient je dieper uit te werken, zodat je hierop kunt terugvallen. Denk proactief na over afspraken, organisatie, inhoudelijke aanpak.

Doeel 4 [werkt actief participerend samen in een (brede) schoolcontext]: Je staat open voor feedback en tips. Je bent flexibel. De samenwerking verliep echter stroef. Zet in op communicatieve vaardigheden. Uit jouw zelfreflectie in de SEK blijkt dat je hier zeer bewust mee omging. Daarnaast dien je het voorbereidend werk sneller voor te leggen i.f.v. ontvangen feedback. Zet in op jouw planningsvaardigheden. Neem meer initiatief in het schoolgebeuren. Zorg dat je tijdig op school bent (toezicht tijdens observatiestage). Dit bleek uit het verslag van de mentor.”

Verzoekster komt er niet toe om deze motieven op overtuigende wijze in vraag te stellen. De Raad ziet met name niet in waarom er sprake zou zijn van een interne tegenstrijdigheid tussen

deze motieven, en evenmin is de Raad van oordeel dat verzoekster op een onredelijk strenge wijze is beoordeeld.

De opmerkingen die worden geformuleerd met betrekking tot taalfouten in voorbereidend werk, het mondeling taalgebruik (klankvorming, dialectische klanken en onverzorgd taalgebruik) e.d. worden niet overtuigend weerlegd. Zonder dat de Raad zich voor de beoordeling in de plaats stelt van de docenten, besluit de Raad dat de aldus materieel afdoende gemotiveerde werkpunten binnen de grenzen van de redelijkheid de beoordeling ‘onvoldoende’ voor deze leerlijn kunnen wettigen, ook al wordt die beoordeling door verzoekster mogelijk als streng ervaren.

De inzichten van de stagementoren en vakdocenten staan, anders dan verzoekster voorhoudt, met de eindbeoordeling ook niet op gespannen voet.

Uit de voorliggende stukken leidt de Raad ten slotte af dat verzoekster in de mogelijkheid was om, desgewenst, een bijkomende les te geven zoals haar medestudente dat blijkt te hebben gedaan. Een schending van het gelijkheidsbeginsel is niet aangetoond.

Uit het bovenstaande blijkt dat de onvoldoende voor de leerlijn ‘communiceren’ overeind blijft. In die omstandigheden kan verzoekster geen credit behalen voor het opleidingsonderdeel, ongeacht de vraag of de beoordeling van de leerlijn ‘krachtig leren’ al dan niet onregelmatig wordt bevonden.

Verzoekster heeft bijgevolg geen belang bij de beoordeling van haar grieven met betrekking tot de leerlijn ‘krachtig leren’; die grieven behoeven geen antwoord.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

Het tweede middel van verzoekster is gesteund op een miskenning van de ECTS-fiche en artikel 31, §1 van het onderwijs- en examenreglement en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster herneemt, enkele woorden niet te na gesproken, het middel zoals het als derde middel in het intern beroep is opgeworpen. De Raad verwijst kortheidshalve naar de weergave van dat middel bovenstaand.

Verwerende partij repliceert in haar antwoordnota dat de mentoren een adviserende rol hebben, en dat bovendien in hun verslagen wel degelijk ook veelvuldig werkpunten worden aangegeven over verschillende leerlijnen. Dit alles, zo stelt verwerende partij, is ook met de visie van de lector geenszins in tegenstrijd. Daarnaast wijst verwerende partij erop dat zelfs indien een positieve evaluatie van een begeleider of mentor voorligt, dit nog niet betekent dat enkel een gunstige eindbeoordeling binnen de grenzen van de redelijkheid kan liggen.

Verzoekster handhaaft haar grieven in haar wederantwoordnota.

Beoordeling

Zoals de Raad hierboven reeds heeft overwogen, is de beoordeling van de leerlijn ‘communiceren’ afdoende materieel en formeel gemotiveerd, en kan verzoekster niet worden gevuld in haar betoog dat uit de verslagen van de stagementoren moet worden afgeleid dat zij enkel positieve bemerkingen hadden *c.q.* dat een ongunstige eindbeoordeling binnen de grenzen van de redelijkheid onmogelijk zou zijn.

In tegendeel waren er voldoende werkpunten gesigneerd opdat verzoekster zou kunnen besluiten dat een credit niet *ipso facto* in het verschiet lag.

Noch het zorgvuldigheidsbeginsel (afdoende begeleiding en feedback), noch het redelijkheidsbeginsel houden overigens in dat een student slechts dan een credit kan worden ontezegd wanneer er woordelijk voor die mogelijkheid werd gewaarschuwd.

Deze bevindingen doen besluiten dat ook het tweede middel ongegrond moet worden verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.908 van 2 september 2022 in de zaak 2022/0286

In zake: Paul BEERNAERT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sabien Lust
kantoor houdend te 8310 Brugge
Akkerstraat 17
waar keuze van woonplaats wordt gedaan

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 1 augustus 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de vicerector Studentenbeleid van de Katholieke Universiteit Leuven van 25 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoeker onontvankelijk wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor verzoekende partij, en Toon Boon, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Rechten’.

Tijdens het examen ‘Fiscaal recht’ is de toezichthouder van oordeel dat het door verzoeker gebruikte wetboek niet-toegelaten aantekeningen bevat. In eerste instantie wordt het kwestieuze wetboek afgenoem en kan verzoeker het examen verder afleggen, maar nadat de examentijd reeds voor meer dan de helft is verstrekken, wordt door de toezichthouder ook de examenkopij afgenoem, en krijgt verzoeker een nieuw, blanco examenblad, zij het zonder extra tijd om het examen opnieuw af te leggen. De Raad gaat ter zake voort op het door verwerende partij niet tegengesproken feitenrelas van verzoeker.

Na verzoeker op 30 juni 2022 te hebben gehoord, beslist de examencommissie op onbekende datum om verzoeker een examentuchtbeslissing op te leggen, die erin bestaat dat hij voor de opleidingsonderdelen ‘Fiscaal recht’ en ‘Gerechtelijk recht’ een examencijfer van 0/20 krijgt.

Met een e-mail van 8 juli 2022 schrijft verzoeker aan verwerende partij:

“De beslissing rond de onregelmatigheid die ik heb begaan op het examen fiscaal recht is net aan mij gecommuniceerd geweest. Ik vroeg me daarbij af of het mogelijk zou zijn om mijn dossier te kunnen raadplegen om deze beslissing en de bijhorende motivatie eens rustig te kunnen nalezen. Alvast bedankt.”

Hierop ontvangt verzoeker per kerende het volgende antwoord:

“Het schriftelijk verslag van de deliberatie wordt nog gefinaliseerd. Wanneer dit klaar is, kunt u kennis nemen van het gedeelte van het verslag dat op u betrekking heeft.”

Nadat aan verzoeker de openingsuren van de onderwijs- en studentenadministratie zijn meegedeeld en verzoeker laat weten dat hij tijdens die uren niet aanwezig kan zijn, wordt met een e-mail van 14 juli 2022 de beslissing aan verzoeker overgemaakt.

Aansluitend hierop richt de raadsman van verzoeker zich, eveneens op 14 juli 2022, tot verwerende partij, met de mededeling dat verzoeker een niet-getekend uittreksel ontving van wat vermoed wordt het verslag van de examencommissie te zijn, en dat wordt aangenomen dat de officiële betekening van die beslissing nog volgt. Tevens wordt kopie van het tuchtdossier opgevraagd.

Hierop komt op 15 juli 2022 het volgende antwoord:

“Het faculteitssecretariaat bezorgde inderdaad gisteren per mail aan de heer Paul Beernaert een ongetekend uittreksel van het verslag van de examencommissie.

Overeenkomstig artikel 98 van het onderwijs- en examenreglement kunnen studenten tot uiterlijk een maand na de aanvang van het nieuwe academiejaar een verzoek tot inzage indienen bij de faculteit en wordt deze inzage binnen een redelijke termijn verleend. Ook kunnen kopieën opgevraagd worden, uiteraard met onherkenbaarmaking van gegevens die niet op de student betrekking hebben.

Vermits de student aan het secretariaat had gemeld niet aanwezig te kunnen zijn tijdens de openingsuren, werd om hem ter wille te zijn een ongetekend uittreksel bezorgd. Het officieel ondertekend verslag -waar nog enkele typo's verbeterd werden- wordt bij de faculteit bewaard.

Beslissingen van de examencommissie worden niet via een officiële betekening aan de student ter kennis gebracht. De punten worden na de deliberatie aan de studenten ter kennis gebracht en in geval van een onregelmatigheid waarbij een sanctie wordt opgelegd, wordt de student op de dag zelf van de deliberatie mondeling door de ombudsdienst op de hoogte gebracht met een toelichting voorafgaand aan de bekendmaking van de sanctie in het studievoortgangsdossier van de student. Dat is in casu ook gebeurd voor de heer Paul Beernaert. Uiteraard kan het studievoortgangsdossier door de student worden geraadpleegd.

De onregelmatigheid betreft het aanbrengen van niet-toegelaten vermeldingen (tekens, polen, streepjes die wijzen op een vorm van codering) in de codex. De originele codex werd na het examen teruggegeven aan de student, zodat hij hiervan verder gebruik kon maken voor de voorbereiding van latere examens. De student liet overigens de codex vervolgens ook controleren door de ombudsdienst. De student heeft de codex dus in zijn bezit.

De In de codex aangebrachte niet-toegelaten vermeldingen, in samenleving met het verslag van de toezichthouders, werden ook met Paul Beernaert overlopen en besproken bij de samenkomst met de beperkte examencommissie op 30 juni ll. Paul Beernaert wenste niet opnieuw te worden gehoord door de volledige examencommissie.

In bijlage vindt u het verslag van de toezichthouders, getekend door professor [D.B.], alsook een oplijsting door de toezichthouder van de onregelmatigheden.”

Op 18 juli stelt verzoeker tegen de examentuchtbeslissing een intern beroep in. Met betrekking tot de kennisgeving van de beslissing en de tijdigheid van het intern beroep – de aspecten die thans ook het voorwerp van het beroep bij de Raad uitmaken – stelt verzoeker:

“De examentuchtsanctie werd blijkbaar uitgesproken op 30 juni 2022. Aan verzoeker werd later door de ombudspersoon enkel informeel meegedeeld dat hij een nul zou krijgen voor het desbetreffende opleidingsonderdeel (fiscaal recht) en ook de credit zou verliezen die hij behaalde voor het vak Gerechtelijk Recht, zonder veel toelichting. Verzoeker kreeg pas per e-mail d.d. 14 juli 2022 de gemotiveerde examentuchtbeslissing toegestuurd door een medewerker van de facultaire studentenadministratie, nadat hij daar uitdrukkelijk om had gevraagd. Een officiële mededeling van de examentuchtbeslissing blijft tot op heden uit.”

Met een beslissing van 25 juli 2022 verklaart de vicerector Studentenbeleid van de Katholieke Universiteit Leuven, in de hoedanigheid van interne beroepsinstantie, dat beroep onontvankelijk:

“[...]”

Op 7 juli werd u reeds, via de ombudsdiens van uw faculteit, telefonisch op de hoogte gebracht over de beslissing die de examencommissie ten aanzien van u genomen had. De volgende dag, i.c. op 8 juli ontving u deze beslissing ook op een formele manier via uw studievoortgangsdossier.

[...]

Bij de bekendmaking van uw examenresultaten en -sanctie werd u bovendien geïnformeerd over de mogelijkheid om tegen deze beslissing in beroep te gaan.

[...]

Ik moet u tot mijn spijt meedelen dat ik deze aanvraag als onontvankelijk dien te beschouwen vanwege het feit dat de termijn voor het instellen van het beroep verstrekken was. Ik verwijst hierbij naar de tekst van artikel 104 van het onderwijs-en examenreglement [...], dat bepaalt dat beroep mogelijk is o.a. tegen elke beslissing van de examencommissie waarbij een betwisting wordt beslecht en dat een dergelijk beroep binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen na de bekendmaking van de examenbeslissing moet worden ingesteld.

“Het beroep moet worden ingesteld binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen. Bij een beroep tegen een examenbeslissing gaat de vervaltermijn in op de dag na de schriftelijke mededeling van de examenresultaten.”

Aangezien uw resultaten reeds op 8 juli werden bekend gemaakt, moet ik vaststellen dat dit beroep werd ingediend buiten de voorziene beroepstermijn. Het is hierbij vaste rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen dat deze beroepstermijn van openbare orde is. Hierdoor kan ik als interne beroepsinstantie deze termijn niet verlengen. Enkel indien u omwille van overmacht zou verhinderd geweest zijn om tijdig beroep aan te tekenen, zou een uitzondering mogelijk geweest zijn. In het beroep dat u indiende verwijst u echter niet naar een dergelijke overmachtssituatie die u zou verhinderd hebben om tijdig beroep aan te tekenen. Ik kan dan ook niet anders dan

deze aanvraag als onontvankelijk te beoordelen. Een andere beslissing zou ingaan zowel tegen de regelgeving van de Vlaamse Regering als van de KU Leuven.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij” de Raad (*Parl. St. VI.Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, RW 1999- 00, 850).

De vraag of een verzoekende partij voorafgaand de interne beroepsmogelijkheid op ontvankelijke wijze heeft uitgeput, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat de initiële beslissing van de examencommissie een examentuchtbeslissing is, en dat de beroepstermijn tegen een dergelijke beslissing overeenkomstig artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs ingaat de dag na de kennisgeving ervan aan de student. De bestreden beslissing is daarentegen, nog steeds volgens verzoeker, géén ‘examenbeslissing’ waarvoor de proclamatie de beroepstermijn doet ingaan, omdat zij niet aan de omschrijving daarvan in artikel I.3, 69° a) van diezelfde Codex voldoet. Het feit dat verwerende partij aan het begrip ‘examenbeslissing’ een andere, en vooral ruimere invulling geeft in haar onderwijs- en examenreglement – en met name door een examentuchtbeslissing als een ‘examenbeslissing’ te beschouwen – kan daaraan voor verzoeker geen afbreuk doen.

Uit het voorgaande volgt voor verzoeker, onder verwijzing naar rechtspraak en rechtsleer, dat de examentuchtbeslissing hem persoonlijk ter kennis moet worden gebracht. Verzoekers vaststelling dat het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij geen bepalingen bevat omtrent de kennisgeving van examentuchtbeslissingen, kan er volgens hem niet toe leiden dat een vermelding in het elektronisch studievoortgangsdossier rechtsgeldig zou zijn, te meer nu een student niet persoonlijk niet wordt verwittigd wanneer er nieuwe informatie in dat dossier werd opgenomen. Ten overvloede stelt verzoeker dat de examentuchtbeslissing zelfs niet als dusdanig in het studievoortgangsdossier wordt opgenomen, maar moet worden afgeleid uit de puntenlijst, zodat de student op die wijze ook niet van de motieven van de beslissing kennis kan nemen.

Subsidiair doet verzoeker nog gelden (enkele voetnoten zijn weggelaten):

“Verzoeker merkt tenslotte – subsidiair – op dat verwerende partij ook helemaal niet bewijst dat op de puntenlijst in het studievoortgangsdossier reeds op 8 juli 2022 zichtbaar was dat verzoeker voor twee vakken 0/20 had gekregen én dat dit niet zijn examenscore was maar het resultaat van een examentuchsanctie. De printscreen die als bewijs wordt voorgelegd vermeldt immers dat die print pas op 18 juli 2022 werd genomen, zodat die printscreen hooguit bewijst dat de informatie op 18 juli 2022 zichtbaar was. Als dan al zou moeten worden aangenomen dat de vermelding van de code ‘OR’ naast het

examenresultaat op de puntenlijst voldoende zou zijn als kennisgeving van de examentuchtbeslissing in de zin van artikel II.283 Codex [H]oger [O]nderwijs (*quod non*) dan dient te worden vastgesteld dat de beroepstermijn, afgaande op het voorliggende document, pas op 19 juli is beginnen lopen, zodat het intern beroep, dat reeds op 18 juli werd ingesteld, wel degelijk tijdig was.

Een loutere opname van de code ‘OR’ bij een examencijfer in het studievoortgangsdossier levert bovendien ook niet het bewijs op van een kennisgeving in de zin van art II.283 Codex [H]oger [O]nderwijs, nu er geen enkele ontvangst- of leesbevestiging voorligt.

Verwerende partij verwijst ook tevergeefs naar het feit dat verzoeker op 7 juli telefonisch op de hoogte zou zijn gebracht over de beslissing die de examencommissie heeft genomen via de ombudsdienst van zijn faculteit.

Voor eerst kreeg hij dat telefoontje niet op 7 juli maar op 8 juli. De ombudspersoon heeft bovendien niets meer gezegd dan dat hij voor het betrokken va[k] en voor een ander vak een nul op twintig zou krijgen. Maar bovenal kan ook deze melding door de ombudspersoon, die kennelijk louter informeel gebeurde, niet worden beschouwd als een – formele – kennisgeving van de betrokken beslissing. Het OER bepaalt alvast niet dat de mededeling van examentuchtbeslissingen telefonisch gebeurt door de ombudspersoon. Bovendien is een ombudspersoon niet bevoegd om beslissingen van examencommissies formeel ter kennis te brengen van studenten. Wat de taken zijn van de (examen)ombuds wordt nader bepaald in artikel 57 e.v. van het OER:

“De examenombudsverking heeft tot doel 1) de student te ondersteunen en waar nodig beslissingen te nemen in de context van de organisatie, planning en het verloop van de examens, rekening houdend met de specifieke situatie van de student en de organisatorische haalbaarheid binnen de faculteit; en 2) de kwaliteit van het examengebeuren te bewaken en te verbeteren.” (art. 57 al. 1 OER)

“De examenombuds neemt een bemiddelende rol op tussen examinatoren en studenten. De examenombuds moet deskundig zijn en zijn taak in volle onafhankelijkheid kunnen vervullen.” (art. 57 al. 3 OER)

“Waar nodig bemiddelt de examenombuds over datum, plaats, vormen en voorwaarden van een examen, onverminderd de in andere artikels vastgelegde specifieke bevoegdheden. De examenombuds oordeelt soeverein over examenverplaatsingen en over de toewijzing van een examenmoment.

Om haar of zijn taak naar behoren te kunnen vervullen, heeft de examenombuds, ook vóór de beraadslaging van de examencommissie, vanuit de bemiddelingsrol recht op inlichtingen betreffende elk examen. De examenombuds heeft discretieplicht.

De examenombuds neemt zonder stemrecht deel aan de besprekingen bij de beraadslaging van de examencommissie en aan de besprekingen in de beperkte examencommissie.” (art. 58 OER)

De examenombuds heeft dus een louter ondersteunende en bemiddelende rol ten aanzien van studenten. Tot zijn taak behoort niet het ter kennis brengen van beslissingen van een examencommissie omtrent eventuele onregelmatigheden die zouden zijn begaan op een examen. Hem dergelijke taak geven zou overigens ingaan tegen het beginsel dat een ombudspersoon onafhankelijk moet kunnen functioneren en dus in zijn optreden met gedirigeerd kan worden door welke persoon of welk orgaan dan ook binnen de instelling. Dat verzoeker via de examenombudspersoon reeds vernomen had dat de examencommissie had beslist dat hij twee nul-scores zou krijgen, kan dan ook onmogelijk

gelden als een kennisgeving van de beslissing van de examencommissie in de zin van artikel II.283 Codex [H]oger [O]nderwijs, en kan de termijn voor intern beroep niet doen ingaan.

Verzoeker wijst ten slotte, eveneens subsidiair, ook nog naar de e-mailconversaties die er zijn geweest omtrent de kennisgeving van de litigieuze examentuchtbeslissing, en die op zijn minst heel wat mist strooiden rond de manier waarop deze beslissing ter kennis zou worden gebracht.

Nadat hij een kort telefoongesprek had gehad met de ombudspersoon, heeft verzoeker via e-mail aan de voorzitter en de secretaris van de examencommissie gevraagd om zijn dossier te mogen raadplegen en de beslissing en de bijhorende motivatie te kunnen nalezen (stuk 3). Hij beschikte inderdaad niet over die informatie, en dat werd hem alvast niet ter kennis gebracht.

Prof. [V.] antwoordde daarop:

[...]

Daaruit blijkt alvast dat de beslissing op dat moment nog niet eens op schrift was gesteld, en dus onmogelijk al formeel ter kennis van de student kon zijn gebracht. Prof. [V.] stelt hier bovendien ook ondubbelzinnig een latere kennisgeving in het vooruitzicht, zij het dat hij niet aangeeft hoe die kennisgeving dan wel zou gebeuren.

Op 14 juli 2022 kreeg verzoeker uiteindelijk een mailbericht van de facultaire studentenadministratie, waarin aangegeven werd dat hij het verslag van de examencommissie kon komen inkijken, specifiek wat het gedeelte betreft dat op hem betrekking heeft (stuk 2). Nadat hij had laten weten dat de opgegeven momenten voor hem niet haalbaar waren en gevraagd had om dit elektronisch te bezorgen, kreeg hij uiteindelijk een niet-ondertekend deel van de niet-gecorrigeerde notulen van de examencommissie toegestuurd, en dat op 14 juli 2022 (stuk 2). Dit is meteen het eerste moment waarop hij kennis heeft gekregen van de examentuchtbeslissing als zodanig, met name van de concrete sanctie die werd opgelegd, de feiten die daarbij in aanmerking werden genomen en een (bedenkelijke) motivering voor de opgelegde sanctie. Aangenomen dat die kennisgeving gebeurde op vraag van de voorzitter van de examencommissie, kan dit hoe dan ook als vroegste moment van kennisgeving van de litigieuze examentuchtbeslissing gelden.”

Verzoeker besluit uit het voorgaande dat het intern beroep wel degelijk tijdig werd ingesteld en dat de bestreden beslissing – door de termijn voor het instellen van intern beroep te rekenen vanaf het telefoongesprek dat verzoeker met de ombudspersoon heeft gehad of vanaf de ‘proclamatie’ van de examenresultaten op 8 juli 2022 – onwettig is wegens strijdig met artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs.

In haar antwoordnota betoogt verwerende partij dat verzoeker een irrelevant terminologische discussie voert met betrekking tot de precieze kwalificatie van de studievoortgangsbeslissing die werd genomen. Zij stelt dat het uiteraard om een examentuchtbeslissing gaat, en dat dus de kennisgeving van die beslissing met vermelding van de beroeps mogelijkheden geldt als startpunt van de beroepstermijn. De werkelijke vraag is

bijgevolg, aldus verwerende partij, of er sprake is van een correcte kennisgeving met mededeling van de vereiste informatie.

Verwerende partij bevestigt wat dat betreft vooreerst dat zij inderdaad ervoor heeft gekozen om voor de kennisgeving van examenresultaten en van bepaalde examentuchtbeslissingen hetzelfde systeem te gebruiken, waaruit volgt dat ook de beroepsprocedure voor de beide beslissingen eenvormig wordt georganiseerd overeenkomstig artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement.

Met betrekking tot de wijze waarop de kennisgeving is gebeurd en de wijze waarop de beroepsmogelijkheden werden vermeld, zet verwerende partij het volgende uiteen:

“Aan de KU Leuven worden studievoortgangsbeslissingen ten aanzien van de student op een eenvormige wijze gecommuniceerd aan de student: via het studievoortgangsdossier. Zoals de student terecht opmerkt, is dit studievoortgangsdossier een “*elektronisch document dat op elk moment van de studie een overzicht geeft van de stand van zaken met betrekking tot de studievoortgang van de individuele studenten*”. Als zodanig zijn de doelstellingen van dit studievoortgangsdossier dan ook ruimer dan enkel en alleen maar de bekendmaking van de resultaten. Via de onderscheiden tabbladen biedt dit dossier (naast het overzicht van alle examenresultaten per examenperiode) ook een overzicht van potentiële en effectieve weigeringen, van de globale studievoortgang, van de mogelijkheden tot inzetten van toleranties, achtergrondinformatie m.b.t. de berekening van studievoortgangsparameters (zoals studie-efficiëntie en globaal percentage) en een overzicht van personen tot wie de student zich kan wenden voor studieadvies en -begeleiding. De bewering dat dit zou betekenen dat geen beslissingen op die manier ter kennisgeving aan de student kunnen worden gegeven, is dan ook onbegrijpelijk. Zoals hierboven vermeld bevat dit studievoortgangsdossier wel degelijk de studievoortgangsbeslissingen ten aanzien van de student (o.a. over examenresultaten en opgelegde weigeringen die ten aanzien van een student werd genomen) en werd de student doorheen zijn rechtenstudie dus consequent met deze wijze van kennisgeving geconfronteerd. Echter blijft de kennisgeving niet daartoe beperkt: op het moment waarop de examenbeslissingen door de examencommissie worden vrijgegeven, ontvangt de student via e-mail een bericht dat deze nieuwe informatie aan zijn dossier werd toegevoegd. In tegenstelling tot wat de student vermeldt, werd hij op het moment waarop zijn resultaten (en dus ook de 0-resultaten voor de OPO’s ‘Fiscaal recht’ en ‘Gerechtelijk recht’ omwille van de opgelegde sancties) werden vrijgegeven. Op 8 juli om 9u54 ontving hij immers ook de mail in bijlage 6.

Wat de student dan ziet wanneer hij inlogt in zijn dossier wordt gegeven in bijlage 3. Die bijlage geeft op zich een verkeerde indruk aangezien het een statisch document lijkt. Echter bevat het studievoortgangsdossier ook interactieve toepassingen. Concreet in het geval van vastgestelde examenonregelmatigheden wordt het feit dat een sanctie werd opgelegd in het overzicht met de resultaten vermeld met code ‘OR’ (onregelmatigheden). Door met de muis over deze code te bewegen, verschijnt verdere informatie over de concrete sanctie die werd opgelegd. In het concrete geval van deze student gaf dit

volgende informatie (zowel bij het OPO ‘Fiscaal recht’ als bij het OPO ‘Gerechtelijk recht’):

Start	Systemen & Autorisaties	Personnel	Financiën & Aankoop	Onderzoek	Onderwijs & Studenten	VGM & Ruimtes	Ondersteuning																																																																																																																																																	
Onderwijs & Studenten > Student > Studievoortgangsdossier																																																																																																																																																								
Beernaert, Paul (0795197) 18.07.2022																																																																																																																																																								
Academiejaar	2021-2022	Opleiding	Bachelor in de rechten (Brussel), KU LEUVEN	Examenperiode	08/07/2022	Resultaat	Resultaten 2de examenperiode	Diplomapercentage																																																																																																																																																
								50,61 %																																																																																																																																																
Mijn Resultaten	Tolerantie	Studievoortgang	Stude-efficiente	Percentage	3de examenperiode	Begeleiding																																																																																																																																																		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Huidig academiejaar</th> <th></th> <th></th> <th></th> <th>Resultaat voor % berekening</th> <th>Laatst behaalde resultaat bij BR(O)</th> <th>Type</th> <th>Situering</th> <th># Weigeren?</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>C01939</td> <td>Fiscaal recht</td> <td>5 stp</td> <td>0/20 (OR)</td> <td colspan="5" style="text-align: center;">De examencommissie heeft beslist dat je 0/20 krijgt voor meerdere opleidingsonderdelen waarvoor je in deze examenperiode aan een examen hebt deelgenomen.</td></tr> <tr> <td>C02344</td> <td>Gerechtelijk recht</td> <td>6 stp</td> <td>0/20 (OR)</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>H00040</td> <td>Globale uitdagingen voor een duurzame samenleving</td> <td>3 stp</td> <td>12/20</td><td></td><td></td><td>T</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>C0499A</td> <td>Intellectuele rechten</td> <td>3 stp</td> <td>8/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>HBR21C</td> <td>International and European Law</td> <td>8 stp</td> <td>13/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>HBR22C</td> <td>Juridisch schrijven, werkcollege</td> <td>4 stp</td> <td>12/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>C07949</td> <td>Openbaar recht</td> <td>9 stp</td> <td>12/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>C19304</td> <td>Geschiedenis van het publiekrecht</td> <td>8 stp</td> <td>10/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>HBR26A</td> <td>Goederen- en bezindere overeenkomstenrecht</td> <td>8 stp</td> <td>8/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>C0010B</td> <td>International and European Human Rights Law</td> <td>5 stp</td> <td>11/20</td><td></td><td></td><td>T</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>C0765A</td> <td>Rechtsvergelijking</td> <td>3 stp</td> <td>7/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>C0289A</td> <td>Strafrecht en strafprocesrecht</td> <td>9 stp</td> <td>2/20</td><td></td><td></td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td colspan="9"> Vorig(e) academiejaar(en) </td></tr> <tr> <td>HBR27C</td> <td>Financiële analyse voor juristen</td> <td>3 stp</td> <td>15/20</td><td></td><td>01/07/2021</td><td>C</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>HRB217C</td> <td>Commissievoorschriften van het recht</td> <td>5 stp</td> <td>14/20</td><td></td><td>01/07/2021</td><td>C</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>									Huidig academiejaar				Resultaat voor % berekening	Laatst behaalde resultaat bij BR(O)	Type	Situering	# Weigeren?	C01939	Fiscaal recht	5 stp	0/20 (OR)	De examencommissie heeft beslist dat je 0/20 krijgt voor meerdere opleidingsonderdelen waarvoor je in deze examenperiode aan een examen hebt deelgenomen.					C02344	Gerechtelijk recht	6 stp	0/20 (OR)			C			H00040	Globale uitdagingen voor een duurzame samenleving	3 stp	12/20			T			C0499A	Intellectuele rechten	3 stp	8/20			C			HBR21C	International and European Law	8 stp	13/20			C			HBR22C	Juridisch schrijven, werkcollege	4 stp	12/20			C			C07949	Openbaar recht	9 stp	12/20			C			C19304	Geschiedenis van het publiekrecht	8 stp	10/20			C			HBR26A	Goederen- en bezindere overeenkomstenrecht	8 stp	8/20			C			C0010B	International and European Human Rights Law	5 stp	11/20			T			C0765A	Rechtsvergelijking	3 stp	7/20			C			C0289A	Strafrecht en strafprocesrecht	9 stp	2/20			C			Vorig(e) academiejaar(en)									HBR27C	Financiële analyse voor juristen	3 stp	15/20		01/07/2021	C			HRB217C	Commissievoorschriften van het recht	5 stp	14/20		01/07/2021	C		
Huidig academiejaar				Resultaat voor % berekening	Laatst behaalde resultaat bij BR(O)	Type	Situering	# Weigeren?																																																																																																																																																
C01939	Fiscaal recht	5 stp	0/20 (OR)	De examencommissie heeft beslist dat je 0/20 krijgt voor meerdere opleidingsonderdelen waarvoor je in deze examenperiode aan een examen hebt deelgenomen.																																																																																																																																																				
C02344	Gerechtelijk recht	6 stp	0/20 (OR)			C																																																																																																																																																		
H00040	Globale uitdagingen voor een duurzame samenleving	3 stp	12/20			T																																																																																																																																																		
C0499A	Intellectuele rechten	3 stp	8/20			C																																																																																																																																																		
HBR21C	International and European Law	8 stp	13/20			C																																																																																																																																																		
HBR22C	Juridisch schrijven, werkcollege	4 stp	12/20			C																																																																																																																																																		
C07949	Openbaar recht	9 stp	12/20			C																																																																																																																																																		
C19304	Geschiedenis van het publiekrecht	8 stp	10/20			C																																																																																																																																																		
HBR26A	Goederen- en bezindere overeenkomstenrecht	8 stp	8/20			C																																																																																																																																																		
C0010B	International and European Human Rights Law	5 stp	11/20			T																																																																																																																																																		
C0765A	Rechtsvergelijking	3 stp	7/20			C																																																																																																																																																		
C0289A	Strafrecht en strafprocesrecht	9 stp	2/20			C																																																																																																																																																		
Vorig(e) academiejaar(en)																																																																																																																																																								
HBR27C	Financiële analyse voor juristen	3 stp	15/20		01/07/2021	C																																																																																																																																																		
HRB217C	Commissievoorschriften van het recht	5 stp	14/20		01/07/2021	C																																																																																																																																																		

De mogelijkheden om beroep aan te tekenen werden ook duidelijk vermeld in dit studievoortgangsdossier.

Deze examenresultaten werden definitief vastgesteld door de examencommissie. Behalve indien zich een materiële vergissing zou hebben voorgedaan, kunnen deze resultaten dan ook niet meer worden aangepast door de examencommissie. Voor verdere informatie over deze examenresultaten kan je gebruik maken van de feedback- en inzagmomenten die je faculteit organiseert. Enkel indien je meent dat bepaalde aspecten van de beoordeling niet correct zouden verlopen zijn, is beroep mogelijk bij de vicerector Studentenbeleid, die opreedt als interne beroepsinstante voor de KU Leuven. Bij een dergelijk beroep wordt een concreet en duidelijk overzicht met de ingeraden bezwaren verwacht, op basis van de elementen die aan bod kwamen tijdens het feedbackgesprek. Een beroep moet worden ingediend binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat de dag na de datum waarop deze examenresultaten werden bekend gemaakt. Indien het feedbacksprek met de examinator nog niet is kunnen doorgaan, kan je - binnen de vervaltermijn van zeven kalenderdagen - eventueel een bewarend beroep indienen, met slechts een beperkte motivering. Indien je binnen de eerstvolgende vijf kalenderdagen na het indienen van het bewarend beroep geen uitgebreide motivering doorstuurt, wordt de klacht als ongegrond beoordeeld. Alle verdere informatie over het indienen van een beroep m.v. het webformulier waarmee een dergelijk beroep bij voorkeur wordt ingediend, vind je op <https://www.kuleuven.be/onderwijs/beroepen>. De finale beslissing van de Interne Beroepsinstante (of een nieuwe datum waarop deze beslissing zal worden genomen) kan je verwachten binnen de twintig kalenderdagen na het instellen van het interne beroep. Indien dit niet het geval is, dan kan je vanaf de dag volgend op die twintig kalenderdagen en binnen een periode van zeven kalenderdagen, extern beroep instellen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Meer concreet werd vermeld dat een eventueel beroep tegen vermelde examenresultaten (waaronder dus ook het 0-resultaat voor ‘Fiscaal recht’ en ‘Gerechtelijk recht’) moet worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, ingaande op de dag volgend op de datum van de bekendmaking van de resultaten (i.c. 8 juli). Tevens werd ook gewezen op de mogelijkheid om een zg. ‘bewarend beroep’ in te dienen.

Indien de student meent dat de “OR” op zich een slechts beperkte kennisgeving is, dient erop gewezen te worden dat de ombuds de student opgebeld heeft om de sanctie mondeling toe te lichten. De facultaire procedures voorzien inderdaad dat studenten aan wie een sanctie omwille van een onregelmatigheid tijdens een examen wordt opgelegd vooraf hiervan telefonisch op de hoogte gebracht worden door de ombuds. In de interne beroepsbeslissing werd dan ook verwezen naar een dergelijk telefonisch contact op 7 juli. De student betwist de datum van dit telefoongesprek (volgens hem gebeurde dit slechts op 8 juli). Een dergelijke discussie over de datum van dit gesprek verandert niets aan de interne beroepsbeslissing, aangezien deze interne beroepsbeslissing voor wat betreft de bepaling van de beroepstermijn (i.c. 8 tot 15 juli), duidelijk vertrekt van de datum van de formele bekendmaking in het studievoortgangsdossier met vermelding van beroepsmogelijkheden, en niet vanaf de mondelinge toelichting daarvan door de ombuds. In werkelijkheid heeft de ombuds effectief onmiddellijk na de vergadering van de (voltallige) examencommissie op 7 juli de student opgebeld en een voice mail bericht op zijn GSM ingesproken omdat de student niet opnam. Nadien is dan nog verder telefonisch contact geweest. De interne beroepsbeslissing is van 8 juli uitgegaan als startpunt van de beroepstermijn. Op welke manier een dergelijk contact zou ingaan tegen de bemiddelende rol van de ombuds – zoals gesuggereerd in het verzoekschrift – blijft onduidelijk. Op deze

manier en vanuit zijn/haar rol zowel bij de beperkte als bij de voltallige examencommissie kan een ombuds op deze manier bijdragen tot een beter begrip van de genomen beslissing en de student ook handvaten voor remediëring aanbieden.

Een neergeschreven weerslag van de motivering door de examencommissie lag ter inzage op het secretariaat, wat eveneens aan de student gemeld werd door de ombuds. Aangezien de student niet fysiek ter plekken kon gaan, werd hem een niet-ondertekend document (met nog enkele schrijffouten) opgestuurd om de student ter wille te zijn.

Aldus is duidelijk dat er een kennisgeving gebeurd is.

Deze eenvormige wijze van kennisgeving wil ook zeggen dat de beroepstermijn voor studievoortgangsbeslissingen eenvormig gemeld wordt in het studievoortgangsdossier. Ook hier betreft dit een vormgeving van de beroepsmodaliteiten die aan de student afdoende bekend is (want doorheen zijn studieloopbaan consequent toegepast werd). De student stemde daarmee ook bij zijn inschrijving, aangezien het OER van KU Leuven in art. 104 duidelijk maakt dat er één eenvormige beroepstermijn is voor alles wat beslist wordt door de examencommissies. Art. 104 van het OER, dat de interne beroepsmogelijkheden bepaalt, vermeldt bijgevolg dat een examenbetwisting betrekking kan hebben op elke beslissing van de examencommissie waarbij een beoordeling voor een afzonderlijk opleidingsonderdeel definitief wordt vastgesteld, waarbij over het globale resultaat en het toekennen van een graad van verdienste voor een gehele opleiding wordt beslist of waarbij een betwisting wordt beslecht.

Voor zover als deze wijze van bekendmaking onvoldoende duidelijk zou zijn geweest voor de student, kan erop worden gewezen dat de ombuds dit nog eens mondeling heeft toegelicht. Op vraag van de raadsvrouw van de student heeft de voorzitter van de examencommissie ook nogmaals schriftelijk bevestigd (dd. 15 juli) dat de enige wijze van kennisgeving die via het studievoortgangsdossier betrof, en dat het relevante startpunt voor de beroepstermijn bijgevolg 8 juli was. Op dat ogenblik kon de raadsvrouw overigens nog nuttig beroep indienen aangezien de beroepstermijn nog niet verlopen was (zie ook infra).

Voor zover de student de terminologische discussie wil starten tussen examenbeslissing en examentuchtbeslissing, kan herhaald worden wat hierboven werd gesteld. Voor dit specifieke dossier is die vraag niet aan de orde, aangezien deze beslissing daadwerkelijk ter kennis werd gebracht en aangezien die kennisgeving de beroepsmogelijkheden bevatte. Dat de Codex Hoger Onderwijs een onderscheid maakt tussen beide begrippen en voor examenbeslissingen naar de proclamatie verwijst, zou enkel relevant zijn als het hier om een examenbeslissing (in de zin van de Codex Hoger Onderwijs) zou gaan, quod non. Voor de goede orde kunnen wij wel toelichten waarom we ervoor gekozen hebben in ons OER van één gelijkvormig begrip (en daarmee gepaarde beroepstermijn) te hanteren.

Het OER van KU Leuven verwijst nergens nog naar de “proclamatie” als openbare plechtigheid waar rechtsgevolgen aan verbonden worden. In geval van vergissingen brengt dit nodeoze problemen met zich mee, de correcte (schriftelijke) vermelding van beroepsmogelijkheden is illusoir bij een mondelinge plechtigheid en bovendien zijn er geregeld studenten die – omwille van redenen allerhande – ervoor kiezen om liever niet publiekelijk geproclameerd te worden. Bijgevolg is er voor gekozen om de schriftelijke melding van examenresultaten via het studievoortgangsdossier van de student als enige officiële kennisgeving te laten plaatsvinden, waarbij die vrijgave in het

studievoortgangsdossier van de student dus als “proclamatie” in de zin van de Codex Hoger Onderwijs fungeert. De tweespalt die de student dus lijkt te zien in de terminologische tegenstelling, is binnen KU Leuven, gelet op de wijze waarin ze zich heeft vormgegeven, onbestaande.

Die gelijkschakeling is ook inhoudelijk zinvol. In beide gevallen gaat het immers om beslissingen van de examencommissie. Op basis van het OER van de KU Leuven betreft het opleggen van examentucht inderdaad een beslissing die, net zoals het vastleggen van examenresultaten, de examencommissie toekomt. De examencommissie dient ook te oordelen over meldingen van mogelijke onregelmatigheden die zich tijdens de examens hebben voorgedaan.

i.c. OER – art 71

“De examencommissie heeft tot taak na te gaan of studenten in de opleiding of voor afzonderlijke opleidingsonderdelen de leerresultaten hebben behaald en bijgevolg over de competenties beschikt die noodzakelijk worden geacht om ervoor te slagen.

...

Na elke examenperiode beslecht de examencommissie mogelijke betwistingen. In gevallen van examenfraude neemt zij haar beslissingen conform artikel 86.”

Dergelijke gelijkschakeling is trouwens geenszins in tegenspraak met de Codex. De Codex Hoger Onderwijs definieert een dergelijke examenbeslissing als “...elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel”.

Welnu, het opleggen van een examensanctie die, zoals in het voorliggende geval, beperkt blijft tot het aanpassen van het resultaat van de student, is daadwerkelijk een beslissing waarin een final eindoordeel over het opleidingsonderdeel wordt uitgesproken. Bijgevolg is de gelijkschakeling die KU Leuven middels haar OER maakt, geenszins in strijd met hetgeen de Codex voorschrijft.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat bepaalde sancties van examentucht daadwerkelijk méér zijn dan louter het vaststellen van een eindoordeel over het voldoen voor het opleidingsonderdeel. Volgens het OER van KU Leuven gaat het dan specifiek om de strengere sancties vanaf sanctie 5 in art. 86 OER. Die sancties hebben voor de student gevolgen die verder gaan dan het loutere examenresultaat voor één of meerdere opleidingsonderdelen. Bijgevolg hanteert KU Leuven voor die sancties ook een afzonderlijk systeem van kennisgeving. Voor zwaardere sancties vanaf sanctie 5 wordt nog extra gecommuniceerd via een e-mail van de voorzitter van de examencommissie aan de betrokken student. Maar dat is hier niet aan de orde. De sanctie die aan deze student werd opgelegd en waarbij een nulscore werd toegekend voor de opleidingsonderdelen ‘Fiscaal recht’ en ‘Gerechtelijk recht’, moet als een sanctie 4 worden gekwalificeerd. Desalniettemin is er wel degelijk communicatie gebeurd tussen student en de ombuds en tussen de voorzitter van de examencommissie en de raadsvrouw van de student, zodat de student op geen enkele wijze in het ongewisse kon zijn dat de melding van sanctie 4 via het studievoortgangsdossier de enige kennisgeving betrof die de beroepstermijn doet lopen.”

Daarnaast betoogt verwerende partij dat de kennisgeving die aan verzoeker werd gedaan, deugdelijk en afdoende was.

“Alle consultaties van, en uiteraard ook alle aanpassingen aan het studievoortgangsdossier, worden echter opgeslagen. Uit deze loggegevens blijkt dat de studieresultaten (m.i.v. de sancties voor ‘Fiscaal recht’ en ‘Gerechtelijk recht’ op 8 juli om 9:54:17 werd vrijgegeven. De bekendmaking hiervan gebeurde enkele seconden later via de hierboven vermelde e-mail (bijlage 6). Enkele minuten later (i.c. om 10:02:59) heeft de student (studentennummer r0795197) deze gegevens reeds geraadpleegd via de mobiele toepassing en nog enkele minuten later (i.c. om 10:06:15) via zijn PC. Hierbij heeft hij duidelijk aandacht besteed aan het tabblad ‘mijn resultaten raadplegen’ (waarop de informatie over de opgelegde sancties vermeld stond).

SC	OPLEIDING	ACJAAR	PERIODE	VWK DAT	VWK TIJD	USER	Naam Toepassing	Actie	Module	Waarde	Ingeschreven
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	22.07.2022	11:32:05	U0085624	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	22.07.2022	11:28:53	U0085624	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	22.07.2022	09:51:20	U0085624	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	21.07.2022	20:09:24	R0795197	SVD	Tolerantie raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	21.07.2022	20:08:53	R0795197	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	21.07.2022	20:06:16	R0795197	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	21.07.2022	20:06:13	R0795197	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	19.07.2022	10:44:16	U0001985	SVD	Begeleiding raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	19.07.2022	10:44:13	U0001985	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	19.07.2022	10:35:17	U0054407	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	19.07.2022	10:35:02	U0054407	SVD	Begeleiding raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	19.07.2022	10:34:58	U0054407	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	18.07.2022	23:40:56	U0001985	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	18.07.2022	22:00:22	U0001985	SVD	Begeleiding raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	18.07.2022	21:53:17	U0001985	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	18.07.2022	17:32:41	U0001985	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	18.07.2022	17:11:56	U0001985	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	18.07.2022	16:39:57	U0054407	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:33:04	R0795197	SVD	3de examenperiode raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:59	R0795197	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:53	R0795197	SVD	3de examenperiode raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:52	R0795197	SVD	Ingeschreven voor de 3de examenperiode C07G5A		Ja		
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:51	R0795197	SVD	Ingeschreven voor de 3de examenperiode C03B4A		Ja		
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:50	R0795197	SVD	Ingeschreven voor de 3de examenperiode C03B3B		Ja		
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:49	R0795197	SVD	Ingeschreven voor de 3de examenperiode C02B9A		Ja		
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:48	R0795197	SVD	Inscr. 3e examenperiode opslaan				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:32:23	R0795197	SVD	3de examenperiode raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:31:58	R0795197	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	11.07.2022	09:31:56	R0795197	SVD	wegklikken pop-up 3e examenperiode				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:16:21	R0795197	SVD	Tolerantie raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:16:16	R0795197	SVD	Tolerantie inzetten	HBR26A AT			
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:16:15	R0795197	SVD	Tolerantie inzetten	C04M9A AT			
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:16:14	R0795197	SVD	Toleranties definitief opslaan				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:15:03	R0795197	MOBILE_RESULTATEN	Overzicht vakken raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:14:12	R0795197	SVD	Tolerantie raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:14:05	R0795197	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	10:14:03	R0795197	SVD	wegklikken pop-up 3e examenperiode				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	08.07.2022	10:13:36	R0795197	SVD	Tolerantie raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	08.07.2022	10:06:23	R0795197	SVD	Tolerantie raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	08.07.2022	10:06:15	R0795197	SVD	Mijn resultaten raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	08.07.2022	10:02:59	R0795197	MOBILE_RESULTATEN	Overzicht vakken raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	6	08.07.2022	09:54:17	BATCH_CM_ES	YC140	Vrijgave examenresultaten				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	07.07.2022	10:08:51	R0795197	MOBILE_RESULTATEN	Overzicht vakken raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	07.07.2022	09:33:14	R0795197	MOBILE_RESULTATEN	Overzicht vakken raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	07.07.2022	09:38:49	R0795197	MOBILE_RESULTATEN	Overzicht vakken raadplegen				
HK-SC-BR ABA rechten (Brus)	2021	5	07.07.2022	09:38:47	R0795197	MOBILE_RESULTATEN	Overzicht vakken raadplegen				

Het feit dat de student onmiddellijk na de vrijgave van zijn resultaten zelf kennis genomen heeft van de informatie in zijn studievoortgangsdossier, wijst er a fortiori op dat ook de kennisgeving van deze informatie reeds op 8 juli gebeurde. Ook op basis van deze datum van kennisgeving had een eventueel beroep uiterlijk op 15 juli moeten zijn ingediend.

Niet enkel elke raadpleging van de gegevens wordt in deze loggegevens vermeld, maar ook elke aanpassing. Zoals aangeduid in deze logfiles, heeft de student op 08.07 keuzes gemaakt m.b.t. het inzetten van toleranties en op 11.07 m.b.t. zijn deelname aan de derde examenperiode. Indien, zoals de student suggereert, deze gegevens nog tussen 8 en 18 juli zouden zijn aangepast (door de code OR en de opgelegde sancties nog toe te voegen) zou dit ook vermeld zijn en zou dit geleid hebben tot een nieuwe vrijgave van de examenresultaten. Dit is echter niet het geval.

Indien de student meende dat hij pas met kennis van zaken beroep kon instellen nadat hij het verslag van de examencommissie ontvangen had, had hij in afwachting van het ontvangen van dit verslag in elk geval een zg. ‘bewarend beroep’ kon instellen. Op basis van de informatie over het kunnen instellen van een beroep die vermeld stond in zijn studievoortgangsdossier werd hij alvast geïnformeerd over de mogelijkheid van een dergelijk bewarend beroep. Bovendien moet worden vastgesteld dat facultaire Studentenadministratie hem reeds op 14 juli (en dus op dag 6 van de decretaal voorziene beroepstermijn – zowel op basis van de datum van bekendmaking van zijn examenresultaten als op basis van de datum van kennisgeving van de beslissing) hem een volledige (zij het niet-ondertekende) versie van dit verslag doorstuurde (zie bijlage 7 – mail Studentenadministratie). Op basis van de inhoud van dit document had de student op dat moment reeds een volledig overzicht van de redenen die tot de beslissing van de examencommissie geleid hadden, en kon hij dan ook zijn eventuele beroepsargumentatie op basis hiervan uitwerken. Bovendien stuurde de voorzitter van de Examenscommissie de volgende dag (en dus op dag 7 van de voorziene beroepstermijn) bijkomende verduidelijking en het verslag van de toezichthouders door (zie bijlage 8 – mail voorzitter Examenscommissie) naar de raads vrouw van de student. Ook op dat moment had de student of zijn raads vrouw nog tijdig en rechtsgeldig beroep kunnen aantekenen. Het aantekenen van een dergelijk bewarend beroep (in afwachting van het inkijken van het ondertekende verslag van de examencommissie) kan beperkt blijven tot één zin (namelijk de mededeling dat men beroep aantekent, maar nog niet alle relevante informatie kan inzien). De student krijgt dan vijf kalenderdagen om de motivering aan te vullen, opdat de student de relevante informatie kan inkijken. Dat de mail van de voorzitter van de Examenscommissie naar de raads vrouw op dag zeven van de beroepstermijn plaatsvond (nadat de raads vrouw op dag zes van de beroepstermijn de vraag had gesteld of de kennisgeving via het studievoortgangsdossier nog gevuld zou worden door een andere kennisgeving) sluit in de praktijk dus op geen enkele wijze uit dat nuttig beroep had kunnen aangetekend worden – zulks had letterlijk één minuut geduurd.”

In zijn wederantwoordnota volhardt verzoeker in zijn argumenten. Hij houdt met name staande dat de ‘kennisgeving’ van de examentuchtbeslissing via het studievoortgangsdossier geen kennisgeving is in de zin van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs, aangezien dit niet meer omvat dan een nul-score met daarbij de code OR en de vermelding dat “de examencommissie heeft beslist dat je een nul-score krijgt voor meerdere opleidingsonderdelen waarvoor je in deze examenperiode aan een examen hebt deelgenomen”. Bovendien, zo herhaalt verzoeker, is het studievoortgangsdossier niet gericht op het ter kennis brengen van examentuchtbeslissingen. De loutere vermelding van het feit dat een beslissing is genomen, kan volgens verzoeker niet worden beschouwd als de ‘mededeling’ van die beslissing, en het gegeven dat een student een automatische mail krijgt waarin aangegeven staat dat er informatie is gewijzigd in het studievoortgangsdossier, verandert daar voor verzoeker niets aan, te meer nu in die mail enkel sprake is van raadpleegbare examenresultaten en niet van een

examentuchtbeslissing, die overigens via het studievoortgangsdossier ook niet kan worden geraadpleegd.

Verzoeker herhaalt tevens dat voor de kennisgeving van examenresultaten en van andere beslissingen verschillende voorwaarden gelden, en dat te dezen niet is voldaan aan de voorwaarden voor de kennisgeving van een andere studievoortgangsbeslissing dan een examenbeslissing. De tussenkomst van de ombud doet daaraan voor verzoeker geen afbreuk, onder meer omdat de beslissing van de examencommissie op dat ogenblik niet ter inzage was. Het louter ter inzake leggen van een beslissing is ten slotte voor verzoeker ook geen ‘kennisgeving’ in de zin van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs.

Verzoeker betwist ten slotte dat professor V. heeft meegedeeld dat de beroepstermijn op 8 juli aanving en dat hij een intern beroep kon instellen tegen een beslissing waarvan hij nog geen kennis had gekregen.

Beoordeling

In artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs worden onder meer de volgende studievoortgangsbeslissingen onderscheiden:

“69° studievoortgangsbeslissing: 1 van de volgende beslissingen:

- a) een examenbeslissing, zijnde elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel;
  - b) een examentuchtbeslissing, zijnde een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten;
- [...]"

Hieruit volgt dat elke beslissing die omwille van examenfeiten een tuchtsanctie oplegt, moet worden beschouwd als een ‘examentuchtbeslissing’, ook indien die sanctie er enkel in bestaat dat wordt ingegrepen in het toegekende examencijfer, en ongeacht welk orgaan binnen de hogeronderwijsinstelling voor die beslissing bevoegd is.

Met andere woorden en betrokken op het hier voorliggende dossier: het gegeven dat de sanctie enkel bestaat uit een wijziging van het examencijfer en wordt opgelegd door dezelfde

examencommissie die bevoegd is om de examencijfers initieel vast te leggen, maakt van die beslissing geen ‘examenbeslissing’ in de zin van artikel I.3, 69°, a) van de Codex Hoger Onderwijs.

Artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs luidt vervolgens, voor zover hier relevant:

“De student die oordeelt dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing aangetast is door een schending van het recht, heeft toegang tot een interne beroepsprocedure, waarvan de vormen zijn vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement.

De student stelt een verzoek tot heroverweging van de studievoortgangsbeslissing in binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, die ingaat op:

1° in het geval van een examenbeslissing: de dag na deze van de proclamatie;

2° in het geval van een andere studievoortgangsbeslissing: de dag na de kennisgeving van de genomen beslissing aan de student.

[...]

Aangezien de initiële beslissing van de examencommissie *in casu* een examentuchtbeslissing is, gaat de termijn voor het instellen van het intern beroep derhalve in de dag na de ‘kennisgeving’ van die beslissing aan verzoeker.

De stelling van verwerende partij dat een tuchtbeslissing die ertoe beperkt blijft het examenresultaat aan te passen, een beslissing is waarmee een “finaal eindoordeel over het opleidingsonderdeel wordt uitgesproken”, kan derhalve niet worden bijgevallen in die zin dat zulks van die beslissing niet van de weeromstuit een ‘examenbeslissing’ maakt, die dan bij ‘proclamatie’ rechtsgeldig wordt bekendgemaakt.

Wat voorligt, is de vraag wanneer er sprake is van een rechtsgeldige ‘kennisgeving’.

De betekening van een beslissing is bedoeld om de betrokkene in staat te stellen te oordelen over het eventueel aanwenden van de door de wet voorziene rechtsmiddelen. Een beslissing die op individuele wijze de rechtspositie van de betrokkene bepaalt of wijzigt, is aan die betrokkene slechts tegenwerpelijk wanneer zij wordt betekend – zelfs indien geen uitdrukkelijk voorschrift de individuele aanzegging ervan oplegt – en enkel de rechtsgeldige betekening kan de beroepstermijn doen ingaan (J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 409-410 en de daar aangehaalde rechtspraak van de Raad van State).

Noch feitelijke kennis in hoofde van de betrokkene, noch de bekendmaking van de beslissing doet de beroepstermijn ingaan, zolang zij niet individueel is betekend.

Bovendien is de betekening slechts rechtsgeldig wanneer alle relevante elementen van de beslissing ter kennis zijn gebracht. In de gevallen waarin de formelemotiveringsplicht van toepassing is – wat te dezen het geval is – betekent dit dat ook de motieven voor de beslissing mee moeten worden betekend (J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 418-419 en de daar aangehaalde rechtspraak van de Raad van State; J. GORIS, *Georganiseerde bestuurlijke beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 448).

Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van het ‘decreet betreffende het Onderwijs XXVI’ blijkt dat de steller van het ontwerp de elektronische publicatie van een studievoortgangsbeslissing, andere dan examenbeslissing, als dusdanig niet heeft uitgesloten om als ‘kennisgeving’ in aanmerking te komen (*Parl. St. VI.Parl. 2015-2016*, nr. 744/1, 48):

“De decretale verhaltermijnen om het interne beroep bij de instelling en het externe beroep bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (Raad) in te stellen, zijn door de decreetgever zeer kort gehouden. Hier staat tegenover dat slechts in één geval de aanvangsdatum van de beroepstermijn onbetwistbaar vaste datum heeft, met name: de datum van de proclamatie voor het instellen van het intern beroep.

Zowel voor het intern beroep tegen een ‘andere studievoortgangsbeslissing’ als voor het beroep bij de externe Raad is de ingang van de beroepstermijn gekoppeld aan de ‘kennisname’ door de student en niet aan de ‘kennisgeving’.

De Raad van State neemt deze kennisname ook zeer letterlijk. Dit heeft tot gevolg dat ingeval de student pas na enkele weken zijn brief met de studievoortgangsbeslissing in ontvangst neemt, de beroepstermijn veel later aanvang neemt.

Er zijn duidelijke argumenten om ook voor de overige studievoortgangsbeslissingen de datum van ingang van de beroepstermijn te koppelen aan de kennisgeving en niet langer aan de kennisname: (1) de kennisgeving van een aangetekende zending of een elektronische publicatie biedt meer duidelijkheid omtrent de vaste datum, en is om die reden verkieslijker voor een belangrijk aspect als de berekening van verhaltermijnen, (2) de student kan de beroepstermijn oprekken door een aangetekende zending niet onmiddellijk bij de post af te halen (de Raad van State heeft geoordeeld dat kennisname in zijn letterlijke betekenis moet beschouwd worden), (3) het is in het bestuursrecht eerder gebruikelijk om de kennisgeving (of eerste aanbieding door de postdiensten) als uitgangspunt voor de beroepstermijn te nemen.”

Algemeen wordt aangenomen dat bij gebreke aan een andersluidende bepaling, het bestuur vrij de wijze van de kennisgeving van de beslissing kan kiezen – en die ruimte is door de

decreetgever ook uitdrukkelijk aan de hogeronderwijsinstellingen gelaten (*Parl. St. VI.Parl. 2015-2016, nr. 744/1, 48*):

“Het is daarenboven belangrijk dat de instellingen in het onderwijs- en examenreglement duidelijk aangeven voor de verschillende studievoortgangsbeslissingen hoe de kennisgeving zal gebeuren.”

- met dien verstande dat het bestuur de bewijslast draagt dat de beslissing de bestemm(el)ing daadwerkelijk heeft bereikt (J. GORIS, *Georganiseerde bestuurlijke beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 452 en de verwijzingen aldaar).

Essentieel is derhalve dat de kennisgeving, ook wanneer die langs elektronische weg geschiedt, vaste datum heeft. Relevant ter zake is het standpunt van de minister van Onderwijs tijdens de besprekking van voormeld voorstel van decreet in de commissie (*Parl. St. VI.Parl. 2015-2016, nr. 744/4, 20*):

“De termijnen voor het opstarten van een beroepsprocedure tegen een studievoortgangsbeslissing worden aangepast na overleg met de studenten in de Vlor. Ze begrijpt dat Ann Brusseel akkoord gaat met die bepaling. De beroepstermijnen voor intern en extern beroep zijn op elkaar afgestemd. De kennisgeving is het moment waarop de uitspraak per aangetekend schrijven verstuurd is. Simon Van Damme, kabinetsmedewerker van minister Crevits, preciseert dat die bepaling te maken heeft met het feit dat studenten die extern beroep aantekenden de aangetekende brief soms niet gingen ophalen zodat er geen kennisname was. Om alle termijndiscussies de wereld uit te helpen heeft men dus gekozen voor het moment van de kennisgave. Die beslissing is, zoals gezegd, genomen in overleg met de studenten. Ann Brusseel veronderstelt dat de kennisgave het probleem van het extern beroep moet oplossen. Simon Van Damme antwoordt dat het vooral voor duidelijkheid moet zorgen. Ann Brusseel vraagt of de kennisgave niet via mail kan verlopen. Hilde Crevits antwoordt dat veel berichten die verstuurd worden via een aangetekende brief daarnaast ook via een gewone brief of een mail verstuurd worden. De aangetekende zending is echter nodig om het bewijs van kennisgeving te leveren.”

De Raad is van oordeel dat het bij dit alles dus niet de bedoeling van de decreetgever is geweest om, wat de studievoortgangsbeslissingen andere dan ‘examenbeslissingen’ betreft, af te wijken van het principe dat de beslissing individueel ter kennis moeten worden gebracht – wat overigens als algemeen beginsel wordt aanvaard (GwH 28 april 2004, nr. 64/2001).

De mondelinge mededeling van de strekking van de examentuchtbeslissing door de ombud – op 7 dan wel 8 juli 2022 – heeft bijgevolg alleszins de beroepstermijn niet doen ingaan.

Daargelaten dat dit geen schriftelijke kennisgeving is en ook niet is aangetoond dat de motieven van de beslissing werden meegedeeld, blijkt uit de mededeling van professor V. van 8 juli 2022 dat het schriftelijk verslag van de beslissing op dat ogenblik zelfs nog moet worden “gefinaliseerd”.

Wat de hierboven aangehaalde bevoegdheid van het bestuur betreft om vrij de wijze van de kennisgeving van de beslissing te kiezen, stelt de Raad vast dat verwerende partij in artikel 86, §4 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022 enkel het volgende heeft bepaald:

“§4. Mededeling studievoortgangsdossier

In alle gevallen waar de faculteit één van de bovengenoemde sancties 2° tot 7° neemt, wordt in het studievoortgangsdossier van de student de code ‘OR’ vermeld, wat voor ‘onregelmatigheid’ staat.”

Deze bepaling heeft betrekking op de administratieve verwerking van de examentuchtbeslissing, maar bevat geen voorschrift wat de kennisgeving of betekening ervan betreft. Zulks volgt naar oordeel van de Raad uit de libellering van de bepaling zelf, alsook uit de vaststelling dat in artikel 86 evenmin enig voorschrijft inzake de kennisgeving of betekening is opgenomen voor de gevallen dat de tuchtbevoegdheid wordt uitgeoefend door de Tuchtcommissie.

Lezing van de artikelen 71 en 104 van het onderwijs- en examenreglement doet niet anders besluiten.

Uit geen enkele aan de Raad voorgelegde of bekende rechtsnorm volgt dat de student verplicht is *c.q.* geacht wordt om dagelijks zijn studievoortgangsdossier te raadplegen. Anders dan het geval is voor het ontvangen van post aan het adres van de woonplaats – reden waarom de eerste aanbieding van een aangetekende zending in beginsel de beroepstermijn doet ingaan – kan het zonder meer ‘publiceren’ van een examentuchtbeslissing in dat dossier de beroepstermijn dan ook niet doen aanvangen. Die handeling biedt immers geen vaste datum aan de kennisgeving in de zin dat zij de bestemmeling daadwerkelijk heeft bereikt.

De Raad kan de stelling van verwerende partij niet bijtreden dat de e-mail die op 8 juli 2022 aan verzoeker werd verzonden, samen met de publicatie in het studievoortgangsdossier, een

rechtsgeldige betekening vormt. Deze e-mail vermeldt immers enkel dat verzoeker zijn “examenresultaten van juni 2021-2022 voor Bachelor in de rechten (Brussel) [kan] raadplegen via [zijn] studievoortgangsdossier en via de mobiele toepassing voor examenresultaten”, en verwijst verder naar voorwaarden voor het inzetten van toleranties en inschrijven voor de volgende examenperiode.

Op geen enkele wijze blijkt daaruit dat een examentuchtbeslissing werd ‘gepubliceerd’ – de Raad herhaalt dat de beslissing van de examencommissie geen ‘examenbeslissing’ is en dus ook geen ‘examenresultaat’ – en evenmin bevat deze mededeling de motieven van de beslissing (zie *infra*).

Het verzenden van de e-mail van 8 juli 2022 en de publicatie van de examentuchtbeslissing in verzoekers studievoortgangsdossier kunnen noch afzonderlijk, noch samengenomen worden beschouwd als een kennisgeving of betekening die de beroepstermijn doet ingaan.

Bovendien merkt de Raad op dat zélfs indien de voormelde e-mail en de publicatie in het studievoortgangsdossier als kennisgeving zouden moeten worden beschouwd, er nog niet is aangetoond dat het om een rechtsgeldige kennisgeving gaat.

De Raad herinnert eraan dat daarvan pas sprake is wanneer ook de motieven die aan de beslissing ten grondslag liggen, mee worden betekend. Nog uit de door verwerende partij voorgebrachte schermafdrukken, noch uit enig ander stuk blijkt dat verzoeker samen met de vermelding ‘0/20 (OR)’ op zijn resultatenlijst van de motieven van de examencommissie kennis heeft kunnen nemen.

Verzoeker moet worden bijgetreden in de stelling dat het ter inzage houden van de gemotiveerde beslissing op het secretariaat, niet als een kennisgeving van de motieven kan worden beschouwd.

In elk geval om die reden, hebben de e-mail en/of de publicatie in het studievoortgangsdossier de termijn voor het instellen van een intern beroep niet doen ingaan. Er is geen reden om aan te nemen dat voor het instellen van een ‘bewarend’ intern beroep tot een andere conclusie kan worden gekomen.

Uit de stukken waarop de Raad vermag acht te slaan blijkt niet dat de gemotiveerde examentuchtbeslissing van de examencommissie op een eerdere datum dan 14 juli 2022 aan verzoeker werd overgemaakt.

In die omstandigheden is de termijn van zeven kalenderdagen voor het instellen van een intern beroep overeenkomstig artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs ingegaan op (donderdag) 15 juli 2022, en was deze termijn op 18 juli – datum van het ingestelde beroep – dus nog niet verstrekken.

De interne beroepsinstantie heeft verzoekers intern beroep ten onrechte onontvankelijk verklaard wegens laattijdigheid.

Het middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de vicerector Studentenbeleid van de Katholieke Universiteit Leuven van 25 juli 2022.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoekster een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 15 september 2022.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 2 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.909 van 2 september 2022 in de zaak 2021/1110

In zake: Rebecca SQUIRES
woonplaats kiezend te 7134 Leval-Trahegnies
45 rue Hector Trigallez

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 november 2021, strekt tot nietigverklaring van de initiële studievoortgangsbeslissing van 14 september 2021 en van de beslissing van de institutionele beroepsinstantie van de Katholieke Universiteit Leuven van 25 oktober 2021 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en de beslissing tot stopzetting van verzoeksters doctoraat wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota neergelegd en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota neergelegd.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 15 december 2021, waarna de zaak is uitgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 2 september 2022.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en Toon Boon, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is sinds het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in het ‘Doctoral Programme in Architecture’; zo ook in het academiejaar 2020-2021.

Het doctoraatsonderzoek heeft als titel *‘The Fragment and the Whole. Architectural Constructs in Comprehensive settings. Exhibition Spaces and the Garden Treatise in France between 1750 and 1850’*.

Na een verdediging van de vorderingen ten overstaan van de begeleidingscommissie op 12 februari 2021 – in het raam van de voortgangsrapportering – beslist deze dat aan enkele basisvereisten voor een doctoraat vooralsnog niet is voldaan. Er wordt onder meer verwezen naar een onvoldoende duidelijk afgebakende onderzoeksraag, de nood om te komen tot een methodologie met case studies, enz. De begeleidingscommissie geeft haar akkoord met een voortzetting van het doctoraat, op voorwaarde dat aan de door haar gestelde vereisten wordt tegemoetgekomen. Er worden verzoekster een aantal wenken gegeven, en een nieuwe bijeenkomst wordt voorzien op 26 februari 2021.

Na evaluatie van de bijkomende toelichting door verzoekster op 1 maart 2021, komt de begeleidingscommissie tot de unanieme beslissing dat de elementen die verzoekster aanreikt een onvoldoende basis vormen om binnen een redelijk tijdschap tot een coherent en aanvaardbaar doctoraat te komen. De begeleidingscommissie zet haar opmerkingen omstandig uiteen, en adviseert tot stopzetting van het doctoraat.

Op 8 maart 2021 stelt verzoekster tegen deze beslissing een beroep in bij de vicerector Studentenbeleid.

Het beroep wordt als voorbarig beschouwd, omdat er weliswaar een standpunt was gevormd in de schoot van de begeleidingscommissie, maar de facultaire doctoraatscommissie zich op dat ogenblik nog niet had uitgesproken. Verzoekster krijgt de mogelijkheid om haar opmerkingen bij het advies van de begeleidingscommissie schriftelijk aan de facultaire doctoraatscommissie voor te leggen, wat zij op 9 maart 2021 ook doet.

Op 15 maart 2021 beslist de facultaire doctoraatscommissie om verzoekster de kans te bieden om onder begeleiding van een nieuwe begeleidingscommissie en een nieuwe promotor – prof.

R.H. – alsnog te voldoen aan de voortgangsvereisten die bij de tweede voortgangsrapportering werden gesteld – voorwaarden die, inhoudelijk, dus gehandhaafd blijven.

Er wordt een remediërsdocument opgesteld op 22 maart 2021, met daarin de voorwaarden waaraan verzoekster moet voldoen om het doctoraat te mogen voortzetten.

Op 1 september 2021 beoordeelden de nieuwe promotor en de leden van de nieuw samengestelde begeleidingscommissie of verzoekster aan de voorwaarden van het remediërsdocument tegemoet is gekomen. De begeleidingscommissie is niet overtuigd, en vraagt verzoekster om een vierde voorstel uit te werken waarin een aantal tekortkomingen moeten worden weggewerkt. De commissie brengt – opnieuw unaniem – de bekommernis tot uiting dat het tussentijds verslag aan de hand van artistiek onderzoek moet worden hertald, eerder dan vertrekend vanuit architecturgeschiedenis. Verzoekster wordt een termijn tot 7 september 2021 geboden om de schriftelijke herwerking neer te leggen.

Verzoekster krijgt de kans om de voortgang van haar doctoraat niet enkel schriftelijk, maar op 8 september 2021 ook mondeling aan de begeleidingscommissie toe te lichten. Naast beide promotoren zijn ook de voorzitter van de doctoraatscommissie en de facultaire onderzoekscoördinator aanwezig. Volgens de commissie kan het doctoraat niet als een artistiek onderzoeksproject worden gerealiseerd binnen de nog resterende tijd.

De doctoraatscommissie beslist op 13 september 2021 om het advies van de begeleidingscommissie bij te treden en de overeenkomst met verzoekster stop te zetten op 14 oktober 2021.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Op 20 september 2021 stelt verzoekster tegen die beslissing een beroep in bij de vicerector Studentenbeleid van de Katholieke Universiteit Leuven, in haar hoedanigheid als interne beroepsinstantie.

De vicerector hoort verzoekster op 1 oktober 2021, en beslist vervolgens op 25 oktober 2021 om verzoeksters beroep als ongegrond te verwerpen.

Dat is de tweede bestreden beslissing.

IV. Afstand

In een e-mail van 12 mei 2022 deelt verzoekster mee dat zij afziet van het beroep dat bij de Raad in behandeling is. Daaraan is niet vreemd, zo blijkt, dat tussen partijen een oplossing tot stand is gekomen die erin bestaat dat verzoekster aan een andere instelling binnen dezelfde associatie een nieuw doctoraatsonderzoek kon opstarten.

De Raad begrijpt dit als een afstand, en ziet geen redenen die zich tegen het toekennen daarvan zouden verzetten.

BESLISSING

De Raad verleent akte van de afstand.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 2 september 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november

2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 7 september 2022

Arrest nr. 8.030 van 17 oktober 2022 in de zaak 2022/0269

In zake: Reine VAN DE MOSSELAER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71, bus 5
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ODISSEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 17 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 7 september 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hilde Minnen, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Stage 2’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 30 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 17 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie gaat vooreerst in op de situering en evaluatie van het opleidingsonderdeel ‘Stage 2’ overeenkomstig de ECTS-fiche en het stagevademecum. Vervolgens schetst zij het stagetraject van de studente, waarna zij ingaat op de grieven die zijn opgeworpen in het intern beroepsschrift.

De eerste grief van de studente betreft de zogenaamde discrepantie in de beoordeling door de stagecoaches enerzijds en door de mentoren anderzijds. Zo stelt de studente dat de stagementoren en directie van de stageschool zouden bevestigen dat ze wel degelijk over de nodige inhoudelijke expertise zou beschikken en de leerlingen goed zou begeleiden, terwijl de stagecoaches slechts een momentopname zouden hebben kunnen maken in een omwille van corona zeer ongewoon schooljaar.

De interne beroepsinstantie merkt hieromtrent vooreerst op dat het tot de onderwijsvrijheid van de hogeschool behoort om te bepalen door wie een opleidingsonderdeel wordt beoordeeld en gequoteerd. Zij verwijst naar de ECTS-fiche en wijst erop dat de beoordeling gebeurt door de stagecoaches. Zij stellen een syntheseverslag op, waarbij de stage in zijn totaliteit wordt bekeken en waarbij wordt gekeken naar de vorderingen die de student heeft doorgemaakt. Op basis daarvan formuleert de stagecoördinator een weloverwogen voorstel tot eindcijfer, waarna in een remediërende vergadering met alle stagecoaches uit de derde opleidingsfase het eindcijfer wordt bepaald. De beoordelingsbevoegdheid ligt dus bij de hogeschool, en niet bij de mentoren van de ankerschool.

Volgens de interne beroepsinstantie is deze werkwijze niet onredelijk, voor zover de lectoren zich doorheen de stage een beeld hebben kunnen vormen van de competenties van de student en voor zover daarvan ook een neerslag is terug te vinden in het dossier. Dit is *in casu* het geval. Zo werden de lesvoorbereidingen en reflecties van de studente nagekeken, werden lessen

bijgewoond, werden er reflectie- en coachingsgesprekken gevoerd en werd na afronding van de stage vijfde leerjaar ook een ‘triadisch’ gesprek met de studente en de mentor van de stage in het vijfde leerjaar gevoerd. Het gaat dus om veel meer dan een momentopname.

Bij de lezing van de verschillende verslagen stelt de interne beroepsinstantie vast dat de input van de mentoren daarbij niet werd veronachtzaamd. Dit resulterde onder meer in de vaststelling dat de studente op het eind van de stage vijfde leerjaar een positieve evolutie en hierdoor ook het vereiste doorgroeiniveau had aangetoond voor functioneel geheel 2 ‘de leraar als opvoeder’ en functioneel geheel 4 ‘de leraar als organisator’, waar zij tijdens de stage derde leerjaar nog op basisniveau gepresteerd had. Daarnaast stelt zij ook vast dat er telkens een redelijke verantwoording werd gegeven voor inhoudelijke discrepancies in de beoordeling tussen mentor en lector, en dit op basis van de eigen beoordelingselementen waarover de lectoren beschikten (stagebezoeken).

Volgens de interne beroepsinstantie bleven er echter ook naar het eind van de stage toe belangrijke werkpunten naar voren komen en dit zowel binnen functioneel geheel 1 ‘De leraar als begeleider van leer-en ontwikkelingsprocessen’ als binnen functioneel geheel 3 ‘De leraar als inhoudelijk expert’. Deze werkpunten werden reeds zeer uitdrukkelijk geformuleerd tijdens en na afloop van de stage in het derde leerjaar en werden door de lectoren ook in hun lesbijwoningsverslagen van de stage van het vijfde leerjaar telkens gestaafd met concrete voorbeelden. Bovendien kwamen deze werkpunten ook tot uiting in de feedback die de mentor van het vijfde leerjaar na afloop van de stage en ter voorbereiding van het ‘triadisch’ gesprek gaf.

Wat de inhoudelijke expertise van de studente betreft, stelt de interne beroepsinstantie bijkomend nog vast dat zij in de voorbije examenperiode zowel voor Frans 1.2 en 2.1, Nederlands 2.1 als Wiskunde 2.1 een tekort behaalde voor de theoretische examens die in het kader van deze opleidingsonderdelen werden georganiseerd. Dit kan, samen met het feit dat de studente ter voorbereiding van haar lessen de oefeningen die ze tijdens de lessen aan bod zou laten komen niet steeds vooraf zelf gemaakt bleek te hebben, ervoor gezorgd hebben dat zij onzeker was over de inhoud. Het is uiteraard niet verkeerd om samen met de leerlingen op zoek te gaan naar oplossingen, maar men mag wel verwachten dat de leraar zelf over de nodige kennis beschikt om leerlingen hierin te begeleiden, zonder eerst zelf te moeten gaan kijken in de correctiesleutel.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat de studente omwille van deze werkpunten niet het vereiste ‘doorgroeiniveau’ heeft behaald. Zo heeft zij niet aangetoond dat ze de kennis en vaardigheden op een geïntegreerde wijze en met enige autonomie kon toepassen in de realisatie van haar lessen.

De tweede grief van de studente betreft de bewering dat ze de feedback die ze kreeg naar aanleiding van de stage derde leerjaar ook effectief zou hebben toegepast tijdens de stage vijfde leerjaar.

De interne beroepsinstantie stelt met de opleiding vast dat de studente inderdaad een positieve evolutie heeft doorgemaakt ten opzichte van de stage derde leerjaar, waar ze nog voor alle functionele gehelen op basisniveau functioneerde. Voor functionele gehelen 2, 4 en 5 was dit voldoende om het vereiste doorgroeiniveau te bereiken, maar voor functionele gehelen 1 en 3 was dit niet het geval. Voor functioneel geheel 1 presteerde de studente op basisdoorgroeiniveau, voor functioneel geheel 3 op basisniveau.

De studente kan wel stellen dat zij gewerkt zou hebben aan de werkpunten, maar dit blijkt volgens de interne beroepsinstantie niet (consistent) uit de lesrealisatie. Zo had de studente bijvoorbeeld in haar voorbereiding voorzien dat ze de leerlingen per niveau zou groeperen en had zij een aanzet van bordschema gemaakt, maar is zij hiervan afgestapt tijdens de eigenlijke lesrealisatie. Ook inductief werken en verdiepen van de eigen didactisch- inhoudelijke expertise bleven duidelijk werkpunten.

De interne beroepsinstantie zegt bijgevolg niet dat de studente niets zou hebben gedaan met de feedback die ze kreeg, maar wel dat dit onvoldoende was om het vooropgestelde niveau te behalen. Dit blijkt ook uit de evaluatie van de studente.

De overige grieven van de studente hebben betrekking op haar verdere stage- en studietraject. Zo beklaagt ze zich over het feit dat ze ‘Stage 2’ moet hernemen, wat niet kan worden gecombineerd met de vakken van het derde jaar (waaronder ‘Stage 3’). Nochtans zijn er verschillende elementen die maken dat de studente ‘Stage 2’ niet zal kunnen combineren met de vakken van het derde jaar. Zo moet zij nog één vak van het eerste jaar en vier vakken van het tweede jaar hernemen. Ook in de hypothese dat zij hiervoor alsnog zou slagen in tweede zittijd, is het heel moeilijk ‘Stage 2’ en ‘Stage 3’ binnen hetzelfde academiejaar te combineren

omdat er tussen beide opleidingsonderdelen een strenge volgtijdelijkheid bestaat en omdat ‘Stage 2’ als jaarvak wordt georganiseerd. De interne beroepsinstantie verwijst in dit verband naar de visie van de opleiding rond stage, die duidelijk omschreven staat in het stagevademecum.

Nog los van de praktische organisatie, acht de interne beroepsinstantie de slaagkansen van de studente wanneer zij ‘Stage 2’, met (eventueel nog vakken uit de eerste / tweede opleidingsfase, waarvoor ze niet zou slagen in tweede zittijd, en) de theoretische vakken van de derde opleidingsfase, de bachelorproef én ‘Stage 3’ zou combineren weinig realistisch, zeker nu de studente zelf stelt daarnaast nog te moeten werken om in haar levensonderhoud te voorzien.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat de studievoortgangsbeslissing op een objectieve, redelijke en zorgvuldige wijze tot stand is gekomen aan de hand van de vooraf gekende evaluatiecriteria. Zij ziet geen reden om de studievoortgangsbeslissing te herzien.

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. Voorafgaande opmerking

De Raad wil verzoekster vooreerst wijzen op het voorschrift van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs, krachtens hetwelk een verzoekende partij in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Het mag als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd dat het voormelde decretale voorschrift *mutatis mutandis* ook van toepassing is op de overtuigingsstukken die een

verzoekende partij aanwendt. Ook die moeten dus, in beginsel, aan de interne beroepsinstantie zijn voorgelegd en kunnen, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, niet in de procedure voor de Raad voor het eerst worden aangevoerd.

De Raad stelt vast dat verzoekster een, qua omvang, relatief beperkt intern beroepsschrift aan de interne beroepsinstantie heeft voorgelegd. Voor de Raad ontwikkelt zij evenwel een veel uitgebreidere argumentatie, wat vragen doet rijzen over de (on)ontvankelijkheid van deze middelen, in al haar middelonderdelen, en bijhorende stukken.

Zoals blijkt uit de beoordeling van de middelen/middelonderdelen hieronder, is de Raad in staat om louter op basis van de weergegeven middelen/middelonderdelen tot een beoordeling te komen. Hij gaat verder niet in op de (on)ontvankelijkheid, en bijgevolg ook niet op de grond van de (over)vloed aan andere middelen/middelonderdelen die in het verzoekschrift worden opgeworpen, aangezien zij naar het oordeel van de Raad niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden. De vraag van verwerende partij om stuk 12 van verzoekster te weren, behoeft naar het oordeel van de Raad evenmin een antwoord, aangezien dit – zoals uit het onderstaande blijkt – niet bij de beoordeling werd betrokken.

VI. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroeft zich in een eerste middel op een schending van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs, in combinatie met een schending van het transparantiebeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster verwijst naar artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs, waarin is opgenomen dat de student toegang heeft tot een interne beroepsprocedure, waarvan de vormen zijn vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement (hierna: OER). Daarin leest verzoekster het volgende wat de samenstelling van de interne beroepsinstantie betreft:

“Het beroep wordt behandeld door de interne beroepsinstantie. De interne beroepsinstantie is de persoon die daartoe wordt gemanageerd door het Directiecomité. Het Directiecomité kan meerdere personen mandaatieren, die elk interne beroepsinstantie kunnen zijn.”.

Volgens verzoekster moet het bestuur een passende mate van transparantie in acht nemen bij de procedure. Deze vermelding in het OER, waarbij de samenstelling van de interne beroepsinstantie wordt opengelaten met een mogelijkheid om deze telkens, naar goeddunken, te bemannen, voldoet hieraan niet.

Verwerende partij benadrukt dat de vormen van de interne beroepsprocedure wel degelijk werden vastgelegd in het OER, zodat er geen sprake kan zijn van een schending van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs.

Ingevolge een beslissing van de Academische Raad van 14 oktober 2021 werd volgend deel evenwel geschrapt uit artikel 101 OER:

“Het beroep wordt behandeld door de interne beroepsinstantie. De Directeur Onderwijs en Onderzoek, de Directeur Student en Talent en de Directeur Permanente Vorming kunnen elk interne beroepsinstantie zijn. In geval van afwezigheid of bij overmachtssituaties kan elk van hen worden vervangen door een directielid.”.

Dit werd vervangen als volgt:

“Het beroep wordt behandeld door de interne beroepsinstantie. De interne beroepsinstantie is de persoon die daartoe wordt gemanageerd door het Directiecomité. Het Directiecomité kan meerdere personen mandateren, die elk interne beroepsinstantie kunnen zijn.”.

Verwerende partij verduidelijkt dat deze wijziging is ingegeven doordat de bestaande functies ‘Directeur Onderwijs en Onderzoek’ en ‘Directeur Permanente Vorming’ zouden verdwijnen en er nieuwe directiefuncties in het leven zouden worden geroepen, terwijl artikel 101 OER nog naar de oude functies verwees als interne beroepsinstantie. Daarnaast wilde men, zeker in de overgangsperiode, om de continuïteit te bewaken, naast de ‘Directeur Student en Talent’ (wiens functie ongewijzigd bleef), ook de voormalige ‘Directeur Permanente Vorming’ blijven aanstellen als interne beroepsinstantie, omwille van de expertise die hij doorheen de jaren bij de behandeling van de interne beroepsdossiers had opgebouwd. Daarbij wilde men tevens ruimte laten voor mandatering van een derde persoon als interne beroepsinstantie.

Volgens verwerende partij kan in deze wijziging geen schending van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs worden gezien. Bovendien werden alle studenten uitdrukkelijk van deze wijziging op de hoogte gebracht via een memo die werd gepubliceerd op het studentenplatform. Verzoekster heeft hiertegen op geen enkel moment ge protesteerd.

Verder wijst verwerende partij erop dat, hoewel het transparantiebeginsel door de Raad van State niet wordt erkend als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, het voldoende duidelijk is aan te geven dat de interne beroepsinstantie door het Directiecomité wordt aangesteld. Een student heeft er immers weinig belang bij vooraf te weten wie dat precies zal zijn. In navolging van voormelde beslissing van de Academische Raad van 14 oktober 2021 heeft het Directiecomité op 21 oktober 2021 in elk geval beslist om de voormalige ‘Directeur Permanente Vorming’ en de ‘Directeur Student en Talent’ te mandateren om op te treden als interne beroepsinstantie, en dit vanaf 1 november 2021 voor onbepaalde duur.

Verwerende partij merkt ten slotte op dat verzoekster geen belang bij dit middel kan laten gelden, vermits de bestreden beslissing immers werd genomen door de ‘Directeur Student en Talent’, zijnde de enige directeursfunctie die niet gewijzigd werd.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat verwerende partij niet zomaar wijzigingen mag aanbrengen aan het OER, ook al werden die vooraf op zeer algemene en onopvallende wijze gecommuniceerd. Volgens haar hebben de studenten er uiteraard belang bij om voorafgaand te weten hoe het intern beroep verloopt en wie dit zal behandelen. Het feit dat personen niet bij naam genoemd worden, is weinig relevant. Het is daarentegen wel belangrijk in welke hoedanigheid een lid van de beroepscommissie zetelt, opdat een student kan nagaan of de decretale bepalingen zijn nageleefd. Verwerende partij stelt zich echter weinig transparant op en kan – op basis van het huidig OER – de samenstelling van de beroepscommissie naar eigen goedvinden wijzigen.

Beoordeling

Overeenkomstig artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs worden de vormen van de interne beroepsprocedure vastgelegd in het onderwijs- en examenreglement. De Raad stelt vast dat dit in het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij is opgenomen in artikel 101 OER. Daarin leest de Raad onder meer dat de interne beroepsinstantie de persoon is die daartoe wordt gemanageerd door het Directiecomité. Uit het dossier blijkt, en partijen betwisten dit niet, dat in uitvoering van deze bepaling, het Directiecomité op 21 oktober 2021 heeft besloten om (onder meer) de heer [H.P.] te mandateren om op te treden als interne beroepsinstantie. Hij heeft zich *in casu* ook in die hoedanigheid uitgesproken over het door verzoekster ingestelde intern beroep.

In die omstandigheden kan de Raad bijgevolg niet besluiten dat er sprake is van een schending van artikel 101 OER, noch van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs.

Voor zover verzoekster zich verder beroept op het ‘transparantiebeginsel’, wijst de Raad erop dat er geen ‘transparantiebeginsel’ als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur gekend is (R.Stvb. 24 januari 2022, nr. 7.178. Zie ook zie bv. RvS 10 maart 2021, nr. 250.058, Baeyens; RvS 5 maart 2021, nr. 249.983, vzw De Alternatieve Brugse Radio-omroep; RvS 3 december 2020, nr. 249.113, cv TVV Digitaal; RvS 3 december 2020, nr. 249.112, bv On Tower Netherlands 6).

Dit middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich, wat de beoordeling van de stage betreft, in enkele middelonderdelen van een volgend middel op een schending van het materiële motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt vast dat de interne beroepsinstantie zich in de bestreden beslissing beperkt tot een opsomming van de verschillende documenten, waaruit de beoordeling moet worden ‘afgeleid’. Daarbij wordt de nadruk op de werkpunten gelegd. De verschillende beoordelingsdocumenten bevatten echter ook de uiterst positieve feedback van de stagementoren, die niet reflecteren in de eindbeoordeling.

Volgens verzoekster is de bestreden beslissing niet afdoende gemotiveerd waar zij stelt dat de beoordeling uitsluitend aan de hogeschool toekomt. De ECTS-fiche verwijst immers niet alleen naar de lesbijwoningsverslagen van de stagecoaches, maar ook naar de feedback van de stamentoren. Hoewel de hogeschool het eindcijfer toekent, kan zij niet voorbij aan de uiterst positieve feedback van de beide stamentoren.

Waar de interne beroepsinstantie verder stelt dat ‘de input van de mentoren niet werd veronachtzaamd’, wat zou blijken uit het feit dat verzoekster aan het einde van de stage van het vijfde leerjaar een positieve evolutie en het vereiste doorgroeiniveau heeft aangetoond voor functioneel geheel 2 en functioneel geheel 4, benadrukt verzoekster dat uit de verslagen van de stagementoren van zowel het derde als het vijfde leerjaar blijkt dat zij het doorgroeiniveau voor alle functionele gehelen heeft behaald. In de bestreden beslissing wordt niet aangegeven waarom de lectoren met deze uiterst positieve feedback niets hebben gedaan.

In de bestreden beslissing stelt de interne beroepsinstantie immers in heel algemene bewoordingen dat de werkpunten die verzoekster heeft en die hebben geleid tot een beoordeling ‘basis’ ook in de feedback van de mentor van het vijfde leerjaar tot uiting worden gebracht. Met betrekking tot de eindcompetentie ‘Begeleiden van leer- en ontwikkelingsprocessen’ staat hierin het volgende genoteerd:

“Je stond steeds klaar om de leerlingen te helpen. Wanneer ze met iets niet verder konden, was je er voor hen. Je werkte extra oefenblaadjes uit per niveaugroep (rekenen), zodat ze zelf verder aan de slag konden. Je laat leerlingen samenwerken “gekozen door het lot”, maar probeer ze ook eens samen te brengen per niveau, per groep goed/zwak, [] (= zelf groepen maken.”.

Met betrekking tot de eindcompetentie ‘Inhoudelijke expertise aanwenden’ schrijft de mentor het volgende:

“Je zal doende leren dat lessen niet “op zichzelf staan”. Verwijzen naar voorafgaande lessen of jaren doet leerlingen nadenken en terugrijpen naar reeds verworven kennis. Zelfs vooruit denken kan van nut zijn: “Dat leer je in L6...” Je hebt hier nog groeimarge. En dat is maar logisch ook!“.

Verzoekster stelt vast dat de stagementor hierbij uitdrukkelijk aangeeft dat het heel logisch is dat er nog groeimarge is. Volgens haar lijkt verwerende partij te vergeten dat ze nog in opleiding is en nog lang zal blijven groeien. Verzoekster leest in deze feedback van de stageplaats geen werkpunten die kunnen resulteren in een eindbeoordeling ‘basis’, zodat de bestreden beslissing niet afdoende gemotiveerd is.

Door geen rekening te houden met de uiterst positieve feedback van de stageplaats, wordt volgens verzoekster ook de bekwaamheid van de stagementoren in vraag gesteld. Een zorgvuldige beoordeling had ertoe geleid dat de interne beroepsinstantie vragen zou hebben gesteld.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat het volledige feedbackverslag van de mentor van het derde leerjaar in de beslissing wordt geciteerd, dus inclusief de positieve punten die ze benoemde. De interne beroepsbeslissing is, in tegenstelling tot wat verzoekster in haar extern verzoekschrift tracht voor te houden, ook niet beperkt tot de enkele vaststelling dat de beoordeling uitsluitend aan de hogeschool zou toekomen en dat de input van de mentoren daarbij niet werd veronachtzaamd.

Verwerende partij citeert uit de interne beroepsbeslissing en wijst erop dat verzoekster voldoende vooruitgang heeft getoond wat betreft de functionele gehelen van competenties 2 en 4, maar niet wat betreft de functionele gehelen van competenties 1 en 3. Daarvoor bleven ook aan het eind van de stage nog teveel werkpunten bestaan, die ook verklaren waarom verzoekster niet kon slagen.

Waar verzoekster opmerkt dat in de interne beroepsbeslissing slechts in algemene bewoordingen wordt vermeld dat de werkpunten ook in de feedback van de mentor van het vijfde leerjaar tot uiting worden gebracht, ziet verwerende partij niet in wat zij hierover nog meer had kunnen stellen. Volgens haar gaat het om een zuiver objectieve vaststelling, die volgt uit de samenlezing van de in de beslissing geciteerde verslagen van de lectoren (stagecoaches), de feedback van de mentor en het verslag van het triadisch gesprek tussen student, mentor en stagecoach. De mentor van het vijfde leerjaar benoemde immers eveneens enkele werkpunten en er werden ook werkpunten besproken tijdens het triadisch gesprek tussen verzoekster, mentor en stagecoach.

Verwerende partij verduidelijkt ten slotte dat de mentoren gehoord werden door de interne beroepsinstantie, en dat zij zich inderdaad positief over verzoekster hebben uitgelaten. De voorbeelden die door de lectoren waren aangehaald om bepaalde werkpunten en tekorten te duiden, konden evenwel niet worden weerlegd.

In haar *wederantwoordnota* stipt verzoekster aan dat ze in haar extern verzoekschrift heeft aangehaald dat in de interne beroepsbeslissing enkel de werkpunten van de stagementor werden uitgelicht, niet dat enkel deze werden geciteerd. Verzoekster benadrukt dat het volledige feedbackverslag van de mentor quasi uitsluitend positieve feedback bevat. Volgens haar verduidelijkt verwerende partij in haar antwoordnota geenszins in hoeverre rekening is gehouden met de zeer positieve beoordeling van de stagementoren.

Ten slotte stelt verzoekster dat de werkpunten die de stagementor van het vijfde leerjaar gaf effectief als werkpunten moeten worden beschouwd, die evenwel geen afdoende motivering kunnen vormen voor een negatieve beoordeling. Zij verwijst hiervoor naar een brief van de directie van de stageplaats, waarin wordt bevestigd dat het hele korps zich niet kan vinden in de eindevaluatie.

Beoordeling

Ter beoordeling van het verzoek slaat de Raad acht op het intern beroepsschrift van verzoekster (zie stuk 15 van verwerende partij).

Verzoekster geeft er vooreerst een schets weer van haar persoonlijke situatie.

Zij geeft vervolgens aan het niet eens te zijn met de conclusie van het syntheseverslag, waarin is opgenomen dat zij voor het criterium ‘begeleiden van leer- en ontwikkelingsprocessen’ het niveau basis-doorgroei behaalt. Zij is het evenmin eens met het feit dat zij voor het criterium ‘inhoudelijk expertise aanwenden’ het basisniveau behaalt.

Verzoekster verwijst hierbij naar de visie van de twee stagementoren en de directeur van de school waar zij stage liep, en stelt hieromtrent het volgende:

“De stagecoaches hebben uiteraard slechts een momentopname kunnen maken, in een zeer ongewoon schooljaar omwille van corona. De klasmentoren hebben me een langere periode aan het werk gezien, zij vinden dat hun feedback niet of onvoldoende meegenomen werd in het verslag.”.

Bij haar intern beroepsschrift voegt verzoekster nieuwe informatie, met name brieven van de directeur van de school waar ze stage liep.

De Raad slaat ook acht op de beslissing van de interne beroepsinstantie die verzoekster aanvecht bij de Raad (zie stuk 16 van verwerende partij).

Hij leest daarin hoe de beoordeling tot stand komt en hoe de rollen van de mentoren en de stagecoaches zich hierbij tot elkaar verhouden.

De interne beroepsinstantie vertrekt hierbij van volgende lezing van het intern beroepsschrift:

“De Studente stelt dat de stagementoren en directie van de stageschool zouden bevestigen dat ze wel degelijk over de nodige inhoudelijke expertise zou beschikken en de leerlingen goed zou begeleiden, terwijl de stagecoaches slechts een momentopname zouden hebben kunnen maken in een omwille van corona zeer ongewoon schooljaar”.

Voorerst stipt de interne beroepsinstantie terecht aan dat het tot de onderwijsvrijheid van de hogeschool behoort om te bepalen wie de prestaties van een student voor een opleidingsonderdeel evalueert.

De interne beroepsinstantie merkt hierbij op dat de ECTS-fiche uitdrukkelijk bepaalt uit welke diverse elementen het bereikte niveau wordt afgeleid.

Voor de goede orde citeert de Raad de toelichting in de ECTS-fiche bij de evaluatieactiviteiten:

“Het bereikte niveau wordt afgeleid uit:

- De lesbijwoningsverslagen van de twee stagecoaches van de stage van het derde leerjaar
- het feedbackverslag van de mentor van de stage van het derde leerjaar
- de voorbereiding van het coachingsgesprek door de student a.d.h.v. een reflectie over focuspunten van de stage
- het/de lesbijwoningsverslag(en) van één of twee stagecoaches van de stage van het vijfde of zesde leerjaar
- de neerslag van het triadisch gesprek van het vijfde of zesde leerjaar, dat voorbereid wordt door de mentor via een holistische blik op de stage en door de student a.d.h.v. een reflectie over persoonlijke leerdoelen. Dit gesprek wordt aangestuurd door één van de twee stagecoaches.”

Het citaat in de interne beroepsbeslissing brengt voornoemde elementen in herinnering.

Tevens verduidelijkt de interne beroepsinstantie dat de beoordeling gebeurt door de stagecoaches, die een syntheseverslag opstellen. Hierbij wordt de stage in zijn totaliteit bekeken en wordt tevens gekeken naar de vorderingen die de student heeft doorgemaakt. Op basis daarvan wordt een weloverwogen voorstel tot eindcijfer geformuleerd door de stagecoördinator. Vervolgens wordt in een remediërende vergadering met alle stagecoaches uit de derde opleidingsfase het eindcijfer bepaald.

Hoewel de beoordelingsbevoegdheid bij de instelling voor hoger onderwijs ligt en niet bij de mentoren van de school waar de stage is volbracht, leidt het geen twijfel dat bij de totstandkoming van het oordeel van de ‘hogeschool’ op relevante wijze aandacht moet worden gegeven aan de elementen die de ECTS-fiche zelf aanduidt als zijnde elementen waaruit het

door de student bereikte niveau wordt afgeleid. Deze elementen dichten ook de mentoren onmiskenbaar een rol toe.

De interne beroepsinstantie overweegt dat uit het administratief dossier blijkt dat de aangevochten beoordeling niet is gebaseerd op een momentopname, maar dat de lectoren zich een breed beeld hebben kunnen vormen van de competenties van verzoekster.

Zo wijst de interne beroepsinstantie erop dat de input van de mentoren niet veronachtzaamd is. Dit resulteerde volgens de interne beroepsinstantie onder meer in de vaststelling dat verzoekster op het einde van de stage vijfde leerjaar een positieve evolutie en daardoor ook het bereiken van het vereiste doorgroeiniveau had aangetoond voor functioneel geheel 2 ‘de leraar als opvoeder’ en functioneel geheel 4 ‘de leraar als organisator’, waar zij tijdens de stage derde leerjaar nog op basisniveau had gepresteerd.

Tevens werd er, volgens de interne beroepsinstantie, telkens een redelijke verantwoording gegeven voor inhoudelijke discrepancies in de beoordeling tussen mentor en lector en dit op basis van de eigen beoordelingselementen waarover de lectoren beschikten, met name de stagebezoeken.

Tegen de achtergrond van deze overwegingen neemt de Raad vooreerst kennis van het syntheseverslag. Het is, zoals hierboven toegelicht, immers *de hefboom tot de eindevaluatie door de remediërende vergadering met alle stagecoaches*.

De Raad, die erin verdwaalt tussen termen als “formatieve feedback” en “summatieve evaluatie”, aangezien het onduidelijk is in hoeverre enkel de summatieve evaluatie dan wel ook de formatieve feedback – en zo ja, in welke mate – aan de grondslag ligt van de scoretoekenning, leest bijvoorbeeld in de formatieve feedback na semester 2 het volgende:

“Begeleiden van leer- en ontwikkelingsprocessen:

- Breng inhouden meer inductief aan
- Speel meer in op de inbreng van de kinderen (en actualiteit)
- Hanteer meer gepaste groeperingsvormen op basis van niveau (differentiatie)
- Zorg voor een vlot lestempo.
- Bouw zoveel mogelijk een gestructureerd bordschema op.

Inhoudelijke expertise:

- Verdiep, verbreed en actualiseer jouw inhoudelijke en didactische expertise
- Zoek naar zoveel mogelijk horizontale en verticale verbanden”

In de “summatieve evaluatie na semester 1 en 2”, die er – naar de Raad ten overvloede overweegt – wellicht op gericht is de beslissing te treffen of de student in voldoende mate de beoogde eindcompetenties heeft bereikt, leest de Raad het volgende:

“We konden tijdens dit stagejaar heel wat vooruitgang vaststellen. Voor de meeste attitudes en de functionele gehelen was deze groei dan ook voldoende om het beoogde doorgroeiniveau te bereiken.

Zowel tijdens jouw stage van semester 1 en semester 2 kwamen dezelfde leerpunten terug (inhoudelijke en didactische expertise) waardoor je voor de functionele gehelen ‘begeleiden van leer- en ontwikkelingsprocessen en inhoudelijke expertise aanwenden’ het beoogde doorgroeiniveau niet bereikt hebt. Deze functionele gehelen zijn essentieel om te kunnen doorgroeien naar het gevorderd niveau. We geloven dat er nog voldoende groeimarge is om de nodige stappen hiervoor te zetten.”

De Raad leest in de ECTS-fiche dat het syntheseverslag bij uitstek de basis vormt voor de quatering van de student. Meer in het bijzonder leest de Raad:

“We bekijken hierbij de stage in zijn totaliteit en kijken naar de vorderingen die de student heeft doorgemaakt gedurende het hele stageverloop van de stage van het derde leerjaar en de stage van het vijfde of zesde leerjaar. De student ontvangt na publicatie van het rapport een syntheseverslag van het OPO Stage 2, dat is opgesteld door de leergroepbegeleider en stagelector.

Op basis hiervan wordt een weloverwogen voorstel tot eindcijfer voor het OPO Stage 2 geformuleerd door de stagecoördinator. Daarna volgt een remediërende vergadering met het ganse lectorenkorps en wordt het eindcijfer voor het OPO Stage 2 bepaald.”.

De Raad, die volkomen ten overvloede aangeeft zelf te dreigen verdwalen in de veelheid van genoemde actoren in het stageproces en documenten die de stage betreffen, stelt vast dat het syntheseverslag uitgaat van twee stagecoaches, waarvan de Raad aangeeft niet met zekerheid te kunnen stellen of zij de in de ECTS-fiche bedoelde leergroepbegeleider en stagelector zijn die het syntheseverslag dienen te redigeren.

Wat er ook van zij, de Raad leest in het syntheseverslag, waarvan het belang bij de totstandkoming van de score hierboven is aangegeven, niet de minste verwijzing naar de input van de stagementoren, nog daargelaten enige toelichting over de verhouding van de visie van de stagecoaches, waarvan verzoekster de door de pandemieomstandigheden beperkte totstandkomingsbasis aanvoert, op de stageprestaties tot de inschatting van de mentoren. De Raad kan hier vooral niet omheen aangezien de mentor weliswaar niet verantwoordelijk is voor de eindbeoordeling en de eindbeoordelaar over meerdere informatiebronnen, waaronder eigen waarneming, beschikt en deze kan integreren in een breder kader, maar niettemin een belangrijke partner is in het stageproces, wiens visie op het presteren van de stagiair minstens relevant is.

Mocht dit niet zo zijn, dan is het voor de Raad immers moeilijk te begrijpen waarom in de ECTS-fiche, om slechts een voorbeeld te vermelden, is bepaald dat een feedbackverslag van de mentor van de stage van het derde leerjaar één van de elementen is waaruit het bereikte niveau kan worden afgeleid. Ook merkt de Raad op dat de ECTS-fiche een rol – waarvan de Raad ten overvloede vaststelt dat het dossier hieromtrent niet alle mist voor hem optrekt – toebedeelt aan de mentor van de stage in het vijfde of het zesde leerjaar, in de voorbereiding van het ‘triadisch’ gesprek dat op zijn beurt het syntheseverslag beïnvloedt.

Ten overvloede merkt de Raad hieromtrent op niet goed in te zien hoe het ‘feedbackverslag’ van de mentor van de stage van het derde leerjaar zich wat de finaliteit en inhoudelijke benadering betreft, verhoudt tot de voorbereiding op het triadisch gesprek met de mentor (van het vijfde of zesde leerjaar) via een holistische blik op de stage. Zo tast de Raad, hetgeen hij weliswaar ten overvloede opmerkt, helaas in het duister betreffende de verschillen tussen de input van de leraren van het derde en het vijfde of zesde leerjaar in de beoordeling van de stagiair en de draagwijdte van deze verschillen. Hetzelfde geldt wat de overwegingen betreft die verband houden met het beoordelingsproces en de rollen van diverse actoren en de wijze waarop zij criteria toetsen, die aan de finale beoordeling van de stagiair ten grondslag liggen. Ten overvloede merkt de Raad op in het syntheseverslag alvast geen verhelderende indicatie aan te treffen betreffende deze, al dan niet in meerdere of mindere mate onderscheiden rollen van de leraren-mentoren in het evaluatieproces, hetgeen de Raad betreurt omdat het niet bijdraagt tot de transparantie die de evaluatie en de factoren die ertoe leidden ten goede zou komen.

De Raad herhaalt dat de evaluator in de schoot van verwerende partij weliswaar over meerdere bronnen beschikt om zich een beeld te vormen van de door de stagiair bereikte eindcompetenties, waaronder zijn eigen waarneming tijdens een lesbijeenkomst / lesbijeenkomsten, doch dat zulks niet betekent dat de evaluatie door de stagementoren, die de student langere tijd aan het werk hebben gezien, en over een leidraad/soort van beoordelingsformulier beschikken, hetgeen hen kan helpen bij de formulering van de feedback, veronachtzaamd kan worden. De Raad vindt dit des te meer nu uit het voorliggende dossier blijkt dat de stagecoach tijdens de stage in het derde leerjaar, onder meer omwille van de gevolgen van de maatregelen in de strijd tegen het coronavirus, geen enkele les van verzoekster

fysiek heeft bijgewoond. Er zijn wel twee ‘lesbijwoningen’ via een opname gebeurd, wat niet optimaal is en ook bij verzoekster tot enige stress aanleiding kan hebben gegeven.

Door in het intern beroepsschrift erop te wijzen dat de mentoren, die haar een langere tijd aan het werk hebben gezien, hun feedback niet of onvoldoende meegenomen vinden in het verslag, daarbij verwijzende naar de volgens haar eensluidende visie van de directeur van de stageschool, geeft verzoekster naar het oordeel van de Raad aan dat het op basis van de evaluatie, waarvoor het syntheseverslag het scharnier vormt, voor haar niet voldoende duidelijk is waarom zij in het kader van de holistische beoordeling door de bevoegde beoordelaar als ‘onvoldoende’ is geëvalueerd op de twee reeds vermelde criteria die begeleiding van leer- en ontwikkelingsprocessen en aanwending van inhoudelijke expertise betreffen.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsprocedure zo is georganiseerd dat de interne beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt. Dit betekent dat de interne beroepsinstantie de beoordeling overdoet en het dossier aan een nieuw onderzoek onderwerpt. Daarbij kan zij haar beslissing steunen op bijkomende motieven of de motieven die aan de initiële beslissing ten grondslag liggen, aanvullen of vervangen. In het kader van dit onderzoek is de interne beroepsinstantie niet verplicht om op alle grieven en opmerkingen afzonderlijk te reageren. Het volstaat dat de beroepsinstantie afdoende duidelijk maakt waarom zij tot een bepaald oordeel is gekomen, maar er is wel vereist dat de interne beroepsinstantie laat blijken met het beroepsschrift zorgvuldig rekening te hebben gehouden. De student moet een antwoord krijgen op bezwaren die voor hem blijkens zijn beroepsschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze wel in aanmerking zijn genomen, een voor hem gunstiger beslissing konden opleveren.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie slechts zeer beperkt ingaat op het argument van verzoekster dat zij in haar intern beroepsschrift aanvoert en waarbij zij stelt dat er geen of onvoldoende rekening zou zijn gehouden met de feedback van de stagementoren. Ze mag dan wel overwegen dat het feit dat verzoekster voor de criteria ‘de leraar als opvoeder’ en de ‘leraar als organisator’ voldoende scoorde, hetgeen niet zo was na de stage in het derde leerjaar, illustreert dat de input van de stagementoren niet is veronachtzaamd, zonder dit verder toe te lichten, doch dit impliceert niet dat voldoende aandacht is besteed bij de beoordeling aan de mentorenbeoordeling bij de evaluatie van de criteria waarop verzoekster onvoldoende scoorde.

De interne beroepsinstantie, die het argument van verzoekster mogelijk op een andere manier heeft begrepen dan verzoekster het heeft bedoeld, geeft aan dat telkens een redelijke verantwoording is gegeven voor inhoudelijke discrepancies in de beoordeling tussen mentor en lector, doch de Raad kan niet anders dan vaststellen dat in het syntheseverslag de ‘eigen beoordelingselementen waarover de lectoren beschikten (stagebezoeken)’, waarnaar de interne beroepsinstantie verwijst, niet zijn afgewogen tegen de beoordeling door de mentoren. Aldus is het voor verzoekster ook niet duidelijk hoe deze afweging vorm heeft gekregen en wat hierbij inhoudelijk bepalend is geweest. De interne beroepsinstantie brengt hieromtrent geen verduidelijking.

De interne beroepsinstantie wijst er wel op dat op het einde van de stage belangrijke werkpunten naar voor bleven komen wat functioneel geheel 1 ‘De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen’ en functioneel geheel 3 ‘De leraar als inhoudelijk expert’ betreft. Deze werkpunten werden volgens de interne beroepsinstantie reeds duidelijk geformuleerd tijdens en na afloop van de stage in het derde leerjaar en zijn volgens haar gestoffeerd met voorbeelden in de lesbijwoningsverslagen van het vijfde leerjaar. Dezelfde werkpunten zouden ook tot uiting zijn gebracht in de feedback die de mentor van het vijfde leerjaar na afloop van de stage en ter voorbereiding van het ‘triadisch gesprek’ gaf. De Raad leest evenwel het volgende in de feedback van de mentor betreffende het begeleiden van leer- en ontwikkelingsprocessen:

“Je stond steeds klaar om de leerlingen te helpen. Wanneer ze met iets niet verder konden, was je er voor hen. Je werkte extra oefenblaadjes uit per niveaugroep (rekenen), zodat ze zelf verder aan de slag konden. Je laat leerlingen samenwerken “gekozen door het lot”, maar probeer ze ook eens samen te brengen per niveau, per groep goed/zwak, per … (= zelf groepen maken).”.

De Raad herkent in deze feedback een suggestie over het samenstellen van groepen, naast een positieve aanzet voor het werken met groepen. Deze suggestie loopt parallel met het werk punt geformuleerd door de lector. Dit belet evenwel niet dat op basis hiervan, naar het oordeel van de Raad eerder positief geformuleerde feedback met een suggestie tot verbetering voor de toekomst, zonder meer concluderen dat dezelfde werkpunten aan bod komen een selectieve lezing van het dossier inhoudt. De Raad overweegt hierbij ook dat wat het kader ‘Triadisch gesprek tussen student, mentor van de stage vijfde/zesde leerjaar en stagecoach’ betreft in het document geenszins wordt geduid welk evaluatieaspect van welke actor afkomstig is. Dit is nochtans belangrijk om de dynamiek en uitkomst van een driehoeksgesprek te begrijpen.

De interne beroepsinstantie geeft ook aan dat het feedbackverslag van de leraar van het derde leerjaar integraal in de beslissing van de interne beroepsinstantie is geciteerd. De Raad stelt vast dat dit verslag inderdaad volledig, dus met inbegrip van de positieve elementen, wordt weergegeven daar waar de interne beroepsinstantie het stagetraject van verzoekster schets. De Raad kan hieruit evenwel niet afleiden in hoeverre deze positieve elementen zijn afgewogen in de holistische eindbeoordeling, die naar het oordeel van de Raad niet enkel verband kan houden met de stage in het vijfde leerjaar. Dat deze laatste stage de basis vormt voor het ‘triadisch gesprek’ belet niet dat volgens de ECTS-fiche ook de feedback van de mentor van het derde leerjaar een in de eindbeoordeling mee te nemen element is.

De Raad leest dat deze feedback van de mentor positief tot heel positief is, doch sluit de ogen niet voor het feit dat in deze stage een aantal werkpunten zijn aangehaald. Dit belet niet dat de Raad het verslag en inzonderheid ook de positieve punten eruit niet uitdrukkelijk meegenomen en afgewogen ziet in de globale beoordeling – en met name het syntheseverslag – nog daargelaten dat in de globale beoordeling deze afweging zou zijn betrokken en aldus zou zijn verduidelijkt hoe de diverse beoordelingen, los van de vraag of zij summatief dan wel eerder formatief zijn (een onderscheid dat in de ECTS-fiche bij de oplijsting van de in de beoordeling mee te nemen elementen niet wordt gehanteerd om iets te zeggen over de wijze waarop de diverse verslagen moeten worden betrokken bij de eindbeoordeling), tot een globale holistische evaluatie hebben geleid en de stagiair hierover duidelijkheid werd verschafft.

Daarnaast ziet de Raad in de beslissing van de interne beroepsinstantie, die de beoordeling van de merites van de student overdoet, geen spoor van enige afweging van de beoordelingen van de twee stagementoren, hoewel verzoekster in haar intern beroepsschrift heeft aangevoerd dat hiermee geen/onvoldoende rekening werd gehouden. Naar het oordeel van de Raad betreft dit bovendien een wezenlijk element in de beoordeling en is het niet ondenkbaar dat de interne beroepsinstantie, indien zij dit in haar onderzoek had betrokken, tot een andere conclusie zou zijn gekomen. De interne beroepsinstantie heeft daarnaast ook de stukken die verzoekster in de interne beroepsprocedure heeft bijgebracht en die uitgaan van de school waar verzoekster stage liep naast zich neergelegd. Deze documenten zijn weliswaar niet begrepen in de lijst van elementen waarmee volgens de ECTS-fiche bij de beoordeling rekening wordt gehouden, doch dit belet niet dat zij worden bijgebracht ter versterking van verzoeksters kritiek op de stagebeoordeling en aldus relevant zijn in het kader van het intern beroep, waardoor de Raad het frappant vindt dat zij volledig onvermeld zijn gebleven.

Alles bij elkaar genomen doet de Raad – die ten overvloede en volkomen in de marge de uitvoerigheid waarmee de partijen hun standpunten verduidelijken opmerkt – geen uitspraak over het al dan niet in hoofde van de stagiair ontbreken van de minimaal te bereiken competenties in het kader van het betwiste opleidingsonderdeel, maar stelt hij wel vast dat tegen de achtergrond van de diverse, van de mentoren uitgaande, feedback en appreciaties de beoordeling door de instelling, rekening houdend met de ECTS-fiche, onvoldoende gestoffeerd is.

Het middel is gegrond.

De overige middelen/middelonderdelen moeten niet verder worden onderzocht, aangezien zij niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 17 juli 2022.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt uiterlijk op 4 november 2022 een nieuwe beslissing, rekening houdende met bovenvermelde overwegingen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 8.032 van 25 oktober 2022 in de zaak 2022/0275

In zake: Katrijn VAN LERSBERGHE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joost Van Damme
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ODISSEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stefanie De Proost
kantoor houdend te 1000 Brussel
Antoine Dansaertstraat 92
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 17 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk maar werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 7 september 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Céline Peire, die *loco* advocaat Joost Van Damme verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Stefanie De Proost, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de gezinswetenschappen’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Projectwerk II’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 30 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 17 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 17 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 23 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid - afstand

Standpunt van partijen

Naar aanleiding van beschikking 2022/014 waarbij de debatten werden heropend om de partijen toe te laten standpunt in te nemen over het actueel belang van verzoekster – waarna de debatten terug werden gesloten – laat verzoekster per e-mail van 18 oktober 2022 weten dat zij ondertussen een creditbewijs voor het betrokken opleidingsonderdeel heeft gekregen en in die omstandigheden niet langer aandringt op de voortzetting van de procedure.

Met een e-mail van dezelfde datum repliceert verwerende partij dat verzoekster inderdaad een credit behaalde voor het opleidingsonderdeel ‘Projectwerk II’ waarvan het resultaat bekend werd gemaakt op 7 september 2022. Verzoekster heeft tegen deze beslissing geen beroep aangetekend.

Verwerende partij neemt er akte van dat verzoekster niet langer aandringt op de verderzetting van de procedure wat moet worden begrepen als een afstand van het extern beroep bij de Raad.

Beoordeling

Per e-mail van 18 oktober 2022 naar aanleiding van de heropening van de debatten bij beschikking 2022/014, laat verzoekster weten dat zij een creditbewijs voor het betrokken opleidingsonderdeel heeft gekregen en in die omstandigheden niet langer aandringt op de voortzetting van de procedure.

De Raad begrijpt dit als een afstand van beroep. Hij ziet geen redenen om deze afstand niet toe te kennen.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 25 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30

november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 8.014 van 11 oktober 2022 in de zaak 2022/0287

In zake: Joachim MOERMAN
                      bijgestaan en vertegenwoordigd door
                      advocaat Joost Van Damme
                      kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTEVELDEHOGESCHOOL
                      bijgestaan en vertegenwoordigd door
                      advocaat Sabien Lust
                      kantoor houdend te 8310 Brugge
                      Akkerstraat 17
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 1 augustus 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 13 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 7 september 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Céline Peire, die *loco* advocaat Joost Van Damme verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk: afstudeerstage’ komt verzoekende partij een examencijfer van 8/20. De proclamatie vindt plaats op 29 juni 2022.

Verzoekende partij stelde op datum van 6 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 13 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie komt, na de standpunten van de student en de opleiding te hebben aangehaald, tot de volgende beoordeling:

“De interne beroepscommissie bekijkt het dossier op grond van de bestaande stukken en de gevoerde argumentatie.

Eerste middel: met betrekking tot de vraag tot inzage

Verzoeker stelt niet te begrijpen hoe tot de quotering werd gekomen en vraagt daarom inzage in het dossier. Verwerende partij toont aan dat het digitale stagedossier online via DINAR ter beschikking werd gesteld sinds woensdag 29 juni om 15u. Vervolgens legt verwerende partij nauwkeurig uit hoe de beoordeling tot stand komt. Voorzover als nodig maakt de interne beroepscommissie zich deze redenering eigen.

De interne beroepscommissie hoeft niet in te gaan op de vraag om stukken te overhandigen waar verzoeker reeds over beschikt. Behalve het gegeven dat dit vertragend werkt heeft dit geen enkele zin. Het hele stagedossier, met inbegrip van de beoordelingscriteria en de beoordeling zelf, is in het bezit van verzoekende partij.

Subonderdeel bij het eerste middel: Wat de vraag van verzoekende partij naar verhoudingen en percentielen betreft

De interne beroepscommissie is het eens met verwerende partij dat het bij de beoordeling niet om verhoudingen, noch om percentielen gaat die tegenover elkaar moeten afgewogen worden. Om te kunnen slagen voor het opleidingsonderdeel Praktijk moeten alle competenties bereikt zijn (zie punt 6.2. Algemene praktijkgids, welke overigens een vertaling van het decreet lerarenopleiding is).

De vraag tot inzage noch het argument rond percentielen en verhoudingen kunnen worden gevuld.

Op de vraag tot inzage van het beraadslagingsverslag kan worden ingegaan. Zoals verzoeker zal merken is dit niet meer dan een bekraftiging van het reeds toegekende punt. Dit is ook de taak van de examencommissie (zie artikel 72 van het Studiecontract 2021 2022). Enkel wanneer zou afgewezen worden van het toegekende punt is een motivering relevant.

Het middel kan niet worden gevuld.

Tweede middel: miskenning van de in de studiegids/studiefiche (ECTS) voorgeschreven evaluatievormen en miskenning van het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel

Verzoeker stelt inleidend bij dit middel geslaagd te zijn voor eerdere praktijkonderdelen en dat hij nu ‘plots’ niet geslaagd is.

Wat de algehele conclusie van verzoeker betreft

Het eerder geslaagd zijn op gelijkaardige of onderliggende opleidingsonderdelen impliceert niet dat men niet meer hoeft te slagen voor de latere opleidingsonderdelen. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat elk opleidingsonderdeel op zijn eigen merites moet worden beoordeeld (zie o.m. RvStb 21 oktober 2008, nr. 2008/57).

Het argument kan niet worden gevuld.

Verder stelt verzoeker dat de beslissing niet redelijk is en verwijst via kolommen naar interne tegenspraken die er zouden geweest zijn. Deze argumentatie komt neer op een welles/nietes spel welke niet deugdelijk opgebouwd is.

De beoordeling zelf is nergens tegenstrijdig. De stage mangelde zo fel, dat er zelfs een gesprek plaatsvond waarbij aan de orde was of de stage al dan niet voortijdig diende te worden gestaakt. Verzoekende partij stelt dat deze vraag enkel kwam van de beoordelaar en niet van hemzelf. Het mag duidelijk zijn dat er lopende de stage heel wat vragen waren over het goed verloop ervan.

Wat de algemene conclusie betreft, leest de interne beroepscommissie nuanceverschillen die zoals hierboven gesteld eerder te maken [hebben] met de andere finaliteit van het begeleidingsdocument. De commissie leest nergens contradicties.

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat de kolom beroepsattitudes betreft: we merken dat er heel wat opmerkingen gemaakt worden rond attitudes, en heel wat beroepsattitudes werden niet behaald (zie bijlage 3 eindbeoordeling), maar vanuit het verweerschrift dienen we op te maken dat het tekort zich niet hier situeert. Er wordt wat dit punt betreft, geen verweer ingediend. Hoewel de eindbeoordeling voor ons niet duidelijk is, zal de interne beroepscommissie dit niet tegenspreken nu dit in het voordeel van de student wordt beslecht.

Het argument is zonder voorwerp. Verzoeker is geslaagd voor beroepsattitudes.

Wat de stagiair als begeleider van leer-en ontwikkelingsprocessen betreft: verzoekende partij beperkt zich opnieuw tot een welles/ nietes scenario. De opleiding van [haar] kant motiveerde uitvoerig als volgt:

“a) De stagiair als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen

Van bij de tussentijdse feedback in bijlage 4 (zelfreflectie en feedback in het midden van de stage) werd de student er door de stagebegeleider op gewezen dat veel lessen degelijke en grondige voorbereiding missen. Dit wordt opnieuw bevestigd op het einde van het opleidingsonderdeel praktijk 3 afstudeerstage in de beoordeling van de didactische stage door de stagebegeleider (bijlage 8) en een vakmentor fysica (bijlage 5: leerinhouden structureren en vertalen in leeractiviteiten, aangepaste werkvormen en groeperingsvormen bepalen). Ook de andere vakmentoren geven aan dat de voorbereidingen onvoldoende zijn aangezien ze “-” of “- -” scoren bij de competentie 1: de stagiair als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen: voorbereiding (bijlagen 6 en 7). In de eindbeoordeling (bijlage 3) wordt dan ook aangegeven dat voorbereidingen onvoldoende en te weinig doordacht uitgewerkt zijn. Op die manier slaagt de student er niet voldoende in om leerinhouden op voorhand te structureren en te vertalen in leeractiviteiten. Ook kiest hij op voorhand te weinig doordacht bepaalde werk- en groeperingsvormen.

Naast het voorbereiden voorafgaand aan lessen scoort de student ook niet voldoende voor de realisatie van de lessen. Hij realiseert onvoldoende een krachtige leeromgeving. Deze feedback werd al tussentijds gegeven door de stagebegeleider (bijlage 4: zelfreflectie en feedback in het midden van de stage – “denk na welke inhoud je op welke manier naar voor brengt – welke media je gaat gebruiken”). Dit wordt in alle beoordelingsstukken bevestigd door verschillende vakmentoren. De vakmentor van fysica (bijlage 5) geeft aan dat de competentie om een krachtige leeromgeving te realiseren niet bereikt is. De vakmentoren van katholieke godsdienst (bijlage 7) bevestigen dit concreet door aan te geven dat de student te weinig stil staat bij het leerproces van de leerlingen. Uiteindelijk wordt in de beoordeling van de didactische stage en de eindbeoordeling dan ook de beoordeling onvoldoende gegeven voor het

realiseren van een krachtige leeromgeving wat een aanzienlijke impact heeft op het niet behalen van competentie 1: De stagiair als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen.

Tenslotte differentieerde de student onvoldoende. In de tussentijdse feedback (bijlage 4: zelfreflectie en feedback in het midden van de stage) wordt nog niet gesproken over differentiatie omdat men eerst de doelgroep moet leren kennen om dit te kunnen realiseren. Op het einde van praktijk 3 afstudeerstage geeft de vakmentor van fysica (bijlage 5) aan dat er te weinig aandacht is voor de heterogeniteit van de groep en dat proces en product meer moeten worden geëvalueerd met oog op bijsturing, remediëring en differentiatie. Dit wordt bevestigd door de vakmentoren van godsdienst (bijlage 6) die aangeven dat differentiërende werkvormen zeker nog verder aan te leren zijn. Van hieruit wordt dan ook overgegaan tot een negatieve beoordeling van het differentiëren in de beoordeling van de didactische stage (bijlage 8) en de eindbeoordeling (bijlage 3)”.

De interne beroepscommissie ziet hier wel een uitvoerige motivering bij verwerende partij waarbij er wordt verwezen naar verschillende onderliggende stukken.

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat de stagiair als opvoeder betreft:

Verzoeker voelt zich op het verkeerde been gezet; in zijn verzoek stelt hij dat het begrip klasmanagement nergens voorkomt in de studiegids, noch in de competentiegerichte standaard voor de Praktijk (bijlage 2). Tenslotte stelt hij door een bepaalde interpretatie van het begrip gedwongen te zijn geweest.

In die zin beschouwt hij het eendoordeel voor dit subonderdeel ongeldig.

Verwerende partij stelt daartegenover verzoeker van bij de tussentijdse feedback erop te hebben gewezen dat er aanzienlijke leerpunten op dit vlak waren. De student bevestigt dit. Verzoeker heeft het moeilijk waar het gaat om het consequent toepassen van regels. Verweerde stelt: “*Dit wordt opnieuw bevestigd op het einde van het proces in de beoordeling van de didactische stage door de stagebegeleider (bijlage 8), de vakmentor van fysica (bijlage 6) en de vakmentoren van katholieke godsdienst (bijlage 7). De vakmentoren katholieke godsdienst halen aan dat de student niet voldoende kordaat handelt, wat een onderdeel is van klasmanagement. Volgens hen was er ook geen groei op te merken op vlak van klasmanagement. De vakmentor van fysica (bijlage 6) vraagt zich af of de student een volledige klas in de hand kan houden gedurende een langere periode. Dat klasmanagement niet als term is opgenomen in de competentiegerichte standaard voor praktijk (bijlage 2) doet niets ter zake. Het is een gekende term in onderwijs die hierboven ook wordt geëxpliciteerd (kordaat zijn, consequent zijn, groepen kunnen leiden) en ook doorheen de opleiding wordt geëxpliciteerd bij studenten.*

De interne beroepscommissie volgt de opleiding. Zelfs al zou de term zelf niet gekend zijn door de verzoeker, wat erg ongeloofwaardig is, dan volstaat het te verwijzen naar de bijlage 2: “Competentiegerichte standaard voor Praktijk 2021-2022” om te begrijpen wat van “de stagiair als opvoeder” verwacht wordt.

De motivering van de opleiding is gestoffeerd met verwijzing naar verschillende bijlagen die het tekort aantonen.

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat betreft: de stagiair als inhoudelijk expert, basiscompetentie 3, stellen we vast dat verwerende partij hier geen argumenten aanhaalt.

De interne beroepscommissie begrijpt dit niet. Bijgevolg maakt de interne beroepscommissie wat dit punt betreft, gebruik van haar hervormingsbevoegdheid om de student wat dit punt betreft, geslaagd te verklaren.

Het argument is zonder voorwerp. Verzoeker wordt geslaagd verklaard voor het subonderdeel de stagiair als inhoudelijk expert.

Wat betreft basiscompetentie 4, de stagiair als organisator

Het verzoek komt in feite opnieuw neer op een welles/ nietes argumentatie.

Verwerende partij stelt hiertegenover dat “van bij de tussentijdse feedback door de stagebegeleider in bijlage 4 (zelfreflectie en feedback in het midden van de stage) de student erop gewezen (werd) dat er op administratief vlak een aanzienlijk leerpunt was. “De student geeft in diezelfde bijlage ook zelf aan dat de administratie zeker beter moest. In totaliteit kreeg de student tussentijds de boodschap dat de competentie van organiseren nog niet voldoende behaald was aan de hand van een score “-”. De vakmentoren van katholieke godsdienst (bijlage 7) bevestigen de tekortkomingen op vlak van administratie (voorbereidingen die zeer laat werden doorgestuurd). Dit doet ook de vakmentor van fysica (bijlage 7) die ook aangeeft dat voorbereidingen zeer laat werden doorgegeven wat aangeeft dat de student zich hierin niet voldoende weet te organiseren. De stagebegeleider bevestigde deze bevindingen in de beoordeling van de didactische stage (bijlage 8: op correcte wijze administratieve taken uitvoeren).

Naast administratie zijn er vooral tekortkomingen op het vlak van algemene organisatie, meer bepaald timing, gestructureerd werkclimaat en tempo. De vakmentor van fysica (bijlage 5) geeft in de beoordeling op het einde van de stage aan dat de dag niet soepel en efficiënt verloopt en het werkclimaat niet gestructureerd is. Dit wordt bevestigd door de andere vakmentor van fysica (bijlage 6 – tempo van lesgeven is niet ok) en de vakmentoren van katholieke godsdienst (bijlage 7: timing en tempo te laag). Aangezien alle vakmentoren dezelfde feedback geven, en dit ook bevestigd wordt door de stagebegeleider in de beoordeling van de didactische stage (bijlage 8), kan gesteld worden dat de student coherente feedback kreeg”.

Wat dit punt betreft, is de interne beroepscommissie van oordeel dat de opleiding het tekort wel in voldoende mate situeert. Voorzover als nodig maakt de interne beroepscommissie zich deze eigen.

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat betreft: de basiscompetentie 5 de stagiair als innovator

Verzoekende partij knipt en plakt ook hier de samenvatting die wat dit punt betreft op de eindevaluatie staat, om vervolgens weer een welles/nietes-betoog op te voeren. Verwerende partij legt concreet uit dat er wel degelijk heel wat aan te merken is op dit punt, en verwijst daarbij naar verschillende documenten (bijlage 3, 4, 5, 6, 7 en 8). Verder ontkracht de opleiding dat de begeleider zich, wat dit punt betreft, enkel zou verlaten op het oordeel van de mentoren. Voorzover als nodig maakt de interne beroepscommissie zich deze motivering eigen.

Het argument kan niet worden gevuld.

Derde middel: (ondergeschikt): de opleidingsdoelstellingen werden globaal bereikt

Verzoeker verwijst hiervoor naar eerder succesvol behaalde stages.

Verwerende partij stelt hier heel beperkt tegenover dat de opleidingsdoelstellingen niet bereikt werden, aangezien praktijk 3 afstudeerstage deel uitmaakt van de afsluitende beoordeling in de opleiding. De interne beroepscommissie volgt de opleiding in die zin dat een afsluitende stage, welke voor 18 studiepunten(!) telt, niet zomaar kan vergoelijkt worden met verwijzing naar eerdere stages die wel goed liepen. Het betreft immers de afsluitende stage waarop alle competenties op een verdiepend niveau gemeten worden. Verder verwijst de interne beroepscommissie naar de vaste rechtspraak van de Raad waar staat dat elk opleidingsonderdeel op zijn eigen merites moet beoordeeld worden (zie o.m. RvStB 21 oktober 2008, nr. 2008/57).

Het argument kan niet worden gevuld.

In een tweede onderdeel wordt verwezen naar uitzonderlijke omstandigheden. Verzoeker stelt dat hij slachtoffer werd van hacking van zijn bank applicatie, dat hij Covid 19 opliep en dat de keuze van de stageplaats misschien niet zo ideaal was. Enkel wat dit laatste punt betreft stelt de opleiding dat dit geen impact had op de gegeven beoordeling en dat ze hier niet van op de hoogte waren aangezien de student hier ook nooit zelf melding van maakte.

De interne beroepscommissie betreurt deze opgesomde feiten maar ziet niet in hoe deze punten aanleiding kunnen geven tot een beter resultaat.

Het argument kan niet worden gevuld.

Het middel kan niet worden gevuld.

Algemeen besluit

De interne beroepscommissie stelt vast dat het verweer tegen de aangevoerde tekorten niet altijd overeenstemt met de punten die door verzoeker werden aangevoerd. Wanneer [we] de Algemene Praktijkgids 2021-2022 als basisdocument hanteren, zien we in punt 3 en het punt 6.2 dat de student voor dit opleidingsonderdeel maar kan slagen wanneer alle basiscompetenties en bijhorende attitudes bereikt werden.

De interne beroepscommissie[] stelt vast dat dit voor 4 onderdelen niet het geval is (zie argumentatie hierboven).

Het beroep wordt verworpen.”

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 26 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 1 augustus 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een miskenning van artikel II.277 van de Codex Hoger Onderwijs en het objectiviteits- en redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vast dat de interne beroepsinstantie gerechtigd is om alle stukken en inlichtingen op te vragen of in te winnen die zij nuttig acht voor de behandeling van het beroep. Volgens verzoeker dient de student, met het oog op de vrijwaring van tegenspraak, inzage te verkrijgen in het dossier dat met betrekking tot het beroep wordt samengesteld.

Verzoeker heeft in zijn intern beroepsschrift gevraagd om hem inzage te geven in het dossier dat door de interne beroepsinstantie n.a.v. zijn beroepsschrift zou worden samengesteld, inzonderheid de schriftelijke neerslag van de beoordeling van de evaluatiecriteria en de subevaluaties van het opleidingsonderdeel ‘Praktijk afstudeerstage’. Meer in het bijzonder wou verzoeker vernemen hoe de beoordeling van de diverse in de studiefiche voorgeschreven evaluatievormen zich percentiel ten opzichte van elkaar verhouden.

Deze evaluatie was verzoeker niet bekend en werd evenmin bijgebracht. Hij kent bijgevolg niet de evaluatiekritiek die dragend is geweest voor de beslissing om hem een score van 8/20 toe te kennen. Het is hem ook onduidelijk hoe de evaluator en de examencommissie, en bij uitbreiding de interne beroepsinstantie, in redelijkheid en in het licht van de door verzoeker doorgemaakte studievoortgang de stage niet met een voldoende zouden hebben kunnen quoteren.

Waar de interne beroepsinstantie stelt dat zij niet hoeft in te gaan op de vraag tot overlegging tot stukken aangezien het volledige stagedossier reeds in verzoekers bezit was, ontket verzoeker dat hij hierover beschikte op het moment van het instellen van het intern beroep. Hij heeft pas tijdens een bemiddelingsgesprek met de stagebegeleider op 7 juli 2022, dus na het instellen van het intern beroep, bijkomende documenten ontvangen, met name: het document Praktijk 3 Afstudeerstage – didactische stage: beoordeling stagebegeleider en het document Praktijk 3 Afstudeerstage – doelgroepenstage: beoordeling stagebegeleider.

Verzoeker stelt vast dat de doelgroepenstage kennelijk gunstig werd beoordeeld. In het document Praktijk 3 Afstudeerstage – didactische stage: beoordeling stagebegeleider leest hij geen enkele inhoudelijke evaluatiekritiek. Volgens hem werd dit document ook pas opgesteld nadat hij intern beroep had ingesteld. Dit document verantwoordt niet, conform de studiefiche, de quatering die hem werd toegekend.

Verzoeker stipt hierbij nog aan dat de opleiding bij haar standpunt bleef tijdens het bemiddelingsgesprek. Hij kreeg daarnaast niet de kans om opmerkingen te formuleren ten aanzien van de interne beroepsinstantie op deze bijkomend meegedeelde stukken.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij vooreerst naar artikel II.271 van de Codex Hoger Onderwijs. Volgens haar volgt hieruit dat de regels rond passieve openbaarheid van bestuur in beginsel van toepassing zijn op hogeronderwijsinstellingen in relatie met studenten. Waar verzoeker stelt dat zijn inzagerecht is miskend aangezien hij het dossier dat met betrekking tot zijn intern beroep werd samengesteld niet zou hebben gekregen, wijst verwerende partij erop dat de wetgeving rond openbaarheid van bestuur een eigen beroepsregeling bevat die kan worden aangewend als een rechtszoekende van oordeel is dat een vraag om inzage niet correct is afgehandeld of inzage ontrecht is geweigerd. Verzoeker heeft deze procedure niet aangewend zodat hij, volgens verwerende partij, slecht geplaatst is om zich nu te beroepen op een miskenning van de regels rond openbaarheid van bestuur.

Volgens verwerende partij mist het middel bovendien feitelijke grondslag. Ze stelt dat verzoeker niet ernstig kan beweren niet in het bezit te zijn geweest van de stukken van het dossier. De interne beroepsinstantie moet het stagedossier van verzoeker immers opnieuw beoordelen, dus het is dat dossier dat voorligt. Volgens verwerende partij had verzoeker wel degelijk toegang tot zijn volledige stagedossier en ontkent hij dit niet.

Verwerende partij verduidelijkt dat tijdens het bemiddelingsgesprek op 7 juli 2022 werd opgemerkt dat twee documenten per vergissing niet werden opgeladen in het stagedossier, met name de beoordeling van de didactische stage door de stagebegeleider en de beoordeling van de doelgroepenstage door de stagebegeleider. Zoals verzoeker zelf aangeeft, werden die documenten hem overhandigd tijdens het bemiddelingsgesprek. Verzoeker heeft aldus volledige inzage gekregen van het dossier.

Het “verweerschrift” dat de betrokken opleidingsverantwoordelijke heeft opgesteld ten behoeve van de interne beroepsinstantie is het enige document dat niet aan verzoeker ter inzage werd gegeven. Daarvan heeft de Raad reeds eerder geoordeeld dat het niet ter inzage moet worden gegeven. Verwerende partij acht verzoekers inzagerecht bijgevolg geenszins geschonden.

Waar verzoeker stelt dat hij via de inzage wenste te weten hoe de beoordeling van de diverse in de studiefiche voorgeschreven evaluatievormen zich percentiel ten opzichte van elkaar verhouden, stelt verwerende partij dat dergelijk document niet bestaat. Het kon dan ook niet worden bijgebracht. Het hoeft overigens niet te bestaan. Ten overvloede merkt verwerende partij hieromtrent op dat er niet eens verschillende evaluatievormen bestaan. De ECTS-fiche vermeldt namelijk slechts één evaluatieform, met name ‘permanente evaluatie’. Er zijn dus geen verschillende evaluatievormen die zich percentiel ten opzichte van elkaar kunnen verhouden.

Voor zover verzoeker bedoelt dat uit geen van de bijgebrachte stukken kon worden afgeleid hoe de stage zou worden beoordeeld, verwijst verwerende partij naar de toelichting in de algemene praktijkgids. Deze maakt overigens deel uit van het stagedossier en had verzoeker ook in zijn bezit. Zij wijst ook op het feedback-/bemiddelingsgesprek van 7 juli 2022, waar een en ander werd toegelicht. Volgens verwerende partij kan verzoeker aldus niet ernstig beweren niet op de hoogte geweest te zijn van de wijze waarop de stage zou worden beoordeeld en niet de stukken te hebben ontvangen die daaromtrent bestaan.

Wat de tijdens het bemiddelingsgesprek aan verzoeker meegedeelde documenten betreft, wijst verwerende partij er nog op dat uit de inhoud ervan blijkt dat deze niet pas na het indienen van het intern beroep zijn opgesteld, zoals verzoeker voorhoudt. Zo is het ene document gedateerd op 6 juni 2022, en het andere op 10 juni 2022. Volgens verwerende partij mag er dan ook vanuit worden gegaan dat ze op die data zijn opgesteld. Iets anders beweren is immers beweren dat er valsheid in geschrifte is gepleegd door verwerende partij. De Raad is evenwel niet bevoegd om zich hierover uit te spreken, zodat het aan verzoeker toekomt om klacht wegens valsheid in te dienen als hij volhardt in dit argument. Volgens verwerende partij moet de Raad de verdere afhandeling van het dossier in dat geval uitstellen tot na afhandeling van die klacht.

Waar verzoeker ten slotte aanstipt dat hij niet in de gelegenheid is gesteld om ten aanzien van de interne beroepsinstantie opmerkingen te formuleren op de twee later meegedeelde stukken,

stelt verwerende partij dat dit geen miskenning inhoudt van het inzagerecht, noch van artikel II.277 van de Codex Hoger Onderwijs. Daarnaast is er ook geen sprake van een miskenning van zijn hoorrecht, aangezien verzoeker na kennisname van de stukken immers nog een aanvullende nota kon indienen bij de interne beroepsinstantie, die daarmee ook rekening zou hebben moeten houden. Dat verzoeker dat niet heeft gedaan, is enkel aan zichzelf te wijten.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat de twee documenten die “per vergissing” niet werden geüpload en hem tijdens het bemiddelingsgesprek werden meegeleerd primordiaal zijn om de ‘evaluatie’ te verantwoorden. Hij ontkennt ook dat er tijdens dit gesprek toelichting werd gegeven over de beoordeling van de stage. Verzoeker merkt op dat er geen verslag werd opgemaakt van dit bemiddelingsgesprek en dat het document Praktijk 3 Afstudeerstage – didactische stage niet door de stagebegeleider werd ondertekend.

Daarnaast merkt verzoeker op dat, hoewel hij in het kader van het opleidingsonderdeel twee stages heeft doorlopen, met name de didactische stage en de doelgroepenstage, en beide stages meetellen voor de eindbeoordeling, nergens wordt omschreven welke score hij voor elk van de stages heeft behaald en hoe deze scores zich tot elkaar verhouden.

B. Tweede middel – eerste middelonderdeel

Verzoekende partij beroept zich op een miskenning van de in de studiegids/ECTS-fiche voorgeschreven evaluatievormen en het redelijkheidsbeginsel- en objectiviteitsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker hekelt de gebrekige wijze waarop de evaluatie is gebeurd. Hij meent dat de negatieve evaluatie niet overeenstemt met de door hem daadwerkelijk verworven competenties. In dit verband benadrukt verzoeker dat hij reeds eerder succesvol stages heeft afgelegd en dat hij nu pas voor het eerst bij de afstudeerstage negatief wordt beoordeeld. Hij stelt dat zijn verworven attitudes en vaardigheden ook blijken uit de door hem bijgebrachte andersluidende evaluaties van de doorgroeistage, de evaluatie van de doelgroepenstage, zijn zelfevaluaties en de evaluatie van de leerlingen zelf.

Verzoeker vindt de evaluatie van de stage door de stagebegeleider onredelijk streng. Hij betwist de manier waarop de verschillende in de ECTS-fiche voorgeschreven evaluatievormen en

leeronderdelen zijn getoetst, hoe verzoeker daarop heeft gescoord, hoe de deelevaluaties van de leerdoelonderdelen zich verhouden en hoe verzoeker voor elk van deze leerdoelonderdelen *in concreto* werd beoordeeld. Dit is volgens hem niet op een objectieve wijze gebeurd. Verzoeker meent dat de onderwijsinstelling niet op grond van de beschikbare evaluatiedocumenten en in het licht van de door de opleiding toegekende bijzondere maatregelen in rechte kan verantwoorden dat de stage niet met een voldoende moet worden gequoteerd. Verzoeker bespreekt vervolgens in detail de eindevaluatie van de stagebegeleider voor het betrokken opleidingsonderdeel.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker het betoog dat hij voor de interne beroepsinstantie heeft gevoerd zo goed als letterlijk herhaalt. Hij bekritiseert aldus in eerste instantie de initiële examenbeslissing en niet de beslissing van de interne beroepsinstantie. Hij betrekt zijn argumenten alvast niet op de interne beroepsbeslissing.

Verwerende partij stelt in dezen vast dat de interne beroepsinstantie reeds heeft geantwoord op het argument van verzoeker dat hij reeds succesvol stages heeft afgelegd en dat zijn afstudeerstage negatief wordt beoordeeld, hoewel hij heeft aangetoond de leerdoelen en competenties te hebben verworven. Verzoeker betwist het antwoord van de interne beroepsinstantie niet. Daarbij aansluitend stipt verwerende partij aan dat het feit dat verzoeker slaagde voor andere stages niet aantoont dat de competenties die hij via de afstudeerstage moet behalen ook aan bod kwamen en beoordeeld werden tijdens die andere stages. Er is bovendien een opbouw in de verschillende stages, zoals blijkt uit de “competentiegerichte standaard voor praktijk”, en enkel de afstudeerstage is gericht op het behalen van alle basiscompetenties. Dit is niet het geval bij de andere stages, die overigens in minder complexe settings worden uitgevoerd.

Daarnaast is het niet zo omdat een student zichzelf goed vindt in een zelfevaluatie, dat de stage ook goed is. Volgens verwerende partij tonen verzoekers zelfevaluaties integendeel eerder aan dat hij zichzelf niet goed kan inschatten en niet inziet dat er nog heel wat werkpunten zijn. Ook de evaluaties door de leerlingen zijn wat ze zijn. Leerlingen kunnen een leerkracht-stagiair niet beoordelen op de competenties die hij voor een stagevak moet behalen. De vragen die aan de leerlingen werden voorgelegd peilden daar overigens niet naar.

Verwerende partij beaamt dat de doelgroepenstage, een onderdeel van de afstudeerstage, aanmerkelijk beter is verlopen dan de didactische stage. Dit bewijst echter niet dat verzoeker toch de competenties heeft behaald die hij met de afstudeerstage moet bereiken. In de doelgroepenstage komen immers niet alle te behalen competenties aan bod en de finaliteit is anders. De doelgroepenstage is namelijk een verkenning van het werkveld, waarbij de nadruk ligt op het bereiken van enkele beroepshoudingen en niet op het didactisch functioneren, terwijl verzoeker net op dit laatste punt tekortschiet.

Waar verzoeker vervolgens stelt dat de evaluatie van de stagebegeleider onredelijk streng is, wijst verwerende partij erop dat de interne beroepsinstantie de beoordeling heeft overgedaan. Haar beslissing is in de plaats gekomen van de evaluatie van de stagebegeleider. Daarnaast benadrukt verwerende partij dat de evaluatie alleszins op objectieve maatstaven was gestoeld. Zo staat in de praktijkgids en de competentiegerichte standaard voor praktijk namelijk duidelijk aangegeven welke vaardigheden en attitudes van een stagiair worden verwacht. In de beoordelingsformulieren is een gedetailleerde opsomming opgenomen van de attitudes en vaardigheden die binnen elk leerdoel worden verwacht. De prestaties van verzoeker werden aan deze attitudes en vaardigheden getoetst. Volgens verwerende partij blijkt overigens uit niets als zou de beoordeling van de stage niet objectief zijn gebeurd. Ze wijst in dit verband op het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van beoordelaars en merkt op dat verzoeker geen enkel concreet element aanbrengt waaruit een gebrek aan objectiviteit van de beoordelaars van de stage zou kunnen blijken.

Wat verder de gedetailleerde bespreking van de eindevaluatie betreft, merkt verwerende partij op dat deze argumentatie letterlijk werd overgenomen uit het intern beroepsschrift. Ze stipt in deze aan dat de toetsingsbevoegdheid van de Raad beperkt is tot een marginale toetsing, zodat de Raad niet zelf kan overgaan tot een beoordeling ten gronde van de stage. Verwerende partij wijst nogmaals op de devolutieve werking van het intern beroep, zodat niet in te zien valt hoe kritiek op de beoordeling door de stagebegeleider zou kunnen leiden tot de onwettigheid van de interne beroepsbeslissing. Volgens haar komt verzoeker in zijn kritiek overigens niet verder dan loutere beweringen, die nauwelijks of niet zijn gestaafd, of tot loutere ontkenningen van wat de stagebegeleider heeft vastgesteld. Dit volstaat niet om het hoger vermelde vermoeden van deskundigheid van de beoordelaars aan het wankelen te brengen.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat de interne beroepsinstantie in haar beslissing de voorgelegde stukken, waaruit blijkt dat hij de competenties reeds in voorgaande stages heeft verworven, niet heeft onderzocht. Bij nazicht van de ECTS-fiche en de competentiegerichte standaard voor praktijk blijkt overigens dat het gros van de competenties in voorgaande stages moet worden bereikt. Hij vindt het frappant en onwaarschijnlijk dat eerder verworven competenties plots niet langer verworven zouden zijn.

Verzoeker volgt verwerende partij verder niet waar zij voorhoudt dat tijdens de afstudeerstage sprake zou zijn van ‘complexere settings’. Dit wordt immers niet op die manier in de ECTS-fiche vooropgesteld. Bij de beoordeling van de beroepsattitudes (waarvoor verzoeker door de interne beroepsinstantie geslaagd werd verklaard) wordt hiernaar verwezen, maar niet bij de evaluatie van de basiscompetenties. Dit is evenmin op die manier opgenomen in de competentiegerichte standaard.

Ten slotte benadrukt verzoeker dat uit de beoordeling van de doelgroepenstage, een onderdeel van de afstudeerstage, blijkt dat hij een voldoende behaalde voor de basiscompetenties. Het is hem echter nog steeds niet duidelijk hoe de doelgroepenstage zich verhoudt in de eindbeoordeling.

C. Tweede middel – tweede middelonderdeel

Verzoekende partij beroeft zich op een miskenning van de formele motiveringsplicht en het materieel motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker heeft in zijn intern beroepsschrift meermaals gewezen op de tegenstrijdigheden in verscheidene evaluatie- en begeleidingsdocumenten, maar die evaluatiekritiek wordt niet besproken door de interne beroepsinstantie. Ze beperkt zich daarentegen tot de overweging dat het een ‘welles/nietes’-spel betreft, dat “niet deugdelijk opgebouwd” zou zijn.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat de motiveringsplicht niet zo ver gaat dat op elk argument of op elke opmerking in een beroepsschrift tegen een examencijfer of een

beoordeling zou moeten worden geantwoord. Het volstaat dat in de beslissing de motieven worden opgenomen die de beslissing afdoende kunnen dragen.

Verwerende partij benadrukt dat de interne beroepsinstantie meer dan drie bladzijden heeft gewijd aan de beantwoording van verzoekers tweede middel en zijn tabel met kritiek. Zij heeft ook geantwoord op het argument dat er tegenstrijdigheden zouden zijn in de beoordeling en ze heeft zich daarbij niet beperkt tot het afdoen van dit argument als een welles/nietes-spel. Ze stelt vast dat de interne beroepsinstantie duidelijk heeft gewezen op het feit dat wat verzoeker tegenstellingen noemt in werkelijkheid geen tegenstellingen zijn, maar nuanceverschillen die eerder te maken hebben met de verschillende finaliteit van de diverse documenten in het dossier. Verzoeker betwist dit overigens niet.

De interne beroepsinstantie heeft vervolgens ook bij elk van de basiscompetenties die door verzoeker werden besproken in zijn verzoekschrift aangegeven waarom de argumentatie niet werd gevuld of waarom de initiële beoordeling wel werd gewijzigd. Volgens verwerende partij heeft de interne beroepsinstantie daarmee in voldoende mate geduid waarom zij de kritiek niet volgt (of een enkele keer wel volgt) en is de beslissing voldoende gemotiveerd.

In zijn *wederantwoordnota* verduidelijkt verzoeker dat hij de Raad geenszins wenst uit te nodigen tot een herevaluatie van de stage. Hij wil enkel aantonen dat de interne beroepsinstantie niet heeft geantwoord op zijn uitgebreid geformuleerde kritiek. Waar verwerende partij wijst op de devolutieve werking van het intern beroep, stipt verzoeker aan dat, aangezien de interne beroepsinstantie zich beperkt heeft tot een verwijzing naar de beoordeling van de stagebegeleider, hij zich genoodzaakt ziet om deze beoordeling opnieuw te bekritisieren.

Verder stelt verzoeker dat de interne beroepsinstantie uitgaat van de verkeerde veronderstelling betreffende een eventuele stopzetting van de stage. Zo werden meerdere gesprekken gevoerd (op 8 februari, 10 februari en 14 februari) omdat verzoeker door een moeilijke periode ging ingevolge van oplichting. Volgens verzoeker blijkt uit geen enkel begeleidingsdocument dat zich grote problemen zouden hebben voorgedaan tijdens de stage.

D. Tweede middel – derde middelonderdeel

Verzoekende partij beroeft zich op een miskenning van het materieel motiveringsbeginsel wat de beroepsattitudes betreft.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vast dat, hoewel bij de evaluatie van de stagebegeleider meermaals wordt vermeld dat hij voor verschillende beroepsattitudes ‘zeker geen voldoende scoort’ en ‘voor veel beroepsattitudes een onvoldoende scoort’, toch een voldoende wordt weerhouden. De interne beroepsinstantie is tot dezelfde vaststelling gekomen.

Volgens verzoeker wijst dit erop dat de hele eindbeoordeling vaag is en niet duidelijk vermeldt waar de tekorten zich zouden situeren. Op dergelijke tegenstrijdige motieven kan geen negatieve evaluatie worden geënt.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoeker de evaluatieformulieren op het vlak van beroepsattitudes verkeerd leest. De stagebegeleider gaf in zijn eindbeoordeling immers wel degelijk een onvoldoende voor het item “beroepsattitudes”. De interne beroepsinstantie stelde vervolgens vast dat de opleiding in haar verweernota geen antwoord gaf op de kritiek die verzoeker hieromtrent in zijn beroep had geformuleerd. Ze stelde ook vast dat het tekort zich toch niet zozeer op dat punt situeert, en heeft verzoeker het voordeel van de twijfel gegeven en hem geslaagd verklaard.

Vervolgens stipt verwerende partij aan dat de interne beroepsinstantie de beoordeling niet tegenstrijdig heeft genoemd, maar alleen heeft gesteld dat het punt van de beroepsattitudes niet het punt is waarop het (globale) tekort zich situeert en dat de beoordeling van dat item ook niet duidelijk is. Ze heeft de evaluatie op dit punt ook gewijzigd: verzoeker wordt geslaagd verklaard voor dit geheel aan competenties.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hierop niet verder in.

E. Tweede middel – vierde middelonderdeel

Verzoekende partij beroeft zich op een miskenning de formele motiveringsplicht, het materieel motiveringsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het onpartijdigheidsbeginsel wat de basiscompetenties betreft.

Standpunt van partijen

De stagiair als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen

Verzoeker is van mening dat de interne beroepsinstantie niet antwoordt op de door hem geformuleerde uitgebreide evaluatiekritiek. Zij neemt integraal het verweer van de opleiding over.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vast dat de interne beroepsinstantie naar de toelichting van de opleiding verwijst, en zich hier kennelijk bij aansluit. Volgens verwerende partij wordt deze motivering ook gestaafd door de stukken in het dossier. De verschillende evaluatiedocumenten in het dossier worden bovendien gestaafd door de begeleidingsdocumenten die per gegeven les werden opgesteld en waar tot op het einde van de stageperiode opmerkingen in die zin worden gemaakt.

Ten overvloede voegt verwerende partij hier nog aan toe dat verzoeker de toelichting van de opleiding en waar de interne beroepsinstantie zich bij aansluit inhoudelijk niet betwist.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hierop niet verder in.

De stagiair als opvoeder

Verzoeker merkt op dat hij een onvoldoende behaalt door het niet voldoen aan de competentie ‘klasmanagement’. Dit begrip wordt evenwel nergens in de competentiegerichte standaard vermeld, wat overigens wordt erkend door de opleiding en de interne beroepsinstantie. Volgens verzoeker is dit bijgevolg geen evaluatiecriterium.

Verzoeker betwist ook dat hij niet enthousiast zou zijn, wat overigens een zeer subjectief gegeven is. Volgens hem waren er vooroordelen bij de mentoren aangezien hij zelf naar school is gegaan in de school waar hij nu stage liep. Verzoeker benadrukt dat hij steeds gemotiveerd zijn lessen heeft voorbereid en gegeven. Enthousiasme is bovendien ook geen criterium dat in de competentiegerichte standaard is opgenomen, zodat hierop evenmin de evaluatie kan worden gestoeld.

Daarnaast merkt verzoeker op dat beide stagementoren deze competentie in de eindbeoordeling als verworven achten.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst vast dat “enthousiasme en bezieling” wel degelijk worden vernoemd in de competentiegerichte standaard voor praktijk.

Vervolgens is het volgens verwerende partij niet correct te stellen dat de opleiding in haar verweer zelf toegeeft dat “klasmanagement” niet tot de basiscompetenties zou behoren. Zij heeft erkend dat dit begrip niet voorkomt in de competentiegerichte standaard, maar niet dat datgene waarvoor “klasmanagement” staat niet aan bod zou komen in de competenties. Verzoeker zou overigens moeten weten waarvoor dit begrip staat.

Verwerende partij verduidelijkt in dit verband dat het gaat om alle competenties die in de standaard worden vermeld onder “2.1 in overleg een positief leefklimaat creëren voor de leerlingen in klasverband en op school”. Uit de motivering van de opleiding, die door de interne beroepsinstantie wordt overgenomen, blijkt dat verzoeker op dit punt wel degelijk tekort schiet.

Verwerende partij stelt vast dat verzoeker die argumenten, die gestaafd worden door de stukken, niet weerlegt en zelfs niet betwist. Waar verzoeker verwijst naar de beoordeling van de stagementoren, wijst verwerende partij erop dat de stagementoren niet beslissen of een student al dan niet geacht kan worden de competenties te hebben behaald. Deze beslissing komt toe aan de stagebegeleider en, in beroep, aan de interne beroepsinstantie. Dat de stagementoren aldus een positieve score zouden hebben gegeven, betekent niet dat verzoeker deze competenties ook heeft behaald. Volgens verwerende partij is de beoordeling door de mentoren overigens niet zo positief als verzoeker laat uitschijnen. Verwerende partij is van mening dat de interne beroepsinstantie op basis van de belangrijke werkpunten die overblijven wel degelijk kon beslissen dat verzoeker deze competentie onvoldoende heeft bereikt.

In zijn *wederantwoordnota* verwijst verzoeker, voor zoveel als nodig, naar zijn voorgaande stages, waar hij deze competentie wel heeft verworven.

De stagiair als organisator

Verzoeker verwijst naar de eindevaluatie van de stagebegeleider en naar zijn intern beroepsschrift. Hij heeft daarin uitgebreid gemotiveerd dat bij de aanvang van de stage geen duidelijke afspraken werden gemaakt rond de timing en het al dan niet voorafgaandelijk doorsturen van lesvoorbereidingen.

Verzoeker heeft eveneens toegelicht waarom hij één keer te laat was bij een overleg met de stagebegeleider. Hieruit afleiden dat hij niet zou voldoen aan deze competentie, acht verzoeker onredelijk streng. Daarnaast ontving verzoeker de verslagen van één van de vakmentoren laattijdig, zodat hij die ook niet wekelijks kon opladen.

Verzoeker stelt dat de interne beroepsinstantie niet ingaat op de kritiek die hij hieromtrent heeft geformuleerd. Zij maakt zich enkel het verweer van de opleiding eigen. In de bestreden beslissing wordt slechts verwiesen naar de tussentijdse feedback. Daarin werd aangehaald dat verzoeker zich op administratief vlak moest verbeteren, wat hij ook heeft gedaan. Dit blijkt volgens verzoeker ook uit de beoordeling van één van de stagementoren, die hem voor deze competentie een voldoende score toekent.

Daarnaast verwijst verzoeker naar de beoordeling van de vakmentor fysica. Zij vermeldt een positieve evolutie, maar geeft een quatering “-”. Deze quatering is strijdig met de gegeven motivering. Uit de motivering blijkt ook dat verzoeker niet nalaat om administratieve taken uit te voeren, zoals in de eindbeoordeling van de stagebegeleider is vermeld. Volgens verzoeker zijn de verschillende beoordelingen intern tegenstrijdig en kunnen ze niet worden aangewend om een onvoldoende score te verantwoorden.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst vast dat verzoeker de eindbeoordeling van de stagebegeleider bekritiseert. Omwille van de devolutieve werking van het intern beroep, is zij van mening dat zijn grief zonder voorwerp is.

Voor de volledigheid gaat verwerende partij kort in op verzoekers argumentatie. Zij wijst erop dat in de handleiding voor studenten duidelijk wordt vermeld dat de lesfiches tijdig, zijnde voor de start van elke les, door de stagiair moeten worden gepost. Daarnaast moet voor elke les een lesfiche worden opgemaakt en er moeten door de stagiair op voorhand afspraken worden gemaakt met de vakmentor omtrent het al dan niet vooraf opstellen van de lesfiche. Verzoeker kan aldus niet aanhalen dat er geen duidelijke afspraken zouden zijn gemaakt. Het was immers zijn verantwoordelijkheid om dit in orde te brengen. Verwerende partij stipt ook aan dat in de begeleidingsfiches bij de diverse lessen van verzoeker hierover herhaaldelijk opmerkingen worden gemaakt. Verzoeker wist dus dat de mentoren de fiches vroeger wilden, wat ook noodzakelijk is om een goede begeleiding te verzorgen.

Vervolgens verduidelijkt verwerende partij dat de negatieve evaluatie voor deze competentie niet alleen is gesteund op het feit dat hij één keer te laat was bij een overleg met de stagebegeleider. Hetzelfde geldt voor het pas laat online zetten van begeleidingsfiches. Dit zijn slechts enkele elementen die worden genoemd ter illustratie van de vaststelling dat verzoeker deze competenties niet heeft bereikt.

Verwerende partij benadrukt verder dat de interne beroepsinstantie in haar beslissing wel degelijk uitgebreid is ingegaan op de vraag of verzoeker deze basiscompetentie heeft behaald. Zij is van mening dat de beslissing voldoet aan de formele motiveringsplicht. Verzoeker geeft overigens niet aan waarin de motivering te kort zou schieten en welke elementen niet in de beoordeling zijn betrokken.

Waar verzoeker nog verwijst naar de tussentijdse feedback, wijst verwerende partij erop dat in de motivering van de interne beroepsbeslissing niet alleen de tussentijdse evaluatie, maar ook de eindevaluaties van de vakmentoren en van de stagebegeleider in aanmerking zijn genomen. Daaruit blijkt dat de tekorten van verzoeker op administratief vlak tot op het einde van de stage zijn blijven bestaan. Verwerende partij stipt hieromtrent ook aan dat de negatieve evaluatie door de interne beroepsinstantie niet enkel gebaseerd is op tekorten in verzoekers administratie, maar vooral op het vlak van algemene organisatie.

In zijn *wederantwoordnota* verwijst verzoeker, voor zoveel als nodig, naar zijn voorgaande stages, waar hij deze competentie wel heeft verworven.

De stagiair als innovator

Verzoeker stelt dat zijn kritiek inzake deze basiscompetentie opnieuw niet werd beantwoord.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij naar de interne beroepsbeslissing, waarbij de interne beroepsinstantie uitdrukkelijk verwijst naar het verweer van de opleiding. Verzoeker weerlegt de erin aangehaalde vaststellingen niet.

In zijn *wederantwoordnota* verwijst verzoeker, voor zoveel als nodig, naar zijn voorgaande stages, waar hij deze competentie wel heeft verworven.

F. Tweede middel – vijfde middelonderdeel

Verzoekende partij beroept zich op een miskenning van artikel 60 van het Onderwijs- en Examenreglement en het legaliteitsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat artikel 60 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: ‘OER’) en het legaliteitsbeginsel werden geschonden omdat de stagebegeleider zelf geen beoordeling heeft gemaakt, maar zich heeft beperkt tot het overnemen van de opmerkingen van de stagementoren. De stagebegeleider die zich voor het eindoordeel louter baseert op het oordeel van de stagementor doet evenwel aan niet-toegelaten delegatie van evaluatiebevoegdheid.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat dit kritiek op de initiële studievoortgangsbeslissing betreft. Van de interne beroepsbeslissing, die nu voorligt, kan volgens haar niet worden gezegd dat die zich enkel op het oordeel van de stagementoren zou hebben gebaseerd. Het is ook niet correct dat de stagebegeleider zijn eindoordeel enkel zou hebben gebaseerd op de door de mentoren gegeven feedback. De stagebegeleider heeft namelijk zelf vijf lessen bijgewoond en geobserveerd, en daarover begeleidingsdocumenten opgesteld. Op basis daarvan heeft hij een eigen beoordeling van de didactische stage gedaan. Deze eigen bevindingen werden ook mee betrokken in de eindbeoordeling van de stage.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hierop niet verder in.

G. Derde middel

Verzoeker betoogt in een derde middel dat de opleidingsdoelstellingen globaal werden bereikt.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de opleidingsdoelstellingen globaal werden bereikt. Hij heeft eerdere stages met succes afgelegd en hij ontving positieve opmerkingen van de stagementoren van de doelgroepenstage. Voor sommige stages tijdens het afstudeerjaar werden overigens uitstekende scores opgetekend. Uit de voor de interne beroepsinstantie beschikbare evaluatiedocumenten van het huidige academiejaar en de voorgaande academiejaren, blijkt volgens verzoeker afdoende dat hij de opleidingsdoelstellingen globaal heeft gerealiseerd zodat hem, niettegenstaande één tekort voor één opleidingsonderdeel, alsnog het diploma kan worden uitgereikt.

Verzoeker stelt dat het voor de stage toegekende cijfer strijdig is met de door verzoeker verworven attitudes en vaardigheden. Volgens hem gaat de interne beroepsinstantie impliciet maar zeker uit van een plotse en totale ommeslag in de reeds verworven studievoortgang inzake stage, maar blijkt dit uit niets. Verzoeker leest hiervoor evenmin enige verantwoording in de interne beroepsbeslissing.

Daarnaast moet er volgens verzoeker ook rekening worden gehouden met de uitzonderlijke omstandigheden waarin de stage werd gestart. Vlak voor aanvang van de stage werd hij immers slachtoffer van fraude. De emotionele impact hiervan kan niet worden onderschat en de perceptie die tijdens de eerste week stage werd gecreëerd is volgens verzoeker ook blijven doorschemeren bij de mentoren. Volgens verzoeker was de school waar hij stage heeft gelopen bovendien niet de beste keuze. Hij is van mening dat zijn toenmalige studievoortgang en attitude eveneens een rol hebben gespeeld bij de evaluatie door de mentoren, die vervolgens als basis diende voor de beoordeling van de stagebegeleider.

Later tijdens de stage werd verzoeker nog ziek (eind februari 2022) en liep hij corona op (midden maart 2022), wat ook een invloed heeft gehad op het verloop van de stage en zijn beoordeling.

Verzoeker merkt vervolgens op dat de interne beroepsinstantie onvoldoende rekening heeft gehouden met de door hem aangevoerde bijzondere omstandigheden. Volgens hem werden zijn persoonsgebonden problemen afgedaan als een bagatel.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker geen belang heeft bij dit middel. De afstudeerstage is namelijk een niet-delibereerbaar vak, zoals ook uitdrukkelijk wordt vermeld in de ECTS-fiche. De interne beroepsinstantie kon en kan daarom niet overgaan tot deliberatie.

Verwerende partij gaat subsidiair in op de argumenten van verzoeker met betrekking tot het globaal behalen van de opleidingsdoelstellingen en de uitzonderlijke omstandigheden.

Zij verwijst daarvoor naar de interne beroepsbeslissing en benadrukt dat de prestaties van een student op elk vak afzonderlijk worden beoordeeld. Uit een examencijfer dat een student behaalde voor een vak kan niet worden afgeleid dat hij ook de competenties van een ander vak

heeft behaald. Tijdens de afstudeerstage worden bovendien ook meer competenties getoetst dan in andere stagevakken, en worden die op een meer gevorderd niveau getoetst. Uit het slagen voor een stage die eerder in het opleidingsprogramma wordt georganiseerd, kan aldus niet worden afgeleid dat een student ook de competenties van een volgend stagevak heeft bereikt.

Waar verzoeker stelt dat de interne beroepsinstantie uitgaat van een plotse totale ommeslag, merkt verwerende partij op dat deze bewering door niets is gestaafd. Ten overvloede stipt zij ook aan dat de stages die verzoeker in het tweede bachelorjaar heeft gelopen niet onverdeeld positief waren, zoals hij laat uitschijnen.

Een student die beweert de opleidingsdoelstellingen globaal te hebben behaald dient dat overeenkomstig artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs ook te bewijzen. Verzoeker beperkt zich op dat vlak tot de bewering dat hij voor alle vakken is geslaagd en de competenties van de eindstage heeft bereikt. Dit heeft hij volgens verwerende partij niet bewezen. Daarnaast brengt verzoeker evenmin enig concreet bewijs aan dat aantoont dat hij ondanks de onvoldoende voor de eindstage de opleidingscompetenties toch voldoende heeft behaald, zodat deliberatie om die reden alvast niet aan de orde is.

Wat de uitzonderlijke omstandigheden betreft, stipt verwerende partij vooreerst aan dat de interne beroepsinstantie in de aangevoerde elementen geen bijzondere omstandigheden heeft gezien die een deliberatie zouden kunnen verantwoorden. Zij gaf aan niet in te zien hoe dit aanleiding zou kunnen geven tot een beter resultaat.

Verzoeker stelt dat de motivering van de interne beroepsinstantie niet volstaat, maar volgens verwerende partij heeft verzoeker geen belang bij dit argument. Er moet immers cumulatief zijn voldaan aan de voorwaarden dat hij de opleidingscompetenties heeft behaald en dat sprake is van uitzonderlijke omstandigheden. Zoals reeds werd aangegeven, bewijst verzoeker niet dat hij de opleidingsdoelstellingen globaal heeft behaald. Dit volstaat reeds om de beslissing verzoeker niet geslaagd te verklaren voor de opleiding te ondersteunen.

Verder toont verzoeker niet aan hoe de genoemde omstandigheden een invloed zouden hebben gehad op de beoordeling van zijn stage. Zo was verzoeker ziek, maar heeft hij de gemiste stagedagen ingehaald, wat net als positief punt werd meegenomen in de evaluatie. Daarnaast heeft verzoeker nooit eerder aangegeven dat hij het gevoel had niet correct te zijn behandeld

door de mentoren. Verzoeker had hiertoe wel de kans, zelfs reeds op het moment dat hem de stageschool werd toegewezen.

In zijn *wederantwoordnota* wijst verzoeker erop dat de interne beroepsinstantie de mogelijkheid tot globaal delibereren inhoudelijk moet onderzoeken. Elk deliberatiedossier moet op zijn eigen merites worden beoordeeld.

Daarnaast stelt verzoeker dat uit de ECTS-fiche niet blijkt dat de competenties die in de afsluitende stage aan bod komen op een verdiepend niveau worden gemeten. Uit de vorige stages die verzoeker heeft gelopen blijkt dat hij de competenties wel degelijk heeft verworven.

H. Beoordeling van alle middelen samen

De betwisting voor de Raad betreft de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij die de score van 8/20 die verzoeker heeft gekregen voor het opleidingsonderdeel “Praktijk afstudeerstage” heeft bevestigd. Terwijl de ‘doelgroepenstage’ in het kader van het opleidingsonderdeel goed verlopen is, bleek de didactische stage voor de onderwijsvakken die verzoeker studeert (fysica en katholieke godsdienst) onmiskenbaar minder goed.

In de eerste plaats werpt verzoeker voor de Raad op geen inzage te hebben gekregen in het dossier, waarbij de Raad aanneemt dat hij het dossier beoogt dat is samengesteld met het oog op de behandeling van het intern beroep. Verzoeker geeft aan dat geen positief gevolg is gegeven aan zijn verzoek in het intern beroepsschrift om inzage te krijgen van het met het oog op het intern beroep samen te stellen dossier. Verzoeker is dan ook van oordeel dat zijn inzagerecht is geschonden.

De Raad moet vaststellen dat deze beweerde schending niet tot de vernietiging van de aangevochten beslissing hoeft te leiden. Tevens wijst de Raad op de mogelijkheid die de wetgeving met betrekking tot de openbaarheid van bestuur biedt om een beroep aan te tekenen tegen een, volgens een student, niet op de juiste manier behandelde vraag om inzage. De Raad kan op basis van de stukken van het dossier niet vaststellen dat verzoeker gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid.

De Raad moet overigens erkennen niet goed te begrijpen welke stukken verzoeker precies miste om met kennis van zaken een interne beroepsprocedure te kunnen initiëren. Het komt de Raad voor dat verzoeker beschikte over de relevante stukken aangezien deze in essentie met zijn stagedossier overeenkomen. Twee niet tot het dossier behorende stukken zijn tijdens het bemiddelingsgesprek van 7 juli 2022 aan verzoeker ter hand gesteld. Eén daarvan betreft de beoordeling van de stagebegeleider van de didactische stage. De Raad ziet niet in wat verzoeker heeft belet nog voorafgaand aan het feedbackgesprek op deze vergetelheid, die de verwerende partij heeft hersteld op eenvoudig verzoek van de student, te wijzen en het ontbreken van de betrokken stukken in zijn stagedossier aan te kaarten. De Raad stelt in deze vast dat de beoordeling reeds van 6 juni 2022 dateert. De Raad beklemtoont hierbij ook niet in te zien wat verzoeker ertoe brengt te stellen dat deze documenten pas na het indienen van het beroep zouden zijn gemaakt, in functie van het dossier. Het document met betrekking tot de goed verlopen doelgroepenstage dateert van 10 juni 2022. Het bovenvermelde beoordelingsdocument van de stagebegeleider dateert van 6 juni 2022. De Raad ziet ook geen aanwijzing in het dossier voor de bewering van verzoeker met betrekking tot een latere totstandkoming van de documenten dan de datum waarop zij zijn gedateerd. Daarnaast is het de Raad niet duidelijk waarom verzoeker, zo in de documenten elementen zijn opgenomen, die hem ertoe zouden brengen zijn intern beroepsschrift bij te sturen, niet een aanvullende nota heeft bijgebracht in het kader van de interne beroepsprocedure, waarmee de verwerende partij bij de totstandkoming van de beslissing op intern beroep rekening had moeten houden. Het bemiddelingsgesprek vond immers plaats op 7 juli 2022, terwijl de interne beroepsinstantie zich op 13 juli 2022 over het intern beroep van verzoeker heeft gebogen. De Raad ziet dan ook geen aanleiding om te beslissen dat het hoorrecht van verzoeker zou zijn geschonden.

Ten slotte wil de Raad nog het ‘verweerschrift’ dat in het kader van de interne beroepsprocedure door de opleiding aan de interne beroepsinstantie is bezorgd aanraken. Verzoeker beklaagt zich erover dat hem dat niet ter kennis is gegeven. De Raad is evenwel van oordeel dat dit niet tot de onregelmatigheid van de aangevochten beslissing op intern beroep leidt. De Raad is van oordeel dat de interne beroepsinstantie er niet toe gehouden is om bijkomende toelichting van de opleiding voor een tegensprekelijk debat aan de student op intern beroep voor te leggen alvorens zij deze zou kunnen betrekken bij het nemen van een beslissing op intern beroep.

Ook geeft de Raad nog mee dat waar verzoeker zich erover beklaagt niet te beschikken over een document waarin de weging van de diverse evaluatievormen wordt verduidelijkt, de ECTS-fiche het niet over verschillende evaluatievormen heeft en aanduidt dat de evaluatie volledig op

basis van permanente evaluatie gebeurt. Ook geeft de Raad aan dat verzoeker, naast de ECTS-fiche, in het stagedossier beschikt over de nodige elementen, waaronder de ‘Algemene praktijkgids’ en de ‘Competentiegerichte Standaard voor Praktijk’, om de evaluatiecriteria en de evaluatiewijze te kennen.

Waar verzoeker in zijn wederantwoordnota aanhaalt dat er geen verslag werd opgemaakt van het bemiddelingsgesprek en dat de beoordeling van de stagebegeleider van de didactische stage niet was ondertekend, ziet de Raad niet in wat verzoeker heeft belet om deze argumenten reeds in het kader van de interne beroepsprocedure aan te voeren. Deze argumenten zijn laattijdig aangevoerd en bijgevolg onontvankelijk. Ten overvloede ziet de Raad niet goed in hoe het ontbreken van het verslag van het bemiddelingsgesprek en het niet ondertekend zijn van de beoordeling van de stagebegeleider van de didactische stage – nu er geen gerede twijfel is geuit inzake het authentiek karakter ervan – tot de nietigheid van de beslissing zouden hebben moeten voeren.

Verzoeker geeft vervolgens aan dat de evaluatie op gebrekkige wijze is gebeurd. De negatieve evaluatie zou niet in overeenstemming zijn met de door verzoeker daadwerkelijk verworven competenties voor het opleidingsonderdeel ‘Praktijk Afstudeerstage’.

Wat dit betreft, moet de Raad vaststellen dat verzoeker de argumentatie die hij ontwikkelde in zijn intern beroepsschrift *de facto* herneemt. Bijgevolg richt hij zijn betoog tegen de initiële examenbeslissing en niet tegen de beslissing die in de plaats hiervan is gekomen omwille van het devolutieve karakter van het intern beroep, waarbij de interne beroepsinstantie het dossier naar zich toe trekt, het ten gronde bekijkt en een nieuwe beslissing neemt die in de plaats van de initiële aangevochten beslissing treedt. Deze laatste verdwijnt hierbij uit het rechtsverkeer. De Raad leest in het extern verzoekschrift niet dat de argumentatie door verzoeker wordt toegespitst op de concrete overwegingen in de interne beroepsbeslissing, zodat die onontvankelijk is.

Ten overvloede wil de Raad aanstippen dat hij begrip kan hebben voor de ontgoocheling van verzoeker – temeer daar het de eerste stage zou zijn waarvoor hij een ‘onvoldoende’ als beoordeling zou hebben gekregen – om de score die hij heeft gekregen, nu hij aanvoert andere stages met succes te hebben afgewerkt. De Raad moet echter vaststellen dat de interne beroepsinstantie, terecht, aanstipt dat het eerder geslaagd zijn op onderliggende of gelijkaardige

opleidingsonderdelen niet zonder meer impliceert dat de competenties die met een later opleidingsonderdeel of vervolgopleidingsonderdeel worden nagestreefd moeten worden geacht door de student te zijn bereikt. De Raad treft in het verzoekschrift ook geen overtuigende elementen aan waaruit moet blijken dat de competenties die in de eerder met succes gevuld opleidingsonderdelen zijn bereikt dezelfde zijn en hetzelfde ‘niveau’ betreffen dan deze die het betwiste opleidingsonderdeel nastreeft en er bijgevolg zouden moeten toe leiden dat de beoordeling van de afstudeerstage, zijnde aldus het sluitstuk van de opleiding, voorbij gaat aan de reeds door verzoeker behaalde competenties. Ten overvloede stipt de Raad ook aan ervan uit te gaan dat de met een afstudeerstage beoogde competenties, die zich in de breedte situeren, zich op ‘uitstroomniveau’ situeren, met dien verstande dat de leraar in opleiding in de stage illustreert autonoom als startende leraar aan de slag te kunnen gaan.

Waar verzoeker in zijn wederantwoordnota nog aanhaalt dat de interne beroepsinstantie in haar beslissing de voorgelegde stukken, waaruit duidelijk zou blijken dat hij de competenties reeds in voorgaande stages heeft verworven, niet heeft onderzocht, moet de Raad vaststellen dat verzoeker heeft nagelaten dit argument in zijn verzoekschrift te ontwikkelen. De Raad ziet niet in wat hem heeft belet dit te doen, zodat dit niet op ontvankelijke wijze in het kader van de procedure voor de Raad is aangevoerd. Ten overvloede merkt de Raad op dat de interne beroepsinstantie in haar beslissing heeft afgewogen in hoeverre de bijgebrachte elementen blijk gaven van het verworven zijn van de met de betwiste stage beoogde competenties.

De Raad stelt vast dat verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad ook betoogt onredelijk streng te zijn geëvalueerd. Hierbij stipt hij ook aan dat de evaluatie niet op objectieve gronden berust. Het is volgens verzoeker immers onmogelijk dat de opleiding en bij uitbreiding de examencommissie en de interne beroepsinstantie op grond van de door verzoeker bereikte studievoortgang in redelijkheid tot het cijfer 8 op 20 zijn kunnen komen. De Raad stelt vast dat verzoeker dit argument uit zijn intern beroepsschrift eveneens volledig herneemt. De voorliggende evaluatie is, omwille van het reeds aangehaalde devolutieve karakter van het intern beroep, evenwel deze die door de interne beroepsinstantie is gemaakt en niet deze die de stagebegeleider heeft gemaakt. Aangezien verzoeker zijn argumentatie uit het intern beroepsschrift slechts herhaalt en daarbij niet aangeeft op welke manier het antwoord van de interne beroepsinstantie hierop ontoereikend is, moet deze argumentatie als onontvankelijk worden afgewezen.

Ten overvloede ziet de Raad in het betoog ook niet dat verzoeker overtuigende elementen bijbrengt om gerede twijfel te veroorzaken in hoofde van de Raad over de deskundigheid waarmee verzoeker is geëvalueerd. De Raad ziet bovendien evenmin elementen die door verzoeker worden bijgebracht om op een overtuigende manier de vermoede objectiviteit waarmee de beoordeling heeft plaatsgevonden in twijfel te trekken.

Vervolgens moet de Raad vaststellen dat verzoeker in een lang betoog de eindevaluatie door de stagebegeleider weergeeft en weerlegt waar deze een onvoldoende quotering voor de einddoelstellingen weerhoudt. Dit betreft eveneens een volledige herneming van wat hij in zijn intern beroepsschrift heeft aangevoerd. Verzoeker bekritiseert hiermee niet de beslissing van de interne beroepsinstantie, die het voorwerp van huidig extern beroep uitmaakt en waarin wordt ingegaan op zowel de beroepsattitudes als de basiscompetenties. Deze argumentatie is bijgevolg eveneens onontvankelijk.

Tevens herinnert de Raad aan de beperking van zijn bevoegdheid. Het komt de Raad immers niet toe de merites van de stagiair te beoordelen. Mocht de Raad dit doen dan zou hij in de bevoegdheid treden van de bevoegde evaluatoren in de schoot van de hoger onderwijsinstelling/verwerende partij. De Raad doet aldus geen uitspraak over de gegrondheid van de beoordeling. De Raad toetst of de beslissing in overeenstemming is met de toepasselijke regelgeving, met inbegrip van de beginselen van behoorlijk bestuur. Daarnaast komt het de Raad enkel toe te beoordelen of de beslissing die wordt aangevochten in het geheel niet had kunnen worden genomen door een redelijke persoon, er *in casu* toe geroepen, met de nodige deskundigheid en onbevangen, de prestaties van de verzoekende partij als stagiair te beoordelen.

Ten overvloede wijst de Raad er nog op dat zelfevaluaties of leerlingenevaluaties er *in casu* niet toe kunnen leiden de beoordeling onderuit te halen. De beoordeling van de stagiair komt toe aan de daartoe in de schoot van verwerende partij aangestelde beoordelaars, en niet aan de stagiair zelf of de leerlingen aan wie hij les heeft gegeven. De Raad merkt daarenboven op dat leerlingen niet de competenties hebben om een stageleerkracht te beoordelen in het licht van de competenties die deze moet bereiken en dat deze evaluaties ook niet de vragen bevatten die toelaten een gegronde uitspraak te doen over de door een stagiair te bereiken competenties.

Evenzeer is het feit dat een doelgroepenstage goed is verlopen niet van die aard de conclusie te ondersteunen dat de didactische stage op afstudeerniveau met goed gevolg is afgelegd. Het beoogde doel van beide stages verschilt immers, hetgeen de onderscheiden benaming eigenlijk laat vermoeden. Hetzelfde geldt naar het oordeel van de Raad wat het met goed gevolg doorlopen hebben van een ‘doorgroeistage’ betreft.

De Raad stelt ook vast dat de beoordeling *in casu* duidelijk gericht is op de doelstellingen en criteria die in de ECTS-fiche en de stagedocumenten besloten liggen.

In het luik van zijn extern verzoekschrift dat de ‘algemene conclusie’ betreft, voert verzoeker aan dat de interne beroepsinstantie geen voldoende antwoord heeft gegeven op de lange evaluatiekritiek die in het intern beroepsschrift is ontwikkeld.

De Raad verheelt niet te moeten vaststellen dat het antwoord van verwerende partij in de beslissing van de interne beroepsinstantie op dit punt minder uitvoerig is dan de wijze waarop verzoeker het argument ontplooide.

Het is evenwel zo dat voor de interne beroepsinstantie, als orgaan van actief bestuur, de formele motiveringsplicht geldt. In dat kader herinnert de Raad eraan dat een beroepsinstantie niet verplicht is om op alle grieven en opmerkingen afzonderlijk te reageren. Het volstaat dat de beroepsinstantie afdoende duidelijk maakt waarom zij tot een bepaald oordeel is gekomen. Daarbij dient zij oog te hebben voor het doel van de interne beroepsprocedure, te weten de student een beter inzicht te geven in de motieven die tot de studievoortgangsbeslissing hebben geleid en hem daardoor in staat stellen op geïnformeerde wijze te beslissen of hij de beslissing zal aanvechten. Dit betekent niet dat de beroepsinstantie op elke grief apart moet antwoorden. Het bestaan en de zin van de georganiseerde administratieve beroepsprocedure vereisen wel dat de beroepsinstantie laat blijken met het beroepsschrift zorgvuldig rekening te hebben gehouden en dat de student een antwoord krijgt op bezwaren die voor hem blijkens zijn beroepsschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze wel in aanmerking zijn genomen, een voor hem gunstiger beslissing konden opleveren. Wat de beroepsinstantie evenwel zeker niet mag doen, is de argumenten zonder meer terzijde laten.

In casu moet de Raad vaststellen dat de interne beroepsinstantie op afdoende wijze duidelijk maakt dat met de argumentatie van verzoeker voldoende rekening is gehouden en dat de essentiële argumenten zijn beantwoord.

De Raad stelt immers vast dat de interne beroepsinstantie de tabel waarin verzoeker de algemene conclusie, diverse beroepsattitudes en basiscompetenties van de beoordeling door de stagebegeleider aanvecht heeft beantwoord in de aangevochten beslissing. Meer in het bijzonder verklaart zij de student geslaagd voor beroepsattitudes en de basiscompetentie ‘de stagiair als inhoudelijk expert’. Verder gaat de interne beroepsinstantie dieper in op de argumenten die de ‘algemene conclusie’ betreffen alsook op de vier basiscompetenties – die, zo stelt de Raad vast, overigens zijn opgenomen in de Competentiegerichte Standaard voor Praktijk – die niet zijn bereikt, met name ‘de stagiair als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen’, ‘de stagiair als opvoeder’, ‘de stagiair als organisator’ en ‘de stagiair als innovator/onderzoeker’. Aldus stelt de Raad ook vast dat de interne beroepsinstantie de betwisting met betrekking tot de mate waarin de competenties door de stagiair zijn bereikt, niet afhandelt als een louter welles-nietes-spel, maar een inhoudelijk antwoord formuleert op de essentie van de kritiek die verzoeker op de beoordeling heeft geformuleerd. De Raad herhaalt in deze context nog eens de beperktheid van zijn bevoegdheid. De Raad gaat dan ook niet over tot een herbeoordeling van de competenties die verzoeker al dan niet, en in welke mate wel/niet, heeft bereikt.

Verzoeker haalt in zijn wederantwoordnota nog aan dat de interne beroepsinstantie uitgaat van een verkeerde veronderstelling wat een eventuele stopzetting van de stage betreft. Volgens hem werden verscheidene gesprekken gevoerd tijdens de stage en blijkt uit de begeleidingsdocumenten dat er zich geen grote problemen zouden hebben voorgedaan. Verzoeker voert dit argument pas voor het eerst aan in de wederantwoordnota. De Raad ziet niet in wat verzoeker heeft belet om dit argument reeds in zijn extern verzoekschrift onder de aandacht van de Raad te brengen, zodat het onontvankelijk is. Ten overvloede merkt de Raad ook op niet in te zien op welke manier een verkeerde veronderstelling inzake een eventuele stopzetting van de stage zou moeten leiden tot het vernietigen van de interne beroepsbeslissing. Het staat vast dat verzoeker de stage heeft volbracht, en de interne beroepsinstantie werd gevat om de beoordeling van deze stage in haar geheel over te doen. Eveneens ten overvloede merkt de Raad op nergens in de aangevochten beslissing een overweging te hebben gevonden die

verband zou houden met een vroegtijdige stopzetting van de stage of veronderstellingen daarrond.

Verzoeker haalt in het extern verzoekschrift opnieuw aan dat er tegenstrijdigheden in de beoordeling zouden zitten. De Raad ziet echter niet in hoe verzoeker het antwoord dat de interne beroepsinstantie hieromtrent heeft geformuleerd, waarbij de interne beroepsinstantie in essentie verduidelijkt dat de vermeende tegenstrijdigheden nuanceverschillen zijn die verband houden met de verschillen in opzet tussen een begeleidings- en een beoordelingsdocument, bekritiseert.

Vooreerst merkt de Raad op dat verzoeker zich toespitst op de evaluatie van de beroepsattitudes en eruit afleidt dat de hele beoordeling ‘rammelt’ en niet verantwoordt waarom de leerdoelen niet zouden zijn bereikt. Verzoeker voert hierbij aan dat de interne beroepsinstantie zelf erkent dat de eindbeoordeling voor haar niet duidelijk is.

De Raad is van oordeel dat het feit dat de interne beroepsinstantie, in het licht van het uitblijven van een antwoord in het verweer van de opleiding op opmerkingen van verzoeker in het intern beroepsschrift op een negatieve evaluatie van ‘beroepsattitudes’ door de stage-evaluator (stagebegeleider), in het voordeel van de student hem voor deze ‘beroepsattitudes’ een voldoende toekent en bereid is in deze in het voordeel van de student te beslissen, niet impliceert dat de beslissing ‘rammelt’, zoals verzoeker het uitdrukt. De Raad ziet er dan ook geen reden in om tot vernietiging over te gaan. Het feit dat de interne beroepsinstantie afwijkt van de initiële beoordeling op dit punt betekent naar het oordeel van de Raad niet dat zij de beoordeling *in globo* niet zou kunnen bevestigen, t.t.z. tot de conclusie komen dat verzoeker de eindcompetenties die moeten worden behaald met het opleidingsonderdeel niet in voldoende mate heeft bereikt.

Wat de basiscompetentie ‘de stagiair als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen’ betreft, moet de Raad concluderen dat hij verzoeker niet kan bijtreden waar hij stelt dat de interne beroepsinstantie niet of onvoldoende zou hebben geantwoord op de argumenten uit het intern beroepsschrift. Naar het oordeel van de Raad heeft de interne beroepsinstantie niet alleen ‘het verweer van de opleiding integraal overgenomen’, zoals verzoeker stelt, maar heeft zij zich hierbij tevens aangesloten. De Raad leest immers een uitvoerige, en naar stukken refererende, argumentatie op dit punt in de aangevochten beslissing onder de titel “Beoordeling door de commissie”. Zij geeft omtrent het verweer van de opleiding, dat zij citeert, bovendien aan een

uitvoerige motivering te zien en ze is van oordeel dat het argument dat verzoeker hieromtrent in zijn intern beroepsschrift ontwikkelt niet kan worden gevuld. De Raad moet met verwerende partij ook vaststellen dat het door de interne beroepsinstantie in de interne beroepsbeslissing geïntegreerde verweer door verzoeker inhoudelijk niet wordt betwist.

Wat de basiscompetentie ‘de stagiair als opvoeder’ betreft, werpt verzoeker voor de Raad op dat het begrip ‘klasmanagement’ nergens vermeld is in de ‘Competentiegerichte Standaard voor Praktijk’ en bijgevolg niet als evaluatiecriterium kan gelden. Ook zou er sprake zijn van een gebrek aan ‘enthousiasme’ in hoofde van de, volgens verzoeker niet onbevangen bejegende, stagiair. Ook dit criterium zou niet in de ‘Competentiegerichte Standaard voor Praktijk’ zijn opgenomen. Verzoeker stelt dat de interne beroepsinstantie deze argumentatie niet heeft weersproken.

Wat dit betreft, moet de Raad met verwerende partij vaststellen dat de aangehaalde ‘Competentiegerichte Standaard voor Praktijk’ het enthousiast en bezielend voor de klasgroep staan verbindt aan het creëren van een positief leerklimaat.

Verwerende partij weerlegt niet dat het begrip ‘klasmanagement’ niet als dusdanig is opgenomen in de ‘Competentiegerichte Standaard voor Praktijk’. Ze voert niet enkel aan dat het verzoeker in ieder geval bekend zou moeten zijn omdat het tot de kern van de door verzoeker gevuld opleiding behoort. Daarnaast wordt in het reeds aangehaalde ‘verweer’ van de opleiding, dat vervat is in de beoordeling van de interne beroepsinstantie, uitvoerig op het begrip ingegaan en wordt verduidelijkt dat de competenties die erop gericht zijn een positief leerklimaat in klasverband en op school te creëren (o.a. kordaat zijn, consequent zijn, groepen kunnen leiden) met klasmanagement verband houden. Daarnaast wil de Raad nog opmerken dat het feit dat de klasmentoren van oordeel zouden zijn dat verzoeker wel voldoende scoort voor dit competentieverwerving tekortschiet geen stand zou kunnen houden. De Raad merkt ook op dat verzoeker voorbijgaat aan de genuanceerdheid die uit de toelichting van de mentoren bij de evaluatie blijkt. Deze laat niet toe te concluderen dat de voldoende toegelichte, ongunstige evaluatie zonder meer in tegenspraak zou zijn met de visie van de mentoren. In het dossier zijn naar het oordeel van de Raad overigens geen elementen te vinden die erop wijzen dat verzoeker op een subjectieve wijze zou zijn benaderd door de stagementoren, zoals hij aanhaalt.

Verzoeker formuleert ook opmerkingen bij de evaluatie voor de basiscompetentie ‘de stagiair als organisator’. Meer in het bijzonder acht hij de beoordeling ‘onredelijk streng’. Tevens voert verzoeker aan dat de interne beroepsinstantie voorbij is gegaan aan de verklaring die is gegeven voor zijn eenmalig te laat aanwezig zijn op een overleg met de stagebegeleider. Hij schrijft dit toe aan een miscommunicatie of late communicatie vanwege de stagebegeleider.

In zoverre verzoeker zich met zijn argumentatie richt op de beoordeling door de stagebegeleider als dusdanig moet de Raad vaststellen dat de evaluatie door de interne beroepsinstantie, als gevolg van de devolutieve werking van het intern beroep, hiervan in de plaats is gekomen, zodat het middel niet ontvankelijk is. Ten overvloede overweegt de Raad wel dat verzoeker niet onwetend kon zijn van het essentiële belang van het tijdig indienen van de lesfiches, conform de op initiatief van de stagiair gemaakte afspraken met de mentor, waarin verzoeker niet slechts eenmaal tekortschoot, daar dit in de stagehandleiding voor de studenten werd opgenomen.

In zoverre verzoeker van mening is dat de interne beroepsinstantie onredelijk streng was door onvoldoende rekening te houden met de miscommunicatie die ertoe leidde dat hij op één afspraak te laat was, moet de Raad vaststellen dat dit voorval niet de essentie vormt van de tekortkoming voor de basiscompetentie ‘de stagiair als organisator’. Analoog redeneert de Raad met betrekking tot het niet tijdig online plaatsen van de verslagen van de mentor omdat één mentor deze niet tijdig aan de stagiair zou hebben bezorgd.

De Raad moet vaststellen dat de interne beroepsinstantie uitvoerig heeft stilgestaan bij de evaluatie van deze basiscompetentie. De beoordeling kan niet, zoals verzoeker lijkt aan te geven, tot een welles-nietes-beoordeling worden teruggebracht. Meer in het bijzonder stelt de Raad hierbij ook vast dat niet slechts naar tussentijdse feedback wordt verwezen. Eerder wordt geduid dat reeds bij de tussentijdse feedback opmerkingen zijn gemaakt over de organisatiecapaciteiten van verzoeker, die onvoldoende in positieve zin zijn weggewerkt. Dat één van de mentoren de groei van verzoeker tot uitdrukking brengt en hem de score ‘voldoende’ toekent, doet – rekening houdend met het verweer van de opleiding, geïntegreerd in de beslissing van de interne beroepsinstantie – deze laatste niet wankelen. De beslissing is regelmatig en zo zij streng mocht zijn, is zij naar het oordeel van de Raad niet onredelijk streng. Hoewel verzoeker beweert dat er sprake is van interne tegenstrijdigheden in de beoordelingsdocumenten, moet de Raad vaststellen dat er coherentie is in de gegeven opmerkingen. Dat één van de mentoren verzoeker met ‘voldoende’ evaluateerde, staat hieraan in

het licht van toelichting ervan niet in de weg. De Raad geeft ook nog aan dat het feit dat één mentor aanduidt dat verzoeker administratieve taken op correcte wijze uitvoert geen beletsel vormt voor opmerkingen met betrekking tot bijvoorbeeld het niet gestructureerd zijn van het werkclimaat of het tempo.

Bij dit alles brengt de Raad ook hetgeen hij hiervoor reeds heeft vermeld betreffende de mate waarin en het detail waarmee de interne beroepsinstantie de argumentatie uit het intern beroepsschrift moet beantwoorden in herinnering. *In casu* moet de Raad vaststellen dat de interne beroepsinstantie op afdoende wijze duidelijk maakt dat met de argumentatie van verzoeker voldoende rekening is gehouden bij de beoordeling van deze basiscompetentie en dat de essentiële argumenten zijn beantwoord.

Verzoeker formuleert ook opmerkingen bij de evaluatie voor de basiscompetentie ‘de stagiair als innovator/onderzoeker’. Ook hier is verzoeker van mening dat zijn opmerkingen, geformuleerd in het intern beroepsschrift, niet in overweging zijn genomen. De interne beroepsinstantie heeft volgens hem haar opdracht tot herbeoordeling niet ter harte genomen en de initiële beslissing niet getoetst aan zijn argumenten. De Raad moet vaststellen dat verzoeker dit argument niet verder concretiseert.

Hij kan het argument ook niet bijtreden daar de interne beroepsinstantie wat dit betreft de conclusie dat verzoeker voor de basiscompetentie ‘de stagiair als innovator/onderzoeker’ onvoldoende scoort steunt onder verwijzing naar talrijke dossierstukken en, verwijzend naar het verweer van de opleiding, weerlegt dat de stagebegeleider zich wat dit betreft slechts zou steunen op de visie van de mentoren.

De Raad moet dan ook besluiten dat de interne beroepsinstantie voor de in het verzoekschrift aangehaalde basiscompetenties, waarvoor ze besluit de initiële beoordeling van de stagebegeleider niet te hervormen, voldoende motivering heeft gegeven aan haar evaluatie, in het licht van de kritiek in het intern beroepsschrift. Ook hierin vindt de Raad dus geen afdoende argument om de bestreden beslissing te vernietigen.

Verder voert verzoeker aan dat er geen eigenlijke beoordeling heeft plaatsgevonden door de stagebegeleider. De stagebegeleider zou er zich toe beperkt hebben de opmerkingen van de mentoren over te nemen en kennelijk niet zelf tot een evaluatie zijn gekomen.

De Raad moet vaststellen dat dit argument de initiële evaluatiebeslissing betreft. Zoals de Raad reeds heeft overwogen is deze door de devolutieve werking van het intern beroep bij de hoger onderwijsinstelling uit het rechtsverkeer verdwenen en vervangen door de beslissing van de interne beroepsinstantie. De kritiek betreft niet deze laatste beslissing en is bijgevolg niet ontvankelijk. Ten overvloede merkt de Raad op dat het dossier de bewering van verzoeker niet ondersteunt. Er is sprake van stagebezoeken door de stagebegeleider – met observaties die gedocumenteerd zijn – en de stagebegeleider schreef een eigen beoordeling in een daartoe specifiek bestemd document. De eindbeoordeling is dus, zoals de Raad ten overvloede aangeeft, onmiskenbaar mede ingegeven door een ‘eigen’ beoordeling van de stagebegeleider. De eigen beoordeling van de stagebegeleider verliest – naar de Raad ten overvloede meent – haar eigen karakter trouwens niet doordat de stagebegeleider bij het vormen van zijn beoordeling rekening houdt met de visie van de mentor(en).

Ten slotte vraagt verzoeker om geslaagd te worden verklaard voor de opleiding. Hij voert hierbij vooreerst aan dat er sprake is van ‘uitzonderlijke omstandigheden’. Hij verwijst hierbij naar bankfraude voor de aanvang van de litigieuze stage. Dit voorval had volgens verzoeker een wezenlijke emotionele invloed die het eerste deel van de stage impact had op het verloop ervan. Dit blijkt volgens hem ook uit de evaluatiedocumenten. Dit heeft een perceptie doen ontstaan bij de mentoren die, ondanks zijn progressie, is blijven doorwerken. Verzoeker wijst ook naar de keuze van de stageplaats. Hij liep er namelijk zelf school en hij is van mening dat hij er wegens zijn toenmalige studievoortgang en attitude ‘verbrand’ was bij de leerkrachten, hetgeen een invloed heeft gehad op de beoordeling door de mentoren. Tevens verwijst verzoeker naar het feit dat hij ziek was in februari 2022 en dat hij Covid-19 heeft opgelopen in maart 2022.

Verzoeker heeft deze omstandigheden bijgebracht in het kader van de interne beroepsprocedure en gevraagd hem het diploma alsnog toe te kennen. Hij is er immers van overtuigd dat de betrokken omstandigheden toelaten aan te nemen dat het resultaat dat hij als stagiair behaalde niet het resultaat is dat hij zonder de bijzondere omstandigheden zou hebben behaald of dat het resultatenpatroon er duidelijk op wijst dat het resultaat een anomalie vormt in het studieprofiel van verzoeker.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie deze argumenten met een beknopte motivering heeft verworpen. Zij heeft hierbij verduidelijkt dat het naar haar oordeel gaat om omstandigheden die zij betreurt, maar waarvan zij niet kan inzien dat de afwezigheid van deze omstandigheden tot een beter resultaat zou hebben geleid.

Bovendien moet de Raad vaststellen dat verzoeker niet nader duidt hoe de aangehaalde omstandigheden een invloed zouden hebben gehad op de stagebeoordeling en de mate waarin hij werd belet de competenties die hij in zich droeg te demonstreren en er tijdens de stage in te groeien naar het gewenste, te bereiken niveau. Ter zake wijst verzoeker op een emotionele impact, op het feit dat hij op de stageschool school liep en er, volgens hem, ‘verbrand’ is, doch hij laat na concreet te duiden hoe de omstandigheden hem bemoeilijkten het vereiste eindniveau te bereiken en te demonstreren tijdens de stage. Wat dit betreft, is het belangrijk in herinnering te brengen dat in het dossier nergens elementen te vinden zijn die er ook maar enigszins op wijzen dat verzoeker door de stagementoren niet onbevooroordeld tegemoet zou zijn getreden. Het valt de Raad, ten overvloede, ook op dat verzoeker tot bij de vraag om wegens uitzonderlijke omstandigheden te worden gedelibereerd nooit een signaal heeft gegeven dat erop kan wijzen dat hij de stage onder een slecht gesternte is gestart omdat hij zelf leerling was op de stageschool. Wat de coronabesmetting van verzoeker betreft, stelt de Raad vast dat in het dossier nergens een spoor van een negatieve weerslag te vinden is, integendeel is het als positief aangemerkt dat hij de verloren stagedagen heeft ingehaald.

In deze context oordeelt de Raad dat de interne beroepsinstantie een afdoende gemotiveerd en redelijk oordeel heeft geveld.

Bovendien overweegt de Raad dat de aanwezigheid van bijzondere omstandigheden op zich niet tot de toekenning van het diploma kan leiden. Tevens dient de student immers de opleidingsdoelstellingen globaal te hebben bereikt. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie van oordeel was dat ook aan deze tweede cumulatieve voorwaarde niet voldaan was.

Wat de opleidingsdoelstellingen betreft, meent verzoeker dat het resultaat voor de afstudeerstage niet overeenstemt met de daadwerkelijk verworven stages. Hij doelt op eerder succesvol afgelegde stages, alsook op de positief verlopen doelgroepenstage en de keuzestage. Hij wijst ook op goede cijfers voor opleidingsonderdelen, waaruit moet blijken dat hij,

niettegenstaande het tekort voor één opleidingsonderdeel – de afstudeerstage – de opleidingsdoelstellingen globaal heeft bereikt en het diploma hem kan worden uitgereikt.

De interne beroepsinstantie wijst op de rol van de afstudeerstage bij de afsluitende beoordeling in de opleiding en wijst erop dat een tekort voor de afsluitende stage – die 18 studiepunten bestrijkt – niet zomaar kan vergoelijkt worden met verwijzing naar eerdere, goed verlopen, stages. Tijdens de afsluitende stage worden alle competenties op een verdiepend niveau gemeten. Uit het slagen voor andere opleidingsonderdelen kan niet zomaar worden afgeleid dat de student voor dit opleidingsonderdeel voldoende presteerde.

Verzoeker is het hiermee niet eens en betoogt dat het onmogelijk is een uitstekende beoordeling in met name ‘Praktijk 3 Keuzestage’, ‘Praktijk 2 Doorgroeistage (I)’ en ‘Praktijk 2 Doorgroeistage’ om te buigen naar een onvoldoende beoordeling in ‘Praktijk 3 Afstudeerstage’ en dit slechts terug te voeren op een hoger verwacht beheersingsniveau. Volgens verzoeker geeft de interne beroepsinstantie voor deze ommeslag/tegenstrijdigheid geen redelijke verantwoording.

De Raad is ter zake niet overtuigd. Hij stelt vast dat verzoeker nalaat elementen aan te brengen waaruit in *concreto* blijkt dat hij de opleidingsdoelstellingen heeft bereikt. In het concrete geval stelt verzoeker wel dat het niet mogelijk is het feit dat de competenties niet zijn bereikt die de afstudeerstage beoogde terug te voeren op een hoger competentieniveau dat in de afstudeerstage zou zijn beoogd en dat dit vereiste niveau niet zou zijn aangetoond door de positief beoordeelde eerdere stages. Hij laat evenwel na aan te tonen waaruit concreet blijkt dat alle competenties die in een afstudeerstage, als sluitstuk van de opleiding, worden beoogd daadwerkelijk door hem in eerder aangelegde opleidingsonderdelen zijn bereikt. Zo laat hij dus na concrete en overtuigende aanwijzingen bij te brengen van het feit dat hij de opleidingscompetenties globaal heeft bereikt. Ten overvloede geeft de Raad mee vast te stellen dat verzoeker een selectieve lezing geeft van resultaten en beoordelingsdocumenten van eerdere stages, aangezien deze niet noodzakelijk op zo’n hoge punten wijzen of onverdeeld lovende commentaren bevatten dat zij zonder meer toelaten eruit af te leiden dat hij reeds voor de afstudeerstage de erin beoogde competenties op afstudeerniveau had bereikt of deze samen met de competenties die hij in de afstudeerstage wist te bereiken derwijze bereikte dat de opleidingsdoelstellingen in zijn hoofde globaal verwezenlijkt zouden zijn. Aldus kan de Raad niet vaststellen dat de beslissing van de interne beroepsinstantie moet worden vernietigd, vermits verzoeker naar het oordeel van de

Raad niet heeft bewezen dat hij voldoende de opleidingsdoelstellingen heeft bereikt in het licht van eerder met succes afgelegde vakken en ondanks het ernstige tekort voor de afstudeerstage. Tegen deze achtergrond oordeelt de Raad dat de interne beroepsinstantie voldoende gemotiveerd en niet op kennelijk onredelijke wijze de bewering afwees dat verzoeker de opleidingsdoelstellingen globaal heeft bereikt.

Rekening houdend met alle voorgaande argumenten is het beroep niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 11 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

Gilles Fourneau

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 8.002 van 5 oktober 2022 in de zaak 2022/0293

In zake: Raf VANDEKERCKHOVE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joost Van Damme
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5

Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTEVELDEHOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sabien Lust
kantoor houdend te 8310 Brugge
Akkerstraat 17
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 augustus 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 14 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 7 september 2022.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Céline Peire, die *loco* advocaat Joost Van Damme verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Sabien Lust, die verschijnt voor de verwerende partij; zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de ergotherapie’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Werkplekleren 3 en samenwerken’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 7/20. De proclamatie vindt plaats op 30 juni 2022.

Verzoekende partij stelde op datum van 6 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 14 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie komt, na de standpunten van de student en de opleiding te hebben aangehaald, tot de volgende beoordeling:

De commissie stelt vooreerst vast dat de (uitvoerige) verzoek- en verweerschriften een ietwat andere numerieke opvolging hanteren voor wat de opgeworpen middelen betreft: in het verzoekschrift poneert de raadsman 5 middelen, terwijl het verweerschrift op 10 individuele gepercipieerde middelen ingaat. Eén en ander is te wijten aan de onderdelen, verbonden aan de door de raadsman opgeworpen middelen (bv. bij het derde en vijfde middel). De beroepscommissie zal voor haar beoordeling uitgaan van het door het verzoekschrift opgeworpen aantal van 5 middelen.

Eerste middel - voorafgaandelijk: inzage van het dossier ex art. II.277 Codex Hoger Onderwijs - voorbehoud voor het middel dat is gestoeld op de miskenning van het objectiviteits- en het redelijkheidsbeginsel

De beroepscommissie volstaat, wat dit middel betreft, met de verwijzing naar de verschillende vormen van inzage die geboden werden aan de verzoeker/de raadsman. Dit blijkt ook uit het mailverkeer (toegevoegd, supra, na weergave van het verzoekschrift). Zoals de opleiding in haar verweer ten overvloede schrijft, werd ook het beraadslagingsverslag, rekening houdend met de vertrouwelijkheid zoals omschreven in artikel II.277 CHO ter beschikking gesteld.

De beroepscommissie wijst volledigheidshalve ook op de volledige lezing van artikel II.277 CHO:

- *Voor wat betreft de examens houdt de openbaarheid van bestuur in dat studenten een recht op inzage in en toelichting bij de door hen afgelegde examens hebben. Indien na de toelichting blijkt dat de betrokken student een kopie wil van het door hen afgelegde examen, dan heeft deze student kopierecht.*

Iedere kopie dient persoonlijk en vertrouwelijk behandeld te worden en mag enkel gebruikt worden in functie van de onderwijsloopbaan van de student.

Het principe van de openbaarheid van bestuur voor wat examens betreft, kent dus een duidelijke cesuur met de bepaling dat na aflegging van een examen/OLOD het recht op inzage en toelichting toegekend dient te worden. Hieraan werd volgens de commissie ruimschoots tegemoet gekomen door de opleiding.

Ten overvloede en in subsidiaire orde: waar de raadsman onder de hoofding van dit middel (o.m.) stelt dat het “*immers naar oordeel van appellant volstrekt onmogelijk is dat de opleiding en bij uitbreiding de examencommissie op grond van de door verzoeker voor het betrokken opleidingsonderdeel verworven studievoortgang in redelijkheid tot dergelijke beoordeling is kunnen komen. Hoe de evaluator en de examencommissie in redelijkheid en in het licht van de door verzoeker doorgemaakte studievoortgang de stage niet met een voldoende zouden hebben kunnen quoteren, is appellant onduidelijk. Dergelijke beoordeling is alleszins op grond van de voor appellant beschikbare objectieve stukken kennelijk onredelijk*”, betreft dit rationeel en de iure een ander middel, hetwelke infra behandeld zal worden. Dergelijke beweringen raken immers niet langer aan het opgeworpen middel van het recht tot inzage, maar gaan in op de gehanteerde beoordelingscriteria en de begeleiding en feedback.

Gelet op al het bovenstaande is de commissie van oordeel dat aan het eerste middel tegemoet werd gekomen, waardoor het middel zonder voorwerp is.

Tweede middel - miskenning van art. 71 en 72 van het OER (Artevelde studiecontract): De bestreden beslissing voorziet voor het opleidingsonderdeel stage (“Werkplekleren 3”) niet in een quotering

Opnieuw stelt de commissie vast dat het tweede middel eigenlijk reeds aan bod kwam in het eerste middel (waar de raadsman op pagina 3 van het verzoekschrift, onder het eerste opgeworpen middel, schrijft: “*alsook van het cijfer dat hem voor het opleidingsonderdeel werd toegekend, nu de evaluatiedocumenten daarvan geen melding maken, niettegenstaande voorgeschreven door art. 71 en 72 van het studiecontract*”).

De commissie volstaat vooreerst met de vaststelling dat de verzoeker wel degelijk het cijfer voor het bestreden OLOD ontving (zie bijlage 1 IBC, Resultaten Eerste examenkans (EK1)). Waar de raadsman de overtuiging vandaan haalt dat de verzoeker geen numerieke quotering ontvangen zou hebben, ontsnapt dan ook aan de beroepscommissie, temeer daar de verzoeker, gebaseerd op deze bekendmaking van de resultaten, naar alle waarschijnlijkheid de raadsman onder de arm nam.

Voor zover nog nodig, verwijst de beroepscommissie naar het – correcte – verweer van de opleiding dat zij slechts op welbepaalde momenten doorheen het academiejaar (numerieke) examenresultaten mag en kan publiceren. Dit volgt ook uit de correcte lezing van artikel 72 OER:

- De examinator en de examencommissie zijn verantwoordelijk voor de numerieke quotering, respectievelijk voor het vaststellen en voor het valideren van de quotering. De examinator mag de quotering onder geen beding voor de publicatie van de examenresultaten mededelen. Het hoofd van de opleiding publiceert de examenresultaten op de momenten die in de opleidingskalender bepaald zijn, met name op het einde van de elke in het studiecontract voorziene examenperiode in januari, juni, en augustus-september (eigen onderlijning door de beroepscommissie).

Gelet op al het bovenstaande oordeelt de commissie dan ook dat dit middel ongegrond is.

Derde middel - miskenning van de studiegids/studiefiche ECTS-fiche - miskenning van art. 60 OER (studiecontract) en van de voorgeschreven evaluatievormen - miskenning van het redelijkheidsbeginsel:

De beroepscommissie stelt, wat het derde middel betreft, vooreerst vast dat het verzoekschrift twee zaken lijkt te poneren:

eerste onderdeel - schending van art. 60 van het studiecontract - miskenning van het legaliteitsbeginsel

De beroepscommissie stelt vast dat het “eerste onderdeel” uiteen valt te halen in volgende argumenten:

- o Gebrekkige en niet-objectieve feedback door begeleider en mentor
- o (gepercipieerde) problematiek van de numerieke score door mentor i.p.v. begeleider
- o Stagementor is verpleegkundige en geen ergotherapeut
- o Miskenning van/negatieve focus op de ADD-problematiek van de verzoeker
- o Bestaan van andere door de verzoeker succesvol ‘voleindigde’ stages

De beroepscommissie wenst hier zelf een belangrijke cesuur in aan te brengen:

- de gepercipieerde problematiek van gebrekkige begeleiding en feedback, de betwisting van de objectiviteit en deskundigheid van stagementor en -begeleider (inclusief miskenning van de ADDproblematiek) en het bestaan van eerder succesvol afgelegde OLOD’s of ‘voleindigde’ stages worden als eerste argument behandeld
- de in het verzoekschrift aangehaalde schending van artikel 60 OER en de verduidelijking hiervan in de begripsbepalingen (stagebegeleider: "Persoon die in opdracht van Arteveldehogeschool de student begeleidt bij de stage. De eindquotering valt onder de verantwoordelijkheid van de stagebegeleider".)

1. Wat deze eerste argumentatie betreft, wenst de beroepscommissie er *prioritair* op te wijzen dat het vaste rechtspraak is van de Raad voor studievoortgangbewistingen dat een argument (middel) dat gebaseerd is op beweerdelijk gebrekige feedback en begeleiding er niet toe leidt dat een negatieve evaluatie moet worden omgebogen in een positievere evaluatie (R. Stvb. 31 juli 2014, nr. 2014/089; R. Stvb. 18 december 2014, nr. 2014/400).

De beroepscommissie wijst er bovenbien op dat het niet aan haar, en evenmin aan de verzoeker is, om de beoordeling over de inhoud in de plaats van deze van de docent te stellen. De beroepscommissie volgt hierbij uitsluitend de vaste rechtspraak van de Raad: “*Het is bovenbien niet aan de Raad en evenmin aan verzoeker om zijn beoordeling over de inhoud in de plaats van deze van de docent te stellen. Wat de onzorgvuldige organisatie van het opleidingsonderdeel betreft, is de Raad van oordeel dat deze an sich niet de onregelmatigheid van de gegeven score tot gevolg heeft.*” (R.Stvb. 14 december 2016, nr. 2016/558).

De beroepscommissie stelt vast dat het verzoekschrift ook een zekere tegenstrijdigheid in zich heeft: doorheen het schrijven wordt steeds gehamerd op het feit dat de verzoeker ‘te weinig of geen’ feedback zou gekregen hebben, om vervolgens net dergelijke feedback *verbatim* aan te halen teneinde erop te wijzen dat deze onvoldoende objectief of zelfs ronduit negatief zou geweest zijn. Waar de verzoeker in het verzoekschrift aanvoert dat de feedbackmomenten soms onvoldoende of tegenstrijdig waren, wijst de beroepscommissie op de vaste en ook hier bevestigde rechtspraak van de Raad voor studievoortgangbewistingen dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering (zie o.a. RvS 19 maart 2013, nr. 222.898, Ristucca; In dezelfde zin: R.Stvb. 27 november 2014, nr. 2014/302; R.Stvb. 12 mei 2015, nr. 2015/068; R.Stvb. 10 november 2015, nr. 2.568).

De Raad stelt in dergelijke situaties onomwonden en helder: “*Het is immers, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd*” (R.Stvb. 12 mei 2015, nr. 2015/068; R.Stvb. 10 november 2015, nr. 2.568).

De beroepscommissie wijst ten overvloede op volgende vaste rechtspraak van de Raad: “*Er (de vermeende ‘slechte’ begeleiding, *nvdIBC) kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke*

omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen de facto onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was. Het valt aan de verzoekende partij toe om het bewijs te leveren van de gebreken in de begeleiding die zij aanvoert.” (R.Stvb. 12 mei 2015, nr. 2015/068; R.Stvb. 18 augustus 2015, nr. 2.263; R.Stvb. 22 december 2015, nr. 2.746).

Waar de verzoeker in zekere zin alludeert op het negatieve karakter van de begeleiding (“met als voornaamste argument – onder dit middel – dat hij afgerekend zou geweest zijn op de bestaande ADDproblematiek) stelt de beroepscommissie vast dat deze perceptie voornamelijk in hoofde van de verzoeker lijkt te bestaan, maar niet afdoende bewezen geacht kan worden blijkens de stukken (zie ook infra, ander middel). Daarnaast weerlegt en/of nuanceert de opleiding deze stelling ook in haar verweer en de meegeleverde stukken. Ten overvloede wijst de beroepscommissie op de vaste rechtspraak van de Raad: “*Verder is de Raad van oordeel dat aan een titularis van een opleidingsonderdeel, die instaat voor de eindbeoordeling, een vermoeden van objectiviteit kleeft. Beweringen van een subjectieve houding dienen voldoende bewijskrachtig te zijn om het vermoeden van objectiviteit te weerleggen.*” (R. Stvb. 14 december 2016, nr. 2016/558).

In subsidiaire orde heeft de beroepscommissie er begrip voor dat de verzoeker zelf een betere quotering had verwacht, maar de interne beroepscommissie gaat hier uit van een - ondersteund en verdedigd - vermoeden van deskundigheid van de begeleider en de mentor. Het volgt hierbij ook de vaste rechtspraak van de Raad (R.vStvb 14 augustus 2014, nr. 2014/109). Met name waar het verzoekschrift alludeert op het gegeven dat de mentor ‘slechts’ een verpleegkundige is en geen ergotherapeut, kan de beroepscommissie haar inziens zelfs volstaan met verwijzing naar het verweerschrift:

“De stagmentor is niet steeds een ergotherapeut, dat vermeldt de stagegids ook letterlijk: “in sommige settings zal de stagmentor geen ergotherapeut zijn, maar wel een persoon uit het multidisciplinaire team met een bachelor- of masterdiploma. Wel verwachten we ook van deze mentoren, dat ze op de hoogte zijn van zowel wat wij verwachten van de stagmentor, als van de te behalen doelen en de stageopdrachten.” (zie stagegids bijlage 12) Stagamentoren worden jaarlijkse uitgenodigd op een stagamentoren vorming georganiseerd door de opleiding waarin visie en doelen rond begeleiding transparant worden gedeeld.

- a) *De stagmentor heeft al jaren ervaring in haar rol als stagmentor en kent de beoordelingscriteria opgemaakt door de opleiding reeds langer.*
- b) *Er is in dit transdisciplinaire team eveneens een ergotherapeut aanwezig, deze heeft een jarenlange praktijkervaring opgebouwd als ergotherapeut in het passantenhuis in [...], eveneens stageplaats, en is sinds enkele maanden in dienst in deze setting en verbonden aan dit transdisciplinair team. Ze is vertrouwd met de werking van de opleiding ergotherapie rond stagebegeleiding.*

c. Alle teamleden verbonden aan dit transdisciplinair team bespreken de werksituaties samen. 1 persoon, m.n. [A.V.H.] is stagementor, maar de tussentijdse- en eindevaluatie is gebeurd in aanwezigheid van de ergotherapeute en de stagementor, rekening houdend met de inbreng van alle leden van het transdisciplinaire team. De stagementor heeft de pen, maar het feedbackverslag is duidelijk een weerslag van de observaties van het gehele team. Cfr. feedback neergeschreven door de stagementor in de evaluatiemomenten. (zie bijlage 9, 10)"

In tertiaire orde en wat de verwijzing naar eerdere, succesvol afgelegde OLOD's of stages betreft, wijst de beroepscommissie desalniettemin op de vaste rechtspraak van de Raad dat een student uit een goed resultaat voor een welbepaald opleidingsonderdeel geen veronderstelling kan putten dat ook voor andere opleidingsonderdelen een positieve beoordeling moet of zal volgen (R.vStb. 29 augustus 2016, nr. 2016/207).

Ten overvloede: hoewel de verzoeker aangeeft dat er problemen bestonden in de begeleiding door de stagebegeleider en de stagementor (wat de opleiding weerlegt), werd gedurende de looptijd van de stage door de verzoeker geen overtuigende actie ondernomen om dit te remediëren. In die zin oordeelde de Raad in het verleden eerder al negatief over dergelijke ingestelde beroepen: "*De Raad stelt ook vast in dit verband dat verzoeker tijdens het academiejaar geen melding heeft gemaakt van een dergelijke negatieve houding ten aanzien van zijn persoon.* (R. Stb. 14 december 2016, nr. 2016/558).

Gelet op alle aangehaalde argumenten en bewijsstukken in verzoek- en verweerschrift, gelet op bovenstaande uiteenzetting, en gelet op de vaste rechtspraak van de Raad, beoordeelt de interne beroepscommissie dit samengevoegd middel als ongegrond.

2. De in het verzoekschrift aangehaalde argumentatie inzake de schending van artikel 60 OER wordt door de beroepscommissie apart behandeld, aangezien deze beschuldiging daadwerkelijk de kern van een juridisch betoog raakt: met name alludeert het verzoekschrift van de raadsman op het gegeven dat de stagementor, en niet de stagebegeleider de (uiteindelijke) numerieke score toegekend zou hebben.

Wat dit argument betreft, stelt de beroepscommissie vooreerst vast dat de opleiding ten eerste overtuigend weerlegt dat de stagebegeleider 'slechts' de feedback en beoordelingen van de stagementor overnam. Daarnaast oordeelt de commissie ook dat, louter uit het gegeven dat de feedback van de begeleider en de mentor gelijklopend zijn, niet zomaar afgeleid kan worden dat de begeleider deze 'klakkeloos' overnam. Finaal, echter, komt dit argument neer op de puur-juridische kwestie of de stagebegeleider wel degelijk de eindverantwoordelijkheid rond de numerieke quotering op zich genomen heeft. Hoewel het verzoekschrift hier heel wat voorafnames rond maakt, lijken deze ongegrond: nergens blijkt uit de stukken dat de stagebegeleider niet de numerieke eindscore naar eer en

geweten *zelf* bepaald zou hebben. Ook stelt de beroepscommissie opnieuw vast dat het verzoekschrift op dit vlak sporen van tegenstrijdigheid toont: om te staven dat de begeleider niet betrokken zou geweest zijn, noch feedback zou hebben gegeven, verwijst het verzoekschrift *net wel* (soms verbatim) naar de feedback die de verzoeker mocht ontvangen van de stagebegeleider. Ook de opleiding toont dit overtuigend aan met verwijzing naar o.m. Medbook.

Gelet op alle aangehaalde argumenten en bewijsstukken in verzoek- en verweerschrift, gelet op bovenstaande uiteenzetting, en gelet op de vaste rechtspraak van de Raad, beoordeelt de interne beroepscommissie dit middel als ongegrond.

tweede onderdeel - miskenning van de in de studiegids/studiefiche (ECTS-fiche) voorgeschreven evaluatievormen en miskenning van het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel - miskenning van art. 70 van het OER

De beroepscommissie stelt in globo vast dat het tweede onderdeel van het derde middel vaak herhalingen bevat van eerder geponeerde argumenten. Zo stelt de tweede paragraaf (p.6) opnieuw “*Ten geleide: appellant heeft reeds succesvol stages afgelegd waaronder Werkplekleren 4 te Berlare (...) onder stagebegeleiding van mevrouw [J.A.] waarbij de door appellant verkregen resultaten zeer positief waren: op elke competentie scoorde appellant 'autonom' dan wel 'excellerend' (stuk 3). Tijdens zijn afstudeerstage WPL 4 heeft appellant reeds aangetoond dat hij wél autonom kan werken als ergotherapeut.*”, hetwelke ook onder het eerste onderdeel reeds aangehaald werd (zie supra).

Ook alludeert het tweede onderdeel in paragraaf 5 – opnieuw – (“*Derhalve werd in mei 2022 - i.e. midden in de stageperiode (!) - aan appellant gecommuniceerd dat hij beter op zoek zou gaan naar een andere opleiding. Door midden in de stageperiode dergelijke uitspraken te doen heeft het team (en de stagebegeleider) niet alleen kansen tot progressie (eigen aan een stagetraject) aan appellant ontnomen doch ook ondubbelzinnig te kennen gegeven dat het navolgende stagetraject niet meer objectief zou (en kon) worden beoordeeld. Dit gebrek in het evaluatieproces is dermate ernstig dat daaraan enkel kan worden geremedieerd door toekenning van een creditbewijs voor het opleidingsonderdeel.*”) dat de verzoeker negatief bejegend werd door zijn ADD. Zie wat dit betreft zowel supra als infra in middel 4, daar dit elk bewijsstuk lijkt te ontbreken.

Vervolgens stelt het tweede onderdeel – opnieuw – dat “*de afweging en beoordeling van (deze) evaluatiedoelen naar oordeel van appellant niet berust op een objectief criterium.*” Wat dit laatste argument betreft, verwijst het verzoekschrift echter ook meer concreet naar de betwisting van de ‘onvoldoende quitering’ voor de te behalen leerresultaten op afsluitend niveau (OLR5, OLR6, OLR7 en OLR 10). Hier stelt de beroepscommissie – niet voor het eerst – vast dat het verzoekschrift uitvoerig

put uit feedback en beoordelingen die de verzoeker mocht ontvangen (en waarvan het verzoekschrift beweert dat deze niet of te weinig gegeven werd).

Los daarvan, stelt de beroepscommissie een eigenaardigheid vast: om de beoordeling van de ‘onvoldoende’ te weerleggen, verwijst het tweede onderdeel in hoofdzaak naar twee “omvangrijke” stukken, zijnde stuk 14 en 15. Beide stukken zijn echter niet als bewijsmiddel *an sich* te beschouwen, aangezien die twee stukken zijn dit integraal geschreven zijn door de verzoeker (14) en de verzoeker samen met zijn ouders (15). Het is uiteraard logisch dat in dergelijke stukken te lezen valt dat zo goed als alle leerdoelen ‘behaald werden’, maar dit is absoluut onvoldoende. De beoordeling, zoals supra uitvoerig uiteengezet, is en blijft het prerogatief van de opleiding, en uiteraard niet een eigen interpretatie door/van de verzoeker of diens ouders. Waar nodig, kan bovendien gewezen worden op het verweerschrift van de opleiding (zie met name onder hoofdingen 6 en 10) waar dergelijke claims overtuigend weerlegd worden.

Gelet op alle aangehaalde argumenten en bewijsstukken in verzoek- en verweerschrift, gelet op bovenstaande uiteenzetting, en gelet op de vaste rechtspraak van de Raad, beoordeelt de interne beroepscommissie dit middel als ongegrond.

Vierde middel - miskenning van art. II.276 § 3 van de Codex Hoger Onderwijs (faciliteiten en redelijke aanpassingen)

Zoals eerder aangehaald (zie supra), leest de beroepscommissie nergens in het verzoekschrift dat er een miskenning zou gebeurd zijn van art. II.276, §3 CHO. Waar het argument van de raadsman specifiek ingaat op het ‘niet-toekennen’ van faciliteiten, wordt deze argumentatie zelf licht-absurd: als bewijs voor het niet toekennen wordt o.m. mailverkeer als bijlage gevoegd waaruit blijkt dat de verzoeker *wel degelijk* bepaalde faciliteiten toegekend kreeg. Ook onder hoofding acht van het verweer van de opleiding blijkt duidelijk dat de verzoeker bepaalde faciliteiten toegekend kreeg. De beroepscommissie oordeelt dan ook dat dit argument niet gevoegd kan worden. Louder het feit dat de verzoeker niet *alle* gewenste faciliteiten krijgt, kan geen aanleiding geven om tot een miskenning van artikel II.276 CHO te oordelen.

De beroepscommissie wenst tenslotte ook te wijzen op de tendentieuze allegaties (doorheen het verzoekschrift, zie ook supra) als zou de opleiding de verzoeker gedwongen of aangespoord hebben om de opleiding stop te zetten – o.m. met verwijzing naar zijn ADD. Ook hier ontbreekt elk bewijsstuk, maar meent het verzoekschrift dit te mogen distilleren uit een schrijven uit eigen beweging van de verzoeker aan de opleiding. Een schrijven waaruit bovendien blijkt dat de verzoeker ‘ontroerd is dat het team voor hem in een moederrol kroop’, dat hij ‘apprecieert dat ze hun bezorgdheden geuit hebben’ en

waar hij ‘iedereen dankbaar is voor de begeleiding doorheen de stage en de opleiding’ (zie stuk 7 van het verzoekschrift).

Gelet op alle aangehaalde argumenten en bewijsstukken in verzoek- en verweerschrift, gelet op bovenstaande uiteenzetting, beoordeelt de interne beroepscommissie dit middel als ongegrond.

Vijfde middel - ondergeschikt: de opleidingsdoelstellingen werden globaal bereikt: de opleidingsdoelstellingen zijn globaal bereikt & er spelen uitzonderlijke omstandigheden

De beroepscommissie stelt vast dat het vijfde middel verwijst naar de cumulatieve voorwaarden zoals bepaald in artikel 90 OER. Om dit aan te tonen, stelt het verzoekschrift eerst – bij herhaling – dat de “Appellant reeds succesvol stages heeft afgelegd” en dat “de negatieve evaluatie voor het opleidingsonderdeel 'Werkplekleren 3' niet overeenstemt met de door appellant voor het opleidingsonderdeel daadwerkelijk verworven competenties”. Ook al dreigt de beroepscommissie hierdoor zelf in herhaling te vallen, moge het duidelijk zijn dat (vaste rechtspraak van de Raad) een student uit een goed resultaat voor een welbepaald opleidingsonderdeel geen veronderstelling kan putten dat ook voor andere opleidingsonderdelen een positieve beoordeling moet of zal volgen (R.vStvb. 29 augustus 2016, nr. 2016/207). Ook werd niet overtuigend aangetoond dat de negatieve evaluatie ontreedt of ongegrond zou zijn. Volledigheidshalve buigt ook de tweede cumulatieve voorwaarde – uitzonderlijke omstandigheden – zich helemaal terug op het gepercipieerde gebrek aan toegekende faciliteiten en de ‘negatieve’ houding tegenover de verzoeker en zijn ADD-problematiek. Ook hier werd supra overtuigend aangetoond dat dit niet kan weerhouden worden.

Ten overvloede wijst de beroepscommissie erop dat de ECTS-fiche bij dit OLOD duidelijk vermeldt dat het nooit wordt gedelibereerd. Dit vloeit – zoals ook de opleiding terecht aanhaalt – o.m. voort uit Artikel 3, 1°, d) van het Koninklijk Besluit van 8 juli 1996 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van ergotherapeut en houdende vaststelling van de lijst van de technische prestaties. Daar staat duidelijk bij de verplichte voorwaarden: “Een met vrucht doorlopen stage van minstens 1000 uren binnen verschillende domeinen van de ergotherapie met verschillende leeftijdsgroepen en verschillende dysfuncties, ten bewijze waarvan de kandidaat een stageboek moet bijhouden;”

Gelet op alle aangehaalde argumenten en bewijsstukken in verzoek- en verweerschrift, gelet op bovenstaande uiteenzetting, beoordeelt de interne beroepscommissie dit middel als ongegrond.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 26 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 augustus 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een miskenning van de studiegids/ECTS-fiche, artikel 60 van het Onderwijs- en Examenreglement en van de voorgeschreven evaluatiecriteria, het redelijkheidsbeginsel en artikel II.284 van de Codex Hoger Onderwijs.

Standpunt van partijen

In een eerste middelonderdeel voert verzoeker aan dat artikel 60 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: ‘OER’) en het legaliteitsbeginsel werden geschonden. Volgens verzoeker is de eindevaluatie niet correct gebeurd. Zo geeft de stagebegeleider geen exhaustieve oplijsting van de tekortkomingen van verzoeker. De feedback van de stagebegeleider zou volgens verzoeker ook een letterlijke overname zijn van de door de mentor gegeven feedback, wat in strijd is met artikel 60 van het OER: de stagebegeleider die zich voor het eindoordeel louter baseert op het oordeel van de stagementor doet aan niet-toegelaten delegatie van evaluatiebevoegdheid. Doordat bij tal van competenties de stagebegeleider verwijst naar de feedback van de stagementor, noopt dit verzoeker tot de conclusie dat de stagebegeleider geen eigen evaluatie heeft gemaakt. Daarnaast is de stagementor, mevrouw [A.V.H.], een verpleegkundige maar geen ergotherapeut. Verzoeker meent dat een verpleegkundige niet goed geplaatst is om een stagiair ergotherapie te beoordelen, te meer daar waar deze beoordeling zonder meer werd overgenomen door de stagebegeleider. De motivering van de interne beroepsinstantie over het statuut van de stagementor overtuigt verzoeker niet: het gaat er

verzoeker niet zozeer om dat de stagementor hoe dan ook een ergotherapeut dient te zijn maar wel dat de volledige eindevaluatie steunt op de feedback van de stagementor, die geen ergotherapeut is, wat de bestreden beslissing ook onredelijk maakt.

Verzoeker stelt ook vast dat hij wordt afgerkend op zijn (vooraf meegedeelde) ADD-problematiek en benadrukt dat het de stagebegeleider dient te zijn die het uiteindelijke examencijfer voor de stage bepaalt, rekening houdende met alle elementen. De motivering van de interne beroepsinstantie met betrekking tot de evaluatiecriteria kan verzoeker in dat opzicht niet bijtreden. Volgens verzoeker bevat de eindevaluatie namelijk geen enkele feedback van de stagebegeleider zelf maar wordt vaak verwezen naar de feedback van de stagementor. Dit constitueert voor verzoeker geen afdoende en autonome beoordeling. Volgens verzoeker wordt door de opleiding ook niet tegengesproken dat enkel de stagementor feedback zou hebben verleend die vervolgens werd overgenomen door de stagebegeleider. Bijgevolg ligt er geen gemotiveerd verslag van de stagebegeleider voor waaruit blijkt hoe tot de eindevaluatie werd gekomen. Verzoeker benadrukt dat de feedback / beoordeling van de stagementor adviserend van aard is; de doorslaggevende beoordeling komt van de stagebegeleider die daarbij rekening dient te houden met alle elementen (waaronder de zelfevaluatie van verzoeker, de evolutie in de loop van de stage). Volgens verzoeker werd met geen van deze elementen rekening gehouden aangezien bij elke leerdoelstelling door de stagebegeleider werd verwezen naar de feedback van de stagementor. Waar de interne beroepsinstantie aanneemt dat de feedback van de begeleider en de mentor gelijklopend zijn, mist dit volgens verzoeker feitelijke grondslag. Bovendien laat de interne beroepsinstantie na om te verduidelijken hoe de stagebegeleider dan wel tot een autonome beoordeling zou zijn gekomen.

Tot slot verwijst verzoeker bij zijn eerste middelonderdeel naar de succesvol afgelegde andere stages waaruit volgens verzoeker genoegzaam blijkt dat hij de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel wel degelijk heeft verworven om te kunnen slagen.

In een tweede middelonderdeel betoogt verzoeker dat de in de ECTS-fiche opgenomen evaluatiecriteria, het redelijkheidsbeginsel en het objectiviteitsbeginsel, artikel 70 van het OER en artikel II.284 van de Codex Hoger Onderwijs werden miskend. De negatieve evaluatie voor het betrokken opleidingsonderdeel stemt volgens verzoeker niet overeen met de daadwerkelijk verworven competenties. Volgens hem kan verwerende partij onmogelijk op basis van de door

hem gerealiseerde studievoortgang in redelijkheid tot de kwestieuze beoordeling zijn gekomen. Deze is volgens hem dan ook kennelijk onredelijk.

Verzoeker heeft namelijk andere stages afgelegd waarbij hij de vooropgestelde competenties wel heeft bereikt. De negatieve tussentijdse evaluatie van 5 mei 2022 kwam bij hem dan ook hard aan, in het bijzonder de opmerking dat hij een andere opleiding diende te overwegen. Verwerende partij spreekt volgens verzoeker ook niet tegen dat deze werd gemaakt. Door deze opmerking, gemaakt in het midden van de stageperiode, werden verzoeker niet alleen de kansen tot progressie ontnomen maar werd volgens hem ook ondubbelzinnig aangegeven dat het verdere stagetraject niet meer objectief zou (en kon) worden beoordeeld. Dit kan enkel worden geremedieerd door de toekenning van een creditbewijs voor het opleidingsonderdeel. Verzoeker heeft na dit incident een motivatiebrief aan de stagebegeleider en trajectcoach gericht om zijn enthousiasme voor het vak en voor de opleiding te onderstrepen. Verzoeker ziet evenmin in waarom zijn zelfevaluatie “autonom” bij elke competentie als “hautain” zou moeten worden beschouwd aangezien hij bij een vorige stage heeft aangetoond dat hij de beoordeling “autonom” behaalde bij deze competenties. Na deze negatieve tussentijdse evaluatie werd ook door de stagebegeleider geen tussentijds individueel feedbackgesprek meer ingepland wat nochtans kan worden verwacht in het kader van een degelijke begeleiding. Op een vraag van verzoeker naar een dergelijk gesprek, werd volgens hem niet ingegaan.

Verder betwist verzoeker de wijze waarop de in de ECTS-fiche voorgeschreven evaluatievormen en leeronderdelen door verwerende partij zijn uitgevoerd. De beoordeling is volgens verzoeker niet alleen onredelijk streng maar ook niet gestoeld op objectieve gronden. De interne beroepsinstantie kon in elk geval niet op basis van de elementen in het dossier en in het licht van de door de opleiding toegekende bijzondere maatregelen de onvoldoende voor de stage verantwoorden waardoor bij toepassing van artikel 70 van het OER een creditbewijs had moet worden afgeleverd. De onvoldoende is strijdig met de door verzoeker behaalde competenties en andersluidende evaluaties bij een voorgaande stage. De afweging en beoordeling van de evaluatiedoelen berust volgens verzoeker niet op een objectief criterium. Ook na kennisname van de documenten “scores” en “wagenschaal”, diewelke verzoeker eerst volstrekt onbekend waren, meent verzoeker dat de evaluatie niet gestoeld is op objectieve gronden en feitelijke grondslag mist en niet tegemoetkomt aan de in de ECTS-fiche voorgeschreven evaluatiecriteria. Het document “wagenschaal” is niet terug te vinden in de relevante en op voorhand gecommuniceerde opleidingsinformatie en evenmin in de ECTS-

fiche. Hierdoor beantwoordt de evaluatie niet aan een relevant evaluatiecriterium en is zij strijdig met de ECTS-fiche.

Vervolgens gaat verzoeker in de op de eindevaluatie voor het betrokken opleidingsonderdeel. De verschillende leerdoelstellingen voor het opleidingsonderdeel dienen te worden behaald onder begeleiding. Verzoeker gaat er dan volgens hem rechtmatig van uit dat voor die competenties de leerdoelstelling werd verworven indien hij “onder begeleiding” scoort. Uit de eindevaluatie valt evenwel niet af te leiden hoeveel verzoeker behaalde op de verschillende leerdoelstellingen. Uit de ECTS-fiche valt evenmin af te leiden welke opleidingsonderdelen als “afsluitend” worden gekenmerkt. Verzoeker betwist de beoordelingen “onvoldoende” dan wel “onder begeleiding” (waar autonoom voorop werd gesteld) voor de diverse competenties en einddoelstellingen en verwijst naar zijn stukken 16 en 17 die volgens hem een systematische bespreking en weerlegging van de evaluatiekritieken van de opleiding omvatten.

Ook met betrekking tot andere doestellingen/competenties betwist verzoeker de onvoldoende quatering, meer bepaald met betrekking tot “doelen formuleren”, “plan van aanpak opstellen en uitvoeren”, “professioneel samenwerken”, “kwaliteit garanderen”, “wetenschappelijk onderbouwd handelen en onderzoeken” betwist verzoeker de quatering en stelt, verwijzende naar voorbeelden, dat hij deze wel heeft behaald. Ook wat de overige doelen en competenties betreft, is verzoeker van oordeel dat hij deze heeft behaald en verwijst naar de systematische bespreking en de weerlegging van de evaluatiekritieken van de opleiding naar zijn stukken 16 en 17. Hieruit blijkt volgens verzoeker duidelijk dat de evaluatie niet op objectieve gronden is gestoeld, minstens dat de beoordeling kennelijk onredelijk is. De kritieken van verzoeker in zijn stukken 16 en 17, dewelke hij ook voor de interne beroepsinstantie heeft aangevoerd, worden door deze laatste volgens hem niet beantwoord. Uit de motivering blijkt echter niet dat de bezwaren van verzoeker in overweging werden genomen en in de nieuwe beoordeling zijn betrokken. Volgens verzoeker kan de interne beroepsinstantie op basis van de rechtspraak van de Raad van State de argumenten niet zonder meer terzijde laten. De interne beroepsinstantie beperkt zich volgens verzoeker echter tot te verwijzen naar het prerogatief van de opleiding om tot de beoordeling over te gaan en meent dat het niet aan haar noch aan verzoeker toekomt om de beoordeling in twijfel te trekken. Dit strookt volgens verzoeker niet met de bevoegdheid die op basis van de Codex Hoger Onderwijs aan de interne beroepsinstantie werd toevertrouwd.

Verzoeker besluit dat hij voor elke competentie van het opleidingsonderdeel een voldoende heeft behaald, zodat op grond van die vaststelling alleen de beslissing van de interne beroepsinstantie moet worden vernietigd en een creditbewijs moet worden toegekend. Uit het niets blijkt plots dat verzoeker de attitude en vaardigheden die hij in een andere stagecontext integraal zou hebben beheerst, niet (meer) zou beheersen. Uit de bijgebrachte stukken blijkt volgens verzoeker het tegendeel zodat moet worden besloten dat de evaluator voor het opleidingsonderdeel onmogelijk op objectieve gronden tot het niet slagen kon besluiten.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat het eerste middelonderdeel van verzoeker betrekking heeft op de initiële studievoortgangsbeslissing, die uit de rechtsorde is verdwenen door de devolutieve werking van het intern beroep. Bijgevolg dient niet zozeer de beoordeling van de stagebegeleider maar wel deze van de interne beroepsinstantie het voorwerp van kritiek uit te maken. Van die interne beroepsinstantie wordt niet gesteld dat die zich enkel op het oordeel van de stagementor zou hebben gebaseerd. Het middel is volgens verwerende partij onontvankelijk want het is gericht tegen een onbestaande beslissing.

Daarnaast mist het middelonderdeel ook een feitelijke grondslag. Het klopt volgens verwerende partij meer bepaald niet dat de stagebegeleider louter de evaluatie van de mentor zou hebben overgenomen. De mentor heeft namelijk niet eens een numerieke score gegeven aan verzoeker waaruit volgens verwerende partij alleen al blijkt dat de stagebegeleider zich zelf een oordeel heeft gevormd over de prestaties van verzoeker. Verwerende partij geeft aan dat het de stagebegeleider is die verantwoordelijk is voor het eindcijfer, dat gestoeld is op verschillende informatiebronnen (de werkplek, de student zelf, de digitale portfolio, de evaluatiegesprekken,...). *In casu* heeft de stagebegeleider de evaluatiegesprekken gevoerd, heeft zij de portfolio van de student opgevolgd en meermaals feedback genoteerd bij de geformuleerde leermomenten waarvan verzoeker niet kan stellen dat die zouden overgenomen zijn van de mentor. Ook van de eindevaluatie van de stage kan volgens verwerende partij niet worden beweerd dat de stagebegeleider zich daar geen eigen oordeel over zou hebben gevormd maar het oordeel van de mentor zou hebben overgenomen. Verwerende partij wijst op de verschillen in de beoordeling van de competenties door respectievelijk de stagebegeleider en de stagementor. Verwerende partij concludeert dat de interne beroepsinstantie hieromtrent, met verwijzing naar het verweer van de opleiding, een juiste analyse heeft gemaakt. Volgens verwerende partij weerlegt verzoeker deze analyse ook niet.

Wat de hoedanigheid van de stagementor (een verpleegkundige en geen ergotherapeut) betreft, benadrukt verwerende partij dat het niet de stagementor maar wel de stagebegeleider is die instaat voor de beoordeling van de vraag of de student de beoogde competenties heeft bereikt. De mentor stond bovendien niet alleen in voor de opvolging en begeleiding maar dit gebeurde in teamverband en bijgevolg kwam de evaluatie en feedback door de mentor tot stand in aanwezigheid van de ergotherapeut van het team en de stagementor en werd ook rekening gehouden met de inbreng van het team. Volgens verwerende partij gaat verzoeker ook tegen de stukken in waar hij argumenteert dat de opleiding niet als zodanig zou tegenspreken dat enkel de stagementor feedback heeft verleend en daarbij verwijst naar de bestreden beslissing waarin wordt gesteld dat “de stagementor heeft de pen gehouden, maar het feedbackverslag is duidelijk een weerslag van de observaties van het gehele team”. Verwerende partij meent dat die zin uit de context wordt getrokken: die zin komt niet uit het antwoord van de opleiding op het argument dat de stagebegeleider niets meer zou hebben gedaan dan het overnemen van de feedback van de mentor maar wel uit de passage die antwoord biedt op het argument dat de mentor geen verpleegkundige is en de beoordeling dus niet door een ergotherapeut gebeurde. Het is in die context dat de opleiding heeft opgemerkt dat de feedback van de mentor niet door haar alleen is ingegeven maar dat het hele team daarbij betrokken werd, zij het met dien verstande dat zij de pen hield en de feedback noteerde. De opleiding heeft wel degelijk met klem ontkend dat de stagebegeleider verzoeker niet zelfstandig zou hebben beoordeeld en/of geen feedback zou hebben gegeven. In elk geval staat het voor verwerende partij vast dat het evaluatieproces in eerste administratieve aanleg correct is verlopen en dat de interne beroepsinstantie zich dus ook op de vaststellingen in die evaluatie kon steunen bij de beoordeling van het beroep. Daarbij heeft de interne beroepsinstantie zich niet enkel gesteund op de feedbackdocumenten en andere stukken uit het stagedossier, maar ook op het verweer van de opleiding en de uitgebreide toelichting die werd gegeven bij de redenen waarom verzoeker voor bepaalde leerdoelen niet geslaagd werd verklaard.

Verwerende partij wijst er verder op dat het argument van verzoeker dat hij reeds succesvol stages heeft afgelegd waardoor hij autonoom kan functioneren als ergotherapeut reeds werd beantwoord in de bestreden beslissing en verzoeker dit antwoord ook niet betwist. Verwerende partij vult hierbij aan dat het feit dat verzoeker weliswaar slaagde voor andere stages maar niet aantoont dat hij de competenties die hij dient te behalen via het betwiste vak ook aan bod zijn gekomen en werden beoordeeld in die andere stages zodat helemaal niet bewezen is dat hij door het behalen van een credit voor die andere stages ook de competenties heeft bereikt van de

afstudeerstage. De eindcompetenties die worden nagestreefd in de verschillende stages worden gedetailleerd beschreven in het document “overzicht OLR’s gekoppeld aan werkplekleren schijf 2 (WP2) en schijf 3(WP3/4) op verdiepend of afsluitend niveau”. Hieruit blijkt volgens verwerende partij dat er relevante verschillen zijn tussen de met de onderscheiden stages beoogde competenties.

Vervolgens argumenteert verwerende partij omtrent het standpunt van verzoeker dat hij de beoogde competenties wel degelijk heeft bereikt en daarbij verwijst naar de bewijsstukken en argumenten die hij voor de interne beroepsinstantie heeft aangevoerd, dat verzoeker hiermee niet zozeer de beoordeling van de stage door de interne beroepsinstantie bekritiseert maar zich volledig richt tegen de initiële beoordeling van de stage en dan voornamelijk tegen de feedback van de stagementor. Deze argumentatie is volgens verwerende partij onontvankelijk en zij verwijst naar de devolutieve werking van het intern beroep op basis waarvan de initiële beslissing uit de rechtsorde verdwijnt zodat kritiek tegen de oorspronkelijke beoordeling van de stage niet meer aan de orde is.

Op basis van de vaste rechtspraak van de Raad is het volgens verwerende partij ook zo dat uitgegaan wordt van een vermoeden van objectiviteit en deskundigheid van de beoordelaars. Een aangevoerd gebrek aan deskundigheid en objectiviteit dient *in concreto* te worden aangetoond; loutere beweringen volstaan niet. Volgens verwerende partij komt verzoeker op dat vlak niet verder dan loutere beweringen die niet zijn gestaafd of loutere ontkenningen van wat de stagementor of stagebegeleider heeft vastgesteld. Dat volstaat niet om het vermoeden van deskundigheid aan het wankelen te brengen. Verwerende partij wijst erop dat de interne beroepsinstantie deze uitgebreide argumentatie ook al heeft beantwoord. Hiertegen stelt verzoeker enkel dat deze motivering onvoldoende is en dat de grieven die hij en zijn ouders hebben geuit in zijn stukken 16 en 17 hadden moeten worden beantwoord en dat uit de motivering van de interne beroepsinstantie niet blijkt dat zijn argumenten in de nieuwe beoordeling werden betrokken. Verwerende partij merkt op dat de interne beroepsinstantie deze grieven niet onbeantwoord heeft gelaten maar heeft vastgesteld dat het enige bewijs dat aangebracht werd, twee documenten met kritiek zijn die door verzoeker en zijn ouders zelf zijn opgesteld en dat dit niet als bewijs kan worden beschouwd. Daarnaast heeft de interne beroepsinstantie ook uitdrukkelijk verwezen naar het verweerschrift van de opleiding waarin deze argumenten worden weerlegd en die weerlegging ook tot de hare heeft gemaakt. Verzoeker betwist deze weerlegging niet en gaat hier helemaal niet op in.

In zijn *wederantwoordnota* betwist verzoeker dat het eerste middelonderdeel onontvankelijk zou zijn omdat hij wel degelijk kritiek geeft op het gegeven dat de interne beroepsinstantie ten onrechte tot de vaststelling is gekomen dat de beoordeling door de stagebegeleider zou zijn gebeurd. Hij handhaaft zijn middelonderdeel en benadrukt verder dat uit de eindevaluatie niet kan worden afgeleid op welke motieven de stagebegeleider haar eindcijfer steunt. Het eindverslag van de mentor kan slechts één element zijn van de eindbeoordeling. *In casu* moet verzoeker vaststellen dat het verslag van de mentor het enige element is waarmee door de stagebegeleider rekening werd gehouden. Verzoeker geeft aan dat een stagementor evenwel geen evaluerende taak heeft en diens eindverslag mag niet worden aanzien als een evaluerend eindverslag. Doordat dit integraal werd overgenomen werd hier toch een evaluerende rol aan toegekend. Verzoeker benadrukt hierbij dat het eindresultaat van de evaluatie de optelsom moet zijn van de verschillende elementen. Uit de bestreden beslissing blijkt volgens verzoeker niet dat niet enkel met de ‘beoordeling’ van de mentor rekening werd gehouden aangezien enkel naar zijn feedback/documentatie wordt verwezen. Verzoeker wijst er nog op dat er een zwaardere motiveringsplicht is bij de beoordeling van stages dan bij andere examenvormen. Van de stagebegeleider mag worden verwacht dat de evaluatiedocumenten correct en gemotiveerd worden ingevuld.

Verzoeker betwist ook dat hij met zijn tweede middelonderdeel geen kritiek zou geleverd hebben op het standpunt van de interne beroepsinstantie. Hij handhaaft zijn middelonderdeel en benadrukt dat de interne beroepsinstantie zich voor de weerlegging van zijn grieven louter beperkt heeft tot de verwijzing naar het prerogatief van de opleiding en verwijst “waar nodig” naar het verweer van de opleiding. De door verzoeker geformuleerde kritiek vormt volgens hem vanzelfsprekend eveneens een antwoord op het door de opleiding opgestelde verweerschrift (wat werd gebaseerd op de feedback van de stagementor) waarnaar door de interne beroepsinstantie wordt verwezen en hernomen.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroepet zich in een tweede middel op een schending van artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt in zijn tweede, ondergeschikte, middel dat hij, op basis van artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs reeds vóór zijn stage faciliteiten heeft aangevraagd in het kader van zijn ADD-problematiek. De onderwijsinstelling heeft op 10 november 2020 laten weten dat er geen specifieke faciliteiten op stage beschikbaar zijn die betrekking hebben op zijn moeilijkheden/hindernissen. Uit de feedback van vorige stageplaatsen is volgens verzoeker gebleken dat hij gebaat zou zijn met een uitgebreidere, voornamelijk mondelinge en schriftelijke feedback aangezien verzoeker omwille van zijn ADD-problematiek problemen heeft met structuur, planning, timemanagement en werktempo. Verzoeker heeft vóór de aanvang van de stage per e-mail aan de stageplaats enkele hulpmiddelen voorgesteld om zijn functiebeperking te neutraliseren. Er werden evenwel geen faciliteiten toegekend; enkel de bestaande, reeds in 2020 toegekende faciliteiten werden behouden. Gelet op het recht op redelijke aanpassingen is verzoeker van oordeel dat de opleiding *in casu* onvoldoende de toekenning van eventuele faciliteiten heeft onderzocht en hiermee onvoldoende rekening heeft gehouden bij de stage. Wat er werd aangeboden, volstond volgens verzoeker niet.

Verzoeker begrijpt hierbij wel dat studenten met een functiebeperking in gelijke mate dienen aan te tonen dat zij de vooropgestelde leerdoelstellingen op voldoende wijze beheersen en de competenties moeten verwerven. Dit neemt echter niet weg dat de onderwijsinstelling, wanneer een student melding maakt van een functiebeperking, op gepaste wijze moet onderzoeken in welke mate er redelijke aanpassingen kunnen worden genomen, wat *in casu* niet is gebeurd. Hoewel verzoeker zijn problematiek reeds bij het startgesprek van de stage heeft aangekaart, werd hiervoor nauwelijks begeleiding of ondersteuning geboden, iets wat op een andere stageplaats wel werd gedaan. Uit de eindevaluatie blijkt ook dat op geen enkele wijze rekening werd gehouden met de ADD-problematiek van verzoeker. *A fortiori* zijn kritieken, waarop de negatieve evaluatie is gebaseerd (en die ook aan bod kwamen tijdens de weinige feedbackmomenten), grotendeels te wijten aan die problematiek. Het zijn net die elementen waarvoor verzoeker onvoldoende redelijke aanpassing heeft bekomen.

Verzoeker besluit dat door de miskenning van zijn recht op redelijke aanpassingen, de beslissing niet kan standhouden.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker deze argumenten ook al – in identieke bewoordingen – heeft aangevoerd in zijn intern beroepsschrift en verwijst hiervoor naar het antwoord dat de interne beroepsinstantie hierop heeft gegeven. Volgens

verwerende partij neemt verzoeker geen enkele moeite om op het antwoord van de interne beroepsinstantie te repliceren. Verwerende partij stipt hierbij ook nog aan dat artikel II.276 van de Codex Hoger Onderwijs niet met zicht meebrengt dat een hogeronderwijsinstelling zomaar alle faciliteiten moet toe kennen die een student vraagt: enkel die faciliteiten die een “redelijke” aanpassing zijn moeten worden toegekend. Bovendien worden mogelijke faciliteiten geweigerd op grond van het feit dat de gevraagde aanpassing afbreuk doet aan de mogelijkheid om de domeinspecifieke leerresultaten van de opleiding te bereiken of andere doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal te verwezenlijken. Waar er bepaalde gevraagde aanpassingen niet werden toegestaan, heeft verwerende partij aangegeven dat deze faciliteiten niet konden worden toegekend omdat ze zouden beletten om de leerresultaten te bereiken. Ze werden dus op rechtmatige wijze geweigerd, wat door verzoeker ook nergens wordt betwist of weerlegd. Tot slot had verzoeker ook de mogelijkheid om een beroep in te stellen tegen de weigering van de gevraagde faciliteiten maar heeft hij van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn middel en merkt verder op dat hij niet op de hoogte was van de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen de weigering van de door hem gevraagde faciliteiten. In de e-mail van 21 februari 2022 werd verzoeker hierover niet geïnformeerd: hij werd integendeel aangemoedigd om de “enige” faciliteiten goed te keuren opdat hij zich zou kunnen inschrijven. Verzoeker betwist ook het standpunt van verwerende partij dat bovenop het faciliteitcontract de stageplaats aan verzoeker de optie zou hebben gegeven om dagelijks feedback te krijgen. Verzoeker stelde gereeld vragen en vroeg gereeld feedback maar kreeg na de tussentijdse evaluatie te horen dat de stageplaats misnoegd was omdat verzoeker te veel feedback zou vragen. Verzoeker benadrukt dat hij dit nu eenmaal nodig heeft omwille van zijn ADD-problematiek. Hij benadrukt eveneens dat de interne beroepsinstantie ten onrechte van oordeel was dat er geen miskenning zou zijn van artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs aangezien verzoeker volgens de interne beroepsinstantie wel degelijk faciliteiten toegekend kreeg. Deze toegekende faciliteiten waren volgens verzoeker geenszins voldoende en aan zijn vraag om redelijke aanpassingen werd onvoldoende tegemoetgekomen. De interne beroepsinstantie heeft dit aspect onvoldoende onderzocht en zich beperkt tot de vaststelling dat er “wel degelijk” faciliteiten werden toegekend. Wat er werd aangeboden, voldoet volgens verzoeker in elk geval niet aan de decretale vereisten.

C. Derde middel

Verzoekende partij betoogt in een derde middel dat de opleidingsdoelstellingen globaal werden bereikt.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de opleidingsdoelstellingen globaal werden bereikt. Verzoeker heeft eerdere stages met succes afgelegd waarbij de resultaten zeer positief waren en hij heeft aangetoond dat hij wel autonoom kan werken als ergotherapeut. Uit de voor de interne beroepsinstantie beschikbare evaluatiedocumenten van het huidige academiejaar en de voorgaande academiejaren, blijkt volgens verzoeker afdoende dat hij de opleidingsdoelstellingen globaal heeft gerealiseerd zodat hem, niettegenstaande één tekort voor één opleidingsonderdeel, alsnog het diploma kan worden uitgereikt.

Daarnaast is er volgens verzoeker ook sprake van uitzonderlijke omstandigheden: er was niet alleen de gebrekkige (en weinig objectieve) begeleiding; er werd ook geen rekening gehouden met de functiebeperking van verzoeker. Verzoeker benadrukt hierbij ook de grote impact van de, grotendeels negatieve, tussentijdse evaluatie van 5 mei 2022. Dit gebrek in het evaluatieproces kan volgens verzoeker enkel geremedieerd worden door de toekenning van een creditbewijs / verzoeker globaal geslaagd te verklaren voor de opleiding en hem een diploma af te leveren. Verzoeker verwijst hierbij ook naar zijn grieven die hij uiteen heeft gezet in zijn eerste middel.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat verzoeker geen belang heeft bij dit middel. Het opleidingsonderdeel is namelijk een niet-delibereerbaar vak, zoals ook uitdrukkelijk wordt vermeld in de ECTS-fiche. Ook het Koninklijk Besluit van 8 juli 1996 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van ergotherapeut en houdende vaststelling van de lijst van de technische prestaties belet de deliberatie van tekorten op stages. Een tekort op een stage dat wordt gedelibereerd blijft een tekort met als gevolg dat het afgeleverde diploma niet beantwoordt aan de vereisten van het Koninklijk Besluit van 8 juli 1996 met alle gevolgen van dien. De interne beroepsinstantie kon en kan daarom niet overgaan tot deliberatie.

Verwerende partij gaat subsidair in op de argumenten van verzoeker met betrekking tot het globaal behalen van de opleidingsdoelstellingen en de uitzonderlijke omstandigheden.

Een student die beweert de opleidingsdoelstellingen globaal te hebben behaald dient dat overeenkomstig artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs ook te bewijzen. Verzoeker beperkt zich tot een verwijzing naar het feit dat hij reeds eerder succesvolle stages heeft aangelegd en dat uit de voor de interne beroepsinstantie beschikbare evaluatiedocumenten van het huidige academiejaar en de voorgaande academiejaren blijkt dat hij de opleidingsdoelstellingen globaal heeft behaald. Dit gaat volgens verwerende partij niet op: zoals zij reeds heeft betoogd, worden er in de onderscheiden opleidingsonderdelen verschillende competenties getoetst, waarvan is gebleken dat verzoeker die niet behaalde. Het toont evenmin aan dat verzoeker de opleidingsdoelstellingen globaal heeft bereikt. Dit blijkt ook niet uit de loutere verwijzing van verzoeker naar de eerdere evaluatiedocumenten: het tegendeel kan namelijk ook worden afgeleid uit de evaluatiedocumenten van het huidige academiejaar. Aangezien verzoeker niet aantoont dat hij de opleidingsdoelstellingen globaal heeft behaald, is deliberatie niet aan de orde, zelfs niet indien zou blijken dat hij zich wel in uitzonderlijke omstandigheden zou bevinden, *quod non*. Aan de voorwaarden van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs moet namelijk cumulatief zijn voldaan.

Wat de uitzonderlijke omstandigheden betreft, stipt verwerende partij vooreerst aan dat zij reeds heeft aangetoond dat er van gebrekkeige begeleiding geen sprake is. Er blijkt ook nergens uit dat hij van de opleiding de boodschap zou hebben gekregen dat hij een andere opleiding diende te overwegen noch dat hij niet correct zou zijn behandeld. Het valt verwerende partij overigens op dat verzoeker de stageplaats en de geboden begeleiding zeer positief waardeert evenals zijn evaluatie van de stageplaats. Het valt verwerende partij eveneens op dat op basis van de feedback van de stagebegeleider en de stagementor bij de tussentijdse evaluatie het onwaarschijnlijk is dat er inderdaad problemen waren in de zin van vooringenomenheid van de mentor of dat effectief botweg zou zijn meegedeeld dat verzoeker beter naar een andere opleiding zou uitkijken. In die omstandigheden onderschrijft verwerende partij de conclusie van de interne beroepsinstantie, die overigens niet wordt tegengesproken door verzoeker, dat er geen uitzonderlijke omstandigheden voorliggen die een deliberatie zouden rechtvaardigen als die deliberatie al mogelijk zou zijn.

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn middel en merkt verder op dat of een opleidingsonderdeel al dan niet delibereerbaar is op zich geen argument is om niet globaal te delibereren. Wat de uitzonderlijke omstandigheden betreft, benadrukt verzoeker nog dat hij

middels zijn schrijven aan de stagebegeleider na de tussentijdse evaluatie wilde onderstrepen dat hij gemotiveerd is om ergotherapeut te worden. Hij is namelijk reeds geruime tijd overtuigd dat hij in de zorgsector wil werken en hij is gedreven om ergotherapeut te worden en hij benadrukt dat de negatieve feedback die hieromtrent heeft gekregen hem geraakt hebben.

D. Beoordeling van alle middelen samen

De betwisting voor de Raad betreft de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij die de score van 7/20 die verzoeker heeft gekregen voor het opleidingsonderdeel ‘Werkplekleren 3 en samenwerken’ bevestigde.

De Raad brengt vooreerst in herinnering dat de beslissing van de interne beroepsinstantie het enige voorwerp van het beroep vormt, dat het die beslissing is waarvan verzoeker de onregelmatigheid moet aantonen en dat het bijgevolg tegen die beslissing is dat verzoeker zijn grieven dient te formuleren. Waar verzoeker opwerpt dat de eindbeoordeling niet door de stagebegeleider maar wel door de stagementor zou zijn gebeurd, moet de Raad vaststellen dat dit middel de initiële beslissing betreft. Het is namelijk de beslissing van de interne beroepsinstantie die in de plaats gekomen is van de oorspronkelijke evaluatiebeslissing. Deze beslissing laat het oordeel van de stagementoren niet achterwege. Ten overvloede merkt de Raad op dat de interne beroepsinstantie ook overtuigend aangeeft dat de initiële evaluatiebeslissing niet kan worden weggezet als een doorslagje van de beoordeling door de mentor.

Daarnaast werpt verzoeker op dat in de eindevaluatie niet alleen slechts rekening is gehouden met de evaluatie van de stagementor, maar dat deze mentor een ‘verpleegkundige’ is. Verzoeker wijst erop dat de te beoordelen competenties kaderen in de opleiding ‘bachelor in de ergotherapie’. Wat dit betreft, sluit de Raad zich vooreerst aan bij de overweging dat niet de stagementor, maar wel de stagebegeleider instaat voor de beoordeling van de vraag of een student de met de stage nagestreefde competenties heeft bereikt. De Raad is van oordeel dat deze overweging de opmerking van verzoeker over het diploma van de stagementor meteen in het juiste perspectief plaatst.

De Raad merkt ook op dat de interne beroepsinstantie deze opmerking bij de beoordeling van het intern beroepschrift op afdoende wijze gemotiveerd heeft afgewezen. Wat dit betreft, wijst

de Raad op de stagegids die duidelijk aanstipt dat de mentor niet noodzakelijk een ergotherapeut zal zijn. Wel duidt de stagegids aan dat van de mentor wordt verwacht dat deze op de hoogte is van wat de instelling die de stagiair uitstuurt verwacht van de mentor, alsook van de stagedoelen en stage-opdrachten. Tevens moet de mentor, zo hij geen ergotherapeut is, een persoon zijn uit het multidisciplinaire team met een bachelor- of masterdiploma. De Raad stelt vast dat verwerende partij zowel de ervaring van de stagementor in deze rol aanstipt als het multidisciplinaire karakter van de opvolging van de stage en het feit dat van dit multidisciplinaire team een ervaren ergotherapeut deel uitmaakt. Tevens wordt opgemerkt dat de stagementor misschien wel de pen mag hebben gehouden bij de evaluatie van het functioneren van de stagiair op de stageplek, maar dat zulks gebeurde in aanwezigheid van de betrokken ergotherapeut en rekening houdend met de inbreng van de teamleden. De Raad ziet in de argumentatie van verzoeker voor de Raad geen elementen die hem ertoe aanzetten in ernst te twijfelen over de waarheidsgrouwheid van de beschrijving van de evaluatie door de ‘stageplaats’.

Wat de rol van de stagementor als penhouder betreft, overweegt de Raad nog dat het penhoudende karakter de opmerkingen over en inschatting van de stagiair bij zijn taken op de stageplaats betreft en niet de eindbeoordeling, die, zoals reeds is overwogen, de stagebegeleider toekomt en in het geheel niet belet dat deze daarbij rekening houdt met opmerkingen van de stagementor. De Raad leest in de motivering van de interne beroepsinstantie hoe de stagementor aan deze criteria voldoet. Daarentegen treft de Raad in het extern beroep bij de Raad geen elementen aan die enige redelijke twijfel zouden kunnen zaaien over de deskundigheid waarmee de beoordeling van de stagiair heeft plaatsgevonden in het licht van de met het betwiste opleidingsonderdeel beoogde competenties.

Tenslotte acht de Raad het relevant er nog op te wijzen dat de stagebeoordeling door de interne beroepsinstantie, in het kader van zijn volheid van bevoegdheid, niet enkel is terug te voeren op de elementen die tot de initiële evaluatie hebben geleid, maar tevens op bijvoorbeeld het verweer dat door de opleiding is bijgebracht en de toelichting die in het kader van de interne beroepsprocedure is gegeven bij het oordeel dat verzoeker bepaalde essentiële competenties niet in voldoende mate behaalde op basis van zijn prestaties tijdens de stageperiode.

De Raad stelt tevens vast dat verzoeker van oordeel is dat hij niet negatief had mogen worden geëvalueerd omdat hij, conform de evaluatiecriteria voor het opleidingsonderdeel, de beoogde

eindcompetenties zou hebben bereikt. Wat dit betreft, dient de Raad vooreerst te wijzen op de grenzen van zijn beoordelingsbevoegdheid. Het komt de Raad immers niet toe de merites van de stagiair te beoordelen. Mocht de Raad dit doen, dan zou hij in de bevoegdheid treden van de bevoegde evaluatoren in de schoot van de hogeronderwijsinstelling/verwerende partij. De Raad doet aldus geen uitspraak over de gegrondheid van de beoordeling. De Raad toetst of de beslissing in overeenstemming is met de toepasselijke regelgeving, met inbegrip van de beginselen van behoorlijk bestuur. Daarnaast komt het de Raad enkel toe te beoordelen of de beslissing die wordt aangevochten in het geheel niet had kunnen worden genomen door een redelijke persoon, er *in casu* toe geroepen, met de nodige deskundigheid en onbevangen, de prestaties van verzoeker als stagiair te beoordelen.

Tevens wil de Raad aanstippen dat hij begrip kan opbrengen voor de ontgoocheling van verzoeker met betrekking tot de score die hij heeft gekregen nu hij aanvoert voor andere opleidingsonderdelen die een stagecomponent in zich dragen, geslaagd te zijn. Verzoeker leidt daaruit af dat hij over de competenties beschikt om als ergotherapeut te kunnen functioneren. De Raad moet hierbij evenwel wijzen op wat de interne beroepsinstantie in herinnering heeft gebracht, namelijk dat het slagen voor een andere in de opleiding geprogrammeerde stage niet automatisch impliceert dat verzoeker ook voor de *in casu* betwiste stage zou slagen en met andere woorden, op basis van het geslaagd zijn voor één opleidingsonderdeel, zou kunnen aanvoeren de met het andere opleidingsonderdeel beoogde competenties te hebben bereikt. De Raad wijst er in deze ook nog op dat het slagen voor een andere stage niet *ipso facto* betekent dat de competenties van de voorliggende stage, die een andere focus heeft en (andere) competenties op ‘uitstroomniveau’ toetst, zouden zijn bereikt. Wat dit betreft, verwijst de Raad naar de inhoud van het document “overzicht OLR’s gekoppeld aan werkplekleren schijf 2 (WP2) en schijf 3 (WP3/4) op verdiepend of afsluitend niveau”. De tabel verduidelijkt voor de betrokken opleidingsonderdelen de nagestreefde opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) en het niveau waarop deze desgevallend moeten worden bereikt (verdiepend dan wel afsluitend). Hierbij merkt de Raad bijvoorbeeld op dat 5 OLR’s die wél aan bod komen in ‘werkplekleren 3’, niet het voorwerp uitmaken van ‘werkplekleren 4’. Voor vier van de OLR’s wordt in ‘werkplekleren 3’ het hoogste, afsluitende, niveau beoogd. Twee ervan komen ook voor in ‘werkplekleren 2’, maar op verdiepend niveau. De twee andere afsluitende OLR’s komen niet voor in ‘werkplekleren 2’. Precies op onder andere vier laatstgenoemde OLR’s, bereikt verzoeker het afsluitende niveau niet in het betwiste opleidingsonderdeel. Nu die OLR’s slechts op slechts op verdiepend niveau aan bod komen in ‘werkplekleren 2’ en ‘werkplekleren 4’ of

er helemaal niet aan bod komen, toont het feit dat verzoeker slaagde voor werkplekleren 2 en 4 niet aan dat hij ook de competenties heeft bereikt van het betwiste ‘werkplekleren 3’.

In de mate dat verzoeker de argumenten herneemt die reeds zijn bijgebracht in het kader van de procedure voor de interne beroepsinstantie, moet de Raad vaststellen dat verzoeker niet de beoordeling van de interne beroepscommissie bekritiseert. Precies deze argumenten worden behandeld in het kader van de beslissing van de interne beroepsinstantie. Rekening houdend met het devolutieve karakter van de beslissing van de interne beroepsinstantie, die de initiële beslissing uit het rechtsverkeer neemt, moet de Raad vaststellen dat het louter hernemen van de argumenten tegen deze beslissing tot een onontvankelijke argumentatie voert.

De Raad stelt ook vast dat verzoeker aanvoert dat het onmogelijk is dat de opleiding en bij uitbreiding de examencommissie op grond van de door verzoeker bereikte studievoortgang in redelijkheid tot een ‘niet geslaagd’ is kunnen komen. De beoordeling is volgens hem onredelijk streng, niet gestoeld op juridische gronden en ontbeert dan ook juridische grondslag. Volgens verzoeker kon de opleiding, de examencommissie en de interne beroepsinstantie niet op grond van de voor haar beschikbare evaluatiedocumenten en in het licht van de aan verzoeker toegekende bijzondere maatregelen, verantwoorden dat de stage niet met een voldoende werd geëvalueerd.

In deze context stelt de Raad vast dat de beroepsinstantie zich uitspreekt over de beoordeling in het licht van communicatie midden mei 2022, waarvan verzoeker aanvoert dat zij de draagwijdte had dat hij beter op zoek zou gaan naar een andere opleiding en dat zulks gelinkt is aan de houding ten aanzien van verzoeker omwille van een functiebeperking waar hij aan lijdt.

Hoewel verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad hierop terugkomt, moet de Raad vaststellen dat verwerende partij hier in de betwiste beslissing op heeft geantwoord en dat het antwoord niet tot de conclusie voert dat redelijke twijfel kan bestaan bij de objectiviteit van de beoordeling. Verzoeker kan tijdens een tussentijdse feedback hard zijn aangesproken, misschien om hem erop te wijzen dat er werk aan de winkel was, doch dit betekent niet dat zijn evaluatie door vooringenomenheid is gekleurd. Evenmin treedt de Raad verzoeker bij waar hij oordeelt dat hem kansen tot progressie zouden zijn ontnomen. Ten overvloede vraagt de Raad zich af of het omgekeerde niet op zijn minst is bedoeld. Eveneens ten overvloede overweegt de

Raad dat het feit dat verzoeker als het ware hard zou zijn gewekt, in het licht van de dossierelementen niet hoeft te betekenen dat hij is gedwongen of aangespoord zou zijn om de opleiding stop te zetten.

Wat betreft de argumentatie van verzoeker met betrekking tot de evaluatie van zijn prestaties, moet de Raad vooreest nogmaals herhalen dat hij geen elementen ziet die toelaten in ernst te twijfelen aan de deskundigheid waarmee zijn competenties zijn geëvalueerd en dat het de Raad niet toekomt in de plaats te treden van de beoordelaars binnen de onderwijsinstelling. Tevens herhaalt de Raad nogmaals wat hierboven is overwogen met betrekking tot andere opleidingsonderdelen die een stagecomponent in zich dragen.

De Raad leest in het verzoekschrift van verzoeker bij de Raad ook opmerkingen over de documenten ‘wegenschaal’ en ‘scores’. De Raad stelt vast dat de documenten respectievelijk de mate waarin een competentie is bereikt in vier niveaus onderverdelen en ieder niveau cijfermatig uitdrukken (respectievelijk 20, 40, 70, 100) en deze scoring in cijfers toepassen op de prestaties van verzoeker tijdens de stage om aldus tot een eindcijfer te komen. De Raad stelt ook vast dat verzoeker het argument met betrekking tot de terbeschikkingstelling van beide documenten reeds ontwikkelde in het kader van het intern beroep. In de interne beroepsbeslissing werd het middel naar het oordeel van de Raad beantwoord. Naar de Raad de herneming ervan in het extern beroep meent te moeten begrijpen, is verzoeker van oordeel dat hij ermee eerder wil verduidelijken dat volgens hem de evaluatie niet correct is verlopen. De Raad stelt vast dat het document dat verzoeker omschrijft als ‘wegenschaal’ de beoordelingscriteria, met het oog op de evaluatie uitgeschreven in ‘rubrics’, omvat die te bereiken leerdoelen van het opleidingsonderdeel (op verdiepend dan wel afsluitend niveau), bevatten. Deze criteria en ‘rubrics’ zijn blijkens het verweer dat de opleiding in het kader van het intern beroep heeft geredigeerd aan de student meegeleerd, via de digitale leeromgeving, en toegelicht. Daarnaast zijn zij vermeld in Medbook. De Raad ziet niet dat verzoeker in het extern beroep argumenten bijbrengt die twijfel zaaien over het verweer van de opleiding, weergegeven bij de interne beroepsbeslissing, wat dit betreft. Tevens merkt de Raad op dat het document ‘scores’ louter de mate waarin verzoeker *in concreto* op de criteria scoorde samenbrengt, in het licht van de ‘rubrics’ en de cijfermatige uitdrukking van het bereikte competentieniveau, en in een ‘eindcijfer’ uitdrukt. Het document is vanzelfsprekend na afloop van de stage en in functie ervan ingevuld en belette verzoeker niet te weten wat van hem werd verwacht.

Ook moet de Raad vaststellen dat verzoeker aanvoert dat de afweging en beoordeling van de evaluatiedoelen niet op een objectief criterium is gebaseerd. Verzoeker betwist de beoordeling waar deze de quitering ‘onvoldoende’ dan wel ‘onder begeleiding’ inhoudt, in dat laatste geval waar “autonom handelen” aanwezig moet zijn in hoofde van de student. Verzoeker verwijst daarbij naar documenten die uitgaan van hemzelf en zijn ouders. Hoewel de interne beroepsinstantie, niet onterecht, vragen heeft geuit bij de mate waarin deze documenten die uitgaan van (de ouders van) verzoeker, bewijs kunnen leveren van de bereikte competenties, stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie er niet aan voorbij is gegaan. De Raad stelt vast dat de betrokken argumentatie in het verweer van de opleiding, die de interne beroepsbeslissing zich eigen maakte, is beantwoord. De Raad treft, binnen zijn beoordelingsbevoegdheid, geen betwisting van de grond van de inhoud van voornoemd verweer aan en ziet dus ook in voornoemde documenten geen grond om de evaluatiebeslissing van de interne beroepsinstantie te vernietigen. De Raad kan verzoeker dan ook niet bijtreden waar deze oordeelt dat de interne beroepsinstantie zijn argumentatie die op basis van deze documenten is opgebouwd, zonder meer van tafel veegt. De Raad stipt wel aan dat de beslissing van de interne beroepsinstantie niet ieder aspect van deze documenten meeneemt in motieven voor de beslissing. De formele motiveringsplicht vereist dit ook niet. Het volstaat volgens de Raad dat de beslissing voldoende antwoord biedt op de essentiële kritieken van verzoeker ten aanzien van de initiële beslissing en aldus inzicht geeft in de dragende motieven die tot de beslissing hebben geleid om het beroep van verzoeker niet in te willigen zodat verzoeker met kennis van zaken kan uitmaken of het zin heeft deze verder te bestrijden.

Ten overvloede geeft de Raad ook nog mee waar verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad specifieke aspecten uit de eindevaluatie betwist (bijvoorbeeld de evaluatie van de competentie ‘doelen formuleren’ of ‘plan van aanpak opstellen en uitvoeren’), kan de Raad niet tot het besluit brengen dat verzoeker onredelijk streng zou zijn beoordeeld of dat uit zijn opmerkingen twijfel vloeit omtrent de ernst en deskundigheid waarmee hij is geëvalueerd. De Raad heeft begrip voor het feit dat verzoeker de door hem bereikte competenties hoger inschat dan de beoordelaars, doch dit vormt op zich voor de Raad geen reden om de beoordeling door de bevoegde organen in vraag te stellen. De Raad moet hierbij, weliswaar ten overvloede, vaststellen dat waar verzoeker de beoordeling kenmerkt als bijvoorbeeld gekleurd en suggestief, ook door verzoeker zelf heel wat, niet noodzakelijk door dossierelementen gestaafde,

veronderstellingen met betrekking tot de evaluatie van de prestaties tijdens de stage worden geformuleerd.

In een tweede middel wijst verzoeker op het recht van studenten met functiebeperkingen op redelijke aanpassingen, zoals neergelegd in artikel II.276, § 3 Codex Hoger Onderwijs.

Verzoeker wijst erop dat hij reeds voor de aanvang van zijn eerste stage faciliteiten heeft aangevraagd omwille van een functiebeperking, waarbij de onderwijsinstelling volgens verzoeker op 10 november 2020 oordeelde dat wat ‘stage’ betreft, er geen specifieke faciliteiten vorhanden zijn voor de door verzoeker geformuleerde moeilijkheden/hindernissen.

Verzoeker geeft aan dat hij uit de op vorige stageplaatsen gekregen feedback afleidt dat hij gebaat zou zijn met uitgebreidere feedback in het licht van de problemen die hij ervaart omwille van zijn functiebeperking. Voor de aanvang van de betwiste stage vroeg verzoeker aan de opleiding enkele hulpmiddelen om hem toe te laten zijn functiebeperking te neutraliseren. Deze werden hem niet toegekend. De faciliteiten bleven beperkt tot degene die hem in 2020 zijn verleend.

Verzoeker is van oordeel dat de faciliteiten die hij heeft, niet voldoen en geen redelijke aanpassingen vormen die de functiebeperking neutraliseert. Verzoeker stipt aan dat de problematiek die hij ervaart een doorslaggevend karakter heeft en geeft aan dat hij vóór de aanvang van de stage nog eens explicet de problematiek onder de aandacht heeft gebracht.

Verzoeker beklaagt zich erover dat uit de eindevaluatie blijkt dat geen rekening is gehouden met zijn problematiek. Veeleer zijn kritiekpunten geuit die grotendeels zijn terug te voeren op zijn functiebeperking, waarvoor hij precies redelijke aanpassingen had gevraagd. Opmerkingen tijdens de, volgens verzoeker geringe, feedbackmomenten houden hier ook verband mee.

Bij lezing van de beslissing van de interne beroepsinstantie, en met name het erin vervatte verweer van de opleiding moet de Raad vaststellen dat, niettegenstaande verzoeker geen bijkomende faciliteiten zijn toegekend, tijdens de stage meerdere stappen zijn gezet om verzoeker tegemoet te komen. De Raad leest wat dit betreft dat een dagelijks feedbackmoment is aangeboden, naast de in het faciliteitcontract – dat start op 23 februari 2022 – opgenomen faciliteiten. Tevens werden verzoeker wekelijkse individuele gesprekken met de coach integrale

begeleiding binnen verwerende partij aangeboden, waar verzoeker slechts gedeeltelijk het initiatief toe nam. Een en ander betekent volgens de Raad dat verzoeker voldoende tegemoet is gekomen en dat hij niet is afgerekend, zoals hij lijkt te menen, op zijn functiebeperking. Wat de interne beroepsinstantie hierover overweegt ziet de Raad niet overtuigend aangevochten door verzoeker.

Ten overvloede merkt de Raad nog op, zoals verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad zelf lijkt te onderschrijven, dat een functiebeperking niet tot gevolg heeft dat de met een opleidingsonderdeel beoogde competenties niet bereikt zouden moeten worden. De functiebeperking belet niet dat een ‘score’ uitdrukt in welke mate de persoon die een functiebeperking heeft, de eindcompetenties heeft bereikt. Dit neemt natuurlijk niet weg dat de student middelen ter beschikking kunnen worden gesteld die de impact van de functiebeperking bij het bereiken en/of aantonen van de eindcompetenties afvlakt.

De Raad wil opmerken dat verzoeker de beslissing die is getroffen naar aanleiding van de vraag om bijkomende faciliteiten, niet heeft betwist middels gebruik van de beroepsmogelijkheden ten aanzien van dergelijke beslissing. Daarnaast brengt de Raad in herinnering dat de faciliteiten ‘redelijke’ aanpassingen betreffen, waarbij aanpassingen kunnen worden geweigerd die het bereiken van de doelstellingen die een opleidingsonderdeel beoogt, zouden ondergraven. Precies vanuit dit oogpunt zijn de vragen van verzoeker om bijkomende faciliteiten bij de stage niet ingewilligd.

Tot slot vraagt verzoeker om geslaagd te worden verklaard voor de opleiding. Hij voert hierbij vooreerst aan dat er sprake is van “uitzonderlijke omstandigheden”. Hierbij stelt de Raad vast dat de door verzoeker aangevoerde ‘uitzonderlijke omstandigheden’ reeds op gemotiveerde wijze door de interne beroepsinstantie zijn afgewezen. Op zijn beurt kan de Raad, die de argumentatie van verzoeker met betrekking tot het gebrek aan objectiviteit en het onvoldoende rekening houden met de functiebeperking, niet kan weerhouden, hierin ook geen uitzonderlijke omstandigheid zien. Het feit dat ook door verzoeker eerder aangehaalde, als goed beoordeelde stages en de aangevoerde harde aanpak tijdens de tussentijdse evaluatie – die naar de Raad toelichtte, niet op een gebrek aan objectiviteit in de beoordeling hoeft te wijzen – geen uitzonderlijke omstandigheden vormen, kan de Raad niet beschouwen als onredelijk of onregelmatig. Evenzeer kan de Raad uit het feit dat verzoeker oordeelt dat zijn negatieve evaluaties voor de stage niet overeenstemmen met de werkelijk verworven competenties en uit

het feit dat reeds andere stages succesvol zijn afgelegd of het slagen voor de opleiding volgens verzoeker is voorgewend, niet afleiden dat de beslissing dat de opleidingsdoelstellingen niet globaal zijn bereikt, onrechtmatig of onredelijk zou zijn. Ten overvloede wijst de Raad tenslotte nog op de overwegingen die de interne beroepsinstantie met betrekking tot de opleidingsdoelstellingen in zijn beslissing heeft betrokken en die het niet-delibereerbare karakter van het opleidingsonderdeel, als essentieel voor het bereiken van de opleidingsdoelstellingen, heeft betrokken. Daarnaast wijst de interne beroepsinstantie op het essentieel karakter van de stage in het licht van de bij koninklijk besluit vastlegde kwalificatievereisten voor het uitoefenen van het beroep van ergotherapeut.

Rekening houdend met alle voorgaande argumenten is het beroep niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 5 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote	kamervoorzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Gilles Fourneau	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Gilles Fourneau

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 12 september 2022

Arrest nr. 8.016 van 13 oktober 2022 in de zaak 2022/0278

In zake: Sandra JACOBS
Woonplaats kiezend te 2940 Stabroek
Dorpsstraat 111

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 25 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing waarbij aan verzoekster “een score van 9 op 20 werd toegekend voor het praktijkonderdeel designlab 2 van het opleidingsonderdeel Nederlands” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij onontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 12 september 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stevie Van Houdenrogge, die *loco* advocaat Wim Van Caeneghem verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’.

Voor het subonderdeel ‘designlab 2’ van het opleidingsonderdeel ‘Nederlands’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2022 werd het intern beroep onontvankelijk verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt op dat overeenkomstig artikel 23.8 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022 het intern beroep slechts ontvankelijk is indien het gehandtekend is. Ze stelde vast dat het intern beroep van de studente niet aan de vereiste vorm voldoet: het intern beroep werd immers niet ondertekend, zodat het onontvankelijk is.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 25 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs stelt, zoals de Raad eerder reeds heeft overwogen inzake de bevoegdheid van de Raad het volgende:

“Er wordt een Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, verder ‘de Raad’ genoemd, opgericht bij de bevoegde dienst van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad doet als administratief rechtscollege uitspraak over de beroepen die door studenten of personen op wie de beslissing betrekking heeft, worden ingesteld tegen studievoortgangsbeslissingen, na uitputting van de in afdeling 2 bedoelde interne beroepsprocedure.”

Wat betreft de plicht tot het voorafgaandelijk uitputten van het intern beroep, blijkt uit de memorie van toelichting bij het toenmalige decreet van 19 maart 2004 ‘betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de

begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen’ dat het intern beroep “*verplicht moet worden uitgeput vooraleer men een beroep kan instellen bij*” de Raad (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 16*).

De decreetgever heeft de uitputting van het intern beroep derhalve beoogd als een voorwaarde om tot de beroepsprocedure bij de Raad toegang te krijgen, en dus als een ontvankelijkheidsvoorwaarde bij dat beroep. Ook in de rechtsleer wordt aangenomen dat de regelmatige uitputting van een georganiseerd administratief beroep een voorwaarde is om een ontvankelijk beroep bij een administratief rechtscollege in te stellen (zie o.a. J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 70-71; J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State. Afdeling Administratie. Ontvankelijkheid*, Brugge, die Keure, 1996, 99-105; P. POPELIER, “Over de uitputting van het georganiseerd administratief beroep als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad van State”, noot onder RvS 16 augustus 1999, nr. 82.102, *RW* 1999- 00, 850).

De vraag of verzoekende partij op ontvankelijke wijze het intern beroep heeft ingesteld, raakt derhalve aan het onderzoek naar de ontvankelijkheid van het bij de Raad ingestelde beroep.

Standpunt van partijen

Verzoekster geeft aan dat ze, na ontvangst van de beslissing van de interne beroepsinstantie, haar intern beroepsschrift opnieuw bijbrengt, ditmaal wel ondertekend.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij naar artikel 23.8 van het onderwijs- en Examenreglement 2021-2022, waarin wordt bepaald op welke wijze een intern beroep moet worden ingediend, wil het ontvankelijk zijn. Aangezien het intern beroepsschrift niet was ondertekend, zoals nochtans voorgescreven, besluit verwerende partij dat de interne beroepsmogelijkheden niet rechtsgeldig werden uitgeput, zodat ook het extern beroep bij de Raad onontvankelijk is.

Beoordeling

Behoudens wat door de decreetgever ter zake zelf is geregeld in de artikelen II.283 en II.284 van de Codex Hoger Onderwijs, behoort de organisatie van de interne beroepsprocedure tot de bevoegdheid van de hogeronderwijsinstelling.

Die bepalingen kunnen door de Raad worden onderworpen aan een wettigheidstoezicht en aan een marginale toetsing inzake de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Artikel 23.8 van het Onderwijs- en examenreglement 2021-2022 van verwerende partij luidt, voor zover hier relevant, als volgt:

“Het verzoekschrift is slechts ontvankelijk indien het voldoet aan de volgende vormvereisten:

- a) het verzoekschrift is binnen de gestelde termijn schriftelijk ingediend via intern.beroep@ap.be;*
- b) het verzoekschrift is gehandtekened door de student of zijn raadsman;*
- c) het verzoekschrift vermeldt ten minste de naam en het adres van de student, de datum, de bestreden studievoortgangsbeslissing en een feitelijke omschrijving en motivering van de ingeroepen bezwaren.”*

De Raad is van oordeel dat dit voorschrift duidelijk is. De niet-ondertekening van een intern beroep moet derhalve worden gesanctioneerd met de onontvankelijkheid van dat beroep.

Daar de ondertekening een voorwaarde is die de decreetgever in artikel II.294, §2, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs zelf heeft ingeschreven als een ontvankelijkheidsvoorwaarde voor een beroep bij de Raad, kan een dergelijke voorwaarde niet als onwettig of onredelijk worden beschouwd –wat verzoekster ten andere ook niet beweert.

Verzoekster heeft nagelaten haar intern beroep te ondertekenen. In het licht van artikel 23.8 van het onderwijs-en examenreglement 2021-2022 besliste de interne beroepsinstantie aldus terecht tot de onontvankelijkheid ervan. Verzoekster verwijst in haar extern verzoekschrift louter naar haar intern beroepsschrift dat ze heeft ondertekend na kennisname van de beslissing op intern beroep. Verzoekster erkent hierbij dus dat ze haar intern beroepsschrift pas ná de beslissing van de interne beroepsinstantie heeft ondertekend.

Wanneer de geldende norm – te dezen artikel 23.8 van het onderwijs- en examenreglement 2021-2022 – evenwel in een sanctie op de niet-ondertekening voorziet, dan moet die worden

toegepast, ook wanneer die sanctie bestaat uit de onverbiddelijke onontvankelijkheid van het beroep (J. GORIS, *Georganiseerde administratieve beroepen*, Brugge, die Keure, 2012, 490).

Aangezien verzoekster het intern beroep niet op regelmatige wijze heeft uitgeput, is het beroep bij de Raad niet ontvankelijk. Verzoekster heeft evenmin, zoals zij ook zelf erkent, dit vormgebrek binnen de oorspronkelijke beroepstermijn geregulariseerd.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot

vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 8.029 van 17 oktober 2022 in de zaak 2022/0282

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Michiel Descheemaeker
kantoor houdend te 8980 Ieper
Elverdingestraat 11a/1b
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 29 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2022 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Exploratiestage’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk en ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 12 september 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster, advocaat Michiel Descheemaeker die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Stevie Van Houdenrogge, die *loco* advocaat Wim Van Caeneghem verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste psychologie’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Exploratiestage’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie heeft het dossier onderzocht en komt tot het volgende besluit:

- De exploratiestage is de eerste stage die de studenten lopen, in hun tweede studiejaar van een klassiek traject.
- De exploratiestage, zowel de inhoudelijke als administratieve verwachtingen, wordt ruim op voorhand aan studenten toegelicht via infomomenten, die ook via opnames beschikbaar zijn voorstudenten die niet deelnamen. Documenten zoals de stagebrochure, beoordelingsdocumenten en het stagevoorstel zijn reeds bij aanvang van het academiejaar op Digitap te raadplegen. De opleiding verwacht dat studenten deze informatie grondig bekijken.
- Na de toelichting omrent de stages volgt het toegewezen krijgen of zelf zoeken van een stageplek, het langsgaan voor een kennismakingsgesprek. Na aanvaarding van de student door de stageplek dient de student een stagevoorstel te uploaden dat moet goedgekeurd worden door de stagecoördinatie, om in te schatten of de stagetaken de leerdoelen dekken en of de planning toestaat de 280u stage te lopen. Pas na goedkeuring van het stagevoorstel kan de student overgaan tot het handtekenen van de stageovereenkomst. Dit document beëindigt dan dit administratieve luik voor aanvang van de stage.
- Gezien de vragen in het beroep voornamelijk de punten betreffen, kaderde de opleiding het beoordelingsformulier en de evaluatiemomenten.
- Het beoordelingsformulier wordt aan studenten bezorgd via Digitap [bij de] start [van het] academiejaar, toegelicht via infomomenten en ook aan stagementoren toegelicht via een infomoment in december, waarvan de opname beschikbaar was. Daarnaast wordt in de eerste weken van de stage telefonisch contact genomen vanuit de hogeschool, door de stagebegeleider, met de stagementor, om te polsen hoe de eerste stagedagen verlopen, [en] belangrijke

documenten waaronder het formulier nogmaals toe te lichten. Er wordt ook zowel aan studenten als stagementoren heel duidelijk aangegeven dat de stagebegeleider en stagecoördinatoren altijd beschikbaar zijn om tussentijds vragen, onduidelijkheden of zorgen te bespreken.

- Zoals vermeld in het beoordelingsformulier, wordt de puntenverdeling gebaseerd op de verschillende eindcompetenties en de daaraan gekoppelde leerdoelen en beoordelingscriteria;
  - de score op de leerdoelen gekoppeld aan de OLR Psychodiagnostiek mee voor 35%;
  - de score op de leerdoelen gekoppeld aan de OLR Plan van Aanpak mee voor 35%;
  - de score op de leerdoelen gekoppeld aan de OLR Interventies mee 30%.

De student krijgt op verschillende momenten feedback om zo alle leerkansen te kunnen benutten.

- Twee gesprekken, evaluatiemomenten, worden gepland op termijn van de 280u stage over hoe ver de student staat op vlak van het behalen van de leerdoelen. Het eerste hiervan is explicet formatief, bepaalt niet mee de eindscore, en dient om de studenten alle kansen te geven om met de gekregen feedback aan de slag te gaan en zo de leerdoelen alsnog te behalen. Het tweede moment, op einde van de stageperiode, bepaalt dan wel de score en er wordt in aanwezigheid van de student besproken in hoeverre de leerdoelen werden behaald en er groei was ten opzichte van het eerste evaluatiemoment.

- Het attitudeprofiel, dat het fundament vormt voor de competenties van de psychologisch consulent, staat steeds centraal in de opleiding, en dus ook in het opleidingsonderdeel exploratiestage. De centrale positie die deze basishouding krijgt in de opleiding -en het werkveld- bepaalt het gewicht dat eraan gegeven wordt bij de beoordeling van de stage. Tijdens de verschillende infomomenten die voorafgaan aan de stage, en in het beoordelingsformulier wordt duidelijk vermeld dat de beoordeling (doch niet de evaluatie) van de attitudes een taak is voor de stagementor. Indien niet voldaan wordt aan een van de of meerdere attitudes uit het attitudeprofiel, worden 5 punten afgetrokken van de totaalscore van de stage. Er wordt vertrouwd op het professionele inzicht van de stagementor om dit correct te beoordelen, en zowel de stagbegeleiding als de stagecoördinatie zijn steeds bereid toelichting te geven bij de concrete invulling van de verschillende attitudes. Het beoordelingsformulier wordt in een eerste overleg tussen stagebegeleider en stagementor uitgebreid toegelicht. De attitudes worden ook uitgebreid overlopen op de beoordelingsmomenten.

- De student liep haar exploratiestage bij [...] onder begeleiding van stagementor [C.D.C.] de periode van 7 maart 2022 tot 16 mei 2022.

- Begin academiejaar (28/09/'21) heeft de student een stageplaats toegewezen gekregen door de stagecoördinatie. Drie weken later heeft ze aan de stagecoördinatoren laten weten dat ze de toegewezen stageplaats te ver vond. Ze heeft toen toestemming gekregen om zelf een stageplaats te zoeken. Dat heeft ze ook gedaan. [...] is een van de stageplaatsen die ze zelf gekozen heeft. Haar eerste stagevoorstel heeft zij op tijd (13/01/22) ingediend. Ze heeft toen de feedback

gekregen om het stagevoorstel aan te passen. Zoals aangegeven in de stagebrochure: de student vult 5 werkdagen na ontvangst van de beslissing met feedback een nieuw stagevoorstel op Digitap in. Dit heeft de student echter niet gedaan. Ze heeft haar aangepaste versie veel te laat ingediend (10/02/'22).

- Tijdens de inzage gaf de student aan dat ze de stageagenda pas begon op te maken na afloop van de stage. Volgens de stagebrochure dient deze elke twee weken ingevuld en gehandtekend te worden door stagementor.

“Aan: [V.C.]

Ma 28-3-2022 09:00

Beste mevrouw [V.],

Ik las op het beoordelingsformulier dat het 5 werkdagen op voorhand ingediend moet worden. Helaas zal dit niet het geval zijn bij mij aangezien ik het samen met mijn stagementor pas vandaag zullen invullen (dit komt door mij aangezien ik het te laat heb doorgegeven). Mijn oprechte excuses hiervoor!

Ik vraag me nu af of dit een invloed zal hebben op het supervisiemoment woensdag?

Alvast bedankt voor uw antwoord!

Met vriendelijke groet,

[Verzoekende partij]”

- “We missen bij de student wat betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel. We hebben nooit haar stage-uren gezien.”

- Iedere supervisant maakt ter voorbereiding een werkverslag. Het werkverslag sluit aan bij het centrale thema van de supervisie dat op voorhand bepaald en doorgestuurd wordt door de supervisor. Het werkverslag moet ten laatste drie werkdagen voor het supervisiemoment via Digitap worden ingediend.

- Het tweede supervisieverslag werd pas 26/4/22 om 23u opgeladen, terwijl dit twee dagen eerder verwacht werd. Het tweede reflectieverslag is een leeg document. De supervisor kon er bijgevolg ook geen feedback op geven.

- De student was tijdens de supervisies aangenaam naar haar medestudenten. Ze dacht mee na. Ze sprak tijdens de voorbereiding op de supervisie en tijdens de supervisie open over de zaken waarmee ze tijdens haar stage worstelde;

- Het werk zinvol vinden;
- Haar houding: ‘Ik vind het werk zo saai dat ik koffie moet drinken om wakker te blijven’;
- De student geeft in haar verslagen aan dat haar stagebegeleiding gesprekken met haar aanknoopt, dat ze zelf - samen met haar - op zoek gaan naar hoe ze de student meer verantwoordelijkheid kunnen geven;
- Zelf initiatief nemen tijdens haar stage;

- Omgaan met moeilijke gesprekken, het afwijzen van kandidaten.

- De student schreef in reflectieverslag 1 (20/3/22):

‘Na de derde dag begon het saai en routinematig te worden. Zo moest ik elke dag naar kandidaten zoeken op platformen zoals Linkedin, VDAB en ons intern systeem [...]. Ik snap dat dit bij de job hoort, maar het is zeer vermoeiend om dit elke dag 8uur lang te doen.

Ik durfde dit niet te zeggen aan mijn stagementor omdat ze aangaf dat ze zelf niet goed weet wat ik nog kan doen. Ze vond het zelf ook spijtig en probeert me zo veel mogelijk afwisseling te geven, maar het was niet genoeg. Aangezien ik zie hoeveel moeite ze doet om me te helpen, durfde ik niet te vragen om nog meer afwisseling.

Deze dagen waren zo vermoeiend en werkten demotiverend. Ik keek er tegenop om op te staan om naar mijn stageplek te gaan.

De eerste week van mijn stage voelde ik me enorm nutteloos. Ik had het gevoel dat ik niets bijdroeg door de hele dag te zoeken naar potentiële kandidaten, waarvan ik niet zeker weet of ze wel geschikt zijn voor de klant. Er waren dagen waar ik zelfs moeite had met mijn ogen open te houden. Hetgeen ik deed was zo saai, dat ik telkens koffie moest drinken om wakker te blijven. Ook hoorde ik van andere studenten die hun stage op scholen lopen, hoe leuk en uitdagend het is. Hierdoor kreeg ik spijt dat ik mijn stage in het arbeids-en organisatie werkveld doe, aangezien ik mezelf dit later totaal niet zag doen.

Na een tijdje mocht ik naast het zoeken van kandidaten voor onze klanten, hen ook aanschrijven. Ook mocht ik vacatures op onze site en die van de VDAB publiceren. Daarna begon ik antwoorden te krijgen van sommige kandidaten die ik heb aangeschreven. Ik mocht hen dan opbellen en sollicitatiegesprekken inplannen. Ook mocht ik deelnemen aan sollicitatiegesprekken en kreeg ik meer verantwoordelijkheid.

Verder hebben mijn stagementor en een collega een gesprek ingepland met mij om een beeld te krijgen over hoe ik me voel bij mijn stage. Ik gaf hierbij eerlijk aan dat ik meer afwisseling wil en ze toonden hier begrip voor. Ze gaven aan dat kandidaten zoeken bij de job hoort, maar dat dit niet meer de heel dag gaat duren aangezien ik nu mijn ‘eigen’ kandidaten heb. Hiermee ga ik me dus ook veel bezighouden, waardoor mijn stage uitdagender en leerrijk wordt.

Verder behandelen mijn stagementor en collega’s mij niet als iemand die telkens begeleid moet worden en die geen verantwoordelijkheden kan oppakken. Ze geven me het vertrouwen om zelf kandidaten aan te schrijven en op te bellen. Ook laten ze me teammeetings bijwonen waar er zaken worden gezegd die nog niemand van het bedrijf mag weten. Dit geeft me het gevoel dat ik toch wel een waarde ben voor ons team en motiveert me om meer mijn best te doen. ”

- De student schreef in supervisieverslag 1 (29/3/22):

‘Het supervisiemoment heeft me laten inzien dat ik af en toe zelf initiatief moet nemen om mijn stage uitdagender te maken. Ik gaf eerder aan dat ik het de eerste twee weken saai vond, maar dat ik het nu wat leuker vind worden aangezien ik zelf mag telefoneren haar kandidaten, actief

mag deelnemen aan sollicitatiegesprekken, etc. Dit doordat ik elke kandidaat die positief antwoordt op mijn aanschrijving, beslis te telefoneren. Zo creëer ik zelf wat verandering tijdens mijn stage en moet ik niet de hele dag naar kandidaten zoeken. Toch vind ik het nog steeds eng en spannend om kandidaten op te bellen in verband met een vacature. Dit doordat ik meestal niet genoeg weet over de vacature en het bedrijf in kwestie. ”

- De student schreef in reflectieverslag 2 (26/4/22);

“Bij de eerste keer dat ik zo een kandidaat aan de lijn kreeg, wist ik niet goed wat ik moest doen omdat ik het te erg vond om ze af te wimpelen. Ik beloofde de kandidaat dus dat ik haar profiel zal voorstellen aan de klant waarvan de vacature openstaat. Dit had ik dus niet gedaan, omdat ze niet het juiste profiel had. Na een tijdje begon ik hiervan spijt te krijgen, aangezien ik haar valse hoop heb gegeven, wat in mijn ogen veel erger is dan een afwijzing.”

- Het omgaan met profielen die niet geschikt zijn, kwam uitgebreid aan bod tijdens de supervisie. Toen kon de student ook aangeven dat haar ouders (zoals ze dit ook schrijft in haar opleidingshoofd) het moeilijk hebben gehad om met een migratieachtergrond hier aan het werk te geraken.

- Er vond een tussentijdse en eindevaluatie plaats, respectievelijk op 16/2/22 en 30/3/22. De student was tijdens de tussentijdse evaluatie de hele tijd aanwezig, tijdens de eindevaluatie heeft de stagebegeleider na de evaluatie kort overlegd met de stagementoren en hierna haar een persoonlijke terugkoppeling gegeven. Van beide evaluaties zit een neerslag in het dossier, naast het evaluatiedocument:

- In verband met het onderdeel 'psychodiagnostiek'.

16/5/22. De student:

“Bij gesprekken weet ik niet wat ik moet antwoorden. Als voorbereiding lees ik de vacature, maar ik kan die niet uitleggen. Ik stress daar heel hard op. Ik durf dan ook geen vragen te stellen aan mijn stagebegeleider. ”

Stagementor:

“Op het einde van haar stage vraagt De student: is een dagschool hetzelfde als een avondschool? Dit had ik graag in het begin van de stage gehoord. Ik begrijp ook niet dat ze hier geen kennis over heeft en ook zelf niet het initiatief neemt om hier opzoekwerk rond te doen.”

30/3/22: De student:

“Ik moet nog veel leren. Zo had ik een kei goeie kandidaat gevonden, maar mijn begeleiders hebben hem meteen afgewezen. Hij had nu een job die beter is, dan de job die ik hem voorstelde. Hij zou dan minder gaan verdienen.”

- In verband met het onderdeel 'plan van aanpak' en 'interventies'

Stagementor: *“Ik zie weinig tot geen evolutie tegenover de tussentijdse evaluatie. Toen hebben we heel duidelijk gezegd dat we initiatief verwachten, we dachten dat ze na de tussentijdse evaluatie in actie zou schieten. Dat is helemaal niet gebeurd.”*

"Ik heb vooral het moeilijk met haar algemene werkhouding. Ik zie weinig enthousiasme. Elke ochtend vragen we: De student hoe is het vandaag? Telkens zucht ze diep, zegt ze dat ze moe is en dat ze slecht geslapen heeft. Na de paasvakantie dachten we dat het toen beter zou gaan, maar ze bleef weinig energiek. Ze heeft hier niet het beste van zichzelf laten zien. Ze zit vaak gewoon voor zich uit te staren."

"We zien weinig zelfreflectie. In het begin gaven we nog veel feedback. We merkten echter dat we bij elke vorm van feedback, steeds hetzelfde zinnetje kregen: "Ja, maar ...". Het leek voor ons dat De student telkens excuses zocht voor de dingen die niet gedaan waren."

- In een persoonlijk gesprek met de stagebegeleider geeft de stagementor aan dat ondanks het feit dat ze veel personeel zoeken bij [...] de student niet het juiste profiel (inhoudelijk niet sterk genoeg) en werkhouding heeft om bij hen aan de slag te gaan voor een eenvoudige vakantiejob.
De student:

"Ik heb al mijn administratieve taken uitgesteld tot de laatste week. Ik bel niet graag kandidaten op om hen teleur te stellen, ik ben zo blij dat ze niet opnemen. Dan stuur ik snel een mailtje."

"Ik sluit me hier dikwijls op in een apart bureau, ik probeer me te verstoppen. Ik wil niet meer bij de andere collega's zitten."

- Daarnaast kan verwezen worden naar de schriftelijke feedback, die door de stagebegeleiding getypt werd op het evaluatieformulier.

- Na de eindevaluatie (op 16/5/22) heeft de stagebegeleider de tijd genomen om de algemene feedback terug te koppelen aan de student. Er werd nogmaals herhaald dat inzicht in de job en initiatiefname ondermaats waren; dit is niet wat verwacht wordt van een student 'Toegepaste psychologie'. De student gaf zelf aan dat deze stage-ervaring niet fijn was voor haar. Er werd brainstormd over een gepaste job voor haar, zelf gaf ze toen aan dat ze energie krijgt van 'rondhangen met vriendinnen.' Er werd haar aangeraden om hierrond verder te brainstormen, in een zoektocht naar een geschikte stageplaats. Een schriftelijke evaluatie van de stagebegeleider was ter beschikking op de laptop om te kunnen worden ingezien en besproken. Op basis van dit evaluatiereport is de score tot stand gekomen. De student evenwel heeft geen specifieke vragen meer gesteld;

- De student scoorde een voldoende op het attitudeprofiel, dus dit leverde nog een twee extra punten op in haar eindscore.

- de eindscore is daarom (rekening houdend met de wegingen) als volgt samengesteld:

OLR Psychodiagnostiek: 113/320 oftewel 12,3594/35

OLR Plan van aanpak: 51/160 oftewel 11,1563/35

OLR Interventies: 11/40 oftewel 8,25/30

Totale eindscore voor correctie OLR Professioneel handelen: 31,7656/100 oftewel 6,35/20

Totale eindscore na correctie OLR Professioneel handelen: (+ 2 punten): 8,35/20 – afgerond 8/20

- In twee van de documenten (doorverwijzing 1.1 en Opvolging kandidaten Indeed) die de student gebruikt om haar beroep te beargumenteren, heeft ze persoonlijke gegevens (voor- en achternaam) van haar cliënten gebruikt. Dit is strijdig en met de GDPR-wetgeving en met de algemene aandacht die in een opleiding tot psychologisch consulent geschonken moet worden aan privacy en deontologie.

De student krijgt als algemene feedback op 16/5/22 nog mee:

'De student lijkt vaak afwezig. Als we haar vragen om iets uit te voeren, zal ze het wel doen, maar met weinig enthousiasme.'

- De student maakte een afspraak voor het inzagmoment Exploratiestage via de voorziene scheduler. Ze was te laat aanwezig hiervoor, maar desondanks werd nog ruim tijd gemaakt om haar zorgen n.a.v. haar stageresultaat te bespreken (30 minuten i.p.v. de voorziene 15 minuten).

Haar vragen omtrent haar stageresultaat door het document, zoals gebruikt bij de eindevaluatie, en dus niet onbekend voor de student, werden grondig besproken. Bij de leerdoelen waarop onvoldoende gescoord werd, gaf de student telkens aan dat ze dit eigenlijk wel kon begrijpen.

- De student gaf tijdens de inzage ook bijvoorbeeld zelf aan dat ze haar stageagenda pas na afloop van de stage had gemaakt, terwijl in de stagebrochure explicet wordt aangegeven dat dit elke twee weken dient te gebeuren. Dit sloot aan bij feedback vanuit de stageplek dat er te weinig inzicht was in haar activiteiten doorheen de stageperiode.

- Omstrent een aantal aandachtspunten, waaronder haar teruggetrokken houding, weinig initiatiefname, geen enthousiasme voor de jobinhoud, ... gaf de student zelf aan dat ze dit herkende. Ze benoemde hierbij wel redenen, voornamelijk over de stageplek zelf. Pas in haar verzoekschrift waarmee ze intern beroep aantekende, spreekt de student over een aantal elementen op prive vlak die zeker zwaar op haar gewogen zullen hebben. De interne beroepscommissie kan begrijpen dat bepaalde elementen haar ook in haar functioneren kunnen hebben gehinderd, de stagebegeleider wilde hier zeker ruimte voor maken, maar spijtig genoeg werd dit nooit eerder aangehaald.

- Op het einde van de inzage werden de opties bekeken met betrekking tot het opnieuw doen van een exploratiestage (bv. In een ander werkveld), de leerkansen die dit kan bieden en de ondersteuning die aangeboden wordt bij het zoeken naar een stageplek voor de tweede exploratiestage.

- De verantwoordelijkheid van het opstellen van het takenpakket en de afstemming ervan met de leerdoelen zijn de verantwoordelijkheid van student. Voor de stage dient elke student afzonderlijk een stagevoorstel in met daarin het takenpakket uitgeschreven. De stagecoördinatie formuleert feedback op dit voorstel om de student waar nodig bij te sturen. Als het takenpakket

finaal goedgekeurd wordt door de stagecoördinatie, ligt het takenpakket voldoende in lijn met de leerdoelen en kan dit takenpakket een antwoord bieden op de verschillende beoordelingscriteria. In geen geval vergelijkt de stagecoördinatie takenpakketten tussen studenten onderling. Het stagevoorstel en het takenpakket worden met andere woorden steeds individueel beoordeeld en voorzien van feedback.

- Het takenpakket van de student, zoals vermeld in het tweede stagevoorstel, werd goedgekeurd door de stagecoördinatie. Zorgen die de student hierover had werden niet gemeld, noch aan stagecoördinatie, noch aan de stagebegeleider. Tijdens de supervisiemomenten kreeg de student ook feedback van medestudenten, met een gelijkaardige stage. Het takenpakket was duidelijk.
- De interne beroepscommissie ziet op basis van het onderzoek van het volledige dossier geen argumenten om de score te herzien;

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 29 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* betwist verwerende partij de ontvankelijkheid van het extern beroep voor zover dit gericht is tegen de initiële studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2022. Overeenkomstig artikel 23.8 van het Onderwijs- en Examenreglement (hierna: ‘OER’) komt de beslissing van de interne beroepsinstantie in de plaats van de oorspronkelijke studievoortgangsbeslissing.

In haar *wederantwoordnota* geeft verzoekster aan dat de Raad zijn vaste rechtspraak zal hanteren.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 28 juni 2022 waarbij aan verzoekster een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Exploratiestage’ (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie

van 12 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk maar ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 23.8 van het OER van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

De exceptie is gegrond. Verzoeksters beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een schending van de hoorplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat zij in haar intern beroepsschrift vroeg om gehoord te worden maar dat op dit verzoek niet werd ingegaan zodat het beginsel van de hoorplicht werd geschonden. Dit algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dient zich volgens haar ook aan, zelfs bij afwezigheid van een toepasselijke norm. In de beslissing van de interne beroepsinstantie staan nochtans citaten van verzoekster die zij graag had willen toelichten. Er wordt in die beslissing eveneens aangegeven dat verzoekster te laat zou zijn geweest op het inzagmoment. Verzoekster was nochtans ruim op tijd aanwezig, wat zij ook graag had toegelicht. Doordat verzoekster de kans niet kreeg om deze elementen verder toe te lichten, heeft dit een ernstig nadeel voor haar met zich meegebracht en dient zij een opleidingsonderdeel van 12 studiepunten in een volgend academiejaar te hernemen. Bovendien is de bestreden beslissing

gesteund op het gedrag van verzoekster, wat volgens haar des te meer de noodzaak onderstreept om haar te horen (aangezien zij dit ook explicet had gevraagd).

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat de onderwijsinstellingen, binnen de contouren van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder artikel II.283, vrij zijn om hun intern beroep te organiseren. Er is geen wettelijke norm die aan verwerende partij de verplichting oplegt om een hoorrecht te voorzien op intern beroep. *In casu* voorziet het OER een zuiver schriftelijke procedure. Dit vormt geen schending van de rechten van de student, noch van de beginselen van behoorlijk bestuur.

In haar *wederantwoordnota* voert verzoekster vooreerst aan dat het niet respecteren van de hoorplicht wel degelijk tot de nietigheid van de bestreden beslissing kan leiden. Verzoekster verduidelijkt verder wat de hoorplicht volgens haar omvat. Opdat een student in de mogelijkheid zou zijn om zijn rechten te doen gelden en zijn standpunt kenbaar te maken, is het vereist dat hij in kennis wordt gesteld van de behandeling van het intern beroep. Op basis van de rechtspraak van de Raad, stelt verzoekster dat een fysieke hoorzitting op zich niet nodig is, zolang de student vooraf alle nuttige gegevens en argumenten heeft kunnen bijbrengen. In dat opzicht moet de hoorplicht gezien worden als het recht om zijn standpunt naar voor te brengen.

Verzoekster stipt vervolgens aan dat het horen met de nodige zorgvuldigheid dient te gebeuren en dat de verwerende partij bij de beoordeling op gepaste wijze rekening moet houden met alle relevante gegevens. Het behoort weliswaar tot de autonomie van de instelling om te bepalen op basis van welke elementen de student wordt beoordeeld maar die autonomie strekt niet zover dat zij zou toelaten bij de eindbeoordeling voorbij te gaan aan de relevante gegevens die met betrekking tot de student vorhanden zijn. Wat dat betreft, baseert verwerende partij zich volgens verzoekster op bepaalde uitspraken en gegevens die in de juiste context moeten worden geplaatst. Verwerende partij heeft evenwel nagelaten om dit te doen. In de mate dat verwerende partij zich gebaseerd heeft op bepaalde aannames uit de stukken en deze in het nadeel van verzoekster heeft geïnterpreteerd, werd wel degelijk het hoorrecht geschonden, minstens is verwerende partij niet zorgvuldig te werk gegaan dan wel is de motivering niet afdoende aangezien verwerende partij uitgaat van een verkeerde weergave/interpretatie van de feiten.

Tot slot verwijst verzoekster hierbij naar haar vierde middel omtrent de schending van het redelijkheidsbeginsel waarin zij de verschillende citaten overloopt die werden aangehaald door

verwerende partij en hierbij aangeeft dat deze in de juiste context moeten worden geplaatst, dan wel niet aangewend kunnen worden als schragend motief om tot een negatieve beoordeling te komen.

Beoordeling

Het valt binnen de onderwijsvrijheid van de hogeronderwijsinstelling om te bepalen of de student bij de beoordeling van het intern beroep inzake een examenbeslissing kan of moet worden gehoord, en zo ja of de student daartoe steeds moet worden uitgenodigd dan wel of het initiatief daartoe bij de student wordt gelaten. Er wordt immers aangenomen dat in beginsel aan de hoorplicht is voldaan wanneer de student in staat is geweest om zijn standpunt middels het verzoekschrift op intern beroep op nuttige wijze kenbaar te maken.

De hogeronderwijsinstelling kan in haar reglementering bepalen dat het intern beroep op stukken wordt behandeld en dat een hoorzitting wordt uitgesloten; in dergelijk geval kan de student niet afdwingen te worden gehoord. Blijft de interne regelgeving stilzwijgend, dan neemt de Raad in vaststaande rechtspraak aan dat de student geen recht op een hoorzitting kan laten gelden, ook niet door er expliciet op aan te dringen, en wordt aan de hoorplicht geacht te zijn voldaan door de schriftelijke uiteenzetting die de student kan indienen.

In het licht van deze rechtspraak stelt de Raad vast dat artikel 23.8 van het OER niet vermeldt dat de student recht heeft om gehoord te worden. Bijgevolg kan verzoekster zich conform hogervermelde rechtspraak niet beroepen op een mondelinge hoorzitting, ook niet wanneer zij daarom uitdrukkelijk heeft gevraagd. Verzoekster diende een omvangrijk intern beroepschrift in en had daarin de kans om haar standpunt duidelijk te maken.

Verzoekster had, in het licht van de beginselen van behoorlijk bestuur, geen absoluut recht op een persoonlijke aanwezigheid en de interne beroepscommissie kon beslissen zonder een hoorzitting te organiseren.

Ten overvloede wil de Raad nog wijzen op het volgende.

In haar verzoekschrift voert verzoekster aan dat de bestreden beslissing haar een aantal keren citeert, citaten die zij mondeling had willen toelichten. Evenwel maakt verzoekster in haar

verzoekschrift geenszins duidelijk welke citaten dat dan wel zouden zijn en in welk opzicht ze verkeerd of voor interpretatie vatbaar zouden zijn.

In haar wederantwoordnota stelt verzoekster hieromtrent vervolgens dat de interne beroepscommissie bepaalde aannames heeft gedaan op basis van stukken en deze stukken op een nadelige wijze heeft geïnterpreteerd voor verzoekster. Zij heeft verzoekster daaromtrent niet mondeling gehoord zodat de hoorplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel is geschonden. Daarbij verwijst zij naar haar uiteenzetting in de wederantwoordnota van het vierde middel. Op die plaats verduidelijkt verzoekster dan – voor het eerst – dat zij het niet eens is met citaten, zoals vermeld in stuk 22 van het administratief dossier, en die de bestreden beslissing letterlijk weergeeft.

Stuk 22 is de toelichting die de stagebegeleider geeft bij de tussentijdse/eindevaluatie. Met andere woorden kon verzoekster al repliceren op de inhoud van dit stuk in haar verzoekschrift, aangezien deze citaten letterlijk in de bestreden beslissing staan geciteerd. Nochtans heeft verzoekster het in haar verzoekschrift enkel over “citaten van cliënte” en heeft zij gewacht tot in de wederantwoordnota om te verduidelijken over welke citaten zij precies had gehoord willen worden én wat haar respons daarop is. In haar wederantwoordnota betwist verzoekster bovendien voor het eerst ook citaten van de stagementor, die de bestreden beslissing letterlijk citeert.

Dergelijke grieven, die verzoekster had kunnen aanvoeren en afdoende concretiseren in haar verzoekschrift, maar die zij pas ontwikkelt in haar wederantwoordnota, zijn laattijdig en dus onontvankelijk.

Daarnaast stelt verzoekster in haar verzoekschrift dat zij op voorhand gehoord had willen worden omtrent de vermelding in de bestreden beslissing dat zij te laat aanwezig zou zijn geweest voor het inzagemoment. De bestreden beslissing geeft evenwel verder geen gevolg aan deze vaststelling en het is dus niet dit motief dat heeft geleid tot het afwijzen van het intern beroep van verzoekster. In dat opzicht is dus ook niet duidelijk welk nadeel zij geleden zou hebben doordat de interne beroepscommissie haar daaromtrent niet mondeling heeft gehoord.

Het eerste middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert aan dat een schending van de hoorplicht gepaard gaat met een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel aangezien de bestreden beslissing werd genomen zonder zorgvuldige voorbereiding, belangenafweging of begeleiding.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat, aangezien er volgens haar geen schending van het hoorrecht is, er evenmin sprake kan zijn van een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel. Verzoekster laat volgens verwerende partij ook na om te concretiseren wat zij precies bedoelt met haar stelling dat de bestreden beslissing zou zijn genomen zonder zorgvuldige voorbereiding en zonder zorgvuldige belangenafweging. Volgens verwerende partij blijkt uit de beslissing van de interne beroepsinstantie, samen gelezen met het administratief dossier, dat de beslissing op regelmatige wijze tot stand is gekomen en dat ze evenmin kennelijk onredelijk is.

In haar *wederantwoordnota* herneemt verzoekster wat zij uiteen heeft gezet bij het eerste middel over het onzorgvuldig horen door verwerende partij.

Beoordeling

Aangezien er geen schending voorligt van de hoorplicht, was de interne beroepscommissie niet verplicht bijkomende toelichting vanwege verzoekster in te winnen. Bijgevolg is er evenmin sprake van een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Het tweede middel is ongegrond.

C. Derde middel

Verzoekende partij beroept zich in een derde middel op een schending van de rechten van verdediging en het materieel motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij pas via de beslissing van de interne beroepsinstantie voor het eerst kennis heeft kunnen nemen van de motieven die tot haar onvoldoende zouden hebben geleid.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij vooreerst op de organisatie van de interne beroepsprocedure, die wordt geregeld door de Codex Hoger Onderwijs en het OER van verwerende partij. Overeenkomstig het OER leidt de interne beroepsprocedure tot de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid ervan of tot een beslissing die de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet. Volgens dit procedé is het volgens verwerende partij dan ook logisch dat, wanneer een student een intern beroep indient, hij kennis krijgt van de motieven van de interne beroepsinstantie op het moment dat deze beslissing wordt meegedeeld. Verwerende partij ziet niet in hoe en op welke basis een student anders kennis zou moeten krijgen van de motieven van de interne beroepsinstantie. Voor zover verzoekster deze grief ook zou willen koppelen aan het gebrek aan hoorrecht, dient volgens verwerende partij te worden vastgesteld dat het middel hoe dan ook ongegrond is. Indien verzoekster wel zou zijn gehoord door de interne beroepsinstantie, dan zou dit niet tot gevolg hebben gehad dat verzoekster tijdens de hoorzitting reeds in kennis zou worden gesteld van de motieven van de interne beroepsinstantie.

In haar *wederantwoordnota* doet verzoekster afstand van dit middel.

Beoordeling

De Raad neemt akte van de afstand van het derde middel, zodat hij dit middel niet verder onderzoekt en beoordeelt.

D. Vierde middel

Verzoekende partij beroept zich in een vierde middel op een schending van het redelijkheidsbeginsel en het materieel motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat de toegekende quatering voor haar stage een onredelijke beslissing is. Zij geeft aan, verwijzende naar haar “werkverslag 1” en “werkverslag 2”, dat de stelling dat er een gebrek aan zelfreflectie zou zijn geweest onjuist en ontrecht is. Verzoekster was zich wel degelijk bewust van haar houding en deed aan introspectie. Bovendien was zij gemotiveerd om te evolueren in haar stage. Ook uit haar “werkverslag 3” blijkt dat zij wel degelijk actief deelnam aan sollicitaties en er ook persoonlijk bij betrokken was.

Verzoekster ziet daarom niet goed in hoe in het beoordelingsformulier tot de conclusie wordt gekomen dat zij ondermaats zou hebben gepresteerd en dus werd beoordeeld met een onvoldoende. Ook uit het attitudeprofiel kan verzoekster moeilijk afleiden wat haar tekortkomingen zouden zijn. Zij heeft duidelijk een attitude aan de dag gelegd die in de lijn ligt met wat van een psychologisch consulent kan worden verwacht.

Tot slot vestigt verzoekster de aandacht op de volgens haar gebrekkige begeleiding. Het vertrouwen op het professioneel inzicht van de stagementor kan in de concrete situatie van verzoekster namelijk geen enkel resultaat opleveren aangezien deze mentor slechts een aantal dagen in de week in contact kwam met verzoekster.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij er vooreerst op dat de door verzoekster aangehaalde werkverslagen moeten worden gekaderd in de “supervisie” zoals omschreven in artikel 3.2.2. van de stagebrochure. Dit vormt een wezenlijk onderdeel van de begeleiding van de stage en streeft ernaar bij de student het leren uit de stage te verbreden, verdiepen, stimuleren zodat de student in de toekomst in staat is om dit leerproces zelfstandig verder te ontwikkelen. De stukken die betrekking hebben op de supervisie zijn essentieel in het kader van de begeleiding van de studenten maar niet bij de uiteindelijke beoordeling die op grond van artikel 5 van de stagebrochure gebeurt op basis van het handelen van de student tijdens de stage. Dit laatste blijkt uit de tussentijdse beoordeling en de eindbeoordeling van de stagementor. De evaluatie gebeurt door de stagebegeleider, in overleg met de stagementor en na een gesprek met de student.

Verder stelt verwerende partij dat de evaluatie van de student volgens haar overeenkomstig de stagebrochure is verlopen: er vond een tussentijdse evaluatie plaats en een eindevaluatie. De student was tijdens de tussentijdse evaluatie de ganse tijd aanwezig. Tijdens de eindevaluatie heeft de stagebegeleider overlegd met de stagementoren, [C.D.D.] en [E.T.]. Eén en ander werd ook uitgebreid besproken met de student. Van beide evaluaties maakte de stagebegeleider een schriftelijke neerslag, naast het evaluatiedocument. De interne beroepsinstantie verwijst volgens verwerende partij ook uitdrukkelijk naar die schriftelijke neerslag en haalt de volgens haar relevante passages aan.

De stagebegeleider heeft volgens verwerende partij tijdens de eindevaluatie ook de tijd genomen om de algemene feedback terug te koppelen naar de student. De schriftelijke evaluatie van de stagebegeleider was ter beschikking op de laptop om te kunnen worden ingezien en besproken. Op basis van dit evaluatiedocument is de score tot stand gekomen. Verzoekster heeft evenwel geen specifieke vragen meer gesteld. Aangezien verzoekster een voldoende scoorde op het attitudeprofiel, leverde dit haar nog twee extra punten op in de eindscore en verwerende partij verwijst naar de detailberekening van de eindscore in stuk 13 van het administratief dossier. Verwerende partij besluit dat, in het licht van het voorgaande, de beslissing niet kennelijk onredelijk is.

Tot slot gaat verwerende partij in op de door verzoekster aangehaalde gebrekkige begeleiding. Zij stipt aan dat op basis van de rechtspraak van de Raad eventuele gebreken in de begeleiding van de student in principe niet leiden tot een onregelmatigheid van de beoordeling of dat de student recht zou hebben op een gunstigere quotering. Er kan anders over geoordeeld worden wanneer de student uitzonderlijke omstandigheden aantoont waardoor het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt. Verzoekster toont evenwel dergelijke uitzonderlijke omstandigheden niet aan.

In haar *wederantwoordnota* overloopt verzoekster vooreerst de verschillende citaten die werden aangehaald door verwerende partij en geeft hierbij aan dat deze in de juiste context moeten worden geplaatst, dan wel niet aangewend kunnen worden als schragend motief om tot een negatieve beoordeling te komen. Verzoekster geeft aan dat dit middel moet worden samengelezen met de eerste twee middelen.

Verzoekster besluit dat de bestreden beslissing niet afdoende gemotiveerd is, niet zorgvuldig tot stand kwam en verwerende partij zich gebaseerd heeft op uitspraken die selectief uit een groter geheel gefilterd werden waarbij amper aandacht was voor de exacte context waarin bepaalde uitspraken werden gedaan. Doordat verwerende partij een eigen interpretatie heeft gegeven aan bepaalde zaken, heeft zij een beslissing genomen die niet gebaseerd is op concrete feiten. Zij diende verzoekster dan ook te horen om tot een zorgvuldige beslissing te kunnen komen. Door dit niet te doen, ging verwerende partij onzorgvuldig te werk en kwam een kennelijk onredelijke beslissing tot stand.

Beoordeling

Verzoekster verwijst naar passages in haar werkverslagen om aan te tonen dat bepaalde inhoudelijke beoordelingen in de bestreden beslissing niet overeenstemmen met de realiteit, zoals de beoordeling dat zij geen zelfreflectie en motivatie had, dat zij niet actief deelnam aan sollicitaties of er niet persoonlijk bij betrokken was. Hiermee voert verzoekster in essentie een schending van het materieel motiveringsbeginsel aan.

Op p.9-10 van de stagebrochure staat te lezen:

“3.2.2 De supervisie

De supervisie vormt een wezenlijk onderdeel van de begeleiding van de stage...

De student bereidt elke supervisie voor. ... Deze voorbereiding wordt ingediend ten laatste 5 werkdagen voor de supervisie. De voorbereiding wordt tevens via e-mail doorgestuurd naar de andere supervisanten van de supervisiegroep. De studenten van eenzelfde supervisiegroep lezen de werkverslagen van alle supervisanten ter voorbereiding van de supervisie grondig. De werkverslagen vormen het vertrekpunt van de supervisiemomenten.

...

Na de supervisie schrijft de student een reflectieverslag, waarin hij de nieuwe inzichten formuleert. ... De student ontvangt feedback op zijn verslagen...” (stuk 6 van het administratief dossier - eigen onderlijning en benadrukking van de Raad)

Werkverslagen worden dus enkel en alleen opgesteld door de student zelf en vormen het vertrekpunt van de supervisie, zijnde een onderdeel van de *begeleiding*.

Echter wordt de student volgens p.14 van de stagebrochure *geëvalueerd* op basis van het handelen op de stage. De werkverslagen of reflectieverslagen maken geen deel uit van de beoordelingsbasis. Daarentegen blijkt het handelen op de stage wel uit de tussentijdse en eindevaluatie van de student.

Het is de Raad dan ook onduidelijk waarom de interne beroepscommissie rekening had moeten houden met de werkverslagen van verzoekster, nu daaruit geenszins blijkt op welke manier zij de competenties van de stage al dan niet heeft bereikt. Deze documenten zijn louter en alleen van de hand van verzoekster zelf. Het spreekt voor zich dat verzoekster haar onderwijskundige inzichten over zichzelf niet zonder meer in de plaats kan stellen van inzichten van de beoordelaars van de stage (en in een latere fase de interne beroepscommissie), in wiens hoofde er een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit geldt.

Wél verwijst de bestreden beslissing naar werkverslagen en reflectieverslagen om hieruit af te leiden dat er tijdens *de begeleiding* wél aandacht werd geschenken aan zelfreflectie en motivatie en in respons op het intern beroepsargument van verzoekster omtrent het omgaan met ongeschikte profielen:

“Het omgaan met profielen die niet geschikt zijn, kwam uitgebreid aan bod tijdens de supervisie. Toen kon de student ook aangeven dat haar ouders (zoals ze dit ook schrijft aan haar opleidingshoofd) het moeilijk hebben gehad om met een migratieachtergrond hier aan het werk te geraken.”

De bestreden beslissing baseert de evaluatie van verzoekster dan ook terecht op de tussentijdse beoordeling van de stagementor (stuk 11 van het administratief dossier), de eindevaluatie van de stagementor (stuk 12 van het administratief dossier) en de schriftelijke neerslag van de eindevaluatie door de stagebegeleider (stuk 22 van het administratief dossier).

Vervolgens voert verzoekster aan dat uit het beoordelingsformulier niet duidelijk blijkt op welke manier men tot de vaststelling is gekomen dat zij ondermaats zou hebben gepresteerd, of nog, dat zij een beoordeling verdiente die onvoldoende is om te slagen voor het opleidingsonderdeel. De Raad stelt vast dat het beoordelingsformulier (stuk 12 van het administratief dossier) voorzien is van een motivering en feedback. Verzoekster concretiseert evenwel geenszins op welk vlak het beoordelingsformulier precies onduidelijk zou zijn.

Daarnaast stelt verzoekster dat zij op basis van nazicht van het attitudeprofiel moeilijk kan begrijpen waarom zij onvoldoende scoort. Zij stelt dat ze een attitude aan de dag heeft gelegd die in lijn ligt met hetgeen van een psychologisch consulent verwacht kan worden. Ook hier beperkt verzoekster zich tot een louter tegenspreken van de beslissing van de interne beroepscommissie, zonder concreet aan te geven op welk vlak de bestreden beslissing dan juist gebrekkig is.

Ten slotte voert verzoekster aan dat er sprake was van een gebrekkige begeleiding vanwege de stagementor nu deze stagementor slechts een aantal dagen in de week in contact kwam met verzoekster. De Raad stelt vast dat verzoekster dit argument niet heeft aangevoerd in haar intern verzoekschrift, hoewel zij hiertoe wel in de mogelijkheid was. Bijgevolg kan zij deze grief niet op ontvankelijke wijze voor het eerst ontwikkelen in haar extern verzoekschrift. Ten overvloede wijst de Raad op zijn vaststaande rechtspraak die stelt dat een gebrek in de begeleiding enkel leidt tot de onregelmatigheid van de eindbeoordeling indien dit gebrek de student *de facto* in de onmogelijkheid heeft gebracht om te kunnen slagen. Verzoekster verduidelijkt niet hoe het door haar aangevoerde gebrek aan begeleiding haar heeft verhinderd de vooropgestelde competenties te bereiken.

Wat betreft de grieven die verzoekster in haar wederantwoordnota ontwikkelt onder het vierde middel, verwijst de Raad naar de beoordeling van het eerste middel.

Het vierde middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Tijs	eerste secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 8.015 van 13 oktober 2022 in de zaak 2022/0283

In zake: Jelle VERDIJCK
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond werd verklaard en aan verzoekende partij een score van 9/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide Beroepspraktijk + Intervisie 5+6 PAV’

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 12 september 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Manon Lafere, die verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Stevie Van Houdenrogge, die *loco* advocaat Wim Van Caeneghem verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Educatieve bachelor in het secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide beroepspraktijk + Intervisie 5+6 PAV’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 4 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond verklaard en werd aan verzoekende partij een score van 9/20 toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide Beroepspraktijk + Intervisie 5+6 PAV’.

De interne beroepsinstantie heeft het dossier onderzocht en komt tot het volgende besluit:

- Bij stage is er een onderscheid tussen de tussentijdse feedbackverslagen (formatief) enerzijds en het eindverslag (summatief evaluatieverslag) anderzijds Zowel stagebegeleiders als mentoren schrijven feedbackverslagen Ook de student noteert mondelinge feedback in zijn stageschrift Het eindverslag wordt opgesteld door de stagebegeleider(s) in consensus met de mentor(en).
- De student heeft het in zijn verzoekschrift vooral over de omstandigheden die hem parten gespeeld hebben waardoor hij de noodzakelijke competenties niet heeft kunnen aantonen.
- De student schrijft over de omstandigheden:
... Hierin stelde ik tot mijn verwondering echter vast dat er mij een tekort (8/20) werd aangerekend voor het vak "Begeleide beroepspraktijk + Intervisie 5+6 PA V". Tijdens Begeleide beroepspraktijk 5 kon ik door omstandigheden van ziekte niet deelnemen aan de stage...
- Op maandag 8/11 en dinsdag 9/11 moest de student de eerste stagelessen geven voor BBP5 PAV. De zaterdag ervoor (6/10) meldde hij echter dat hij in quarantaine moest omwille van een hoogrisicocontact dat hij had opgelopen bij een sportstage die hij begeleidde de week ervoor (herfstvakantie), en dus de eerste week geen actieve stage kon lopen.
- In die week waarin hij in quarantaine zat, heeft de student op woensdag 10/11 telefonisch contact gehad met [J.B.] (stagebegeleider BBP5 PAV) en [A.S.] (stagebegeleider BBP5 GEZO) en gaf hij hierbij aan dat hij het niet meer zag zitten. Hij zei daarbij dat hij graag zijn stage zou willen stopzetten en eventueel zou willen verplaatsen naar de volgende stageperiode.

- De stagebegeleiders hebben hem gesuggereerd om in de eerste plaats te zorgen voor het verzorgen van zijn mentale welzijn, en indien dit zou leiden tot een verdere afwezigheid, dat hij deze dan zou kunnen wettigen.
- Op vrij 12/11/2021 diende de student een afwezigheidsattest in waardoor hij van vrij. 12/11/2021 t.e.m. vrij. 26/11/2021 gewettigd afwezig was Het gevolg hiervan was dat de student geen stage meer kon lopen in semester 1.
- Dit alles had tot gevolg dat het stagerooster te laat werd ingediend (5/11 i.p.v. 25/10) en er nog geen lesvoorbereidingen waren ingediend voor de herfstvakantie voor de eerste lessen van maandag en dinsdag na de herfstvakantie;
- De student heeft in de herfstvakantie (buiten de opleiding) een sportstage gedaan of begeleid waardoor hij misschien te weinig tijd heeft gehad om zijn stagelessen voor te bereiden, en waardoor de druk na de vakantie te hoog werd. Zelf geeft hij aan wel veel tijd 'voor de computer' te hebben gespendeerd, maar door de mentale druk niets op papier kreeg.
- De student stelt verder "... en werden deze uren verplaatst naar de tweede semester tijdens Begeleide beroepspraktijk 6 (hierna BBP6). - zie bijlage "ziekte attest november 2021_[verzoekende partij].pdf"
- De opleiding heeft deze mogelijkheid toegestaan om de gemiste uren stage van semester 1 te kunnen inhalen in semester 2, voor zover dit organisatorisch mogelijk was. Het stagebureau maakte wel voorbehoud.
- Bij het infomoment over de stage van trajectschijf 3 op 1/10/2021 had de student een gesprek met de stagecoördinatoren. Hij legde daar zijn situatie uit over de combinatie van zijn opleiding en het feit dat hij topsportcoach is in Gent. Aangezien de periode maart/april zeer druk was bij zijn werk als coach, had hij zelf een alternatieve planning voor zijn stageverloop van TS3 uitgewerkt en legde hij dit voor. Hij vroeg om in semester 1 (BBP5) al 3 actieve weken stage te mogen afleggen (= 1 meer dan normaal voorzien) en om zo bij BBP6 een week minder te moeten uitvoeren en eventueel ook vroeger te starten. Er werd toen gezegd dat dat principieel wel kon, als dat te regelen viel met de gevonden stageplaatsen.
- Aangezien hij door ziekte ook nog de uren van BBP5 moest inhalen, leek het voor de opleiding wel heel moeilijk om alles te combineren. Daarover is dan ook gecommuniceerd. Op 29/11, 3/12 en 7/12 is er mailverkeer geweest tussen het stagebureau en de student om de praktische organisatie van zijn stagetraject verder in kaart te brengen.
- Anderzijds moest de student het opleidingsonderdeel 'Gezondheidsopvoeding 6' niet meer volgen, waardoor er in het programma van semester 6 3 studiepunten 'vrij kwamen'. Deze ruimte kon dan misschien gebruikt worden om wat stage-uren op te halen.
- De student stelt verder 'Daarnaast vond het stagebureau niet tijdig een stageplaats ...'.
- Aangezien de student op de stageschool [...] bij BBP5 twee keer last-minute zijn stage moet afmelden (zat 6/11 voor quarantaine als stage ma. 8/11 begon, en vrij. 12/11 met medisch attest

voor de stage die ma 15/11 begon), wenste de stageschool zeer strikte maatregelen indien de inhaalstage BBP5 bij hen zou doorgaan. Op vraag van de stagebegeleider Gezondheidsopvoeding, die vreesde dat de student daar geen eerlijke kans meer zou krijgen, werd een andere stageplaats gezocht.

- Op 21/12 werd een nieuwe stageplaats aangevraagd in het [...] van Beveren. Deze school kon echter alleen Gezondheidsopvoeding aanbieden en geen PAV.
- Ondertussen werd er door het stagebureau verder gezocht naar een stageplaats PAV; indien mogelijk waar ook een combinatie met Gezondheidszorg mogelijk was.
- Op 19/1 bleek deze mogelijkheid misschien te bestaan in Edegem en werd dit ook aan de student gemeld, en diezelfde dag nog werden de contactgegevens van de student, samen met de gegevens van de stage, doorgegeven aan de coördinator van de stageschool met de bedoeling dat hij de student en de mentor met elkaar in contact zou brengen.
- Op di 1/02 (= dus 1 dag na de start van de voorziene stageperiode) werd bevestigd dat de stage kon doorgaan.
- de student werpt verder op' “ ..waardoor de stage van BBP6 vier weken uitstel kende ”
- Een bijkomend probleem dat vervolgens ontstond was dat de toegewezen mentor die de eerste week in quarantaine zat: op ma 7/2 en di. 8/2 (oorspronkelijke voorbereidingsweek) worden e-mails verstuurd om het contact tussen de mentor PAV en de student in orde te brengen.
- Op basis van het ingediende rooster blijkt dat de observatiestage PAV gestart is op 15/2 en de actieve stage op 8/3. Dat is dus 2 weken later en niet 4 weken. Er is ook standaard een reserveweek voorzien, waar in dit geval gebruik van gemaakt is.
- De student stelt verder: *Mijn bezorgdheden over de latere aanvang en het hoge aantal uren dat ik zou moeten inhalen op korte tijd heb ik zowel met mevrouw [C.] van de ombudsdienst en de begeleidende lectoren van AP (mevrouw [D.W.] en mevrouw [V.d.E.]) gedeeld voor en tijdens de betreffende stageperiode. De lectoren zagen de reden van ziekte echter als een eigen keuze.* - zie bijlagen "stageplaatsen BBP6 – [verzoekende partij]; OT secundair onderwijs BBP6; Stagerooster BBP6" en (2x) "Stage BBP6"
- De bewoordingen 'eigen keuze' is in de mails van de opleiding ongelukkig gebruikt. Het ging over het feit dat de student de stage in het eerste semester niet georganiseerd kreeg en de stage wilde stoppen. Hij heeft dan een doktersattest binnengebracht en de beslissing genomen om in semester 2 de stage in te halen. Bovendien ging het zoals hierboven uiteengezet slechts over 2 weken uitstel en geen 4 weken;
- De student schrijft: *"Om de stage voor PAV te kunnen afwerken heb ik hierdoor 12u/week stage moeten geven en voorbereiden (naast 7u/week BBP6 Gezondheidsopvoeding) om het volledige aantal uren te kunnen afwerken voor BBP6 PA V. Hierover heb ik ook mijn zorgen geuit naar de lectoren toe.* - zie bijlagen (2x) "Stage BBP6""

- Volgens zijn ingediende stagerooster heeft de student maar 2 weken 12u/week voor PAV gepresteerd
  - o Week 6/03:12 u (7u +5u)
  - o Week 13/03.12 u(7u + 5u)
  - o Week 20/03: 8 u (7u + 1u)
  - o Week 27/03: 8u (7u + 1u)
  - o Week 17/04:10 u{7u + 3u) '
- De uren die gepresteerd werden bovenop de voorziene 7u, zijn de uren om de stage van BBP5 in te halen. De student heeft zo 14 uren in het totaal gegeven.
- Voor Gezondheidsopvoeding werden de uren die moesten ingehaald worden na de stage van PAV, geroosterd, nl. in de maand mei, zodat er dan enkel moest gefocust worden op de 7u Gezondheidszorg. Dit kan een verklaring zijn voor de betere resultaten van Gezondheidszorg.
- In de plaats van dus theoretisch 7 actieve stageweeken van 14 vakgebonden uren lesgeven heeft de student de stage als volgt uitgevoerd (PAV + GEZO):
  - o $12+7 = 19$ uren
  - o $12+7 = 19$ uren
  - o $8+7 = 15$ uren
  - o $8+2 = 10$ uren
  - o $10+5 = 15$ uren
  - o $0+7 = 7$ uren
  - o $0+7 = 7$ uren
  - o $0+7 = 7$ uren
- De student vervolgt: "*Vervolgens kreeg ik tijdens de stage tweemaal een stagebezoek van bovenstaande lectoren. Normaliter krijgen we hiervoor ten laatste aan het einde van diezelfde week feedback toegestuurd Zo kreeg ik voor het eerste stagebezoek echter pas feedback terug wanneer de stage voorbij was. Voor het tweede stagebezoek kreeg ik zelfs geen feedback terug nadat ik de lesvoorbereiding van de desbetreffende les had teruggestuurd. Hierdoor heb ik geen rekening kunnen houden met geschreven feedback die de lectoren van AP mij gaven tijdens deze stageperiode. - zie bijlage "Feedback lesobservatie" en "Lesvoorbereiding 20/04"*"
- De lector heeft alle feedback met de student besproken na de les. De student hoort hiervan nota te nemen in zijn stageschrift en wordt uitgenodigd om de lector nadien te contacteren met bijkomende vragen (wat hier niet gebeurde). Het geschreven verslag werd door de lector pas later bezorgd.
- De student is van oordeel dat hij de competenties reeds eerder verworven heeft: "*Tenslotte wil ik, om mijn verworven competenties onder "normale omstandigheden" te benadrukken, graag verwijzen naar andere extramuros stageperiodes van zowel PAV als gezondheidsopvoeding. Zo haalde ik voor BBP 3+4 PAV een geslaagd cijfer (15/20) en heb ik terwijl een*

vervangingsopdracht van een afwezige PAV-leerkracht in de stageschool [...] tot een goed einde gebracht. Daarnaast haalde ik voor BBP 5+6 gezondheidsopvoeding (waarvoor ik wel de gebruikelijke 7u/week kon afwerken) een 13/20. - zie bijlagen "Studieoverzicht_Educatieve bachelor in het secundair onderwijs gestart op 17.09.2018_[verzoekende partij]-2.pdf; [verzoekende partij] 2021-22.pdf;

eindevaluatie BBP3+4 PAV_[verzoekende partij].pdf" en "Eindevaluatie BBP6 gezondheidsopvoeding.pdf". Ik hoop dat deze informatie mijn reden tot aanvraag van intern beroep verhelderd. U door de omstandigheden deze in deliberatie neemt en u overtuigd bent van mijn verworven competenties doorheen de vorige academiejaren."

- de student verwijst naar de stages van de vorige trajectschijf met andere te behalen competenties en beheersingsniveaus of naar de stages van het andere onderwijsvak (met een verschillende didactiek en vakinhoud)
- De student eindigt zijn verzoekschrift als volgt: *"Ik zou het persoonlijk jammer vinden op deze valse noot te moeten eindigen aangezien ik vanaf september tevens over een voltijdse job beschik aan de Topsportschool van Gent en ik deze niet kan uitvoeren en kwijt geraak onder huidige omstandigheden. Ik zou er uitdrukkelijk op willen wijzen dat ik graag gehoord wil worden in deze zaak "*
- Een jobaanbieding is spijtig genoeg geen voldoende reden om een student geslaagd te kunnen verklaren, in de interne beroepsprocedure van AP is niet voorzien dat de student gehoord wordt;
- De interne beroepscommissie stelt vast dat het eindverslag werd opgesteld door de stagebegeleiders aan de hand van de stagemap en verslagen en werd bezorgd aan de mentor die zich na overleg volledig akkoord verklaarde met dit eindverslag;
- De interne beroepscommissie besluit dat de student op dit moment nog op verschillende vlakken onvoldoende scoorde; wat zijn stagebegeleiders dit academiejaar hebben gezien, was eerder op niveau BBP3+4. De student moet niet alleen betere lessen ontwerpen, maar zijn lessen ook afstemmen op de specifieke onderwijstypes;
- De resterende werkpunten betreffen lesgeven (didactisch handelen & evalueren), interactie (leiding geven), professioneel samenwerken en zelfontwikkeling. Dat zijn te veel werkpunten om te kunnen slagen voor dit opleidingsonderdeel;
- De interne beroepscommissie stelt op basis van de berekeningen in het dossier wel vast dat er een materiële vergissing is gebeurd bij de berekening van de eindscore; de eindscore dient als volgt te worden vastgelegd:
  - score voor intervisie: 16/20 = 8/10.
  - score voor stage (BBP) 8,3/20 i.p.v 7,3/20

De berekening wordt dan volgens de informatie in de ECTS-fiche:

- Portfolio (intervisie), 16/20 = 8/10
- Stage (BBP): 8,3/20 = 37,35/90

Totaal: 45,35/100 = 9,07/20, afgerond 9/20.

- de interne beroepscommissie ziet geen argumenten om de score voor het overige te herzien;

de klacht ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond te verklaren, en aan de student een score van 9/20 toe te kennen voor het opleidingsonderdeel ‘Begeleide Beroepspraktijk + Intervisie 5+6 PAV’.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 28 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

Voorafgaand

In de wederantwoordnota van verzoeker leest de Raad:

“Verzoeker mist in de verdediging van AP vooral argumentatie over het (te) laat aanvangen van de stage en de bezorgdheden die verzoeker zowel voor als tijdens de stage duidelijk heeft aangegeven.”

Dat verwerende partij daarover geen standpunt inneemt in haar antwoordnota, is logisch aangezien verzoeker dit middel, dat hij ontwikkelde in zijn intern beroepschrift, niet heeft hernomen in zijn extern verzoekschrift.

Voor zover verzoeker zijn oorspronkelijke grief wenst te hernemen in de externe procedure, dient te worden vastgesteld dat verzoeker dit laattijdig, want niet in zijn extern verzoekschrift, doet. Deze grief is bijgevolg onontvankelijk.

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op een gebrekkige begeleiding en feedback.

Standpunt van partijen

Verzoeker argumenteert, verwijzende naar rechtspraak van de Raad, dat hij in zijn intern beroepsschrift duidelijk heeft aangekaart dat de begeleiding die hij verkreeg tijdens de stage dermate gebrekkig was dat het voor hem onmogelijk werd gemaakt om te slagen. In de bestreden beslissing wordt volgens verzoeker slechts uiterst summier geantwoord op zijn grief dat er nooit enige feedback werd verkregen tijdens de stage, na de lesbezoeken van de stagebegeleider.

Het (summiere) antwoord dat de interne beroepsinstantie geeft, is volgens verzoeker foutief en gaat in tegen de eigen bepalingen van verwerende partij. In dat opzicht is er ook sprake van een schending van het *patere legem*-beginsel. In artikel 11 van het stagereglement wordt namelijk bepaald dat de stagebegeleider een schriftelijk verslag moet opstellen en dit moet bespreken met de student. De motieven van de bestreden beslissing zijn dan ook strijdig met het stagereglement. In tegenstelling tot wat de interne beroepsinstantie voorhoudt, wordt nergens bepaald dat de student zelf een verslag moet maken van de feedback en hij zelf een afspraak voor feedback dient te maken. Dit komt volgens verzoeker aan de stagebegeleider toe. Volgens verzoeker kan de motivering van de bestreden beslissing daarom ook niet standhouden.

Verder is er ook nog steeds geen motivering voor de gebrekkige begeleiding die verzoeker heeft ontvangen tijdens zijn stage. Zo verkreeg hij nooit enige feedback naar aanleiding van de lesbezoeken. Op het moment dat de feedback uiteindelijk werd overgemaakt, was de stage reeds afgelopen. Dit blijkt volgens verzoeker ook uit het e-mailverkeer dat bij zijn intern beroep was gevoegd. Verzoeker stelt dat hieruit blijkt dat verwerende partij ook onrechtstreeks toegeeft dat het op het moment dat verzoeker de feedback kreeg, het te laat was om dit nog te kunnen remediëren. Verwerende partij heeft het aldus voor verzoeker volkomen onmogelijk gemaakt om te slagen door hem deze feedback te onthouden en heeft hem ook de kans ontnomen om bij te sturen. Verzoeker kreeg namelijk nooit enige alarmerende signalen van de stagebegeleider dat hij zou afstevenen op een tekort zodat verzoeker zijn koers heeft aangehouden. Er is *in casu* dan ook sprake van uitzonderlijke omstandigheden waardoor het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt.

In haar *antwoordnota* verwijst verwerende partij vooreerst naar de rechtspraak van de Raad omtrent gebrekkige begeleiding en stipt aan dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de stagementor en de stagebegeleider. De eerste is aangesteld door de stagegever, die de student begeleidt tijdens de stage. De tweede is een personeelslid van de onderwijsinstelling en begeleidt de student daadwerkelijk tijdens de stage. Overeenkomstig de studiewijzer brengt de stagebegeleider minstens één onaangekondigd bezoek per stageperiode. De studiewijzer voorziet ook dat, indien er onvoldoende tijd is om een nabespreking te houden met de student, de stagebegeleider de student dan zo snel mogelijk op de hoogte brengt van zijn bevindingen: hij dient zijn verslag binnen de drie weken na het bezoek aan te student te bezorgen. De stagebegeleiders waren mevrouw [D.W.] en mevrouw [V.d.E.].

Mevrouw [D.W.] heeft een les van verzoeker bijgewoond op 22 maart 2022 (op de vijfde lesdag van de stage) en heeft haar feedbackverslag aan verzoeker bezorgd met een e-mail van 21 april 2022. Waar verzoeker stelt dat de feedback maar werd doorgestuurd nadat zijn stage werd beëindigd, verwijst mevrouw [D.W.] in haar voormelde e-mail naar de mondelinge feedback die zij eerder had gegeven. Met andere woorden: de feedback van 21 april 2022 is een schriftelijke neerslag van de feedback die eerder, na de betrokken les op 22 maart 2022, mondeling werd besproken met de student. Doordat verzoeker in zijn repliek van 22 april 2022 verwijst naar de werkpunten, bewijst dit volgens verwerende partij dat de werkpunten inderdaad na de les met verzoeker werden besproken. Het doorsturen van de schriftelijke feedback op 21 april 2022 vormt voor verwerende partij dan ook geen uitzonderlijke omstandigheid die het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt aangezien de feedback ontegensprekelijk mondeling werd besproken met verzoeker.

Mevrouw [V.d.E.] heeft inderdaad geen schriftelijke feedback aan de student bezorgd. Ook haar feedback werd mondeling gegeven na de les. Dit blijkt ook uit een e-mail van mevrouw [V.d.E.] aan mevrouw [D.W.] van 18 mei 2022 over de observaties van 21 april 2022. Ook dit vormt volgens verwerende partij geen uitzonderlijke omstandigheid die het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt.

Verder wijst verwerende partij erop dat de observatie van mevrouw [V.d.E.] niet alleen staat: deze dient te worden bekeken, samen met de observatie van mevrouw [D.W.] maar vooral ook met de dagdagelijkse observaties van de mentor. Deze laatste werden weergegeven in vijf

wekelijkse feedbackverslagen. De hierin vermelde feedback werd ook steeds mondeling besproken met verzoeker na de les. In het eindverslag wordt eveneens veelvuldig verwezen naar de mondelinge feedback die na de lessen werd gegeven. Verzoeker gaat dus voorbij aan de stukken van het dossier waar hij stelt dat hij “nooit” kennis kreeg van opmerkingen. Het eindverslag is gebaseerd op de tussentijdse feedbackverslagen van de mentor en de eigen observaties van beide stagebegeleiders. Het eindverslag is regelmatig tot stand gekomen en is gesteund op de diverse feedbackverslagen. Het eindverslag is ook tot stand gekomen na een grondige besprekking tussen de stagebegeleiders en de stagementor.

Tot slot merkt verwerende partij op dat het standpunt van verzoeker dat er nergens wordt vermeld dat hij van de ontvangen (mondelinge) feedback zelf een verslag zou moeten maken, foutief is. Deze verplichting is namelijk wel opgenomen in artikel 5.9.1.1 van de studiewijzer en uit het eindverslag blijkt ook dat verzoeker hieraan geen gevolg heeft gegeven.

In zijn *wederantwoordnota* merkt verzoeker vooreerst op dat verwerende partij zelf te kennen geeft dat het feedbackverslag pas een maand later en bijgevolg na het aflopen van de stage werd bezorgd aan verzoeker. Verder ontkennt verzoeker dat de feedback uit het feedbackverslag aan hem mondeling werd meegedeeld. Dit is onjuist en ook zijn repliek van 22 april 2022 wordt verkeerd gekaderd: verzoeker verwijst naar de werkpunten die mevrouw [D.W.] per e-mail heeft doorgestuurd, niet wat er mondeling gecommuniceerd zou zijn geweest. Volgens verzoeker is er geen mondelinge feedback geweest.

Ook de verwijzing van verwerende partij naar artikel 5.9.1.1 van de studiewijzer is onjuist. Verzoeker heeft wel degelijk reflectieverslagen gemaakt en opgeladen op het digitaal platform van de onderwijsinstelling.

Voor het overige handhaaft verzoeker zijn middel.

Beoordeling

Zoals de Raad reeds herhaaldelijk heeft overwogen, hebben vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering.

Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op een examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd.

Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt. Het valt aan verzoeker toe om het bewijs te leveren van de gebreken in de begeleiding die hij aanvoert.

In het licht van bovenstaande rechtspraak is het louter niet-naleven van afspraken omtrent het geven van feedback, opgenomen in het stagereglement, onvoldoende om te leiden tot de onregelmatigheid van de beoordeling van verzoekers stageprestaties. Steeds moet het dossier *in globo* beoordeeld worden en moet er nagegaan worden of uit het dossier in zijn geheel al dan niet blijkt of de student voldoende remediëringssansen heeft gekregen: is er feedback geweest en zo ja, was deze feedback dan tijdig?

Verzoeker ontket dat de eerste én tweede stagebegeleider hem aan het einde van hun respectievelijke stagebezoeken mondelinge feedback hebben meegeleerd. Uit het dossier blijken nochtans stukken die in de tegenovergestelde richting wijzen. Beide stagebegeleiders verwezen *in tempore non suspecto* elk afzonderlijk naar de mondelinge feedback die zij verzoeker hebben gegeven aansluitend op hun stagebezoek.

Zo geeft mevr. [D.W.] in een e-mail van 21 april 2022 aan verzoeker aan:

“Ondanks ik toen niet erg veel in je les kon observeren, omdat de lln zelfstandig aan het werk waren, en we de feedback mondeling al besproken hadden, stuur ik alsnog mijn bevindingen door.” (stuk 12 administratief dossier - eigen onderlijning van de Raad)

In het antwoord van verzoeker op deze e-mail, op 22 april 2022, leest de Raad niet dat verzoeker ontket dat er mondelinge feedback is gegeven. (stuk 12 administratief dossier)

De tweede stagebegeleider, mevr. [V.d.E.] e-mailt op 18 mei 2022 het volgende naar de eerste stagebegeleider:

“Tijdens deze les kwam opnieuw aan bod dat hij grenzen moet leren bewaken. Bv. LLN zeiden dat ze hem gaan missen en hij antwoordde “zeg dat niet, want ik ga beginnen wenen”. Ik heb dit nog met hem en mentor besproken en het bewaren van grenzen blijft net zoals vorig schooljaar een groot werk punt. Hij wil graag iedereen zijn “vriend” zijn en heeft dus niet de gepaste leiderschapsstijl.” (stuk 25 administratief dossier - eigen onderlijning van de Raad)

De Raad ziet geen reden om te twijfelen aan de waarachtigheid van deze beweringen die de stagebegeleiders hebben geuit op een moment dat er nog geen sprake was van een intern beroep.

Wel stelt de Raad vast dat de stagebegeleiders niet tijdig hun feedback *schriftelijk* hebben overgemaakt aan verzoeker, hetgeen de Raad betreurt. De eerste stagebegeleider, mevr. [D.W.], heeft haar schriftelijke feedback pas na het einde van de stage PAV gegeven. De tweede stagebegeleider, mevr. [V.d.E.], heeft zelfs nooit enige schriftelijke feedback aan verzoeker bezorgd. Niet alleen mist de student hierdoor een bijkomend instrument (naast de mondelinge feedback) waarop hij zich kan baseren om zich ten volle te kunnen remediëren; bovendien wordt hiermee voorbijgegaan aan het eigen stagereglement dat wel degelijk voorziet in een schriftelijke feedback. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Evenwel is het gebrek aan een schriftelijke neerslag van mondelinge feedback, of zelfs een gebrek aan feedback *tout court* vanwege de stagebegeleiders (*quod non*), op zich onvoldoende om te kunnen besluiten tot de onregelmatigheid van verzoekers eindbeoordeling. Zoals hoger weergegeven, moet daarvoor namelijk eerst de gehele stagebegeleiding *in globo* worden bekeken.

In dat licht stelt de Raad vast dat verzoeker *in casu* tot vijfmaal toe uitgebreide feedback over zijn presteren heeft ontvangen van de stagementor, feedback waarin de stagementor heel wat werk punten vermeldt. (stukken 14-18 administratief dossier) Verzoeker zwijgt eigenaardig genoeg in alle talen over deze feedback.

De werk punten die de stagementor aanhaalt stemmen overeen met de werk punten die de stagebegeleiders vermelden in de eindevaluatie (stuk 19 administratief dossier). Daarnaast komen deze werk punten ook terug in de beperkte schriftelijke feedback van stagebegeleider mevr. [D.W.] en in de interne e-mail van stagebegeleider mevr. [V.d.E.] (hoewel deze echter zeer beperkt is).

De beoordeling van het dossier *in globo* leidt dus tot de vaststelling dat verzoeker wel degelijk meermaals tussentijds is gewezen op zijn werkpunten. Verzoeker kon deze werkpunten dus remediëren maar heeft blijkbaar deze kans niet gegrepen aangezien in de eindevaluatie de werkpunten, aangestipt door de stagementor – en die bovendien overeenstemmen met de bevindingen van de stagebegeleiders – nog steeds voor komen.

Zelfs indien de Raad het standpunt van verzoeker zou volgen dat hij verstoken is geweest van *alle* feedback van zijn stagebegeleiders (*quod non*, zie hoger), dan heeft dat er *in casu* niet toe geleid dat verzoeker in de onmogelijkheid was om voor de stage te slagen.

Deze vaststellingen maken dat de discussie die zich tussen partijen ontspint over de notities van verzoeker in zijn stageschrift, niet meer relevant is ter beoordeling van het eerste middel.

Het eerste middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op een schending van het redelijkheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker betoogt dat uit de door hem aangehaalde rechtspraak en rechtsleer kan worden afgeleid dat de bestreden beslissing verschillende algemene beginselen van behoorlijk bestuur schendt aangezien er geen redelijk verband bestaat tussen de aangewende middelen het beoogde doel. Er werd volgens verzoeker duidelijk aangetoond dat er cruciale fouten werden gemaakt tijdens zijn begeleiding waarop in de bestreden beslissing niet correct wordt geantwoord. Toch heeft dit geen weerslag op het cijfer. Verzoeker draait volgens hem op voor het foutief handelen van de onderwijsinstelling, wat in strijd is met de redelijkheid. Een schending van het redelijkheidsbeginsel brengt tevens een schending van zowel het motiverings- als het zorgvuldigheidsbeginsel met zich mee. Dit is volgens verzoeker ook duidelijk aangezien geen enkele andere normaal voorzichtige en redelijk handelende overheid de student zou laten opdraaien voor de fouten en nataligheden die zij zelf heeft begaan.

Voor het standpunt van verwerende partij dat er geen hogere score kan worden toegekend op basis van de dossiergegevens, is volgens verzoeker ook geen motivering terug te vinden in de bestreden beslissing, met uitzondering van twee summiere zinnen waarvan de juistheid volgens verzoeker werd weerlegd. Het is daarnaast een zeer opmerkelijke gevolgtrekking waar verwerende partij niet kan aantonen dat de begeleiding correct is verlopen waarna ze op basis van haar eigen fouten besluit dat verzoeker geen hoger cijfer verdient. Verzoeker stelt dat, zoals hoger aangetoond, gebrekkige begeleiding wel degelijk aanleiding kan geven tot een slaagcijfer. Dit is *in casu* zeker het geval aangezien dat op het moment dat verzoeker zelfstandig voor de klas mocht staan in het kader van een vervangopdracht, men er duidelijk van uitging dat hij daar competent genoeg voor was. Het is enkel door de gebrekkige begeleiding en het uitblijven van enige bijsturing dat verzoeker geen rekening heeft kunnen houden met elementen die hem nu op het einde – nipt – worden aangerekend.

Verder verwijst verzoeker naar rechtspraak van de Raad van 22 april 2014 waarbij uiteindelijk werd beslist dat de student geslaagd diende te worden verklaard. Verzoeker meent dat hij zich in analoge omstandigheden bevindt als deze die in de aangehaalde rechtspraak aanwezig waren. Verzoeker kreeg *in casu* namelijk ook nooit kennis van enige opmerkingen. Hierdoor is hij ervan uitgegaan dat hij op koers lag om te slagen. Het negatieve eendoordeel kwam voor verzoeker dan ook uit de lucht gevallen en kan niet worden volgehouden. Deze fout heeft verzoeker belet om te slagen. Het is voor hem duidelijk dat de bestreden beslissing op foutieve motieven steunt en daarbij niet als gegrond kan worden aanzien. Een zorgvuldig handelend bestuur zou volgens hem ook hebben nagegaan of verzoeker niet de vereiste competenties heeft bereikt. Er zijn namelijk voorgaande stages die verzoeker met gunstig gevolg heeft afgelegd. Verzoeker kan in september ook starten met een voltijdse job in het onderwijs. Met deze elementen heeft verwerende partij op geen enkele wijze rekening gehouden. Uit de bestreden beslissing kan evenmin worden afgeleid dat men in het belang van verzoeker, die werd benadeeld door de gebrekkige begeleiding, een oefening heeft gemaakt om na te gaan op welke wijze het euvel kan worden hersteld.

Tot slot betwist verzoeker het standpunt van verwerende partij dat hij ten vroegste volgend jaar zijn stage kan aanvatten. Verzoeker vindt geen motivering terug om eventueel tijdens het academiejaar 2021-2022 nog enkele weken stage te kunnen afleggen. Het is kennelijk onredelijk om verzoeker bijna een heel jaar te laten verliezen terwijl er tal van alternatieven zijn, met minder voor verzoeker verregaande gevolgen, om de eventuele twijfels weg te nemen

die de interne beroepsinstantie zou hebben. Er zijn volgens verzoeker tal van andere oplossingen denkbaar.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij vooreerst aan dat in de ECTS-fiche wordt gesteld dat er voor dit opleidingsonderdeel geen herkansing mogelijk is.

Zij geeft verder aan dat er met voorgaande stages geen rekening kan worden gehouden. Dit zijn namelijk andere opleidingsonderdelen in andere opleidingsjaren waarbij de studenten ook andere competenties moeten aantonen.

Tot slot merkt verwerende partij op dat, waar verzoeker aangeeft dat er tal van alternatieven zouden zijn, met voor hem minder verregaande gevolgen (dan het verliezen van het volledig academiejaar), verzoeker niet toelicht welke alternatieven dit dan zouden kunnen zijn. Verzoeker vertrekt van een verkeerd uitgangspunt waar hij aanneemt dat hij een volledig academiejaar zou verliezen. Hij zou slechts één semester verliezen aangezien het onderwijs- en examenreglement de mogelijkheid voorziet om het betrokken opleidingsonderdeel op te nemen in het eerste semester van het academiejaar 2022-2023 zodat verzoeker de mogelijkheid heeft om in januari 2023 af te studeren. Bovendien benadrukt verwerende partij dat verzoeker een tekort behaalde op drie van de vier competentiedomeinen van de evaluatie (administratie, attitude, interactie en leerbevordering). Studenten die niet voldoende competenties behalen, kunnen niet slagen voor dit opleidingsonderdeel. De ECTS-fiche voorziet uitdrukkelijk dat er voor dit opleidingsonderdeel, een stage, geen herkansing mogelijk is. De beoordeling is ook correct verlopen, met name op basis van de mondelinge en schriftelijke feedbackverslagen van zowel de mentor als de stagebegeleiders. De initiële beslissing vindt aldus steun in het administratief dossier en is bijgevolg rechtsgeldig. De beslissing van de interne beroepsinstantie is evenmin kennelijk onredelijk.

In zijn *wederantwoordnota* handhaaft verzoeker zijn tweede middel.

Beoordeling

Nu er geen sprake is van een gebrekige begeleiding die heeft geleid tot een onmogelijkheid om te kunnen slagen, kan de Raad zich niet vinden in de gevolgtrekkingen die verzoeker baseert

op het eerste middel, te weten een schending van het redelijkheids-, rechtszekerheids-, motiverings- en zorgvuldigheidsbeginsel.

Het feit dat verzoeker zelfstandig voor de klas mocht staan in het kader van een vervangopdracht, bewijst niet dat hij voldoet aan alle competenties die vooropgesteld zijn in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Begeleide Beroepspraktijk + Intervisie 5+6 PAV’. Hetzelfde geldt voor wat betreft het slagen voor voorgaande stages en het feit dat verzoeker in september kon starten met een voltijdse job in het onderwijs.

De verwijzing van verzoeker naar de rechtspraak van de Raad van 22 april 2014 is niet dienstig, nu er *in casu* sprake is van tussentijdse feedback vanwege de stagementor die samenvalt met de werkpunten die aan het einde van de stage zijn vastgesteld.

Ten slotte stelt verzoeker dat het kennelijk onredelijk zou zijn om hem bijna een heel jaar te laten verliezen terwijl er tal van alternatieven denkbaar zouden zijn, met veel minder verregaande gevolgen, om eventuele twijfels die de interne beroepscommissie zou hebben weg te nemen. Samen met verwerende partij stelt de Raad echter vast dat de ECTS-fiche niet voorziet in een herkansing in de derde examenperiode. Bovendien verliest verzoeker geen heel academiejaar ten gevolge van het niet-slagen voor dit opleidingsonderdeel, aangezien de stage hernomen kan worden in het eerste semester van het academiejaar 2022-2023. Verder verduidelijkt verzoeker niet, ook niet in zijn wederantwoordnota, welke “tal van andere oplossingen” dan precies concreet denkbaar zijn.

Het tweede middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 13 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke

kamervoorzitter

Jean Goossens bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door
Melissa Thijs eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.990 van 3 oktober 2022 in de zaak 2022/0284

In zake: Emma LACEUR
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71 bus 5
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: KAREL DE GROTE-HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Tom Peeters en Sophie Groetaers
kantoor houdend te 2600 Antwerpen-Berchem
Borsbeeksebrug 36 bus 9
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 juli 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 12 september 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in kleuteronderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘De onderzoekende leraar: bachelorproef 3’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 6/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 29 juni 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

Bij aangetekend schrijven van 15 juli 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Afstand

Met een e-mail van 6 september 2022 deelt verzoekster mee dat zij in de tweede zit geslaagd is voor het opleidingsonderdeel ‘De onderzoekende leraar: bachelorproef 3’ en haar diploma heeft behaald. Verzoekster erkent dat zij geen belang meer heeft bij haar extern beroep bij de Raad en geeft aan dat ze afstand doet van haar vordering.

De Raad ziet geen redenen om deze afstand niet toe te kennen.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 3 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 7.991 van 3 oktober 2022 in de zaak 2022/0285

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Joost Van Damme
kantoor houdend te 9070 Destelbergen
Zenderstraat 5
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Wim Van Caeneghem
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Vrijheidstraat 32
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 1 augustus 2022, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 12 juli 2022 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk en ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 12 september 2022.

Kamervoorzitter Elsbeth Loncke heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, advocaat Céline Peire die *loco* advocaat Joost Van Damme verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Stevie Van Houdenrogge die *loco* advocaat Wim Van Caeneghem verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2021-2022 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Toegepaste Psychologie’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Exploratiestage’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 6/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 juli 2022 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 12 juli 2022 werd het intern beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie kwam na onderzoek van het dossier tot het volgende besluit:

- De exploratiestage is de eerste stage die de studenten lopen, in hun tweede studiejaar van een klassiek traject; zowel de inhoudelijke als administratieve verwachtingen, worden ruim op voorhand aan studenten toegelicht via infomomenten, die ook via opnames beschikbaar zijn voor studenten die niet deelnamen. Documenten zoals de stagebrochure, beoordelingsdocumenten en het stagevoorstel zijn al bij aanvang van het academiejaar op Digitap te raadplegen. Het wordt verwacht dat studenten deze informatie grondig bekijken.
- Na de toelichting omtrent de stages volgt het toegewezen krijgen of zelf zoeken van een stageplek, het langsgaan voor een kennismakingsgesprek. Na aanvaarding van de student door de stageplek dient de student een stagevoorstel te uploaden dat moet goedgekeurd worden door stagecoördinatie, om in te schatten of de stagetaken de leerdoelen dekken en of de planning toestaat de 280u stage te lopen. Pas na goedkeuring van het stagevoorstel kan de student overgaan tot het handtekenen van de stageovereenkomst. Dit document beëindigt dan dit administratieve luik voor aanvang van de stage.
- Het beoordelingsformulier wordt aan studenten bezorgd via Digitap start academiejaar, toegelicht via infomomenten en ook aan stagementoren toegelicht via een infomoment in december, waarvan de opname beschikbaar blijft. Daarnaast wordt in de eerste weken van de stage telefonisch contact genomen vanuit de hogeschool, door de stagebegeleider, met de stagementor, om te polsen hoe de eerste stagedagen verlopen en om belangrijke documenten waaronder het formulier nogmaals toe te lichten. Er wordt ook zowel aan studenten als stagementoren heel duidelijk aangegeven dat de stagebegeleider en stagecoördinatoren altijd beschikbaar zijn om tussentijds vragen, onduidelijkheden of zorgen te bespreken.

- Zoals vermeld in het beoordelingsformulier, wordt de puntenverdeling gebaseerd op de verschillende eindcompetenties en de daaraan gekoppelde leerdoelen en beoordelingscriteria.
- De student krijgt op verschillende momenten feedback om zo alle leerkansen te kunnen benutten. De toekenning van de eindscore op de exploratiestage is gebaseerd op drie stappen:
Stap 1: In een eerste stap wordt een score bepaald op basis van de beoordeling van de OLR's Psychodiagnostiek, Plan van Aanpak en Interventies. Hierbij wordt de score per leerdoel automatisch bepaald op basis van de beoordeling gegeven in het digitaal beoordelingsformulier. Op deze wijze behoudt de opleiding de eindverantwoordelijkheid van de scoring. Hierbij telt:
  - de score op de leerdoelen gekoppeld aan de OLR Psychodiagnostiek mee voor 35%;
  - de score op de leerdoelen gekoppeld aan de OLR Plan van Aanpak mee voor 35%;
  - de score op de leerdoelen gekoppeld aan de OLR Interventies mee 30%.
Stap 2: In de exploratiestage wordt nadruk gelegd op de professionele basishouding, gezien het belang hiervan in de professionele praktijk en voor de verdere ontwikkeling van de student. In een tweede stap wordt daarom de score behaald na stap 1, aangepast op basis van de beoordeling van de OLR Professioneel handelen (zie beoordelingsdocument).
Specifiek: indien de stagementor en de stagebegeleider oordelen dat de student:
  - Voldoet aan de professionele basishouding (zie beoordelingsdocument), worden 2 punten bij de score zoals bepaald in stap 1 geteld, met een maximale score van 20/20 (twintig op twintig)
  - Niet voldoet aan de professionele basishouding (zie beoordelingsdocument), worden 5 punten van de score zoals bepaald in stap 1 afgetrokken, met een minimale score van 0/20 (nul op twintig).
Stap 3: In een derde stap, wordt het eventuele puntenverlies ten gevolge van het niet naleven van de bepalingen zoals opgenomen in deze brochure afgetrokken van de score zoals behaald na stap 2. Indien de student aan alle bepalingen voldeed, vormt de score zoals behaald na stap 2 de eindscore
- Twee gesprekken, evaluatiemomenten, worden gepland op de termijn van de 280u stage over hoe ver de student staat op vlak van het behalen van de leerdoelen. Het eerste hiervan is expliciet informatief, bepaalt niet mee de eindscore, en dient om de studenten alle kansen te geven om met de gekregen feedback aan de slag te gaan en zo de leerdoelen alsnog te behalen. Het tweede moment, op einde van de stageperiode, bepaalt dan wel de score en er wordt in aanwezigheid van student besproken in hoeverre de leerdoelen werden behaald en er groei was ten opzichte van het eerste evaluatiemoment.
- Het attitudeprofiel, dat het fundament vormt voor de competenties van de psychologisch consulent, staat steeds centraal in de opleiding, en dus ook in het opleidingsonderdeel Exploratiestage. De centrale positie die deze basishouding krijgt in de opleiding -en het werkveld-, bepaalt het gewicht dat eraan gegeven wordt bij de beoordeling van de stage. Tijdens

de verschillende infomomenten die voorafgaan aan de stage, en in het beoordelingsformulier wordt duidelijk vermeld dat de beoordeling (doch niet de evaluatie) van de attitudes een taak is voor de stagementor. Indien niet voldaan wordt aan een van de of meerdere attitudes uit het attitudeprofiel, worden 5 punten afgetrokken van de totaalscore van de stage. Er wordt vertrouwd op het professionele inzicht van de stagementor om dit correct te beoordelen, en zowel de stagbegeleiding als de stagecoördinatie zijn steeds bereid toelichting te geven bij de concrete invulling van de verschillende attitudes. Het beoordelingsformulier wordt in een eerste overleg tussen stagebegeleider en stagementor uitgebreid toegelicht. De attitudes worden ook uitgebreid overlopen op de beoordelingsmomenten.

- De student liep haar exploratiestage bij [...] van 07/03/2022 tot 29/04/2022. Oorspronkelijk zou de stagementor de begeleiding opnemen, wegens onvoorziene omstandigheden was hij echter gedurende ongeveer de eerste twee weken van de stage (07/03/2022 tot 21/03/2022) afwezig. De medementor nam de begeleiding over tijdens deze periode. Rond 21/03/2022 keerde de stagementor terug, hij nam de begeleiding van de medementor over.
- over de periode voorafgaand aan deze stage moet worden vermeld dat uit het dossier blijkt dat de student tijdens de zoektocht naar een stageplaats al aangesproken geweest is door de stagecoördinatoren. Ze was vaak te laat of niet in orde met het indienen van haar documenten. Zoals aangegeven in de stagebrochure en ook vermeld per e-mail diende ze alle documenten in orde te brengen ten laatste op 14/02/22. De student diende op 10/02/2022 haar eerste stagevoorstel in. Dit stagevoorstel was niet in orde, ze kreeg de volgende feedback van de stagecoördinatie: *“Beste [verzoekende partij], Bedankt voor je stagevoorstel. Vooraleer we dit finaliseren, vragen we je een tweede voorstel in te dienen, rekening houdend met volgende feedback:*
  - *Stageopdrachten: probeer, het profiel van de psychologisch consulent indachtig, het takenpakket meer eigen te maken en specifieker te zijn.*
  - *Stagespreiding: verwerk ook zeker je pauzes in je planning.*

Verder ziet je voorstel er prima uit.

Groeten,

Het stageteam.”

- In haar eerste stagevoorstel van 10/02/2022 vermeldde de student dat ze van 7 maart tot 20 mei stage zou lopen bij [...], hierin vermeldde ze duidelijk dat ze geen stage zou lopen tijdens de schoolvakanties. Op basis van deze informatie zijn er momenten voor de tussentijdse en eindevaluatie geplaatst. Na het vastleggen van de evaluatiedata kreeg de stagebegeleider op 09/03/2022 (na de start van de stage op 07/03/2022) een mail van de student waarin ze meldde dat haar stage mogelijk vroeger zou stoppen.

- Door deze mail kwam aan de oppervlakte dat het stagevoorstel van de student nog steeds niet in orde was, aangezien zij de feedback van het stageteam nog niet toepaste voor de start van de stage. De student kreeg vervolgens de opdracht om de feedback alsnog toe te passen, ze meldde op 14/03/2022 aan de stagebegeleider dat ze het verslag uploadde in de betreffende uploadzone op Digitap. Omdat de student haar aangepaste stagevoorstel niet/te laat indiende, is er geen rekening gehouden met eventuele aanpassingen/wijzigingen met betrekking tot de stageperiode. Er werd van de student verwacht dat zij tot maximum 20 mei stage zou lopen en de Paasvakantie zou opnemen zoals aangegeven in haar eerste stagevoorstel. Het verwerken van feedback rond pauzes en takenpakket was de verantwoordelijkheid van de student.
- Zoals eerder besproken, nam de medementor gedurende eerste twee weken van de stageperiode (07/03/2022 tot 21/03/2022) de begeleiding van de student over, dit wegens onvoorzien afwezigheid van de oorspronkelijke stagementor. Het vastleggen van de evaluatiemomenten is dan ook bekeken met de medementor, hiervoor werd telefonisch contact gelegd wat eveneens het eerste contact was tussen de stagebegeleider en stageplaats.
- Rond 21/03/2022 keerde de stagementor terug, in de week van 28/03/2022 ontvingen zowel de stagementor als de student een herinnering via mail dat na de Paasvakantie de tussentijdse evaluatie zou volgen. Wegens enkele onduidelijkheden hierond contacteerde de stagementor de stagebegeleider telefonisch in de week van 28/03/2022 omdat vanuit de student de vraag kwam om de tussentijdse evaluatie vroeger te laten doorgaan. De stagementor vroeg eveneens om de leerdoelen te verduidelijken/concretiseren door deze meer in het licht van de arbeids- en organisatiecontext te plaatsen. De stagebegeleider concretiseerde het evaluatiedocument door arbeids- en organisatiegerichte voorbeelden aan de leerdoelen te koppelen en bezorgde dit aan de stagementor alsmede aan de student via mail op 30/03/2022.
- Op 29/03/2022 kreeg de stagebegeleiding een mail van de student waarin ze vroeg om de tussentijdse evaluatie gepland op 20/04/2022 (na de Paasvakantie) te verschuiven maar dit was praktisch niet haalbaar. Plots bleek dat de student tijdens de Paasvakantie verder stage zou lopen en dit zonder te overleggen met de stagecoördinatie of stagebegeleider. Omdat dit in haar eerste stagevoorstel niet vermeld stond was hier geen rekening mee gehouden in de planning.
- Het voorzetten van de stage tijdens de Paasvakantie zou betekenen dat de student op 29/04/2022 voldoende stage-uren zou hebben en haar stage in principe zou eindigen, terwijl zij in de oorspronkelijke planning nog tot 13/05/2022 stage moest lopen. Ervan uitgaand dat de student op dat moment nog stage kon lopen tot 20/05/2022, heeft de stagebegeleider haar er herhaaldelijk op attent gemaakt dat de stage verderzetten tijdens de Paasvakantie er mogelijks toe zou leiden dat zij onvoldoende leer/groei/evolutiekansen zou krijgen tussen de tussentijdse en eindevaluatie. Betreffende informatie werd nog eens mondeling toegelicht tijdens een Teamsoverleg op 30/03/2022 met de stagebegeleider.

- De verantwoordelijkheid voor de keuze werd uiteindelijk bij de student gelegd en na verschillende waarschuwingen over de consequenties voor haar leerproces koos ze uiteindelijk alsnog om haar stage verder te zetten tijdens de Paasvakantie waardoor ze haar stage 29/04/2022 kon eindigen omdat ze dan voldoende stage-uren bereikt zou hebben. Dit ten koste van leer/groei/evolutiekansen.
- De student verwijst in haar verzoekschrift naar een bespreking tijdens supervisie: "*De stagebegeleider was via onder andere de supervisie momenten aan het begin van de stage op de hoogte dat ik veel meer op administratie werd ingezet, en is hier niet op ingegaan.*"
- De student kaartte deze kwestie aan tijdens het eerste supervisiemoment op 25/03/2022 (haar verslag ging hierover). Tijdens de besprekking hiervan met haar medestudenten werd de student gestimuleerd om haar eigen leerproces in handen te nemen. De student liet uitschijnen dat ze de situatie onder controle had, uit haar e-mail is af te leiden dat zij frequent haar eigen leerproces in handen heeft proberen nemen. Tijdens het eerste supervisiemoment (waar deze kwestie voor het eerst aan bod kwam) stelde de student geen vraag aan de stagebegeleider om dit verder op te nemen met haar en de stageplaats, deze mogelijkheid was er uiteraard wel.
- De stagebrochure bepaalt over supervisiemomenten het volgende:
"De student bereidt elke supervisie voor. In deze voorbereiding beschrijft de student een werkervaring, en bespreekt waar hij op botste en waarom. De werkervaring sluit aan bij het thema dat door de supervisor werd doorgegeven als centraal thema voor de supervisie. De supervisor geeft het thema door ten laatste 10 werkdagen voor het supervisiegesprek. Voor deze voorbereiding gebruikt de student het sjabloon op Digitap. Deze voorbereiding wordt ingediend ten laatste 5 werkdagen voor de supervisie. De voorbereiding wordt tevens via e-mail doorgestuurd naar de andere supervisanten van de supervisiegroep. De studenten van eenzelfde supervisiegroep lezen de werkverslagen van alle supervisanten ter voorbereiding op de supervisie grondig. De werkverslagen vormen het vertrekpunt van de supervisiemomenten."
- de student diende haar tweede (deadline: 24/04/2022) en derde (deadline: 13/05/2022) supervisieverslag te laat in (06/05/2022 supervisieverslag 2 en 17/05/2022 supervisieverslag 3). Voor het te laat indienen van het tweede supervisieverslag werd zij, tijdens het tweede supervisiemoment (29/04/2022) aangesproken door de stagebegeleider, op 03/05/2022 ontving zij eveneens een herinneringsmail aangezien het nog steeds niet in orde was. Op het te laat indienen van het derde supervisieverslag werd zij aangesproken tijdens het derde supervisiemoment (18/05/2022).
- De reflecties die de student formuleerde, zijn vrij oppervlakkig/basaal, ze spelen weinig in op het kritisch bekijken van het eigen handelen, aandeel zien in eigen situaties en nagaan wat ze kan doen om met uitdagingen om te gaan. Naar het einde van de stageperiode is hier evolutie in opgetreden en kwamen deze aspecten meer aan bod in de vorm van diepgaandere reflecties, er is echter nog heel wat groei mogelijk.

- De student toonde een weinig proactieve houding tijdens de supervisiemomenten. De stagebegeleiders merkten dat ze frequent actief betrokken moest worden door de supervisor om input/haar perspectief te geven.
- In bovenstaande elementen betreffende deelname aan de supervisiemomenten is naar het derde supervisiemoment groei opgetreden, echter onvoldoende.
- Tijdens de tussentijdse evaluatie (20/04/2022) waren aanwezig: stagebegeleider, de stagementor, de medementor en de student. Tijdens de eindevaluatie (19/05/2022) waren aanwezig: de stagebegeleider, de stagementor en de student. Beide evaluatiemomenten gebeurden in trialoog. Naast input van de stagementor(en) werd er voldoende ruimte gelaten voor de student om haar perspectief en ervaringen aan te leveren. Bepalingen met betrekking tot het punt zijn ter plaatste besproken, al was het evaluatiedocument reeds voldoende accuraat ingevuld waardoor de nood aan veranderingen in het punt beperkt was.
- De student kwam een kwartier te laat voor de tussentijdse evaluatie, ze had op voorhand niets laten weten. De tussentijdse evaluatie focuste vooral op het toekennen van een kwalitatieve beoordeling. Het toekennen van een kwantitatieve beoordeling gebeurde louter met indicatieve doeleinden en zijn dus niet meegenomen in de eindbeoordeling.
- Tijdens de tussentijdse evaluatie werden de verschillende leerdoelen overlopen en de voorbeelden/ervaringen/perspectieven die de stagementor en de student invulden in hun evaluatiedocumenten geconcretiseerd (ze zijn op voorhand onderzocht en vergeleken door de stagebegeleider, op basis hiervan formuleerde hij concretiserende vragen). Het doel hiervan was verhelderen waar discrepanties lagen, wat er vlot liep en waar de student haar werkpunten lagen zodat zij concreet wist waaraan te werken tijdens het tweede deel van haar stage.
- Het gesprek gebeurde in trialoog, de student kreeg voldoende ruimte om haar eigen ervaringen/perspectief aan te leveren. Tijdens de tussentijdse evaluatie kwam er vanuit de student weinig openheid om bij te leren. Bedoeld als een uitnodiging tot zelfreflectie schoot de student in een defensieve houding resulterend in het counteren van de feedback met tegenargumenten. Wanneer zij wel tot reflectie kwam, zag men dezelfde houding terugkomen als tijdens de supervisiemomenten. Ze moest lang nadenken voor ze antwoord kon geven, de uiteindelijke reflecties waren vrij oppervlakkig/basaal. Een kritische blik op het eigen handelen, nadenken hoe ze haar houding/handelen kan aanpassen, nadenken wat zij nodig heeft om te verbeteren,... ontbraken.
- **OLR Plan van aanpak en OLR Interventies**
Wat betreft de invulling van het takenpakket, kreeg de student geregeld de kans om contacten met kandidaten te leggen (bv. Interviews, telefonische screenings,...). De stagementor gaf tijdens de tussentijdse evaluatie al aan dat de student moeite heeft met soft skills, meer concreet het verbinden met de kandidaten (= werkrelatie), ze legt de focus te veel op het functionele. Dit

is dan ook een werk punt dat is meegenomen naar het vervolg van de stage. De stagementor oordeelde op basis van deze waarnemingen dat de student nog niet klaar was voor uitbreiding van het takenpakket op dit gebied, verdere inzet op deze vaardigheden is wel gestimuleerd tijdens het tussentijdse evaluatiemoment door de stagebegeleider. Afgaand op bovenstaand argument is gedurende het tweede deel van de stageperiode dit onderdeel van het takenpakket niet verder uitgebreid, het kreeg dezelfde invulling zoals tijdens het eerste deel van de stage.

- **OLR Psychodiagnostiek**

In de plaats werd de uitbreiding van het takenpakket meer gericht naar het organisatorische/screenend werk (hard skills) op basis van profielen, er werd opgemerkt dat de student hierin floreerde. De stagementor gaf tijdens de tussentijdse evaluatie herhaaldelijk aan dat de student sterk is op schriftelijk vlak (informatie verzamelen en rapporteringen).

- **Attitudeprofiel**

De terughoudende houding van de student werd opgemerkt tijdens de stageperiode door de stagementor, maar ook tijdens de tussentijdse evaluatie door de stagebegeleider. De stagementor gaf aan dat de student met een defensieve/afgeschermd houding aanwezig was (bv. weinig wederkerigheid, teruggetrokken, geen/weinig informele verbintenis met collega's), er was weinig openheid. Naast het te laat komen voor het tussentijds evaluatiemoment bleek dat het te laat komen al herhaaldelijk was voorgevallen tijdens het eerste deel van de stageperiode. De bovenstaande attitude-elementen werden benoemd tijdens het tussentijds evaluatiemoment, resulterend in een defensieve houding van de student zonder verdere verklaring te geven waarom zij deze attitude stelde. Met het vermoeden dat er op persoonlijk gebied iets speelde, is de student herhaaldelijk aangespoord te delen wat de mogelijke aanleiding was voor het feit dat zij deze houding stelde. Op deze manier kon hiermee rekening gehouden worden binnen de evaluatie om een genuanceerder beeld te vormen. De student verkoos echter om de informatie die zij beschrijft in haar e-mail, niet te delen met de stagementor en stagebegeleider.

- Aan het einde van de tussentijdse evaluatie werd overwogen om de stage alsnog Verder te zetten tot 13/05/2022 met het oog op het groeiproces. Er werd besloten dat de stagementor en de student de mogelijkheden zouden bespreken en achteraf iets zouden laten weten. Later die dag kreeg de stagebegeleider telefoon van de stagementor met de mededeling dat het omwille van het stroeve stageproces voor beide partijen het beste was om de stage op 29/04/2022 te beëindigen.
- Tijdens de eindevaluatie lag de focus meer op het toekennen van een kwantitatieve beoordeling, aangevuld met een verdere kwalitatieve concretisering van ervaringen/perspectieven door beide partijen. De definitieve eindscore van de student haar exploratiestage is gebaseerd op de kwantitatieve beoordeling toegekend tijdens de eindevaluatie.
- Tijdens de eindevaluatie werden de verschillende leerdoelen opnieuw overlopen en de voorbeelden/ervaringen/perspectieven die de stagementor en de student invulden in hun

evaluatiedocumenten geconcretiseerd (ze zijn op voorhand onderzocht en vergeleken door de stagebegeleider, op basis hiervan formuleerde hij concretiserende vragen). Het eindevaluatiedocument ingevuld door de student kon slechts beperkt op voorhand bekijken worden door de stagebegeleider aangezien de student (na herinnering en instructies) het document 2,5u (6:30u) voor de eindevaluatie (9:00u) aan de stagebegeleider bezorgde. In de stagebrochure staat het volgende aangegeven:

"Ter voorbereiding van de stagebezoeken vullen de student en de stagementor het beoordelingsformulier in en gaan hierover in gesprek. De student bezorgt voor het stagebezoek zijn beoordelingsformulier ten laatste 5 werkdagen voor het stagebezoek via de Digitap aan de stagebegeleider. De stagementor bezorgt zijn beoordelingsformulier(en) ten laatste 5 werkdagen voor het stagebezoek per e-mail aan de stagebegeleider. "

- De student verkoos (ook na herhaalde waarschuwingen over de consequenties voor haar leer- en groeiproces) namelijk om tijdens de Paasvakantie haar stage voort te zetten waardoor ze haar stage vroeger kon beëindigen (29/04/2022). Bijgevolg had de student tussen de tussentijdse evaluatie (20/04/2022) en het einde van de stage (29/04/2022) slechts 7-8 dagen om te leren/groeien/evolueren. Dit is dan ook de reden waarom de stagementor verkoos om geen nieuw document voor de eindevaluatie in te vullen, het invullen van het document werd wel aangespoord door de stagebegeleider. De evolutie die de student maakte op deze beperkte tijd is dan ook vooral mondeling besproken, de stagementor en de student kregen ruimte om aan te vullen met argumenten en ervaringen vanuit hun perspectief. Deze argumenten en ervaringen zijn betrokken om een meer genuanceerd beeld te vormen binnen de student haar eindbeoordeling.
- Ook het eindevaluatiemoment had als doel verhelderen waar discrepanties lagen, wat er vlot liep en waar de student haar werkpunten lagen zodat zij concreet wist waaraan te werken naar de toekomst. Tijdens het gesprek was er in vergelijking met de tussentijdse evaluatie meer openheid vanuit de student om bij te leren, er werd groei opgemerkt. Naast het delen van ervaringen/perspectieven kwam ze vlotter tot reflectie over haar eigen houding en handelen tijdens de stage.

- **OLR Psychodiagnostiek**

Tijdens het eindevaluatiemoment is er ruimte voorzien om de kwantitatieve beoordeling te nuanceren op basis van kwalitatieve aanleveringen in de vorm van ervaringen/perspectieven, dit zowel door de stagementor als de student. Tijdens het gesprek bleek dat de kwantitatieve beoordeling al redelijk accuraat was ingevuld door de stagementor. Waar de stagementor op bepaalde onderdelen (bv. binnen OLR Psychodiagnostiek - behalen van targets (contacteren van kandidaten)) sterk focuste op de behaalde kwantiteit (bv. Op basis van een kwantitatief prestatieprofiel uit de competitieweek), bracht de stagebegeleider nuance aan door te bevragen hoe

de student inhoudelijk presteerde op deze gebieden. Hieruit bleek dat de student haar tempo/kwantiteit laag ligt, maar ze wel kwaliteit aflevert (= inhoudelijke uitvoering van taken is de essentie van de exploratiestage). Op basis van deze nuances werd waar nodig het punt bijgesteld voor leerdoelen die voornamelijk betrekking hebben op hard skills (binnen OLR Psychodiagnostiek - voornamelijk leerdoelen met betrekking tot informatie verzamelen en informatie weergeven. Dit vertaalt zich in een gemiddelde van 6-7/10 op de betreffende leerdoelen). Leerdoelen met betrekking tot het samenbrengen en analyseren van informatie zijn onderdelen waar de student nog werk aan heeft, dit vertaalt zich in een gemiddelde van 5/10 voor de betreffende leerdoelen.

- **OLR Plan van aanpak en OLR Interventies**

Er werd minder nuance aangebracht binnen de soft skills (OLR Plan van aanpak en OLR Interventies). De student ervaarde moeilijkheden in het connecteren met kandidaten, ze had hier moeite om haar voorbereidingen los te laten en focuste vooral op het functionele wat ten koste ging van de werkrelatie met/wederkerigheid ten opzichte van de kandidaten. De student erkende deze werkpunten, maar kon op basis van haar aangeleverde ervaringen/perspectieven aantonen dat ze hierin gegroeid is. Dit vertaalt zich dan ook in een gemiddeld punt tussen de 5/10 en 6/10 op de leerdoelen gesitueerd binnen de rubrieken OLR Plan van aanpak en OLR Interventies.

- **Attitudeprofiel**

Het naleven en hanteren van het attitudeprofiel van een Psychologisch Consulent vormt een belangrijk deel in de opleiding, hier waren enkele tekortkomingen die uiteindelijk de doorslag gaven voor de student haar definitieve eindpunt.

- Samengevat, kijkend naar de student haar prestaties op gebied van hard (voornamelijk OLR Psychodiagnostiek) en soft (voornamelijk OLR Plan van aanpak en OLR Interventies) skills zou de student een voldoende behalen, wel met de kanttekening dat er nog groei mogelijk is op gebied van soft skills. De definitieve eindbeoordeling is gebaseerd op de kwantitatieve beoordeling die de stagementor toekende onderbouwd met eventuele kwalitatieve nuances aangebracht tijdens het eindevaluatiemoment.
- Het finale punt dat de student kreeg, is uiteindelijk gebaseerd op de evolutie die zij maakte tussen de tussentijdse en eindevaluatie: er trad positieve evolutie in de hard en soft skills maar in de korte tijd beperkt/onvoldoende op het gebied van attitudes (bv. op gebied van zelfreflectie) waardoor deze punten zijn afgehouden;
- De opleiding wijst op het belang dat gehecht wordt aan de basishouding van de psychologisch consulent, vervat in het attitudeprofiel;
- De basishouding van de student werd door haar stagementor als onvoldoende beoordeeld. Doorslaggevende factoren hiervoor situeren zich overkoepelend over de diverse attitudes. Door deze onvoldoende werden 5 punten van de totaalscore afgetrokken, conform het stagereglement/brochure;

- Het attitudeprofiel dat gehanteerd wordt binnen de opleiding is opgedeeld uit volgende aspecten: professionele grondhouding, team & organisatie, zelfreflectie & leren, generieke attitudes.
- Factoren in het attitudeprofiel waar de student aan voldoet:
  - o Generieke attitudes:
    - Flexibiliteit: zoals de student beschrijft stelde ze zich zeer flexibel op. Dit is ook aan bod gekomen tijdens de evaluatiemomenten (bv. overwerken, extra taken opnemen, ...);
    - Zorgvuldigheid: kwam vooral terug in het werk dat de student verrichtte op gebied van hard en soft skills (bv. rapporten vormen, screenings uitvoeren, kwaliteitsvolle output van gesprekken);
    - Stressbestendigheid: hoge werkdruk waar de student adequaat mee om ging;
    - Client-klantgerichtheid: groei mogelijk op dit aspect (bv. connecteren met kandidaten, aandacht hebben voor werkrelatie, ...);
    - Resultaatgericht: sluit aan bij zorgvuldigheid. De student streeft naar kwaliteitsvolle uitvoering van haar taken (zowel binnen hard als soft skills), neemt ook het eigen leerproces in handen na stimulering.
  - Factoren in het attitudeprofiel waar de student niet aan voldoet:
    - o Professionele grondhouding:
      - Verantwoordelijkheid:
        - De student kwam herhaaldelijk te laat op de stageplaats zonder dit consequent te laten weten aan de stagementor. Tijdens de tussentijdse evaluatie (met stagementoren en stagebegeleider (20/04/2022)) kwam ze ook een kwartier te laat zonder de betrokkenen te verwittigen of zich achteraf te excuseren. De student beschrijft dat medische redenen, fietsproblemen, ... ertoe leidden dat zij geregelij te laat kwam. Deze elementen zijn niet benoemd tijdens de evaluatiemomenten, noch door de stagementor noch door de student. De student heeft herhaaldelijk de kans gekregen om dit bespreekbaar te maken tijdens de evaluatiemomenten maar ging hier niet op in;
        - Het aspect van verantwoordelijkheid nemen, te laat komen, ... weegt zwaar door omdat collega's op je moeten kunnen rekenen aangaande werken in een teamverband;
        - Zie ook hoger, aspecten met betrekking tot niet tijdig indienen van supervisieverslagen en eindevaluatiedocument.
        - Integriteit & empathie: de student kan nog groeien in de uitvoering van soft skills. Het connecteren/aangaan van werkrelatie met cliënten verliep weinig vlot, komt afgevlakt/weinig sensitief naar de client over. De student is vooral

gericht op uitvoering van het functionele aspect, dit komt duidelijk terug in de kwaliteitsvolle resultaten die zij aflevert;

- Cultuursensitief: aansluitend bij argumenten soft skills.

o Team & organisatie:

- Initiatief nemen, zelfstandigheid & assertiviteit: de student nam haar leerproces voldoende in handen, stelde zich flexibel op en was bereid mee te ondersteunen waar nodig;
- Constructief samenwerken & organisatiebetrokkenheid: weinig connectie/aansluiting bij het team. Vertaalde zich vooral in een defensieve/afgeschermd houding (bv. weinig wederkerigheid, teruggetrokken, geen/weinig informele verbintenis met collega's), er was weinig openheid. Deze houding is aangehaald tijdens de evaluatiemomenten (in het bijzonder tijdens de tussentijdse evaluatie) en kwam ook daar terug. De student kreeg herhaaldelijk de kans om strubbelingen/spanningen bespreekbaar te maken maar ging hier niet op in.
- Veranderingsbereidheid: tijdens de tussentijdse evaluatie kwam er vanuit de student weinig openheid om feedback vast te houden. Bedoeld als een uitnodiging tot zelfreflectie schoot de student in een defensieve houding resulterend in het counteren van de feedback met tegenargumenten. Tijdens de eindevaluatie trad er verbetering op in deze houding, maar onvoldoende.

o Zelfreflectie & leren: tijdens de tussentijdse evaluatie kwam de student moeilijk tot zelfreflectie. Bij het krijgen van feedback reflecteert ze niet. Ze neemt eerder een defensieve houding aan.

o Onderstaande uitleg heeft geen invloed op de evaluatie en punten op de stage maar illustreert wel de attitude zelfreflectie & leren:

o De student haar moeilijkheden met reflectie merken we ook tijdens de supervisiemomenten. De reflecties die de student formuleerde zijn vrij oppervlakkig/basaal, ze spelen weinig in op het kritisch bekijken van het eigen handelen, aandeel zien in eigen situaties en nagaan wat ze kan om met uitdagingen om te gaan. Naar het einde van de stageperiode is hier evolutie in opgetreden en kwamen deze aspecten meer aan bod in de vorm van diepgaandere reflecties, er is echter nog heel wat groei mogelijk.

- De student maakte een afspraak voor het inzagmoment Exploratiestage via de voorziene planner. Men heeft ruim tijd gemaakt om haar bekommernissen n.a.v. haar stageresultaat te bespreken (45 minuten in plaats van de geplande 15 minuten), omdat men begrijpt dat dit erg belangrijk is voor een student.

- Tijdens dit inzagemoment heeft men het document, zoals gebruikt bij de eindevaluatie van de stage en dus niet onbekend voor de student, grondig overlopen. Per leerdoel haalde men de feedback van de stageplek aan en deelden men ook met haar het concrete resultaat dat dit per leerdoel gaf, omdat ze aangaf dat dit zeer belangrijk voor haar was en men inderdaad zeker ook wil dat ze de leerkansen die hieruit voortkomen kan benutten.
- Men besprak ook nogmaals grondig hoe de scoring op attitudeprofiel in zijn werk gaat en wat de aangehaalde elementen zijn vanuit de stageplek om dit onvoldoende te scoren.
- Men merkte ook toen wel al dat dit voor de student lastig was om te horen. Een voorbeeld betreft het te laat komen. Ze gaf wel zelf ook aan dat ze regelmatig te laat kwam, maar dat zij vond dat dit acceptabel was als je hierover achteraf verwittigt. Dit behelst attitudes op vlak van de professionele grondhouding, team & organisatie, en zelfreflectie & leren.
- De persoonlijke elementen die de student aangeeft in haar verzoekschrift als hinderlijke factoren tijdens de stageperiode, zijn uiteraard elementen die de opleiding niet onverschillig laten, maar tijdens het inzagemoment kon ze concreet niet benoemen welke dingen haar stage moeilijk deden verlopen. Ze sprak hierover ook nooit met stagecoördinatoren of begeleider gedurende de stageperiode.
- Op het einde van de inzage werden ook opties bekeken met betrekking tot het opnieuw doen van een exploratiestage (bv. In een ander werkveld), de leerkansen die dit kan bieden en werd ondersteuning aangeboden rond het zoeken naar een stageplek voor de tweede exploratiestage.
- De student lijkt spijtig genoeg de scoring op leerdoelen en die op het attitudeprofiel, zoals hierboven beschreven, te verwarringen, terwijl al deze zaken tijdens 3 infomomenten en in ECTS-fiche en stagebrochure en het stagereglement werden toegelicht/vermeld. Ook het attitudeprofiel, waarvan ze regelmatig spreekt, wordt toegelicht in slides van infomomenten en wordt daarnaast in vele andere opleidingsonderdelen van de opleiding, voornamelijk professioneel handelen, grondig en gedetailleerd behandeld en word geacht gekend te zijn door de studenten. Daarnaast werd aan de start van de stage het attitudeprofiel bezorgd aan de stagementoren en stagestudent. Tijdens de evaluatiemomenten werd bij de besprekking van de attitudes telkens verwezen naar het attitudeprofiel en getoond ter visuele ondersteuning. De student spreekt van een puntenverdeling op 10 of 20, dit is echter niet zo voor attitudes, attitude wordt voldoende of onvoldoende gescoord (zie stagebrochure of beoordelingsformulier). De andere leerdoelen worden allen evenwaardig gescoord op een gedifferentieerde manier via het beoordelingsformulier, dit geeft punten op 40, die vervolgens worden herleid tot een punt op 20 waarbij dan attitude een meer- of minpunt kan opleveren. Al deze informatie werd nogmaals extra toegelicht tijdens het inzagemoment.
- Verder merkt de interne beroepscommissies onduidelijkheden bij de student in de mail om beroep aan te vragen. Zo stelt ze doorheen de stageperiode vaak vragen waar ze al een antwoord

op gekregen heeft tijdens een infomoment of vragen waarop ze het antwoord al kan vinden in de stagebrochure. Daarnaast merkten de stagebegeleiders dat ze vaak beslissingen neemt zonder te overleggen met de stagecoördinatie en/of stagebegeleider (bv. beslist om de toegekende stageplaats niet te contacteren, stagevoorstel aanpassen zonder toestemming van de stagebegeleider,...). In een van haar e-mails die ze gebruikt heeft om het bezwaar tot te lichten, stelt ze voor om haar uren in te halen tijden de middagpauze. Dat is iets wat nooit wordt toegelaten. Dit wist de student al lang, zo blijkt uit het dossier. Daarnaast heeft ze dit op geen enkel moment besproken met haar stagebegeleider.

- De student verwijst ook een aantal keer naar het takenpakket. De verantwoordelijkheid van het opstellen van het takenpakket en de afstemming ervan met de leerdoelen zijn de verantwoordelijkheid van student. Voor de stage dient elke student afzonderlijk een stagevoorstel in met daarin het takenpakket uitgeschreven. De stagecoördinatie formuleert feedback op dit voorstel om de student waar nodig bij te sturen. Als het takenpakket finaal goedgekeurd wordt door de stagecoördinatie, ligt het takenpakket voldoende in lijn met de leerdoelen en kan dit takenpakket een antwoord bieden op de verschillende beoordelingscriteria. In geen geval vergelijkt de stagecoördinatie takenpakketten tussen studenten onderling. Het stagevoorstel en het takenpakket worden met andere woorden steeds individueel beoordeeld en voorzien van feedback.
- Het takenpakket van de student, zoals vermeld in het finale stagevoorstel, werd (na aanmaning omdat ze de deadline gemist had) goedgekeurd door de stagecoördinatie. De student vermeldde de disbalans in het takenpakket in de loop van de stageperiode, maar liet bij de eerste melding uitschijnen dat ze het onder controle had door haar eigen leertraject in handen te nemen (zie Supervisies - aankaarten takenpakket). Tijdens de evaluatiemomenten werd dit verder besproken (zie Evaluatiemomenten - Tussentijdse evaluatie).
- De student maakt een aantal opmerkingen met betrekking tot vergelijkingen met medestagiairs/collega's en connecteren met het team:

Tijdens evaluatiemomenten op de stageplek werd de student besproken in vergelijkend perspectief met een medestagiair. De stagementor bezorgde, eigen aan de geplogenheden van de stageplek, aan het einde van de stageperiode onder meer een outputprofiel van verschillende collega's (verzameld tijdens de competitieweek - vooral focussend op kwantiteit). Tijdens de evaluatiemomenten is echter geregeld aangekaart dat naast output de nadruk van de exploratiestage op het leer- en groeiproces ligt. De vergelijkingen met medestagiairs/collega's en het outputprofiel hebben dan ook niet bijgedragen tot haar definitieve eindbeoordeling,

- De student heeft tijdens de stage niet aangekaart dat eventueel alcoholgebruik tijdens activiteiten buiten de werkuren een impact heeft gehad op de samenwerking in het team.
- De interne beroepscommissie ziet op basis van het onderzoek van het volledige dossier geen argumenten om de toegekende score te herzien;

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 20 juli 2022 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 1 augustus 2022 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroeft zich in een eerste middel op een miskenning van artikel II.277 van de Codex Hoger Onderwijs, het inzagerecht, de rechten van verdediging en maakt een voorbehoud voor het middel dat gestoeld is op de miskenning van het legaliteits-, het objectiviteits- en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster betoogt vooreerst dat de tussentijdse evaluatiedocumenten, de eindevaluatie en de neerslag van de concrete beoordeling/quotering van de afzonderlijke leerdoelen waarnaar verzoekster in het intern beroepsschrift informeerde, noch vóór noch na de beslissing op intern beroep aan haar werden overgemaakt zodat zij hieromtrent geen verweer heeft kunnen voeren en bijgevolg haar inzagerecht werd miskend. De beroepsinstantie beschikt namelijk over de mogelijkheid om informatie die nuttig is voor de behandeling van het beroep bij derden op te vragen waarbij dan, met het oog op de vrijwaring van de tegenspraak, de student ook inzage moet krijgen in het door haar samengestelde dossier. Verzoekster had aangegeven dat zij van deze mogelijkheid gebruik wenste te maken, in het bijzonder voor wat betreft de schriftelijke neerslag van de beoordeling van de evaluatiecriteria (en subevaluaties) van het betrokken opleidingsonderdeel. Verzoekster had namelijk geen zicht op de evaluatie en deze werd haar ook niet bezorgd, ook niet door de interne beroepsinstantie, zodat zij verstoken bleef van de evaluatiekritiek waarop haar resultaat voor het opleidingsonderdeel is gebaseerd.

In dat opzicht kan volgens verzoekster dan ook niet worden aangenomen dat de evaluatie gebaseerd is op objectieve gronden of naar recht is verantwoord. Volgens verzoekster konden de opleiding, de examencommissie en uiteindelijk de interne beroepsinstantie op grond van de door verzoekster gerealiseerde studievoortgang niet in redelijkheid tot het betwiste examenresultaat zijn gekomen en is het verzoekster onduidelijk waarom de stage niet met een voldoende werd gequoteerd. Op basis van de voor verzoekster beschikbare stukken is deze beoordeling kennelijk onredelijk. In de bestreden beslissing komt de interne beroepsinstantie niet tegemoet aan het verzoek tot inzage van verzoekster. Bij gebrek aan evaluatiedocument kan de interne beroepsinstantie ook geen motieven ontwikkelen omtrent bepaalde – vermeende – tekortkomingen van verzoekster. Bij gebrek aan stukken die deze – door verzoekster betwiste – motieven ondersteunen, moet worden aangenomen dat de bestreden beslissing geen objectieve grondslag heeft. Verzoekster maakt daarom een voorbehoud voor het middel dat gesteund is op de miskenning van de ECTS-fiche en de stagegids/het stagereglement en dus ook omtrent de gebeurlijke miskenning van het legaliteitsbeginsel in de mate waarin uit de nog ter beschikking te stellen stukken, daarin begrepen de evaluatiedocumenten, zou blijken dat de quotering niet beantwoordt aan de door de opleiding weerhouden evaluatiecriteria en evaluatievragen. Zij maakt eveneens het voorbehoud om na kennisname van de evaluatiedocumenten bijkomende middelen te ontwikkelen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat het volledig administratief dossier wordt overgemaakt in het kader van de procedure voor de Raad zodat dit middel ongegrond is. Bovendien is het volgens verwerende partij onjuist dat de student naar aanleiding van het inzagemoment geen informatie zou hebben gekregen over de evaluatie, de evaluatiekritiek en meer bepaald de samenstelling van de punten. Tijdens de afspraak voor het inzagemoment werd ruimschoots de tijd genomen om het resultaat van verzoekster te bespreken (45 minuten in plaats van de geplande 15 minuten). Tijdens dit inzagemoment heeft de lector het document, zoals gebruikt bij de eindevaluatie van de stage en dus niet onbekend voor de student, grondig overlopen. Per leerdoel werd de feedback van de stageplaats toegelicht en deelde de lector het concrete resultaat voor elk leerdoel omdat de student aangaf dat dit voor haar zeer belangrijk was en de opleiding inderdaad ook zeker wil dat ze de hieruit voortvloeiende leerkansen kan benutten.

In haar *wederantwoordnota* betwist verzoekster het standpunt van verwerende partij omtrent het ter beschikking stellen van het administratief dossier in de procedure voor de Raad. Zij heeft namelijk reeds in haar intern beroep inzage gevraagd in dit dossier maar heeft dit, vóór de besluitvorming van de interne beroepsinstantie, niet kunnen bekomen zodat zij ook maar weinig/geen inhoudelijke informatie had over haar examenresultaat. Hierdoor zijn volgens verzoekster haar rechten van verdediging geschonden: zij kon op intern beroep onvoldoende verweer voeren omtrent de evaluatie aangezien zij hierin geen inzage had. Verzoekster ontbrak dus essentiële informatie voor het instellen van haar intern beroep. Aangezien de Raad zich volgens verzoekster niet over de grond van de zaak mag uitspreken, werd aan verzoekster de mogelijkheid ontnomen om over deze evaluatiedocumenten ten gronde standpunt in te nemen. Dit heeft als gevolg dat verzoekster pas in de betreden beslissing kennis kon nemen van de motieven omtrent de deelscores (en de evaluatie die verwerende partij in haar administratief dossier bij de Raad heeft neergelegd). Verzoekster betwist ook het standpunt van verwerende partij omtrent het inzagemoment. Volgens haar waren de lectoren tijdens het inzagemoment niet in de mogelijkheid om verzoekster te informeren over de tekorten. Op de vraag van verzoekster naar inzage in het evaluatiedocument werd ook niet ingegaan. Het is pas voor in het eerst in de procedure voor de Raad dat verzoekster kennis kon nemen van het evaluatiedocument waarvan de puntenverdeling ook betwist.

Beoordeling

Voorafgaande opmerking omtrent het administratief dossier

Voorafgaand merkt de Raad op dat de stukken van het administratief dossier aanleiding geven tot verwarring, ook bij verwerende partij. Verwerende partij betitelt stuk 20 van het administratief dossier immers als “eindevaluatie mentor”, en gaat daar ook van uit in haar antwoordnota. Nauwkeurige vergelijking van stuk 20 van het administratief dossier met stuk 7 van verzoekende partij leert evenwel dat stuk 7 van verzoekende partij de eindevaluatie van de stagementor betreft, die hij opstelde ter voorbereiding van het eindevaluatiegesprek tussen hemzelf, verzoekende partij en de stagelector. In dit stuk staat te lezen bij “Professioneel handelen”:

“-voldoende
-onvoldoende”

En bij “motivatie”:

“[verzoekende partij] kan voldoende extern professioneel handelen en zegt ook geen verkeerde elementen of doet ook geen rare uitspraken, wat ook wel een sterkte is (7/10)”.

Stuk 20 van het administratief dossier is daarentegen het definitieve evaluatiedocument, dat elementen van de eindevaluatie van de stagementor bevat, maar ook aangevuld met commentaar van de lector naar aanleiding van het eindevaluatiemoment. De bestreden beslissing gaat hier ook van uit. In de antwoordnota stelt verwerende partij dan ook ten onrechte dat de stagementor voorafgaandelijk aan de eindevaluatie heeft ingevuld dat verzoekster “onvoldoende” scoort op het leerdoel “Professioneel handelen”. In stuk 7 van verzoekster staat daarentegen de beoordeling “voldoende onvoldoende” te lezen, met bijkomende motivatie. In het eindevaluatiedocument is er wel sprake van een beoordeling “onvoldoende”.

Ook stuk 18 van het administratief dossier, door verwerende partij getiteld “tussentijdse evaluatiedocument door de mentor”, lijkt niet enkel door de mentor te zijn opgesteld maar lijkt eerder het uiteindelijke evaluatiedocument, opgesteld na het tussentijds evaluatiegesprek tussen verzoekende partij, lector en mentor.

Daarnaast zijn de evaluatiedocumenten niet op een gebruiksvriendelijke manier opgesteld, maar in een Excel-document waarbij de gebruiker de ingevulde informatie maar kan raadplegen door telkens de cursor op verschillende plaatsen van het document te bewegen en daar ook te klikken. Uitprinten van de documenten biedt hier geen soelaas.

De Raad stipt aan dat wanneer cruciale stukken van een administratief dossier behept zijn met dergelijke onduidelijkheid zodanig dat de juiste draagwijdte van deze documenten blijkbaar zelfs aan verwerende partij voorbijgaat, dit allerminst bijdraagt tot een goede rechtsbedeling in de externe procedure en een snelle doorlooptijd van het dossier bij de Raad.

Inzagerecht en hoorplicht

Artikel 16.4 van het Onderwijs- en Examenreglement van verwerende partij (stuk 1 administratief dossier – hierna “OER”) bepaalt:

“De student heeft het recht de documenten (schriftelijke examens, digitale examens, toetsen, verslagen bij mondelinge examens en andere examenvormen) in te kijken die tot de definitieve examenresultaten hebben geleid.

Het departement organiseert binnen drie werkdagen na de bekendmaking van de definitieve examenresultaten het inzagemoment.”

De ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel “Exploratiestage” omschrijft de “vorm” van de “toetsing” als “stage”. (stuk 17 administratief dossier)

Uit de samenlezing van artikel 16.4 van het OER en de ECTS-fiche blijkt dat de student het recht heeft om documenten in te kijken die tot de definitieve resultaten van de Exploratiestage hebben geleid.

In tegenstelling tot wat verzoekster voorhoudt, zijn de rechten van verdediging niet van toepassing. De initiële studievoortgangsbeslissing is namelijk geen examentuchtbeslissing, zodat niet de rechten van verdediging maar wel het recht om te worden gehoord van toepassing is. De hoorplicht vereist dat de student inzage heeft kunnen nemen van alle relevante stukken alvorens hij in het raam van het intern beroep standpunt inneemt.

Verzoekster voert aan dat zij tot op het moment dat zij het administratief dossier ontving, geen inzage heeft gehad in onder andere het tussentijds evaluatiedocument (stuk 18 administratief dossier) en het eindevaluatiedocument (stuk 20 administratief dossier), en betwist formeel dat er tijdens het inzagemoment inzage is geweest in het eindevaluatiedocument. Er zou volgens verzoekster enkel een vage uitleg zijn gegeven over haar eindscore, en haar vraag om de documenten in te kijken zou zijn geweigerd. De bestreden beslissing stelt daarentegen dat verzoekster het eindevaluatiedocument heeft gezien tijdens het eindevaluatiegesprek en dat dit ook met haar is overlopen tijdens het inzagemoment.

Nu de Raad in het dossier geen bewijs vindt dat verzoekster tijdens het eindevaluatiemoment dan wel tijdens het inzagemoment effectief de gevraagde documenten heeft kunnen inkijken, gaat hij ervan uit dat dergelijke inzage niet heeft plaatsgevonden.

Bijgevolg heeft verzoekster haar intern beroep ingesteld zonder op het ogenblik van de indiening ervan inzage te hebben gehad in de documenten die aanleiding hebben gegeven tot het definitieve eindresultaat van het opleidingsonderdeel Exploratiestage.

Vervolgens heeft verzoekster in haar intern beroepschrift explicet de vraag gesteld om inzage te krijgen in alle documenten die hebben geleid tot haar eindscore:

“Ik ga niet akkoord met deze beslissing en zou in eerste instantie graag inzage willen in mijn beoordeling. Ik weet niet waar deze punten vandaan komen, hoe deze onderverdeling precies is gebeurd en van waar het precies komt dat er 5 punten werden afgetrokken. Tijdens het inzagemoment werd mij ook meegedeeld nadat ik hier explicet naar heb gevraagd of ik de exacte verdeling zou mogen weten en zien, dat ik geen toegang heb tot mijn uiteindelijke beoordeling.

Graag zou ik willen weten hoe de punten van mijn stage werden verdeeld, omdat ik niet begrijp van waar mijn punten afkomstig zijn. Ook weet ik niet met zekerheid op welke attitudes ik goed heb gescoord en op welke ik slecht heb gepresteerd.

Wat de puntenverdeling is, is ook niet bekend. Ik weet dat dit gebaseerd is op het attitudeprofiel, maar het exacte profiel en onderverdeling van punten dat gebruikt werd voor de beoordeling werd geen uitleg van meegegeven. Gezien er een groot aantal onderverdelingen waren onder de verschillende attitudes en er niet werd meegedeeld op basis van wat precies er 5 punten worden afgetrokken, snap ik niet hoe mijn punten berekend werden.

Nu ben ik verplicht om de geringe informatie die mij meegedeeld werd bij de evaluatie en het inzagemoment een beroep in te dienen, terwijl ik niet de volledige informatie omtrent mijn resultaat heb. Op basis van deze informatie wil ik de kans krijgen om hierop in te gaan en gehoord te worden.” (stuk 3 administratief dossier)

De interne beroepsinstantie is niet ingegaan op deze vraag, maar stelt – zoals hoger al vermeld – dat verzoekster het eindevaluatiedocument heeft ingezien tijdens het eindevaluatiegesprek en tijdens het inzagemoment. De Raad volgt dat standpunt echter niet.

In haar extern verzoekschrift kaart verzoekster nogmaals aan:

“De tussentijdse evaluatiedocumenten, de eindevaluatie en de neerslag van de concrete beoordeling/quotering van de afzonderlijke leerdoelen waarnaar appellante in het beroepschrift informeerde (te kwalificeren als een formeel verzoek tot inzage van stukken) werden niet aan appellante overgemaakt, niet vóór de totstandkoming van de beroepsbeslissing, noch erna, zodat zij daaromtrent geen verweer kunnen voeren- middel dat is geënt op de miskenning van het inzagerecht.”

Bovendien formuleert verzoekster in haar verzoekschrift voorbehoud om omtrent deze stukken nog middelen te ontwikkelen.

Na inzage van het administratief dossier, het moment waarop verzoekster voor het eerst kennis kan nemen van alle documenten die hebben geleid tot haar eindresultaat, formuleert verzoekster in haar wederantwoordnota dan voor het eerst grieven tegen deze documenten. Zij herhaalt dat haar rechten van verdediging zouden zijn geschonden doordat zij deze kritiek niet kunnen laten gelden op intern beroep.

Hoewel verzoekster pas in haar wederantwoordnota voor het eerst deze grieven ontwikkelt, zijn ze niet laattijdig. Verzoekster heeft haar grieven immers geformuleerd zodra zij de kans had, met name na de eerste inzage van de documenten die hebben geleid tot haar eindresultaat, in haar wederantwoordnota. In dat opzicht zijn ze dus ontvankelijk.

Verzoekster heeft evenzeer belang bij haar grief inzake de schending van het inzagerecht en van rechten van verdediging (die de Raad begrijpt als een grief inzake schending van de

hoorplicht), nu verzoekster bij het instellen van het intern én extern beroep steeds inzage heeft gevraagd in de documenten die aanleiding hebben gegeven tot het eindresultaat, en zij bovendien lopende de externe procedure – nadat zij inzage heeft verkregen – op ontvankelijke wijze verschillende grieven heeft geformuleerd tegen deze documenten.

Naar het oordeel van de Raad is het verkrijgen van een volwaardige inzage in de documenten die hebben geleid tot de eindscore van verzoekster essentieel om met kennis van zaken een intern beroep in te stellen. *In casu* had verzoekster op het moment van het instellen van het intern beroep geen inzage in die documenten gekregen, zodat haar de mogelijkheid moet worden geboden om haar intern beroepsschrift – na inzage – nog verder aan te vullen. Dit is niet gebeurd: verzoekster kreeg noch inzage, noch de mogelijk om haar intern beroepschrift aan te vullen.

In deze omstandigheden is er sprake van een schending van verzoeksters inzagerecht, zoals vastgelegd in artikel 16.4 van het OER en van de hoorplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Aan verzoekster moet bijgevolg alsnog de mogelijkheid worden geboden een aanvullende nota in te dienen omtrent alle stukken die voor het eerst zijn meegeleid met het administratief dossier, gevolgd door een nieuwe beslissing van de interne beroepsinstantie.

Het eerste middel is gegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroeft zich in een tweede middel op een schending van de evaluatiecriteria, opgenomen in de ECTS-fiche, een schending van de materiële motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel, het objectiviteitsbeginsel en het stagereglement.

Standpunt van partijen

In een eerste middelonderdeel betoogt verzoekster dat de materiële motiveringsplicht werd miskend. Zij verwijst hiervoor integraal naar de inhoud en grieven van haar intern beroep waarop de interne beroepsinstantie volgens haar onvoldoende heeft geantwoord. De negatieve evaluatie voor het opleidingsonderdeel strookt volgens verzoekster niet met de door haar effectief verworven competenties en leerdoelen en wordt daarom door haar integraal betwist. Waar de interne beroepsinstantie “de tekortkomingen inzake attitudeprofiel” weerhoudt als “doorslaggevend”, heeft dit volgens verzoekster geen feitelijke grondslag. De interne

beroepsinstantie laat na om te antwoorden op de door verzoekster gesignaleerde feitelijke onjuistheid omtrent het te laat komen, het niet tijdig indienen en evenmin omtrent de grieven die terug te voeren zijn op, althans zo door de interne beroepsinstantie omschreven, “cultuursensitiviteit”. Verzoekster meent dat de beoordeling onredelijk streng is en niet gestoeld is op objectieve gronden.

In haar *antwoordnota* stipt verwerende partij aan dat de waar verzoekster stelt dat de interne beroepsinstantie haar grieven onvoldoende heeft ontmoet, zij niet verduidelijkt waarom dit zo zou zijn. Volgens verwerende partij is de Raad niet bevoegd om de beoordeling over de grond van de zaak over te doen en zich dus niet in de plaats van de interne beroepsinstantie mag stellen. Het komt aan verzoekster toe om concreet haar grieven in het extern beroep te ontwikkelen. Verwerende partij maakt een voorbehoud voor het geval dat verzoekster haar grieven nog verder zou concretiseren.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster niet verder in op het eerste middelonderdeel.

Beoordeling

De bestreden beslissing vermeldt op p. 9 en 10:

“De student kwam herhaaldelijk te laat op de stageplaats zonder dit consequent te laten weten aan de stagmentor. Tijdens de tussentijdse evaluatie (met stagamentoren en stagebegeleider (20/04/2022)) kwam ze ook een kwartier te laat zonder de betrokkenen te verwittigen of zich achteraf te excuseren. De student beschrijft dat medische redenen, fietsproblemen, ... ertoe leiden dat zij geregd te laat kwam. Deze elementen zijn niet benoemd tijdens de evaluatiemomenten, noch door de stagmentor noch door de student. De student heeft herhaaldelijk de kans gekregen om dit bespreekbaar te maken tijdens de evaluatiemomenten maar ging hier niet op in.

...

Zie ook hoger, aspecten met betrekking tot het niet tijdig indienen van supervisieverslagen en eindevaluatiedocument.”

De devolutieve werking van het intern beroep houdt in dat de interne beroepscommissie overgaat tot een nieuw onderzoek van het dossier. Dit betekent dat de interne beroepscommissie zich een eigen oordeel moet vormen over de zaak en de zaak definitief beslecht, waarbij de

beslissing van de interne beroepscommissie in de plaats komt van de initiële studievoortgangsbeslissing.

Eén en ander impliceert dat de interne beroepscommissie bij het nieuw onderzoek van het dossier de argumenten van verzoekster dient te betrekken in de besluitvorming en zich hierover een eigen mening dient te vormen. Nu de interne beroepscommissie het dossier aan een nieuw en eigen onderzoek onderwerpt, dient zij zich daarbij te buigen over alle argumenten van de student, ook argumenten die de student nooit eerder heeft aangevoerd. De interne beroepsinstantie doet namelijk de initiële beoordeling van de zaak over.

De devolutieve werking van het intern beroep verzet zich er dan ook tegen dat de interne beroepsinstantie argumenten van verzoekster afwijst om de loutere reden dat verzoekster deze argumenten nooit eerder tijdens het academiejaar heeft laten gelden. De interne beroepscommissie is er toe gehouden deze argumenten te onderwerpen aan een eigen onderzoek, wat evenwel niet *ipso facto* betekent dat de interne beroepscommissie zich moet aansluiten bij het standpunt van de student. Wel dient de interne beroepscommissie een eventuele afwijzing te motiveren op andere gronden dan het loutere gegeven dat de student het argument tijdens het academiejaar niet heeft verwoord.

Het eerste middelonderdeel van het tweede middel is in dat opzicht gegrond.

De overige middelonderdelen van het tweede middel en de overige middelen dienen in de huidige stand van het geding niet te worden onderzocht nu ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepscommissie van 12 juli 2022.

2. Verzoekster beschikt over een termijn tot 20 oktober 2022 om een aanvullende nota omtrent alle stukken die voor het eerst zijn meegedeeld met het administratief dossier aan de interne beroepsinstantie over te maken, waarna de interne beroepsinstantie uiterlijk tegen 3 november 2022 een nieuwe beslissing zal nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 3 oktober 2022, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Elsbeth Loncke	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	eerste secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Elsbeth Loncke

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.